TREBIENSIS

Sacri Consistorii, Fisci, & R. C. Apostolicæ

ADVOCATI

OPERA OMNIA SELECTIORA.

SELECTIORA.

TOMUS SECUNDUS

PARS ALTERA

VOTA PRO VERITATE

De Ultimis Voluntatibus.

ROMÆ MDCCXLVI.

Sumptibus VENANTII MONALDINI Bibliopolæ in Via Cursus.

Ex Typographia JOANNIS BAPTISTÆ BERNABÒ, & JOSEPHI LAZZARINI.

PRÆSIDUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO SUMMI PONTIFICIS.

QUUM *profecto erat, ut forenses labores Ferdinandi de Valentibus Patrui mei evulgandi consilio insistens, tertium jam tomum de Allegationibus pro veritate in lucem propediem editurus, illum tibi,* EMINENTISSIME PRINCEPS, *offerrem, tuamque in clientelam, & fidem commendarem. Hoc autem quibus de causis, quis est qui non intelligat? Nam cui potiori titulo offerri debeat haud vulgare de re forensi opus, quam tibi, qui cum ingenii præstantia, tum exquisita juris intelligentia, ac penitiori legum doctrina, Romanæ Curiæ decus ingens, & gloria semper habitus es? Sive enim laboriosum illud spectetur Locumtenentis A.C. munus, quod decem, & tres annos summa cum diligentia, & singulari æquitate judicii sustinuisti; sive Congregationum Concilii primum, Episcoporum deinde & Regularium, quibus a Secretis interfuisti, ardua, & infinita fere negotia præ oculis habeantur, facile erit intelligere, quanta juris utriusque peritia, legumque scientia probe fueris instructus. Inde autem ad præclarum Datarii officium a Clemente XII. voca-*

addiscendique aliquid causa frequenter adeunt, si tuum denique animum in me adeo propensum, rerumque mearum, quoties occasio se dedit, amplificandarum cupidum tacitus animadverto, satis superque intelligo, quantum amori tuo debeam, & quam exiguum sit, quod offero memoris, gratique animi mei testimonium. Huc accedit, *quod hac in re non modo me beneficiorum tuorum memoriam aliqua ratione testari, sed auctoris quoque ipsius voluntati obsequi persuasissimum habeo, qui te in summo honore, atque existimatione semper habuit, proinde in exemplum virtutis, & doctrinæ temet Juventuti proponere solebat, hortarique illam sedulo, ut te frequens adiret, tecum sermones sereret: eo nimirum consilio, ut Juvenes ex usu, & consuetudine tua probitatis aliquem & scientiæ fructum caperent.* Imo *quoties ille in magnis, gravibusque difficultatib s versaretur, non alium sibi præter te judicem deligebat, illud sæpius affirmans se, quotiescunque tecum de difficili quapiam controversia egisset, semper in te sapientiam singularem, judicii subtilitatem, miramque rei expediendæ facilitatem suspexisse.* Excipe itaque, EMINENTISSIME PRINCEPS, *hoc Volumen ea humanitate, ac gratia, qua olim auctorem ipsum peramanter excipere solebas, eamque illi pro ingenti suo erga te studio, atque existimatione vicem redde, ut quantum ipse te coluit, & apud omnes mirum in modum celebravit, tantum huic forensi ejus operi dignitatis, & gratiæ apud* Romanam Curiam *conciliet nominis tui auctoritas, ac patrocinium.*

IM-

II.

DEcus, & ornamentum, quod Facultati legali, & Literariæ Reipublicæ accessit ex Votis editis ab eximio, & celeberrimo Auctore Ferdinando de Valentibus, dum viveret, Sacræ Consistorialis Aulæ, & Phisci, ac Rev. Cameræ Apostolicæ Advocato, quæ hactenùs in duobus Voluminibus impressa fuit, in quorum altero materiæ Contractuum, in altero prima pars materiæ ultimarum Voluntatum continetur, ulteriori accedet incremento ex tertio Volumine, quod secundam partem ejusdem materiæ ultimarum Voluntatum implet. In Votis enim, seu Responsis pro veritate hoc tertio Volumine collectis arduæ, & singulares Quæstiones, & nodosi Juris Articuli, qui Jurisconsultorum ingenia contorserant, mirâ felicitate dissolvuntur, unde censeo, non minùs ad privatam, quàm ad publicam utilitatem pertinere, quod typis demandetur, ad hoc, ut in illo non minùs, quàm in aliis jam editis Voluminibus, veluti in locuplete Jurisprudentiæ Penu, tàm Jus dicentes, quàm in Foro versantes soliditatem doctrinæ, elegantiam sermonis, & splendorem veritatis recognoscere, & assequi valeant, si ità videbitur Rmo Patri Magistro S. Palatii Apostolici. Datum Romæ hac die 6. Decembris 1745.

Armodius Gregorius Venturellus in Romana Curia Advocatus.

III.

NOn eadem modò, quæ in aliis enitet Voluminibus, sed & major, clariorque mihi Volumen hoc percurrenti apparuit celeberrimi Auctoris doctrina. Nihil, quod Religionem, cultumque erga S.Sedem, ceterosque Principes vel minimùm offendat, licuit in eo reperire. Publicâ porro luce illud reputo dignissimum. Datum Romæ hac die 5. Decembris 1745.

Bartholomæus Liverzani in Romana Curia Advocatus.

IMPRIMATUR.

Fr. Aloysius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

IN.

commissi, hereditatem restituens, potest adhuc uti facultate, sibi concessâ, de particulari Legato disponendi. Actum restitutionis hereditatis, heres, juxtà mentem Testatoris censetur explevisse. Verbum = *omnia* = quomodò usurpari soleat, quidve importet, si de pluribus rebus numero distinctis prædicetur? 78.

Faventina Legati.

VOTUM X.

Legatum annuum relictum Fratribus minoribus *Sancti Francisci*, ex diuturna centum, & ultra annorum illius præstatione, resolutum non fuisse, minùsque incapacitatem eorumdem Fratrum, vel quia perpetuum, vel quia sinè onere illud sit, obtendi posse, quoties non ad ipsos, sed ad heredem fuerit directum, expensis Sacrarum Congregationum tum Concilii, tum Rev. Fabricæ Decretis, Ordinisque Constitutionibus, in hac specie editis, plenissimè demonstratur. 87.

Tolentina Prælegati.

VOTUM XI.

In prælegato omnium censuum filiis relicto, etiam census, uni ex eisdem filiis antea donatus, comprehensus dici debet, concurrente Testatoris voluntate, ex conjecturis elicita, & ex quibus? 94.

bet, ubi Mulier per donationem causâ mortis de omnibus suis Bonis disposuerit. Statutum, juris communis correctorium quando, vel non, ex rationis identitate de uno casu ad alium extendi possit? Consensus viri de jure in donatione Mulieris non requiritur. 107.

Lunen. Sarzanen. Divisionis.

VOTUM XIV.

Æquamentum ordinatum favore Secundogenitarum, *che si mariteranno, e staranno al secolo*; purificatâ delationis primogenituræ ad Primogenitam conditione, statim faciendum esse commodo Secundogenitæ, licèt innuptæ, in seculo tamen manentis, latè expensis iisdem verbis, eorumque vi, atque intelligentiâ, desumptâ à magis verisimili Testatoris voluntate, constabilitur. Particula = *&* = quando *copulativè*, & quando *ampliativè* adjecta censeatur? Argumentum à superfluitate verborum, itemque aliud à discretivo loquendi modo quando non procedat? 109.

Spoletana Successionis.

VOTUM XV.

Statutum Trebii Mulierem ab aliqua ex personis, in eo nominatis, dotatam, ab omnium hereditate excludit, Masculo ex illis existente. Ex eodem Statuto dos loco Legitimæ succedit. Quando autem Legitimæ loco dos, ex Statuto, succedere dicatur, etiam,

FER-

DE ULTIMIS VOLUNTATIBUS
PARS ALTERA.

Florentina Successionis.

Statutum Florentinum excludens fœminas propter Agnatos masculos usque ad sextum gradum inclusivè, suffragari non potest Agnatis extra dictum gradum existentibus, nec isti proximitatem gradus desumere possunt à Matre, licèt ista sit nupta in agnatione, quando ejus vir non est de Agnatis, intra gradus à Statuto contemplatos existentibus.

VOTUM PRIMUM.

1 *Fœminæ æquè, ac Masculi de jure communi ad successionem veniunt.*
Servatâ inter eosdem proximitatis prærogativâ intra decimum gradum, ibid., & num.82.

2 Statutum Florentinum *sororem, ejusque filios excludit ab intestata successione fratris, existentibus ejusdem filiis, nepotibus, sive etiam fratribus, eorumque filiis, vel Patruo.*

3 *Idem* Statutum *in vim Reformationis anni 1620 extensum fuit favore Agnatorum usque ad sextum gradum inclusivè*, & num.4.

5 Statuta *fœminas propter Masculos excludentia, etiam Masculos ex fœminis excludunt.*
Tamquam à radice infecta procedentes, ibid., & num.10.

6 *Filius quoad successiones non debet melioris esse conditionis, quàm Mater.*

7 *Plus virtutis, quàm sit in causa, in causato esse, repugnat.*

8 Statuto *propter Agnatos Matrem excludente, non attenditur Cognatorum proximitas ex parte Matris*, & num. 45.

9 *Matre à Statuto exclusâ, etiam filii exclusi sunt censendi.*
Qui, nonnisi tamquam Matris imagines, possunt venire, ibid., & num.10.

11 *Matris incapacitas nequit obesse filiis jure proprio ad successionem venientibus.*

12 Statutum Florentinum *agnationis contemplatione editum est.*

13 Statutum *respiciens favorem agnationis, Masculos dumtaxat ex Masculis comprehendit.*

14 *Per fœminam agnatio corrumpi dicitur, & generari cognatio.*
Cum illa familiæ suæ caput, & finis sit, ibid., & num.51.

15 *Ad successionem solis Agnatis à Statuto vocatis, Masculi ex fœminis nequeunt admitti.*

16 Statuto *requirente agnatitiam qualitatem intra certum gradum, hanc Masculi ex fœminis ultra talem gradum existentes mutuare nequeunt à Patre.*
Sed pro Extraneis habentur, ibid.

17 *Successionis ad Agnatos ex* Statuto *deferendæ jus à consanguinitate, & prædilectione metiendum, Jura voluerunt.*
Eamque ad personas ultra decimum gradum non extendi, ibid.

18 *Vinculum quodcumque sanguinis in personis ultra decimum gradum, abolitum præsumitur.*

19 *Ex conjunctione sanguinis succeditur ad decimum usque gradum.*

20 *Agnati ad decimum usque gradum dicuntur.*

21 *Masculi ex fœminis, respectu Pàtris, veniunt Agnatorum nomine.*

28 Statuto *requirente agnatitiam qualitatem intra certum gradum, constituere hunc nequeunt Masculi ex fœmina nupta in familia.*

29 *Ad Agnatos restricta vocatio, Cognatis nequit prodesse.*

31 *Successio per gradus deferenda, de uno in alium gradum debet decurrere.*

Uno autem non posito, aliorum non datur graduum continuatio, ibid.

32 *Gradus incapacitas, quæ in Patre est, consideratur & in filiis.*

33 *Masculi ex fœmina ad constituendum agnationis gradum à* Statuto *contemplatum juvari possunt duplici vinculo, Matris nempè proximitate, atque agnatitiâ qualitate Patris.*

Et quando secus? num.34., & seq.

34 *Ad constituendum agnationis gradum à* Statuto Florentino *contemplatum impertinens est maternum vinculum*, & num.70.

35 *Vinculi duplicitas non prævalet, altero comperto inefficaci.*

36 Statutum *vocando Agnatos, conjunctionem ex parte non Matris, sed Patris considerasse dicitur.*

37 *Graduum dinumeratio, ex Statuto agnationem contemplante, à persona Patris facienda est.*

38 Statuto *agnationem contemplante, quodcumque ex ea non proveniens vinculum, extraneum reputatur.*

39 *Nullaque haberi potest ratio vinculi ex parte Matris.*

40 Statuto *propter Agnatos excludente Matrem, nullum censetur posse à Matre efformari vinculum favore filii.*

41 *Exclusâque Matre, filii eò magis exclusi sunt censendi.*

42 *Sanguinis conjunctio major in Matre, quàm in filiis est.*

Et minor in filiis, quàm in Matre proximitas concurrit, ibid.

43 Statutum *fœminas, Cognatosque excludendo favore Agnatorum, censetur agnationem dumtaxat contemplasse, Cognatis penitus neglectis, ac Matris vinculo*, & num. 44. 46., & 47.

dit venientes ex latere Matris, & num.59.

51 *Fœmina non parit Descendentes agnatos, sed Ascendentes, & Transversales dumtaxat agnatos habet.*

52 *Filii sequuntur agnationem, & familiam Patris, non autem Matris.*

53 *Fœmina familiam suam non propagat.*

54 Sorores *dicuntur, quasi seorsim nascantur à familia nostra.*

55 *Masculi ex fœminis de eadem familia cum Defuncto, non tamen intra sextum agnationis gradum à* Statuto Florentino *contemplatum, ejus vigore nequeunt venire.*

56 Sorores, *earumque filii à* Justiniano Imp. in leg. meminimus §.Cum igitur Cod.de legit. hered., *inter Agnatos adsciscuntur.*

57 *Intellige de Agnatis impropriè acceptis.*

58 Statutum *præferens Agnatos, de verè, & propriè Agnatis intelligendum est.*

59 *Infectis primitivis, infecta etiam censentur derivativa.*

60 *Agnatitia qualitas ultrà gradus à* Statuto *contemplatos, nullum jus tribuit successionis.*

61 *Duplex vinculum, seù qualitas tunc sufficit ad succedendum, cum unaquæque sufficiens est, seorsim sumpta.*

62 *Ex duplici extremo inhabili medium habile nequit constitui.*

63 *Ex duplici vinculo, agnatitio, atque cognatitio præferendum remotiorem esse, sustinent nonnulli.*

64 *Horum opinio procedit, quando is de genere vocato existat*, & num.65., & seq.

65 *In majoratibus, & fideicommissis agnatitiis gradus proximitas ex latere Matris nuptæ uni de familia, prælationem tribuit Agnato remotiori.*

66 *Hæc opinio inter Doctores controversa est.*

67 *Qui tamen affirmant, agunt de fœmina, quæ uni ex proximioribus de genere vocato nupta sit.*

Sive quando verba Disponentium non excludunt personam Matris gradum constituentis, num.77.

Ro-

Atque exclusus gradus Matris, ibid.

79 *In feudis, & fideicommissis Masculus ex fœmina exclusa, Agnatis vocatis nequit præferri.*

80 *Favore Masculi ex fœmina nupta in familia interpretatio sumenda est ad exclusionem Substituti remotioris.*

81 *Proximior succedere debet, excluso remotiore.*

82 *Idque ex pietatis conjectura à jure considerata; secus, quando illa cessat.*

83 *Fœminas propter Masculos sexti dumtaxat gradus* Statutum *exclusisse censetur, si ulterioris gradus Masculos à Fisco excludi voluit.*

84 Statuti *agnationem contemplantis vocatio restricta ad certum Agnatorum gradum interpretanda est favore etiam Masculi ex fœmina Agnato remotiori nupta.*

85 *Intellige, si nupserit Agnato de vocatorum genere.*

86 *Tunc enim impleta dicitur Statuentium mens conservandi Bona in agnatione.*

87 *Agnationis conservandæ ratio non ampliat, neque extendit Statutum Juris communis correctorium.*

88 *Agnationis conservandæ ratio solùm in gradibus, & personis expressis attendenda est.*

89 *Nec ultra eas extendit Masculorum exclusionem, ac fœminarum inclusionem.*

90 Statutum *fœminas propter Masculos certi dumtaxat gradus ab ipso expressos, non propter ulteriores Masculos censetur exclusisse.*

91 *Sed potiùs quoad istos se conformasse dispositioni Juris.*

92 Statutum *ità semper interpretandum est, ut minùs, quàm fieri potest, jus commune lædatur.*

93 *Rejectâ quacumque extensione de casu ad casum & de persona ad personam, etiam ex majoritate rationis.*

Doctrinarum copia jura Illustrissimæ D. Magdalenæ de Ricasolis del Sera constabilita sunt, ut, si quid ingenii, quod sentio, quàm sit exiguum, aut, si qua scribendi, dicendique exercitatio, aut demum, si harum rerum ratio aliqua à Forensi studio profecta in me sit; nihil tamen afferre posse sperem, quod jam ab aliis summo ingenio perfectum, mirâque industriâ elaboratum non fuerit. Quamobrem rem animo revolvens meo, reputansque, me operæ pretium minimè facturum, si leviora quædam superaddendo adminicula, aut improbo labore à Scriptoribus, qui uberrimè quæstionem enuclearunt, quædam alia mutuando, nullum ferè momentum Causæ allatura, scribendi munus uti defensor susciperem; minùs abs re fore putavi, diligenter examinatis Collitigantium juribus, eisdemque sedulo studio perpensis, meum qualecumque judicium proferre, sententiamque pro veritate dicere.

Quæstio itaque, quæ examinanda proponitur, eò pertinet; an scilicet ad intestatam successionem Dom. Baronis Braccii de Ricasolis simultaneè admitti debeant tàm Illma D. Magdalena de Ricasolis del Sera Defuncti soror, quàm Illmi DD. Baron. Bettinus, & Abbas Octavianus de Ricasolis filii D. Cassandræ Ricasolæ alterius germanæ Sororis d. Dom. Baronis Braccii jam prædefunctæ, vel potiùs, illâ exclusâ, hi universam Avunculi hereditatem, ad se transferre possint?

Si Jure Communi res ageretur, quæstio omnis conticesceret: nam, sublatâ ab eo penitus qualibet sexus distinctione, & differentiâ, fœminæ æquè, ac Masculi ad successionem admittuntur, 1 inter eosdem servatâ dumtaxat prærogativâ proximitatis, intra decimum gradum metiendæ, juxtà *novellas Justiniani Constitutiones la* 118. & 127.

Negotium tamen facessere videntur Leges Municipales, quippè Statutorum Florentinorum 2 *Lib.* 2. *Rubricâ* 130. sancitur « *Nulla mulier*,

4 rum usque ad sextum gradum inclusivè. Atqui ipsi pollent qualitatibus à Reformatione requisitis, cum sint Masculi agnati, &, si inspiciatur persona Cassandræ Matris, tertio proximitatis gradu Defuncto conjunguntur: Ergò ipsis debetur illius hereditas, posthabitâ D. Magdalenâ ejusdem Sorore, utpotè literaliter exclusâ à Statuto: hancque argumentationem confirmare conantur cum auctoritatum adminiculo, tum etiam rationum momentis fusissimè explicatis in plurimis elucubrationibus summâ diligentiâ, atque subtilitate elaboratis.

Verùm frustrà conatus omnes impensos credimus, cum modus iste argumentandi adversetur regulis omnibus, quibus utimur in successionibus, jure statutario ad exclusionem fœminarum deferendis Agnatis, atque etiam repugnet literali, ac germano sensui Statuti, atque Reformationis mox relatæ.

Veteri enim sermone, atque omnium ore trita
5 est regula illa, quâ traditur, Statuta excludentia fœminas propter Masculos excludere etiam Descendentes masculos ex fœminis, utpotè prodeuntes ex radice infecta, juxtà ea, quæ post alios antiquiores docuerunt *Decius in leg. venia nu. 7. Cod. de in jus vocando*, optimè *Castren. in leg. Gallus §. Nunc de leg. in fin. ff. de liber. & posth.*, *Bald. cons. 40. incipien. quidam magnus col. ultim. lib. 3.*, *Paris. cons. 72. n. 8. lib. 4.*, *Grat. cons. 54. num. 15. lib. 2.*, *Surd. cons. 85. num. 10. §. Attamen vers. cum igitur mater*, *Menoch. cons. 172. num. 10.*, *& cons. 318. num. 21.*, *Brun. in tract. quod stantibus masculis fœmina non succedat art. 6. num. 91.*, *de Marin. resol. quotid. lib. 2., resol. 126. num. 28. 29. & 30.*, *Card. de Luc. de success. ab intest. disc. 14. num. 7.*

Et obvia quidem, vivaque suppetit ratio non
6 sinens, Masculum ex fœmina in succedendo melioris esse conditionis, quàm sit ejus Mater, ex cujus persona jus suum metitur: quoniam non minùs à naturali, quàm à civili ratione abhorret,
7 plùs virtutis esse in causato, quàm sit in ipsa causa efficiente, & in ipso principio, à quo veluti à radice sua promanant Jura successionis, ad *Text. ab ea dependentes* =, & *Castren.* secuti sunt ibidem *Dec. num. 13. versic. prima est*, *Soccin. sen. cons. 28. num. 13. versic. octavo hanc lib. 4.*, *Brun. in dicto tract. quod stantibus masculis art. 6. n. 92.*;
Cum itaque, exclusâ Matre, exclusi etiam censendi sint filii, qui, nonnisi uti Matris imagines jura successionis, repræsentare possent, consequens est, quod, si Cassandra lege municipali excludebatur, ejusdem vigore repellendi quoque sint ejus filii, quia Matris imagines, quia remotiores, quia profecti à radice infecta, quia major virtus, & potentia, quàm sit in sua causa, esse nequit in causato; iniqua alioquin esset dispositio statutaria, juxtà quam ad sensum Partis Adversæ contingere potuisset, quod, si adhuc in humanis esset 10
D. Cassandra, D. Adversarii, exclusâ Matre, Avunculo succedere potuissent, quod absurdum esse, in terminis firmant *Castrens. cons. 91. lib. 2.*, *Bellon. cons. 2. num. 80.*

A qua regula minimè recedendum est in nostra hypothesi eo sub obtentu, quod præfati D. Fratres de Ricasolis sint Masculi agnati tertio proximitatis gradu conjuncti Defuncto, ideoque inca- 11
pacitas Matris efficere nequeat, quin filii præditi qualitatibus omnibus à Statuto desideratis, ex proprio jure, & persona ad successionem adspirare possint. Nam, licèt DD. Adversarii sint Masculi, attamen non sunt de Masculis à Statuto vocatis, cum illud indifferenter fœminas non excludat favore omnium Masculorum, sed solummodò favore Masculorum ex Masculis; Statuentes siquidem non simplicem qualitatem masculini- 12
tatis, sed, ad sensum etiam DD. exadv. Scribentium, & ut, fusissimè probatum est tum in tot aliis responsis editis pro D. Magdalena, tum etiam in Motivo D. Marioni, agnationem contemplati fuerunt, *Masculos agnatos* usque ad sextum gradum inclusivè vocando ad exclusionem Matris: quoties verò à Statuentibus habita fuit 13
ratio agnationis, Masculos tantummodo ex Masculis, non autem ex fœminis esse comprehensos, concors est opinio Doctorum, ut videre est apud *Molin. de Primogen. lib. 3. cap. 5. sub num. 47.*, *Bellon. jun. cons. 73. num. 1.*, *Fusar. cons. 34. num. 10.*

. . . . Quamobrem, cum, inspecto communi stipite, præfati D. Fratres per decem, & octo gradus distent à Defuncto, nullam agnatitiam qualitatem desumere possunt ex persona Patris, sed pro Extraneis à Statuentibus habiti fuerunt: nam, cum agitur de successionibus non ex dispositione hominis, sed ex censura Le-
17 gum municipalium ad Agnatos transferendis, jura nostra rem in infinitum porrigi noluerunt, sed, posthabitâ graduum infinitate, metita fuerunt jus succedendi à consanguinitate, & à verisimili prædilectione in ea fundata, censuerunt que, utramque ultra decimum gradum non esse exten-
18 dendam, cum inter personas ulterioris gradus quæcumque vincula resoluta, ac quæcumque charitas oriens ex sanguinis sui prædilectione penitùs abolita præsumatur, ad *Text. in leg. non facilè* 4. *in princ. ff. de grad. & affinib.*, *Gloss. in novell.* 118. §. *Si autem*, *Jason. in leg. certum Cod. undè legitimi*, *& undè cognati num.*3., *Glos. in cap. postremo in princ. extrà de appellat.*, *Barbos. in d. cap. num.*7., ubi, quod, sanguinis conjunctio durat usque ad decimum gradum, &
19 quod usque ad illum gradum succeditur, & eo usque affectio descendit, *Azo in sum. instit. C. de legit. hered. num.*10., *Dec. cons.* 321. *nu.*2. *&* 3., *Paul. de Castr. cons.*383. *nu.* 3., *Fusar. cons.* 107. *num.* 11., *Simon. de Pret. de interpret. ultim. volunt. lib.*3. *solut.*11. *num.*12. *&* 13. *fol. mihi* 288., ubi absolutè tradit, quod Agnati dicuntur usque
20 ad decimum gradum, computandum secundùm Jus Civile, *Mart. de success. legal. part.*3. *quæst.*2. *art.*2. *nu.*2. 3., *& n.*9., *Fusar. de subst. quæst.*381. *nu.* 5. *&* 6., *Carol. Anton. de Luc. de linea legal. vol.*1. *art.*15. *num.*30. *vers. convenit &c.*, optimè *Mans. consult.*453. *num.*33., *& consult.*455. *nu.*4. *& seqq.*, *Rot. dec.*190. *n.*1. *& seqq. part.*11. *rec.*;
21 Quocircà præfati D. Fratres retinebunt quidem Agnatorum nomen, quod nempe ab ultimi Genitoris sanguine, quasi à fonte quodam memoriæ, quæ, utpote exclusæ contemplatione Agnatorum certi gradus, his non existentibus, redeunt ad jura successionis illis debitæ, siquidem cessasse dicitur impedimentum eam adimens fœminis, de Juris Communis censura ceteroquin successuris, *Ruin. cons.*189. *num.* 4. *lib.* 2., *Angel. cons.* 382. *num.* 12. *&* 13., ubi de nostro Statuto, *Albert. Brun. de statut. success. art.* 10. *num.* 23. *fol. mihi* 215., *Vela dissert. jur.*49. *num.*6., *Roxas de incompatib. part.* 1. *cap.* 6. *num.* 307. *& seq.*, *clar. mem. Card. de Luc. de success. ab intest. disc.* 10. *num.*3. *&* 4., *Palm. decis. Lucens.* 210. *num.*25., *Rot. dec.*172. *num.*8. *&* 9. *part.*14. *rec.*

Idque validissimè confirmatur ex eo, quod, postquam Statutum, exclusis fœminis, vocaverat Agnatos sexti gradus, idem considerans casum, quo nulli ampliùs adessent Agnati, sive Cognati, qui Defunctum per octavum gradum, juxtà Juris Communis censuram dinumerandum at- 25
tingerent, exclusis ceteris proximioribus noni, & decimi gradus, successionem transtulit ad Fiscum. Si igitur Statuentes Agnatis septimi gradus ceteros omnes proximiores prætulerunt, & ceteros tum Agnatos, tum Cognatos noni, & decimi gradus à Fisco excludi, voluerunt, jure meritòque affirmamus, nullam rationem habuisse Agnatorum omnium excedentium sextum gradum, sed eosdem pro Extraneis reputasse.

Patet itaque ex his omnibus, filios Cassandræ, tamquam destitutos qualitatibus à Statuto volitis, excludere minimè posse D. Magdalenam Baronis Braccii jam prædefuncti sororem, quia, si juxtà toties repetita dictæ Reformationis verba, *existentibus Agnatis masculis usque ad sextum gradum inclusivè, ab hereditate ab intestato* soror excluditur; illi statutariæ successionis jura nullo ex capite desumere possunt. Venire enim nequeunt uti Agnati, quia agnatitia qualitas à Statuto con- 26
siderata intra sextum gradum, deficere dicitur in Agnatis per decem, & octo gradus à Defuncto di-

ti masculi sint vocati, & propterea, etsi in cogna-
29 *tionis genere gradu proximiores sint, hoc tamen ipsis non prodesse, perspicuum est, cum non cognati, sed Agnati masculi proximiores vocati à Testatore fuerint, aut modò tamquam de familia, & ita ut agnati venire intendant, & hoc casu plura obstant, primò quia, ut Excellentiss. Bursat. ex consil. Socc. 40. inter. Curt. Sen. consil., Paris. cons. 51. num. 10. col. 2., & D. Menoch. cons. 30. num. 17. cum seqq. dixit: ista simul se habent, quod duæ sint familiæ eodem cognomine nominatæ, & tamen inter ipsos nulla sit conjunctio. Obstat secundò, quia, eo etiam concesso, quod scilicet, ut verius est, eadem sit origo, tot gradibus à Testatore Amitini isti distant, ut in gradu successibili procul dubiò minimè dici possint* = hæc Auctor prælaudatus, *Theodor. alleg. 86. num. 6., Rocc. select. Jur. cap. 2. num. 13. & 24.,* optimè *Rota decis. 54. à num. 14. ad 18. part. 5., & decis. 89. num. 8. part. 6., & decis. 53. num. 4. & 5. part. 7. rec.*

Statutum siquidem requirit gradum cum masculina, & agnatitia qualitate conjunctum; quocircà, deficiente in D. Cassandra hac qualitate,
30 sicuti ipsa ex sua persona non poterat aliquem gradum constituere, ita etiam ab eadem gradum dinumerare nequeunt ejus filii. Cum enim successio deferenda per gradus, de uno gradu in alium, decurrere debeat, sequitur, quod, si
31 terminus, à quo gradus incipere debet, gradum nullum constituere potest, nulla quoque graduum continuatio dari potest in personis ab eodem termino derivantibus, eò, quod deficere dicatur principium, à quo illa inchoanda esset: ita in specie *Bald. in cap. 1. de success. fratr., & grad. succed. in feud.,* benè *Castrens. cons. 421. quod ista mater col. 2. versic. Secundò sic lib. 1., Soccin. Jun. cons. 69. num. 27. lib. 3., Rot. decis. 53. num. 5. part. 7. rec., & in Romana, seu Firmana Successionis 26. Februarii 1698. §. Alia verba circa*
32 *fin. coram R.P.D. meo Muto,* ibi = *undè eadem incapacitas graduum, sive successionis, quæ est respectu Patris ex uno latere conjuncti, statuitur etiam respectu filiorum* =, inter recollect. à *Palm. decis. 291. num. 7. versus finem.*

gradus non consideravit seorsim à suo subjecto; subjectum autem, in quo illa subsistere debet, cum sit agnatio, persona Patris, qui est Agnatus, 37
non autem illa Matris, quæ utpotè Cognata nihil operari potest, inspicienda est pro dinumerando gradu, *Bellon. dict. cons. 2. num. 81. versic. nec obstat*: proindeque omne aliud vinculum aliunde proveniens, quàm à qualitate agnationis per Sta- 38
tutum expressa, & contemplata, alienum, & extraneum redditur, nulliusque efficaciæ reputatur, ut optimè notant *Alciat. cons. 37. lib. 2. tom. 1., Berous cons. 96. per tot. lib. 2., Rogger. cons. 37. num. 32. lib. 2.,* optime *Artogr. cons. 95. num. 125. 135., & 176. §. Augustin. Bero. & seq., Menoch. cons. 187. per tot.* & signanter *num 51. & 52., Mandell. cons. 81. per tot., Surd. decis. 239. num. 7. & 8., Card. de Luc. de Fideicom. disc. 6. num. 12., & de feud. disc. 13. num. 27., & decis. Sicul. penes eumdem nu. 392., Rot. decis. 84. num. 14. ad fin. part. 5., decis. 89. nu. 6. & 8., & seqq. part. 6., decis. 53. num. 7. part. 7. rec.,* cum aliis innumeris relatis per *D. Marion. in celebri Florentina Successionis Motivo impress. fol. 20. §. Et in puncto.*

Et sanè, quum Statutum, vel Testator contemplatione agnationis excludit fœminas prop- 39
ter Masculos, & Cognatos propter Agnatos; quæ ratio haberi potest vinculi procedentis ex parte Matris? ut in proposito considerant omnes supracitati, & in specie *Laderch. Imol. cons. 54. nu. 2. & 3., Mandell. dicto cons. 81. num. 7. & 9. in secundò, & tertiò fundamento, Menoch. dicto cons. 187. num. 6. vers. verùm facilè, & num. 16. & 17.*

Ex eo enim, quod Statuentes ob favorem agnationis excluserint Matrem, uti illi conservandæ imparem, sequitur, quod, exclusâ Ma- 40
tre, à qua gradus, & proximitas promanat, ex ejusdem persona vinculum nullum efformari queat, quod filio tribuat jus ad statutariam successionem, à qua si repellitur Mater, eò quia Statuentes, posthabitâ conjunctione sanguinis, quæ major est in Matre, solummodò respexe- 41
runt ad certum Agnatorum gradum, & qualitatem,

... Cognatis, ac per consequens nihili fecisse maternum vinculum, & cognationis ligamen, tamquam alienum, & extraneum reputatum ad effectum tribuendi illorum
44 Descendentibus jura successionis, à Statuentibus restrictæ ad Agnatos certi gradus, & qualitatis, per ea, quæ tradunt *Riminald. cons. 187. sub n. 19. vers. tertio etiam col. 1., Gaball. cons. 10. num. 11. & 14. vol. 2., Gabriel. cons. 6. nu. 1. tom. 1., Surd. dec. 239. num. 7. & 8., Hodiern. ad eumdem col. 1. in fine, Grat. discept. 661. num. 9., Mandell. Alba dicto cons. 81. num. 10., ubi Adden. lit. E. vers. duo vincula, Magon. dec. Flor. 82. num. 4., cum aliis superiùs cumulatis*; Et hanc perpetuò fuisse mentem *Rotæ Florentinæ*, constat ex *lib. Motiv. 65. pag. 541., & in Florentina Fideicomm. de Medicis 20. Martii 1616. §. Addebatur & seq., lib. Motiv. 96. pag. 265., & in d. Florentina Successionis cor. D. de Marionis*, firmantibus, attendendum esse agnatitium dumtaxat vinculum, adeout positus extra gradum agnatitium successibilem, pro Extraneo censeatur, tametsi insertus agnationi, ex latere cognationis proximitatem gradus desumere posset.

Cum igitur ex istis duobus vinculis utrumque
45 per se spectatum inutile sit ad consequendam successionem, jure, meritòque is, qui ad eam adspirat, non consideratur uti habens duo vincula; sed respicitur tantùm illud vinculum, quod, Statuentes attendendum esse voluerunt, ad *Text. in leg. 1., ibique Bald. num. 3. C. de legit. hered., Alba cons. 81. num. 10., Bellon. cons. 2. num. 73., Rugger. cons. 37. num. 32. lib. 2.*, illorumque accidentalis concursus in una, eademque persona, eorum naturam non alterat, majorique efficaciæ non redduntur, sed distincta remanent, & altero ab altero minimè immutato, singula suas reti-

sub num. 2. vers. quod dixi, Surd. decis. 239. num. 6. ad 10., Magon. dec. Florent. 82. per tot., Rot. coram Buratt. dec. 801. sub num. 6. vers. præterea cessat.

Prout etiam non absimili ratione in feudi, & emphyteusis successione constitutum reperi- 48
tur, fratrem consanguineum non excludi à fratre utrinque conjuncto, licèt habente duo vincula, quia in feudo, & emphyteusi masculina spectatur dumtaxat agnatio, nullaque habetur ratio vinculi cognationis, atque lineæ maternæ, 49
quæ pro impertinenti existimatur, ut firmant *Bald., Castrens., aliique in leg. 1. Cod. de legit. hered., Alex. cons. 9. num. 14. lib. 5., Mandell. dict. cons. 81. num. 11., Menoch. cons. 187. num. 14., Bellon. cons. 2. num. 75., Rugger. dict. cons. 37. nu. 35., & seqq. lib. 2., Altograd. dict. cons. 95. num. 167. §. Alexander tom. 2.*

Quo circa, cum tàm à Statuto, quàm ab ejus Reformatione vinculum maternæ cognationis per se impertinens, & inutile reputetur ad successionem, eò quod Statuentes cum masculinitate agnatitiam qualitatem intra sextum gradum 50
in successuro exoptaverint, D. Baro Bettinus, ejusque Frater, inspecto latere Matris, recenseri nequeunt inter Agnatos à Statuto contemplatos, quia proficiscuntur ex fœmina, quæ non parit Descendentes agnatos, sed Ascendentes, & Transversales dumtaxat habet agnatos, quippè 51
ipsa agnationis suæ finis est, & origo cognationis, ad *Text. in leg. Jureconsult. §. 1. ff. de gradibus, Paul. de Castr. cons. 91. sub num. 4. lib. 2.*, & benè, pluribus relatis, tradit *Jason. cons. 115. sub num. 4. vers. tertiò principaliter*, ibi = *quià respectu fœminarum ascendentium masculi non dicuntur esse de agnatione* = *lib. 4., Mans. consult. 14. sub nu. 2. tom. 1.*, iidemque sequuntur agnatio-

& ſeq.; Licèt itaque Maſculi ex fœmina caſu ſint ejuſdem familiæ cum Defuncto, & ab ejuſdem ultimi Genitoris ſanguine proficiſcantur,
55 attamen, cum non comprehendantur intra gradus à Statuto præſcriptos, ſed, utpotè remotiſſimi, nullo ſanguinis vinculo Defuncto conjungantur, juvari nequeunt diſpoſitione ſtatutariâ, excludendo D. Mariam Magdalenam ſororem Defuncti, ut proſequitur *Bellon. dict. conſ. 2. ſub nu. 75. verſ. undè*.

Haud verò credimus, eoſdem ſe Agnatos dicturos, eò quia à *Juſtiniano Imperatore in leg. meminimus §. Cum igitur Cod. de legit. hered.* ſo-
56 rores & earum filii inter Agnatos adſciſcantur, quia termini dictæ Imperatoriæ Conſtitutionis agentis de ſucceſſione, quæ, ſublatâ ſexus differentiâ, promiſcuè deferebatur ad Maſculos, & fœminas, impropriè Agnatorum nomine
57 nuncupatas, longè diverſi ſunt ab hypotheſi Statuti diſponentis, Agnatos præferendos eſſe Cognatis à ſucceſſione excluſis, ideoque intelligendi de Agnatis ſub propria, & rigoroſa hujus nominis ſignificatione comprehenſis, ut optimè firmant *Corn. ad leg. meminimus verſ. & ideò ſi ſtatutum col. penult.*, *Caſtrenſ. in leg. fin. §. In computatione in fin. Cod. de jur. deliber.*, *Alciat. conſ. 14. antè, & poſt num. 5. tom. 1. lib. 2.*, benè *Dec. conſ. 13. num. 7. verſ. tertiò dato, quod ſtatutum lib. 1.*, *Alciat. de verb. ſignific. lib. 2. fol. 52. litera Q*, *relat. à Redenaſc. conſ. 27., per tot.*, ſignanter *nu. 6. 28., & ſeq. lib. 1. vidend.*, *Trentacinq. de ſubſtitut. part. 2. cap. 3. num. 8.*, *Carpan. ad Statut. Mediolan. cap. 289. nu. 11. & 12.*, *R.D.P. meus Anſald. in annot. ad ſuam deciſ. 12. num. 42. verſ. de reliquo*.

Conſtabilito his omnibus, duplex iſtud vinculum per ſe ſpectatum, impertinens, & inutile reputari, utrumque utile, atque efficax reddi ne-
58 quit ob commixtionem, quia ex duobus unum, & individuum vinculum efformatum exadverſo dicitur, quia, cum extremum fœmininum, vinculum nempè Matris à Statuto inhabile, & pro extraneo reputetur, recurrit regula firmata ſu-
59 perioribus locis, quod, infectis primitivis, infe-

hac mixtura abhorruit *Rota Florent. in dict. Florentina Fideicommiſſi de Medicis Lib. Mot. 96. pag. 264. §. Quoniam fuit dictum*.

Oportet igitur, ut duplex vinculum, ſeu duplex qualitas operetur, quod unaquæque per ſe, & ſeparatim ſumpta, ſit efficax, & ſufficiens ad 61
ſuccedendum, ut optimè notant *Berous conſ. 96. ſub num. 14. lib. 2.*, *aliique adducti per Menoch. conſ. 187. ſub num. 26.*, *Cyriac. contr. 353. num. 21.*, *Rot. Florent. Lib. Mot. 96. pag. 262. §. Quoniam verius, & §. Confirmantur prædicta, & in Motivo Domini de Marionis §. Duodecimo confirmantur*; alioquin ex duplici extremo inhabili, & nullum conſtituente gradum, medium habi- 62
le efformari nequit, egregiè *Bellon. dict. conſ. 2. num. 81. verſ. nec obſtat*; Doctores namque omnes, qui gradum cognatitium ex Matre nupta in familia commiſceri, ſeù adeò fulciri ſuſtinent 63
agnatitiâ qualitate mutuatâ ex latere Patris, ut ex duobus veluti partialibus extremis, unum integrum, ac individuum medium, ſeu vinculum efficiatur, prius conſtabiliunt, adeſſe ſubjectum vocationis, deindè agunt de qualitate, videlicet ſupponunt, Agnatum remotiorem, gradum, ſeu qualitatem proximitatis deſumere contendentem ex latere Matris, eſſe reverâ de genere 64
vocato, ut patebit ex mox ſubjiciendis.

Patet id in ſucceſſione ex hominis diſpoſitione delata in majoratibus ſeu fideicommiſſis maſculinis, atque agnatitiis, cujus exemplo DD. exadverſo Scribentes aſſumptum confirmare conantur, ajentes, in iſtiuſmodi ſucceſſionis ſpe- 65
cie gradus proximitatem provenientem ex latere Matris nuptæ in familia prælationem tribuere Agnato, quamvis ex latere Patris remotiori. Nam, licèt in hac quæſtione Doctores in contraria vota ſcindantur, ex collectis apud *Epiſc. Rocc. cap. 2. num. 22., & ſeqq.*, referentem utriuſque opi- 66
nionis Aſſeclas, nihilominùs omnes auctoritates, quæ allegari poſſint pro ſententia favorabili Maſculo ex muliere nuptâ in familia, locum ſibi vindicant vel quando ſunt ad majoratum ſimpliciter vocati proximiores de familia in genere, vel quando fuit ſimpliciter prælatio conceſſa

iam ponent nostræ hypothesi, si, Cassandra nupta
69 alicui Agnato remotiori, sed existenti intra gradus à Statuto contemplatos, cum alio Agnato proximiore ex latere Patris de proximitate desumenda contenderetur ex latere Matris. Nam ut ait *Rota Florent. Lib. Mot.96. à 262. §. Ad ea autem*, ibi = *& in primis fuit dictum, esse firmandum, quæ persona, seu quod genus personarum sit comprehensum sub nominibus collectivis, de quibus in testamento, & postmodum quærendum esse de proximitate inter eos, nam frustra contenderetur, aliquem esse proximiorem, & propterea ad fideicommissum admittendum, nisi ostendatur, vel supponatur, illum esse vocatum* =; quamobrem, cum filii Cassandræ, nec ex parte Matris à Statuto exclusæ, nec ex parte Patris, existentis in gradu remotissimo, & à Statuto non contemplato, sint de genere vocato, excludere nequeunt D. Magdalenam, quia, inspectâ personâ Patris, non com-
70 prehenduntur sub Statuto, & vocationem, aut proximitatem desumere nequeunt à Matre, quæ, tamquam medium impertinens, repellitur, ut optimè in terminis firmat *Rota dict. decis. 89. num. 1., & 6., & decis. 53. num. 7. part. 7. rec. cum aliis superiùs recensitis*.

Prout etiam ad rem non pertinent tradita à *Rodoer. in commentar. ad pragmat. 33. de feud. cap.*
71 *6. & 7.*; Siquidem Auctor iste, qui pro punctuali exadv. allegatur, agit de fœmina, quæ exclusa à feudo, vigore gratiæ, restituatur ad successionem unâ cum filiis vigore alteriùs gratiæ, si nubat uni ex familia, mediante limitatâ exclusione illarum, quæ extra familiam nubant, ibi = *le quali si casino in famiglie aliene* =; ex quibus infert Auctor prædictus, nuptas in familia non esse exclusas, ut patet ex *cap. 6. num. 2.* ibi = *hinc resultat, quod Feudatarius habens fœminam proximiorem nuptam in familia non potest illam à feu-*

persona ad succedendum, quando nubit uni ex familia, at nostrum Statutum expresse excludit fœminas, easque inhabilitat, ad successionem 73
vocando Agnatos masculos restrictivè ad sextum gradum, non verò familiam, quæ, quàm diversa sit à simplici vocatione Agnatorum ad effectum, de quo agitur, tradit *Rot. dict. decis. 84.* 74
num. 16. part. 5. rec.

Pari quoque responsione occurritur iis, quæ tradunt *Curt. Jun. cons. 1., Jason. cons. 17. lib. 3., Socc. & Campeg. apud Albertum Brunum cons. feud. 9. 10. & 11.*, hi namque Auctores, 75
optimè ceteroquin explicati ab *Alberg. inter consil. Fusar. dict. cons. 18. num. 12.*, loquuntur in terminis feudi acquisiti pro heredibus, & successoribus quibuscumque masculis de domo, sive parentela ex omni stipite Nobilium de Scarampis, figuntque pedes in dictione illa *quibuscumque*, quæ immutat naturam feudi, operaturque, ut admittantur etiam inhabiles, auferendo eam inhabilitatem, quam quis, tamquam descendens ex fœmina, in se habebat, ut observat *Curt. Jun. dict. cons. 1. nu. 1. 7., & 8., & Soccin. num. 6.*, proindeque patet, casum istum æquiparari non posse nostro, nec ejùs terminos esse applicabiles hypothesi, de qua agitur. 76

Omitti possent ceteræ auctoritates in contrarium allegatæ, cum nullus hactenus allatus fuerit Doctor, qui in terminis statutariæ successionis probet assumptum exadverso propositum, sed omnes loquuntur in terminis fideicommissorum, eoque tantùm casu recipiendæ sunt, quo nempè à fideicommittente fuit agnationis, seu familiæ conservandæ effectus indifferenter consideratus, vel quando, ut diximus, fuit familia simpliciter vocata, vel concessa prælatio cuilibet Masculo de familia, sive quando verba Disponentium non excludunt personam Matris gra- 77

101., quos refert, & sequitur *decis. Sicul. penes*
Card. de Luca de feud. dict. num. 392., *Rot. dict.*
decis. 89. à nu. 12. ad 16. part. 6. rec., *cum aliis superiùs adductis*.

Certiora hæc redduntur, si spectemus rationem, quâ contrarii Doctores moventur ad concedendam prælationem Masculo ex fœmina nupta in familia; ajunt enim, mitigandam esse rigo-
80 rem illum, quo istiusmodi Masculus excludebatur ab Agnato remotiore, illiusque favore, utpotè proximioris, capiendam esse conjecturam pietatis ad exclusionem substituti remotioris, & extranei, juxtà eam interpretationem, quæ magis est conformis dispositioni Juris Communis
81 exigentis, quod proximior succedat, excluso remotiore, quæ sanè ratio à Doctoribus considerata in fideicommissariis successionibus ex hominis
82 dispositione delatis, locum non habet in statutaria successione, de qua agitur, nam in ea contra dispositionem Juris communis, & contra omnem naturalem æquitatem, & pietatem positi extrà gradus successibiles, nulloque naturali, aut civili vinculo devincti, captâ per fœminam proximitate Defuncti, sororem, & existentes in gradu verè successibili excluderent; ob hanc igitur diversitatem rationis retorquetur ratio à contrariis Doctoribus considerata, per ea, quæ benè tradit *Cravet. dict. cons. 877. sub nu. 13.* ibi = *Illud tamen inficiaturum quempiam, non credam, quin dubia res ex prædictis fiat; in dubio planè potior interpretatio æstimatur, per quam ad Jus commune reditur, & favorabilis usque adeò habetur interpretatio, quæ Juri communi favet, ut fas sit Juris correctionem extendere, quoties ita interpretando, ad jus ipsum commune fit restitutio; Juris planè communi parem fœminarum, atque Masculorum conditionem in successionibus esse, non dubitatur, quare, sicuti proximior D. Isabella est, ita præferendam, superiora docent* = hæc *Cravett.* cujus auctoritati adhærent, & sequuntur ceteri omnes in contrarium adducti.

Quæ benignior interpretatio fundata in con-*part. 17. rec.*

Nec ex eo, quod tum in Statuto, tùm in Reformatione agnatio contemplata reperiatur, infer- 84
ri potest, quòd, si Statuentes prævidissent casum, in quo, deficientibus Agnatis intra sextum gradum, existeret Masculus ex fœmina nupta Agnato, licèt remoto, utique, exclusâ fœmi-
nâ proximiori, agnationis conservationi consu- 85
luissent. Illatio siquidem ista procedere posset in casu, quo fœmina proximior nupsisset Agnato de genere vocato, ex præsumpta mente Statuentium, qui hoc casu finem conservandi Bona in
agnatione assequerentur, simulque Juris com- 86
munis dispositionem servarent, at aliter res se habet in casu, quo illa nupserit Agnato non vo-
cato; Urget enim in contrarium regula, quâ 87
statuitur, agnationis conservandæ rationem non ampliare, neque extendere Statutum Juris communis correctorium, & attendendam non esse,
nisi in gradibus, & personis, in quibus expressa 88
legitur, atque idcircò Masculorum inclusionem, & fœminarum exclusionem restringendam esse
ad gradus, & personas nominatas, nec ad alias 89
personas extendendam, ut optimè notant *Imol.*, *Bald.*, *aliique*; quos congesserunt *Molin. de Hispan. primog. lib. 1. cap. 5. num. 10.*, *& num. 20.*, *Myerez. de major. part. 2. quæst. 6. num. 102. 103. & seqq.*, *Castill. contr. jur. tom. 2. cap. 4. nu. 178. & seqq.*, *Cyriac. contr. 281. num. 47. & seqq.*, *Rot. decis. 4. num. 10.*, *& 11. post Torr. de pact. futur. success.*, *decis. 606. nu. 19. part. 19. recent.*, *Bononien. Fideicommissi de Ghisellis 24. Januarii 1685. §. Hæ namque coram Reverendissimo Hervault Archiepisc. Turonen.*, *penes Balducc. ad Ramon. decis. 11. num. 21.*, *& 22.*, *R. P. D. meus Ansald. in annot. ad suam decis. 46. num. 19.*

Præsertim, quia Statuentes non perpetuam induxerunt fœminarum exclusionem favore agna-
tionis, sed usque ad sextum tantummodò gra- 90
dum, ideoque dicendum est, eosdem fœminas non exclusisse propter universos Agnatos, licèt re-

net sub dispositione Juris communis, *leg. commodissimè ff. de liber.*, *& posth.*, *leg. si extraneus ff. de condit. caus. dat.*, *Dec. cons. 451. num. 6.*, *Altogr. cons. 64. num. 3. lib. 1.*, & individualiter firmat *Regens à Ponte consil. 154. nu. 19.*, *& seqq. lib. 2. exadv. citatus*, *Rocc. select. jur. cap. 37. nu. 19.*, *Rot. decis. 46. num. 8. part. 14.*, *& decis. 647. num. 31. part. 19. tom. 2. recent.*, vel certe, cum conservatio agnationis resultans ex simili
95 Matrimonio, non verè, & propriè, sed fictè, & per artificium fieri dicatur mediante personâ Matris inhabili, *Rauden. resolut. 39. num. 409.*, *Albergh. inter cons. Fusar. dict. cons. 18. num. 11.*, *de Luc. decis. Sicul. sub num. 392.*, dici debet casus mixtus, atque insolitus, pariter sub Sta-
96 tuti censura minimè comprehensus, ut de primo *Soccin. Jun. cons. 117. col. 3. versus fin.*, & de secundo *Decian. cons. 1. num. 287.*, *& seqq. lib. 1.*, *Rot. decis. 329. num. 63. part. 6. rec.*; Nec valet illatio. Masculi ex fœmina descendentes exclu-
97 duntur à Statuto, quando fuit copulata cum Extraneo, ergo includuntur quando fuit nupta Agnato, quia esset argumentum à contrario sensu, quod nullo modo vindicat sibi locum in Sta-
98 tutis, præcipuè quando tendit ad correctionem, & Juris communis derogationem, ut benè ad
99 propositum firmat *Mascard. de gen. stat. interpr. concl. 5. num. 34.*, *Velasc. alleg. 15. num. 13.*, *Palma alleg. 136. num. 5.*, *& alleg. 137. num. 27.*, *& 28.*, *Rot. decis. 318. num. 9. part. 6.*, *& decis. 213. num. 5. part. 18. rec.*

Itaque, cum Reformatio excludat dumtaxat sororem in concursu Agnatorum masculorum, juxta sextum gradum agnationis existentium, nequeunt Illustrissimi DD. fratres de Ricasolis positi in gradu remotissimo, & insuccessibili,
100 tàm inspecto Statuto, quàm Jure communi,

3 *Statuta exclusiva fœminarum eas à successione non repellant, nisi supersint Masculi, & Agnati successibiles.*

4 *Statuta exclusiva operantur solùm in casu præciso ab eis expresso, & in utroque capite tàm inclusivo, quàm exclusivo exigitur, ut concurrant illæ personæ, quæ à Statuto fuerunt contemplatæ.*

5 *Ad hoc ut habeat locum Statutum exclusivum, tria requiruntur, quod scilicet Defunctus: tàm masculus, quàm fœmina sit de personis in statuto expressis.*

6 *Masculus agnatus fœminas excludere prætendens, debet conjunctim habere qualitates à Statuto præscriptas.*

7 *Illi, qui à Statuto non enumerantur inter personas excludentes, statutariâ dispositione juvari non possunt.*

8 *Quando Statutum limitatè, & qualificativè loquitur, persona ex illius dispositione venire contendens, debet probare qualitatem à Statuto volitam.*

9 *Statutum exclusivum vocans Agnatos intra certum gradum, censetur, quod existentes in ulteriori, & remotiori gradu habuerit pro extraneis.*

10 Statutum Florentinum *non excludit Matrem propter Masculum existentem in quinto gradu.*

11 *Si Statutum exigat, ut Agnati excludere volentes debeant esse Masculi ex Masculo, tunc isti qualitatem agnatitiam nequeunt desumere à Matre.*

12 *Quando Statutum exclusivum est factum contemplatione agnationis, tunc in eo sub denominatione Masculorum veniunt solùm Masculi ex Masculis.*

13 *Item veniunt non solùm Masculi ex Masculis,*

attendi in iis gradibus, & personis, quarum favore habita fuit; unde fœminarum exclusio, & Masculorum inclusio restringenda est ad gradus & personas specificatas, nec ulterius extendenda.

19 *Agnati de jure sunt successibiles usque ad decimum gradum, & non ultrà.*

20 *Ratio agnationis non operatur, ut Statutum juris correctorium extendi possit ad gradus, & personas in eo non expressas, & ultra illos, qui sunt specificè, & limitatè nominati.*

21 *Dictio*, usque, *de sui natura restringit, & limitat, nullamque admittit extensionem etiam ex identitate rationis.*

22 Statutum Florentinum *excludens fœminas propter Agnatos usque ad sextum gradum, ad alios Agnatos ultra talem gradum non extenditur*, & nu. 110.

23 *Statutariæ functiones ad naturalis rationis normam, & juxta naturalem pietatem, & sanguinis necessitudinem sunt intelligendæ.*

24 *Statuta exclusiva dicuntur leges municipales, & testamenta Civitatum.*

25 *Vinculum ex agnatione, & sanguinis necessitudine oriens jura nostra ultra personas decimi gradus abolitum præsumunt.*

26 *Ad hoc ut duplex vinculum operetur, necesse est, ut unumquodque de per se, & disjunctim sit efficax.*

27 *Agnati constituti extra decimum consanguinitatis gradum, agnationis jura, & succedendi capacitatem ampliùs non habent.*

28 *Agnati dicuntur solùm illi, qui sunt usque ad decimum gradum.*

29 *An constituti ultra decimum gradum dici possint Agnati, vel potiùs gentilium nomine nuncupari debeant, remissivè.*

30 *Quod solùm sub nomine Agnatorum forsan venire possint, quando agitur de successione fideicommissaria, ex mente Testatoris protrahenda in omnes de agnatione, & familia.*

31 *Non autem, quando agitur de successione here-*

cum.

40 *Si Statutum in una parte loquens de Agnatis illos restrinxit usque ad octavum gradum; ubi in alia parte de eis mentionem fecit, supponi non potest, quod intellexerit de Agnatis latè sumptis ultra decimum gradum.*

41 *Statuta unius Regionis, & Civitatis deserviunt pro interpretatione illius de alia Civitate, & possunt allegari ad decisiones Causarum, tamquam responsa prudentum, & doctrinæ magistrales.*

42 Statuto Mediolani *cavetur, ut sub appellatione Agnatorum veniant omnes de nomine, & parentela; sed in materia successionis illi agnati intelligantur, qui sunt usque ad septimum gradum.*

43 *Quando Statutum excludit sorores propter Agnatos usque ad certum gradum, & id contemplatione agnationis, tunc attendi non potest proximitas, & vinculum ex parte Matris*, & nu. 52.

44 *Si Statutum excludit à successione fœminas propter Masculos, censentur pariter exclusi omnes, qui à fœmina proveniunt, etiamsi sint Masculi.*

45 *Provenientes à fœmina non remanent perpetuò ab hujusmodi Statutis exclusi, quando ipsæ fœminæ fuerunt in aliquo casu à Statuto considerata, & quando ipsa fœmina, si viveret, non excluderetur à successione, & in his casibus medium fœmininum non dicitur impertinens.*

46 *Intellige tamen ad hoc, ut Descendentes à fœmina possint, deficientibus personis à statuto contemplatis, reintegrari ad successionem secundùm juris communis censuram, non autem ad hoc, ut veniant tamquam personæ à Statuto vocatæ*, & nu. 50.

47 *Quando Statutum excludit fœminam, ut Bona in familia conserventur, tunc illius exclusio est perpetua.*

48 *In eo casu, in quo vigore statutariæ dispositionis*

... ..., juri exclusa, multò magis ejus filii, qui sunt cognati, excludi debent.

57 *Successio devolui debet de gradu in gradum, nec fit transitus ad sequentem, nisi deficiente priore.*

58 *Quando Mater erat inhabilis, & gradum successibilem constituere non poterat, tunc filii ab ea gradum, & proximitatem metiri non possunt.*

59 *Statutum vocans Agnatos usque ad certum gradum, dicitur respexisse ad conjunctionem agnationis ex parte Patris, non ad illam ex parte Matris.*

60 *Et hoc casu, licèt Mater nupserit uni de familia, tamen ipsa nequit filiis tribuere proximitatem, & qualitatem agnatitiam.*

61 *Quando vinculum maternum de per se consideratum est impertinens ad tribuendum jus successionis, efficax reddi non potest ex commissione cum vinculo paterno.*

62 *Ad hoc ut duplex vinculum, seu qualitas simul juncta operetur, requiritur, ut unaquæque de per se, & seorsim sumpta sit efficax.*

63 *Si statutum vocat Agnatos masculos intra certum gradum, tunc procreati ex fœmina, quia non possunt dici Agnati masculi, remanent exclusi, ideòque vinculum ex latere Matris remanet impertinens, & inhabile.*

64 *Minùsque possunt mutuare qualitatem agnatitiam à Patre, quando Pater distat ultra gradus à Statuto præfixos, & non est de illis Agnatis, quos Statutum contemplavit,* & num. 68.

65 *Proximitas gradus in materia successionis sumenda est ab eo latere, ex quo capitur, & defertur successio.*

66 *In successionibus ex voluntate testantium, seu*

75 *Quid, si soror sit nupta in agnatione, & familia?*

76 *Filii sororis nuptæ in familia tunc possunt tamquam Agnati ad successionem statutariam venire, quando fœmina nupsit Agnato constituto intra gradus à Statuto vocatos, secus, si Agnato remotissimo; nam tunc agnatio desumpta à Patre non prodest, quia remota proximitas commensurata à Matre non juvat, cum sit vinculum impertinens,* & num. 78.

77 *Agnatio propriè, & verè dicitur, quæ provenit à natura, junctâ legis dispositione, & sub ea solùm continentur, qui per virilem sexum conjuncti sunt.*

79 Guidobonus advocation. civil. 100. *explicatur.*

80 *Filiis ad successionem ex propria persona, & jure venientibus non obstat parentum exclusio, & incapacitas.*

81 *Si autem filii velint desumere jus succedendi à Patre, vel Matre, tunc istorum incapacitas eis nocet, quia proveniunt à medio, & radice infecta.*

82 *Conclusio, quod incapacitas parentum non noceat filiis, procedit in exclusione oriente ab odio, & delicto eorumdem parentum, quæ, tamquam personalis, eorum personas non transgreditur.*

83 *Non autem in ea incapacitate, quæ oritur ex radice; hæc enim, cum sit realis, influit in totam lineam.*

84 *Undè in Statuto vocante Agnatos usque ad certum gradum, & Cognatos excludente, filiis obstat incapacitas Matris, à qua proximitatem deducere non possunt.*

85 *Et pariter obstat incapacitas Patris, à quo agnatitiam qualitatem desumere non possunt, si iste*

propria verborum significatione non veniunt.

90 *Statutum loquens per verbum*, quomodocumque, *non admittit restrictivam interpretationem, quam aliàs admittere potuisset.*

91 *Verba Statuti sunt interpretanda ex ratione, & fine, ad quem Statuentes respexerunt.*

93 *Ratio Statuti, & legis non attenditur, quando illius decisio est clara, & tunc standum est literæ.*

94 *De jure soror succedit fratri.*

95 *Ideòque Statutum illam per fratrem excludens, dicitur exorbitans à jure.*

96 *Et propterea est strictè interpretandum, &, quantum fieri potest, reducendum ad terminos juris.*

97 *Vndè, si Statutum excludat sororem, & vocet Agnatos usque ad certum gradum, non est trahendum ad filios fœminæ nuptæ cum Agnato existente ultra gradus à Statuto contemplatos.*

98 *Casus à Statuto ommissus, censetur relictus sub dispositione juris, & de eo secundùm juris censuram judicari debet.*

99 *Statutum juris communis correctorium, tantum disponit, quantum loquitur.*

100 *Atque in eo casus omninò habetur pro ommisso, nec ulla admittitur interpretatio extensiva.*

101 *Licet agnationis contemplatio sit ratio motiva omnium Statutorum exclusivorum, tamen hæc ratio restringenda est ad personas in eodem Statuto expressas, & non extendenda ad alios casus à Statuto non contemplatos, qui censentur relicti sub dispositione juris.*

102 *Fœminæ exclusæ contemplatione Agnatorum certi gradus, iis non existentibus, redeunt ad jura successionis, nec eis præstant impedimentum Agnati remotiores*, & nu. 136.

103 *Extra enim gradus Agnatorum à Statuto vocatos nulla dicitur ampliùs habita agnationis contemplatio, ceterique omnes censentur à Statuentibus reputati pro extraneis.*

etiam quoad Agnatos remotiores.

112 *Licèt Statutum exclusivum feminarum sit favorabile, tamen id efficit, ut benignè veniat interpretandum, non autem, ut trahi debeat ultra casus, & personas expressas.*

113 *Tunc autem tale Statutum potest dici favorabile, quando excludit fœminam concurrentem cum Masculis de eadem linea, vel cum collateralibus proximis usque ad tertium, vel quartum gradum, non autem, si eam repellat propter Masculos remotissimos, nam tali casu dicuntur odiosa, & irrationabilia.*

114 *Ex lege veteris testamenti fœminæ excludebantur tantùm per Masculos ejusdem gradus.*

115 *Exclusio fœminarum in lege mosaica non proveniebat ex contemplatione agnationis, & optata conservatione Bonorum in familia.*

116 *Et, licèt ultimis fœminis familiæ præciperetur, ut nuberent viris ex Tribu, seu familia sui Patris; tamen id proveniebat, ne sortes terræ in Tribus divisæ confunderentur.*

117 *Doctrinæ loquentes de successione in fideicommissis, & majoratibus masculinis, & agnatitiis, non sunt applicabiles, ubi agitur de intestata successione ex lege Statuti deferenda.*

118 *Ad hoc ut intret quæstio, an vinculum agnationis desumptum ex parte Patris, possit uniri cum proximitate derivante ex parte Matris nuptæ in familia, ad effectum ut talis Agnatus præferri possit remotioribus, necesse est, ut ipse Agnatus sit de genere vocato.*

119 *Nam, quando talis Agnatus non est de genere vocato, nihil ei prodest proximitas ex parte Matris, etsi nuptæ in familia, ad effectum excludendi, & repellendi alios.*

120 *Doctores firmantes, quod gradus proximitas proveniens ex latere Matris nuptæ in familia tribuat prælationem Agnato, licèt remotiori ex latere Patris, recensentur.*

121 *Illi*

*. . . . . , & Ju-
ſtiniani filia Curialis Curiali nupta, immunis
ſervabatur à datione quartæ.*

129 *Ita filii fœminæ agnatæ nuptæ in agnatione, debent dici Agnati à Statuto contemplati ad effectum excludendi fœminas.*

130 *Privilegium conceſſum ordini Curialium, eorum ordine abolito, ceſſat, nec amplius allegari poteſt.*

132 *In majoratu, in quo ſunt vocati Agnati, ſi de tempore, quo aperitur ſucceſſio, adeſt filia poſſeſſoris nupta alicui de agnatione, hæc ſuccedere debet, nullo exiſtente ipſius poſſeſſoris filio.*

133 *Secus autem dicendum eſt in Statuto excludente fœminas non intuitu univerſæ agnationis, ſed favore determinatarum Perſonarum, & graduum, quia ejus diſpoſitio non habet locum, ſi fœmina ſit nupta cum Agnato extra gradum à Statuto contemplatum.*

134 Pegas de excluſion., incluſion., ſucceſſion., & erection. majorat. tom. 2. cap. 14. *explicatur.*

135 *Quando Statutum vocavit Agnatos, ut verè, & propriè conſuleret agnationi, tunc conjunctio derivata ex fœmina, eſt ſemper medium impertinens, & inhabile ad ſtatutariam ſucceſſionem conſequendam.*

ETSI turpe videri poſſit pro bona Cauſa ſcribere incipientem, timere, tamen ſapientiſſimi viri, juriſque conſultiſſimi, qui contrarias partes tuetur, ſumma auctoritas, luculentus argumentorum apparatus, eruditionis copia, rationum, atque orationis ſubtilitas, novum denique, & in re forenſi ornatiſſimè dicendi inuſitatum genus, aliquid non afferunt Advocato, ne non timere, ſinè aliquo timore, juſtè poſſit: Sed me recreat, & reficit ſapientiſ-

Contra verò præfati DD. fratres de Ricaſolis pro excludenda Matertera, ſolidâque hereditate ad ſe transferenda, obtendunt patrias leges, Agnatos fœminis præferentes, quæ, licèt eos dumtaxat vocent Agnatos, qui certo gradu, ſexto nempè, Defuncto conjunguntur; nihilominùs ajunt, quod, cum ipſi agnatitiam qualitatem ducant à communi ſtipite, proximitatem verò mutuent à Matre, quæ & pariter agnata erat, dicendi ſint exiſtere in gradu, & quidem ejuſdem qualitatis, quæ à Statuto volita fuit, quaſi agnatio, cognatio, & gradus, licèt ex diverſis principiis in unum, idemque ſubjectum, ſive perſonam concurrentes, mutuoque ſe auxilio juvantes, unum perfectiſſimum compoſitum perficiant.

Remque ab altiori origine repetendo, eximius, doctiſſimuſque eorum defenſor aſſumptum primò exornat luculentis exemplis, petitis à legis Moſaicæ, & pluribus veteris, mediique juris civilis locis; deindè confirmat rationem, ob quam cum illud, de quo agitur, tum etiam alia ſimilia Statuta condita ſunt, quæ, cum alia nulla ſit, quàm conſervandi Bona in agnatione, & familiis, ſub illa comprehenſi cenſendi ſunt Agnati omnes, quocumque gradu diſtent à Defuncto, modò oriantur ex fœmina agnata nupta in familia, à qua gradum à Statuto præſcriptum mutuare poſſint, iidem enim mentem, finemque à Lege municipali volitum adeò implere poſſunt, ut ipſorum excluſio imaginaria reddi videatur: coadjuvat inductione ſimilium, deſumptâ ex ſucceſsione vigore inveſtiturarum, vel diſpoſitionis factæ ab homine delata; addit his adminiculum auctoritatum, & rerum judicatarum: & demum omnia luculentâ, atque copioſâ oratione, & verbis, magnifico argumentorum apparatu, & ſplendidâ amplificationum pompâ adeò illuſtrat, & decorat, ut ingenium, & ars, quæſtionis, & Cauſæ gravitatem ſuperaſſe videatur.

Quæ

bor. axiom. jur. lib. 17. *cap.* 56. *axiom.* 1., *& seqq.*; quàm absurdum, quàm periculosum erit subtilibus interpretationibus vim facere Statutorum verbis, eademque extendere ad casus ab eisdem non expressos; quâ extensione non solùm infirmetur juris communis dispositio, sed violetur mens Statuentium; quorum constitutiones cum promanent à patriis moribus; & consulant casibus communiter accidere consuetis, eisdem normam dando juxtà legalis, & naturalis rationis dictamina, nemo non videt, quantum ab omni recta ratione aberret, eadem subtiliùs interpretando, leges illas, quæ practicam regulam dare debent humanis actibus, atque dispositionibus omnium, rudium etiam, hebetiorisque ingenii Civium, in eum trahere sensum, quem vix juris prudentissimi viri callere, aut assequi possint; hæc namque argumentandi, interpretandique ratio, si nimis repugnat tractationi quæstionum omnium ad rem statutariam pertinentium, potiori jure rejicienda erit in nostra hypothesi, in qua agitur de municipalibus legibus Florentinæ Civitatis, quæ non solùm cum subtilitate conditæ minimè fuere, sed indiligenter, atque cum
3 inadvertentia concinnatas fuisse, notarunt Doctores relati in contraria consultatione *num.* 297. quâ igitur justâ ratione hujusmodi Statuta enucleanda, declarandaque erunt acutissimis illis interpretationibus, quibus redundat contraria consultatio, & quas, evolvendo antiqui, medii, & novi juris monumenta omnia, Scriptorumque omnium studiis excogitatas reassumendo commentationes, acerrimi ipse ingenii, miræque doctrinæ, atque eruditionis nostro ævo jurisperitissimus consulens, maximis vigiliis, diùque meditando invenire potuit? Oporteret sanè, Statuti, de quo agitur, conditores, ingenio, & doctrinâ pares illi fuisse, eosdemque non legem populo dicere, sed ex cathedra juris nodos, & legum enigmata solvere proposuisse. Quamobrem, cum non juris subtilitate, aut ingenii acumine, sed jurisprudentiâ, quæ est disciplina rotunda, integra, & sinè offensione, ut inquit *Bud. in leg.* 1. *ff. de* *num.* 109., *Rot. decis.* 774. *num.* 5. *part.* 3. *divers.*, *decis.* 59. *num.* 2. *part.* 9. *rec.*, cum aliis per *Ciroch. discept.* 33. *num.* 18., *& discept.* 36. *num.* 7.

Huic consonat altera pariter receptissima regula tradens, Statuta exclusiva justum locum sibi vindicare in casibus tantummodò præcisè ab eis expressis, in utroque capite, tàm scilicet inclusivo personarum excludere satagentium, quàm ex- 4
clusivo illarum, quæ dicuntur exclusæ, latè *Hondod. cons.* 1. *num.* 14. *lib.* 1., *Palm. nep. alleg.* 150. *num.* 13., *Rot. decis.* 329. *num.* 14 *part.* 6., *decis.* 175. *num.* 20. *part.* 7. *rec.*, cum ceteris allegatis per *R.P.D. meum Ansald. in addit. ad decis.* 12. *num.* 29., & admittit etiam Illustriss. consulens in sua doctissima consultatione *num.* 39., proindeque numquam fœminæ repelluntur vigore talium Statutorum, nisi à personis in capite inclusivo expressis, & speciatim nominatis, quibus deficientibus, cessat vis omnis capitis exclusivi, respectu personæ nominatim exclusæ, ut firmat *Surd. cons.* 416. *num.* 8., *Altograd. cons.* 64. *num.* 20. *lib.* 1., *Cyriac. contr.* 400. *num.* 28., *Mantic. de tacit.*, *& ambiguis lib.* 22. *titul.* 16. *num.* 13. *vers. item illa regula*, *Mart. vot.* 102. *num.* 14., *Palm. d. allegat.* 150. *num.* 15., *& seqq.*, *Rot. decis.* 316. *num.* 8. *part.* 1., *decis.* 68. *num.* 6. *part.* 6., *decis.* 39. *num.* 20. *part.* 15., *& decis.* 438. *num.* 4. *part.* 14. *recentiorum*. Ideòque communi omnium ore tritum est axioma illud, quo dicitur, quod, ut habeant locum istiusmodi Statuta, tria debeant justificari, quod nempè Defunctus sit ex 5
personis expressis, à quarum successione fœmina arcetur: fœmina sit ex illis, quæ excluduntur: & Masculus, qui innititur Statuto, sit ex eis, propter quos fœmina repellitur, ad tradita per *Palm. nep. allegat.* 153. *num.* 8., cum aliis per *Rot. decis.* 167. *num.* 37., post *Torr. de pact. futur. success.*; adeòut statutaria dispositio numquam locum habet, quando Masculus agnatus succedere contendens ad fœminarum exclusionem, destitutus reperitur qualitatibus ab illa præscriptis, easque non seorsim, sed conjunctim concurrere, 6
oportet, *Gloss. in leg. mancipia in verb. avocand.* *C. de*

Sive igitur intueamur antiquum Statutum, sive inspiciamus illius Reformationem, in dubium venire nequit, quin DD. Barones Bettinus, & Octavianus non sint illæ personæ, ob quas fœminæ, ceteroquin ex juris communis dispositione pro virili cum Masculis succedentes, excluduntur. Verba facere omittimus de antiquo Statuto, quod literale est, nullamque contrariam recipit interpretationem, dum illius conditores fœmi-
7 nas, earumque filios, & Descendentes excluserunt favore dumtaxat fratris, ejus filiorum, & Patrui; ideòque cum DD. Adversarii non enumerentur inter has personas excludentes, procul dubio eosdem non juvat illius dispositio, ad *Text. in leg. 4. §. Toties ff. de damn. infect.*, *Honded. conf. 1. num. 15. lib. 1.*, *Altograd. conf. 64. nu. 20 lib. 1.*, *de Marin. resol. 146. num. 13. lib. 2.*, *Palm. d. alleg. 150. num. 7.*, *& 14.*, *Torr. de Primog. Ital. part. 2. quæst. 45. num. 16.*, *& 17.*, *Rot. decis. 45. num. 8. part. 14.*, *& decis. 323. num. 11. part. 15. rec.*

Quod verò attinet ad Reformationem repellentem ab intestata successione fratris sororem, existentibus Agnatis usque ad sextum gradum inclusivè; hâc etiam attentâ, exclusio DD. Baronum Bettini, & Octaviani de Ricasolis videtur plana, eò quia statutaria dispositio qualificata est, sive limitata, excludendo nempè fœminas, quatenùs adsint Agnati masculi intra sextum gradum inclusivè, quando autem Statutum limitatè, seù qualificativè loquitur, persona veniens ex illius di-
8 spositione probare debet qualitatem à Statuto requisitam, *Bartol. in leg. 1. ff. ne quid in flumin. public.*, *Menoch. conf. 132. num. 21.*, *Rot. decis. 371. num. 4. part. 4. tom. 2. rec.*; quapropter, cum, inspecto communi stipite, dicti DD. Adversarii à Barone Braccio defuncto distent per decimum

ut mox diximus, cum pro Extraneo habeatur, dici nequeunt Agnati masculi progeniti ab alio agnato masculo contemplato à Statuto; certiùs verò eâdem qualitate carere dicentur, spectatâ personâ Matris; ideòque ad exclusionem Matertera juvari nequeunt Statuto, solos Agnatos masculos ex Masculo intra sextum gradum invitante, ut in specie respondent *Paul. de Castro conf. 290. num. 4. lib. 2.*, *Gabriel. conf. 90. num. 30.*, *& 31. lib. 1.*, *Bellon. jun. conf. 2. num. 72. usque ad fin.*, *Raudens. conf. 3. num. 15.*, *& seqq. lib. 1.*, *de Luc. de lin. leg. art. 12. num. 56. vers. ego*, *& nu. 57.*, *Pegas. de exclus success. major. tom. 2. cap. 13. num. 9.*, *Rocc. select. cap. 2. num. 42.*, *Rot. decis. 84. num. 16. part. 5. rec.*

Statutum verò ad successionem invitasse Agnatos masculos ex masculis, evidens, & apertum redditur tum ex eo, quod agitur de Statuto exclusivo fœminarum, ordinato, & condito contemplatione agnationis, cui conservandæ Statuentes unicè consuluisse, disertissimè probat contraria consultatio, quo casu Doctores, & Tribunalia unanimiter amplectuntur sententiam, quâ cavetur, sub denominatione Masculorum agnatorum comprehensos dicendos non esse Ma- 12
sculos ex fœminis, sed tantùm Masculos ex Masculis, ut communiter firmant *Gabriel. conf. 116. num. 10. lib. 2.*, *Surd. conf. 316. num. 8.*, *Menoch. conf. 1229. num. 2.*, *Andreol. contr. 344. num. 25.*, *Rocc. disput. jur. cap. 2. num. 28.*, *Fusar. de substit. quæst. 346. num. 42.*, *Rodulph. alleg. 174. nu. 3.*, *Torr. de Primog. Ital. part. 1. cap. 38. n. 452.*, *& decis. 24. sub num. 33. apud eumd.*, *Rot. coram Penia decis. 901. num. 5.*, *& seqq.*, *cor. Cardin. Cerro decis. 630. num. 5.*, *& decis. 610. num. 19.*, *cor. Bich. decis. 443. num. 16.*, *cor. bon. me. Emerix jun. decis. 815. num. 4.*, *& 5.*, *in rec. dec. 402. num. 24. part. 9.*, *decis. 95. num. 16. part. 11.*, *de-*

alias enim ex eodem Statuti capite maxima resultaret contradictio, videlicet quod Liberos, & Masculos à fœmina admitteret, eosdemque apertis
14 verbis excluderet; quam contrarietatem in omni dispositione, præsertim statutaria, evitandam esse, monemur ex *Text. in leg. non absurdum, ff. de bon. liber.*, *& in leg. 3. Cod. de condit. insert.*, *Cinus*, *& Bald. in leg. fin. Cod. per quas personas nob. acquiritur*, *Mascard. de gener. stat. interpr. cons. 6. num. 159.*, *Feuzon. ad Stat. Urb. post cap. 152. inspect. part. 2. num. 75.*; quapropter, cum Statutum, & illius Reformatio non modò sororem excluserint, sed Agnatos masculos intra sextum tantummodò gradum existentes expresse vocaverint, hæc qualitas, quam in Agnatis masculis requisiverunt, ut nempè descenderent ex Masculis, jure optimo comprobat aliorum Descendentium exclusionem, qui non ex Masculis progignerentur, & per consequens remanent exclusi DD. Fratres adversarii, tamquam descendentes à Cassandra fœmina, ideòque non pollen-
15 tes qualitate à Statuentibus præscriptâ, masculinitatis nimirùm ex Masculo, & agnationis intra limites sexti gradus, ut egregiè in propriis terminis concludit *Rot. decis. 405. num. 9. 10.*, *& 11.*, *& seqq. part. 5. rec.*, & probat *Mans. cons. 398. num. 32.*, *& plurib. seqq.*

Agnoscens Illustrissimus, ac doctissimus consulens, DD. Adversarios non esse de Agnatorum numero à Statuto contemplatorum, eorumque admissione vim fieri illius literæ, & verbis, eosdem ex mente, & ratione, quâ Statuentes moti fuerunt, sub Statuti dispositione comprehensos esse, subtilibus ratiociniis ostendere conatur; ait enim, Statuta, & præsertim Florentinum sanxisse fœminarum exclusionem ob eam unicam, & finalem rationem conservandi Bona in agnatio-
16 ne, ac Civium familiis, quarum dignitas solo divitiarum robore sustinetur, & quâ, veluti à causa finali, & immediata exclusionis, Statuentes moti dicuntur, ut ex *Angelo in §. Ceterum de legitim. agnat. success.*, notat *Reynos. observ. 14. nu. 10.*, *& 11.*, & firmat *Rot. in Fulginaten. Successionis*, *& dotium super hereditate materna 19. Ju-*

ratione contentarum, eoque certius, quia hujusmodi Statuta condita favore agnationis, favorabilia reputantur, ideoque amplianda ad omnes, ad quos favor agnationis extenditur.

Non negamus, causam finalem, & immediatam exclusionis fœminarum fuisse contemplatio- 17
nem agnationis, & Statuentes, veluti finem, sibi proposuisse Bonorum conservationem, per fœminarum exclusionem in illa consequendam; sed dicimus, quod, cum ratio ista in statutariis etiam dispositionibus modò minùs, modò magis latè patere possit, prout agnatio quandoque strictè in linea totùm effectiva, quandoque magis latè in linea extensiva proxima, quandoque demum latissimè in linea contentiva, quamvis remota, & remotissima, consideratur; dicimus, inquam, in statutariis etiam dispositionibus eamdem, juxtà diversos populorum mores, & gentium ingenia, modò magis, modò minùs latè accipi, adeout rara sint Statuta, quæ eamdem excludendi formam habeant, easdemque personas, & gradus Agnatorum contemplentur, & vix, ac ne vix quidem ulla reperiantur Statuta, quæ fœminas ob remotissimos quoscumque Agnatos excludant: contra naturalis pietatis vota, agnatorum vocationem extendendo ultra gradus à jure civili præscriptos, posthabitus sororibus Agnati defuncti; quamobrem non sola ratio generica conservationis agnationis inspicienda est, cum Statuentes illam in abstracto non contemplentur, sed inquirendum, quorum favore, & per quas personas illam conservari, voluerint. Cum itàque in nostra hypo- 18
thesi Statutum sororem Defuncti indifferenter non excludat favore cujuscumque Agnati, sed illius exclusionem limitaverit, & restrinxerit favore certi, & determinati gradus, videlicet *existentibus Agnatis masculis usque ad dictum sextum gradum inclusivè*, fit proindè locus regulæ, quâ traditur, agnationis conservandæ rationem tàm in legis, quàm in hominis dispositione habitam, non ampliare, neque extendere Statutum juris communis correctorium, sed illam attendendam esse quoad illos tantummodò gradus, & personas, quarum favore inducta legitur; & per consequens Ma-

[illegible], cum DD. Adverſarii non ſolùm
careant gradu agnatitio requiſito à Statuto, ve-
rùm etiam ſint extrà quemcumque gradum ſuc-
ceſſibilem, de juris cenſura decimum non egre-
19 dientem, ad tradita per *Gloſ.*, *Salicetum*, & *alios*
in *auth. in ſucceſ. C. de ſuis, & legit.*, *Cuyac.*
oper. prior tom. 1. not. ad lib. 3. inſtit. juſtin. de
ſucceſ. cognat. cap. 5. fol. mihi 169. lit. B.; (ſunt
enim in decimo octavo, & ſic in gradu remotiſ-
ſimo, & nullo conſanguinitatis vinculo Defuncto
devincti) gaudere nequeunt beneficio Statuti
fœminas excludentis, eo ſub obtentu, quod ipſi
ſint de agnatione, & conſervare valeant fami-
liam Ricaſolam: quia ratio conſervandæ agna-
tionis non operatur, quod Statutum juris com-
munis correctorium extendi poſſit ad perſonas,
& gradus in eo non expreſſos, quando agnationis
conſervationem voluit in gradibus, & perſonis
tantummodò ſpeciatim nominatis, & non ultrà;
ideòque ratio iſthæc colore nullo juvare poteſt
eos, qui intra gradus à Statuto præſcriptos non
20 reperiuntur, *Hond. conſ. 1. num. 45.*, *& conſ. 8.*
num.58. lib.1., *Peregr. de Fideicomm. art.25. nu.*
25., *Cyriac. contr.181.num.47.*, *& ſeqq.*, *Palma*
dec. Lucenſ. 210. num. 25., *& 211. num. 37.*,
Rota coram Seraph. dec. 1216. num. 8., *& in rec.*
deciſ.383. num.7. part.9., *deciſ.265. num.9. part.*
13., *deciſ.46. num.11.*, *& deciſ. 438. num.3.*, *&*
ſeqq. part. 15.; *ubi num. 5.* firmat, quod omnis
penitùs extenſio, ſive aliarum perſonarum com-
prehenſio interdicta ſit.
Ponderatâ prætertim dictione illâ *uſque*, quâ
21 in præſcribendo gradu ſucceſſionis uſa fuit refor-
matio; ſimilis enim dictio ſuâpte naturâ cum re-
ſtringat, & limitet vocationem Agnati ad gradus
expreſſos, excluſâ omni extenſione, etiam ex
identitate rationis facienda ad alias perſonas,
Text. eſt *in §. final. inſtit. de ſucceſ. cognat.*, *&*
in leg. patronus 35. §. Sempronio ff. de leg. 3.,
Alex. conſ. 119. num. 20. lib. 3., *Riminald. conſ.*

extenderunt, quâ juſtâ ratione affirmari poterit,
indifferenter quoſcumque Agnatos invitaſſe, ta-
metſi remotiſſimos, & quod ad jura ſucceſſoria à
jure civili pro extraneis habitos; Licèt enim agna-
tio in genere, atque in abſtracto conſiderata non
ſolùm ex linea deſcenſiva, ſed ex collateralibus
etiam lineis efformetur, modò Agnati ſub illis
comprehenſi, veluti à fonte memoriæ, ab unico
ſtipite proficiſcantur; attamen, ſi ex hac generi-
ca agnationis contemplatione Statuta interpretari
vellemus, plura cumularemus abſurda, quibus
non minus noviſſimi juris, quo vivimus, quàm
naturæ etiam præcepta violaremus; Abrogare-
mus enim leges, quæ, ſublatâ agnationis, & co-
gnationis differentiâ, promiſcuè mares, & fœ-
minas admittunt; immò verò fœminis præferre-
mus Agnatos illos, quos jura vetera agnationis fa-
vore promulgata nullatenùs agnovere.
Quocircà ratio agnationis conſideranda eſt non
genericè, & in abſtracto, ſed in concreto diſpoſi-
tionis ſtatutariæ, minimèque porrigenda ad A-
gnatos poſitos extra gradus à Statuto conſidera-
tos, & qui pro Extraneis habiti cenſentur ab ipſo
Statuto, juxtà firmata in §.10.; Statuentes enim
municipalibus legibus à jure communi recedere,
atque naturali pietati vim facere noluerunt, ducti
inani ſolo agnationis nomine, ſed moti præſu-
mendi ſunt juſtæ, atque naturalis rationis dicta-
mine, ideòque, ſicuti ceteros omnes humanos
actus, ità etiam ſtatutarias quoque ſanctiones ad
naturalis rationis normam, & naturalis pietatis 23
vota, ſanguiniſque neceſſitudinem dirigendas eſ-
ſe, monent *Bald. in leg. Titius in ſumm. ff. de he-*
red. inſt., *& conſ.156. num.1. lib.2.*, *Mantic. de*
conject. ultim. Volunt. lib.6. tit.11. num.5. in ter-
minis Statuti excluſivi relat. à Rot. deciſ. 388. n.
15. part.5. rec.; atque etiam admonemur in con-
traria conſultatione *num.31.*, *& ſeqq.*, nos edo-
cente, hujuſmodi Statuta dici leges municipales, 24
ſive Civitatum teſtamenta, inteſtatas ſucceſſio-

me *Mans. consult.* 453. *num.* 33., *& consult.* 455. *num.* 4., *& seqq.*, *cum aliis in præterita mea consultatione*, *§. Neque verò istiusmodi*.

At verò, si qualitas agnatitia genericè sumpta DD. Adversariis suffragari minimè potest, eò quod destituantur gradu in concreto successionis statutariæ requisito, iidem istiusmodi gradus prærogativam mutuare nequibunt à Matre, quasi hoc casu agnatio, & gradus in unum, idemque subjectum, licèt ex diversis principiis, confluentes, invicem juvari queant, duplexque concurrere dicatur vinculum, pro statutaria successione consequenda sufficiens, quod est altera assumpti pars, quæ in contraria consultatione latissimè comprobatur; nam, cum utraque qualitas seorsim considerata, inefficax sit, neque etiam conjunctim accepta, validior reddi potest, quia, ut duplex
26 vinculum operetur, necesse est, ut unumquodque per se spectatum, sit efficax, ut notant *Soccin. jun. cons.* 24. *sub num.* 13. *ad fin. vol.* 4., *Menoch. cons.* 187. *num.* 26. *post med. vers. facilè.*, *Surd. cons.* 173. *num.* 113., *Cyriac. contr.* 553. *num.* 21., & optimè firmavit *Rota in Majoricen. Beneficii* 16. *Februarii* 1699. *§. Verùm cor. R.P.D. meo de la Tremoille*.

Et quidem vinculum paternum, quo ipsi Agnati dicuntur, inefficax esse, perspicuum fit: quia, licèt probata dici posset descendentia DD. Adversariorum à communi stipite, non iccircò dicerentur esse Agnati Braccii defuncti, quia non solùm constituti sunt extra decimum consanguinitatis gradum, sed adeò remotè distant, ut agnationis jura conservare, & succedendi capaci-
27 tatem ullam habere ampliùs nequeant, ut ex *Text. in §. final.*, *ubi Gloss.*, *& Doctores*, *instit. de success. cognat.*, *& §. Si verò neque fratres*, *auth. de hered. ab intest. venient.*, notant *Alciat. in leg. pronunciatio in verb. nepotes*, *& in verb. Agnatorum in fin. de verb. signif.*, *Azor. in sum. C. de legit. hered.*, *Dec. cons.* 322., *num.* 2., *& & 4.*, *Tiraquell. de retract. lignag. §.* 1. *gloss.* 9. *num.* 24., *Mart. de success. legal. part.* 3. *quæst.* 2. *tit.* 2. *num.* 2., *Simon. de Pret. de interpr. Ultim. Volunt. lib.* 3. *fol.* 11. *num.* 12., *&* 13. *fol. mihi* bus Rillius in secunda sua eruditissima consultatione *num.* 3. *ad* 13., animadvertendum videtur, quod, quotquot sunt, qui agnationis nomen in infinitum protrahi, contendunt, loquuntur in hypothesi successionis fideicommissariæ deferendæ ultra decimum gradum ex mente Testatoris 30
optantis perpetuam suorum Bonorum conservationem in familia, agnatione, & casata; licèt in hoc quoque casu non desint contrarium sententientes, *Soccin.* nempè *jun. cons.* 140. *n.* 14. *vol.* 3. aliique relati per *Fusar. d. quæst.* 381. *num.* 5. *&* 9.; Aliter verò res se habet, quando agitur de successione jure hereditario devolvenda, & quam Statutum simpliciter ad fœminarum exclusionem voluit deferri Agnatis masculis existentibus usque ad sextum gradum inclusivè; hoc enim casu vindicat sibi locum communis, & recepta conclusio superius firmata, quâ statuitur, existentes ultrà 31
decimum gradum, tamquam extra gradum, intra quem defertur successio ab intestato, non contineri sub nomine Agnatorum, ut distinguendo firmant *Peregr. d. cons.* 47. *num.* 6. *vers. quorum omnium tom.* 2. *dec.* 5. *n.* 4., *Petra de Fideic. quæst.* 11. *num.* 518. *versic. si quis tamen*, *Graff. de success. §. Fideicommissum quæst.* 19. *num.* 20., *Mantic. de conject. d. lib.* 8. *tit.* 12. *num.* 37., *Mans. d. consult.* 455. *num.* 6. 7. *&* 8., ideòque optimè confert, quod firmatur in contraria consultatione *n.* 65. 66. *& seqq.*, diversum esse, aliquem, licèt positum extrà decimum gradum, dici posse Agnatum; aliud verò, quod quis habeat etiam jura agnatio- 32
nis, itaut suffragentur ad effectum succedendi vigore successionis legalis, ut optimè ponderant *Bonden. collect. legal.* 25. *num.* 48. *tom.* 2., *Rota coram Duran. dec.* 36. *num.* 11., & alii per ipsum adducti; Et propterea DD. fratres de Ricasolis proficiscentes à communi stipite, retinere quidem poterunt agnationis nomen, sed illud eis prodesse minimè poterit, ut denominentur Agnati, quoad jus succedendi ex censura statutariæ legis, demandantis successionem Agnatis masculis usque ad sextum gradum inclusivè, ut notant *Carpan. ad Statut. Mediolan. cap.* 289. *n.* 11. *& c.* 301. *n.* 3., *Pedroch. cons.* 40. *n.* 305., *Mans. cons.* 453. *n.* 33. Ut-

cin. sen. cons. 1. num. 5. vol. 5., *Carpan. ad Statut. Mediol. d. cap. 289. num. 11. & 12.*, *& cap. 301. num. 3.*, *Bonden. collect. leg. 25. n. 50. & seq to. 2.*, ob eam nimirùm rationem, quia, quando Statutum loquitur de Agnatis, intelligendum venit de
37 Agnatis sub propria, & rigorosa illius nominis significatione comprehensis, ut probant *Castrens. in leg. fin. §. In computatione in fin. C. de jur. deliber.*, *Alciat. cons. 15. ante, & post num. 5. tom. 1. lib. 2.*, *& de verbor. signific. lib. 2. fol. 52. lit. Q.*, *Redenasch. cons. 27. per tot.*, signanter *num. 6. 28. & seqq. lib. 2.*, *Trentacinq. de substit. part. 2. cap. 3. num. 8.*, *Bonden de collect. legal. 25. n. 51. & 53.*, *R. P. D. Ansald. in adnot. ad suam dec. 12. n. 42. vers. de reliquo.*

Ex quo sequitur, quod Statutum nostrum, ejusque Reformatio, vocando ad successionem Agnatos masculos intra sextum gradum, agnationis, & Agnatorum nomen acceperit in stricta, & propria significatione, & exprimendo certum numerum graduum, intra quos restrinxit Agnatorum successionem, intellexerit, quod talis Agnatus esset in aliquo consanguinitatis gradu Defuncto conjunctus; proindèque fatendum est, sub nomine Agnatorum comprehendisse tantùm Agnatos in juribus successoriis hoc nomine comprehensos, ponderatâ præsertim dictione illâ, *usque ad sextum gradum*, quæ, ut prænotavimus §. 15., utpotè dispositionem limitans intra gradus expressos, pernecessè indicat, Reformationem non reputasse pro Agnatis omnes à communi fonte derivantes, & idem cognomen ferentes; sed illos tantùm Agnatos designasse, qui essent Defuncto conjuncti, & existerent in gradu successibili, quæ successio, & sanguinis conjunctio cum non progrediatur intra decimum gradum, extra illum positi, Agnatorum nomine ad hunc effectum non continentur, *Bald. cons. 76. n. 4.*, cum
38 omnibus aliis superiori loco allegatis, & optimè

Præterea, si licet argumentari ab exemplis petitis ex Statutis aliarum Regionum, & Civitatum, ut licere, disertè traditur in contraria consultatione *num. 18. & seq.*, in qua firmatur, similes constitutiones, Legesque municipales allegari posse ad decisiones Causarum, eò quod eædem non minùs valeant, quàm Responsa prudentum, & vim habeant magistralium doctrinarum, proin- 42
dèque frequens sit, ut Statuti conditores se conformasse præsumantur Statutis, & dispositionibus aliarum Regionum, & Provinciarum, & ad illarum similitudinem legem propriam præscripsisse, ut advertunt *Jason. in leg. de quibus nu. 6. ff. de legib.*, *Mascard. de gener. statut. interpret. conclus. 2. num. 123. & seqq.*, *Conciol. ad Statut. Eugub. in prælud. num. 20.*, *Rocc. disp. jur. select. cap. 73. num. 13.*, *clar. mem. Card. de Luc. de regal. disc. 83. sub nu. 4.*, *& de success. ab intest. disc. 41. num. 192.*, Statuto Mediolani *cap. 378.* cautum reperitur = *Quod Agnati intelliguntur esse, qui eodem nomine, & parentelâ nuncupantur, salvo, quod in materia successionum intelligantur Agnati dumtaxat illi, qui sunt usque ad septimum gradum* = sunt præcisa verba relata per Præsidem *Picenardum* in suo Responso impresso post Responsa *Sudarini n. 7. & 9.*; Ex hoc autem dicti Statuti loco secernente Agnatos latè sumpto vocabulo, ab illis, quibus vigore Statuti defertur successio, validissimum eruitur argumentum ad dignoscendum, quàm strictè Statuta agnationis nomen in hac materia sumpserunt; &, sicuti per Statutum Mediolani mandatum est, ut ad successionis effectum pro Agnatis habeantur existentes intra septimum dumtaxat gradum; ita eâdem ratione dicendum videtur, quod Statutum Florentinum, dum præfixit Agnatis gradus successionis usque ad sextum, in strictissimo sensu nomen agnationis, & Agnatorum acceperit, illosque tantùm Agnatos reputaverit, qui ex paterno latere essent Defuncto conjuncti intra sextum gradum, ab agnati-

hujusmodi fœminarum exclusione facta con-
templatione agnationis, sequitur, quod nulla ra-
tio haberi possit vinculi procedentis ex parte
Matris, adeòut Cognatis, tamquam de genere
43 non vocato, nullo pacto prosit æqualis, quinimò
nec major proximitas ducta à latere materno, ut
docuerunt *Bald.*, *& Castrens.*, aliique *in leg.* 1.
C. de legit. hered., *Laderch. cons.* 54. *sub num.* 2.
& 3., *Mandell. Alb. cons.* 81. *num.* 7. *& seqq.*,
Menoch. cons. 187. *num.* 6. *vers. verùm facilè*, *&*
num. 16. *&* 17., optimè *Spad. cons.* 271. *num.* 4.
6. *&* 7. *lib.* 3., *Rot. de incompatibil. part.* 1. *cap.* 6.
§. 17. *num.* 276., *Rot. dec.* 84. *nu.* 19. *part.* 5. *rec.*,
& in Majoricen. Beneficii 16. *Febr.* 1699. *§. Tum
etiam conjectio ista cor: R. P. D. meo de la Tremo-
ille*.

Mutuatio namque ista proximitatis, & gradus,
facta à persona Matris, apertè repugnat immotæ
illi juris nostri regulæ, quâ statuitur, quod, ex-
clusâ à successione fœminâ propter Masculos,
exclusi quoque censeantur Descendentes masculi
ex ea, utpotè proficiscentes ex imperfecto, &
44 impertinenti medio; *satis enim absurdum est*,
ipsâ origine rei sublatâ, *ejusdem imaginem derelin-
qui*, ut rescripsit Imperator *in l. unic. in princ. C. de
latin. libert. tollen.*; Idcircò, cum D. Cassandra
Adversariorum Mater exclusa reperiretur à Lege
municipali, ex illius persona jus succedendi de-
ducere prohibentur DD. fratres Adversarii, ne
aliàs plus virtutis sit in causato, quàm in ipsa cau-
sa efficiente, & à qua, veluti à suo fonte, proma-
nant jura successionis, ut latè firmant Doctores ad-
ducti in altera mea consultatione, quibus adjicio
Bald. in leg. maximum vitium 4. *num.* 4. *C. de li-
ber. præterit.*, ubi quod, si Statutum excludit radi-
cem, quidquid ex ea oritur, videtur exclusum,
Valentin. Foster. de success. lib. 4. *cap.* 23. *num.* 27.,
Knisphilt. de Fideic. nobil. personar. cap. 8. *n.* 240.
& plurib. seqq., *Vela dissert. jur.* 49. *à num.* 58.
ad 61. *tom.* 2., *Actolin. resol.* 13. *num.* 22., *Palm.
nep. alleg.* 249. *nu.* 24. *&* 30., ubi, quod Statutum
excludens unum à successione, censetur exclu-
dere omnes illos, qui per ejus medium conjun-
guntur.

sumpti comprobationem adducti.

Quod enim attinet ad primam objecti partem,
facilè ex ea emergimus ponderando, quod, licèt
Statutum Florentinum, non existentibus Agnatis
masculis intra sextum gradum, fœminas ad suc-
cessionem reintegraverit, non idcircò sequitur,
quod fœminarum exclusio non officiat earum fi-
liis: quia aliud est, quod, deficientibus Masculis
agnatis à Statuto vocatis ad fœminarum exclu- 46
sionem, istæ, & earum filii juxtà juris commu-
nis censuram succedant; aliud verò est, quod
eædem, & filii succedant tamquam Agnati à
Statuto considerati; primo casu, quia Statutum
noluit perpetuam fœminarum exclusionem in-
tuitu agnationis indicere, sed tantummodò us-
que ad certum gradum, utique, perempto gradu
agnationis à Statuto contemplato, fœminis, ea-
rumque Descendentibus adempta non dicitur
successio; & secundo casu, quia, dum Statuentes
Matrem excluserunt, ut Bona in familia conser-
varentur, illam considerasse dicuntur uti inha-
bilem ad conservandam agnationem, ideoque
illiùs exclusio perpetua est, secundùm *Bart. in* 47
leg. fin. ff. ad Treb., *Curt. jun. cons.* 117. *vers. ego
autem soles dicere*; eo igitur casu, quo D. Cassan-
dra Mater vigore statutariæ dispositionis succe-
dere nequiret, nec etiam illius filii masculi, ut-
pote carentes principio successibili, capaces erunt
intestatæ successionis, ex lege statutaria deferendæ
ad Agnatos, &, ultra superiùs relatos, optimè pro- 48
bat *Bellon. de jur. accresc. tom.* 3. *cap.* 9. *quæst.* 12.
à num. 89. *ad* 102., & propterea benè simul con-
veniunt, quod, licèt fœmina non sit semper me-
dium inhabile, ut filii ex illius persona succedere
possint, attamen tale reputetur in terminis sta-
tutariæ successionis, si illius vigore admitti con-
tendant, idemque firmat *Gabr. d. cons.* 6. *num.* 1.
& seqq. lib. 1., in cujus hypothesi cum Mater à
Statuto non esset exclusa, ejus filii habiles esse
dicebantur ad succedendum ex persona Matris;
aliter verò res se habuisset, si medium Matris à
Statuto habitum fuisset pro impertinenti, quia
tunc, vigore Statuti exclusâ Matre, exclusi quo-
que fuissent omnes ab eadem descendentes, &
egre-

... vopras dicta theorica, natum ex fœmina, tamquam ex radice infecta, excludi à jure, & gradu, ex quo excluditur fœmina; quia verum est, quando fœmina ipsa, à qua Masculus descendit, est inhabilis, & incapax, taliter quod, si viveret, non succederet; ideòque, cum D. Cassandra, si in humanis esset, & virtute statutariæ legis succedere cuperet, nullo pacto esset admittenda in concursu Agnati, vocati à Statuto, eoque non extante, sororem ex æquali jure venientem excludere nequiret; ità etiam pari ratione ejus filii Agnatos consideratos à Statuto excludere non possent, quia procedunt ex medio inhabili, prout etiam Materteram à coæquali successione non repellerent, quia plus virtutis esse non posset in causato, quàm in causa.

Parvique refert, Dominam Cassandram nupsisse uni ex familia de Ricasolis, & propterea, quum tàm Statutum, quàm Reformatio excluserint fœminas contemplatione agnationis, favore DD. adversariorum militet ratio, ob quam Masculi in istiusmodi statutariis dispositionibus sunt vocati, eò quod ex tali Matrimonio cum viro de familia agnatio per Matrem conservata potiùs, quàm perempta videatur, ideòque ipsius medium, & vinculum reputandum sit pertinens ad hoc, ut ipsa filiis proximitatem, & gradum ad effectum statutariæ successionis possit communicare.

Quoniam discursus iste, similisque argumentandi modus, utpotè peccans petitione principii, & supponens id, quod est in quæstione, ob hanc solam rationem rejiciendus videretur, *Ca-*
51 *fanatt. conf. 50. num. 22., Rota in Romana, seù Reatina Fideicommissi 3. Decembris 1697. §. Hac enim arguendi coram R. P. D. meo de la Tremoille*; & propterea dicimus, nec de juris censura, nec ex mente Statuentium, nec denique auctoritatibus exadverso allegatis probari, quod Masculi descendentes ex fœmina, à statuta-

... *20. §. Et in puncto*.

Et jure quidem optimo Doctores, & Sacra Rota, quando contemplata reperitur agnatio, pro impertinenti habuerunt vinculum, & proximitatem derivantem ex fœmina nupta in familia, quia, quum ex fœmina ortum habeat cognatio, utique hæc non parit Descendentes agnatos, nec illius filii, licèt Masculi, dicuntur de agnatione, & familia Matris, sed de agnatione, & familia Patris; Mater enim, licèt agnata sit, finis tamen est agnationis suæ, quam proindè in filios transferre non potest, ad Text. *in §. Vulgo* 53
quæsitos institut. de success. cognator., *& in leg. juris consultus 10. §. Cognati 2. ff. de gradibus affin.*, ibi = *Qui autem per fœminas conjunguntur, Cognati tantùm nominantur*, *& in leg. meminimus fin. §. Quam autem Cod. de legit. heredit.*, *Bald. in leg. certum 5. num. 11.* ibi = *Sunt autem Agnati, qui sibi attinent per legitimam lineam masculinam sinè fœminæ interruptione* = *Cod. undè legitimi*, *Valenz. conf. 30. nu. 21.*, *Menoch. conf. 177. num. 26.*, *Peregrin. de Fideicomm. artic. 26. num 28.*, *Trentaciuq. conf. 9. num. 19.*, ubi concludit, quod fœminæ nuptæ in familia conservant quidem agnationem, sed illam de linea viri, non autem illam de linea eorum Patris, *Bel-* 54
lon. conf. 73. nu. 12. & 13., *Prat. discept. forens. cap. 4. num. 68.*, *Peguf. de success.*, *& erect. major. cap. 14. num. 123.*, *& 124.*, qui, quamvis pro filio fœminæ nuptæ in familia resolvat, duplici tamen peculiari ratione movetur, alterâ ex voluntate Testatoris vocantis fœminas agnatas ad effectum, ut nubendo Agnatis possent procreare Liberos agnatos, & alterâ, quia majoratus, de quo in sua hypothesi agebatur, non erat verè 55
agnatitius, ut elicitur ex *num. 14.*, *& per tot. tom. 2.*, *Rot. decis. 388. num. 19. part. 5.*, *& decis. 349. num. 19.*, *& decis. 89. num. 15.*, ubi advertit, impossibile esse, mulierem habere filios

ſio Sicula penes Cardin. de Luca de feud. num. 392., ubi ea affertur ratio excludendi Maſculum ex fœmina nupta in agnatione, quia nempè, ut verbis utar deciſionis, *Maſculus ex Maſculo verè, & naturaliter conſervat familiam, Maſculus verò ex fœmina, nonniſi per fictionem, & artificium*.

Et reverâ, quum Reformatio unâ cum maſculina,& agnatitia qualitate requirat proximitatem intra limites ſexti gradus incluſivè, quæ ratio haberi poteſt vinculi D. Caſſandræ, etſi viro ejuſdem cognominis traditæ? Quemadmodum enim, ſi illa viveret, conſtituere nequiret gradum à Statuto volitum, eò quod careret qualitate maſculinâ; ita etiam DD. adverſarii ejus filii ab eadem dinumerare nequibunt gradum; nam, quum omnis ſucceſſio devolvi debeat de gradu in gradum, itaut non aliter fiat tranſitus ad gradum
57 ſequentem, quàm, deficiente priori, ad Text. *in leg.* 1. *§. Quibus, & §. Sed videndum ff. de ſucceſſor. edict.*, inde ſequitur, quod, ſi D.Caſſandra Mater, à qua gradus incipere debebat, inhabilis erat, & gradum nullum conſtituere poterat, impediatur proinde tranſitus ſucceſſionis ad filios ab eodem termino derivantes, tamquam præexiſtente obſtaculo, & deficiente principio, à
58 quo gradus, & proximitas promanet, ut argumento *leg.* 2. *§. Si ſit conſanguinea ff. ad Tertull., & leg. Juriſconſultus* 10. *§. Gradus* 12. *ff. de grad., & affin.* arguunt *Bartol. in leg. Liberorum* 220. *num.* 4., *verſ. quæro pone ff. de verbor. ſignific., Caſtrenſ. conſ.* 421. *num.* 10. *verſ. attamen*, benè *Bellon. de jur. accreſc. dict. cap.*9. *qu.* 12. *num.*100., & 101., egregiè *Caſtill. lib.*5. *quotid. contr. cap.*178. *nu.*18. *verſ., & eadem, Rot. deciſ.*89. *num.*8. & 9., & *num.*10. *part.*6. *recent.*, cum reliquis adductis in altera mea conſultatione, *§. Statutum ſiquidem*, ubi ex auctoritate *Rotæ Romanæ in Firmana Succeſſionis* 26. *Februarii* 1698. *§. Alia verba coram R. P. D. Muto*, oſtendi, quod eadem incapacitas graduum, ſive ſucceſſionis, quâ repellitur Pater, influat etiam in filios.

gumentatur *Ladercb. conſ.* 54. *col.* 4. *verſ. confirmatur idſecundò*.

Quocirca, quum ex Statuto noſtro, junctâ ejus Reformatione, cognatio, ſeù maternum vinculum per ſe ſpectatum, reputetur impertinens ad ſucceſſionem, efficax non redderetur ob commixtionem cum vinculo paterno, quaſi ex utro- 61
que unum, & individuum vinculum efficax efformatum eſſe dicatur, quia, quod ſuâptè naturâ vim, aut efficaciam nullam habet ad agendum, nec etiam cum alio conjunctum illam acquirere poteſt, ut in propoſito ratiocinantur *Bald. in leg.* 1. *Cod. de legit. heredit., idem in cap.* 1. *§. His verò in princip. de ſucceſſ. fratr., Alciat. conſ.* 37. *lib.*2. *tom.* 1., *Alex. conſ.* 29., & 152. *lib.*3., *Bero. conſ.* 96. *num.* 8., & *ſeq.*, & *per tot. lib.*2., *Mandell. conſ.* 81. *num.* 9., *Rugger. conſ.* 37. *num.* 32. *lib.*2., *Menoch. conſ.* 187. *num.*14., *Surd. deciſ.*239. *num.*7. & 8., *Magon. deciſ. Florent.* 82., & *deciſ.* 105. *utrobique num.* 20., *Cardin. de Luca de Fideicomm. diſc.* 6. *num.* 12., & *de feud. diſc.*13. *num.*27., *Rot. deciſ.*84. *num.*14. *ad fin. part.*5., & *deciſ.*53. *num.* 7. *part.* 7. *rec.*, ſed, ut duplex vinculum, ſeu duplex qualitas ſimul juncta operetur, oportet, ut unaquæque per ſe, & ſeorſim ſumpta, ſit efficax, & ſufficiens ad ſuccedendum; alioquin ex duplici extremo penitùs inhabili medium habile efformari non poteſt, ut proſequitur *Bellon. dicto conſ.* 2. *ſub num.* 81. Quapropter, quum in hypotheſi
Florentini Statuti vocantis Agnatos maſculos in- 62
tra ſextum gradum, ſi ſpectetur linea materna, DD.fratres Adverſarii venire nequeant tamquam Maſculi agnati, quia ſunt Maſculi nati ex fœmina, ideòque excluſi, minimèque conſtituentes ſextum agnationis gradum à Statuto requiſitum, vinculum idcircò ex latere Matris impertinens,
& inhabile remanet, ut optimè notant *Soccin.* 63
*Sen. conſ.*151. *num.*9. *vol.*2., *Bellon. conſ.*2. *num.* 72. & *ſeqq.*, *Albergbin. penes Fuſar. conſ.* 18. *nu.*11. *verſ.*4., *Rugger. conſ.*37. *num.*24. *tom.*2., *Theodor. allegat.*86. *nu.* 6., *Rocc. ſelect. jur. cap.* 2. *num.* 13., *Carol. Anton. de Luca de lin. legal. lib.* 2.

casu dicitur Cognatus, & tunc, exclusa Matre, sunt exclusi etiam ejus Descendentes; quemadmodum dicimus, quod, sicuti in feudo non succedunt fœminæ, ita etiam non succedunt Masculi ab eis descendentes, &c. = & inferiùs ita subdit = *Ex præmissis confunditur alia consideratio facta per Dominum Advocatum, quod Camillus pro parte dicitur Agnatus, & pro parte Cognatus, & sic quod iste est casus omissus à Statuto Mediolani excludente Cognatos, stantibus Agnatis usque ad septimum gradum; possum enim fateri sinè veri præjudicio, quod respectu Patris dicitur Agnatus, sed quid facit hoc ad propositum? Si enim Comes Octavianus, qui est Agnatus excluditur, quare non debet excludi Camillus, dato, quod sit Agnatus, qui est remotior Patre? Si autem volumus considerare personam Matris, succedunt ea, quæ statim diximus, quod, infectâ radice, censeatur infectum omne id, quod ex ea descendit* = Hæc præfatus Auctor, *Cardin. de Luca de feud. dict. disc. 13. sub num. 27.*, præclarè *Rot. dict. decis. 89. num. 11. part. 6. recent.*

Hæc igitur quum ita se habeant, & argumentis non minùs à verissimis juris regulis, quàm à naturalis rationis dictamine desumptis ostenderimus, tàm maternum, quàm paternum vinculum per se spectatum, impertinens, & inefficax, per accidentalem eorumdem conjunctionem in uno, eodemque subjecto efficax reddi non posse, superfluum videri posset persequi momenta omnia rationum ab eximiæ doctrinæ, eruditio-
64 nisque viro pro summo ingenii sui acumine, atque viribus in contrarium adducta. Verumtamen non ut Causæ, quæ plana est, sed ut Parti adversæ pleniùs satisfaciamus, respondemus, non subsistere, quod Statutum non præcipiat, unde gradus isti desumendi sint, ideòque sufficiat, DD.

cis. 53. num. 4., & seqq. part. 7. recent., Qui omnes unanimi sententiâ firmant, in successionibus ex voluntate Testantium, aut statutario jure Agnatis deferendis, agnatitii tantùm vinculi rationem habendam esse, posthabito penitùs gradu cognatitio, itaut positus extra gradus successibiles admitti nequeat tamquam Agnatus, quamvis agnationi insita sit cognatio, quâ, inspectâ, proximior, & intra gradus succes- 67
sibiles ex Juris communis præscripto constituatur.

Ideòque, quamvis consideratâ personâ D. Cassandræ Matris, quæ fuerat ejusdem Baronis Braccii defuncti soror, DD. Barones Bettinus, & Octavianus sint eidem tertio proximitatis gradu conjuncti; non idcircò sequitur, quod pro effectu successionis delatæ ex jure statutario ipsi uti valeant proximitate, & prærogativâ gradus ex materno latere deducta, quia, quum ex voluntate Statuentium Mater effecta esset incapax successionis, illiusque medium ad illam consequendam omninò impertinens diceretur, DD. fratres adversarii illius filii proximitatem nullam metiri possint ex latere materno; sed, eo inspecto, considerantur tamquam extranei, prout etiam tales reputantur, consideratâ personâ Patris remotissimi, & positi extra quemcumque 68
gradum successibilem; ideòque ex hac etiam parte ducere non poterunt vinculum istud, quod unicè ad mentem Statuti spectandum esse, notarunt *Soccin. Jun. cons. 94. nu. 14. lib. 1.*, inquiens, quod, licèt fratres uterini sint in eodem gradu cum utrinque conjunctis respectu Matris, attamen respectu successionis inter eos, ejusdem 69
gradus non censentur, nec proximitatem à Matre possunt mutuare, *Ruin. cons. 151. num. 14., & 15. lib. 2.*, subdens, quod, si Masculus in fideicommisso fœminæ præferatur, respectu succes-

eo, quod repulit sororem à fraterna successione, *existentibus Masculis agnatis usque ad sextum gradum inclusivè*: claris itaque, & disertis verbis Reformatio præscripsit, Agnatos succedere volentes, metiri debere proximitatem, & gradum ex
72 agnatione; si enim huic consulendo, sublatis è medio feminis, vocavit Agnatos usque ad sextum gradum, profectò hunc graduum numerum confiari, voluit ex gradibus ejusdem naturæ, & qualitatis, ex Agnatis scilicet Masculis de uno in alium descendentibus, non verò ex Masculis cognatis proficiscentibus ex latere materno, quorum interpositione corrumpitur masculina series, & agnatitius ordo istiusmodi graduum; fœmina namque, quæ agnationis finis est, & principium cognationis, constituere nequit gradum masculinum, quo Agnatorum series continuetur usque ad sextum gradum, pro agnationis termino à Reformatione constitutum; quum itaque juxta firmissimas regulas hactenus constabilitas, Statuta omnia excludentia Cognatos propter Agnatos maternum vinculum pro impertinenti, & inefficaci reputent, quumque qualitas agnatitia Matris juvare nequeat filios, eâdem, immò potiori ratione, quàm Mater, exclusos, colore nullo dici poterit, proximitatem desumptam ex persona Matris, eisdem suffragari posse ad constituendum gradum agnatitium volitum à Statuto, quando Mater agnatitiam qualitatem nullo pacto illis communicare valet, ut in puncto no-
73 tat *Bellon. dict. conf. 2. num. 81.*, ibi = *Nec obstat, si dicatur, non esse spectandam lineam, aut paternam, aut maternam separatim, sed utramque simul, & sic Dominum Franciscum dici proximiorem agnatum, quia deducit agnationem à Patre, proximitatem verò à Matre; quia respondeo, Matrem nihil operari circa gradum agnationis, nam, si non operatur circa agnationem ipsam, ut est juris notissimi, nec per consequens operabitur circa gradus agnationis, nec dicatur operari tantùm circa gradus, quia hoc est impossibile; nam gradus, tamquam accidens, sive qualitas, sinè subje-*

agitur de intestata successione, jure municipali deferenda solis Agnatis, exclusis Cognatis, Agnatorum nomine venire nequeunt ii, qui impropriè, & per legis fictionem dicuntur Agnati; sed leges municipales intelligendæ sunt de iis, qui juxta propriam, & rigorosam significationem Agnati dicuntur, ut optimè firmant *Corn. ad leg. meminimus vers. & ideò si statutum column. penult.*, ibique *Bald. §. fin. num. 3. cum addit.*, *& cons. 78. num. 6. lib. 1.*, ubi, quod ista est mera subtilitas juris civilis, in qua non videtur immorandum, ubi sunt Statuta contraria juri communi, *Redenasch. cons. 27. per tot. signanter num. 27. & seqq.*, *Carpan. ad Statut. Mediolanen. cap. 301. num. 3.*, *& cap. 302. num. 26.*, *ceterique congesti in dict. §. 23.*

Nec obstat, quod ideò Doctores per nos allegati, quoad successiones statutarias denegent sororum filiis qualitatem verè agnatitiam, quia pro certo supponunt, illas nuptas esse viris alienæ familiæ, ideòque earumdem filii non possint non dici Cognati, utpotè ex aliena familia pro- 75
creati; & propterea, ut dicitur in dicta consultatione *num. 216.*, *& pluribus seqq.*, ratio ista quum cesset in filiis fœminæ nuptæ in familia, & agnatione, eadem etiam in propria familia, & agnatione permanere dicatur, proindeque ejus filii verè, & propriè Agnati reputentur, & quoad jus succedendi loco Agnatorum sint admittendi, ut ad terminos Statutorum Dertonæ, & Mediolani consuluisse, fertur *Guidobon. advoc. civil. 100. à num. 4. ad 13. & seqq.*

Istiusmodi namque objectum submovetur respondendo, quod nullus Doctor affertur, qui in terminis Statuti excludentis Cognatos propter 76
Agnatos masculos, admittat ad successionem filium feminæ in Matrimonium datæ viro agnato non vocato à Statuto; si enim filius successibilem gradum desumere nequit à Patre, qui, utpotè positus extra gradus à Statuto præscriptos, pro extraneo habetur, minùs illum metiri poterit à Matre, quum filius à Matre, etsi nupta in fami-

ſucceſſ., leg. ſunt autem 7. ff. de legit. tutor., *Peregrin. de Fideicomm. art.26. num. 20. verſ. illud autem planè eſt*, *Lara de vit. homin. cap.30. num. 94.*, *Rox. de incompatib. part.1. cap.6. §.21. num. 306.*, *Torr. de primogenit. Ital. part. 1. cap. 38. num.20.*, & in dubium non veniat, quin Domini fratres adverſarii, etſi filii D. Caſſandræ nuptæ Baroni Leoni de familia Ricaſola, Agnati dici nequeant Baroni Braccio, de cujus hereditate agitur, eò quia, inſpecto communi ſtipite, ex perſona Patris nullo vinculo Defuncto conjuncti ſunt, conſequens eſt, quod in hypotheſi Statuti vocantis Agnatos certi gradus, ſola conjunctio paterna faciat Agnatos, & maternę cogna-
78 tionis ligamen impertinens, & alienum reputetur, nec tribuere valeat fœminarum Deſcendentibus jura ſucceſſionis à Statuentibus reſtrictæ, ut dictum eſt, ad Agnatos certi gradus, & qualitatis, per ea, quæ tradunt *Riminald.conſ.187. ſub num. 19. verſ. 3. etiam colu. 1.*, *Caball. conſ. 10. num. 11. & 14. volum. 2.*, *Mandell. Alb. conſ. 81. num. 10.*, *Magon. deciſ. Florent. 82. num. 4.*, *Surd. conſ.239. num.7.*, & 8., cum aliis jam cumulatis.

Nec *Guidobon. dict. advoc. civil.* 100. *à num.4. ad* 13. contrarium cenſuit; non enim docuit, quod filii ſororis in familia nuptæ admittendi
79 ſint in ſucceſſione ſtatutaria delata Agnatis ad Cognatorum excluſionem, quia in hypotheſi, in qua ille ſcripſit, in controverſiam venerat, an ad inteſtatam ſucceſſionem admittendi eſſent ſoli nepotes maſculi ex fratre, vel etiam nepotes ex ſorore nupta Agnato, vel potiùs iſtis obſtaret Statutum excludens fœminas propter Maſculos; dictuſque Auctor partes nepotum ex fœmina ſuſcipiens, *num.4.* æqualis ſucceſsionis jura eorum favore ſtabilivit, ibi = *Neque obſtant ſucceſſioni*

9.; Quibus argumentis quum ſimultaneam ſucceſſionem nepotum ex ſorore cum Maſculis ex fratre conſtabiliviſſet, *num.11.12.*, & *13*, ſubdit = *Reſpondetur quoque, quod etiam in filiis maſculis filiarum ratio agnationis verſatur, & ad eos jura agnationis æquè competunt, ac ſi procreati ex Agnato maſculo ſint, maximè, ubi ea Marito ejuſdem cognomenti nupta mulier eſt* =.

Hæc *Guidobonus*, libuitque illius verba referre, ut Sapientiſſimi Judices perſpicere poſſint rationem præcipuam, ob quam ille nepotes ex ſorore æquali ratione cum Maſculis ex fratre eſſe ſucceſſuros, cenſuit, non ſtetiſſe in eo, quod orirentur ex fœmina nupta in familia, & ideò tamquam veri Agnati capaces eſſent ſucceſſionis jure ſtatutario deferendæ; ſed eam fuiſſe, quod, quum Statutum verba non fecerit de ſororum filiis, ad eos extendi non poterat ſtatutaria diſpoſitio juris communis correctoria, etiam ex majoritate rationis, ut evincitur ex ſuperiùs recenſitis verbis. Inſuper, ſi in *Guidoboni* hypotheſi filii maſculi ſororis maritatæ Agnato, tamquam verè agnati, ex lege municipali Maſculos invitante ad fœminarum excluſionem ſucceſſiſſent, de fratris hereditate minimè diſceptatum fuiſſet; nam illi proximitatem à Matre agnata meriti fuiſſent, & agnatitiam qualitatem ex latere paterno deſumpſiſſent, ideòque vigore duplicis, & validioris vinculi à ſucceſſione repuliſſent Maſculos ex fratre, unico tantùm vinculo Defuncto devincto. Et tamen, ut *Guidobonus* aſſerit, Maſculi ex fratre Innixi Statuti diſpoſitioni, excluſis filiis ſororum, ſucceſſionem ad ſe transferre contendebant, nec ipſe iſtorum jura tutans auſus fuit firmare, eis, utpotè verè Agnatis, & à Statuto vocatis, debitam fuiſſe ſucceſſionem; ſed putavit, Statuto locum non eſſe, ex

ex propria persona, proprioque jure ad successionem venientibus, independenter à persona Matris, aut Patris exclusi; hinc inferendo, quod DD. Barones Bettinus, & Octavianus filii masculi fœminæ nuptæ Agnato, tamquam præditi qualitatibus à Statuto requisitis, ex propria persona succedere valeant, jus nullum mutuando à persona Parentum, quorum proinde incapacitas, seù exclusio ipsis non officiat.

Iste namque argumentandi modus destruit molem omnium contrariorum discursuum, & directè opponitur ceteris omnibus rationibus, quibus DD. Adversarii vocationem suam, suamque successibilitatem constabilire conati sunt, proximitatem à Matre, & agnatitiam qualitatem à persona Patris mutuando. Certi namque juris est, quod, si eorum persona spectetur independenter ab illa Parentum, iidem considerari nequeunt, nisi uti Masculi à remotissimo stipite familiæ de Ricasolis progeniti, longo decem, & octo graduum intervallo à Barone Braccio ultimo Defuncto disjuncti; ideòque, inspectâ eorum personâ, nullam nec à lege, nec à Statuto successibilitatem metiri possunt; non quidem à Statuto, quia invitat Agnatos masculos existentes intrà sextum gradum; non etiam à lege, quia jura nostra successiones ab intestato in infinitum protrahere noluerunt, sed præscripserunt decimum gradum; ultra quem non esse extendendam, sanxerunt, ut ostendimus superioribus locis: jus ergo successionis desumere debent à Matre, cujus medio ultimo Defuncto conjunguntur, & cum
81 hoc casu propriam vocationem independenter à Matre habere nequeant, si hæc deficiat, fit locus omnibus juris nostri regulis præcipientibus, quod infectis primitivis, infecta remaneant derivativa; ideòque, exclusis fœminis, ex quo Statutum vocet Agnatos, seù Masculos ex Masculis, repellendus erit Masculus ex fœmina, quamvis nupta in familia, cum non sit Masculus ex Masculo, nec Agnatus ille, qui à Statuto voca-

proprio jure succedere possint, locum sibi vindicat in ea exclusione, seu incapacitate, quæ provenit ex odio, aut delicto Parentis, quæ tamquam personalis non egreditur personam exclu- 82
sam, & non obest aliis ex propria persona venientibus, licèt ab excluso progenitis, ut, ex *Text. in leg. 2. §. final. ff. ad Tertull.*, ibique *Bartol. in §. Videndum num. 2. vers. respondeo ad hunc legem*, tradunt *Natt. cons. 581. num. 31. vers. restat modò*, *Cephal. cons. 103. num. 15.*, *Fontanell. decis. 368. num. 15.*, *& seqq.*, *Palma nep. alleg. 128. num. 4.*, *Torr. de Primog. Ital. part. 2. quæst. 56. num. 7.*, *& 8.*, & aliter res se habet quoad eam incapacitatem, & exclusionem, quæ oritur ex radice; hæc enim cum sit realis, influit in totam lineam, afficitque etiam personam filiorum, utpotè ex inhabili principio originem trahentium, ut argumento *legis si is qui 31. ff. de inoff. testam.* optimè notant adducti per *Molin. de Hispan. Primogen. lib. 3. cap. 7. num. 4.*, *Robles de repræsent. lib. 2. cap. 1. num. 18.*, *Anton. Faber. lib. 6. Cod. tit. de condit. insert. tit. 23. definit. 3.*, *Solorzan. de jur. Indiar. lib. 2. cap. 18. num. 34.*, *& 35.*, *de Luca de linea legal. art. 9. num. 35.*, *clar. mem. Card. de Luc. de Fideicomm. disc. 6. num. 1.*, *Palma nep. alleg. 128. num. 1.*, *& Rota penes eumdem alleg. 129. num. 3.*, *Roxas de incompat. part. 7. cap. 6. num. 20.*; cum autem nemo non videat, incapacitatem, & exclusionem Cassandræ Matris, & Baronis Leonis Patris esse realem, & linealem, eò quia agitur de dispositione statutaria excludente fœminas, & vocante Agnatos masculos, intra limites sexti gradus existentes; nil mirum, si DD. fratres Adversarii, ortum du- 83
centes à dd. Parentibus in suo principio, & radice incapacibus successionis, considerari nequeunt uti proximiores, & Agnati, jure proprio, & ex propria persona vocati ad statutariam successionem; nam, si se dicunt proximiores, inspectâ personâ Cassandræ, & uti ejus filii descendunt ex lineâ insuccessibili, nempè ex linea fœminina nul-

Patris, sed ob propriam incapacitatem, ut respondit *Castrens.25.consf.421. n.5. vers. ad 5. col. 1., Curt. jun. d. consf.17. vers. circa secundum versus finem, Bellon. consf. 2. num. 81. §. Ex his autem, Rugger. consf.37. num.25., & 26.*

Nec advertantur *Decisiones Rotæ Romanæ* editæ in Causa inscripta *Romana, seù Firmana Suc-*
86 *cessionis coram RR. PP. DD. Molines, Priolo, Mutò, & Ansaldo*, quarum postremæ collectæ leguntur inter *decis. Palm.291., & 292.*, in quibus, non attentâ statutariâ exclusione, firmatum fuit, fœminarum filiis competere successionem ex propria persona, proprioque jure, repræsentando gradum Matris, etiamsi ageretur de successione Transversalium, seù Callateralium; ex quibus infertur *num. 235., & 236.* contrariæ consultationis, Fratres de Ricasolis ex legis beneficio Matris gradum subingredi, sicque proximitatem non à persona Matris, sed à lege recipere, & per consequens ex propria persona independenter à Matre eisdem competere statutariam successionem; Obviam siquidem responsionem nobis præbent eædem *Decisiones*, quia D. Maria Magdalena non impugnat, DD. Adversarios jure repræsentationis posse assumere maternum gradum pro effectu æqualis cum ipsa successionis debitæ ex juris communis dispositione; sed sustinet, repræsentationem istam, quâ ipsi fictione juris assumunt Matris gradum, eisdem non prodesse pro assumenda etiam qualitate exclusiva Materteræ, quâ carebat earum Mater, exclusa pariter à Statuto, & non constituens gradum successibilem ab eo volitum; ideòque, si quoad effectum successionis statutariæ Mater ob fœmineam qualitatem nullum gradum successibilem efformare poterat, repræsentatio materni gradus, utpotè impertinentis, filiis suffragari nullo pacto poterit respectu successionis statutariæ, licèt eos juvet pro

... *persona, seu repræsentatio excluditur, ubi quo frater ex uno latere tantùm conjunctus non habet gradum successibilem in concursu fratrum utrinque conjunctorum, ut immediatè cavetur in d. §. Si igitur, undè eadem incapacitas graduum, sive successionis, quæ est respectu Patris ex uno latere conjuncti, statuitur etiam respectu filiorum ejusdem =*. Quocirca, cum Cassandra Mater, tamquam fœmina, ex statutaria legis dispositione effecta fuisset insuccessibilis, & incapax constituendi gradum, utique DD. Barones per repræsentationem frui nequeunt gradu, quem Mater non habebat, ut egregiè probant *Gabriel. consf. 15. num. 13., & 14. lib.2.*, & benè explicat *Spad. consf.173.n.135. lib.3., Bellon. de jur. accresc. cap.9. quæst.12. nu. 76., Torr. de Primog. Ital. part.2. quæst.45. num. 42., & 43.*, & optimè notat etiam *Rota decis. 463. num.9. part.2. rec.*

Satis his omnibus demonstratum videri posset, DD. Adversarios juvari non posse proximitate desumptâ à Matre, nullum, tametsi nuptâ in familia, constituente gradum successibilem. At cur in re non dubia argumentis utimur non necessariis? quæstionem siquidem omnem dirimere videntur verba ipsiusmet Reformationis Statuti Florentini, ex quibus evidens, & apertum redditur, providos Statuentes vinculum maternum adeò impertinens reputasse, ut etiam cum pertinenti conjunctum noluerint, posse communicare illarum Descendentibus jura statutariæ 87
successionis ab ipsis restrictæ ad Agnatos certi gradus, & qualitatis, ut liquet ex verbis illis *= Alias verò omnes Mulieres transversales, & omnes, & quoscumque tali Decedenti quomodocumque conjunctos per easdem Mulieres, decretum, & statutum fuit, succedere non posse defunctæ personæ =* Si autem Statuti Reformatores non solùm successionis aditum præcluserunt fœminis, verùm etiam excluserunt omnes, & quoscumque sive

Ma-

bus = *quoscumque*, & *quomodocumque* =, quarum natura est comprehendere omne genus personarum, & complecti omnem modum, & casum,
89 nullo excluso, cum extensione etiam ad eas personas, & ad eos casus, qui aliis ex propria verborum significatione non veniunt, ut tradunt *Menoch. cons.* 224. *num.*7., *Curt. jun. cons.* 18. *n* 3., *Gratian. discept.* 528. *num.*38., *Barbos. tract. var. diction. usufreq.* 317. *per tot.*, *&* 329. *pariter per tot. signanter num.* 5., ubi subdit, quod dictio = *quomodocumque*= in Statutis apposita, operatur, illa pati non posse restrictivam interpretationem, quam ceteroquin sine dictione prædictâ
90 admisissent, *Adden. ad decis.* 103., *Buratt. nu.* 25., *Rota cor. Coccin. dec.* 1545. *num.* 7., *& cor. bon. mem. Emerix jun. decis.* 1209. *num.*3.; ideòque ex hujusmodi loquendi formâ, & amplissima verborum figura perspicuum fit, Statuentes optimè conscios de sensu, vi, & virtute talium dictionum, eas adjecisse, ut declararent, quod ad hoc, ut ad successionem jure statutario deferendam nemo descendens ex fœmina admitteretur, satis superque esset, quod quocumque modo per medium fœminæ conjungeretur Defuncto, non curato, an id contingeret per fœminam extra familiam, vel in familia collatam, ut in simili ra-
91 tiocinatur *Rot. cor. Emerix d. decis.*1299. *num.* 4.

Nec urget replicatio, quod Statuentes hisce adeò effrænatis verbis usi fuerint, ut magis prospicerent agnationis conservationi, & majori illius ampliationi, & augmento consulerent, hinc inferendo, quod, si in DD. Adversariis filiis Dominæ Cassandræ nuptæ Agnato impleri potest mens, & ratio Statuti, quod nempè in eis conservetur agnatio, dicta verba = *quoscumque*, *& quomodocumque* = ipsos non afficiant, utpotè interpretanda ex ratione, & fine, ad quem Statuentes respexerunt.

92 Vim hujus replicationis elidere possemus obviâ illâ responsione, quâ nostri dicunt, finem, & rationem legis inquirendam non esse, quando illius decisio clara, & aperta est; & quando casus, abrogare possit claram Statuti dispositionem; *Mans. d. cons.*32. *num.*34., sed illam, prout scripta reperiretur, servare oportet, ne quæ nobis à Majoribus nostris præscripta fuerunt, subvertantur, ut respondit *Julianus in leg. non omnium ff. de legib.*, quem secutus *Nerat. in leg. Titio ff. eod.* verbis illis = *Et ideò rationes eorum, quæ constituuntur, inquiri non oportet, alioquin multa ex his, quæ certa sunt, subvertentur* = & rectè ponderat etiam *Redenasch. cons.*40. *num.*27.

Sed propiùs ad rem nostram accedendo, dicimus, nulli dubium esse, quin Statutum Florentinum sit exorbitans, devietque à jure communi; excludit enim sororem à successione fratris, ad quam illa expresse vocatur, juxtà *Text. in auth. Defuncto C. ad Tertull.*; idcircò Statutum prædictum juris communis correctorium, & contrarium naturæ, per *Text. in leg. maximum vitium, C. de Liber. præterit.*, ità debet interpretari, ut, quantò minùs fieri potest, illi deroget, rem ad illius mentem, & normam reducendo, *c. cum dilectus* §. *Ceterum de consuet.*, *Grat. cons.* 46. *num.*8. *lib.*1., *Gravett. cons.*197. *num.*6., *Silvan. cons.* 18. *sub num.* 16., *Ancharan. jun. qu. famil. quæst.*5. *num.*12. *lib.*3., *Mascard. de general. Statut. interpret. concl.*4. *num.* 69., *Cirocch. discept.* 36. *num.*22., *Bonden. collect. legal.* 24. *num.* 111. *vol.*1., *Palm. alleg.* 150. *num.* 10. *&* 11., *& dec. Lucen.*255. *num.* 9. *&* 10.; At verò, si Statutum Florentinum à successione fratris excludens sorores, existentibus Agnatis *usque ad sextum gradum* inclusivè, extenderetur etiam ad excludendam sororem favore filii masculi alterius sororis nuptæ Agnato, à Statuto tamen non vocato, hujusmodi extensione summoperè læderetur jus commune, ideòque sororis exclusio restringenda est favore dumtaxat Agnatorum existentium in sexto gradu, rejectis aliis Agnatis non vocatis, atque pro extraneis reputatis à Statuto; satis enim illud operari dicitur, dum efficit, quod soror excludatur à Masculis agnatis constitutis in sexto agnationis gradu, absque eo quod alia reddatur non

... in proposito con-
suluerunt ambo *Soccini sen. consf.30. nu.19.lib.1., jun.consf.6. num.3. lib.1., Honded. consf. 8. nu. 13. Silvan. d. consf. 18. sub nu.16., Cioff. consf.8. n.9.,* qui in terminis Statuti Florentini asserit, quod casus omissus relinquitur juris communis dispositioni, & individualiter etiam firmat *Regens à Ponte consf.154. num.19. & seqq. lib. 2., Rocc. select. jur. cap.37. num.15.,* ob eam siquidem rationem, quia istiusmodi Statuta juris communis
99 correctoria tantum disponunt, quantum loquuntur, ut post *Balb. Cephal.,* & alios firmavit *Rota in rec. dec.43. num.3.,cum seqq. part.7., dec. 291. num. 3. & seqq. part. 8., & dec. 165. part.19. recent. videu.,* & optimè etiam *decisf. 396. num. 2. part.17.,* ubi,quod in hujusmodi Statutis odiosis, & correctoriis juris communis, excludentibus proximiores propter remotiores, casus omissus habeatur pro omisso, nec aliqua admittatur interpretatio extensiva, seù inclusiva ex paritate,
100 aut majoritate rationis, præcipuè,quando ex tali extensione oriretur grave præjudicium tertii, *Ruin. consf.167. num. 20. lib.1., Rot. d. decisf.46. num. 7. part. 14., & in Viterbien. Manutentionis 14. Decembris 1699. §. Concurrente insuper cor. R. P. D. Scotto.*

Nec urget contemplatio agnationis, ad quam Statuentes,excludendo fœminas, omnesque alios per easdem Defuncto conjunctos, unicè respexisse,ex adverso affirmatur; illa enim efficere nequit, quod casus Mulieris nubentis Agnato à Statuto omissus, sub ejusdem ratione comprehensus dici debeat, ut latè rem exornando,probari contenditur in *d. consultatione ex num.254. ad n.273.*

Admittimus enim, Statutum Florentinum exclusisse fœminas contemplatione agnationis, & pro conservandis Bonis in familia,quinimmò hanc esse asserimus rationem unicam, & finalem similium Statutorum, Doctorum omnium, & Tri-
dec. Lucen. 211. nu. 36. & seq., cum aliis superiori loco relatis, & per consequens affirmandum quoque erit, quod Agnatis ulteriorum graduum ex censura Statuti jus nullum successionis tributum fuerit, sed,illis posthabitis,successio reservata fuerit fœminis, quæ, utpotè exclusæ contemplatione Agnatorum certi gradus, his non existentibus, redeunt ad jura successionis illis debitæ, nec eisdem præstant impedimentum Agnati remotissimi non considerati à Statuto, & de juris communis dispositione ceteroquin insuccessibiles, ut notant *Ruin. consf.189. num.4. lib.2., Angel. consf. 382. num. 12. & 13.,* ubi de nostro Statuto, & firmant auctoritates omnes allegatæ in 102
§. 6.

Idque validissimè confirmatur ex alia parte Statuti sub *Rubr.116.*, in qua, ut etiam superiori loco innuimus, Statuti conditores considerantes casum, quo nulli ampliùs adessent Agnati, sive Cognati, qui Defunctum per octavum gradum, juxtà juris communis præscriptum dinumerandum, attingerent, exclusis ceteris proximioribus noni, & decimi gradus,successionem ad Franciscum devolvi,sanxere, ex qua Agnatorum noni, & decimi gradus successione, ceteroquin capacium exclusione, magis evidens fit, Statuentes adeò agnationem contemplatos non fuisse, ut fœminæ per quoscumque Masculos agnatos remotiores à successione repellerentur, sed tantum propter illos, qui constituti reperirentur in sexto agnationis gradu, extra quem jure,meritòque affirmamus, nullam habitam fuisse agnationis con- 103
templationem, sed ceteros omnes pro extraneis fuisse à Statuentibus reputatos, ut optimè firmant *Brun. ad Statut. quod stantibus masculis quæst.6. art.12. nu. 36. 99. & 102., Rot. d. dec.267. n.12. & 22. part.16., & dec.64. nu.14. & seq. part.17. rec.*

Ex quibus desumitur responsio ad illud etiam ar-

ad casum, nec de persona ad personam, quamvis rationis identitas, vel majoritas id suaderet, ut, ex *Text. in d. leg. commodissimè ff. de liber. & posth.*, communiter firmat *Imol. in leg. Titio centum, §. Titio genere num. 10. vers. item adde ff. de cond. & demonstr.*, *Purpur. cons. num. 3. 145. lib. 1.*, *Soccin. jun. cons. 6. num. 9. lib. 1.*, *Eugen. cons. 83. num. 40. lib. 1.*, *Aldovin. cons. 98. num. 17.*, *Alexan. cons. 97. nu. 9. lib. 2.*, *Giovagnon. cons. 1. num. 17. & 18.*, *& cons. 66. num. 19. & 21. lib. 1.*, *Andreol. contr. 138. num. 6.*, ubi refert triginta concordan., plenè *Conciol. allegat. 71. num. 26.*, *clar. mem. Card. de Luca de success. ab intest. disc. 15. nu. 5.*, *Torr. de Primog. Ital. part. 2. quaest. 45. num. 36. & 37.*, *Gob. consult. dec. 84. num. 22. & seq.*, *Palm. nep. alleg. 150. num. 48. & 49.*, *& alleg. 153. nu. 31. & seq.*, *Saminiat. contr. 59. n. 13. & 35.*, *Censal. dec. 15. num. 13.*, *Rot. decis. 329. num. 12.*, *& dec. 264. num. 19. part. 6.*, *decis. 342. num. 6. & 7. part. 13.*, *dec. 323. num. 11. part. 15.*, *dec. 396. nu. 2. part. 17.*, *dec. 529. num. 8. part. 18.*, *dec. 68. num. 11.*, *dec. 165. num. 6. & seq. part. 19. tom. 1.*, *& dec. 346. num. 26. part. 19. tom. 2. rec.*,
105 ubi, quod Statuta juris communis correctoria extensionem minimè patiantur, sive de casu ad casum, sive de persona ad personam, nec etiam ex identitate, aut majoritate rationis, quamvis generalissimae, *& in Romana Successionis 29. Januarii 1700. coram R. P. D. de la Tremoille*, penes *Balduc. dec. 51. num. 13. tit. de legat.*, *& dec. 12. nu. 3. cor. R. P. D. Ansaldo*, *& num. 28. & 34. in addit. ad d. dec.*

Nec agnationis favor tantus est, ut illum sequendo recedere liceat ab omnibus juris nostri principiis, sed, iisdem firmiter retentis, hujusmodi favor restringitur ad personas à Statuto specificatas, & existentes in gradibus expresis, scilicet
106 Agnatis usque ad sextum gradum, juxtà receptissimam opinionem, de qua testantur *Menoch. cons. 683. num. 19. vers. verùm respondetur*, asserens, rationem conservandae agnationis non extendi ad alias personas, quàm in ipso Statuto expressas, idemque firmat *in cons. 317. num. 7.*, fuit, praesertim, quando expresse constat de contraria eorum mente restringendi foeminarum exclusionem ad certos gradus specificè, & nominatim expressos: si autem ea semper benignior Statuti interpretatio fieri debet, quae magis consona sit juri communi, & fundetur in conjectura naturalis pietatis, & aequitatis, ut, relatis concordantibus, notat *Mascard. de interpretat. statut. concl. 5. num. 148.*, *Palma dec. Lucen. 207. nu. 9.*, potiori profectò jure illi locus erit in nostro casu, in quo aperta verba, & non dubius dispositionis statutariae tenor evincunt, Statuentes non solùm minimè fuisse indefinitè, atque universaliter contemplatos omnes Agnatos, sed, sublatis gradibus à Statuto praescriptis, Agnatis ceteroquin successibilibus nedum foeminas, sed Fiscum etiam praetulisse.

Minimèque officiunt auctoritates in contrarium allegatae *à num. 255. ad 273.*, firmantes, quod, quando eadem, vel major ratio in Statuto concurrit, potiùs dicatur comprehensio, quàm extensio, quodque proindè Statutum extendatur ad omnes casus, omnesque complectatur personas, quarum respectu agnationis favor verificari potest; nam, ultra quod contraria sententia, uti verior, recepta magis est in Tribunalibus, ut evincitur ex auctoritatibus, & decisionibus superiùs relatis, quae omnibus contrariis satisfaciunt; nihilominùs, ut clariùs evolvantur aequivoca, eaedem conciliantur distinctione à Docto- 108
ribus traditâ, nempè, aut sermo est de persona exclusa, aut de persona excludente, si enim quaestio sit de persona exclusa, ut de sorore propter fratres; & quaeritur, an statutaria dispositio extendatur ad filios, vel filias sororis propter Patruum, & hoc casu, licèt non desint Doctores, quibus ea arridet opinio, ut non admittatur extensio, contraria tamen sententia magis communis videtur, eò quia major urget ratio contra nepotem, vel neptem remotiorem, quàm contra
Matrem proximiorem; & in his terminis loquuntur 109
Doctores contrarii tuentes, Statutum recipere extensionem ex majoritate rationis, quodque ca-

part. 8. rec., quæ loquitur in hypothesi, in qua nepos ex fratre, stante simili Statuto, prætendebat excludere neptes à successione communis Patrui propter dictam rationem conservandæ agnationis, & *Sacra Rota* in ea permansit sententia, quod non esset facienda extensio ad personas in Statuto non nominatas, seu quod dicta ratio restringi deberet ad expressas, idemque repetit *in decis.46. num.11. part. 14.*, *& decis. 360. num.23. part.17. rec.*

Patet itaque ex his omnibus, in nostra Statuti hypothesi nullo pacto posse fieri extensionem favore DD. fratrum Adversariorum, neque ex vi verborum, neque ex vi, aut majoritate rationis. Non ex vi verborum: quia, dum Statutum verba facit de Agnatis masculis existentibus intra sextum gradum inclusivè, ad exclusionem sororis, comprehendisse non potuit DD. Adversarios existentes in decimo octavo gradu, ac per consequens pro extraneis habitos, & exclusos ab eodemmet Statuto, ut ponderat *Brun. de Statut. success. d. quæst.6. art. 12. n. 215.*; Non etiam ex vi, aut majoritate rationis: quia, quamvis Statutum Florentinum ordinatum fuerit favore agnationis, non idcircò dici potest, rationem excludendi sororem propter DD. Adversarios, nullo con-
111 sanguinitatis vinculo Defuncto conjunctos, nec de juris communis, minùs verò ex Legis municipalis dispositione succesibiles, parem, vel majorem esse ratione eamdem sororem excludendi propter Agnatos masculos existentes in sexto gradu; Statutum enim consulere voluit agnationi contemplatione dumtaxat Agnatorum existentium intra sextum gradum, non autem favore Agnatorum existentium in gradu remotiori, quibus nedum fœminas, sed Fiscum etiam præferri voluit. Si igitur Statutum contemplando agnationem, adeò certam graduum proximitatem respexit, ut, iis deficientibus, Fiscum præferri vo-

an istiusmodi Statuta, utpotè favore agnationis conservandæ condita, reputentur simpliciter, & absolutè favorabilia, ut *in d. consultatione nu. 256. & plurib. seqq.*, vel potiùs odiosa, & irrationabilia censenda sint, de quo acriter certant Scribentes, ut perspici potest apud *clar. mem. Card. de Luca de success. ab intest. disc.8. sub. num.5.*, Illa enim, etsi, inspectis veteribus Romanorum moribus, potiùs favorabilia reputari possint; nihilominùs favor iste efficiet solùm, ut eadem beni- 112
gnè intelligenda sint, rejectis leguleicis interpretationibus, ex cortice potiùs verborum, quàm ex mente Statuti desumpti, ut optimè ratiocinatur *Card. de Luca de success. ab intest. disc.10. nu.4.*, At idem favor non etiam efficiet, quod contra juris communis dispositionem, & contra naturalis pietatis vota, agnationis favor, consistens in juris fictione, prævaleat sanguinis vinculis, atque necessitudini, quæ eadem est tàm quoad Masculos, quàm quoad fœminas; ideòque statutaria dispositio extendenda non erit ultra gradus à Statuentibus expressè præscriptos, sed restringenda ad personas, quas iidem mente, ac ratione comprehenderunt, ac designarunt formâ, ac figurâ verborum, ut ponderant *Dec. cons. 71. in fin.*, *Paris. cons.110. num.5. lib.3.*, *Menoch. cons.684. num. 15.*, *Altog. cons. 48. num. 5. & 41. lib. 2.*, ubi, quod non ideò, quia sit favorabile, censetur derogare, nisi in expressis, *Mart. de success. legal. part.1. quæst.21. art.40. nu.48.* firmans, quod dicitur favorabile solùm respectu personæ contemplatæ, *Conciol. d. alleg. 70. num. 19.*, *Surd. dec.9. nu.16. vers. non etiam obstat*, *Rot. dec.388. num.29. part.5.*, *& dec.110. num.15. part.17. rec.*

Proindèque Doctores omnes, & Decisiones firmantes, Statutum exclusivum fœminarum propter Masculos dici favorabile, vel saltem non odiosum odio irrationabili, locuti fuerunt de illis statutariis sanctionibus, excludentibus fœmi-

Primog. Ital. part. 2. quæst. 45. num. 37. & 48., cum aliis apud *Manf. consult. 398. num. 4.*, *D. Advoc. Constant. comment. ad Stat. Vrb. tom. 2. adnot. 39. art. 1. num. 30. & seq.*, *Rot. decis. 252. num. 4.*, *decis. 740. num. 3. cor. Vbald.*, & egregiè distinguendo firmatum fuit *in rec. dec. 267. n. 16. & 17.*, *& num. 19. part. 16.*, in qua dictum fuit, quod, quando fœmina proxima concurrit cum Transversali remotissimo usque ad nonum gradum, & sic quasi penitùs insuccessibili, tali casu Statutum reputatur iniquum, odiosum, & irrationabile, confirmat *dec. 94. nu. 12. part. 17.*; Ideoque *clar. mem. Card. de Luca de success. ab intest. disc.* 8. loquens de hoc Statuto, dicit, illud esse omninò odiosum, ac exorbitans, eò quod excludat fœminam, nempe sororem, adeò proximam, propter nimiùm remotum, penèque extraneum Transversalem; ideòque concludit, d. Statutum intelligendum esse ad literam, ac de personis, de quibus loquitur in verbis, denegatâ quacumque extensione ex identitate, vel majoritate rationis; idemque docuit *R. P. D. meus Ansald. in tract. de commerc.*, *& mercat. disc.* 41.

Et sanè opinionem Doctorum censentium, exclusionem fœminarum propter Masculos, quoad fieri potest, intelligendam esse favore Masculorum ejusdem gradus, non autem remotiorum, & desumptam videri ex traditione Sacræ Paginæ, exemplo nobis est judicium Moysis *Num. cap. 27.*, nam, mortuo Salphaad sinè filiis masculis, cum illius filiæ à Moyse peterent paternam hereditatem, ille rem ad Dominum referens, respondit = *Justam rem postulant filiæ Salphaad: da eis possessionem inter Cognatos Patris sui, & hereditate succedant* =; & rursùs = *Homo cum mortuus fuerit absque filiis, ad filiam ejus transibit hereditas* =; quo perspicuum fit; Legem Divinam veteris testamenti exclusisse fœminas, exstantibus Masculis
114 in eodem gradu, non verò ob quoscumque Masculos etiam remotiores, ut ità unanimiter censuisse Sacræ Scripturæ expositores, tradunt *Dec. cons. 1. num. 298.*, *& num. 315. lib. 3.*, *Nevizan. sylv. nuptial. §. 2. num. 269.*, *Molin. de Hispan.*

merc. disc. 40 *num. 6.*, *& disc. 41. num. 3. & 4.*; Nec ex eo, quod Lex Mosaica *ex Num. cap. 25. 27. & 36.* præceperit =, *quod omnes viri ducent uxores de Tribu, & cognatione sua &c.*, *& cunctæ fœminæ in eadem Tribu maritos accipient, ut hereditas permaneat in familiis* =; argui potest, reverà agnationem respexisse; idcircò enim præcipiebatur fœminis ultimis familiæ suæ, ut nuberent viris ex Tribu, seù familia sui Patris, ne commiscerentur, & confunderentur sortes terræ, quæ separatæ fuerant, & divisæ inter Tribus, non autem ut con- 116
servaretur agnatio, ut evidens redditur ex *Sac. Numer. Text. c. fin. ad literam relat. à Roxa de incompatib. part. 3. cap. 5. num. 1. & seq.*, & egregiè firmavit *Rota d. dec. 414. part. 1. rec.*, in qua habetur, non fuisse in Lege Moysis contemplatam agnationem, quodque solùm confusioni inter Tribus occurrere d. Lex satagebat, quam secutus fuit *R. P. D. meus Ansald. de commerc.*, *& mercat. d. disc. 41. num. 3. & 4.*, *& num. 26. & 27.*, ubi satisfit, & respondetur omnibus auctoritatibus, quæ in contrarium ad hunc effectum adducuntur.

Tot itaque argumentis, & rationibus desumptis ex certissimis regulis, quibus utimur in tractatione successionis statutariæ, & quibus Doctores, & Tribunalia, veluti firmissimis principiis, inhærendum esse, admonent, cum ostenderimus, DD. Adversarios, tametsi filios Cassandre nuptæ Baroni Leoni de eadem prænobili familia Ricasola, repellere minimè posse à coæquali successione D. Mariam Magdalenam Materteram, reliquum est, ut probemus, non applicari auctoritates, & Doctores in contrarium allegatos, idque facilè perspicere posse arbitramus secernendo à nostro, casus de quibus illi loquuntur; abs re enim in nostra hypothesi usurpantur termini quæstionis à Doctoribus agitatæ in themate successionis ex hominis dispositione delatæ in majoratibus, seù fideicommissis masculinis, atque agnatitiis, qui longè diversi sunt à causa, in qua versamur, successionis scilicèt intestatæ, ex lege statutaria deferendæ; in illa enim quæstione Do- 117
ctores omnes putantes, gradum cognatitium desum-

bium, inquam, revocari posset, an essent præferendi ob majorem proximitatem; At aliter se res habet in casu nostro, in quo cum filii Cassandræ, nec ex parte Matris à Statuto exclusæ, nec ex parte Patris existentis in gradu remotissimo, à Statuto non contemplato, sint de genere vocato,
119 nemo ex Doctoribus contrariis firmat, quod DD. Adversarii ex Matrimonio cum Barone Leone procreati, utpotè proficiscentes ab uno, eodemque stipite remotissimo, nec à Statuentibus in consideratione habito, proximitatem metientes à latere materno excluso, præferri debeant Agnatis à Statuto vocatis, vel, his non existentibus, excludant sorores, ex juris communis censura ad successionem venientes, ut videre est apud *Leon. conf. 23. num. 19.*, *Bero conf. 60. per tot. lib. 2.*, *Soccin. Jun. conf. 15. num. 4. lib. 4.*, *Trentacinq. conf. 9. num. 11. & 12.*, *Rugger. conf. 37. num. 26.*, *& num. 28. in fin.*, *Fusar. conf. 18. num. 11. & seqq.*, *Rovit. conf. 17. num. 14. vers. primum requisitum*, ubi *Altimar. num. 2.*, *Raudens. resp. 3. num. 24. lib. 1.*, *Prat. discept. forens. cap. 4. num. 56. vers. pro cujus objecti*, *de Marinis resolut. 131. num. 19.*, *Caren. resolut. 103. num. 6. vers. respondetur*, *Carpan. de fideicom. masculin. inspect. 1. art. 4. sub num. 15.*, *Paschal. de Patr. potest. cap. 4. qu. 6. num. 72.*, *& 73.*

Satis ad Causam videri posset ostendisse, hypothesim, in qua loquuntur præfati Doctores, diversam esse à nostra; verumtamen, ut plenius Parti adversæ satisfaciamus, dicimus, eosdem, dum quærunt, an in successione fideicommissaria, seu primogeniali ex hominis dispositione delata, gradus proximitas proveniens ex latere Matris nuptæ in familia prælationem tribuat Agnato, quamvis ex latere Patris remotiori, scindi in contraria vota, consentibus aliis, quod Masculi ex similibus nuptiis orti, licèt ex
120 parte Patris remotiores, ob proximitatem ta-

[...] *Rub. conf. 3. num. 25.*, *Camerell. de legat. quæst. 9. num. 5. fol. mihi 109.*, *Rugger. conf. 37. per tot. lib. 2.*, *Trentacinq. conf. 9. num. 12.*, *Rovit. conf. 17. num. 4.*, ibique *Altimar. nu. 1. lib. 1.*, *Rocc. disput. jur. select. cap. 2. nu. 42.*, *Prat. discept. 4. lib. 1.*, *Carol. Anton. de Luca de lin. leg. lib. 2. art. 76.*, *clar. mem. Cardin. de Luca de Fideicom. disc. 6. num. 12.*, *& de feud. disc. 13. sub num. 26.*, *& decisio Sicula apud eumdem num. 392.*

In qua opinionum contrarietate à supremis Tribunalibus ea adhibita fuit distinctio, quod aut res agitur de fideicommisso, & primogenitura masculina, & agnatitia, in qua institutor ita perpetuò vocaverit Masculos agnatos, ut tamen designaverit gradus, & lineas, à quibus 122
agnationem suam conservari voluit; & hoc casu, quia Testator non contentus solâ genericâ qualitate agnatitiâ, vocavit Agnatos certi gradus, lineasque nominatim designavit, Masculi ex femina nupta in familia proximitatem desumere nequeant à Matre, ad effectum excludendi Masculos de linea expressè vocata; Aut verò agitur de dispositione, in qua primogenituræ conditor, omissâ rigorosâ agnationis contemplatione, 123
simpliciter invitaverit proximiores de familia, aut ipsam familiam in genere; & tunc Masculo remotiori suffragatur proximitas lateris materni, quia hoc modo per conjunctionem maternam non minùs satisfit menti Testatoris, vocantis in genere quemlibet de familia, quàm juris communis dispositioni, pari jure fœminas, & Masculos ad successionem admittentis, ut optimè distinguendo firmant *Thesaur. Jun. quæst. Forens. 100. lib. 1.*, qui ita à Senatu Pedemontano decisum fuisse, refert, *Larrea decis. Granaten. 34. nu. 23.*, *& 25. allegat.*, *decis. Sicul. apud Card. de Luca de feud. num. 392.*, *Rota in Lucen. in Causa Majoratus de Bernardinis 9. Octobris 1651. impress. in calce consil. Altograd. fol. 530.*

terminis Statuti decis. 89. per tot., signanter num. 12., & 13. *part.6.*, & *decis.63. part. 7. recent.*, *Rota coram Emerix Jun. decis.* 1216. *num.* 14., & 15., & *ita nuper decisum fuit in Florentina Fideicommissi, seù Primogenituræ* 14. *Decembris* 1705. *§. Insubsistens etiam apparuit coram R. P. D. meo Scotto*, ubi huic objecto desumpto ex proximitate Matris agnatæ nuptæ in familia specificè occurrendo, ita *in dicto §. Insubsistens*, respondit, ibi = *Quia, quidquid esset, ubi ageretur de dispositione ordinata favore proximiorum de familia, & agnatione in genere vocato, in quibus terminis ut plurimùm loquuntur auctoritates in contrarium laudatæ, diversimodè res procedit, quando Testator specialiter designavit lineas, à quibus agnationem suam conservari voluit; tunc enim in concursu lineæ prædilectæ, & expressè à Testatore vocatæ, non potest admitti Masculus lineæ remotioris, quamvis descendens à fæmina agnata proximiore, quia interrumperetur ordo gradualis, & successivus inter lineas vocatas, & destrueretur mens Testatoris eò directa, ut fideicommissum gradatim transiret de una ad aliam lineam, juxta ordinem præscriptum*=; Hancque sententiam esse communi Doctorum calculo receptam, probat *Marian. Soccin. cons.*15. *num.*1., & *seqq. lib.* 4., benè concludens, quod in successione præferri debuerunt Agnati in quinto gradu, posthabito Agnato in octavo gradu existenti, licèt in quarto cognationis gradu constituto ex latere Matris; nam hoc secundum vinculum in nulla poterat haberi consideratione, *Raudens. cons.*3 *num.* 25. *lib.* 1., pulchrè declarans, opinionem faventem fœminis nuptis in familia, non procedere, nisi quando cuicumque Masculo de familia, licèt sit diversi columnelli, concessa fuit prælatio, & quando non est habita ratio proximitatis gradus, & lineæ, & *in tractat. variar. cap.* 39. *num.*409., *Surd. cons.*31. *sub num.*37., *Fusar. de substitut. quæst.*404. *num.*17., inquiens, gradum fœminæ non esse in consideratione, quando nupta est in familia, sed non in stirpe, & in columnello Testatoris, ad quem voluit deferri ejus Bona, *Rosa consult.* 69. *num.*19., & *seqq.*, constituti in gradu remotiorino, & nullatenus à Statuto nec in genere, nec in specie contemplato, nequeant ob majorem proximitatem D.Cassandræ Matris nuptæ in familia, repellere à fraterna successione D. Mariam Magdalenam sororem, ad jura successionis à Statuto, ut dictum est, expressè reintegratam, ob deficientiam Agnatorum vocatorum intra sextum gradum.

Fortiùs verò argumentum desumptum ex regulis istis communiter à Doctoribus, & Tribunalibus constitutis in successionibus fideicommissariis, & primogenialibus, urget in hypothesi successionis statutariæ, quia successio delata ex hominis dispositione, utpotè favorabilis, ex- 125
tensivam recipit interpretationem, ad Text. *in leg. in testamentis* 12. *ff. de reg. jur.*; vice autem versâ Statuta deferentia successionem contra juris communis dispositionem, utpotè odiosa, strictè intelligenda sunt, rejectâ omni extensivâ interpretatione, ut alibi probatum fuit; ideòque, si prætergrediendo gradus à Statuto præscriptos, ob proximitatem mutuatam à Matre, admitterentur Agnati remotissimi, destrueretur mens Statuentium eò directa, ut exclusio fœminarum indicta agnationis intuitu, haberet dumtaxat locum juxta ordinem ab ipsis præscriptum, existentibus videlicet Agnatis usque ad sextum gradum; unde rectè hypothesi etiam statutariæ successionis convenit regula desumpta ex distinctione superiùs tradita, quod nimirum, quando designatæ fuerunt lineæ, & gradus, à quibus Disponentes agnationem suam conservare voluerunt, eorum voluntati repugnet conjunctio vinculi materni, cujus proximitas nihil proficuum communicare valeat filiis masculis remotioribus, quando nupta non est Agnato de stirpe, & columnello ad successionem vocato, ut egregiè 126
firmant, contrariis reprobatis, Doctores adducti in *§.* 73., quorum opinionem, tamquam æquitati, & rationi magis consentaneam, secuta fuit in terminis Statuti *Sacra Rota dict.decis.*89. *à nu.* 6. *usque ad* 15. *part.*6. *rec.*, & nuper in terminis Primogenituræ in *dict.Faventina Fideicommissi seù Pri-*

tionum *in leg. meminimus* 2., & *in leg. si quis* 3.*Cod. quand. & quib.* 4. *pars debeat ex bon. decurion.*, & *mod. distrib. eorum*, *relat.* etiam à *Cujac. oper. prior. tom.* 2. *comment. ad lib.* 10. *Cod. Justin. tit.* 34. *fol. mihi* 95., & *seqq.*, ex quibus Illustriss. Domin. consulens à nu. 19. ad 30. infert, quod, sicuti in dictis legibus demandatum fuit, curialis filiam, curiali nuptam, immunem servari à quartæ datione, eò quia per Maritum, quantùm ad ipsius Mulieris personam, Curiæ sit satisfactum; ita non absimili ratione, ductâ ab eisdem juribus, DD. Barones Bettinus, & Octavianus dicendi sunt à Statuto vocati ad successionem Baronis Braccii, exclusâ D. Mariâ Magdalenâ sorore, dum per ipsos, utpotè filios Cassandræ nuptæ Baroni Leoni de eadem familia Ricasola, agnatio, & familia Defuncti conservatur; quo pariter argumento in terminis pri-
129 mogenituræ utuntur *Lopez*, & *Lara*, ceterique ex adverso allegati, quia, præterquam quod *dict. leges* peculiare privilegium elargiebantur filiæ curialis, curiali conjugatæ, ideòque, abolito curialium ordine, privilegium quoque eisdem concessum, abrogatum censetur, juxta axioma docens, quod, deficiente occasione utendi privilegio, & causâ, ob quam concessum fuit, ipsum etiam privilegium cesset, & ratione non usus amittatur, *Thubor. loc. com. lib.* 10. *cap.* 13. *axiom.*
130 31., & *lib.* 14. *cap.* 105. *axiom.* 4., & benè ad rem notat *R.P.D. Ansald. de commerc.*, & *merc. dict. disc.* 41. *num.* 32.

Respondetur, dictarum legum ratione uti Doctores contrarios, procedendo cum supposito generalis vocationis cujuslibet Masculi de familia in genere, quo casu rectè arguunt, quod, quemadmodum illis juribus statuebatur, quod, per Matrimonium filiæ curialis, initum cum quo-

ideoque ob hanc rationem, ex dictis legibus desumptam, optimè censuit *Gregor. Lopez. ad partit. Hispan. in glos. ad leg.* 3. *verb. mugeres quæst.* 11. *tit.* 3. *part.* 6. in sua, quam figurat, hypothesi, quod, si tempore, quo defertur majo- 132
ria, reperitur filia fœmina possessoris, in Matrimonium collocata alicui de agnatione, & genere Testatoris, ac de ejus familia, & cognomine, seu appellatione, eadem succedere debeat in majoria, ex qua erat exclusa, quia, nullo existente filio ultimi possessoris, aut Masculo proximiore, admittendo talem filiam ad successionem, adimpletur voluntas, & mens institutoris majoriæ, & servatur juris communis dispositio, non sinens, fœminam proximiorem à remotiori excludi, prout ex simili ratione moventur omnes alii, & præcipuè *Lara compend. vit. homin. cap.* 39. *à num.* 102., & *seqq.*, licèt *num.* 111., fateatur, Doctorum opinionem, quibus ipse adhæret, non recipi in Tribunalibus; ex quo patet, DD. prædictos disceptare quæstionem omninò extraneam à nostris terminis, successionis nempè ab intestato, quæ æqualiter defertur Masculis, ac fœminis, & in qua lex municipalis Statuti Florentini noluit derogare juri communi intuitu agnationis, nisi ob Masculos existentes in sexto agnationis gradu, de jure successibili; ideòque, si ad exclusionem D. Mariæ Magdalenæ Materteræ, & defuncti Braccii sororis admitterentur DD. Fratres Adversarii remotissimi, læderetur tàm Statutum, quàm jus commune; primum, quia derogavit fœminarum juribus, easque exclusit, non intuitu universæ agnationis indefinitè contemplatæ, sed favore determinatarum personarum, & certorum graduum; alterum verò, quia non patitur, ut abrogatis sanguinis vinculis, & turbato naturali succedendi ordine, fœminæ sint deterioris conditionis, quàm

ipsius mentem contraxisset : quum autem per obitum Joannis ultimi possessoris absque Masculis evenisset casus vocationis fœminæ, Comitissa Beatrix filia in majoratu successura obtemperare nolens præcepto Testatoris, orbata fuit majoratu, idemque adjudicatus Elisabethæ, quæ obsequens institutoris voluntati nuptias contraxerat cum Agnato proximiore; quumque subinde Beatricis filii duplici fundamento vindicare curarent majoratum à Descendentibus Elisabethæ, scilicet primò, quia Beatrix non contravenerat, quoniam is, cui nupserat, descendebat ex eadem Albicastrorum familia, atque etiam quia, quum ab institutore non fuissent vocatæ, nisi fœminæ agnatæ, non debebat extendi vocatio ad fœminas cognatas, qualis erat Elisabetha; his tamen rationibus posthabitis, succubuerunt, prout ostendit *Pegas*, eò quia à Beatricis filiis probatum non fuerat, Comitem Sabugalensem eorum Patrem, cui Beatrix nupserat, per sexum virilem descendere à familia Albicastrorum, ideòque incapacem esse conservandi agnationem; & quamvis institutor de filia aut sorore mentionem tantùm fecisset, non idcircò dici poterat, fuisse tantummodò vocatas fœminas agnatas, exclusis cognatis, eò quia Testator non respexerat ad eam puram, & veram agnationem, quæ fœminas proximiores excluderet, sed ad eam tantùm, quæ per medium fœminæ conservari potuisset, videlicet ut fœmina ultimo possessori proximior, in majoratu succederet sub ea conditione nubendi Agnato proximiori, ex quo filios agnatos procreare potuisset, qui successionem à Matre, & agnationem à Patre desumerent: quumque voluntas, & finis Testatoris æqualiter adimpleretur per fœminam agnatam, ac per cognatam, ac idem resultaret effectus, propterea Auctor prædictus resolutum fuisse, asserit, ritè, rectèque ad majoratum admissam fuisse Elisabetham, licèt proximiorem cognatam, quia nubendo Agnato, ejus Liberi effecti fuerant agnati, perindè, ac si ex fœmina agnata fuissent procreati; agnatitiam quippè

146. & seqq., majoratus non erat verè, & propriè agnatitius, expressè firmans, quod, si reverà talis fuisset, minimè in eo succedere potuisset filia, aut soror, minimèque eas institutor vocasset; unde, quum nostrum Statutum usque ad sextum gradum excluserit fœminas, ut consuleret veræ agnationi, conjunctio fœminæ exclusæ semper erit medium impertinens, & inhabile ad hoc, ut filii successionem ex ejus persona consequi valeant, ut probat *Rot. dict. decis.* 135
89. à num.12. ad 16. part. 6. rec., cum aliis superiùs adductis.

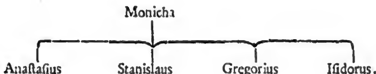
Persequi possemus ceteras auctoritates in contraria consultatione adductas, easdemque facilè refellere similibus responsionibus; sed consultò id omittimus, ne nimis, & plus æquo crescat oratio, præsertim, quia, majori parti earum præventivè respondi in mea consultatione à *§. Patet id* usque ad *§. Quæ benignior*, & singulæ, ut dixi, declarantur à D. meo Jacobo Rillio; Quamobrem, quum quæstio, in qua versamur, sit de successione ab intestato, in qua, ex juris communis præscripto, æquè Masculi, ac fœminæ admittuntur, & lex municipalis Civitatis Florentiæ, seù illius Reformatio extendat dumtaxat sororum exclusionem favore Agnatorum usque ad sextum gradum inclusivè, sequitur, quod DD. fratribus Adversariis existentibus in gradu remotissimo, & insuccessibili tàm inspecto Statuto, quàm jure communi, ex utriusque censura nullum eisdem successionis jus tributum dici queat, minimèque liceat proximitatem gradus metiri à fœmina cognata, ad effectum excludendi à successione Baronis Braccii D. Mariam Magdalenam Defuncti sororem Principalem nostram, quæ, utpotè exclusa contemplatione Agnatorum certi gradus, his non existentibus, redit ad jura successionis, eidem de jure debitæ, tamquam cessante impedimento eam adimente fœminis, de jure communis censura ceteroquin successuris, ut notant *Ruin. cons. 289. num. 4. lib.* 136
2., Angel. cons. 382. num. 12. & 13., Albert. Brun. de statut. success. art. 10. num. 23. fol. mihi 215., Ve-

nis.

4 *In Legitimæ deductione filius reputatur jure Creditoris.*

5 *Legitimæ adjectum onus, potest filius impugnare.*

17 *Filius, quidquid præter Legitimam consequitur, nonnisi ex voluntaria Parentum liberalitate obtinere dicitur.*

MONICHA quatuor habens filios, condidit testamentum, in quo reliquit particulare Legatum librarum 300. pro quolibet, Stanislao, Gregorio, & Isidoro filiis suis secundogenitis, hâc adjectâ conditione, seu declaratione, quod tale Legatum relinquebat pro omni, & toto eo, quod ex ejus hereditate consequi possent ex quacumque causa etiam Legitimæ, atque insuper declarando etiam, quod, quoties Isidorus religiosam vitam amplecteretur, aut adquireret Beneficia Ecclesiastica, prædictum Legatum respectu ejusdem reduceretur ad libras 900., & reliquæ libræ 2100. cedere deberent in augmentum hereditatis suæ, & ad commodum heredis universalis omnium suorum Bonorum, quem sibi scripsit Anastasium filium primogenitum; verba testamenti sunt hæc = *Di più hà lasciato, e lascia à Stanislao, Gregorio, & Isidoro suoi figlioli, & à ciascheduno di essi la somma di 3000. lire, da pagarsi un' anno dopo la morte di detta Testatrice, e questo sia per tutti, e singoli dritti di Legitima, supplemento di quella, parte, e porzione ereditaria, e per tutti gl'altri dritti generalmente di qualunque sorte, che li detti Stanislao, Gregorio, & Isidoro potrebbero avere, e pretendere sopra li Beni, & eredità di detta Testatrice, al qual Legato di 3000. lire per ciascheduno di loro gl' hà respettivamente istituiti suoi eredi particolari, e, venendo il d. Isidoro &c. a farsi Religioso, & avendo qualche Beneficio Ecclesiastico, nel d. caso, ed in ciascheduno di d. casi la d. Testatrice hà voluto, e vuole, che il d. Legato delle sudette 3000. lire, come sopra, fatto al d. Isidoro non esser, che di 900.; e le altre 2100. lire delle d. 3000. lire essere, ed appartenere intieramente ad Anastasio figlio primogenito* =. Post mortem Monichæ Matris cum Isidorus acquisiverit Beneficia Ecclesiastica, & renuat restituere, seù cedere Anastasio heredi dictas libras 2100.; quæritur, an ad id Jure cogi possit?

Dubii hujus resolutio facilis est, & pendet a solo facto, à quantitate nempè patrimonii relicti à Monicha, nam, si illud tale sit, ut pro Legitima Isidoro de Jure competente debeatur totum id, quod eidem in testamento fuit relictum, hoc casu procul dubio respondendum est, nullam actionem, nullumque jus competere posse Anastasio primogenito, cogendumque non esse Isidorum ad Matris voluntati obtemperandum, quia certi Juris est, Legitimam filiis integrè relinquendam esse, rejecto quocumque onere, quod vel illius quantitatem minueret, vel modum, & conditionem illi adjiceret, juxtà *Text. in leg. quoniam in prioribus 32., leg. scimus 36. §. Cum autem Cod. de inoffic. testam., cum aliis concordan. relatis apud Thabor. axiom. Jur. lib. 1. cap. 10. axiom.* 1

num. 19., & seqq. part. 17. rec., quamobrem, si
Monicha minus legitimâ portione Isidoro filio
5 reliquisse comperiatur, cum gravando in dictis
casibus ad restitutionem librarum 2100., nullo
materno judicio ipse obsequi teneretur, sed justâ
ratione illud impugnaret, utpotè improbatum
6 à lege, quæ habet pro non scriptis similia onera,
juxta celebrem dispositionem Textus in leg. Se-
jus, & Agerius 27. ff. ad leg. falcid., quem in
nostris terminis exornant Merlin. de legit. lib. 2.
tit. 1. quæst. 19. num. 30., & tit. 2. quæst. 5. num. 1.
Rodulphin. alleg. 112. per tot., & præsertim n. 1.,
Rot. post eumdem Merlin. de legit. decis. 45. nu. 12.,
& 13., decis. 75. num. 1., & 2., in rec. dec. 112.
num. 4. part. 17., coram Cerro decis. 597. num. 2.,
& in Nucerina Legitimæ 3. Februarii 1702.
§. Cum enim cor. bon. mem. Card. Caprara, & in
Æsina, seù Maceraten. Dotis super reservatis 17.
Martii 1710. §. Sed quatenus coram bon. mem. Mo-
lines, & in Urbinaten. Supplementi Legitimæ 1.
Decembris 1713. §. Ad ea autem cor. R. P. D.
Crispo.

Nec filio obesse potest acceptatio Relicti ma-
terni, cum subsecutâ acquiescentiâ, quia, nisi
7 servata fuerit famigerata cautela Soccini, de qua
apud Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 2. quæst. 9. nu.
3., Palm. allegat. 183. nu. 25., Adden. ad Pam-
phil. decis. 203. num. 10., decis. 289. num. 19.,
Armezzan. decis. 62. num. 23., quando emolu-
mentum non æquivalet gravamini, oportet, il-
8 lam claram, expressam, individuamque esse, ut
tradiderunt Cravet. cons. 200. num. 6., Cephal.
cons. 563. num. 12., Clarus in §. Legitima quæst.
38. nu. 21., Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 2. quæst.
9. nu. 12., Rota coram Pamphil. decis. 303. num.
6., ibique Adden. num. 10., decis. 289. num. 6.,
coram Cerro decis. 8. nu. 10., coram bon. mem. Eme-
rix Jun. decis. 48. nu. 3., post Constantin. ad Sta-
tut. Urb. decis. 165. num. 14., & in Carpentora-
cten. Legati Legitimæ coram clar. mem. Card. Ca-
prara, quæ est impressa apud Palm. decis. 85. num.
2. & 3., alioquin, si Relictum sit infra Legiti-
9 mam, filius, illius acceptatione, non prohibetur
petere Legitimæ supplementum, nisi in eo casu,
decis. 76. à num. 21. ad 32., in Carpentoracten.
Legati Legitimæ 24. Januarii 1695. §. Minùs sub-
sistere coram clar. mem. Card. Caprara, in nullius
seù Terræ Pontiani Census 21. Februarii 1701.
§. Quin subsistere coram R. P. D. Lancetta, & in
citata Æsina, seù Maceraten. Dotis super reser-
vatis §. Nullatenus coram bon. mem. Molines, &
in Urbinaten. supplementi Legitimæ 1. Decembris
1713. §. Neque coram R. P. D. Crispo; quam- 10
obrem istiusmodi generalis Relicti acceptatio
confirmare quidem valebit paternam dispositio-
nem, per ea, quæ tradit Merlin. de Legitim. lib.
3. tit. 2. quæst. 9. num. 13., at non etiam efficere
poterit, quod filius privetur beneficio ipsi impar-
tito à lege paternum Judicium improbante, ut 11
benè ad rem nostram Peregrin. de Fideicommis.
art. 36. num. 84. & seqq., Fusar. de substit. quæst.
296. num. 44. & seq., Castill. contr. Jur. lib. 5.
cap. 107. num. 75., Gratian. discept. forens. cap.
684. num. 20., Merlin. de legitim. lib. 3. titul. 2.
quæst. 9. ex num. 30. ad plures seqq., clar. mem.
Cardin. de Luca de legit. disc. 17. num. 4., Rot.
decis. 489. num. 27. coram Ludovis., in recent. de-
cis. 206. per tot. part. 1., & decis. 270. num. 12.,
& seqq. part. 11.

Cùm itaque in casu nostro incertum sit, an
emolumentum æquipolleat gravamini, an vide-
licet libræ 900. impleant mensuram Legitimæ, fi- 12
lio debitæ, & viceversâ certum sit, non fuisse
servatam cautelam Soccini, consistentem in ele-
ctione, & optione tributa Legitimario conse-
quendi vel integram Legitimam sinè onere, vel
universam hereditatem, vel aliud Relictum cum
gravamine in Legitima, ut ex Soccino Jun. cons.
122. num. 9. lib. 1., Durand. de art. testand. litera
S. cautel. 31. num. 6., Castill. contr. Jur. lib. 5.
cap. 107. à num. 1. ad plures seqq., Peregrin. de
Fideicomm. art. 32. num. 62., Merlin. de legitim.
lib. 3. tit. 2. quæst. 8. num. 8. & 9., Rota coram
Reverendissimo Ansaldo decis. 49. num. 9., & in
Carpentoracten. Legati legitimæ 24. Januarii
1695. §. Subsistere coram clar. mem. Cardin. Ca-
prara; ambigi sanè nequit, quin, deficiente cla-
râ, & individuali renunciatione juri consequen- 13
di

... consequitur, nonnisi ex
17 voluntaria Parentum liberalitate obtinere dicitur, ut concludit *Rot. in Montisf. ad clar. mem. Card. de Luc. decis.5. lib.14. num.12.*

Romana Subsidiorum Dotalium.

Ad subsidia dotalia relicta Puellis, *filiabus Hispanorum Castellanorum*, admitti nequeunt natæ ex Parentibus, civilitatem ex incolatu adeptis; possunt verò, si non relative ad earum Parentes vocatæ sint. Ex incolatu quando, & ad quos effectus Civis quis dicatur? Nomen *Natio* quid importet?

VOTUM IV.

1 *Ex Incolatu 14. annorum pro Cive quis habetur.*
Provinciales illi habendi sunt qui in Provincia domicilium habent, non qui ex Provincia sunt oriundi, ibid.
2 *Domicilii potiùs, quàm originis ratione quis de aliquo Loco dicitur.*
3 *Incola propriè venit appellatione Civis.*
4 *Cives, & Incolæ promiscuè accipiuntur.*
5 *Originis ratione, ac domicilii voluntate quisquam ad civilia vocatur munera.*
6 *Municeps dicitur, quasi munerum particeps.*
7 *Incola habetur pro Cive æquè, ac si ibi fuisset natus.*
8 *Statutum loquens de Cive propriùs de domiciliario, quàm originario intelligitur.*
9 *Incolatus, & domicilii ratione competunt privilegia Civium, nisi dispositio expressim de originario loquatur.*
10 *Legatum relictum naturalibus alicujus Loci, iis etiam competit, qui ibi per decennium commorati fuerint.*

ne Incolarum sub appellatione Civium interpretanda est. Contrarium nu.34., & 48.
18 Civis naturalis, *aliaque his similia nomina, tàm in sensu naturali, & proprio, quàm in civili, atque improprio possunt intelligi.*
19 *In primo veniunt, qui ex natura, & nativitate; in secundo etiam ii, qui ex incolatu Cives sunt.*
20 *Civilitas ex decennali incolatu oriens largâ quadam significatione Civem, & naturalem efficit.*
21 *Habitatio*, ex Arist., *Civem non facit.*
22 *Verba, cum de interpretatione voluntatis Testatoris agitur, in propria eorum significatione accipienda sunt, nisi graves in contrarium conjecturæ urgeant*, & nu.43
23 *Testator nequit censeri sub vocatione filiorum* di Spagnuoli Castigliani *comprehendere voluisse filias, ab exteris ortas Parentibus.*
24 Hispanorum Castellanorum *nomen in propria ejus significatione, nonnisi de originariis potest intelligi.*
25 *Romanus, sive Florentinus cum vocatur, intelligitur de originario.*
26 *Legatum dotis factum Puellis*, figlie di Spagnuoli Castigliani, *intelligitur de Hispanis verè Castellanis.*
27 *Privilegium concessum* Capuanis, *de solis originariis intelligitur.*
28 *Filius adoptivus veram civilitatem adquirit.*
29 *Ad honores tamen, solis naturalibus destinatos, non admittitur.*
30 *Beneficia, quæ in* Hispania *naturalibus addicta reperiuntur, non debentur naturalitatem adeptis ex incolatu*
31 *In officiis exhibendis, præstandisque ordines, & gradus quosdam servare debemus.*
32 *Societatis hominum*, ex Cicer., *plures sunt gradus.*

46 *Lex, Princeps, Civitas de privilegiis, quæ Civibus de jure competunt, potest disponere.*
Secus de privilegiis debitis ex peculiari Rescripto, vel hominis dispositione, ibid.

47 *Cives naturales æquiparantur veris originariis Civibus solùm quoad ea, quæ sunt juris communis, non quoad alia, quæ ex Rescripto, vel dispositione hominis.*

49 *Leges hispanicæ, ut possit quis obtinere Beneficia Regni, requirunt, quod sit Civis, ex Regno oriundus.*
Talis autem non dicitur, qui ex decennali incolatu Civis effectus est, ibid.

50 *Relatum ita referenti inesse censetur, ut ex duabus una conficiatur dispositio*, & nu.53.

51 Nationis *nomen regulariter ad genus gentis, & hominum refertur*, & nu.59.

52 *Testator vocando Puellas* = della nazione Portoghese =, *ad gentem respexisse censetur, ex qua eædem Puellæ procreatæ essent.*

54 *Ad subsidia dotalia distribuenda inter Puellas* hispanas *admitti potest nata* Matriti *ex Patre extero, civilitatem assecuto.*
Intellige, nisi debeant distribui Puellis ex Patre Hispano, ibid. & nu.62.

55 *Civis originarius dicitur quis natus ex Patre civilitatem adepto.*

56 *Et in* Hispania, *tamquam nationalis, ille admittitur.*

57 Naturalibus *quum debentur Beneficia, naturalis nomen de stylo accipitur pro* nato.

58 *Civis originarius quis efficitur Loci, in quo sacro fonte ablutus est.*

60 Nationis *nomen significat genus hominum, qui non aliunde venerunt, sed ibi nati sunt.*

61 *Calepinus in Foro benè allegatur.*

62 Nationis *nomen non ad Patrem relativè adhibitum, verificari etiam in eo potest, qui Patrem habet exterum.*

ga personas oriundas ex uno, vel altero Regno, & de una potiùs, quàm de alia Natione, quæ vastissimæ Monarchiæ subjiciuntur, idcircò Illustrissimi Deputati, aliique, qui præsunt dictarum dotium distributioni, in Congregatione habita die 28. mensis Maii anni 1707., perlectis, & perpensis dictorum Testatorum dispositionibus, maturiori examinandam consilio, definiendamque esse, censuerunt rem hanc, statuentem exemplum, & statum, quo facilè dispositiones Testatorum lædi, vel Puellis certè ad dictas dotes vocatis præjudicium inferri deinceps posset, ideoque rescripserunt, quod in prima proxima Congregatione dotium examinari deberent jura à dicta Maria Joanna exhibita; deindeque Causa referri Congregationi generali, quæ pro sua prudentia, vel etiam exquisito voto Theologorum, & Jurisperitorum, determinaret, an præfata Maria Joanna admittenda esset nec ne, ut in *Summario num.5., & 6.*

Ad formam igitur hujus Resolutionis re delatâ ad generalem Congregationem habitam die 15. Mensis Septembris ejusdem anni 1707., inque ea maturè consideratis Testatorum dispositionibus, & examinatis documentis, atque probationibus, quarum virtute præfata Maria Joanna, uti Hispana, & Castellana in dicta prima Congregatione declarata fuerat capax subsidiorum, de quibus agitur, decretum fuit, illam non uti Castellanam, sed tamquam filiam Belgæ admittendam esse ad distributionem dotium, loco, & tempore Puellis Belgis à Testatoribus in suis dispositionibus constituto, ut in *Summario nu. 8.*

Auditâ hac Resolutione, Maria Joanna adiit Summum Pontificem, eique duplici libello exponens, quod, si Parentes sui, quatuordecim annorum spatio Matriti commorantes, ibidem cum domicilio acquisiverant privilegia omnia, & prærogativas Castellanis originariis competentes, magis justâ ratione eisdem frui oportebat ipsam, tamquam Matriti natam; ideòque supplicabat, ut, si quâ adhuc opus esset pro dictis subsidiis consequendis dispensatione, eam sibi elargiri dignaretur, Summus Pontifex utrique libello rescripsit

catis, qui pro veritate responderent, *an dicta Maria Joanna oratrix possit, & debeat de Jure admitti ad omnia subsidia dotalia dict. Ven., & Regiæ Ecclesiæ, aut eorum aliquod?* Cumque hoc munus mihi, tamquam præfatæ Regiæ Ecclesiæ Advocato, demandatum fuerit, singillatim examinare aggrediar singulas piorum Testatorum dispositiones, quibus hoc pium Opus injungitur.

Primo itaque loco sese offert illa condita à bon. mem. Constantino del Castillo, qui postquam demandaverat, quod Puellæ, ad dicta subsidia admittendæ, essent *figlie di povere, e miserabili persone, che non abbino con che poterle accasare, che siano Zitelle riputate per vergini publiche, e povere miserabili, & essendo eguale la necessità dell' orfana, a quella non orfana, si preferisca l'orfana, a quella non orfana* =, declaravit deindè, ex qua Natione, & quo ordine illæ admittendæ, & præferendæ essent = *le quali siano figlie di Spagnuoli Castigliani, ritrovandosi, le quali precedino, e dopo Valenziano, o Valenziana, Aragonese, o Aragonesa, Navarro, o Navarra, Catalano, o Catalana, e se non, Portoghesi, e per questo ordine vadino precedendo: e mancando figlie delli sopradetti, siano Borgognoni, e dopo Tedeschi, e dopo Fiamenghi, e dopo Sanesi, e dopo Napolitani, e dopo Sardi &c.* = *Summario num.* 17.

Licèt Testator verbis illis = *le quali siano figlie di Spagnuoli Castigliani* = manifestè excludere visus fuerit Mariam Joannam, quæ, tamquam nata ex Patre Belga, & Matre Galla, dici procul dubio nequit = *figlia di Spagnuoli Castigliani* =, nihilominùs, cum ejus Pater quatuordecim annorum incolatu, & Matrimonio Matriti contracto, ibidem domicilium fixisset, justâ ratione pro
1 Hispano haberi poterat, ducto argumento à *Textu in leg. Provinciales* 190. *ff. de verbor. signific.*, *Civis, ejusque appellatione proprie veniet = Bartol. in leg. Provinciales in fin. ff. de verbor. signific., Ripa in rubric. ff. solut. Matrimon. num.* 10. & 11., *Dec. cons.* 550. *num.* 6., *Cassan. ad Consuetud. Burgund. rubr.* 3. §. 7. *num.* 11., *Rovit. in pragmat.* 1. *de Immunit. Neapolitan. concess. sub nu.* 9., ubi, quod Incola habetur pro Cive æquè, 7
ac si ibi fuisset natus, *Tusch. literâ V, conclus.* 92. *num.* 12., & 13., ubi, quod Statutum loquens *de Cive* intelligitur propriùs de domicilia- 8
rio, quàm de originario, *Fenzon. ad Stat. Urb. cap.* 143. *num.* 15., *& seqq.*, *Galeot. contr. part.* 2. *contr.* 17. *num.* 1., *Mans. consul.* 245. *num.* 23., *& consul.* 353. *num.* 92.

Quamobrem, nisi versemur in dispositione aliquâ, expressè loquente de originario, hi etiam, qui ratione incolatus, & domicilii pro 9
Civibus habentur, privilegiis Civium fruuntur, argumento *Text. in leg. Cum ex oratione* 44. *ff. de excusat. Tutor.*, *Bartol. in leg. si is, qui pro Emptore num.* 34. *cum seqq. ff. de usucap.*, *Surd. cons.* 99., *& cons.* 439. *num.* 1., *Gaill. practic. observ. lib.* 2., *observ.* 35. *num.* 6., *Paul. Christin. ad leg. municip. Michlinien. tit.* 1. *art.* 41. *num.* 8., *Rovit. pragmat.* 1. *de Immunit. Neapolitan. sub num.* 9., *idem pragmat.* 1. *de cession. Bonor. num.* 3., *Galeot. contr. part.* 1. *cap.* 13., *Cyriac. contr.* 451. *num.* 55., *Mans. consult.* 236. *num.* 3. *& seq.*, *& conclus.* 586. *num.* 3., *Rota coram Merlin. decis.* 381. *num.* 2., *coram Priol. decis.* 324. *num.* 12.; Ex quâ profectò plenariâ æquiparatione Civium originariorum, & domiciliarium fit, ut Lega- 10
tum relictum naturalibus alicujus Loci, competat etiam illis, qui per decennium ibi commorati sunt, licèt aliundè originem ducant, *Dian. oper. coordin. part.* 4. *tract.* 4. *resol.* 140., *Sanchez. lib.* 4. *consil. moral. cap.* 2. *dub.* 19., *Trullench. in præcept. Decalog. lib.* 7. *cap.* 8. *dub.* 14. *cap.* 15. *in fin.*, *Burgos de Patz. in leg.* 3. *Thaur. num.* 372., *Capon. discept.* 52. *cap.* 2. *num.* 3., *& discept.* 115.

ribus non admittitur differentia Incolæ à Cive, sed appellatione Civium Incolas æquè comprehendi, testantur *Barbos. in leg. heres absens §. Proinde cui tit. de Loc. originis num. 47. cum seq. ff. de Judiciis*; eorumque Regnorum legibus naturales declarantur non minus ii, qui ex Parentibus Hispanis nascuntur, quàm illi, qui, licèt ex Parentibus exteris nati, per decennalem ta-
14 men habitationem domicilium contraxerunt, *Amaya in leg. Cives Cod. de Incol. num.40.*, ibi = *Con que si, los Padres, siendo ambos ò alomenos el Padre nacidos en estes Reynos ò ajan contraido domicilio en ellos &c.* = *& apud Lopez. partit.4.tit. 24.lib.2.*, ibi = *per moranza de diez annos, muquer sea natural de otra &c.* = *Avendan. in prax.mandat. lib.1. cap.3. sub nu. 5. vers. naturalis*; quamobrem, cum Testatorum dispositiones intelligendæ sint ad mentem Legis municipalis, cui
15 illi se conformare voluisse censentur, *Covar. variar. resolut. part.2. cap.18. num. 1. vers. secunda conclusio, Soccin. Jun. cons.168. num.88. lib.2.*, *Menoch. cons.95. nu.93.*, *Fusar. de substit. quæst. 311. num. 43.*, *Marcian. sen. cons. 1. num. 171.*, *Marcian. Jun. disput. 33. num. 10., & num. 24. tom.1.*, *Add. ad Burat. decis.834. num.18.*, *Rodulphin. alleg.171. num. 25.*, *Cardin. de Luca de Fideicomm. disc.36. num. 3.*, *Mans. consult. 148. num.44. & seqq.*, *Rota in rec. decis.355. nu.21., & seq. part.10.*, *decis. 169. num.8. part. 13.*, nihil proponitur, cur præfatam dispositionem bon.
16 mem. Constantini del Castillo intelligendo ad mentem Legum hispanicarum, ad dotium distributionem, in illo demandatam, admittenda non sit Maria Joanna, nata quidem ex Patre extero, sed quatuordecim annorum incolatu naturalitatem adepto, ideòque verè dici potest *filia di Spagnuoli Castigliani*, juxtà dispositionem
17 Testatoris, quæ in subjecta materia benignum, non rigidum exoptat interpretem, ut post *Bald.*, *aliosque tradit Gonzal. ad regul. 8. Cancellar.*, *Gloss.9. §.1. num.114.*

Verumtamèn hæc omnia argumenta ad speciem potiùs, quàm ad veritatem assequendam va-

isto modo Peregrini, qui circà nos habitant, & 21
servi Cives essent =, *Cassan. ad consuetud. Burgund. rubr.3. §.7. num.11.*, *Paul. Christin. ad leg. municipal. tit.1. art.14. num.10., & tit.5. art.1. num.8.*, *Fenzon. ad Stat. Urb. cap.14. sub num.15. in fin.*, quamobrèm, si, quum agitur de interpretanda voluntate, & dispositione aliqua Testato-
ris, nisi graves concurrant conjecturæ, contrarium 22
suadentes, verba intelligenda sunt in sua naturali, & propria significatione, non autèm in impropria, ex regula *Text. in leg. final. Cod. de his, qui veniam ætat*, *leg.3. §. Hæc verba, ubi Doctores ff. de negot. gest., & leg. ex ea parte 121. §. In Insulam ff. de verbor. obligat.*, *Tusch. practicab. conclus. lit. V. conclus.101.*, *Cassan. in Cathalog. glor. Mund. part.8. considerat.16.*, *Garz. de Benefic. part.2. cap.9. n.32.*, *Menoch. de præsumpt. lib.3. præsum.39. num.8., & seq.*, *Guttier. practic. quæst., quæst.67. per tot.*, *Castill. contr. Jur. lib.2. cap.20. num.16., & lib.3. cap.19. num.290., & seqq.* *Torr. de Majorat. & Primog. Ital. parte 1. cap.36. num.209.*, *Barbos. axiom.222. num.27.*, *Card. de Luc. de Benefic. disc.62. num.4., & decis. sicul. apud eumdem in tract. de feud. num.234.*; quonam pacto dici poterit, quod bo. me. Constantinus del Castillo, qui ad dotium participationem vocavit filias *di Spagnuoli Castigliani*, voluerit sub hoc no-
mine comprehendere Mariam Joannam filiam Pa- 23
tris Belgæ, & Matris Gallæ, *Amaya in d. leg. Cives n.5.*, ejus enim Parentes in propria significatione venire non poterant nomine *di Spagnuoli Castigliani*, cum illud, juxta eorum significatio-
nem, nonnisi de originariis intelligi posset, *Bald.* 24
in L. Cives. Cod. de appellat., & Auth. sed omnino num.12. Cod. Nè uxor pro marito, *Aretin. cons.77. num.1., & seqq.*, *Castrens. cons.209. col.2. in fin.*, *Alex. con.60. num.15. lib.2.*, *Cephal. cons.53. num.35.*, *Fulgos. cons.61. sub num.3. vers. tertiò quia*, *Surd. cons.313. num.9.*, *Brunor. de statut. exclus. fœmin. art.12. quæst.4. n.10.*, *Carpan. ad stat. mediolan. tom.1. cap.256. n.1. litt. A. & tom.2. cap.218. num.113., & seq.*, *Paul. Christin. ad leges municipal. tit.5. art.1. num.10., & art.8.*

beneficiorum, quæ in Hispania naturalibus addicta reperiuntur, quod
30 debeantur solùm originariis, non autem iis, qui ex decennali domicilio, sivè incolatu naturalitatem acquisivere, docuerunt *Gregor. Lop. ad leges Tauri partit.4. tit.24. L.2. verb. Maguer. litt.R. n.14., latè Mierez de major. hispan. part.1. quæst.51. num.288. & seqq., Garz. de Benef. part.2. cap.9. num.22., & pluribus seqq.*

At, si ratio quæratur, statim sese nobis offert illa
31 à natura nobis insita, quà admonemur, quod qui in omnes liberales esse non possumus in officiis exhibendis, præstandisque ordinem & gradus quosdam servemus, ut enim ait *Cicero de offic. lib.1.* = *sed quoniam copiæ parvæ singulorum sunt: eorum autem, qui his egeant, infinita est multitudo, vulgaris liberalitas referenda est ad illum Hennii finem, nihilominùs ipsi lucet, ut facultas sit,*
32 *quà in nostros simus liberales. Gradus autem plures sunt societatis hominum. Ut enim ab illa infinitâ discedatur, propior est ejusdem gentis, nationis, linguæ, quà maximè homines conjunguntur: Interiùs etiam est ejusdem esse Civitatis. Multa enim sunt Civibus inter se communia* = Si itaque inter
33 eos, qui eodem loco nascuntur, dari dicitur quædam naturalis cognatio, justa ratio exposcit, quod ità Testatorum dispositiones interpretemur,
34 ut illas naturali huic dictamini, & humanæ societatis legibus conformando, intelligamus de veris Civibus, sivè veris naturalibus, ob verisimilem illam voluntatem consulendi personis illius Loci, & ne eædem ab Exteris sub hujusmodi
35 fictis coloribus excludantur, *Card. de Luca de Præeminent. disc.36. n.5., Rota in rec. decis.296. n.1. & 2. part.10., & decis.370. num.8. part.11.,* in
36 quibus decisionibus exclusi leguntur Cives allecti, sive per unionem aggregati alicui Civitati, & Loco, licèt allectio sit propriissimus modus acconsequi posset, quod improbant *Giovagnon. conf.75. num.9. lib.1., egregiè Larrea alleg.54. num.17., & 19. Rot. in rec. decis.106. num.8. & seqq. part.6., decis.126. num.6. part.7., decis.235. n.18., & 20. part.16., & decis.232. n.38. part.19.*

Hæc igitur cum ita se habeant, & inspectâ tùm mente juris, tùm voluntate Testatoris, tum denique proprietate verborum, satis demonstratum videri possit, Mariam Joannam admitti non posse ad Legatum subsidiorum dotalium bo. me. Constantini del Castillo, quia ipsa non est ex filiabus *di Spagnuoli Castigliani*, facili ratione resolvuntur rationes dubitandi, in contrarium oppositæ,
satis enim demonstravimus, similia nomina in 42
duplici significatione usurpari, naturali nempe, ac propria, & civili; Prout etiam ostendimus, in
dispositionibus hominis illa accipienda esse in pri- 43
mo sensu, non autem in secundo, quem civiliter habere possunt; his autem suppositis, facilè respondemus, quâ ratione ii, qui non origine, sed privilegio, domicilio, aliàve simili ratione pro Civibus, sive naturalibus habentur, eisdem gaudeant privilegiis, & fruantur commodis, quæ
originariis Civibus concessa reperiuntur, id enim 44
procedit solùm in iis, quæ competunt de jure communi, secus verò, si ex Rescripto, vel aliqua particulari dispositione debeantur. Et rectè
quidem, quia, cum Leges nostræ homines alli- 45
cere curent ad Civitates, sive Ditiones suas, jure, meritòque Exteris, qui ad illas commigrant, laresque, & domicilium ibi figunt, pollicentur, atque impartiuntur privilegia omnia, immunitates, & commoda, concessa Civibus, quia Prin-
ceps, Lex, Civitas de iis jure suo disponere po- 46
test; At aliter res se habet in secundo casu, quia illa, quæ ex peculiari aliquo Rescripto, vel particulari dispositione hominis debentur, venire nequeunt sub iis, quæ privilegiario quodam jure

tri-

bene respondet *Guttierez cons. 7. num. 9. in fin.*

Denique, quod attinet ad Leges hispanicas veris naturalibus æquiparantes eos, qui domicilio, aut incolatu naturalitatem acquisiverunt, respondemus cum *Gregorio Lopez ad leg. Thaur. d. partit. 4. tit. 34. leg. 3. verb. maguer. lit. R. num. 14.*, verbis illis = *Adverte tamen, quod, licèt hìc ponatur iste modus cohabitationis per decennium prò naturalitate, non tamen talis dicitur naturalis, seù oriundus ex Regno, prout requirunt Leges Regni, ut possit habere Beneficia Regni, cum aliud sit esse Civem naturalem Regni, aliud Incolam, ut d. leg. Cives, & leg. assumptio in princ., & quæ notat Bartol. in leg. Provinciales ff. de verbor. signif., prævalet enim causa naturalis accidentali, leg. qui habet in princ. ff. de Tutel., Gloss. in cap. cum nullus verb. oriundus de tempor. ordin.* =, & latè sequitur *Garz. de Benef. part. 2. cap. 9. num. 32., & seqq.* 49

Expediti à testamento bon. mem. Constantini del Castillo, progredimur ad illud conditum ab Antonio de Fonseca, mandante, quod singulis annis dotentur *sei Zitelle povere, e virtuose à spese &c., quali sei Zitelle vuole, che siano elette, e visitate, secondo la forma, & ordine, che sogliono essere elette, e visitate l'Orfane mandate, & ordinate ad esser dotate dalla bon. mem. di Monsignor Costantino del Castillo, Decano già di Conca, dice però, e vuole, che, trovandosi Zitella, o Zitelle in Roma, che siano di Nazione Portughese, quali siano preferite a tutte l'altre di qualsivoglia altra Nazione, e dopo quelle della Nazione Portughese, sian preferite quelle della Nazione delli Regni di Castiglia, Leone, e Galizia, e mancando di queste, e d'altre, un' anno si conservi la dote, ed elemosina &c., e circa la sicurtà della dote, ed in tutto il restante della qualità, ed altre cose s'osservi la forma, ed ordine fatte, e comandate da d. Monsignor Castillo* = *Summ. num. 18.*; quemadmodum autem Maria Joanna est incapax subsidiorum dotalium relictorum à bo. mem. Constantino del Castillo, ità etiam admitti nequibit ad illa relicta à præfato Antonio de Fonseca, quia ob relationem illius factam ad testamentum Constantini, *Jure illud capi pro gente, à quâ quis procreatus est* =; Maria autem Joanna nata Parentibus exteris, procreata dici nequit à Parentibus Nationis Hispanæ, prout disposuit Constantinus *del Castillo*, & cujus dispositioni se conformavit Antonius de Fonseca.

Cujus Constantini dispositio servanda erit etiam in distributione dotium relictarum in aliis testamentis, quorum conditores se conformarunt illius dispositioni, qualis est dispositio Elisabethæ Perez de Peramato, & illa alia Petri fois Montoya, quorum uterque expressam habuit relationem ad d. testamentum. 53

Prout etiam eadem Maria Joanna admitti nequibit ad subsidia dotalia relicta à Garzia Sanchez, quia, præterquamquod illa destinata sunt pro nuptiis spiritualibus, urget, quod vocantur Puellæ, *quæ esse debeant pauperes, honestæ, bonæque vitæ, & ex bonis Parentibus hispanis natæ, & per infrascriptos &c. eligendæ, & quod Puellæ ex Parentibus hispanis &c.*; ideòque hìc recurrunt rationes omnes, & argumenta superiùs deducta.

Verùm, quod attinet ad alias dispositiones, minimè loquentes cum relatione ad Parentes, requirendo videlicet, quod Puellæ admittendæ 54
ad subsidia dotalia, natæ sint ex Parentibus Hispanis, sed simpliciter mandantes, dotes distribui inter Puellas Hispanas, crederem, Mariam Joannam quoad illas admittendam esse, ipsa enim, utpotè nata Matriti ex Patre, qui ratione longi incolatus, & domicilii, naturalitatem, & civilitatem ibi acquisiverat, dici verè potest Civis originaria d. Civitatis, ubi natalem solum 55
habuerat, ad *Text. in leg. 1. ff. ad municipal., Bartol. in leg. filius num. 4. Cod. de municip., & originariis, Amaya in leg. Cives Cod. de Incol. n. 44. vers. quibus addo, Guttierez cons. 7. nu. 2., Ursill. ad Afflict. decis. 384. num. 2., Carpan. ad Statut. Mediolan. tom. 2. cap. 218. num. 11., Mandos. ad reg. Cancell. quæst. 40., Barbos. 180., Carleval. de Judic. lib. 1. disput. 2. quæst. 2. num. 88., Boer. decis. 14. num. 1., & seqq., Grivell. decis. 123. nu. 13., Joseph. Ludovic. decis. 3. num. 15., Caren. resol. 239. sub num. 3. vers. quinimmò*; ubi, quod is

in

..., qui non admodum vene-runt, sed ibi nati sunt, ut refert *Calepin. in verb.*

61 *Natio*, quem benè in Foro allegari, tradit *de Luca de praeeminent. d. disc.36. num.11.*, *& seq.* rectè Maria Joanna in Hispania, & Matriti nata, natione Hispana dici potest, quoties Testatores

62 *Nationis* nomen non adhibuerunt relativè ad Patrem, ex qua Puella dotanda, progenita esse debebat.

Avenionen. Legati.

Legatum sibi à Patre relictum sub nuptiarum conditione, prudens, ac sciens acceptans filia, sibi in Legitima præjudicat, eamque, aut Legatum, si decedat innupta, ad heredem non transmittit. Quando autem, & ex quibus de acceptatione hujusmodi constare censendum sit?

VOTUM V.

1 *Legatum ab Extraneo factum Puellæ, quando nuptui tradatur, conditionale est.*
Eâque decedente innuptâ, ad heredem non transmittitur.
2 *Secus de Legato relicto à Patre.*
3 *Legatum filiæ à Patre relictum censetur in caussam Legitimæ.*
Et, quamvis sub conditione Matrimonii, purum efficitur, atque ad heredes transmissibile, illo etiam non secuto, num.5. & 29.
Procedit, licèt filia numquam reclamaverit à Matrimonii onere, num.6. & 40.
Ac, etiamsi Laudum acceptaverit super Legati solutione ad normam paterni testamenti, n.7.
Intellige, ut num.8. & seq.
4 *Legitima gravamen ullum, aut conditionem non admittit*, & num.29.
8 *Oneris in Legitima impositi acceptationem non*

16 *Testatoris minus Legitima assignantis præceptum plus non petendi, non sustinetur.*
17 *Acceptatio paternæ dispositionis, absque certâ, & individuâ scientiâ oneris, filio non præjudicat in Legitima.*
Procedit, servatâ etiam Soccini *cautelâ*, ibid.
18 *De qua scientia si non constet, ignorantia præsumitur.*
Maximè in Muliere, ibid.
19 *Legatum non esse sub conditione nuptiarum, arguit fructuum solutio ab Arbitris demandata, donec Legataria nubat*, ratio num. 20., *vid.* num.45. & 46.
20 *Ex Legato conditionali, sicque ex re nondum debita, nulli debentur fructus.*
21 *Legatum, cujus præstatio in tempus omninò incertum collata sit, conditionale censendum est.*
22 *Legatum filiæ relictum, quando nubat, conditionale deprehenditur ex onere eam interim alendi heredibus injuncto*, & num.46.
23 *Legatum, antè impletam nuptiarum conditionem decedente filiâ Legatariâ, ad heredes non transmittitur.*
24 *Legatum cum conditione, sciens, & prudens filius acceptans, jus impugnandi censetur remisisse.*
25 *Sibique, ac suis heredibus præjudicasse in detractione Legitimæ.*
26 *Filio volente, & adprobante, sustinetur onus super Legitimâ à Patre impositum.*
Sufficit autem adprobatio facta generalibus verbis, quæ particulari adprobationi æquipolleant, num.28.
27 *Juri suo renunciare quisque potest.*
29 *Legatum filiæ sub conditione nuptiarum relictum, ab eaque acceptatum, transmissibile non est.*
Contrarium quando procedat, declaratur, ibid.

30 *Le-*

argumentum præsefert.

42 *Scientia oneris Legato adjecti perspicua redditur in filio Legatario, si copiam testamenti habuit penes se.*

43 *Si fratrem heredem in judicio pulsavit ad inventarii confectionem pro deliberando, an sibi expediret Legatum acceptare nec ne.*

44 *Et, si Laudum, mandans Legati solutionem ad formam paterni testamenti, expressim acceptavit.*

47 *Ex Legato dotis solvendo nuptiarum tempore, filiæ, nisi nupserit, non debentur fructus, licèt relicti.*

48 *Donec tamen nubat, alimenta, licèt non relicta, eidem præstanda sunt.*

IN supremis tabulis, cum quibus decessit, Joannes Pezenas, jure Legati reliquit Franciscæ Mariæ alteri ex filiabus suis libras 4000., eidem ab herede dandas, & solvendas, quando nuberet, cumque, mortuo Testatore, obierit etiam Francisca Maria Legataria ante nuptias, quæritur pro veritate, an hujusmodi Legatum transmiserit ad suos heredes, seù potiùs maneat apud heredem Testatoris? Et primo rei intuitu pro transmissione respondendum videbatur, quia,
1 etsi Legatum alicui Puellæ factum ab Extraneo, quando nuptui traderetur, dicatur conditionale, itaut, innuptâ decedente Legatariâ non transmittatur ad ejus heredes, *Bartol. in leg. Titio centum §. Titio genero ff. de condit., & demonstr., Bald. novell. de Dote part. 6. privil. 50., Mart. de success. legal. part. 1. quæst. 13. art. 2. nu. 16., Noulis de transmiss. cas. 17. num. 4. vers. sed è converso, Antonell. de tempor. legal. lib. 4. cap. 16. num. 25., Hieronymus de Rosis Select. Jur. observ. part. 1. cap. 41. num. 126., Mastrill. dec. sicil. 78. num. 7., Antunez. de Donat. Reg. lib. 1. prælud. 2. §. 1. sub num. 54. vers. alii autem Doctores*, Verùmtamen,
2 si non ab Extraneo, sed à Patre, prout in præsenti, tale Legatum relinquatur filiæ suæ, diverso
3 utique jure diudicandum est; nam, cum relictum censeatur pro legitima portione illi debita, quæ

Bononien. post resp. 42. ejusdem Giovagn. à nu. 39. & seqq., & coram Bich. dec. 320. nu. 28. & 29., & in Romana Immissionis 3. Decembris 1703. §. Haud relevante cor. bon. mem. Muto, &, discusso formiter articulo, & recedendo à primo loco decisis, resolutum fuit in *Fulginaten. Successionis, & Dotium 30. Januarii 1705. §. Stabilita coram R. P. D. Lancetta, confirmata 19. Junii ejusdem Anni per tot. coram eod., & 21. Martii 1707. §. Non minùs justum cor. Illmo Scotto, & in Firmana Fideicommissi 4. Maii 1705. §. Et ob id 2. cor. R. P. D. Ansaldo, in Ariminen. Successionis 16. Januarii 1708. §. Dum itaque cor. R. P. D. Aldrovand., & in Romana Dotium 25. Junii 1708. §. Succedentibus autem, confirmata 25. Januarii 1709. §. Prout etiam cor. Rmo Molines.*

Nec dicatur, quod, cum Francisca Maria, quamdiù vixit, de onere adjecto supradicto Legato conquesta non fuerit; nec etiam modò con- 6
queri possint ejus heredes, quippe, cum ex jam dictis Lex illud rejiciat ipso jure, æquè, ac si appositum non esset, quamquam Francisca Maria non reclamaverit, adhuc Legatum pro dote sibi relictum, ad instar Legitimæ, liberè transivit in ejus heredes, ut, omissis generalibus, in specie respondit *Rot. dec. 228. num. 14. part. 8., & dec. 76. num. 17. part. 17. rec.*

Nihilque refert, Franciscam Mariam, expressè acceptando Laudum, ab Arbitris concorditer ele- 7
ctis prolatum, quo pronunciatum fuerat, eidem esse ab herede solvendum Legatum, ad formam paterni testamenti, illud adprobasse videri, & consequenter sibi præjudicasse in detractione Legitimæ, nam quævis agnitio paternæ dispositio-
nis non inducit acceptationem oneris impositi 8
super Legitimâ, nisi, vel facta reperiatur individua, atque expressa mentio ejusdem oneris, ad *Text. in leg. si quando §. Et generaliter*, ubi *Jas. num. 4. & 5. Cod. de inoffic.*, cum aliis relatis per *Peregrin. de Fideic. art. 36. num. 87. vers. sed è contrà, Molin. resol. 111. num. 53., Marcian. cons. 25. num. 2. lib. 1., Rota coram Gregor. dec. 489. num. 22.*, ibique *Adden. num. 27., & in re-*

ʃi 4.maii 1705. §. *Ceterum ad finem cor. R. P. D.*
Anſaldo.

Neutrum tamen concurrit in hypotheſi, non
quidem ſpecifica renunciatio Legitimæ, neque
10 approbatio oneris, ſed tantùm ſimplex accepta-
tio Laudi relativè ad paternum teſtamentum,
abſque ullâ prorsùs mentione recenſiti oneris
impoſiti ſuper Legitimâ, undè elici nequit ejuſ-
dem oneris adprobatio, ut firmant mox addu-
ctæ Auctoritates.

Minùs concurrit prædicta cautela *Soccini*,
11 quippè, cum illa unicè conſiſtat in facultate al-
ternativa relicta filio, vel eligendi relictum cum
onere, vel potiùs capiendi integram legitimam
portionem liberam, proindèque de jure ſuſti-
12 neatur, eò quia onus, & gravamen ſuper Legiti-
mâ, tali caſu, ab initio non procedat ex Patris or-
dinatione, ſed vires deindè aſſumat ex conſenſu
filii, ob ſubſecutam electionem, & adprobatio-
13 nem, ut pulchrè, & ſcitè *Giovagnon. reſponſ.* 1.
num. 5. *&* 6. *lib.* 2., *Merlin. de legit. lib.* 3. *tit.* 2.
quæſt. 10. *nu.* 16., aliique *relat. per Torr. de pact.*
lib. 2. *cap.* 35. *num.* 142., *& Rot. in rec. dec.* 254.
num. 3. *part.* 14.

Ipſam nullatenùs interveniſſe, dicere fas eſt,
in teſtamento, de quo agitur, dum Teſtator,
14 relictis pro dote filiæ ſuæ libr. 4000., cum nube-
ret, eamdem, quatenùs huic Relicto parere
nollet, heredem non inſtituit in Legitima, ſed
conſequi voluit ſola ſcuta 600., in quibus here-
dem particularem inſtituit, cum expreſſa prohi-
bitione quidquam aliud petendi, tàm pro legi-
tima portione, ejuſque ſupplemento, quàm
etiam ex quocumque alio titulo, & cauſa; qua-
propter, cum dicta ſumma ſcutor. 600. verè non
adæquet legitimam portionem filiorum, liqui-
datam in ſumma ſcutor....... ex tranſactione
inita inter heredem teſtamentarium, & Spiri-
15 tum Franciſcum alterum filium legitimatarium,
quæ facit jus quoad omnes alios filios legitima-

quitur *Cyriac.*, *& Rot. loco mox citat.*

Præterea, cum Arbitri in eorum Laudo, Fran-
ciſcæ Mariæ, quoad nuberet, dari juſſerint fru-
ctus ad rationem ſcut. quatuor cum dimidio pro 19
quolibet centenario, & anno, indè manifeſtè ex-
cluditur adprobatio recenſiti oneris, alioquin
nulli fructus ſibi deberi potuiſſent ex ſimplici
Legato conditionali, & ſic ex re nondum debi- 20
ta, per *Text. in leg. lecta §. Sed cum fortis ff. ſi*
cert. petat., *leg.* 1. *&* 2. *Cod. de uſur.*, *& fruct.*
legat., *Butr. in cap. ſalubriter. de uſur.*, in termi-
nis obſervant *Card. Alban. conſ.* 20. *num.* 12.,
Giovagnon. lib. 1. *reſponſ.* 41. *num.* 42. *&* 43., *&*
reſponſ. 42. *num.* 21. *&* 106. *&* 107.

At, ſi attentiùs res penſetur, Franciſca Maria
nullum jus tranſmiſiſſe videtur ad ſuos heredes,
quia negari nequit, quin controverſum Legatum
ſit conditionale; nedum ob præſtationem illius 21
collatam in tempus nuptiarum omninò incer-
tum, ut in ſpecie tradunt *Angel. in leg. Seius*
Saturninus num. 20., quem ſequitur ibi *Alex.*
num. 2. *ff. ad Trebell.*, & de veriori, & de ma-
gis communi teſtatur *Riminald. jun. conſ.* 334.
nu. 19. *&* 20., *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.* 6.
gloſſ. 3. *part.* 2. *num.* 2., *Antunez. de Donat. Reg.*
lib. 1. *prælud.* 2. *§.* 1. *num.* 58. *&* 59., *Giovagnon.*
lib. 1. *reſp.* 40. *num.* 1. *& ſeqq.*, *Rot. in Bononien.*
Legati poſt eumdem reſponſ. 40. *num.* 18., *& in*
recent. dec. 291. *num.* 11. *part.* 11., *& deciſ.* 211.
num. 5. *part.* 18., *Rot. deciſ.* 408. *num.* 5. *& duob.*
ſeqq., *eadem part.* 18. *tom.* 2., &, plenè diſcuſſo
articulo, *in Romana Legati, ſeù legitimæ* 17. *Ju-*
nii 1695. *§. Aut demum coram Illmo Scotto*, *in*
Farfen. juris offerendi 30. *Januarii* 1702. *§. Sed*
præmiſſa coram Emo Card. Priolo, confirmata 6.
Decembris ejuſdem anni §. Cum itaque Eleonora
cor. R. P. D. Anſaldo, *& in d. Romana Dotium*
25. *Junii* 1708. *§. Per oppoſitum cor. Rmo Moli-*
nes.

Verùm etiam, quia Pater, filiæ ſuæ, quoad
nu-

leg. in quibus ... §. Quidam Titio ff. eod., leg. si post 5. §. Sed si 2. ff. quand. dies legat. ced., l. Fideicommissa 11. §. Sic fideicommissum, leg. si cui 49. §. Hoc autem cum §. seq., & leg. si ità 65. §. Illiff. de legat. 3., leg. unic. §. Sin autem C. de caduc. tollen., & sequuntur in nostris terminis *Gabriel. cons. 5. num. 23. lib.1., Gratian. discept. 579. num. 29. & 30., Card. de Luc. de Dot. disc. 4. num. 9., Constant. ad Stat. Urb. annot.39. artic.3. num.227. tom. 2., & Rot. in rec. dec.342. num.25. & 26. part.12.*

Quamobrem, cum Francisca Maria sciens,
24 & prudens Legatum istud cum inserta conditione nuptiarum agnoverit, & acceptaverit, profectò jus impugnandi, quod habebat, remisisse
25 censetur, & consequenter etiam sibi, suisque heredibus præjudicasse in detractione Legitimæ, ut in specie adnotant *Cancer. var. resol. part.3. cap.2. num.202. & seq., Rot. in rec. dec.175. n.6. part.8.*, cum concordantibus adductis *in Romana, seù Leodien. Fideicommissi de Archis 24. Martii 1702. §. Quin immò cor. b. m. Muto, in Cortonen., seù Perusina Fideicommissi super immissione 17. Novemb. ejusdem anni §. Neque similiter coram R.P.D. Ansald., in Illerden. hereditatis de Gomar. 4. Junii 1703. §. Et alterum coram eod., & in Firmana Fideicommissi 4. Maii 1705. §. Non ambigere cor. eod.*, Certum namque est,
26 volente, & approbante filio, sustineri onus à Patre impositum super Legitimâ, ob eam rationem, quia juri suo potest unusquisque renun-
27 ciare, uti ex communi sententia docent *Peregrin. cons.66. num.4. lib.4., & de Fideic. art. 36. num.88., Joseph Ludovic. dec. Peruf. 28. n.52., Merlin. Pignattell. contr. forens.48. num.2. cent. 2., Joseph de Rosa consult.4. n.30., Rota in rec. dec.459. n. 32., & dec.481. num.20. part.9. tom.*
28 *2.*, atque ad hunc effectum sufficere approbationem oneris factam verbis generalibus, quæ æquipolleant particulari, & specificæ approbationi ejusdem oneris, ut, benè declarando *Text. in d. leg. si quando §. Et generaliter*, docent *Fontanell. de pact. nuptial. claus.4. part. 2. num.46., Peregrin. d. cons. 66. num. 4., & de Fideicom. d. art.36. num.89., Joseph. de Rosa d. consult.4. nu.*

jus impugnandi, quod habebat, remisisse cense- 30
tur, ideòque sibi, & suis heredibus præjudicasse in detractione Legitimæ, ejusque transmisibilitate, ut in specie adnotant *Cancer. var. resol. part.3. cap.2. n.202. & seq., Rot. in rec. dec.175. num.2. 3. & 6. part.8., dec.283. num.32. part.17.*, ibi = *Quo casu, cum in arbitrium filiorum resideret capere, vel Legata alimentorum, & pecuniarium conditionalia, vel eorum Legitimam libe-* 31
rum, sibi imputare debent, si in executione testamenti paterni, dd. alimenta recipiendo, videantur Legitimæ renunciasse, ac ideò, nonnisi Legatum cum suo onere, ac consequenter non transmisibile, petere potuerint =, & *in Urbinaten. Hereditatis 8. Junii 1689. §. final. cor. bon. mem. Beniucasa, & in illius confirmatoria 9. Junii 1704. §. His itaque cum seqq. cor. R.P.D. Ansaldo*, & egregiè *in Fulginaten. Successionis quoad Magdalenam 28. Junii 1709. §. Quamvis cor. R.mo Molines*, ubi præcisè objecto respondendo, sic ait = *Quamvis enim Margarita, cui dos, vel Legitima erat debita in Bonis Patris, retentis supradictis juris principiis, valuisset ab initio, dimisso Legato paterno, eamdem Legitimam petere ab omni onere immunem, & absolutam; Adhuc tamen, cum illa acceptaverit Relictum paternum, cum commutatione Legiti-* 32
mæ, aut dotis in alio provido Legato, & per electionem vitæ virginalis, ac Legati exactionem cum paterna dispositione se conformare voluerit, nihil ampliùs valent petere illius successores ex juribus Legitimæ, cujus compensatio cum paterno Legato per voluntariam filiæ electionem inducta fuit =; Et præcisiùs *in §. seq.*, ubi Auctoritates in contrarium allegatas declarat, & præcipuè *Rot. in celebri Fulginaten. Successionis, & Dotium*, quam nos supra adduximus *in d. §. 1.*, quamque pluriès confirmatam esse, ostendimus, ibi = *Nec contrarium evincunt auctoritates in objecto allegatæ, quia illæ nil aliud dicunt, quàm, quod filiæ, quibus debita est Legitima, illam transmittant ad heredes, quamvis non petitam, & quamvis ipsæ filiæ vitam cælibem duxerint; nulla autem ex illis firmat, quod, stante Legato Patris, cum provisione adaptata statui filiarum, si istæ Legatum acceptent, possint subindè petere Legiti-*

... *de legit. lib. 3. tit. 2. quæst. 10. num. 13.*, *Joseph de Rosa d. consult. 4. num. 33. Capon. d. discept. 393. num. 16.*, *Adden. ad Gregor. d. dec. 539. num. 20.*, *Rot post Bondeu. dec. 1. num. 10.*, *& post Merlin. de legit. dec. 174. nu. 7.*

In dubium autem non venit, quin Francisca Maria, si non expressè, saltem per æquipollens
37 approbaverit onus, seù conditionem adjectam Legato, de quo agitur, utque res planior fiat, præmittendum est, quod, mortuo Testatore, Francisca Maria aliquot post annos, producto testamento apud acta Curiæ Avenionen., interpellavit fratrem suum heredem testamentarium, ut inventarium Bonorum paternorum exhiberet, vel firmaret statum eorumdem Bonorum, ut deliberare posset, an ei consultius esset acceptare Legatum, cum inserta conditione nuptiarum, vel consequi Legitimam liberam, & immunem à quocumque onere; At verò, prætendente fratre, se ad dicti inventarii, & ad quamcumque aliarum scripturarum exhibitionem non teneri, acerrimæ jam subortæ fuerant controversiæ inter utramque Partem, quibus, post aliquandiù judicialiter disceptatam Causam, delatis ad Judices compromissarios, concorditer electos, isti, post maturum examen laudarunt, Franciscæ Mariæ solvendum esse Legatum cum conditionibus, vinculis, & gravaminibus contentis in testamento, & juxtà illius formam, & tenorem, nec non ab herede dandam annuam quantitatem 60. scutorum pro alimentis ei legatis.

Huic Laudo acquievit Francisca Maria; prætereaque, expressè confirmando, & adprobando omnia, & singula in eo contenta, solemniter, ac cum juramento promisit ei perpetuò stare, & numquam contravenire, sub his verbis, ibi = *acquiescè, & acquiesce à la dite sentance voulant, & entandant qu'ele soit toujous, & en tout tems mise à execution, & sorte son plein, & entier ef*-

ductos in §. *Quibus non adversatur*, in terminis animadvertit *Bursatt. cons. 355. num. 63. vol. 4.*, *Menoch. cons. 71. num. 23.*, *Honded. cons. 63. nu. 89. lib. 1.*, *Mantic. de conject. ult. volunt. lib. 7. tit. 8. nu. 11.*, *Mans. consult. 152. num. 57.*, *Rota coram san. mem. Alexand. VIII. decis. 100. num. 10.*, *& in recent. decis. 218. num. 11. part. 10.*, *& admittitur in Firmana Fideicommissi 4. Maii 1705. §. Prævalidum fundamentum coram R. P. D. Ansald.*, ibi = *Prævalidum fundamentum extitisset tertium, constabilitum in susceptione Bonorum facta per Octavium, sub illis verbis = Cum omnibus illorum oneribus, commodo, & incommodo =, Quoties hujusmodi verba satis verificari non valuissent in oneribus realibus, quibus Bona per Petrum Antonium illius Patrem assignata Octavio pro legitima, antè transactionem subjiciebantur =.*

Accedit his, quod Francisca Maria, quoad vixit, numquam reclamavit, sed controversum Legatum retinuit, recepitque annuam præstationem 60. scutorum, ei ab herede solutam in- 40
executionem paternæ dispositionis, & prædicti Laudi; quamquam autem sola taciturnitas filii sufficiens non reputetur ad inducendam approbationem oneris in Legitima, juncta tamen cum actu positivo præcedentis acceptationis paterni judicii, maximum præsefert argumentum ac- 41
ceptationis oneris, etiam in Legitima, juxta animadversa per *Cancer. var. resolut. part. 3. cap. 2. num. 202.*, *& seq.*, *clar. mem. Card. de Luca de legit. disc. 17. num. 11.*, *& disc. 18. num. 9.*, *Marcian. dicto cons. 25. num. 4.*, *Rota in Romana Cautelæ Angeli 25. Aprilis 1701. §. Fortiùs accedente coram bon. mem Muto*, ibi = *Fruitio Bonorum sibi in partem obventorum usque ad obitum, & explicita testamenti acceptatio facta à sciente onus, & gravamen super Legitima, eò magis approbationem operatur =, & in Romana Immissionis 3. Decemb. 1703. §. Pront cor. eodem.*

46., *Marcian. dicto conf.*25. *num.*4., *Rota in Avenionen. Fideicommissi* 27. *Junii* 1700. *§. Robustiùs coram R.P.D.Ansald.*, & concordant auctoritates, abundè per eumdem *R.P.D. Ansald. cumulatæ in addit. ad decis.*77.*num.* 22. *inter ejus Romæ impress.*, *&* in *dicta Firmana Fideicommissi* 4. *Maii* 1705. *§.Dum igitur*.

His ità constabilitis, non obstat, Arbitros
45 in eorum Laudo dari jussisse Franciscæ Mariæ annua scut. 60., quia, cum ipsa ob litem motam adversus fratrem suum, heredem testamentarium, in ejus domo ampliùs commorari nollet, Arbitri ei assignarunt dictam annuam præstationem loco alimentorum à Patre relictorum, quoad dos sibi cum effectu solveretur, ex qui-
46 bus reddi Legatum conditionale, probant auctoritates superius adductæ *in §.Verùm etiam*.

Quod etiam confirmatur, ex quo Arbitri expressè declararunt, Legatum ab herede præstandum Franciscæ Mariæ, juxtà formam à Testatore præscriptam, undè evidens, & apertum fit, ejus dispositioni illos omninò se conformes reddidisse, eamque immutare noluisse.

Nec denique applicari videntur Auctoritates superiùs adductæ *in §. Præterea*, quia loquuntur in casu, quo Pater, filiæ suæ, ultra alimen-
47 ta, reliquerat interusuria dotis, donec nuberet, quæ deberi nequivissent, nisi filia fuisset domina dotis sibi relictæ, at secus dicendum est de alimentis, quæ, etsi relicta non fuissent filiæ, cui Pater in testamento dotem legavit, solvendam tempore nuptiarum, adhuc tamen ipsi
48 præstanda essent ab herede, donec nuptui traderetur, in compensationem dilationis concessæ ad solvendam dotem legatam, ut benè explicando docet *Rota Bononien.* in objecto allegata post *Giovagnon. lib.*1. *resp.*42. *num.*106.

Casalen.

Fideicommissum reale, ac perpetuum esse ostenditur, posthabitâ conditione: *si sinè Liberis &c.*, quando Pater, filiis heredibus institutis, & invicem substitutis, utrique sinè Libe-

3 *Regulæ, quod substitutio deficiat, deficiente conditione*: si sine Liberis, *in dubio inhærendum est, etiamsi ageretur de fideicommisso ordinato ab Ascendente*.
4 *Conjecturæ, ut recedatur à* Consil. 21. Oldradi, *univocæ esse debent, & ex ipso testamento depromptæ*.
5 *Et illæ saltem necessitati affines exiguntur*.
6 *Validiores verò desiderantur, quando agitur de fideicommisso transversali*.
7 *Conjecturæ, quæ pendent à conditione*: si sinè filiis, *eâ deficiente, corruunt*.
8 *Dictiones* = tum, & eo casu = *non patiuntur extensionem ad aliud tempus, & ad casum obitus cum filiis*, & nu.29.
9 *Substitutio concepta sub conditione*: si sinè filiis, *& cum dictionibus* tunc, & eo casu *deficit eo ipso momento, quo alter ex heredibus institutis, cum filiis decessit*.
10 *Substitutio sub conditione*: si sinè filiis *deficit, iis existentibus, etiam si postea decedant*.
12 *Fideicommissa non à materiali verborum sensu, sed à Testatoris mente pendere dicuntur*.
13 *Pro fideicommisso mens Testatoris spectanda est, etiamsi de eo nihil dictum fuerit*.
14 *Conjecturæ perpetui fideicommissi nullæ adeunt in specie* Consil. 21. Oldradi.
15 *Substitutio an defecerit, deficiente conditione*: si sinè Liberis, *quæstio est facti potiùs & voluntatis, quàm juris*.
16 *Fideicommissum perpetuum inducit alienationis probibitio ob rationem à Testatore expressam conservandi Bona in familia*.
17 *Fideicommissum perpetuum an inducatur ex alienationis probibitione, caussa, & ratio ipsius probibitionis spectanda est*.
18 *Fideicommissum reale inducitur ex alienationis probibitione factâ pro conservandis Bonis in familia*, & nu.38.
19 *Ex fideicommisso reali gravamen quoque reale, & perpetuum inducitur*.
20 Testator *cogitans de perpetuâ conservatione Bono-*

... conservandi Bona in familiâ, dependens à conditione obitus sinè filiis.

30 *Substitutio tacita desumpta ex ratione conservandi Bona in familiâ, non deficit, deficiente conditione obitus sinè filiis, sub quâ expressa substitutio facta est.*

31 *Ratio conservandi Bona in familiâ non est famulativa ad casum & conditionem, sub quâ expressa substitutio facta est.*

32 *Fideicommissum ultra casus expressos non protrahit ratio conservandi Bona in familiâ, quando ea est accessoria fideicommisso priùs ordinato.*

33 *Protrahit verò, si principaliter, & independenter expressa fuerit.*

34 *Ratio conservandi Bona in familiâ, expressa per dictionem =* quia *= ostendit, hanc fuisse caussam finalem ordinandi fideicommissi.*

35 *A caussâ finali tota pendet dispositio.*

36 *Ratio conservandi Bona in familiâ, si est caussà finalis ordinandi fideicommissi, principalis, & dispositiva dicenda est.*

37 *Præsertim, quando ea amplis verbis concepta sit.*

39 *Fideicommissum ut extendatur ultra casum obitus primorum heredum sinè filiis, sufficit ratio perpetuæ conservationis Bonorum in familiâ, etiamsi illa sit accessoria.*

40 *Fideicommissum novum inducit ratio conservandi Bona in familiâ, si non sit accessoria priori dispositioni.*

42 *Dictio* tunc, & eo casu, *nisi conjuncta sit cum aliis dictionibus taxativis, demonstrativa dicitur.*

43 *Fideicommissi perpetui ordinandi voluntas colligitur ex reciprocâ substitutione inter primos heredes, ex pluribus substitutionum gradibus, & ex qualitate masculinitatis, in vocatis requisita*, & nu. 47., & 54.

... statorem voluisse, credendum non est, & num. 58.

56 *Perpetui fideicommissi conjectura desumpta ex pluribus gradibus substitutionum, suam vim habet, etiamsi illi pendeant ab obitu heredum sinè filiis.*

57 *Conjecturis*, ut ab Oldradi Conf. 21. *recedatur, in claris opus non est.*

59 *Perpetui fideicommissi conjecturæ non seorsim, sed conjunctim accipiendæ sunt.*

60 *Filiorum in conditione positorum nomine veniunt etiam Liberi ulterioris gradus, quando appareat, Testatorem cogitasse de fideicommisso perpetuo.*

61 *Fideicommissum purificatur favore personæ vocatæ, quoties apparet de duratione fideicommissi, & ejus casus advenit.*

62 *Fideicommissi retentio heredi competit, quoties aliquid ex fideicommisso detrahendum est.*

63 *Fideicommissario immissionem petenti incumbit onus probandi, nihil ex fideicommisso detrahendum esse.*

64 *Ex fideicommisso faciendæ sunt detractiones, antequam illud restituatur*, & nu. 71.

65 *Nec sufficit reservari jus detractionum.*

66 *Dotis detractio impedit Fideicommissario immissionem.*

67 *Etiamsi offeratur cautio pro dotis præservatione.*

68 *Jus detractionum ad heredes primorum heredum transmittitur.*

69 *Inventarii omissio jus detractionum heredi non adimit.*

70 *Nisi concurrant ingentes alienationes ab herede factæ.*

72 *Dotis à filio, tàm paterno, quàm proprio nomine exactæ detractio impedit Fideicommissario immissionem, si Pater fideicommittens, pro eâ Bona sua obligarit.*

73 *De-*

tium.

80 *Inventarii omissio inducit præsumptionem occultationis Bonorum*.

81 *Sed hæc præsumptio cessat, quoties habeatur certitudo status hereditarii*.

83 *Inventarii vicem supplet æquipollens probatio status hereditarii*.

84 *Inventario omisso, nec datâ probatione status hereditarii, semper urget præsumptio occultationis Bonorum*, & num. 98.

85 *Inventario omisso, nec datâ probatione status hereditarii, detractiones turbidæ sunt, & illiquidæ*, & num. 88., & 113.

86 *Detractiones turbidæ nec retentioni titulum, nec immissioni obstaculum præbent*, & num. 114.

89 *Detractiones ut salvæ sint, non requiritur formale inventarium, quando agitur cum Fideicommissario universali, non cum Creditoribus, aut Legatariis*.

90 *Actiones ne confundantur, aliquo modo constare debet de statu hereditario*.

91 *Actionum confusio detractiones impedit*.

92 *Maximè, si creditum illiquidum dici possit ex fructibus perceptis*.

93 *Pro detractionibus quantitativis, datâ probatione status hereditarii, solet Sacra Rota corpus aliquod hereditarium reservare, & in reliquis immissionem Fideicommissario decernere*.

94 *Detractiones legales, & quotitativas non adimit inventarii omissio, nisi concurrant ingentes alienationes*.

95 *Intellige, datâ probatione status hereditarii Fideicommittentis*, & num. 112.

96 *Actionum confusionem inducit defectus inventarii, & alterius probationis status hereditarii*.

97 *Actionum confusio non solùm quantitativas, & accidentales, sed etiam legales, & quotitativas detractiones prohibet*.

99 *Præsumptio occultationis Bonorum ex omissione inventarii magis urget in familiis nobilibus, atque divitibus*.

100 *Mobilia, quando agitur de familiis nobili-* ... *decennio consumi præsumuntur*.

109 *Alia verò solidioris materiæ spatio quindecim annorum, & etiam minori*.

110 *Mobilia eo temporis spatio consumpta præsumuntur, quo verisimiliter consumi potuerunt*.

111 *Mobilibus potest uti heres gravatus, & detractiones ex aliis Bonis facere*.

115 *Detractiones, etiam confecto inventario, donec ratio reddita fuerit, turbidæ dicuntur*.

116 *Fideicommissarium ante redditas rationes gravatus, & ab eo caussam habentes, repellere nequeunt*.

JOANNES Maria Calorus tres habens filios masculos, ex quibus Christophorus militarem habitum jam susceperat in Ordine Sancti Joannis Hierosolymitani, die 20. Novembris 1564. supremum condidit testamentum, in quo, particulari institutione honorato D. Christophoro, Bonorum omnium suorum universales scripsit heredes Antonium, & Ludovicum suos *filios æquis portionibus* (sunt verba testamenti) *&, altero ipsorum quandocumque sinè Liberis masculis, & legitimis decedente, substituit alterum, seù alterius Liberos masculos, & legitimos superstites, ambobus autem sinè Liberis, ut supra, decedentibus, substituit prædictum Rev. D. Fr. Christophorum Equitem, ipsius D. Testatoris pariter filium, si tunc vivet, & in usufructu solo, & in reditibus d. hereditatis per totum tempus vitæ suæ, salvâ semper Agnatis proximioribus, de quibus infrà, dd. Bonorum proprietate &c., & post d. Rev. Equitis mortem, vel si tempore mortis aliorum duorum fratrum, vel ejus, qui posterior morietur, non supervivet, tunc & eo casu eisdem, vel eidem sic, ut supra, decedentibus substituit omnes DD. filios masculos nunc quondam Mag. Domini Percivalli Calorii, ipsius D. Testatoris fratris, seù eorum, & cujuslibet ipsorum filios masculos, & legitimos, in stirpes, & non in capita, quos etiam sibi invicem in dd. Bonis substituit, ut supra, & post eos successivè ceteros de familia proximiores Agnatos masculos, ut supra*,

... ... in Julium Cæsarem filium Antonii, quo nuper ab intestato sinè Liberis defuncto, cum ejus hereditas delata fuerit ad DD. Marchiones de Grisella, ex Camilla sorore prædefuncta nepotes d. Julii Cæsaris, DD. Comites Fulvius Percivallus, ceterique fratres de Caloris, tamquam agnati, & vocati ad fideicommissum, ordinatum à Joanne Maria sen. in supra relatis testamentariis tabulis, immissionem petierunt ad plura Bona obnoxia d. fideicommisso, quam evitare cupientes præfati DD. Marchiones de Grisella, sustinent, fideicommissum expirasse per obitum Antonii filii Testatoris cum filiis masculis, aut saltem ipsis deberi retentionem pro detractionibus, primis gravatis competentibus; quamobrum tria mihi examinanda proponuntur.

Primò videlicet, an fideicommissum ordinatum à Joanne Maria seniore expiraverit per mortem Antonii ipsius filii cum prole masculina, vel potiùs, datâ illius duratione, purificatum fuerit favore DD. Comitum Fulvii, aliorumque fratrum de Caloris Actorum.

Secundò, an, datâ purificatione fideicommissi favore Actorum, competat DD. Marchionibus de Grisella retentio pro dote quondam Virginiæ de Fossatis, uxoris Antonii sen., filii fideicommittentis.

Et tertiò demum, an retentio competat pro Legitima, & trebellianica, debitâ primis gravatis.

Super quibus rogatus ego, ut sententiam meam pro veritate dicere velim, rem ordiar à primo Dubio, in quo DD. de Caloris Actoribus, jure fideicommissi vindicare contendentibus Bona, de quibus agitur, primo rei obtutu obstare videtur ejusdem fideicommissi expiratio, nam, cum substitutio filiorum masculorum Domini Percivalli, fratris Testatoris, & reliquorum Agnatorum de familia ordinata fuerit in casu, quo tàm Antonius, quàm Ludovicus, *frequentissimè*.

A qua quidem regula etsi communiter receditur, quoties ex conjecturis legitimè constet 2
de voluntate Testatoris extendendi, & prorogandi fideicommissum etiam ad casum, quo primi heredes sinè filiis decederent; attamen,
cum, in dubio, regulæ inhærendum sit, tametsi 3
ageretur de fideicommisso ordinato ab Ascendente, ut in specie *Surd. cons.* 180. *num.* 9., *Venturin. cons.* 2. *num.* 60., *&* 71., *& seqq.*, *Rot. coram Mantic. decis.* 251. *num.* 4., *&* 5., *& coram Bich. decis.* 342. *num.* 14.; propterea, ut ab ea recedere liceat, oporteat, conjecturas esse univo- 4
cas; & omninò concludentes, illasque desumi ex ipsius testamenti tenore, quemadmodum pro norma judicandi in hisce Causis admonent *Altograd. cons.* 60. *num.* 118. *lib.* 1., *Caren. resol.* 29. *num.* 5., *Rodulphin. alleg.* 161. *num.* 2., *clar. mem. Card. de Luc. de Fideicomm. disc.* 82. *num.* 8., *Rota coram Merlin. decis.* 269. *num.* 3., *in rec. decis.* 18. *part.* 8., *& alii in Lauretana Fideicommissi* 6. *Martii* 1702. *§. Seposita*, ibi = *Procedendo enim cum regula, quod ad hunc effectum requiruntur conjecturæ admodum efficaces ac necessariò concludentes* = *cor. R. P. D. Lancetta*, *& in Eugubina Fideicommissi* 9. *Martii* 1708. *§. Etenim*, *& seqq. coram eodem*.

Non enim agitur de interpretando aliquo verbo dubio dispositionis, sed de recedendo à certa, & expressa conditione: *si sinè filiis*, de qua cum certi reddamur ex litera expressa testamenti, ad suadendum propterea, quod Testator, eâ non attentâ, heredem gravare voluerit, conjecturæ debent esse urgentissimæ, *clar. mem. Card. de Luc. de Fideicomm. d. disc.* 82. *nu.* 6., *& seqq*, *Rota in Tyburtina Fideicommissi* 2. *Martii* 1705. *§. Absque eo quod*, ibi = *Cum inter illas, nisi prorsus necessariæ, saltem necessitati affines exi-* 5
gantur = *& §. seq.*, ibi. = *Et ob id recedendam non erat à regula ejusdem Consilii Oldradi, ad cujus destructionem supradictæ, vel paulò minùs for-*

8 dictionibus illis *tunc*, *& eo casu* quæ suâpte naturâ impediunt extensionem, & ampliationem ad aliud tempus, & contrarium casum, obitus nimirum cum filiis, ad tradita in specie per *Cyriac. contr.522. num.44., & seq., Attolin resolut.61. num.3., Caren. resol.29. n.1., Peregrin. de fideic. art.29. n.36., Fusar. de substit. quæst. 480. num.3., Rota coram Cavaler. decis.113. num.1., cor. Cerro decis.713. num.4., cor. Priol. decis.110. num.7., in rec. decis.459. n.4. part.13., & in d. Tyburtina Fideicommissi* 8. *Febr.*1706. *§. Præcipuè coram Reverendissimo Ansaldo Decano*, efficiuntque, ut illo eodem momento,
9 quo alter ex heredibus institutis, cum filiis decessit, expiraverit substitutio, facta sub d. conditione: *si sinè filiis*, benè ad rem *Altograd. cons.60. n.26., & seq. lib.1., Tondut. quæst. civil. part.2. cap.125. num.2., & seqq., Card. Mantic. de conject. lib.11. tit.6. num.6., Rot. post Card. Albit. de inconst. in jud. decis.36. num.5.*

Verùmtamen, licèt hæ rationes in abstracto veræ sint, & prò regulâ servandæ, nihilominùs in concreto casus, de quo agitur, libentiùs in contrariam feror sententiam, censeoque, fideicommissum durare, & purificatum esse favore DD. Comitum de Caloris Actorum; motus ex
10 eo, quod, licèt regula sit, fideicommissum relictum sub conditione: *si sinè filiis*, deficere, quum filii supersunt, etiam si posteà illi, aut eorum Descendentes sinè filiis decedant, ad *Text. in leg. ex facto §. Si quis autèm ff. ad leg. falcid. cum con-*
11 *cordan. apud Oldrad. in vulgat. cons.21.*, ea tamen fallit ex coniecturatâ mente Defuncti, à
12 quâ solâ, & non à materiali verborum sensu cum fideicommissa pendere dicantur, eaque atten-
13 denda sit, quibuscumque verbis fuerit explicata, &, tametsi nihil de fideicommisso dictum fuerit, *leg. voluntatis Cod. de fideic., leg. ubi 19. §. Te rogo ff. ad Trebell., leg. unum ex familia 69. §. Penult. ff. de legat.2., Hugo Donell. in comment. jur. civil. lib.7. cap.17. num.50., & per tot., Rota in Romana Fideicommissi de Varesiis* 18. *Junii* 1708. *§. Talis enim, & duob. seqq. coram Reverendissimo Molines*; hinc propterea est, quod, quoties-

Montium 4. *Junii* 1714. *§. Quoniam coram Reverendissimo Ansaldo Decano, & in Urbanien. Fideicommissi* 13. *Februarii* 1716. *§. Fratres utique coram R.P.D. Crispo*, & in terminis Fideicommissi Transversalis *in Firmana Immissionis* 27. *Junii* 1708. *§. Animadversum, &* 26. *Aprilis* 1709. *§. Omisso coram Reverendissimo Molines.*

Hæc autem voluntas inducendi fideicommissum perpetuum, etiam in casu obitus filiorum cum filiis, perspicua redditur in casu nostro tùm ex verbis, tùm ex conjecturis, Ex verbis sanè, quia Testatoris vota in hac dispositione directa 16
fuisse videntur ad perpetuam conservationem Bonorum in familia, ad quem effectum prohibuit omnibus vocatis quamcumque alienationem tàm per contractum, quàm per distractum, & ultimam voluntatem, & quamlibet aliam excogitabilem alienationis speciem, quam pro expressa haberi voluit, additis etiam dictionibus in infinitum, & absque aliqua graduum restrictione, vel limitatione, ob eam præcipuam, atque finalem rationem, *quia ipsius Testatoris fuit, & est expressa mens, quod dd. Bona omnia nullo umquam tempore egrediantur ejus domum, & familiam, sed quod perpetuò, & in infinitum in agnatione, & familia remaneant, & conserventur*; Ex hac verò indefinitâ, & generali ratione induci fideicommissum restitutorium inter omnes de familia, & agnatione, latè probant *Bald. in leg. quoties num.8. Cod. de fideicom., Altograd. cons.92. num.14., & seqq. lib.1., Peregrin. de fideicomm. art.14. num.14., & seq. Card. Mantic. de conject. lib.6. tit.15. num.12., Surd. decis.84. num.1., Rota coram Rembold. decis.84. num.1., in rec. decis.514. num.4. part.4. tom.3., decis.185. num.6. part.7., & in Imolen. Fideicommissi* 10. *Maii* 1717. *§. Ratio coram R. P. D. Corio.*

Certiùs, quia liquet ex supradictis, Testatorem ordinare voluisse fideicommissum reale, tametsi prohibitio alienationis facta appareat ipsismet 17
personis vocatis, cùm ad istum effectum non attendatur simplex prohibitio, sed causa, & ratio ipsius prohibitionis, ut docet *Odd. de prohib. alienat.*

... *& 7., coram Merlin. decis.83. num.16., & 17., & decis.326. n.1., & seqq., in rec. decis.684. num.11., & 12. part.18., in Firmana Immissionis 27. Junii 1708. §.Animadversum, & 26. Aprilis 1709. §. Attento coram Reverendissimo Molines, & in Urbanien. Fidecommissi 13. Februarii 1716. §. Conjecturæ siquidem coram R. P. D. Crispo.*

Cujus quidem rei ea est prævalida, & urgentissima ratio, quia nimirum, dum Testator ordinando fideicommissum reale, principaliter respexit ad Bona, & exoptavit perpetuam illorum conservationem in familia, quod est consequens,
20 cogitare etiam debuit de necessario antecedenti, scilicet de successivo, perpetuo, & reciproco fideicommisso inter omnes institutos, & substi-
21 tutos de eadem familia, sinè quo impossibilis est effectus d. perpetuæ conservationis Bonorum in familia, ideòque, ne tàm enixa Testatoris voluntas inutilis, & frustratoria remaneat, dicendum est, ordinare voluisse perpetuum, & absolutum fideicommissum inter omnes de fami-
22 lia, & consequenter conditionem: *si sinè filiis* minimè defecisse in filiis primorum gravatorum, sed repetitam censeri in filiis filiorum, & ulterioribus Descendentibus, alioquin nemo non videt, quod frustra Testator sollicitus fuisset de hujusmodi perpetua Bonorum conservatione in familia, si ea in casu adeò obuio, & ab ipso Testatore verisimiliter sperato, & votis omnibus exoptato, obitus scilicet primorum heredum cum filiis, libera apud illos effici debuissent, ut pariter ad exclusionem consilii *Oldradi*, considerant *Spad. cons.342. num.13., & per tot. lib.2. Surd. cons.67. num.11., & seqq., & num.20., Marescot. variar. resol. lib.2. cap.45. num.11., & 12., Fachin. contr. jur. lib.13. cap.15.*, ubi, quod hoc fundamentum est clarissimum, & indubitatum, & cui sinè cavillo responderi non potest, *Mantic. de conject. lib.11. tit.6. num.6., Crispo, in Romana Locorum Montium 4. Junii 1714. §. Non minoris coram Reverendissimo Ansaldo Decano, & 21. Junii 1716. §. Minoris coram R. P. D. Lancetta, & in Imolen. Fideicommissi 10. Maii 1717. §. Hinc de se cor. R.P.D. Corio.*

Fortiùs verò hæc urgent in casu nostro, animadvertendo, quod Testator nedum alienationem expressè prohibuit, dictamque prohibitionem vestivit amplissimâ illâ ratione, conceptâ etiam per verba universaliter negativa, quodcumque tempus complectentia, & munitâ dictionibus perpetuitatem denotantibus, ibi = *nullo umquam tempore egrediantur ejus domum, & familiam, sed quod perpetuò, & in infinitum in agnatione, & familia masculina remaneant, & conserventur* = quas quidem clausulas, dictiones, 24
& verba perpetuitatem importantia, ad effectum inducendi perpetuam, & successivam restitutionem inter omnes personas contemplatas, optimè considerant *Menoch. cons.348. n.16.*, ubi de dictione = *in infinitum* =, & de dictione = *in perpetuum* = *Peregrin. de fideicom. art.19. num.7., Panimoll. decis.43. annot.3. num.108., Rota decis.58. n.3. part.8. rec., in Faventina Fideicommissi, seù Primogenituræ 14. Decembris 1705. §. Descendit coram Eminentissimo D. Card. Scotto*, & de verbis 25
= *remaneant, & conserventur* = *Surd. cons.67. n.15. Actolin. resol.3. num.11., & 29. in fin., R.P.D. Fattinell. resp.46. num.5., Adden. ad decis.632. num.65.*, & *plurib. seqq. part.4. tom.3.*, & promiscuè etiam de aliis in *d. Firmana Immissionis 27. Junii 1708. §. Urgentiùs autem coram Eminentissimo Molines*; Verùm præterea d. prohibitionem expressè retulit ad omnes, & singulos institutos, & substitutos in infinitum absque ullà prorsus graduum restitutione, vel limitatione, inter quos cùm procul dubio essent etiam filii heredum institutorum, utpotè substituti alteri eorum decedenti sinè filiis, dicendum ideircò

terquam vigore fideicommissi, idemque censeri debet etiam de Julio Cæsare, nuper ab intestato defuncto, cum hujusmodi prohibitio facta fuerit *in infinitum, & absque aliquâ gradnum distinctione, vel limitatione, ut Bona nullo umquam tempore egrediantur domum, & familiam, sed perpetuò in illa remaneant, & conserventur*, in
27 quibus terminis, dum arcetur à successione legitimus heres, qui non sit agnatus, favore illorum de familia, & agnatione resultat simplex, & absolutum fideicommissum, etiam in casu mortis, *Petr. de fideicomm. quæst.5. num.10. 33., & 100., Fusar. de substit. quæst.711. num.21., Cavalcan. decis.16. n.23., & 32., Rot. dec.322. num.1. part.1. diverf., decis.10. num.6. par.1. rec.*, cum aliis *apud Bonden. collect. leg.23. num.9. tom.2., & in Imolen. Fideicommissi 10. Maii 1717. §. Cum itaque coram R.P.D. Corio*.

Frustra itaque objiceretur, supradictam ratio-
28 nem conservandi Bona perpetuò in familiâ, tamquam famulativam, & accessoriam ad prohibitionem alienationis, & pendentem à conditione obitus primorum heredum sine filiis, extra dd. casus fideicommissum extendere non posse, at-
29 tentâ præsertim clausulâ illâ *tunc, & eo casu*, præcisè limitante dispositionem ad casum, quo primi heredes sine Liberis decederent, qui non evenit, *clar. mem. Card. de Luc. de fideicomm. disc.87. num.3., Rota coram Gregor. decis.433. num.6., & coram Cerro decis.712. num.1.* ; Etenim, prætermisso, quod, purificatâ illâ conditione: *si sinè filiis*, substituti succedunt ex literali,
30 & expressa substitutione tali casu ordinatâ, nec indigent illâ tacitè elicitâ ex ratione perpetuæ conservationis Bonorum in familiâ, quam proinde tacitam substitutionem operari necesse est, d. conditione deficiente, supplendo nimirum
31 illius defectum ex præsumptâ voluntate Testatoris, & consequenter non benè, & congruè dicitur, hujusmodi rationem esse famulativam ad casum, & conditionem expressam, ut, præcisè refellendo objectionem hanc assertæ subordinationis, & dependentiæ d. rationis, notant *Marzar. cons.4. num.25. 33. 42., & seqq., Facbin. fult.96. n.11., & 12., Altogr. Jun. contr.38. num.30., & seqq., Balducc. ad Ramon. cons.51. num.79., & seqq., Mart. Vot.222. num.36., & seq., Rota coram Seraphin. decis.482. num.3., coram Cels. decis.228. per tot., coram Ottbobon. decis.258. num.3., coram Merlin. decis.228. n.32., in rec. decis.632. num.9., & seq. part.4. tom.3., & ibi Adden. num.81. ad 96., decis.368. n.7. part.5., decis.238. per tot. part.11., decis.472. num.5., & 37. part.14., decis.372. num.5., & 11. part.15., decis.166. num.3., & seqq. part.17., decis.89. num.2., & plurib. seqq. part.19., in Camerinen. Fideicommissi 16. Apr. 1705. §. Desiderium coram bon. mem. Omanna, in Ariminen. Fideicommissi de Hyppolitis 12. Apr. 1707. §. Multòque minùs coram R.P.D. Fosfcaro, & in d. Imolen. fideicommissi 10. Maii ejusdem anni §. Absque eo quod coram R.P.D. Corio*.

Porrò nos versari in secunda distinctionis parte, facilè demonstratur ex eo, quod ratio prædi- 34
cta adjecta fuisse videtur per modum causæ finalis moventis Testatorem ad ordinandum fideicommissum favore illorum de familiâ, & agnatione, ut ostendunt verba illa = *quia ipsius Testatoris fuit, & est expressa mens, voluntas, & intentio, quod dd. Bona omnia nullo umquam tempore egrediantur ejus domum, & familiam, sed quod perpetuò, & in infinitum in agnatione, & familia conserventur* = à qua quidem causa finali
cum tota dispositio regulari debeat, ea idcircò 35
accessoria, & dependens censeri nequit, sed
principalis independens, & dispositiva dicenda 36
est, per ea, quæ in specie tradit *Rota in Firmana Immissionis 27. Junii 1708. §. Ultrà quod coram Reverendissimo Molines, & in Urbanien. Fideicommissi 13. Februarii 1716. §. Votum hujusmo-
di coram R.P.D. Crispo*, præsertim, quando, ut 37
in hypothesi, adeò ampla, & generalis est, ut sub se comprehendat alias etiam personas, & casus, in præcedentibus substitutionibus minimè expressos, tunc enim eò minùs restringi valet ad unum tantùm substitutionis casum, & gradum contrà præsumptam, & verisimilem Testatoris voluntatem, qui dum hujusmodi causam finalem am-

Molines, *& in Imolen. Fideicom.* 10. *Maii* 1717. *§. Absque eo quod*, *& §. Cum itaque coram R. P. D. Corio.*

At, quando etiam d. ratio accessoria, & dependens dici posset; nihilominus cessaret in hypothesi quælibet difficultas, quia non agitur de inducendo illius vigore novum fideicommissum, sed quæstio solùm est de interpretatione, aut declaratione voluntatis Testatoris, an scilicet fideicommissum, ab ipso ordinatum, locum habere voluerit etiam non purificatâ præcedenti conditione: *si sinè filiis*; quo sanè casu ad hoc, ut gravamen restituendi filiis masculis Percivalli fratris, ceterisque Masculis proximioribus de familia, & agnatione, quod primis heredibus, sinè filiis obeuntibus adjectum fuit, appositum quoque intelligatur eorum filiis, & Descendentibus, procul dubio sufficit ratio perpetuæ conservationis Bonorum in agnatione, & familiâ, sivè ea sit independens, & dispositiva, adeòut novum fideicommissum per sè inducere valeat, sivè sit accessoria, & consecutiva, & novum fideicommissum inducere nequeat, quomodocumque enim accipiatur, semper apta est declarare præcedens fideicommissum, videlicet quod non censeatur restrictum ad casum obitus heredum institutorum sinè filiis, juxta cons. 21. *Oldradi*, sed extendatur etiam ad filios, & Descendentes illorum, ex verisimili Testatoris voluntate, qui, ut innuunt supra relata verba, voluit perpetuam conservationem Bonorum in familiâ, & agnatione, quod ùtique effectum sortiri non posset, si onus fideicommissi non extenderetur ad filios, & Descendentes primorum heredum, qui proximioribus de familia, & agnatione, ut sunt moderni actores, Bona restituerent, ut, optimè distinguendo casum a casu, advertunt *Rocca disp. jur. select. cap.* 19. *num.* 27. *§. Sed solùm*, *Rodulphin. allegat.* 170. *num.* 21., *Actolin. resolut.* 3.

39 (margin, beside "tris, ceterisque Masculis…") · 40 (beside "independens, & dispositiva…") · 41 (beside "tione, quod ùtique effectum…")

[...] toris voluntas ordinandi perpetuum, & absolutum fideicommissum, dum ultra reciprocam substitutionem inter primos heredes institutos, 43
ad alios plures substitutionum gradus processit, requisivit in vocatis masculinitatem, & voluit perpetuam conservationem Bonorum in familia, & agnatione, in quibus sanè terminis cum clausula illa *tunc*, *& eo casu* tantæ non sit efficaciæ, 44
ut immutare valeat substantiam voluntatis Defuncti, quæ non ex simplici verborum cortice, sed ex toto dispositionis contextu 45
eruenda est, illa famulativè accipi debet in sensu demonstrativo, ut in puncto admonent *Peregrin. de Fideicommis. art.* 13. *num.* 65., *clar. mem. Cardin. de Luca eodem tract. disc.* 87. *num.* 7., *Adden. ad decis.* 632. *num.* 105., *& pluribus seqq. part.* 1. *recent. tom.* 3., ubi, quod, quando appareat, Testatorem voluisse, ut Bona conser- 46
varentur in familia, tunc admittitur extensio de persona ad personam, quamvis substitutio facta fuerit per illa verba *tunc*, *& eo casu*, *Rot. coram Dunoz. Jun. decis.* 142. *num.* 27., *coram Coccin. decis.* 2121. *num.* 89., *& 90.*, *in Faventina Fideicommissi*, *seù Primogenituræ* 14. *Decembris* 1705. *§. Tot. autem coram Eminentissimo D. Card. Scotto*, *& in dicta Firmana Immissionis* 27. *Junii* 1708. *§. Absque eo quod cor. Rmo Molines.*

Hactenus verò expensa prò recessu à consilio *Oldradi*, & duratione, ac perpetuitate fideicommissi, quamvis firmissima sint, nulloque egeant conjecturarum adminiculo; nihilominùs validiora redduntur aliis urgentissimis conjecturis, eamdem fideicommissi durationem, & perpetuitatem apertissimè demonstrantibus, quarum prima resultat ex qualitate masculinita- 47
tis, & legitimitatis, sub qua omnes tum instituti, tum substituti vocati fuerunt, juxta animadversa per *Actolin. resolut.* 105. *num.* 13., *clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. disc.* 86. *num.* 5., *Ro-*

1. *cap.45. ex num.9.*, *Cyriac. contr.26. nu. 27.*, *& seq.*, *clar. mem. Card. de Luca de Fideicommiss. disc.82. num.11.*, *Rota coram Bichio decis. 622. num.17.*, *& seqq.*, *decis.228. num.7. coram Celso*, *in recent. decis. 95. num. 18.*, *& seqq. part. 11.*, & priùs *decis.14. num.54. part. 10.*, *decis. 81. num.7. part.16.*, *decis.276. nu.42.*, *& dec. 684. num.9. part.18.*, &, præter alios supra citatos, præsertim in illa *Faventina*, *& Imolen.*, *in Urbanien. Fideicommiss. 13. Februarii 1716. §. Additâ etiam coram R.P.D. Crispo*.

Tacita enim agnationis contemplatio eruitur ex qualitate masculinitatis semper repetitâ tàm
50 n partibus dispositivis, quàm in conditionalibus, & prohibitivis totius testamenti, nullâ umquam factâ mentione fœminarum, quæ quidem semper volita qualitas in omnibus substitutis, non ad alium effectum à Testatore requisita censetur, quàm ad hoc, ut per Masculos ejus agnatio conservetur, *Rota coram Cerro decis.630. num.6.*, *coram Arguell. decis.28. num.56.*, *in rec. decis.402. num. 12.*, *& seqq. part.9.*, *decis.326. num.6.*, *part.14.*, & in aliis supra proximè citatis; Expressam verò ostendit tum substitutio
51 proximiorum Agnatorum de familia post Masculos ex lineâ Percivalli fratris ordinata, ex quo
52 rectè arguitur, quod etiam in præcedentibus substitutionibus semper ad propriam agnationem Testator respexerit, *Fontanell. decis.36. num. 5.*, *& in dicta Faventina Fideicommissi*, *seù Primogenituræ 14. Decembris 1705. §. Expressa coram Eminentissimo D. Card. Scotto*; Tum &
53 certiùs illa amplissima, & generalis ratio post dictas omnes substitutiones adjecta, quod nimirum Bona perpetuò remaneant, & conserventur in agnatione, & familiâ masculinâ; Si enim Testator voluit, Bona conservari perpetuò, & in infinitum in agnatione, & familiâ masculinâ; profectò contemplatio agnationis clarior esse non potest, ad tradita in longè debilioribus terminis per *Fusar. de substit. quæst.351. sub nu.37.*, *Rot. decis.65. num.12.*, *& 13. coram Cerro*, *coram bon. mem. Emerix Jun. decis. 1180. num.3.*, *in recent. decis.232. num.8.*, *& decis.683. num.* *Rosa consult. 40. num. 6.*, *& seqq. & num. 15.*, *Rocc. disput. Jur. select. cap.16. num. 13.*, *Molin. de Primog. Hisp. lib.1. cap. 6. num. 18.*, *& seqq.*, *Peregrin. de Fideicomm. art.30. num.14.*, *Rodulph. allegat. 51. nu.20.*, *& seqq. clar. mem. Cardin. de Luca de Fideicomm. disc. 82. num. 11. §. Quarta*, *Rota coram Dunoz. Jun. decis. 487. num.16.*, *coram Arguell. decis. 54. num.19.*, *coram Ottbob. decis.113. num.9. & seqq.*, *in recent. decis. 385. num. 18.*, *& seqq. part.9.*, *decis. 142. num.16.*, *& 17. part.10.*, *decis.39. num.14.*, *& decis. 41. num.5.*, *& 6. inter impress. ad ornat. clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. in Mantiss.*, *in Romana Locorum Montium 4. Junii 1714. §. Concurrebat coram Reverendissimo Ansaldo*, *& in dicta Urbanien. Fideicommissi 13. Februarii 1716. §. Præter cor. R.P.D. Crispo*.

Cujus argumenti vis minimè eliditur responsione illâ, quod nimirum omnes dictæ substitutiones pendeant à conditione obitus primorum heredum sinè filiis; Ea namque petit princi- 56
pium, & supponit id, quod est in quæstione; Si enim substituti dati fuissent etiam Liberis heredum institutorum, jam nulla quæstio esset de consilio *Oldradi*, & de recessu ab eo per conjecturas, iis namque opus non est in claris, *R.P.D.* 57
Fattinell. respons.2. num. 52., quæ proindè cum solùm proficere valeant in casu, quo dictis Liberis substituti expresè dati non fuerint, tunc enim illæ demonstrant voluntatem Testatoris substituendi etiam dictis Liberis, quamvis expressè dictum non sit; certè idcircò tali casu hujusmodi voluntatis conjectura desumitur ex digressu ad plures gradus substitutionum, tametsi istæ ordinatæ videantur in casu, quo primi heredes sinè filiis decederent, prò vitando scilicet absurdo, & maximâ inverisimilitudine, quod 58
tanta, & tàm benè ordinata substitutionum series, in longissimum tempus protrahenda, illicò expirare debuerit in primis heredibus, tamquam pendens ab unico casu obitus illorum sinè filiis, quod sufficere pro conjectura recedendi à consilio *Oldradi*, optimè præceteris observat *Rota decis. 120. num. 23.*, *& 24. post Constantin. ad Sta-*

pamve vocare voluerit, ut benè ad rem tradunt *Manſ. conſult. 427. ſub num. 1. tom. 5., pleniſſimè Calderon. reſolut. 94. num. 36., clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. diſc. 85. num. 5., & 6., Rot. deciſ. 142. num. 4., & pluribus ſeqq. part. 10. recent., & in dicta Imolen. Fideicommiſſi 10. Maii 1717. §. Hæc autem coram R.P.D. Corio*, & latè probatur ex deductis in *Firmana Immiſſionis 27. Junii 1708. à §. Et ſanè uſque ad §. Quin præmiſſis coram Reverendiſſimo Molines*,
61 adeòut, cum de fideicommiſſi duratione dubitari non poſſe videatur ob exiſtentiam vocatorum, nempè proximiorum Agnatorum de familia, ultimo loco ſubſtitutorum, quales procul dubio ſunt DD. Comites de Caloris actores, à Percivallo fratre Teſtatoris per lineam maſculinam deſcendentes, per obitum Julii Cæſaris extinctâ lineâ maſculinâ Teſtatoris, & non exiſtentibus aliis Maſculis Percivalli fratris antecedenter vocatis, fideicommiſſum eorum favore purificatum dici debeat, ad *Text. in leg. heredes mei 57. ff. ad Trebell., Rot. deciſ. 137. num. 4. part. 13., & in Faventina Fideicommiſſi, ſeù Primogenituræ 1[illegible] Decemb. 1705. §. De validitate cor. Emo Scotto.*

Expeditus à primo Dubio, progredior ad ſecundum, in quo quæritur, an, datâ purificatione fideicommiſſi favore DD. Comitum Actorum, competat DD. Marchionibus de Griſellà retentio pro dote quondam Virginiæ de Foſſàtis Uxoris Antonii ſen., & filii Fideicommittentis; Et ſanè, cum non controvertatur, Fideicommittentem prò hujuſmodi dote ſpecialiter obligaſſe omnia Bona ſua, videbatur Reis conventis, cauſam habentibus à filiis dictæ Virginiæ, competere retentionem dicti fideicom-
62 miſſi, quæ ſemper heredi debetur, quoties aliquid ex fideicommiſſo detrahendum ſupereſt, *Rot. deciſ. 76. nu. 1. part. 16. rec.*; adeòut fideicommiſ-

quam facta ſit, docet *Cujac. ad Julian. l. 8., & l. 9. ff. de legat. 1. oper. poſth. part. 1. fol. 1176., Urceol. conſult. foreneſ. cap. 20. num. 33., Rota coram Bichio deciſ. 466. num. 30.*, idque procedit, etiamſi offerretur cautio pro dotis præſer- 67
vatione, quia nihilominùs non ſufficeret, *Urceol. conſult. 19. num. 20., Rota deciſ. 179. num. 8. part. 13. rec.*; eâque non attentâ, poſſeſſoribus concedenda eſt retentio vigore dicti crediti dotalis, quod cum primi heredes non detraxe- 68
rint, rectè ab ipſis detrahi poteſt, ad quos, tamquam illorum heredes, jus detrahendi tranſmiſſum fuit, *Rota cor. Millin. deciſ. 310. num. 3., cor. Cavaler. deciſ. 459. num. 1., coram bon. mem. Emerix Jun. deciſ. 1324. num. 5., in recent. deciſ. 599., num. 2. part. 3., deciſ. 38. num. 3. part. 10., dec. 179. num. 3. part. 13., & in Fanen. Fideicommiſſi 11. Decembris 1716. §. Nec dictorum coram R.P.D. Herrera.*

Non curato defectu Inventarii, quod tàm à primis, quàm ab ulterioribus gravatis prætermiſſum fuiſſe dicitur, quia, cum agitur de fideicommiſſo univerſali, ſola omiſſio Inventarii non prohibet, quo minùs gravatus, ſive ab eo 69
cauſam habentes conſequi poſſint detractiones quantitativas æquè, ac quotitativas, niſi ſimul 70
concurrant ingentes alienationes, ex quibus hujuſmodi detractiones probabiliter conſumptæ dici queant, *Andreol. contr. 141. n. 3., & ſeqq., clar. mem. Card. de Luca de legit. diſc. 25. nu. 152., Rota coram Celſ. deciſ. 1. à num. 3., & ſeqq., cor. Cerro deciſ. 331. num. 5., apud Merlin. de legit. dec. 109. num. 3., in recent. dec. 123. num. 6., & ſeqq. part. 16., inter impreſſ. ad ornat. clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. deciſ. 91., & in Mantiſſ. ad eumdem dec. 10. num. 8. & 9., & ſeqq., in Ravennaten. Immiſſionis 20. Junii 1707. §. Quandoquidem, cum pluribus ſeqq. coram Rmo Aldrovando, in Vaſionen. Fideicommiſſi 21. Martii 1708. §.*
Rurſus

nium, in sua potestate existentem, juxta notata per *Barbos. in leg. si cum dotem §. Transgrediamur nu. 7. ff. solut. matrim.*, *Negusan. de pignor. part. 2. membr. 4. num. 36.*, *Paschal. de virib. Patr. Potest. part. 2. cap. 7. num. 63.*, *Osasch. decis. 44. num. 20.*, *& seqq.*, *Mastrill. decis. 46. num. 13.*, *Rota in Fanen. Fideicommissi 11. Decemb. 1716. §. Quia respectu coram R. P. D. Herrera*, ideòque ejus liberalitas præjudicare non debet mu-
74 lieri, ejusque heredibus, qui, quoties dos data est Socero adversus ipsum actionem habent, ex literali dispositione *Textus in leg. si cum dotem 23. §. Transgrediamur ff. solut. matrim.* ibi = *Sed si filius familias maritus sit, & dos Socero data sit, adversus Socerum agetur* = ibique *Bartol. num. 2.*, *& alii, Fontanell. de pact. nuptial. clauf. 7. Gloss. 2. part. 2. num. 73.*, *Surd. decis. 47. num. 1.*, *Sperell. decis. 165. num. 1.*, *& in dict. Fanen. Fideicommissi 11. Decembris 1716. §. Inter Jura coram R. P. D. de Herrera*, ubi præcisè ad rem nostram id procedere dicitur,
75 etiamsi patrimonium Soceri fideicommisso suppositum fuerit, & consonat *Rota coram Bichio decis. 251. num. 20.*, *& 21.*, *in recent. decis. 312. num. 30.*, *& 31. part. 6.*, *in Auximana Censuum 17. Junii 1709. §. Demum obesse coram R.P.D. Crispo*, *& in Romana Fideicommissi de Pantera 10. Martii 1710. §. In nihilo relevante coram*
76 *eodem*; Certiùs verò, quando, ut in casu nostro, idem Socer, & Fideicommittens omnia Bona sua prò dotis restitutione specialiter obligavit; In his enim terminis nè quidem opus esset pro-
77 bare deficientiam aliorum Bonorum, quia non agitur contra fideicommissum in subsidium vigore *Authen. res quæ*, sed tamquam principaliter obligatum, ut mox dictum est.

Quamquam verò ex prædictis dicendum videatur, competere retentionem DD. Marchionibus de Grisella pro dote bon. mem. Virginiæ de Fossatis, non attento defectu Inventarii, quia non concurrunt alienationes inducentes præsumptionem illius satisfactionis, sive consumptionis, nihilominùs id absolutè verum minimè
78 existimo, sed tunc demùm procedere posse, ar-

fideicommissarii, tunc enim semper urget con- 84
tra gravatum, sive ab eo causam habentes vehemens illa præsumptio existentiæ, & occultationis aliorum Bonorum, cum quibus detractiones satisfieri poterant, *Giovagnon. cons. 20. n. 15.*, *& seqq. lib. 2.*, *Add. ad Ludovis. decis. 266. num. 16. vers. prædicta verò Rota coram Merlin. decis. 265. num. 10.*, *& 11.*, undè sequitur, quod illæ vel omninò consumptæ, vel saltem adeò 85
turbidæ, & illiquidæ censendæ sint, ut immissionem fideicommissario nullo pacto impedire valeant, cum vix, ac ne vix quidem in jure 86
nostro constituta reperiatur regula certior illâ, quâ traditur, hujusmodi detractiones turbidas, nec retentioni titulum, nec immissioni obstaculum præbere posse, *Cenc. de Cens. quæst. 98. nu. 62.*, *Urceol. consult. 71. in fin.*, *clar. mem. Card. de Luca de legitim. disc. 25. nu. 76.*, *Rota coram Arguell. decis. 36. num. 5.*, *& decis. 80. num. 13.*, *coram Peutinger. dec. 349. num. 10.*, *coram Ottbobon. dec. 180. in fin.*, *coram Priolo decis. 343. num. 20.*, *& decis. 365. num. 15.*, *in recent. decis. 290. num. 8. part. 14.*, *decis. 220. num. 9.*, *& 10. part. 19. post Constant. ad Statut. Urb. dec. 114. num. 29.*, *& dec. 115.*, *cum aliis in Romana Fideicommissi 23. Junii 1713. §. fin. coram Rmo Ansaldo Decano*.

Secum itaque reputent, videantque DD. Requirentes, num in hypothesi æquipollens isthæc probatio haberi possit nec ne, quia, cum super hoc puncto nihil mihi fuerit significatum, nullum certum judicium efformare potui, sed tantùm veriores hasce regulas subijciendas duxi, ut juxtà illas procedendo, ipsimet DD. Requirentes dijudicare possint, num hujusmodi detractiones aptæ sint repellere Fideicommissarios nec ne? Si enim aliundè probatio status hereditarii haberi 87
poterit, certè sola Inventarii omissio detractionibus etiam accidentalibus, & quantitativis minimè officiet, ex suprà firmatis, secus verò; hujusmodi probatione deficiente, *Rota coram bon. 88
mem. Emerix Jun. decis. 872. num. 6.*, *coram Benincasa decis. 29. nu. 8. & 9.*, *& coram Rmo Ansaldo decis. 21. num. 16.*, *& 17.*, ob eam sanè ratio-

... Fideicommissario, re-
servetur aliquod corpus hereditarium, correſ-
pondens illarum quantitati, & in reliquis im-
missio illi decernatur, ut apud *Merlin. decis.*
265.num.13., decis.846. num.44., coram Dunoz.
Jun., in recent. decis.269.nu.24., & 15.part.
5., & decis.77.nu.5., inter impress.ad ornat.clar.
mem.Card. de Luca de Fideicom. tom.10. in Man-
tiss., & in Romana Fideicommissi de Zuccaris 8.
Februarii 1700. §. Censuerunt coram Emo D.
Card. Scotto.

Ex his promanat resolutio tertii, & postremi
Dubii, versantis circa detractiones legales, &
94 quotitativas; licèt enim quoad has certiùs pro-
cedat regula supra tradita, quod nimirum ad ef-
fectum privandi filium legalibus detractionibus
satis non sit sola omissio Inventarii, nisi con-
currant etiam alienationes, & quidem in adeò
eximia quantitate, ex qua verisimiliter argui li-
ceat omnium detractionum competentium con-
sumptio, ut, præter supra citatos, in specie Legi-
timæ, & trebellianicæ, firmavit *Rota in Tolen-*
tina Primogenituræ 16. Junii 1710. §. Et licèt,
& seqq. coram bon. mem. Kaunitz, & in Firma-
na Immissionis 28. Junii 1717. §. Nil prorsus co-
ram R.P.D. Foscaro, in qua propterea, non at-
tento defectu Inventarii, & aliquibus alienatio-
nibus, dictum fuit, competere retentionem pro
Legitima, & trebellianica, ad exclusionem
Fideicommissarii, petentis immissionem, ut in
§. Et ex hac ratione; Licèt, inquam, regula
hæc, cum agitur de fideicommisso universali,
95 certissima sit, attamen non aliter recipienda mi-
hi videtur, quàm cum modo superiùs enunciato,
videlicet quando aliundè constare potest de sta-
tu hereditario Fideicommittentis, secùs verò in
95 contrario casu, quia illamet actionum confusio,
quam producit defectus Inventarii, & alterius
cujuscumque probationis status hereditarii,
97 quæque impedit, fieri detractiones quantitativas,

ram Emo Molines, & in Ravennaten. Fideicom-
missi . Decembris 1699. §. penul. cor. Emo Dom.
Card. Priolo, quorum sanè mobilium, dum nul- 102
la redditur ratio, indè resultat præsumpta con-
sumptio, & insubsistentia detractionis Legiti- 103
mæ, & trebellianicæ, *Rot. cor. Celso dec. 153.*
num.10., cor. Dunoz. jun. decis.836.num.25., co-
ram bon.mem. Emerix jun.decis.513.num.8., &
decis.1012.num. 2., in rec. decis. 155. num. 21.
part.10., decis.133.num.5., & 6.part.19., in
Fulginaten. Fideicommissi 15. Februarii 1683.
§. final. coram bon. mem. d'Hervault, ubi, quod
sufficit probare illorum existentiam in genere, 104
in Romana Fideicommissi super excessu 22. Martii
ejusdem anni §. final. coram eodem, in Bononien.,
seù Imolen Bonorum super bono Jure 11. Junii
1691. §. Et licèt cor. bon. mem. Ursino, & in
Romana Immissionis 9. Januarii 1699. §. His om-
nibus coram clar. mem. Card. Caprara, ubi quod
levioribus etiam argumentis probatur illorum 105
occultatio, dum incidenter deducitur ad red-
dendas turbidas detractiones, & *in Fanen. Fidei-*
commissi 4. Aprilis 1704. §. Alter verò coram
clar. mem. Card. Caprara.

Quamquam alii teneant, mobilia in considera- 106
tione non haberi, ad effectum inducendi con-
sumptionem detractionum, quia lapsu temporis 107
consumpta præsumuntur, *Bonden. collect. legal.*
20. num.50. tom.2., Urceol. consult.19. num.29.,
Fusar. de substit. quæst.624.num.9., & 12., Pe-
regrin. de Fideicomm. art. 10. num. 39., & 41.,
Rot. cor. Coccin. decis.1342. num.8., coram Lu-
dovis. decis.285. num.3., coram Bich. decis.58. n.
21., & seqq., cor. Otthobon. decis. 47. num. 3.,
in rec. decis. 250. num. 2., & 3. part. 8., & ea,
quæ non sunt solidioris materiæ, consumpta 108
præsumi lapsu decennii, dixit *Rota coram Bichio*
decis. 510. num. 21., in rec. decis. 304. num. 27.
part.5., & decis.572. num.19. part.19.; alia ve-
rò solidioris materiæ spatio quindecim anno- 109
rum,

Verum, omissa altioris hujus quæstionis indagine, eam sequerer sententiam, videlicet,
112 quod aut aliundè constare potest de statu hereditario, & omissio Inventarii sinè alenationibus non impediet DD. Marchionibus de Grisella retentionem pro Legitima, & trebellianica, juxtà communiorem sententiam, superioribus locis
113 firmatam. Aut haberi nequit certitudo status hereditarii, & Inventarii defectus cum supradictis præsumptionibus retentioni præjudicabit,
114 cum saltem turbidas, & illiquidas reddat detractiones, & consequenter ineptas ad retardandam immissionem Fideicommissario, ex supra
115 deductis, & in fortioribus terminis confecti Inventarii, quod, donec ratio reddita sit, detractiones turbidæ dicantur, inquit *Rot. coram Arguell. decis. 80. num. 14., & 18.*, *coram Dunoz. jun. decis. 862. num. 13., in rec. decis. 38. num. 21. part. 7., in Bonon. Fideicommissi de Galinellis 15. 2686. §. Tum quia Vinceslaus cor. bon. mem. d'Hervault*, ubi, quod ante redditas rationes, gravatus, & ab eo causam habentes repellere nequeant Fideicommissarium, *& in Camerinen. Fideicommissi 2. Junii 1687. §. final. coram eodem*.

Januen. Legati.

Legatum à Muliere relictum de extradote, à Patrui hereditate sibi debita, comprehendere etiam quantitatem, ab eodem Patruo illi assignatam in augmentum dotis, ex quibus demonstrari valeat? *Extradotis* nomini amplis, & generalibus adjectis verbis, illud ad sola extradotalia Bona non restringitur. Testator si rem alienam, sciens, alteri leget, Legatum tenet, saltem quoad æstimationem, & pretium; sive tamen sciverit, sive ignoraverit, semper debetur Ecclesiæ, vel Consanguineo. Caducitas sinè dolo non incurritur.

VOTUM VII.

1 *Dotis augmentum naturam dotis sortitur.*

2 *Dotis augmentum, unà cum dote, transit in dominium viri.*

12 *Testatoris voluntas interpretari melius valet ex ipsius speciali loquendi usu, quàm ex generali consuetudine.*

13 *Ejusque potiùs opinio, quàm verborum significatio est attendenda.*

14 *Mulier, tamquam ignara rigorosæ, atque legalis verborum significationis,*

15 Extradotis *nomen usurpare potuit pro toto, eo, quod, præter dotem à Patre sibi debitam, ab Extraneo ipsi promissum fuerat.*
Et ex quibus? num. 21., & seqq.

16 *Etiam Jurisperiti sæpè in nominum interpretatione falluntur, eademque impropriè accipiunt.*
Ad definitionem proinde descendendum non est, ibid., & num. 19., & 20.

17 *Testatores plerumque abusivè loquuntur, nec propriis semper utuntur vocabulis, & nominibus.*

18 *Idem evenit Contrahentibus, & Tabellionibus.*

19 Extradotis *nomine quid propriè veniat, dissident inter se Doctores, relati* ibid., & num. 20.

20 *Verba ampla, & generalia restrictionem omnem excludunt*, & num. 28.

22 *Verba generalia, atque universalia sæpiùs geminata, vacua effectu esse non debent.*

23 *Verbum nullum, immò nec syllaba in ultimis voluntatibus sinè effectu operandi posita censenda est.*

24 *Legatum, quoties id exigit ratio sermonis generalis, extenditur ad ea omnia, quæ alioquin sub illo non venirent.*

25 *Verba adjecta ampliandi Legati causâ nullo pacto valent restringi.*

26 Extradotis *nomine, junctis generalibus, amplisque verbis, omne id, quod sub eo verisimiliter à Disponente intelligi potuit, comprehensum censendum est.*

27 *Reliquatus debitum ab assignatione differt, & in quo?* num. 28.

28 *Assignationis nomen promissionem importat.*

29 *Dictio = & = ampliativa est.*

30 *Ve-*

40 *Ex Legantis necessitudine, & consanguinitate voluntas metienda est.*

41 *Causæ piæ favore semper, quod majus est, legatum censetur.*

42 *Legatum quodlibet determinatur à caussa eidem adnexa.*

43 *Legatum pium eò latiùs interpretandum est, si destinatum ad certum conficiendum opus*, & num.45.

44 *Pro Legati pii adimplemento si designata quantitas non sufficiat, heres debet supplere.*

46 *Administratoris liberatio facta à Muliere, sinè solemni redditione rationis, inutilis prorsùs est.*

47 *Præsertim, si Statutum adsit, certas præscribens solemnitates in contractibus Mulierum.*

48 *Testatrix præsumenda non est dilectæ sorori, & piæ Causæ inutiliter legare voluisse.*

50 *Legata favore Consanguinei, sive Loci Pii, ne inutilia reddantur, à propria verborum significatione recedendum est.*

51 *In Legato jocalium vestes non continentur.*
Eæ tamen cedunt Legato, si nulla alia Testator jocalia habebat, ibid.

52 *Legatum generale non comprehendit ea, quæ mercimonii caussâ comparata sunt.*

53 *Limita, si inutile aliàs redderetur.*

55 *In Legato omne id, quod verba importare valent, censetur comprehensum.*

56 *Idque non est extensio, sed declaratio consona verborum proprietati.*

57 *Testator, si rem alienam, sciens, alteri leget, Legatum tenet saltem quoad æstimationem, & pretium.*
Hujusmodi Legatum Testator ad mentem Juris reliquisse censetur, num.59.

59 *Contraventio voluntati Testatoris ut excusetur, utque evitetur caducitatis pæna, sufficit quævis colorata, immò etiam bestialis caussa.*

60 *Testator heredem in rebus suis gravare potest.*

MARIA Baptina Ricci in ultimo testamento, cum quo decessit, Legatum quoddam ordinavit, his verbis = *Dichiara inoltre essa Signora Testatrice restare vera, reale creditrice del fù Sig. Giulio Ricci suo Zio di somma di rilievo, che è necessario forse liquidarla in Giudizio, quando oggi nol sia, ma dovuta alla Signora Testatrice per stradote, dovuta dal d. fù Signor Giulio, e ne' suoi Beni, ed eredità, ed altri qualunque obligati, e Beni ipotecati, e tanto per ragione d'assegnazione, ed altro dovutole dalla detta, hà lasciato, e lascia per via di Legato, donazione causâ mortis, ò in altra miglior maniera, che lasciar si possa, la metà d'essa sua stradote, e altro dovutole, come sopra, dalla d. Eredità, e tanto per ragione di dote materna, ed altra causa, niuna esclusa, con tutte le sue ragioni sì di capitale, che di frutti, la metà, come si è detto sopra, allo Spedale di Pammatone, o sia al Magistrato Illmo de' Signori quattro Protettori del Misimo, con la condizione però infrascritta, e non altrimenti, l'altra metà poi di detta sua stradote, assegnazione, ed altro dovutole dall' eredità del detto Signor Giulio Ricci, in tutto come sopra, l'hà lasciato, e lascia alla Signor' Anna sua sorella, moglie del d. Signor' Alessandro Sforza, eredi, e successori: colla condizione, colla quale hà lasciato per via di Legato la metà della sua stradote, assegnazione, ed altro dovutole nell'eredità di d. quondam Signor Giulio Ricci, allo Spedale sudetto, e che, pervenuta sarà d. stradote, ed altro al presato Illmo Magistrato dell' Illmi Signori Quattro Protettori dello Spedale, debbasi far raccomodare, e ristorare l'abitazione delli Reverendi Padri Cruciferi. abitanti nello Spedale, in maniera, che vi possano abitare con più larghezza.* =

Ex his verbis certa redditur substantia Legati, sed incertum est, quid sub illo comprehendatur; heres namque bon. mem. Mariæ Baptinæ sustinet, d. Legatum restringendum esse ad Bona dumtaxat extradotalia ejusdem, eò quod illa plu-

165. num.4., *Rota coram san. mem. Gregor. XV. decis. 544. num. 13., & seq., & coram Seraphin. decis. 666. num. 2., & coram Priolo decis. 172. nu. 11., & in rec. decis. 300. num. 7. part. 6., & decis. 795. num. 5. part. 18. tom. 2., decis. 882. num. 2., & 3. part. 19. tom. 2.*, &, utpotè unà cum
2 dote transiens in dominium viri, retinere nequibat naturam Bonorum extradotalium, quæ tàm quoad dominium, quàm quoad admini-
3 strationem, etiam constante Matrimonio, remanent apud uxorem, *leg. si ego §. Dotis ff. de Jur. Dot.*, *Dec. cons. 521. num. 12.*, *Viv. comm. opin. cap. 480. num. 8., & 9.*, *Ciarlin. contr. for. cap. 9. num. 49.*, *Fontanell. de pact. nupt. claus. 6. gloss. 5. part. 2. num. 12.*, *Surd. decis. 192. nu. 7., & 8.*, *Monach. decis. Lucen. 68. num. 2.*, *Rota cor. san. mem. Gregor. XV. decis. 80. num. 6., & cor. Priolo decis. 172. num. 18., & cor. Bich. decis. 352. num. 7., & 8., & in Mantiss. ad clar. mem. Card. de Luc. Dote decis. 6. num. 18.*

Ex eadem ratione sub d. Legato comprehendi minimè posse, dicebatur alia similis quantitas librarum 250000., à Julio pariter assignata eidem Baptinæ ad effectum coæquandi aliam similem assignationem, ab eodem factam D.
4 Annæ Mariæ, ut latiùs in instrumento d. assignationis, quia, cum hæc, tamquam aliquid accessorium, à præfato Julio aggregatum fuerit augmento d. dotis, sequi debebat naturam principalis, cui fiebat dicta aggregatio, juxtà *Text. in leg. 1. §. Præterea ff. de separat. Bonor.*, *Mierez. de majorat. part. 1. quæst. 10. num. 21., & part. 2. quæst. 5. num. 51. vers. quæ doctrina, & num. 26.*, *in Romana Primogenituræ de Salviatis super Jocalibus, & tabulis pictis 22. Martii 1706. §. 13. coram Rmo Molines, confirmata die 28. Junii ejusdem anni §. 14. coram eodem.*

Certiùs verò ità sentiendum esse, videbatur, quia Julius sub pœnâ caducitatis, & privationis primogenituræ, ab ipso ordinatæ favore Descendentium Baptinæ, prohibuerat dd. quantitatum separationem à suo asse hereditario, undè
5 inverisimile esse dicebatur, quod Testatrix disponere voluerit de re, quam sciebat obnoxiam esse fideicommisso, & primogenituræ, ordinatæ
215. nu. 4. vers. ego verò, *Torr. de Primog. Ital. part. 2. quæst. 13. num. 14.*, *Rota in Carpentoratien. Fideicommissi 26. Junii 1709. §. Et jure quidem in fine coram bon. me. Caffarello, dec. 376. num. 2. part. 15. rec., & coram Emerix. jun. dec. 1178. num. 7. & 8.*, quamobrem concludebatur, d. Legatum restringendum esse ad illum dumtaxat reliquatum, & credita, quæ præfata D. Baptina contrà hereditatem Patrui habere poterat ex causa administrationis cujusdam socialis negotii, post obitum Joannis Dominici illius Patris à præfato Julio exercitæ.

Verùmtamen, licèt hæc plurimùm urgere videantur, nihilominùs veriùs videtur, istiusmodi Legatum hanc restrictionem minimè admittere; 7
si enim, quoties agitur de interpretando Legato, non verborum figura, sed Testantis mens, & voluntas attendenda præcipuè est, ex sententia *Pauli* in *leg. ubi parè ff. ad Trebellian.*, *Paris. cons. 72. sub num. 2. vers. in casu autem lib. 2.*, quem sequitur *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 9. tit. 3. sub num. 1.*, *Rota coram Pamphil. dec. 728. num. 6.* ita quidem, ut, quod Testator senserit; non quod scriptum est, Legatario 8
debeatur, *leg. inter vestem ff. de aur., & argent. legat.*, *& prosequitur Mantic. loco citato*, latiùs semper interpretando ejus voluntatem, ut ad- 9
monet *Cujac. ad leg. si area ff. de legat. 2. oper. posthum. tom. 4. part. 1. fol. mihi 1232. litt. C.*; si ex generalitate verborum, magis verò, si ex mente Testatricis perspici possit, illam, Legatum, a se factum, nullo pacto restringere voluisse ad solum reliquatum, ipsi debitum ex hereditate Patrui, extendendum erit ad Bona om- 10
nia, quæ ex mente Testatricis sub dd. verborum amplitudine comprehendi possunt, ex censura *Text. in leg. Aurelius §. Legatum, & leg. finali §. Caio Seio ff. de liberat. legat.*, *leg. potest. 95. ff. de verbor. significat.*, *Doctores in leg. si ex pluribus 89. ff. de solut.*, *Cephal. cons. 773. num. 25.*, *Rota coram Emerix. jun. dec. 1. num. 3., & decis. 791. num. 8., & in rec. dec. 565. num. 11. 12. 17. & 27. part. 19. tom. 2.*

Neque hoc casu negotium ullum facessere poterit, quod Testatrix usa fuerit verbo illo = 11
Stra-

16 impropria significatione ab eisdem usurpentur,
ad definitionem utique descendendum non est,
leg. non aliter 69. §. Titius ff. de legat. 3. ibi = non
enim *in causa testamentorum ad definitionem uti-
que descendendum est, cum plerumque abusivè lo-*
17 *quantur, nec propriis nominibus, ac vocabulis
semper utantur, ibique Gloss. in verb. ad defini-
tionem, Cuiac. consult.* 48. = ibi = *Quod de Te-
statoribus ait Lex, non aliter §. ultimo ff. de le-
gat.* 3. *idem evenit Contrahentibus, & Tabellioni-*
18 *bus, ut plerumque abusivè loquantur, nec propriis
nominibus, atque vocabulis semper utantur* =, *leg.
heredibus* 35. *ff. de hered. instit., leg. Pater Se-
verinam §. Conditionum verba ff. de condit. & de-
monstrat., Gravett. cons.* 59. *num.* 1., *Menoch.
cons.* 131. *n.* 1. *& seqq., Mans. consult.* 143. *n.* 34.,
& consult. 197. *num.* 12., *Rota decis.* 81. *num.* 22.
part. 15., *& dec.* 61., *& dec.* 156., *utrobique n.* 2.
19 *part.* 18. *tom.* 1., parvi igitur refert, quod pro-
priè nomine extradotis venire tradiderint *Af-
flict. dec.* 44. *nu.* 1., *Menoch. dec. Lucen.* 68. *n.* 1.,
Boss. de dote cap. 8. *num.* 109., *Castill. contr. jur.
lib.* 4. *cap.* 40. *ex num.* 46., cum non raro ad alia
20 extendi, senserint *Alciat. lib.* 4. *parerg. cap.* 13.,
Fontanell. de pact. nupt. claus. 6. *gloss.* 2. *part.* 7.
num. 6., *Arias de mesa var. resolut. lib.* 2. *cap.* 30.
num. 2., *Thesaur. dec.* 187. *num.* 2.

Porrò, rem ordiendo à verbis, illa adeò am-
pla esse videntur, ut quamcumque penitùs restri-
21 ctionem excludant, ac manifestè innuant, Te-
statricem extradotis, sive extradotalium Bono-
rum nomine comprehendere voluisse quidquid
à Patruo ad dotem, ipsi constituendam minimè
obligato, promissum fuerat, licèt enim illa Lega-
tum juxta prioritatem temporis incœperit à cre-
dito antiquiori, quod habebat contra illius here-
ditatem, videlicet reliquatu, ut innuunt verba
illa = *Dichiara inoltre essa Signora Testatrice re-
stare vera reale Creditrice del fu Signor Giulio
Ricci suo Zio di somma di rilievo, che è necessario*

mate, atque toties geminata illorum universali-
tate, quæ effectu vacua esse non debet, ut ex
Textu in leg. stipulatu ff. de usu, tradit, *Bald.
cons.* 46. *sub num.* 1. *lib.* 1., *Simon. de Pret. de in-
terpret. ult. volunt. lib.* 2. *interpret.* 3. *solut.* 2. *nu-
*22., *Rota dec.* 242. *num.* 10. *part.* 5., *& meliùs
dec.* 295. *num.* 11. *part.* 14., omnium enim in ore
versatur commune illud effatum, quo dicitur, 23
nullum verbum, immò nec syllabam in ultimis
voluntatibus sine effectu operandi positam cen-
sendam esse; ad *Text. in leg. si quando ubi Bar-
tol., & alii ff. de legat.* 1., *leg. generaliter §.* 1.
ff. de usufruct. legat., Alexander. cons. 26. *nu.* 5.
lib. 2., *Curt. sen. cons.* 52. *num.* 330., *Rota in rec.
d. dec.* 242. *num.* 9. *part.* 5., ideòque passim ad-
monemur, quod, quoties id exigit ratio sermo- 24
nis generalis, atque universalis, Legatum ex-
tendendum sit ad ea, quæ alioquin sub illo non
venirent, *Surd. dec.* 151. *num.* 7. *& seqq., Rota
post Zacch. de obligat. Camer. dec.* 93. *num.* 8.

Ita res se habet in casu nostro, restrictionem
enim recipere minimè posse videntur verba illa =
*perciò volendo disporre di detta sua stradote, do-
vuta dal detto fu Signor Giulio, e ne suoi Beni,
e eredità, e altri qualunque obligati, e Beni ipo-
tecati* =, hæc enim verba, utpotè adjecta am- 25
pliandi Legati causâ, nullo pacto restringi posse
videntur, ad *Text. in leg. si cui servi in princip.
ff. de legat.* 1., *& leg. si mancipia ff. de fund. in-
struct., Ruin. cons.* 71. *num.* 18. *lib.* 2., *Mantic.
de conject. lib.* 9. *tit.* 3. *num.* 18. *in fine, Rota co-
ram Coccino dec.* 48. *num.* 13. *& seq.*, & sanè Te-
statrix disponere velle professa fuit *di detta sua
stradote dovuta dal detto fu Signor Giulio*, quo-
nam igitur pacto in dubium revocari poterit,
quod disponere voluerit etiam de dd. partitis li- 26
brarum 250000. debitis à Julio, & quæ, utpotè
occasione Matrimonii ab illo eidem promissa
verisimiliter in mente Mulieris venire poterant
nomine extradotis.

At ad Legatum simplicis reliquatus referri

part.19. tom.1.

Prout etiam latissima sunt illa alia verba = *hà lasciato, e lascia per via di Legato &c. la metà di essa sua stradote, e altro dovutole, come sopra, dalla d. eredità, e tanto per ragione di dote materna, e altra causa, niuna esclusa* =, verbum
29 enim illud = *altro* = cum dictione = *Et* =, quæ procul dubio ampliativa est; *Leg. ea tamen adjectio ff. de legat. 3.*, *Surd. dec. 319. num.7.*, *Rota dec.33. num.6.*, *& decis.41. num.4. part. 1. rec.*, *& coram Merlino decis. 12. num.9. cum seqq.*, *& ad ornat. Card. de Luc. de Donat. dec.19. num.6.*, *& de legat. dec.19. num. 13.*, *& in Mantiss. dec. 2. nu. 7. tit. de Fideicom.*, *& in Interamnen. Jurispatronatus 22. Martii 1706. §. Non obstante in*
30 *fin. coram Illmo Scotto*, illud, inquam, verbum = *altro* = adjectum post illa verba *sua stradote*, procul dubio importat aliud diversum à Bonis extradotalibus, si fingamus, Testatricem illorum nomine reliquatum dumtaxat intellexisse, ut de d. dictione = *altro* = tradunt *Soccin. sen. cons.300. sub num. 2. vers. = gli altri Beni = lib.2.*, *Natta cons.546. num.2. cum seqq.*, *Barbos. dict.25. n.16. vers. immò aliquando*, *Rota apud Gilian. ad Statut. Perus. dec.96. num.3.*, *& in rec. decis.714. num.5. part.2.*, *& dec.653. n.9. part.19. tom.2.*, *& coram Emerix. jun. decis. 105. num.7.*, prout etiam id, quod deberi poterat *per ragione di dote materna*, originem habere nequibat à debito reliquatus, istud enim oriebatur ex obligatione, resultante ab administratione socialis negotii, exer-
31 cita à Julio; dos verò materna debebatur ratione successionis, filiæ debitæ in Bonis maternis, ex dispositione *Text. in leg. maximum vitium 4. Cod. de liber. præter.*, *leg. si matri 11.*, *& Auth. in success. Cod. de suis, & legit. hered. §. Aliud quoque*, *Auth. ut cum de appellat. cognosc.*, *Corn. cons.94. num.5. lib.2.*, *Gobb. consult. decis. 83. num.2.*, *Rota coram Bich. dec.259. num.11.*, & denique quonam pacto restrictionem ullam admittere possunt finalia illa verba =, *e altra causa, niuna esclusa* =, Testatrix enim his non dubiis verbis sub Legato comprehendere voluisse declaravit quidquid à Patruo sibi debebatur ex bis = *e tanto per ragione di dote materna, e altra causa, niuna esclusa* =; quonam pacto similis dispositio, suâpte naturâ comprehendens credita 34
omnia, & quidquid ipsa consequi debebat ab hereditate Patrui, restringi poterit ad solum reliquatum, quasi de eo solo propriè verificari posset significatio illius verbi = *stradote* =, quod ex toto contextu dispositionis à muliere Juris ignara usurpatum apparet non ad effectum contradi- 35
stinguendi Bona extradotalia à dotalibus, sed ad effectum secernendi Bona illa, quæ reverà exegerat, & dotis nomine in domum Viri jam intulerat, ab aliis, quæ nondum exegerat, sed ipsi debebantur à d. hereditate; Cum itaque verba, quibus simile Legatum conceptum est, apertè 36
comprehendant credita omnia, quæ Testatrix habebat contra d. hereditatem, restringi nullo pacto poterit ad solius reliquatus Legatum, ut in fortioribus terminis est *Text. in leg. Julianus 66. ff. de legat. 3.*, & sequuntur *Salycet in leg. cum alienam sub num.6. vers. nisi dixerit. Cod. de Legat.*, *Menoch. cons. 145. nu.15.*, *Cephal. cons. 773. num.28.*, *Laderch. cons.53. num. 4.*, *Altograd. cons.68. num. 76. lib. 1.*, *Milaz. assert. jur. 40. num. 113.*, *Marescot. var. resolut. cap. 104. num.9. lib.2.*, *Gobb. consult. dec.75. n. 29. & 31.*, & benè *Rota in rec. dec.58. num.8. part.9. tom.1.*

Quamquam verò, quoties in verbis ambiguitas nulla est, cesset omnis voluntatis quæstio, 37
juxtà famigeratum *Text. in leg. ille, aut ille ff. de legat.3.*, nihilominùs, si sequi libeat conjecturas, quæ in tacitis, & occultis dicuntur liquidis- 38
simæ probationes, *Leg. licèt ff. de legat.1.*, *Leg. si quis locuples in fine ff. de manumiss. testam.*, *Mantica de conject. ult. volunt. lib.15. tit.4. n.9. vers. quia illa*, etiam plurima, & quidem validissima in nostra hypothesi suppetunt argumenta, quæ latiorem istiusmodi Legati interpretationem commendant.

Et primò quidem, si inspiciamus personas Legatariorum, altera est soror, altera est Ecclesia, sive Opus pium; tàm autem ratio dilectionis er- 39
gà sororem, quàm favor animæ exposcit, ut simile Legatum benigniori interpretatione extenda-

& alii, & menti tenendum, ait *Bald. in Auth. si quis ad declinand. col. penult. Cod. de Episcop. & Cleric.*, *Barbat. cons.59. num.12. lib.2.*, *Gozzadin. cons.60. num.3.*, *Cephal. cons.144. nu 23. & seqq.*, ubi, *ex Cagnol. in leg. semper in obscuris num. 10. de regul. jur.*, tradit, hanc sententiam veriorem, & communiorem, *Tiraquel. de privileg. piæ Causæ cap.25. in princip.*, *Menoch. de præsumpt. lib.4. præs.106. num.33.*, *Card. de Luca de legat. disc.13. num.5.*

Augetur vis hujus conjecturæ, si intueamur causam adscriptam medietati Legati, facti favore piæ Causæ; illud enim relictum legitur pro am-
42 pliandis ædibus Hospitalis, si autem Relictum quodlibet determinatur, & interpretationem recipit à causa eidem annexa, *Leg. Seio*, *& Leg. mania ff. de ann. legat.*, *Cephal. cons.144. n.20.*, *Surd. cons.493. num.4., de aliment. tit.2. quæst.3. num. 8.*, *Mantic. de conject. ultim. volunt lib. 6. tit.14. num.14. vers. nam legatum*, *Card. de Luca de legat. disc.7. num.17.*, *disc.14. num.13.*, *disc. 61. num.6.*, *Rota dec. 261. nu. 5. vers. quæ omnia part.2. divers.*, *& in rec. dec.295. nu.6. part.14.*,
43 dicendum procul dubio est, quod simile Legatum, destinatum ad certum opus faciendum, latiùs interpretandum sit, ut, ducto argumento ex *leg. Legatum Civitati ff. de usufruct. legat.*, tradunt *Lap. alleg.87. num. 6.*, *Rota coram Dunoz. jun. dec.982. num.9. ad fin.*, *& in dec.484. nu.5. part.13.*, *dec.488. num.6. vers. immò etiam n.10. & seqq.*, *& num.23.*, *& dec.530. nu.5. part. 19. tom.2.*; Et sanè, si quoties agitur de onere adje-
44 cto istiusmodi piis Legatis, eorum favor exposcit, ut non solùm adimplenda sint, sed, si quantitas, tali adimplemento destinata, non sufficiat, quod deest, suppleri debeat ab herede, *Roman. singular. 435.*, *Tiraquell. de privileg. piæ Caus. privileg.63.*, *Tondut. quæst. benefic. to. 1.*, *quæst. 90. num.2.*, *Card. de Luc. de testam. disc.45. n.9.*, *Rovitus dec.57. num.2.*, *Rota dec. 11. num. 8. de*

[...] ad redditionem rationis, & solutionem reliquatus, ità ut sola illius liquidatio superesset; nihilominus ipsa Patruum liberavit, & solemniter absolvit; & quamvis me non lateat, similes 46
liberationes, factas sinè solemni redditione rationis, inutiles prorsus esse; præsertim verò, si adsit Statutum aliquod certas præscribens solemnitates 47
in contractibus Mulierum, nihilominus nemo non videt, quod prò rescindenda tali liberatione, Legatarii assumere cogerentur litem, immò verò, secutâ rescissione, penè nihil actum videretur; nam deveniendum esset ad redditionem rationis, & liquidationem reliquatus, ideoque Testatrix Legatarios conjecisset in tricas illas, quas ipsa adeò abhorruit, ut potiùs Patruum, etiam post obtentam sententiam liberare maluerit: Et quamvis hæc incommoda à Legatariis subeunda sint, etiamsi Legatum comprehendat alia credita Testatrici competentia adversus Patrui hereditatem, nihilominùs hoc casu hæc incommoda abundè compensantur exuberanti emolumento, quod iidem consequantur ex aliis rebus legatis, & quo si careant, contingere facilè posset quod post litem sustentatam pro tollenda è medio liberatione, postque labores perpessos in rationibus dispungendis, reliquatus redigeretur ad quid minimum; præsumendum autem non est, 48
quod Testatrix dilectæ sorori, & piæ Causæ inutiliter legare voluerit, vel legaverit litem, allaturam incommoda, æquivalentia, aut fortè superantia commodum; quandò alioquin similia Legata benignum, non rigidum interpretem 49
exposcunt; ad *Text. in L. nutu in princip. ff. de legat.3.*, *Alexand. cons.248. num.6. lib.6.*, *Rota coram Pamphil. decis.439. num.10.*, & ne inutilia reddantur, recedendo a proprietate verbo- 50
rum, extenduntur ad ea, quæ sub illis non comprehenduntur, ex *Text. in L. Vestes cum L. seq. ff. de aur.*, *& argent. legat.*, juxta quos in Legato Jocalium licèt vestes non contineantur, vestes 51
etiam Legato cedunt, si Testator nulla alia habe-

pitudine verborum, prout contingit in casu
54 nostro, in quo Testatrix, licèt adhibuerit nomen illud = *Stradote* =, nihilominùs Legatum concepit aliis latissimis verbis, & clausulis aptis comprehendere omnia alia credita, quæ ipsi competebant adversus Patrui hereditatem; quamobrem, si ex verisimili voluntate dd. omnia
55 credita in Legato comprehendere voluit, si verba apta sunt illa comprehendere, nihil proponitur, cur eadem sub Legato non veniant, ac per consequens sub eo non includantur duæ illæ partitæ librarum 25000., quæ ipsi debebantur, juxtà præclarum Responsum *Celsi in L. Balista ff. ad Trebell., & conferunt. tradita per Rotam dec.239. num.7., & seq. part.7.*, hoc enim casu fieri minimè dicitur extensio Legati, sed comprehen-
56 sio, sivè declaratio non contraria, sed consona proprietati verborum, cum quibus Legatum conceptum est, *Rota coram Card. Cerro dec.641. num.7.*

Jam verò, constabilito his omnibus, quod, inspectà tùm mente Testatricis, tùm etiam consideratà figurà verborum, dd. duæ partitæ comprehendantur sub Legato, frustrà obiicitur, quod Julius Testator bo: me: Baptinæ prohibuerit illarum extractionem ex asse hereditario, imponendo pœnam caducitatis in casu contraventionis; nam, vel Testatrix noverat istam Patrui dispositionem, illamque acceptaverat, & licèt postea disposuerit de dd. suis creditis; nihilominùs non idcirco sequitur, quod d. Legatum fecerit animo contraveniendi illius præcepto, sed præsumendum potiùs est, quod heredem obli-
57 gare voluerit ad tradendam Legatariis æquivalentem quantitatem, ex illa immota Juris regula, quà edocemur, quod, quandò Testator, sciens rem aliquam ad alium pertinere, vel fideicommisso esse obnoxiam, illam alteri legat, Legatum tenet, si non quantum ad res ipsas, saltem ad earum æstimationem, & pretium, quod Legatario ab herede præstari debet; *L. Si res obligata ff. de legat primo, L. Cum alienam, Cod. de legat., & in §. Non solùm instit. eodem tit.*, ut enim benè inquit *Cujac. in lib.6. Cod. tit.37. de legat. tom.5. oper posthum fol. mihi 852.*

sent. tom.2. tit. de legat. fol.369., Mantic. de conject. ultim. volunt. tit.9. n.7., Andreol. contr.208. num.1., Rocc. disput. jur. select. cap.51. n.121., & seqq., Mart. vot. decis.108. num.3., Palm. alleg.192. n.76., & seqq., Gobb. consult. dec.75. num.2., & seqq., Rota in rec. decis.337. num.4. part.1., & decis.205. num.2., & seqq. part.18.,

At verò, si ad excusandam contraventionem voluntati Testatoris, & evitandam pœnam caducitatis sufficit quævis colorata causa, imo, ut nostri dicunt, etiam bestialis, & fatua, ad firmata per *Honded. cons.66. num.20., cum seqq. lib.2., Riminald. sen. cons.676. num.90., Bardellon. cons.73. num.23., Altograd. cons.34. n.59., & seq., & num.102. lib.1., Card. de Luca de fideicomm. disc.154. num.3., disc.155. num.2., & disc.157. num.3. 5., & 6., Rota coram Merlino decis.491. num.1., & coram san. me. Alex.VIII. decis.110. num.13., & in rec. decis.389. num.8. part.2., decis.489. num.2. cum seqq. part.4., & decis.777. num.17. part.19., & in Hortana Sylvarum 10. Mart. 1698. §. Opitulatur coram bo. me. Muto in Spoletana cautelæ Angeli 27. Jun. 1701. §. Imo verò coram Eminentissimo Card. de la Tremoille, in Romana Caducitatis 3. Julii 1702. §. Subnixa coram Reverendissimo Molines, & in Romana hereditatis de Ruspolis 13. Junii 1704. §. 39. in princ., & §. 49. circa med. coram eodem*, 58
quonam pacto dici poterit, bo: me. Baptinam doloso animo contraveniendi præcepto Testatoris fecisse similia Legata, quando illa, salvâ 59
manente dispositione Julii Patrui sui, eadem reliquisse censeri potest ad mentem juris, ut scilicet præstarentur ab herede in æquivalenti quantitate ex aliis rebus hereditariis, vel suis, ita suadente illà alià juris regulà, quà traditur, Testatorem gravare posse heredem in rebus suis, de 60
qua *in L. Unum ex familia 69. §. Si rem ff. de legat.2. §. Non solùm instit eodem tit., Bellon sen. cons.9. num.10., Menoch. cons.86. num.49., Cephal. cons.393. num.106., Peregrin. de fideicom. art.33. num.55., Fontanell. de pact. nupt. claus.4. gloss.5. num.38., Rota decis.88. num.22. part.5., decis.240. num.27., & 28. part.9. rec., coram Duran. decis.10. num.2., & decis.93. num.1., & 2., &*

... 1704. §. 41. circa med., & §. 55. coram eodem.

Aut verò Baptina Testatrix penitùs ignorabat Patrui præceptum, & procul dubio cessabit quælibet contraventio, quæ committi nequit sinè
62 dolo, ut notant *Bursatt. conf.107. num.1., Cyriac. contr.289. num.6., Card. de Luca de fideic. disc.154. num.3. 4., & 7., Palm. Nep. alleg.68. num.26., Rota coram Coccino decis.722. num.1., & coram Merlin. decis.491. per tot., & coram Dunoz. Jun. decis.187. num.33., & decis.958. num.14., & coram Priolo decis.187. num.23., & coram Card. Cerro decis.622. num.1., & in rec. decis.261. num.5. part.1., decis.293. n.4. part.6., & decis.168. num.17. part.19., in Romana hereditatis 29. Maii 1693. §. Aut substitutio, confirmata die 28.Junii 1697. coram Reverendissimo Decano, d. Romana caducitatis 3. Julii 1702. §. Subnixa coram eodem, in Spoletana Cautelæ Angeli 6. Februarii 1703. §. Siquidem coram R.P.D. Ansaldo, & in d. Romana hereditatis de Ruspolis 13. Junii 1704. §. 33. coram Rm̃o*
63 *Decano*; Dolo autem vacare dicitur is, qui ignorat præceptum Testatoris, cum ille, veluti
64 ex sua causa, proficiscatur ex scientia contrariæ voluntatis Testatoris, *Cyriac. contr.282. num.2. & seqq., Cutell. de donat. part.2. special.28. num.9., Torr. de Primogen. Ital. part.2. quæst.34. num.77., Rota coram Merlino decis.844. num.6., coram Buratt. decis.605. num.4., & seqq., & in rec. decis.199. num.3. part.11., decis.7. num.12. part.12., in Tudertina Bonorum 16.Junii 1692. §. Justitia coram clar. me. Card. Caccia, in Melevitana fideicommissi 21. Aprilis 1690. §. Penult. cor. Reverendissimo d'Hervault., in Romana Primogenituræ de Albericis 3. Julii 1702. §. Minùsque refragante, & §. Cum etenim coram R.P.D. Ansaldo, & in Carpentoractien. fideicommissi 26. Junii 1709. §. Et eò libentiùs coram bo. mem. Caffarello*.

Neque idcircò heres effugere poterit præsta... *Tiraquell. de pia causa privileg.66., Menoch. de præsumpt. lib.4. præsumpt.116. num.30., & seqq., Novar. in prax. privileg. miserab. personar. privileg.130. num.4., Leoncill. in tract. de privileg. Pauper. in vers. Legatum 6. num.5. privileg.207., & in vers. Legatum 19. privileg.220., Gobb. consult. decis.75. n.18.21., & seqq., & n.27., & 29.*, & de Legato facto favore conjunctæ personæ disponi- 68
tur in *L.cum alienam 10.Cod.de legat., leg.Prædia Cod. de fideicom., Rocc. disput. jur. select. cap.51. num.122., Rota cor. Millino decis.19. per tot., coram Penia decis.407. num.3., coram Card. Cerro decis.805. num.7., in rec. decis.484. n.2. part.5.*;
Quamobrem in hujusmodi Legatis species illa, 69
vel illa certa res, in eisdem expressa, non taxativè, sed demonstrativè designata censetur, *Marant. contr. part.4. respons.15., Rovit. decis.57., Rota coram Seraphin. decis.317. sub num.4., in rec. decis.63. num.21. part.11., & decis.117. num.13. part.17.*; ità demùm verba interpretando, ut num-
quam mens Testatoris, aut Legatum pium elu- 70
sorium reddatur, *Rota coram Gregor. dec.358. num.5., in rec. dec.117. num.4., & seq. part.17., decis.488. num.18. part.19.*, extensivam semper,
benigniorem que in illis admittendo interpreta- 71
tionem, *Panimoll. decis.57. num.5., Rota coram bo. me. Emerix Iun. dec.8. n.5., in rec. decis.488. num.5. part.13., & decis.488. num.11. part.19.*

Non immoror credito librarum 16000., quia illius respectu potiori jure urgent rationes superioribus locis deductæ.

Florentina nullitatis testamenti.

Paternum testamentum, in quo alimenta, aliæque præstationes filio, etiam non expressò institutionis titulo, relictæ fuerint, irritum ex capite præteritionis ipsius filii non est censendum, quoties tacitè idem titulus deprehendatur ex Testatoris mente; Hujus autem quænam argumenta, & conjecturæ expendi valeant

lium.

4 *De Testatoris voluntate ubi constat, nulla habenda est verborum ratio.*

5 *Institutio filii ex quibuscumque verbis concipi potest, & facta dici.*

7 *Verborum plures formulæ, quod filio relictum est, ad ejus institutionem trahunt, licèt hanc non exprimant.*

8 *Verborum formulæ si essent inspiciendæ, multa annullarentur testamenta.*

9 *Non omnes Testatores sciunt dicere* = Relinquo jure institutionis =.

10 *Testatorum voluntas ex tota dispositione spectanda est.*

11 *Pater alimenta, menstruasque præstationes non aliter, quàm institutionis jure reliquisse quando censendus sit?* & num. 12. & seq.

12 *Legitima in alimentorum caussam filiis à Jure constituta est.*

13 *Alimenta filiis loco Legitimæ, hæc verò alimentorum vice tradi censetur.*

14 *Institutionis titulo quid filio relictum præsumitur, si constat, in caussam Legitimæ relictum.*

15 *Alimenta, aliasque præstationes filio institutionis caussâ reliquisse censetur Pater, si imputanda esse, mandavit in id, quod filio de jure deberetur.*

16 *Institutionis titulus, licèt non expressus, erui potest ex substantia, & clausulis dispositionis.*

Quæ efficiunt, ut pro expresso ille habeatur, ibid.

17 *Institutionis jure reliquisse censetur Pater, si mentionem fecit de Legitima.*

18 *Procedit, licèt de institutionis titulo non meminerit.*

19 *Legitimam Pater eo titulo reliquisse censetur, quo de jure relinquenda erat.*

20 *Institutionis titulum præsefert mentio trebellianicæ.*

21 *Trebellianica est quædam portio soli heredi competens.*

22 *Trebellianica relicta filio, eum titulo institutionis honoratum arguit.*

30 *Institutionis titulum adesse, vel non adesse meram formalitatem sapit.*

31 *Filius adquiescendo dispositioni paternæ, an, & quando renunciasse censeatur juri consequendi integram Legitimam?*, num. 32., & seq.

32 *Pater, servatâ* Soccini *cautelâ, filium in Legitima gravare potest.*

33 *Procedit, licèt solùm per æquipollens servata fuerit.*

34 *Legitimæ jure decidisse dicitur filius acceptans testamentum Patris cum onere, quoties cautela Soccini tacitè, vel expressè fuerit servata.*

35 *Procedit etiam de minore, ac nullis etiam solemnitatibus adhibitis.*

Vel sufficit, quod factus major, numquam reclamarit; declara ut nu.37., & seq.

36 *Oneris in Legitima impositi ratificatio resultat ex numquam impugnata dispositione Patris.*

Ejusmodi autem ratificatio tollit acceptationis nullitatem, ibid.

37 *Per acceptationem gravaminis in Legitima tunc filius in ea sibi præjudicat, quando facultas sibi data est, vel integram Legitimam, vel hereditatem consequendi cum gravamine.*

38 *Vel quando Legata ipsi relicta sunt Legitimam excedentia.*

39 *Secus, si menstrua quædam præstatio, vel Legitima alternativè relicta sit.*

Tunc enim simplex acceptatio non sufficit, sed expressa requiritur Legitimæ renunciatio nu. 40., & *ratio* ibid.

40 *Legitima est de jure naturæ debita filio.*

41 *Testatoris voluntas cum cautela* Soccini *explicata, æquè adimpletur tàm si filius Legitimam detrahat, quàm si eam per fideicommissum restituat.*

42 *Filio adprobante testamentum Patris, adhuc Legitima, de qua mentio facta non est, præservata dici potest*, & num.48.

43 *Consentiens, sibi non præjudicat, quum sciat jus suum esse salvum.*

44 *Le-*

Biavesi

Margherita

Lorenzo Cosimo.

PETRUS de Valdrighis in supremis tabulis, conditis anno 1635., heredem universalem scripsit Laurentium de Valdrighis filium suum primogenitum, verbis illis = *In tutti i suoi Beni mobili, immobili, semoventi, ragioni, & azioni, crediti, & effetti di qualunque sorte tanto presenti, che futuri, suo Erede universale instituì, fece, & esser volse, e di sua propria bocca nominò il Signor Lorenzo Valdrighi suo figliolo* =, adjecto eidem onere subministrandi Cosmo filio secundogenito alimenta = *con obligo di dare la tornata di casa al Sig. Cosimo Valdrighi altro figliolo di detto Signor Testatore, fratello di detto Signor Lorenzo, insieme con il vitto alla sua propria tavola, durante la vita naturale di detto Signor Cosimo, e coll'uso, e comodità ancora delle masserizie, e biancheria di tavola, e da letto, e deva esser servito dalla servitù di detto Signor Lorenzo, il quale dovrà conferire al detto suo fratello ogni buon trattamento, affinchè possino convivere, & abitare insieme in una intiera quiete, e pace, come vivamente desidera detto Signor Testatore.* =

Adjecit his Testator præstationem scutorum octo, singulo quoque mense à Laurentio solvendam Cosmo fratri, quoad viveret = *Et in oltre detto Signor Lorenzo sia tenuto, & obligato à somministrare al detto Signor Cosimo, durante la sua vita naturale, e non più oltre, scudi otto il mese* =, cavitque, ut hæc omnia cedere deberent in causam partis, quam Cosmus ex paterna hereditate consequi potuisset, = *avendo inteso detto Signor Testatore, che la detta tornata di casa, vitto, & altro, come sopra, insieme con li scudi otto da pagarsi mensualmente al detto Signor Cosimo, fino à che naturalmente viverà, sia, & esser deva, per quanto egli potesse pretendare dalla sua eredità* =, eam subdendo rationem, quod his omnibus congruè filio providisse censebat = *poichè avendo detto Signor Testatore molto bene considerato lo stato suo, hà preteso trattare detto suo Signor figliolo con ogni convenienza, e discretezza.* =

Sin autem contigisset, præfatos fratres unâ in eadem domo vivere, æquisque inter se animis simul agere minimè posse, huic quoque casui providit, ità disponendo = *& in ogni caso, che detto Signor Cosimo non volesse convivere, e coabitare col detto Signor Lorenzo, ordina, e vuole sia egli parimente tenuto, in luogo dell'alimenti, e tornata di casa, pagarli ogni mese, fino à che naturalmente viverà, scudi quattro per ciaschedun mese oltre alli scudi otto, e così in tutto, e per tutto scudi dodici il mese, perchè possi trattarsi onoratamente, e da par suo.* =

Quoniam verò evenire poterat, quod Cosmus, minimè acquiescens judicio paterno, loco alimentorum, habitationis in domo fraterna, & menstruæ præstationis, magis è rè sua esse putaret, his posthabitis, consequi quidquid de juris rigore ex paterna hereditate competere ipsi poterat, in hoc casu itâ disposuit = *E se il predetto Signor Cosimo non volesse accettare quanto sopra, e intendesse conseguire la sua parte della* legi-

Non obscurè etiam paterno Judicio obsequi professus fuit anno 1696., quo, dissolutâ communione universali omnium Bonorum, quæ inter Petrum Patrem, & Benedictum Patruum intercesserat, & usque ad dictum tempus cum Laurentio continuata fuerat, devenerunt ad Bonorum divisionem, in qua, divisis Bonis omnibus in duas æquales partes, unicuique assignata fuerunt capitalia valoris scutorum triginta millium, cui divisioni non solùm præsens fuit Cosmus, sed idem consensit, ut Laurentio fratri, tamquam gerenti personam heredis universalis Bonorum omnium Petri communis Patris, traderetur dos materna, de qua se cum fratre acturum, dixit, amplissimè Patruum liberando ab omnibus iis, quæ, durante communione universali, gesserat in rerum communium administratione.

Verùm, ut conijcere licet ex facti serie ad me transmissâ, Cosmus post peractam dictam divisionem, agnito fortè, paternam substantiam ampliorem esse, quàm ipse crediderat, reclamare cępit à judicio paterno, &, licèt unà cum fratre in eadem domo convixerit, alimenta ibidem recipiendo, attamen recipere recusavit menstruas præstationes, utpotè minores portione illâ, quam sibi debitam esse censebat, quamobrem egrè paternum Judicium, egrius verò ferens, se adeò inæqualiter fuisse honoratum, in testamento condito anno 1707., heredes instituit *una, due, o trè Cappelle da erigersi, deputando trè Esecutori, da cavarsi il danaro per detta erezione dalle ragioni, che al Testatore si competono contro l'Eredità del Padre, e contro quelli, che rappresentano la medesima, siccome contro Lorenzo suo fratello per qualunque causa, e ragione, che contro il medesimo li si competesse, la rata delle quali Cappelle si appartenga à trè Esecutori lasciati da detto Testatore in perpetuo*, juxtà fragmentum testamentariæ dispositionis Cosmi, mihi communicatæ.

Obtulit Laurentius præfatis Executoribus me- ... troversiæ, super qua requisitus fui, ut prò veritate sententiam meam dicere velim, quod attinet ad primam, potiora mihi videntur jura Laurentii, nam, licèt ex *Jure novissimo, faucito in novella 115., filii nominatim exheredari, vel heredes institui debeant*, ideoque Petrus de Valdrighis honorabili titulo institutionis Legitimam, vel aliud quidpiam Cosmo filio relin- 1
quere teneretur, ut ejus supremum Judicium sustineri posset, *Clar. in §. Testamentum quæst. 38., Vasq. de success. creat. §.20. num.22?., Peregrin. de Fideicomm. art.36. num. 55., Merlin. de legit. lib.5. tit.2. quæst. 1. num.6., & quæst.2. num.5. & 8., Cancer. var. resolut. part.1. cap.3. num.14., Berlich.conclus. practicab. part.3. conclus. 15., Michelor. de fratrib. part. 1. cap. 33. num.24., Torr. de pact. futur.success. lib. 2. cap. 7. nu.32., Grivell. decis. Dolan. quæst. 28. num. 1., Rota in recent. decis.342. num.13., & seqq. part.13.*, quæ forma in nostro casu minimè servata dici posse videtur, eò quia verba, quibus alimenta, & annuas præstationes Testator reliquit, non referuntur ad ipsum Cosmum, nec ad Testatorem, titulo institutionis filio aliquid relinquere obligatum, sed diriguntur ad Lauren- 2
tium heredem universalem, gravatum, fratri, relicta à Testatore præstare, & quidem per verba obliqua, & precaria, quæ, quum non referuntur ad ipsum filium, trahi nequeunt ad illius institutionem, juxtà ea, quæ latè tradit *Bellon. de jur. accrescend. cap. 7. quæst. 12. num. 3., & seqq.*

Nihilominùs in casu nostro, licèt deficiat expressus titulus institutionis, cum agatùr de Relicto, facto filio, quem Pater ex juris necessitate 3
instituere tenebatur, si constet vel ex verbis, vel ex conjecturis, vel ex præsumpta mente, illum respexisse ad ea, quæ de jure facere tenebatur, & voluisse obligationi suæ satisfacere, posthabitâ figurâ, ac formâ verborum, dicen- 4
dum est, eum de institutione sensisse, ob illam certam juris nostri regulam, quâ statuitur, quod,

8 *Bellon. dict. quaest.* 12. *num.* 99., si rigor verborum, & scrupulosa illorum forma inspicienda esset, multa testamenta annullarentur, quia
9 non omnes Testatores sciunt dicere = *relinquo jure institutionis* =, & pariter dixerat *Gratian. discept.* 702. *num.* 12., *Michelor. de fratribus part.* 1. *cap.* 33. *sub num.* 39. *vers. haec enim*, *Gricell. decis. Dolan.* 28. *numer.* 27., *& seqq.*

Quâ profectò regulâ retentâ, si intueamur totam testamentariam dispositionem Petri, ut,
10 prò assequenda Testatorum mente, faciendum esse, monet *Saminiat. contr.* 114. *num.*2., *in Faventina Fideicommissi*, *seù Primogeniturae* 14. *Decembris* 1705. *§. Tot autem coram R. P. D. Scotto*, *in Romana Primogeniturae de Fabiis* 12. *Decembris* 1707. *§. Quin etiam coram R. P. D. Omanza Episcopo Gieunen.*, facilè patebit, ip-
11 sum obsequendo juris obligationi, atque adimplendo paternum officium, eo titulo filio alimenta, menstruasque pecunias reliquisse, quo de jure illa relinquere tenebatur; Laurentius enim relinquendo Cosmo habitationem, cum victu in mensa Laurentii fratris, atque usum supellectilium, aliarumque omnium rerum, ad vitae cultum, necessarium, eidem praetereà assignando menstruam praestationem scutorum octo, & denique ille unà cum fratre convenire, ac cum eo convivere minimè posset, eidem subministrarentur menstrua scuta duodecim, quibus vitam substentare posset, haec, inquam, omnia disponendo, quid aliud agere voluisse dici potest, quàm paternum curare officium, subministrando filio
12 congrua alimenta, loco Legitimae, quae cum ea de causa filiis in Bonis Patris à jure constituta fuerit, ut honestè se substentare possent, ideoque alimenta loco Legitimae, & haec alimen-
13 torum vice fungi censeantur, ad tradita per

*jur. accresc. dict. quaest.*2. *num.*71. *& seqq.*

At cur his utimur argumentis, quasi in dubio versemur, quando mens Laurentii evidens, & aperta redditur, tum ex substantia dispositionis, tum ex clausulis, efficientibus, ut talis titulus, 16
etiamsi verbis non explicatus, pro expresso tamen habeatur? Perspicuus est ille testamenti locus, in quo Testator providens casui, in quo filius judicio paterno acquiescere nollet, ità disposuit =, *e se il predetto Sig. Cosimo non volesse accettare quanto sopra, & intendesse conseguire la sua parte della Legitima, e trebellianica, dovutali di ragione, allora, & in tal caso comanda, e vuole il detto Signor Testatore, che il medesimo Signor Cosimo non possi, nè deva conseguire dalla sua Eredità altro, che detta parte di Legitima, e trebellianica, e resti in tutto, e per tutto privo delle dette mensuali prestazioni* =, in dubium enim venire nequit, quod, si Pater disponendo, mentionem 17
faciat de Legitima; censeatur eo ipso, jure institutionis, reliquisse, quia, licèt de hoc titulo non meminerit, ad jus tamen respicere videtur, & 18
velle eo titulo Legitimam relinquere, quo, de jure, est relinquenda, *Bellon. de jur. accresc. cap.* 19
7. *quaest.* 12. *num.* 65., *& seqq.*, *de Marin. var. resolut. lib.*1. *cap.*152. *num.*16., prout etiam institutionis titulum praesefert mentio trebelliani- 20
cae, quae cum sit quaedam portio, soli heredi competens, *Soccin. Jun. cons.* 122. *nu.*4. *lib.*1., 21
Testator, illam relinquendo, filium in heredem agnovisse, eumdemque titulo institutionis honorasse censetur, nè alioquin sequatur, trebellia- 22
nicam ab aliquo non herede detrahi posse, ad *Text. in leg.*1. *§. Inde Neratius*, *& leg. facta* 63. *§. Si cum suspecta ff. ad Trebellian.*, *Bellon. de jur. accresc. cap.*6. *quaest.*4. *num.* 5., *& quaest.* 5. *num.*2., & denique id ipsum Testator confirmavit ordinando, quod, nolente filio obsequi pater-

num.2., *coram Dunoz. Jun. decis. 520. num.9.*, *& inter recollect. ad ornat. clar. mem. Cardin. de Luca tit. de testament. decis.53. num. 7.*; at potentior est secunda, quæ supplet defectum insti-
26 tutionis, efficiendo, ut expressius censeatur modus, sine quo dispositio sustineri nequit, *Peregrin. de Fideicomm. artic. 36. num. 56.*, *Grivel. decis. Dolan. quæst.28.*, *Bellon. de jur. accresc. dict. cap.7. quæst.12. num. 95.*, quamobrem jure, meritòque *clar. mem. Cardin. de Luca in conflictu legis, & rationis observat. 118. §. In his autem propositionibus* ait, quod in hujusmodi Caulis *consueta dignosci videntur ineptiæ, ac*
27 *irrationabilitates, cum asperitate respectivè conjunctæ, ex eodem infecto fonte manantes procedendi cum litera, non autem cum ratione, quæ di-*
28 *stinguere docet mores, & tempora, siquidem quoad honorabilis institutionis tituli necessitatem, cum prò communi stylo, seu formulario clausula codi-*
29 *cillaris, vel alia = omni meliori modo =, sive utraque simul in testamentis adijci soleat, atque duplicis detractionis competentia in hac pura fideicommissi restitutione non detur, hinc adesse, vel non adesse institutionis titulum, merè inanem redolet*
30 *circuitum, nullumque habere videtur rationabilem finem, vel effectum, ut propterea ad meram id reducatur formalitatem, quæ superstitionis habeat speciem, dum idem est in substantia effectus, ille verò effectus, qui in ordine Judicii dignoscitur, ità calumniarum, ac litium damnabile fomentum producit* = hactenus præcitatus *Auctor*.

Firmâ igitur manente validitate testamenti, inquirendum modò est, an Cosmus post obitum Patris acquiescendo dispositioni paternæ, & plurium annorum spatio recipiendo à
31 D. Laurentio fratre suo alimenta, & menstruas præstationes, renunciasse censeatur juri consequendi integram Legitimam, ità quidem, ut nec ipse vivens, minùs verò Opus pium ejus heres prò ea consequenda hodie agere possit, & in hac quæstione potiora esse crederem jura he-

lius, seu Terræ Pontiani Censis 21. Februarii 1701. cor. R.P.D. Lancetta.

Prout etiam, licèt explorati juris sit, quod, quando expressè, vel tacitè cautela ista à Testatore adhibita reperitur, filius, adeundo pater- 34
nam hereditatem, illamque acceptando, jure Legitimæ decidisse dicatur, illamque amplius consequi, vel onera, à Patre adjecta, ab eadem reijcere nequeat, *R. P. D. Ansald. in annot. ad decis.77. num. 20. & seqq.*, *Rot. in Mantissa ad clar. mem. Cardin. de Luca in tract. de testament. decis.42. num.6.*, apud quos alii, immò verò in simili hypothesi tanti valeat acceptatio, & aditio paternæ hereditatis, ut, etiamsi agere-
tur de Minore nullæ requirerentur solemnitates 35
pro sustinendo gravamine in Legitima, vel sa-
tis sit, filium, factum majorem, tacuisse, & 36
numquam paterno judicio reclamasse, eò quod ex simili silentio resultet ratificatio, tollens nullitatem acceptationis similium onerum, *Rota cor. fan. mem. Alex. VIII. decis.110. nu.4. & 5.*, licèt, inquam, hæc omnia vera sint, nihilominus minimè applicantur casui nostro; non enim agitur de filio, qui cum gravamine fideicommissi, vel alio simili onere, imposito Legitimæ, à Patre fuerit institutus heres universalis, relictâ tantùm eidem facultate liberè consequendi suam Legitimam in casu, quo paternæ disposi- 37
tioni acquiescere nollet, tunc enim rectè per acceptationem gravaminis, resultantem ex aditione, & immixtione paternæ hereditati, repelleretur consecutione Legitimæ, utpotè compensatæ longè majori emolumento, consistente in adquisitione totius paternæ hereditatis, *R. P. D. Ansald. in annot. ad decis. 77. num. 20.*, & passim apud alios, ut etiam non absimili ratione filius reijciendus videretur, si fortè eidem relictis à Patre Legatis, excedentibus justam Le- 38
gitimæ mensuram, post eadem acceptata, ad Legitimam regressum habere contenderet, filius namque benè conscius alternativæ sibi à Patræ propositæ, si unam partem acceptavit, nequit

cia dictæ cautelæ, idcircò, quodcumque ex duobus eligit Legitimarius, non contradicit paterno testamento, sed juxtà inibi demandata, semper agere dicitur, adeout, petendo Legitimam, non impugnet Parentis judicium, ut tradit *Rot. in Bonon. Fideicommissi super Immissione* 21. *Aprilis* 1698. *§. Vel in omnem eventum coram bon. mem. Ursino*, quâ de re cum compatibile sit, per
42 filium approbari testamentum paternum, & tamen Legitimam, cujus specialis mentio habita non sit, remanere salvam, Cosmus, plurium annorum spatio recipiendo alimenta, & menstruam præstationem, sibi à Patre relictam, nullo pacto renunciasse dici potest juribus consequendi Legitimam, sciens enim, ex censura *Text. in leg. si quando §. Et generaliter Cod. de inoffic. te-*
43 *stament.*, non obstante consensu, jus suum remanere salvum, illæsa eidem remanserunt jura consequendi Legitimam, *clar. mem. Cardin. de Luc. dict. disc.* 16. *num.* 10.

Quæ si procedunt in acceptatione paterni testamenti, absque speciali Legitimæ mentione facta à filio majore, instituto in universa hæredita-
44 te, cujus commodo, atque emolumentis uberrimè compensata dici possunt onera omnia, Legitimæ imposita, quantò potiori jure justum locum sibi vindicabunt in casu nostro, in quo agitur de acquiescentia paternæ dispositioni, facta à filio minore, & quidem cum evidenti ipsius damno; nam ob alimenta, & menstruas præ-
45 stationes, minimè æquivalentes fructibus portionis Legitimæ sibi debitæ, eidem renunciasse diceretur; hoc enim casu acceptatio paterni testamenti filio non præjudicat, nam, cum cautela *Soccini* nihil aliud importet, quàm, quod filius
46 cum suo triente libero emat id, quod sibi à Patre relinquitur, inquirendum est, an filio expediat tanto pretio istam emptionem facere; patet

[illegible]
§. Ast quando coram R. P. D. Ansaldo, & *in Romana Immissionis* 7. *Maii §. Quoniam coram R. P. D. Caffarello Almæ Urbis Gubernatore*.

Nec denique omittendum, fortiùs hæc urgere in casu nostro, in quo justâ ratione dici potest, Cosmum, antè divisionem factam inter Laurentium fratrem, & Benedictum Patruum, ignorasse vires paterni patrimonii, quâ peractâ cum animadvertisset, portionem Legitimæ, sibi debitæ, longè exuperare ea, quæ sibi à Patre relicta fuerunt, statim illius judicio reclamare cœpit, ut conjicere licèt ex facto ad me transmisso; quamobrem, cum ille, vivens, declaraverit animum suum non acquiescendi paterno testamento, in dubium venire nequit, quin ad heredes
transmiserit jus impugnandi prohibitionem Le- 51
gitimæ, à Patre factam; Licèt enim Doctores censeant, hoc privilegium esse personale, & contendant, non transmitti ad heredes, ut apud *Merlin. de Legit. lib.* 3. *tit.* 2. *quæst.* 17. *num.* 1. *cum seqq.*, & *pleniùs Capyc. latr. consult.* 131. *num.* 34. & *seqq.*, contra verò affirma-
tivam sententiam sequatur *Rota*, & Roma- 52
na Curia, teste *clar. mem. Cardin. de Luca de legit. disc.* 17. *num.* 11., nihilominùs quæstio hæc, quæ procedere posse videtur in casu, quo filius, vivens, semper acquieverit judicio paterno, conticescere prorsùs videtur in casu nostro, in quo supponitur, Cosmum, paternum judicium apertè impugnasse, per ea, quæ tradit *clar. mem. Cardin. de Luca de legit. disc.* 36. *num.* 2., *disc.* 37. *num.* 2., & *seqq.*, & *disc.* 39. *num.* 4.

Ave-

2 *Praesertim, cum agitur solummodò ad illam declarandam*, & num.7.

3 *Testes duo fiduciariam institutionem satis probant*.

4 *Licèt nulla in verbis fiducia expressa sit*.

5 *Procedit maximè, ubi dispositio sit inter Liberos*.

6 *Filiorum favore sustinetur minùs etiam solemnis dispositio, prioris solemnis revocatoria*.

8 *Testes, etiam singulares, sufficiunt ad probandam inter Testatorem, & heredem scriptum fiduciariam conventionem*, & vid. num. 29. & 30.

9 *Simplices itidem sufficiunt conjecturae*.

10 *Fiduciaria dispositio satis resultat ex Testibus, nec non caussâ fiduciae, probatâ heredis personâ, & ex quo de tota hereditate agatur*.

11 *Heres fiduciarius, perindè est, ac merus custos, atque minister*.

12 *Heres fiduciarius tenetur hereditatem integrè cum suis accessionibus vero heredi conservare*, & num. 47.

13 *Institutio fiduciaria exclusa ex testamenti verbis, per Testes nequit probari*.

14 *Institutio, ut fiduciaria dici possit, caussa praeceteris, & clara verba copulativè requiruntur*, & num.15.

15 *Institutionis fiduciariae caussa concludenter est probanda*.
Haec autem ut excludatur, sat est, quod dubia dici possit, ibid.

16 *Heres fiduciarius non est, qui instituitur verbis, denotantibus dominii translationem*.

17 *Heres fiduciarius non est, qui instituitur in omnibus, & singulis Bonis mobilibus, & immobilibus*.
Mans. consult.173. num. 22. *contrarium sentiens, declaratur*, num.19.

18 *Verba* solum, & in totum *plenariam, & liberam important heredis institutionem*.

19 *Heredis institutio quod fiduciaria non fuerit, sed plenaria, ac libera, conjecturis, & argu-*

28 *Singula, quae non prosunt, juncta juvant*.

29 *Fiduciariam institutionem ex iis, quae Testator extra testamentum dixit, satis probare valent Testes, etiam singulares*.
Intellige, si testamenti verba dubia sint, & non agatur de probanda illius substantia, sed solùm de declaratione confidentiae, obscuris verbis a Testatore expressae ibid.

30 *Secus, si confidentia tum claris testamenti verbis, tum aliis argumentis excludatur*.
Tunc enim septenarius illorum numerus requiritur, nec minor sufficit.
Auctoritates firmantes, Testibus, etiam singularibus probari posse fiduciariam institutionem, licèt de revocando priori testamento agatur, declarantur num.38.

31 *Heredis institutio ut corruat, septenarius requiritur Testium numerus*.
Nec pauciores sufficiunt, licèt in dicto, loco, & tempore contestes ibid.

32 *Si autem ob speciale aliquod privilegium admittantur, rigorosiùs examinandi sunt*.

33 *Testator non a tota sua voluntate, sed ab ea tantùm parte, quam expresè reformavit, recessisse dicendus est*, & num.44.

34 *Fiduciaria institutio quomodo ex dictis ipsorum met Testium de ea deponentium valeat excludi* & num.35.

35 *Verba* = in casu, quo = *conditionem adiiciunt dispositioni*.

36 *Heres fiduciarius est, qui purè, & simpliciter, non autem sub conditione aliquâ incertâ hereditatem restituere gravatur, & ratio*, ibid., & num.37.

37 *Institutio purè, & simpliciter facta, nequit stare in suspenso, donec eveniat conditio*.

39 *Auctoritates in eo sensu, quo à* Decisionibus *allegantur, intelligendae sunt*.

40 *Institutio, cui nulla conditio in testamento adjecta est, non est conditionalis*.
Conditionis autem negativa, ex sola testamenti inspectione probari dicitur, ibid.

41 *Di-*

... hereditatem restituens, potest adhuc uti facultate sibi concessâ de particulari Legato disponendi.

Id autem verbis, ac menti Testatoris consentaneum quomodò demonstrari valeat? num. 54. & seq.

53 *Legata, & fideicommissa particularia non veniunt appellatione hereditatis.*

Proindèque nec in restitutione facienda universalis hereditatis comprehenduntur, ibid.

54 *Facultas disponendi de Legato particulari contradistinguitur à facultate nominandi unum ex Testatoris filiis, cum in oratione diversa, ac separata, nec non recta à suo verbo principali, tributa reperitur.*

55 *Idem, si favorem diversarum personarum respiciat.*

56 *Dictio* = aliorum = *personas connotat diversas ab ea, quæ in alia dispositione comprehensa sit.*

57 *Dispositio una si continet personas, in alia minimè comprehensas, hæ diversæ reputantur.*

58 *Heres gravatus, præsumitur actum restitutionis hereditatis, juxtà voluntatem Testatoris, explevisse.*

Nec verisimile est, eum cum universa hereditate dimisisse Relictum, pro aliis personis ordinatum, ibid.

59 *Legatum particulare comprehensum existimatur in restitutione hereditatis, ab herede gravato facta, per verba* = omnia dicta Bona, & hereditatem =.

Verbum = Omnia = *in restitutione hereditatis adhibitum, aptum est sub ejus generalitate, etiam particulare Relictum comprehendere*, ibid.

60 *Legatum particulare, si non sit comprehensum in dispositione, generalibus licèt verbis concepta, heres, iisdem usus verbis generalibus*

mentum testamenti, idcircò d. D. Jacobus Testator in omnibus, & singulis suis aliis Bonis mobilibus, & immobilibus, nominibus, & actionibus quibuscumque præsentibus, & futuris, ubicumque existant, & in quacumque re consistant, suam heredem universalem fecit, & instituit, & ore proprio nominavit, & nominat d. D. Violantem suam dilectissimam *Uxorem*, solam, & in totum, *à qua vult solvi Legata, & suam voluntatem adimpleri, & executioni demandari, eam onerans, & gravans in casu mortis, & secundarum nuptiarum reddere, & restituere omnia sua dd. Bona, & hereditatem absque detractione ullá trebellianicæ, & quartæ, aut alterius rei illi ex eorum filiis masculis, quem ipsa voluerit eligere, & nominare, sive per contractum, sive per dispositionem ultimæ voluntatis, & in casu, quo ille, cui ipsa voluerit facere d. restitutionem, sit mortuus, ipsa eamdem restitutionem facere poterit illi, aut illis, ex filiis defunctis, quem voluerit* =.

Volens ipse Testator, quod præfata Uxor possit disponere de duodecim millibus libris ex Bonis ipsius D. Testatoris favore talis, aut talium aliorum suorum filiorum masculorum, quem ipsa voluerit, volens d. dispositionem validam esse, perindè, ac si ipsemet illam fecisset =.

Vult etiam d. Testator, quod fructus dotis, & lucrorum d. suæ Uxoris confundantur inter illos, & cum illis suæ hereditatis, quarum tamen dotium, augmenti, & lucrorum d. Domina poterit disponere, prout de jure, absque eo quod longa perceptio fructuum hujus hereditatis in hoc præjudicium ullum ei inferat, nec per d. perceptionem dd. suæ dotes, augmentum, & lucra, & alia Bona sint umquam confusa in hac hereditate =.

Deindè idem Testator legavit Ludovico uni ex suis filiis legitimis, & naturalibus totum capitale suę tabernæ, in qua ipse aromatariam exercebat, unà cum omnibus mercibus, rebus, utensilibus, sive instrumentis, ad d. artem per-

humanis sunt, serio illam admonuit, testamento heredem suam eam instituisse, ut officio contineret Ludovicum filium suum Primogenitum, justoque incusso metu, disturbaret nuptias sibi invisas, & quas illum cum alterâ ex duabus mulieribus ab ipso designatis contrahere aliquando posse verebatur, sin verò filius ab illis abstinuisset, &, mutatâ mente, nuptias, Matri suæ probatas, celebrasset, eamdem expressè gravavit, ut sincerâ fide, & rectæ conscientiæ, ac æqui, bonique legibus illi redderet, ac restitueret omnia, & singula sua Bona, & hereditatem; amboque Testes non solùm in sententiâ, sed in ipsis etiam verbis consonant, consentiuntque, subiicientes, Testatorem post ità admonitam uxorem ipsos rogasse, ut perpetuò memoriâ retinerent id, quod præceperat uxori suæ, quam viceversâ respondisse asserunt, se religiosè viri sui voluntatem, mentemque adimpleturam.

Cum autem Ludovicus, juxtà Testatoris vota die 12. mensis Novembris anni 1672., consentiente matre, nuptias contraxisset cum D. Magdalenâ, eadem declarans adimplere velle mentem, & voluntatem, secretò sibi à Testatore communicatam, filio paternam hereditatem restituit, sibi tamen reservato, quoad viveret, usu, & dominio omnium fructuum d. hereditatis, ipsà mortuâ, consolidando cum proprietate jam restitutâ filio, & prætereà sibi reservavit jura Legatorum, dotium, augmenti, & lucrorum matrimonialium.

Denique aliquot post annos disposuit de libris duodecim millibus favore alterius ex suis filiis, id sibi integrum esse, putans, tametsi jamdudum universam hereditatem, & Bona occasione Matrimonii Ludovico filio Primogenito restituisset. Acquievit hic, quoad vixit, restitutioni, cum dicta reservatione fructuum favore Matris, sibi factæ, prout etiam numquam reclamavit adversus dispositionem de libris 12000. favore alteriùs fratris sui, ignoravit enim, donec in humanis fuit, declarationem voluntatis suæ, post conditum testamentum, à Jacobo factam, & præceptum coram pluribus, Testibus uxori injunctum restitionem merè fiduciariam, adeout eadem, utati ministri, & custodis, commodum nullum, nullamque utilitatem ex tali institutione capere potuerit, sed universam hereditatem unà cum fructibus interim perceptis restituere teneretur vero heredi, in cujus gratiam, & ad cujus commodum ipsa scripta dicebatur heres.

Tertiò, An, posito, quod hujusmodi institutio Violantis dici nequeat fiduciaria, censenda tamen sit conditionalis, effectum sortitura in solo casu, quo filius nuptias, à Testatore prohibitas, contraxisset, quà conditione minimè purificatâ, evanuerit, ideoque uxor hereditatem unà cum fructibus filio, contrahenti nuptias à Testatore permissas, restituere cogeretur?

Quartò, An Ludovicus consentiendo reservationi fructuum in restitutione hereditatis, à matre, suâ vitâ durante, factæ, sibi præjudicaverit?

Quintò demum, an Violantes post hereditatem Ludovico filio restitutam disponere potuerit de dd. duodecim millibus libris favore alterius ex filiis?

Singularum itaque dd. quæstionum examen aggrediendo, quod attinet ad primam, & secundam, quæ invicem connexæ sunt, respondendum videtur, favore Liberorum sufficienter voluntatem Testatoris probatam dici duorum dumtaxat Testium fide, argumento *Textus in leg. hac consultissimà §. Ex imperfecto Cod. de Testamentis, Auth. quod sinè eodem tit. leg. final. Cod. famil. erciscund., Gabriel. comm. conclus., conclus. 7. nu. 1., & 2. de Testam. Crass. in §. Testamentum quæst. 11. num. 4., Magdalen. de num. Test. part. 1. cap. 16. ex num. 167., Rub. de Testam. cap. 25. ex num. 86., & alii passim*. Certius in casu nostro, in quo quæstio non agitur de novâ inducendâ dispositione, aut tollendo priore testamento, sed ex dictis Testium elici solùm contenditur declaratio voluntatis Testatoris, quoad personam filii, a Matre nominandi ad Patris hereditatem, quæ ceteroquin ex ejusdem præcepto, quod expressè legitur in testamento, restituenda erat uni ex communibus filiis, quo casu procul dubio duos Testes sufficere, etiamsi cessaret favor

1 (margin, beside "voluntatem Testatoris probatam")
2 (margin, beside "mento, sed ex dictis Testium")

enim hypotheſi licèt Teſtator, nullâ in verbis expreſsâ fiduciâ, liberè heredem univerſalem Magdalenam uxorem ſuam inſtituiſſet, eique ad ſecunda vota tranſeunti, vel quandocumque decedenti ſubſtituiſſet in totâ hereditate eum ex filiis communibus, quem ipſa elegiſſet, nihilominùs, cum Primogenitus probaſſet, inter Teſtatorem, & heredem interceſſiſſe quamdam conventionem fiduciariam, quâ Mater eidem hereditatem, unâ cum fructibus reſtituere gravabatur, cum primùm attigiſſet legitimam ætatem, *Sac.*
5 *Rot.* cenſuit, Matris inſtitutionem fuiſſe merè fiduciariam, dictamque fiduciam, deductam ex dictis à Teſtatore, & à Teſtibus extrà teſtamentum auditis, concludenter probatam cenſendam eſſe duorum dumtaxat Teſtium auctoritate, quià age-
6 batur de diſpoſitione facta inter Liberos, quorum favore ſi ſuſtineretur minùs ſolemnis voluntas, tametſi prima ſolemnis revocaretur, potiori jure inter eoſdem valere debuiſſe declarationem voluntatis Teſtatoris, probatam per duos Teſtes, præſertim, cum non tenderet ad infirmandam te-
7 ſtamentariam diſpoſitionem ſolemniter ab eo celebratam, ſed ordinaretur ad deſignandam, & explicandam formam, tempus, & modum reſtitutionis hereditatis, ab herede ſcripto faciendæ illi ex filiis, quem Teſtator palam, ac directè in teſtamento ſuo inſtituere noluerat, & docuerunt etiam *Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib.3. cap.7. n.21., & ſeqq., Tondut. reſolut. civil.77., & 30., Rota cor. Buratt. deciſ.616. num.13., coram Bich. dec.354. num.11., coram Priol. deciſ.51. num.13., & ſeqq., coram Cavaler. deciſ.381. num.8., & in rec. deciſ.155. num.6., & ſeqq. part.13.*

Et ſanè, ſi fiduciam, & hujuſmodi ſecretas
8 conventiones inter Teſtatorem, & heredem ſcriptum ſingularibus Teſtibus probari poſſe, voluerunt Doctores, relati apud *Torr. d.cap.7.n.21., Rota coram Bich. deciſ.317. n.26., & d. dec.155. num.6. part.13.*, & paſſim apud alios, rurſus, ſi
9 ſimplices etiam conjecturæ in hujuſmodi quæſtionibus admittendæ ſunt, ut proſequitur *Torr.*

At verò, ſi Violantes fuit heres merè fiducia- 11
ria, planum eſt, quod eadem filio hereditatem unâ cum fructibus reſtituere tenebatur, nam, cum iſtiuſmodi heres non ſui, ſed alterius commodo inſtitui dicatur, habetur inſtar meri miniſtri, atque cuſtodis, qui hereditatem integrè, & unâ cum omnibus acceſſionibus veri heredis 12
commodo conſervare debet, juxtà *Text. in leg. Sejus Saturninus 46. ff. ad Trebell., leg. in fideicomm.3. §. Cum Pollidius ff. de uſur., Riminald. Jun. conſ.379. num.422., & ſeqq. lib.4., Bertazzol. conſ. civil.8., & 10. utrobique num.1., & ſeqq., Fontanell. de pact. nuptial. tom.2. clauſ.5. Gloſſ.8. part.4. num.77., & ſeqq., & num.82. in fin., Rub. in annot. ad deciſ.25. num.31. cum ſeqq. part.3., Manſ. conſult.173. num.1., Torr. de pact. futur. ſucceſſ. d. lib.3. cap.7. num.2., & ſeqq., de Luc. de pluralit. homin. legal. cap.78. num.1., Rocc. diſput. jur. ſelect. cap.1. num.95., & ſeqq., Rot. coram Cavaler. deciſ.284. num.3., deciſ.381. num.1., coram Coccin. deciſ.952. n.11., coram Bich. deciſ.35. num.1.*

Quamquam autem hæc non parùm urgere videantur, nihilominùs, cum, inſpectâ teſtamentariâ diſpoſitione Jacobi, Violantes apertis verbis purè, & liberè heres inſtituta, legatur in caſu dumtaxat tranſitus ad ſecundas nuptias, vel obitus hereditatem uni ex filiis reſtituere gravata, & ex toto tenore teſtamenti perſpici, aut conjici nullo pacto poſſit, Teſtatorem, alium voluiſſe inſtituere, quàm ſcriptum heredem, dici proindè nequit illius fidei commiſiſſe reſtitutionem hereditatis, unâ cum fructibus directè faciendam Primogenito, quem reverâ, & cum effectu voluit eſſe heredem, nec fiducia iſta, cujus indicium, aut veſtigium nullum reperitur in teſtamento, probatur præfatis Teſtium depoſitionibus; ipſis enim apertè reſiſtit expreſſa litera, & tenor teſtamenti illam penitus excludentis, & eorum dicta 13
eamdem concludenter non probant, prout in fortioribus terminis requiri, ſtatuitur *in leg. quidam cum filium 46. ff. de hered. inſtit., Manſ. d. conſul.173. n.19., Argel. de acquir. poſſeſ. qu.15. art.6. n.58.,*

resol. civil. 77. num.26., Argel. de acquir. possess. quæst.15. art.6. num.60., de Luca de plural. homin. legal. cap.78. num.2., Rota coram Buratt. decis.616. num.15., coram Bich. decis.35. num.1., & decis.317. n.1., & seqq., coram Priol. dec.51. num.4., decis.93. num.2., in rec. decis.765. n.3. part.2., decis.351. n.13. part.4. tom.2., dec.115. num.2, part.13., & decis.692. num.1. part.18.

Non immoror causæ, quia, quamquam hæc convincenti probatione demostranda sit,& prò eâ
15 excludenda satis sit, dubiam dici posse secundùm illam rationem, quæ Testatorem moverit ad fiduciarie disponendum, *de Luc. de pluralit. homin. leg. cap.78. num.3., Rota coram Bich. decis.317. num.12., coram Priol. decis.51. num.7., & in rec. decis.692. num.6. part.18.*, & fortè in nostrâ hypothesi sustineri po let, sufficienter illam probatam censeri posse præfatis Testibus, attamen,ut benè in proposito ait *Mansf. d. consult.173. num.30.*, supervacaneum est disserere de causâ, cum desunt verba confidentiæ, quæ sunt totum, & præcipuum fundamentum fiduciariæ institutionis, quid enim insulsius, quàm voluntatem quærere, quæ non fuit, vel cur id factum sit, quod factum non fuisse, constiterit, & sic causam investigare, quare Testator heredem instituerit fiduciarium, si de fiduciâ nulla verba protulit, nec minùs de eâ cogitasse demonstratur?, ut totidem verbis concludit præcitatus Auctor.

Tantum verò abest, quod ex testamenti verbis argumentum ullum, aut ulla,quamvis levissima, fiduciæ conjectura in nostra hypothesi elici possit, ut potiùs contrarium manifestè evincat universus illius contextus, si enim spectemus verba institutionis, hæc dispositivè, & non executivè solùm in heredem scriptam collata sunt, &, exclusâ qualibet fiducialitate, in illam tran-
16 slata leguntur jura omnia, & actiones,quæ competunt vero heredi, *Rota coram Bich. decis.35. num.11., & seqq., Torr. de pact. futur. success. lib.3. cap.7. num.36. vers. quando Testator.*, inquiens, fiduciarium dici non posse illum, quem Testator heredem scripsit, verbis denotantibus dominii translationem,in eumdem factam. Imstra hypothesi desiderantur, vel quando nulla aliâ concurrunt adminicula,confirmantia, illum, qui solus, & in totum heres scriptus reperitur, fuisse plenariâ, & liberâ institutione factum heredem, ut tradit *Rot. d. decis.317. loco citato.*

In casu autem nostro gravissima suppetunt argumenta, quibus patefit, Testatorem Violantem uxorem suam pleno jure instituisse, id enim non 20
solùm evincit impensus amor erga illam, eam enim dilectissimam nominavit, ideoque non ex aliâ causâ, quàm dilectionis, quâ eam prosequebatur, ad ipsam instituendam motus præsumitur, *Rota cor. Bich. decis.35. n.5., & decis.317. nu.11.*, Verùm præterea accedit prohibitio trebellianicæ, & cujuslibet quartæ, quæ detractio 21
cum à solo vero herede fieri possit, inutiliter autem prohibeatur heredi fiduciario, qui,ex certâ, omnibusque notâ juris nostri regulâ, quartam nullam, nullumque, licèt minimum, emolumentum ex hereditate consequi potest, *Ger. Spin. consf. 40. num.17., & seqq., Peregr. de fideicom. art.3. n.19. vers. nam decisum, Gratian. discept. forens. cap. 650. nu.3., Mart. de success. leg. part.4. quæst.3. art.3. num.17., Hodiern. ad legem hac æditali quæst.28. num.28., Rub. in annot. ad decis.25. num.31. cum seqq. part.3. rec., Rota coram Cavaler. decis.284. n.3., & dec.381. num.1.*, jure proinde, meritòque ex hujusmodi prohibitione, factâ heredi scripto, elicitur argumentum exclusivum fiducialitatis, *Carol. Anton. de Luc. de herede confidential. cap.64. num.4. vers. deindè, & de pluralit. homin. legal. cap.78. n.7., Rota coram Bich. decis.35. num.15., & seqq.*, certiùs id procedere dicens, accedentibus verbis, quibus heres scriptus in testamento,heres univer- 22
salis nominatur, & contradistinguitur ab eo, qui ratione fiduciæ prætenditur verus heres.

Eòdem pertinet non absimile argumentum, deductum ex eo, quod Testator præceperit heredi scriptæ, ut suarum dotium, augumenti, & lucrorum fructus commisceret cum illis percipiendis ex hereditate suâ, illâ tamen favore uxoris adhibitâ cautelâ, quod nempe ex longâ 23
perceptione fructuum hereditariorum præjudicium

[illegible], *Condut. resol. civil. cap.*78. *num.*1., & alii passim; si autem suos fecit fructus omnes, perceptos ante advenientem casum restitutionis, procul dubio non fuit mera heres fiduciaria, quæ, ut ostendimus *in §. At verò*, sicuti commoditatem, aut utilitatem ullam percipere
25 nequivisset ex hereditate, illius fidei commissâ, ità viceversà, si ex eadem emolumentum, aut commodum ullum consecuta fuit, fiduciariaria heres dici nequibat, *Rot. coram Bich. d. decis.*35. *num.*8., *& seq.*

Et denique illud etiam prætereundum non est, quod Testator merum executorem, nudumque voluntatis suæ ministrum contradistinxit à vero herede, prout etiam secernere novit verba dispositiva, ad heredem scriptum directa, a verbis executivis, aliorum favore in eumdem collatis, ipse enim certos voluntatis suæ executores in testamento deputavit, quos non reliquisset, si
26 uxorem heredem merè fiduciariam esse voluisset, cujus enim fidei committebat totam substantiam secretæ dispositionis, atque hereditatis suæ restitutionem, alteri faciendam, faciliùs minora credidisset, *Carol. Anton. de Luc. de plural. homin. leg. cap.*78. *n.*7., *Rot. cor. Bich. d. decis.*317. *n.*42., prout etiam, si idem novit verba executiva, eisque usus fuit, quando voluit in nominatione unius ex filiis committi uxori tàm quoad successionem in universâ hereditate, quàm etiam quoad consecutionem Legati librarum 12000., dicendum est, quod, si in institutione heredis non adhibuit similia verba, secumferentia simplicem, & puram restitutionem hereditatis, alteri
27 faciendam, sed usus fuit verbis dispositivis ad heredem scriptum directis, noluerit hoc casu, dispositionem, absque verbis confidentialibus ab ipso factam, censeri posse confidentialem, demandantem heredi scripto nudam suæ voluntatis executionem, ut ratiocinatur *Mans. d. consul.* 173. *num.*23., *& seqq.*

Quæ porrò omnia argumenta, atque conjectu-

illam assequi, atque declarare curaremus ex iis, quæ posteà idem à Testibus, dixisse fertur, tunc enim cum non ageretur de probanda substantia dispositionis, sed de declaratione confidentiæ, sub obscuris verbis, à Testatore expressæ, plurimùm urgerent, & concludenter probarent Testes, tametsi singulares, & pauciores solemni numero, a Lege in subjectâ materiâ requisito, contra verò, si institutio heredis aperta sit, & Testator, rejectis penitus verbis omnibus fiducialibus, 30
atque indicativis confidentiæ, non solùm verbis dispositivis illum, quem scripsit in testamento heredem, instituerit, sed prætereà aliis argumentis declaraverit, eumdem cum effectu consequi, velle jura omnia, emolumenta, & commoda hereditaria, posthabenda penitus erunt dicta Testium, si minores sint legitimo numero, cum prò 31
evertendâ institutione heredis, solemniter à Testatore factâ, requiratur septenarius illorum numerus, nec pauciores sufficiant, tametsi in dicto, loco, & tempore contestes sint, *de Luc. de plural. homin. legal. cap.* 78. *num.*5., *Bursat. dec.*016. *num.*7., *Priolus decis.*51. *num.*13., *& seq.*, *& decis.*93. *num.*3., *& seqq.*, *in rec. decis.*693. *num.*15., *& seq. part.*18., vel saltem negari nequit, quin, si ob peculiare aliquod privilegium 32
personæ, quæ dispositionem fiduciariam fuisse, allegat, ad id probandum admitti possit minor Testium numerus, eò certè rigorosiùs hoc casu eorum dicta examinanda erunt, quo clariora sunt verba testamenti, &, quò magis deliberata fuisse noscitur illius voluntas instituendi cum effectu illum, quem heredem scripsit in testamento, eò diligentiùs curandum, elaborandumque erit, ut dicta Testium concilientur cum dispositione solemniter scripta, adeout, quæ idem dixit extra testamentum, non trahantur ad illius destructionem.

Quamobrem, ut fusè probavimus, cum in verbis testamenti ambiguitas nulla sit, admittique nequeat quæstio ulla voluntatis Testatoris, tot

quàm ut in officio contineret Ludovicum, innuere videantur, quod tali timore vacuus, fortè uxorem non instituisset, nihilominùs non dicunt, quod nollet, eam esse reverâ heredem, qualem scripserat in testamento quodque verus heres esset filius primogenitus, cui hereditatem una cum fructibus, omnibusque emolumentis restituere teneretur, sed solùm moderatum fuisse, affirmant facultatem nominandi alium ex filiis, ipsi liberè in testamento tributam, ideoque, cum ex hujusmodi Testium depositionibus clarè, & evidenter non constet, a Testatore interversam, atque immutatam fuisse institutionem heredis scripti in testamento, sed reformata solùm dici possit libera facultas nominandi, quemlibet ex filiis, uxori elargita, dicendum est, Testato-
33 rem non à tota sua voluntate, sed in ea tantùm parte, quam expressè reformavit, recessisse, argumento *Text. in leg. Alumnæ 3. §. Qui filios ff. de adimend. legat.*, *Mans. consul.* 282. *num.* 12., *Rot. coram Cavaler. decis.* 41. *num.* 9.

Quod confirmatur ex iis, quæ iidem Testes subjiciunt, nàm, postquam narraverunt causam
34 ob quam Testator adeo amplam, & liberam facultatem uxori elargitus fuerat, referentes deindè verba dispositiva, quibus idem d. facultatem moderabatur, præcipiebatque uxori, ut hereditatem restitueret Ludovico filio primogenito, id explicant verbis importantibus conditionem, dicendo, Testatorem uxorem gravasse hereditatem suam restituere Ludovico *in casu, quo* abstineret à nuptiis, contrahendis cum per-
35 sonis ab ipso prohibitis; verba enim illa = *in casu, quo* = conditionem adijcere dispositioni, tradiderunt *Becc. cons.* 39. *num.* 20., *Ger. Spin. conf.* 61. *num.* 5., *Cyriac. contr.* 281. *num* 53., *Saminiat. contr.* 119. *num.* 50. *tom.* 2., *Gobb. consult. decis.* 16. *num.* 27., *Rota coram Ubald. decis.* 341. *num.* 4., Si autem restitutio hereditatis, facienda Ludovico, pendebat à conditione nuptiarum, cum consensu Matris ab ipso contrahendarum, ex hu-
36 jusmodi dispositionis conditionalitate tollebatur illius fiducialitas, quia fiduciarius heres alius esse nequit, nisi is, qui purè, & in omni casu, non

& num. 26., *&* 27.

Cum itaque ex his pateat, nullo pacto ex depositionibus præfatorum Testium inferri posse fiducialitatem dispositionis, de qua agitur, superfluum videri potest respondere auctoritatibus, firmantibus, favore filiorum illam probari 38
duobus dumtaxat Testibus, etiamsi ageretur non solùm de declarando, sed de revocando priore testamento, quia, præter quam quod sustinere possemus, id procedere in eo dumtaxat casu, quo verba testamenti dubia videri possint, secus verò, quando eadem clara, & aperta sunt, ut voluisse videtur *Rota coram Bich. decis.* 317. *num.* 21. *& seqq.*, quam sequitur *de Luc. de pluralit. homin. legal. cap.* 78. *num.* 5., dicimus, contrarias auctoritates non applicari nostræ hypothesi, in earum siquidem casu Testes deponebant, Testatorem expressè heredi scripto injunxisse restitutionem totius hereditatis, unâ cum fructibus vero heredi, faciendam, hujusmodi enim fiduciariam conventionem inter Testatorem, & heredem scriptum intercessisse, supponit, & probari, ait *Rota coram Seraph. dict. decis.* 1302. sub initium, & in hoc pariter sensu loquuntur, & intelligendæ sunt ceteræ auctori- 39
tates, at longè aliter res se habet in casu nostro, in quo dicti Testes nullo pacto loquuntur de hujusmodi plenariâ restitutione, cum omnibus accessionibus à fiduciario faciendâ vero heredi, sed iidem dicunt dumtaxat, Testatorem noluisse, quod uxori integrum esset nominare, quemlibet ex filiis suis, prout permiserat in testamento, sed eamdem gravasse, hereditatem restituere Ludovico filio primogenito casu, quo hic, consentiente Matre, nuptias contraxisset.

Jam verò, exclusâ his omnibus fiducialitate institutionis à Jacobo factæ, qui non precariam, nudæque executricis munus gerentem, sed veram heredem esse voluit Violantem uxorem suam, facilè resolvi videntur ceteræ quæstiones nobis propositæ; Tertia enim, in quâ disputatur, an saltem conditionalis dici possit dicta institutio, quasi Testator, illam voluerit esse heredem

, ... nostra hypo-
theti elici certè illa nequit ex depositionibus di-
ctorum Testium, coram quibus, ut ostendimus
superioribus locis, Testator professus fuit decla-
rare tantummodò velle, quamnam ob rationem
heredi suæ concessisset facultatem nominandi,
unum ex suis filiis, & quo casu eamdem vellet
ab illa exerceri favore Ludovici dumtaxat pri-
mogeniti, ideòque, si quæ ex toto contextu de-
43 positionum dictorum duorum Testium conditio
elici potest, hæc referri nequit ad Violantis in-
stitutionem, sed ad nominationem Ludovici, ab
eadem necessariò faciendam in casu, quo exosas
Testatori nuptias evitasset, & hic recurrunt ce-
tera omnia, quæ superiùs diximus, quod nem-
pè, si ratione ullâ conciliari possunt Testium
depositiones cum testamentaria dispositione
44 solemniter celebratâ, ea amplectenda sit inter-
pretatio, quâ Testator non à tota priori volunta-
te, sed in iis tantùm, quæ expresè mutavit,
recessisse dicatur, rejectis inductionibus, &
quolibet subaudito intellectu, quo ex dictis à
Testatore extra testamentum induci prætenditur
conditio, penitùs evertens totam substantiam
dispositionis, quando, si intueamur mentem,
evidens, & apertum est, eumdem nihil aliud
voluisse, quàm modum dare facultati nomi-
nandi, heredi suæ nimis amplis verbis in testa-
mento concessæ, si verò inspiciamus verba, &
dicta Testium, hæc nihil aliud præseferunt,
quàm præceptum Testatoris, heredi suæ incul-
cantis, ut bonâ fide, & pro rectæ conscientiæ
ratione hereditatem restitueret Primogenito pa-
renti conditioni, sub quâ illum necessariò no-
minandum esse, coram Testibus, declaraverat,
si itaque ex inspectione testamenti probatur ne-
gativa hujusmodi conditionis, eademque juxtâ
depositiones Testium commodè referri potest ad
nominationem, seù substitutionem Ludovici,
nihil proponitur, cur trahenda sit ad heredis in-
stitutionem, vim faciendo verbis testamenti, in
quo illa purè, & liberè concepta legitur, & di-
45 scedendo ab omnibus regulis juris, quibus præ-

liceat lucretur, suosque faciat fructus, ante ad-
ventum conditionis perceptos, restituere tamen 48
tenetur illos, quos post illius adventum percepit,
ut prosequitur *Tondut loco mox citato*.

Nec officeret acceptatio restitutionis heredi-
tatis, & consensus à Ludovico præstitus reser-
vationi fructuum favore Matris, quia, suppo-
sitâ in eo ignorantiâ dispositionis fiduciariæ, ab
omni præjudicio incolumis præservabatur, cum 49
ignorans nec consentire, nec juri, quod igno-
rat, renunciare dicatur, sed, donec durat igno-
rantia, non negligens, sed legitimo impedi-
mento jura sua persequi prohibitus censetur, *Tha-
bor. axiom. jur. lib.9. cap. 6. axiom. 17. & seq.*, 50
& hoc casu fructus non peterentur tamquam ac-
cessiones, sed tamquam pars hereditatis, unâ
cum fructibus à fiduciario restituenda vero here-
di, ideòque illi deberentur, eâdem actione,
quâ peteretur hereditas, ad tradita per *Rot.* 51
*in Romana hereditatis de Lanuviis 6. Junii
1695. §. Neque ullatenus coram R.P.D. Scotto,
& in Bononien. evictionis 10. Martii 1698. §.
Prout in simili coram Reverendissimo Molines
Decano*.

Extremum est, ut inquiramus, an Violan-
tes post dictam generalem restitutionem heredi-
tatis ab eâ factam Ludovico filio primogenito, uti
potuerit facultate disponendi favore alterius ex
filiis de libris 12000., sibi à Testatore conces-
sâ, cujus quidem quæstionis resolutio facilè de-
sumi posse videtur tum ex iis, quæ Testator dis-
posuit in testamento, tum etiam ex ipsa substan-
tia actus dictæ dimissionis hereditatis; facultas
enim nominandi ad suam hereditatem unum ex 52
filiis, à Jacobo concessa heredi suæ, de jure, &
ex verbis, ac mente Testatoris contradistin-
guitur à facultate disponendi de dictis libris
12000.

De jure quidem, quia Legata, & fideicom-
missa particularia non veniunt appellatione he-
reditatis, argumento *Text. in leg. si Titius 96. ff.
de legat. 3.*, *Ripa in leg. heredes mei num. 36.*,
& num. 40. ff. ad Trebell., *Zanchus ibidem §.* 53
Cum

stinguendâ ponderant *Ramon. conf. 91. num. 5.*, *Rocc. disput. jur. select. cap. 42. num. 22. & seqq.*, *Palm. allegat. 234. num. 12.*, *& allegat. 291. nu. 79.*, *Rot. decis. 274. num. 33. inter recollectas ab eodem Palm.*, *& in Auximana Prædii 9. Januarii 1680. §. Non obstare videbatur coram bon. mem. Rondinino*, *& 23. Februarii 1684. §. Et-*
55 *enim substitutiones coram bon. mem. Ursino*; atque etiam ex mente, quia facultas disponendi de dictis duodecim millibus libris respicit favorem diversarum personarum, voluit enim Testator, quod heres sua, postquam nominaverat unum ex filiis ad successionem universæ hereditatis, aliis providere possèt, uni vel pluribus distribuendo dictum Relictum, ut apertè innuunt verba Testatoris, ibi = *Volens &c.*, *quod præfata Uxor possit disponere &c. favore talis*, *aut talium aliorum suorum filiorum &c.* = dictio enim illa =
56 *aliorum* = procul dubio connotat personas diversas ab illâ comprehensâ in aliâ dispositione, *Barbos. tract. var. dict. 26.*, quoties autem in una
57 dispositione continentur novæ personæ, in alia minimè comprehensæ, diversæ procul dubio dicendæ sunt, *Rota in dicta Auximana Prædii 9. Januarii §. 2. ex diversitate*, *& 23. Februarii 1684. §. Independens autem*, *in Bononien. Fideicommissi de Pandinis inter collectas à Balduccio ad Ramon. decis. 27. num. 15.*, *& decis. 29. num. 15.*, *& seqq.*, *in Melevitana Fideicommissi 5. Julii 1690. §. Præterea cor. Rmo d'Hervault Archiepiscopo Turonen.*

Si itaque ex dispositione juris, & ex verbis, ac mente Testatoris dictæ dispositiones, ac facultates invicem contradistinctæ erant, concludendum est, quod Violantes, quando in contractu Matrimonii universam hereditatem dimisit Ludovico filio, eidem non restituere intellexerit Relictum etiam librarum 12000., ad quod alterum ex filiis posteà nominavit, cum
58 enim heres præsumatur in actu hujusmodi restitutionis obsequi voluisse voluntati Testatoris, illumque explevisse juxtà ejusdem mentem, verisimile non est, filio primogenito, cum universâ hereditate, dimisisse istud etiam particu- versam hereditatem, seu fideicommissum nominandi non erant, &, quatenus per malam hypothesim affirmari possèt, illam hujusmodi potestate minimè caruisse, fortè oportebat, quod eâ expressè uteretur, nihilominus, omissis hujusmodi quæstionibus, dicimus, Violantem in actu restitutionis usam fuisse iisdem verbis, quæ Testator adhibuit in testamento, ille enim gravavit uxorem, ut filio, ab ipsa nominando *in casu mortis*, *& secundarum nuptiarum*, *redderet*, *& restitueret omnia sua dicta Bona*, *& hereditatem*, immò verò non contentus illam hujusmodi generali, atque universali verbo gravasse ad omnia Bona, & hereditatem restituendam, addidit etiam cujuscumque detractionis prohibitionem, magis, magisque confirmantem integritatem restitutionis suorum omnium Bonorum, absque ullâ diminutione faciendæ, at verò, ut mox probavimus, si, posthabitis hujusmodi generalibus verbis, & clausulis, in restitutione hereditatis, ex verbis, & mente Testatoris comprehensum minimè fuit hujusmodi Relictum librarum 12000., ità etiam dicendum erit idem non venire in generali restitutione omnium Bonorum, à Violante facta filio, iisdem adhibitis generalibus verbis.

Et jure quidem optimo, quia cessat comprehensio isthæc; in nostro themate elici solum prætenditur ex universalitate verbi illius *omnia*, quod, ut notat *Rebuff. in leg. nominis 6. ff. de verb signif. fol. mihi 49. in 2. column.*, in gallico, 61
sivè etiam italico sermone pronunciatum, persæpè confunditur, & promiscuè usurpatur, quandoque pro termino *totum*, quandoque verò pro termino *omne*, quarum tamen vocum, cum in latino sermone proferuntur, non eadem virtus est, ac significatio, nam prima partium integritatem, secunda verò numeri plenitudinem plerumque designat, & notant *Dec. in leg. omnia 7. num. 2. ff. si cert. petat.*, *Jason. in leg. centurio 15. num. 48. post med. ff. de vulgar.*, *& pupillar. substitut.*, *Barbos. de diction. usu frequen. dict. 241. num. 15.*, quæ ambiguitas, & perplexitas in casu nostro procul abest, quia verbum hujus-

Legatum annuum relictum Fratribus minoribus *S. Francisci*, ex diuturna centum, & ultra annorum illius præstatione, resolutum non fuisse, minùsque incapacitatem eorumdem Fratrum, vel quia perpetuum, vel quia sine onere illud sit, obtendi posse, quoties non ad ipsos, sed ad heredem fuerit directum, expensis Sacrarum Congregationum tum Concilii, tum Rev. Fabricæ Decretis, Ordinisque Constitutionibus, in hac specie editis, plenissimè demonstratur.

VOTUM X.

1 *Legatum annuum perpetuum Reipublicæ, Ecclesiæ, aliisque politicis corporibus relictum, centum annorum præstatione resolvitur*, & num.4. ad 7., & num.23.
Contrarium num.8., & 9.

2 *Legati annui perpetui incapaces sunt Fratres minores observantiæ* S. Francisci, & num. 31.& 32.

3 *Legatum annuum perpetuum relictum homini, intelligitur ad vitam illius*, & nu. 16.

4 *Civitatis, Universitatis, Ecclesiæ, aliorumque ejusmodi civilium corporum vita statuitur annorum centum.*

5 *Iisdem relictum Legatum annuum perpetuum, ad eorum vitam intelligitur.*
Contrarium num.8., *etiamsi mentio heredum facta sit*, num.11.
Quod intellige, ut num.12., & 13.

6 *Heres minùs, quàm fieri potest, gravatus censendus est Legati annui præstatione*, & num. 30.
Limita, si Legatum respiciat favorem animæ Testatoris, & nu. 31.

10 *Legatum Ecclesiæ reliquisse Testator censetur, ut animæ consuleret suæ.*

21 *Deficiente autem conditione, intercidit, nec ad heredem transmitti potest.*

22 *Legati annui perpetui par non est ratio, sive Ecclesiæ, sive personæ privatæ relinquatur.*

23 *Legatum annuum ususfructus Reipublicæ, vel Municipio relictum, centum annis finitur.*

24 *Legatum annuum ususfructus differt à simplici Legato annuo, & in quo* num.25.

25 *In simplici Legato annuo integra manet Bonorum utilis proprietas apud heredem; secus in Legato annuo ususfructus.*

26 *Legatum annuum Titio, & ejus heredi relictum, Titii heredibus debetur in infinitum; secus de Legato ususfructus*, num. 27.

27 *Legatum ususfructus, nonnisi ad primum heredem porrigitur.*

28 *Legati perpetuitas, quoad fieri potest, vitanda est.*
Intellige, nisi subjecta materia aliter suadeat, ibid.

29 *Legati perpetuitas faciliùs admittitur favore Causæ piæ.*

31 *Fratres minores observantiæ* S. Francisci *Evangelicam paupertatem profitentur.*

32 *Seseque, nonnisi ex eleemosynis, alere, ac sustentare debent.*
Eorum propterea paupertati repugnat Legatum annuum perpetuum, ibid., & num. 35.

34 *Legata annua perpetua inter immobilia reputantur*, & num.66.

36 *Fratribus minoribus observantiæ* S. Francisci *relictum Legatum annuum non ad breve tempus, sed in perpetuum, illicitum dicitur.*
Breve autem reputatur, quod est infra decennium, ibid.

37 *Maximè autem dicitur illicitum, si sine onere*, & num.68.

38 *Le-*

dare ipsis Fratribus in eleemosynam, numer. 63.

Idque confirmatum est Decreto S. Congregationis Rev. fabricæ, ibid.

Decreta insuper ejusdem S. Congregationis *servanda esse, decrevit Sac. Congregatio Concilii*, num. 24.

43 *Legati annui perpetui sinè onere Fratres minores S. Francisci incapaces simpliciter non sunt, sed solùm ratione modi, intellige ut* num. 44., & seq.

44 *Legati in tot panibus, aliave simili eleemosyna, certis temporibus, ipsis præstandi, iidem Fratres incapaces non sunt.*

45 *Si modò non ex jure, sed ex gratia recipiant*, & num. 47. & 48.

46 *Debent autem de hoc apertè protestari.*

Sicque vera dicitur servari paupertas, ibid. & num. 71.

47 S. Bonaventuræ *sententia hæc est.*

Eaque plurimi facienda, ibid.

49 *Pontificiis itidem confirmata Constitutionibus, ac generali totius Ordinis consuetudine.*

50 *Procedit de Legatis etiam perpetuis.*

51 *Ac sinè onere relictis.*

52 *Eleemosynas perpetuas, ac perpetua etiam Anniversaria extra Judicium petere, non est habere reditus.*

53 *Legata annua perpetua relicta Fratribus minoribus* S. Francisci, *nequeunt ab herede extingui, neque per compositionem cum* R. Fabrica *reduci.*

54 *Sed eorum applicatio auctoritate Apostolicâ facienda est.*

55 *Illa autem, non applicata, potest heres, iisdem Fratribus dare in eleemosynam.*

56 *De proprietate ejusmodi Legatorum Ministri* Rev. Fabricæ *aliter disponere nequeunt, quàm ad effectum investiendi.*

57 *Fructus verò, non solutos biennio post Testatoris obitum, possunt exigere.*

Immò alios etiam post idem biennium non solutos, num. 59.

si ad ipsos dirigatur.

Ita autem intelligenda esse Decreta S. Congregationis Concilii, *in hac specie edita, declaratur*, nu. 71. ad 74.

73 *Legata annua titulo eleemosynæ ab herede præstanda Fratribus minoribus* S. Francisci, *ab istis vendi nequeunt.*

Nec peti possunt in judicio, ibid.

74 *Legata annua, Fratribus minoribus* S. Francisci *directè relicta, ut ipsis adquirantur, defectiva in substantia dicuntur.*

Et caducantur favore heredum, ibid.

75 *Legati perpetui incapaces declarari nequeunt Fratres minores, donec extet possibilitas, quod ab herede in eleemosynam tradatur.*

76 *Legatarius quis simul, & heres esse nequit.*

77 *Actio, & passio dari nequit in eodem subjecto.*

Nec debitor sui ipsius effici quis potest, ibid.

78 *Testator si heredem in Legato substituere voluisset, adhibuisset verba, indicantia non solutionem, sed retentionem.*

79 *In substitutione enim heredis non verificatur solutionis terminus.*

TITIUS in testamento, cum quo decessit anno 1520., jure Legati reliquit rubra sex, cum una quarta frumenti RR. PP. Minoris observantiæ S. Francisci Terræ Bagnacaballi, his verbis = *Item reliquit Fratribus observantiæ prædicto amore Dei, & in remedium animæ suæ, & suorum Defunctorum in auxilium educandi dictos Fratres rubra sex, cum una quarta boni frumenti tempore recollectæ, per ejus heredes tradendi quolibet banno in perpetuum, cum pœna, ut, si facere prætermiserint per annum, alium annum solvant rubra decem, si autem per duos annos continuos solvere prætermiserint, perdant hereditatem, quæ applicetur loco, seù Conventui observantiæ prædictæ, si fieri potest, prò fabrica Ecclesiæ, & prò aliis necessitatibus Fratrum ibi habitantium, &, si eorum regula non pateretur, tunc applicetur Conventui S. Francisci,*

capacis Legatum consequi valeat; super quibus Dubiis requisitus, ut pro veritate sententiam meam dicere velim, rem ordiendo à primo Dubio, quo quæritur, an dictum Legatum decursu centum nonaginta quatuor annorum, quo fuit præstitum, resolutum fuerit, primo rei obtutu ita dicendum videbatur.

Nimirum, quod, quemadmodum Legatum
3 annuum perpetuum relictum homini, intelligitur ad vitam illius hominis, ad eamque limitatur perpetuitas Legati, *clar. mem. Card. de Luca de legat. disc. 33. num. 5.*, ita etiam dicendum
4 sit de Legato relicto Civitati, aut Universitati, aliisque similibus corporibus civilibus, quorum vita cum statuatur esse centum annorum,
5 ad *Text. in leg. an usufructus ff. de usufruct.*, *& quemadm. quis utatur &c.*, *ubi Bald.*, annua idcircò Legata, in perpetuum illis relicta, excedere nequeant metam centum annorum, tum
6 ratione infinitatis evitandæ, tum etiam, ut heres minùs, quàm possibile sit, gravetur, *Bartol. in dict. leg. an usufructus ff. de usufruct.*, *Alexand. cons. 60. per tot. lib. 1.*, *Dec. cons. 378. num. 3. vers. quarto, & ultimo*, *Surd. cons. 123. num. 16.*, *aliique relati per Ciarlin. contr. 143. ex*
7 *num. 2.*, *& num. 11. lib. 2.*, qui loquuntur de perpetuis Relictis, factis Ecclesiæ etiam, & Monasteriis.

At, re maturè examinatâ, verius videtur, quod istiusmodi Legatum annuum perpetuum, minimè intercidat, minimèque resolvatur lapsu centum annorum, & hæc sententia fundatur
8 in aperta dispositione *Textus in leg. annuam 6.*, ibi = *annuam pecuniam ad Ludos Civitati reliquit, quibus præsidere heredes, voluit, successores heredum negant, se debere, quasi Testator tamdiù præstari voluerit, quamdiù præsiderent heredes, quæro igitur, cum præsidendi mentionem fecerit ad tempus, fideicommissum an perpetuò* *dicta leg. an usufructus ff. de usufruct.*, inquiens, vidisse frequentissimè servari in praxi hanc sententiam, *Abb in Cap. final. de testam.*, *Pancirol. contr. 135. num. 6.*, *& per tot.*, ubi, quod aliter docere est judicare contra conscientiam, 9
& ædificare ad gehennam ignis, *Barbat. cons. 20. num. 9.*, *& per tot. lib. 4.*, *Peregrin. de Fideicomm. art. 30. num. 11.*, ubi ità servari, testatur, *Genuen. practic. Eccles. quæst. 225.*, *& quæst. 328.*, *Muta ad consuetud. Panormitan. cap. 76. num. 59.*, *Gomez de Contract. cap. ultim. tit. de servitut. num. 19.*, *Camerell. de legat. lib. 3. cap. 2. de annu. legat. quæst. 1. num. 2. fol. mihi 256.*, *Dian. part. 5. tract. 14. resolut. 84.*, *Bonaccin. de Contract. disput. 3. quæst. 14. part. 8. §. 6. num. 2.*, *Castill. de usufruct. cap. 62. num. 20.*, *latè Ciarlin. contr. 143. ex num. 12.*, *& num. 20. lib. 2.*, *Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 42. num. 11.*, *Bordon. de legat. tom. 7. cap. 17. quæst. 9. ex num. 11. ad num. 23.*, *Gratian. discept. 131. num 1. & 3.*, *ibique Carol. Anton. de Luca num. 1. §. Contrarium*, *& duob. seqq.*, *idem Gratian. decis. 22. nu. 4.*, *Dom. Advoc. Paulut. differt. 95. num. 1. lib. 2*, ubi de Legato præstando *quolibet anno in perpetuum*, quibus verbis conceptum est illud, de quo agitur.

Quæ sanè opinio, summoperè consentanea voluntati Testatoris, quem simili Legato animæ 10
suæ saluti consulere voluisse, præsumendum esse, *ex cap. Juvenis de sponsal.*, *& cap. ad Audientiam de Homicid.*, tradunt *Pancirol. dicto cons. 135. nu. 12.*, *Ciarlin. dict. contr. 143. num. 17.*, *Gratian. discept. 131. num. 2.*, *& decis. 22. num. 15.*, locum sibi vindicat, tametsi adessent
verba illa *infrascripti sui heredes*, quæ ad he- 11
redum scriptorum vitam, ac nominatim in testamento nuncupatorum dispositionem restringere, ac limitare videntur; similia namque
verba, utpotè adjecta solutioni, non verò dis- 12
posi-

in leg. purè §. Ultim. ff. de dol. mal., leg., *& metus exceptione, leg. cum ff. de servit. urban. prædior.*, *leg. falso Cod. de divers. rescript.*, *ibique Glossa*, & explicant egregiè *Bald. in leg. 1. §. Cui in perpetuum ff. si Ager vectigal.*, *Barbat. dicto cons. 20. num. 6. lib. 4.*, *Pancirol. cons. 135. num. 5. & seqq.*, *Cephal. cons. 268. num. 31.*, *Riminald. cons. 219. num. 32. lib. 2.*, *Peregrin. de Fideicomm. art. 30. num. 6. §. Rursus, Ciarlin. dict. contr. 143. num. 16. lib. 2.*, *Gratian. decis. 22. num. 9.*

Constabilitâ igitur absolutâ istiusmodi Legati perpetuitate, facilè tolluntur ea, quæ in con-
16 trarium sub initium opposita fuerunt; parvi enim refert, quod Legatum annuum perpetuum relictum privato, ipsius morte exstinguatur, ad *Text. in leg. si in singulos*, *& leg. in singulos ff. de annu. legat.*, *& leg. cum Titio ff. ad leg. falcid.*, istud enim, utpotè vitalitium, suâptè naturâ
17 temporarium est, ut illud distinguendo à Legato relicto Ecclesiæ, docuit *Cuiac. oper. posth. tom. 5. fol. mihi 943. lit. E.*, *& fol. seq. lit. A. & B.*, verbis illis = *discrepat Legatum annuum relictum privato, & relictum Ecclesiæ, nam annuum, quod relinquitur Ecclesiæ, vel Templo, perpetuum est, quod privato, morte ejus finitur* =, pluresque hujus diversitatis congruæ suppetunt rationes, nam,
18 si Legata regulariter relinquuntur ob specialem erga Legatarium dilectionem, ex sententia *Jurisconsulti in leg. nec adjecit ff. pro socio*, consequens est, quod, si illud fiat certæ personæ, personale esse, oporteat, *leg. cum precario 12. §. 1.*, *& leg. interdictum 14. ff. de precar.*, *leg. filio familias 42. ff. de condit. & demonstrat.*, *leg. si servi 21. ff. de usufruct.*, *leg. 4.*, *& leg. penult. ff. de servit. rustic. prædior.*, *leg. Mela 14. in fin. ff. de aliment. & Cibar. legat.*, *leg. Pater 6. ff. de servit. legat.*; Rursùs similia annua Legata, ut-
19 potè quæ alimentorum causâ relicta censentur, *leg. cum hi §. Si in annos ff. de transact.*, Alimentarii morte finienda sunt, *leg. si cum præfinitione ff. quando dies legati cedat*; Et denique Legatum annuum particulari personæ factum,

ctus, Reipublicæ, vel Municipio relictum, centum annorum præstatione resolvatur; obvia namque est ratio discriminis inter hunc Legatum ab illo annuæ præstationis perpetuæ; Jure enim 24
cautum reperitur, quod Legatum ususfructus, Reipublicæ, vel Civitati relictum centum annis finiatur, ne videlicet proprietas inutilis sit apud heredem, abscedente semper usufructu, quam rationem innuit ipsemet *Text. in d. leg. an ususfructus*; At aliter res se habet in Legato annuo 25
simpliciter relicto Ecclesiæ, in illo enim proprietas Bonorum utilis, ac integra manet penes heredem, certo dumtaxat onere gravata, ut ità distinguendo, & d. contrarium *Text. in leg. an ususfructus* declarando, docent *Accurs. in d. leg. annuum §. verb. in perpetuum ff. de annu. legat.*, egregiè *Cuiac. oper. posth. tom. 5. fol. 847. lit. B. & C.*, *Pancirol. cons. 135. num. 11. in fin.*, *Peregrin. de Fideic. art. 30. num. 11.*, *Covar. var. resol. lib. 3. d. cap. 9. num. 10. sub §. Quartò ne Bartolum*, *& §. Tertiò infertur*, *Castill. de usufruct. cap. 62. num. 19.*, *Ciarlin. contr. 143. n. 22. lib. 2.*, *Bordon. de Legat. tom. 7. cap. 17. quæst. 9. ex n. 14. ad 23.*, *Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. discept. 131. num. 3. in fin. & num. 8.*

Hinc non absimili ratione fit, quod, si relinquatur annuum Legatum Titio, & eius heredi, 26
illud debetur Titii heredibus in infinitum, ex apertâ censurâ *Textus leg. in annalibus Cod. de Legat.*, *Cujac. oper. posth. tom. 5. fol. 846. lit. E.*, *Peregrin. de Fideic. art. 30. num. 11. in fin.*, *Antonell. de tempor. legal. lib. 2. cap. 43. num. 9.*; aliud verò constitutum reperitur in Legato ususfructus, quod, nonnisi ad primum heredem 27
porrigitur, *per Text. express. in leg. antiquitas 3. Cod. de usufruct.*, & distinguendo, tradunt *Accurs. in d. leg. in annalibus verb. servari*, *Cujac. oper. posth. tom. 5. fol. 847. lit. A*, ita loquens = *Et est hac in re dissimilitudo inter Legatum annuum, & Legatum ususfructus, nam annuum, quod legatum est certæ personæ, & heredi ejus, pertinet ad heredem heredis, & insequentes omnes heredes, qui alii aliis superveniunt, ut unda su-*

dum modò est, an fortè ob incapacitatem Fra-
31 trum minorum de observantia interciderit, quippè dd. Fratres, utpotè profitentes Evangelicam paupertatem; ideòque sub tutela Divinæ providentiæ conquiescentes, suæ substentationi, & alimoniæ, nonnisi ex ostiaria quæstuatione, &
32 manualibus eleemosynis, fidelium pietate præstandis consulere debent, incapaces esse videntur similium perpetuorum Legatorum, *cap. exiit de verb. signific. in 6.*, *& in Clement. exivi eodem tit.*, quasi eisdem tollatur illa omnimoda incer-
33 titudo, quam exposcit strictissimæ paupertatis votum, solius Divinæ providentiæ auxilium expectans; Cum enim istiusmodi annui re-
34 ditus, sive annua Legata inter immobilia reputentur, *d. Clement. exivi §. Cumque annui reditus de verb. signific.*, illa obtinere repugnat
35 paupertati, & mendicitati, à Seraphico Fundatore Alumnis suis indictæ, *Fagnan. in cap. in præsentia num. 52.*, *& num. 59. & seqq. de probat.*, *R. P. D. Petra in suis comment. ad Constit. Apostolic. ad Constit. S. Honorii III. tom. 2. sect. 4. num. 25.*, *& num. 36. fol. mihi 452. & 455.*, *Rot. coram bo. me. Emerix jun. dec. 1219. num. 8.*, *& dec. 1326. sub num. 7. vers. demum quoad reliqua.*

Certius verò hæc incapacitas adesse dicenda est in casu nostro, quia tale Legatum illicitum videtur tàm quoad substantiam, quàm quoad
36 modum; quoad substantiam quidem, quia agitur de Legato annuo facto pro alimonia Fratrum, non quidem ad breve tempus, quale in proposito reputatur illud infra decennium, sed in perpetuum, ex allegatis apud *D. Advoc. Piton. in sua discept. 2. num. 88. in fin.*; Quoad mo-
37 dum verò, quia idem, tamquam relictum absque ullo Missarum, sive alterius similis pii operis onere, modo illicito factum dicitur, *Rot. co-*

pretiatum vendere, ac pretium in ejus fabricæ, vel Sacristiæ erogare, ideòque agendum cum Sanctissimo Domino Nostro, & denique *ad art. 9.*, quo quærebatur, *an heredes teneantur illorum præstationes Fratribus solvere in Foro conscientiæ*, 41
dictum fuit, *non teneri*, ut sub præfato *num. 54.*; quæ Decreta referuntur etiam apud *R. P. D. Petram loco citat. tom. 2. fol. mihi 255.*, si igitur Fratres incapaces sunt istiusmodi Legatorum, absque ullo onere sub sola ipsorum contemplatione relictorum, si heredes in Foro conscientiæ ad illa præstanda non tenentur, consequens est, 42
ut eadem ad commodum heredis caduca effecta censenda sint, *Rot. coram bon. mem. Emerix. jun. d. dec. 1326. num. 18.*

Verùm enim verò, tametsi hæc plurimùm urgere videantur pro adstruenda incapacitate dd. Fratrum, in similibus Legatis perpetuis conse- 43
quendis, nihilominùs veriùs videtur, talem incapacitatem absolutam non esse, eò quod illa, tametsi facta, nullo onere adjecto, non sint simpliciter prohibita, sed dumtaxat ratione modi; Id probatur auctoritate *Divi Bonaventuræ ex lib. 2. opuscul. in libello Apologetico quæst. 9.*, ubi latè disserens de Evangelica paupertate, quam ex sui Ordinis Instituto Fratres minores profitentur, disertè, ac luculenter demonstrat, talia Legata non adversari eorum mendicitati, omnimodæque incertitudini, à qua pendere debet eorum alimonia; his autem verbis loquitur *Seraphicus Doctor = similiter, si aliquis dispone-* 44
ret per Amicum, vel alium, quod de pretio, vel proventibus illis, vel illis darentur Fratribus, tot panes quotidiè, vel tantum eleemosynæ singulis septimanis, aut annis, non essemus propter hoc prędii, vel redituum possessores, nam, si, me petente eleemosynam, aliquis dives promittat, quod singulis annis velit dare Fratribus duas tunicas,

non ex jure = ne verò hac specie omnino una daretur pusillis, & ne S. Francisci Alumni putarentur ab ignorantibus transgressores Regulæ, idem subjunxit illa talia verba = *quia verò Dominus docet nos cavere ab hominibus, & Apostolus ab omni specie mali abstinere, ne putemur ab ignorantibus transgressores Regulæ nostræ, debemus apertè protestari, nihil nobis juris in talibus donationibus velle habere* =.

Libuit excribere sententiam Seraphici Doctoris, quæ non solùm ob ejus sanctitatem, &
47 doctrinam plurimùm valet, sed maximi etiam facienda est, quia, ut advertit *Didac. de Cea* Commissarius Generalis in Romana Curia, ille spatio octodecim annorum functus munere Ministri Generalis, Ordinis regimini præfuit, quis autem sanctior, quis doctior, quis denique afferri potest magis fidus interpres Constitutionum Evangelicam præcipientium paupertatem, quàm is, qui tamdiù fuit sanctissimus illarum vindex, & custos? Quamobrem jure, meritòque tum à *Fagnano in cap. nimis prava num. 58. de excessib. Prælator.*, *tum etiam ab R.P.D. Petra d. tom.2. fol.454. §. Cum asseratis, & D. Advocato Pitonio d. discept.2. num. 128.* dicta verba referuntur, eisdemque proponitur forma, & constituitur essentia arctissimæ paupertatis, atque mendicitatis servandæ à Fratribus minoribus, eorumque Seraphicæ Regulæ minimè repugnare demonstratur similia Relicta, modò servetur modus, in illis recipiendis à sanctissimo Doctore præscriptus,
48 consistens in eo, quod non jure, idest non ullâ civili actione oriente ex testamento, sed ex mera Dantis liberalitate recipiantur, plenè enim salvatur puritas Seraphici Instituti, & Fratres non lædunt arctissimam, quam profitentur paupertatem, recipiendo hujusmodi eleemosynas legatas, si eas non recipiant tamquam per modum assignationis sibi debitas in perpetuum ex civili ulla actione, sed, seclusâ omni obligatione, per modum puræ, & simplicis eleemosynæ accepta habere profiteantur. Mitto plura, quæ ad id probandum afferri possent; hunc enim laborem præoccupavit *D. Advoc. Piton. in d. discept.*
49 *2. ex num. 6. & seqq.*, id probans unanimi Doctorum perpetuis; De his loquuntur Doctores, ut patet ex *Sylvestr. in summ. in verb. Legatum 2. quæst. 4.*, ibi = *Sicut non est contra Ordinem nostrum, immò de ordine recipere eleemosynas perpetuas, ità etiam Aniversaria perpetua &c., neque hoc est habere reditus &c., petendo extrà Judicium, sed petere illa in Judicio tamquam reditus sic debitos non licet* =, aliisque allegatis à *D. Advocato Pito-* 52
nio in d. discept.2., & à Didaco de Cea in sua alleg. apud eumdem ex *num. 67.*; De his agunt Decreta Capitulorum generalium Ordinis, relata in *d. allegat. num. 68. & seq.*, & denique ità etiam constitutum reperitur in pluribus Sacrarum Congregationum Decretis, ex quibus referre sat erit illud à *Sac. Congregatione Rev. Fabricæ editum die 14. Februarii anni 1633.* inter collecta à *bon. mem. R. P. D. Vespignano fol.71.*, & relatum à *Fagnano in d. cap. nimis prava num. 61.*, *Panimoll. dec.60. annot.3. sub num. 39.*, *D. Advoc. Piton. d. discept. 2. num. 55.*, & quo cavetur, *quod hujusmodi Legata per Debitores, vel heredes non extinguantur, vel reducantur per* 53
compositionem, cum Ministris Fabricæ faciendam, vel alio quovis modo, sed illorum capitale, sive sors principalis, vel proprietas absque aliquâ diminutione conservetur semper, & perpetuò ad effectum, ut in usus, Romano Pontifici pro tempore existenti benè visos possint applicari; Ita tamen, ut, quam- 54
diù applicationem specialem Auctoritate Apostolicâ fieri non contigerit, heredes, vel Debitores possint liberè, si velint, dd. Fratribus dare dd. annua Legata, per eosdem Fratres recipienda in eleemosynam, non autem per eos exigenda, & quod 55
quævis extinctio, reductio, seù diminutio capitalis, seù proprietatis aliter absque speciali Romani Pontificis permissione facta, eo ipso nulla sit, 56
nec Debitoribus, aut aliis quibuscumque suffragetur; inhibet præterea Commissarios, & Ministros Rev. Fabricæ, ne quoquomodo se ingerant super hujusmodi capitale, seù proprietate supradictâ, nisi ad effectum reinvestiendi, ut nempe conserventur; cavet, quod, nolentibus heredibus dare dd. eleemosynas, seù annuas præstationes, sive Legata, nonnisi pro duobus annis, elapsis à die obitus Testatoris, possint exige-

..., seu eorum haeredibus relicta, sub spe postea super illis pro minori summa se componendi cum Commissariis, & aliis *Rev. Fabricae* Ministris, expressè Sac. Congregatio eisdem prohibuit =, *ne de cetero cum heredibus, vel aliis, quomodolibet obligatis ad solutionem dd. Legatorum, ad aliquam compositionem, remissionem, vel transactionem deveniant, sed ab illis omnes annatas supra biennium decursas, & non solutas integraliter exigant, & exigere faciant in beneficium Rev. Fabricae, sinè relaxatione alicujus minimae portionis, seù quantitatis, servato in reliquo tenore Decreti, in hac materia ab eadem Sac. Congregatione editi sub die 14. Februarii 1633.* =,
60 nullas atque irritas esse decernendo quascumque compositiones, juxtà aliud Decretum ejusdem *Sac. Congregationis* editum *die 15. Decembris anni 1646.*, relatum à *R.P.D. Petra d.t.2. fol.464.*, *D. Advoc. Piton. d. discept.2. num.57.*, inter recollecta *à bo. mem. R.P.D. Vespignano fol.777.*, in margine notans, hujusmodi Decretum editum fuisse favore Fratrum de observantia, ne inscii priventur eleemosynis, quas petere non possunt, subdens, quod propterea, consentientibus illis, fieri potest compositio cum heredibus,
61 & postea traditur eleemosyna Fratribus arbitrio *Sac. Congregationis*.

At verò, si ex Decreto *Sac. Congregationis Rev. Fabricae* prohibetur, ne hujusmodi annua Legata, relicta Fratribus minoribus extinguantur per heredes, sese componentes cum Rev. Fabrica, sed eorum capitalia debeant semper integra conservari, ut ipsi possint ea dare Fratribus Legatariis per viam eleemosynae, hinc evidens,
62 & apertum redditur, quod Legata non sunt caduca in totum, sed solùm in obligatione civili, firmâ remanente obligatione naturali, juxtà quam heres tenetur praestare eleemosynas solis Fratribus; alioquin Congregatio Fabricae illas sibi applicasset, & permisisset extinctionem capitalium ... refertur à *R. P. D. Petra dict. Tom. 2. fol. 457. num.2.*, & à *D. Advoc. Pitonio dict. discept. 2. num.175.*, qui praetereà *num. 26.* meminit sententiae à Judice R. Fabricae latae anno 1612., quo heres condemnatus fuit ad solvendum Legatum 65
pro annuis alimentis Fratrum.

Cui sanè capacitati non adversantur ea, quae, in §. *Jam verò cum seq.* deducta fuerunt, nam, quod annui reditus, sive Legata inter immobilia reputentur, ideoque eorum incapaces cen- 66
sendi sint Fratres minores, ex clara dispositione *Text. in Clement. exivi §. Cumque annui reditus de verb. signif.*, *aliisque ibidem allegatis*, id, inquam, intelligendum est, quando similia Legata annuorum redituum diriguntur in ipsos Fratres, qui illa exigant, secus verò, si dirigantur ad heredes, ut declarat *R. P. D. Petra dict. tom.2. fol.464. n.33. cap.54.*; in casu autem nostro Legatum non dirigitur ad ipsos Fratres, illud jure suo percipere debentes ex re aliqua certa, sed iidem nominantur tamquam Legatarii, annuam praestationem frumenti recipere de- 67
bentes de manu heredis, qui debet, non ex fundo aliquo certo, sed ex universo suo patrimonio illam praestare, ibi = *rubra sex cum una quarta boni frumenti tempore recollectus per ejus heredes tradendi quolibet anno in perpetuum &c.* =

Prout etiam non subsistit, hujusmodi Legatum illicitum esse tàm quoad substantiam, eò quod factum sit pro alimonia Fratrum, & qui- 68
dem in perpetuum, quàm etiam quoad modum, tamquàm factum sinè ullo onere; neutra enim hujus contrariae animadversionis pars subsistit; nam, quod attinet ad primam, latè ostendimus, Legata perpetua pro alimonia Fratrum sustineri eademque quoad substantiam illicita non esse, sed illicita fieri ratione modi, qui 69
modus illicitus non consistit in eo, quod relinquantur sinè oneris adjectione, sed in eo, quod dirigantur ad ipsos Fratres, quodque jure actionis

lata in §. *Certiùs verò*, quia illa loquuntur de Legatis annuis certis, non è manu heredum capiendis, sed directis ad ipsos Fratres, ut patet
72 ex animadversis à *R.P.D. Petro dict. tom.2. fol. 454. num.36. & seq.*, inquiens, *nihil magis repugnare paupertati Evangelicæ, quàm reditus annuos certos, qui important continuum dominium in possessoribus, undè ex hoc inter stabilia connumerantur*, & evidens fit ex eo, quod dicta Decreta agunt de illis Legatis, quorum proprietas ad instantiam Fratrum Legatariorum vendi potest, quæ certè facultas competere ne-
73 quit pro istis Legatis annuis, absque ullâ civili actione ab herede titulo eleemosynæ præstandis, & quorum proprietas nec à Fratribus, nec à Syndicis in Judicio peti potest, quod nobis explicat *Decisio 1326. coram bon. mem. Emerix*, quæ sub *num.16.* ita loquitur = *Nec turbat, quod Legata relicta Fratribus minoribus modo illicito, seù repugnanti eorum Instituto, quippè quæ recipiunt substantiam à modo, sint nulla, & consequenter caduca, ac si non fuissent scripta, quoniam &c. id intelligitur de Legatis relictis sinè onere perpetuo, veluti agro, seù censu ad fruendum, possidendum, aut locandum, tunc enim, cum illa appareant facta solà contemplatione ipsorum Fratrum, & sub unico fine, ut illis acquirantur, tamquam defectiva in substantia, cor-*
74 *ruunt, & caducantur ad commodum heredis*; in quo sanè casu minimè versamur, quia non ager, non census ad fruendum, ad possidendum, aut locandum relictum est Fratribus, sed Testatoris heredes eisdem dare gravantur certam frumenti quantitatem, nullâ quidem civili obligatione, aut actione cogendi.

Cum igitur in dubium revocari nequeat capacitas dictorum Fratrum accipiendi Legatum, de quo agitur, modo tradito à Divo Bonaventura, præscripto in eorum Constitutionibus, approbato Decretis sacrarum Congregationum, Pontificiisque Constitutionibus, & denique commendato à Doctoribus, cessat penitus quævis caducitas, aut substitutio in casu incapacitatis,
75 tum quia, positâ, prout in casu nostro, possibi-

cin. Jun. cons. 8. num. 25. lib. 2., Menoch. cons. 86. num.84., Peregrin. de Fideicom. art. 7. num. 2., clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. disc. 211. num.2., & disc.64. num.3. de legat., Bellon.de jur.accresc. cap.7. quæst.29. nu.18., Surd. dec.250. nu.3., Rot. Januen. inter recollect. per Balduc. decis. & rer. judic. tit.3. dec. 21. nu.9., Rot. apud Urceol. consult. forens.82. nu.67., post Torr. de pact. futur. success.decis.51.nu.2., in rec. dec.421. nu.30. part.5., & dec.22.n.32.part.6., Certiùs, quia, si Testator ipsum heredem in Legato substituere intellexisset, non adhibuis- 78
set verba denotantia solutionem, ut fecit, sed potiùs usus fuisset verbis importantibus retentionem, heres namque poterat sibi de Legato satisfacere retinendo Bona, & ideò non verificatur terminus solutionis, ut apposite tradunt 79
Odd. cons.91. nu.44., & 52. vers. 4., Rot. Januen. dict. decis. 21. num. 10., Rot. Roman. coram Merlin. decis.505. num. 32., & in dict. decis. impress. apud Urceol. consul. for.82. num. 68. & 69., & in recent. decis. 22. num.31., & seqq. part. 6.

Tolentina Prælegati.

In prælegato omnium censuum filiis relicto, etiam census uni ex eisdem filiis antea donatus, comprehensus dici debet, concurrente Testatoris voluntate ex conjecturis elicita; & ex quibus?

VOTUM XI.

1 *Testator facultatem habet de re heredis disponendi.*
2 *Testator rem heredis potest legare.*
3 *Testator Bonis heredis onus potest adjicere; Sustinetur autem, si tantundem ei reliquit.*
4 *Testatoris voluntas censum uni ex filiis donatum comprehendendi sub prælegato omnium censuum aliis filiis relicto, ex quibus deduci valeat?*, & num. seqq.
Præsumitur talis voluntas, si eumdem censum num-

... quod ipse, vel heres habet, quàm quod è longinquo petendum est.

16 *Legatum faciliùs inducitur, quàm institutio, aut substitutio.*

17 *Testatoris voluntas gravandi heredem in Bonis propriis non requiritur, quod sit expressa, sed sufficit, quod quomodocumque patefacta sit.*

18 *Verba* = tutti li censi, con i frutti decorsi, e da decorrere = *in prælegato comprehensum indicant etiam censum, heredi antea donatum.*

19 *Verbum* = tutti = *universale est.*

20 *Heredis jus non censetur jus alienum; cum Defunctus, & heres eadem persona censeantur.*

21 *In Legato mobilium, stante dictione* = tutti = *comprehendi censentur nedum, quæ ex propria significatione veniunt, sed ea etiam, quæ aliàs non venirent mobilium appellatione.*

22 *Ita ut ampliandum illud censeatur ad omnia, ea, quæ apta sunt moveri de loco ad locum.*

Licèt horum nomine veniant solùm, quæ ad ornamentum, & instructionem domus parata sunt, ibid.

23 *Testator declarando, se disponere de Bonis, dicendus non est, censum, aliàs heredi donatum, in Legato comprehendisse.*

24 *Limita, si de eodem censu antea semper disposuerat, sciente, & patiente herede.*

25 *Et præsertim, si dictione* = tutti = *usus est.*

26 *In Legato, si aliàs inutile redderetur, comprehensa dici debent etiam quæ sub illo ceteroquin non venirent.*

27 *Donationis inter vivos revocatio irrita est.*

28 *Testatoris voluntas ex actu etiam nullo declaratur.*

29 *Legatum factum filiis, latiorem interpretationem recipit.*

30 *... promissione servandi paternum testamentum, inter fratres initâ, recedendum non est.*

FRANCISCUS Salvi in ultimo suo testamento jure prælegati reliquit Ludovico filio suo primogenito tabernam, cum universitate mercium, nominum debitorum, atque apocarum, in libris descriptarum, atque etiam argentea domi existentiâ, adeout, comprehensis quodam prædio, vestibus, anulis, jocalibus, & pannis lineis uxori ejusdem legatis, ingentem quantitatem scutorum duodecim millium, & ultrâ prælegaverit.

Aliis verò filiis, nempè Augustino, & Jacobo jure pariter prælegati reliquit = *tutti li censi attivi, con li frutti decorsi, e da decorrere* =, qui tamen, dempto quodam censu in sorte scutorum mille, & centum, longè anteà donato D. Ludovico, unà cum fructibus, non ascendebant ad scuta 500., in reliquis autem Bonis æqualiter filios omnes heredes universales instituit; Iidem verò obsequentes paternæ dispositioni, præsentibus ipsis, celebratæ, ad illius normam amicabiliter plurima Bona hereditaria diviserunt, & solemni instrumento, jurisjurandi religione munito, illam numquam impugnare promiserunt; Verùm, quia, ut mox innuimus, Testator septennio antè testamentum donaverat inter vivos Ludovico dictum censum scutorum 1100., dubitari contigit, an ille quoque comprehendatur in prælegato = *di tutti i censi* =, facto aliis filiis; Cumque hac de re ab iisdem rogatus fuerim, ut sententiam meam prò veritate dicere velim, benè perpensis Causæ hujus momentis, potiora mihi videntur esse jura, quæ pro comprehensione dictis Augustino, & Jacobo assistunt.

Certissima namque est regula illa, in Foro, & Tribunalibus communiter recepta, quâ statuitur, Jura nostra Testatori concessisse facultatem 1
disponendi de rebus sui heredis æquè, ac de pro-

§. Nec ad impediendam, *& 21. Junii 1697. §. Potestas coram Emo D. Card. Caprara*, *in Avenionen. Fideicommissi 25. Junii 1700. §. Neque etenim coram R.P.D. Ansaldo*, *in Romana*, *seu Leodien. Fideicomm. de Archis 24. Martii 1702. §. Verùm admissâ coram bon. mem. Muto*, *in Illerden. hereditatis de Gomar. 4. Junii 1703. §. Hæc quoad primam partem cum seqq. coram R. P. D. Ansaldo, & in Perusina manutentionis 21. Januarii 1704. cor. R.P.D. Scotto*.

Quamobrem, cum de potestate Francisci Testatoris disponendi de censu, ab eodem jam pridem Ludovico filio, & heredi donato, dubitari nequeat, inquirendum solùm erit, an re-
4 verà voluerit illum comprehendere sub prælegato, Augustino, & Jacobo deindè facto. Quæ porrò voluntas in nostra hypothesi ex pluribus consurgere videtur, nam, cum controversus census Debitor, fructus solvere neglexisset, Franciscus non Donatarii, sed suo nomine agens, illum in carceres detrudi, curavit, à qui-
5 bus se exemit fidejussione filiorum, qui in causam dicti census favore Creditoris se obligarunt, obtentâ ab illo tum reductione usurarum censualium ad minorem quantitatem, tum etiam facultate eumdem minutatim extinguendi, solvendo scuta centum singulis annis, quæ omnia gesta fuerunt, sciente, & patiente Ludovico filio, dicti census Donatario, absque eo quod umquam meminerit, aut obtenderit præcedentem donationem, sibi à Patre factam; Inspectâ autem hac serie facti, resultante ex legalibus documentis mihi communicatis, manifestum fit, Franciscum Donantem, Ludovico filio suo numquam tradidisse dictum censum, nec ejus dominium in illum transtulisse, sed de eodem, veluti de re sua, semper disposuisse, proindeque id
6 sufficit, ut ex præsumpta voluntate Testatoris comprehensus censeatur sub dicto universali prelegato = *di tutti li censi* =, ut enim Legato cessisse præsumatur satis est, Testatorem illum
7 tamquàm suum habuisse, *Merlin. Pignatell. contr. forens. cent. 2. cap. 65. num. 20. & seq.*, &
8 rectè quidem, quia in Legatis, ut justa capi *quia falsa opinio fecit utique*, ... *non esset legaturus; nam faciliùs legat quis rem* 11
suam, quàm alienam emit ipse, vel emi vult ab herede suo; faciliores, inquit, *sunt voluntates in rebus suis legandis, quàm alienis comparandis, & onerandis heredibus ad emptionem rei, onus est heredi emere rem, quia curare debet, ut rem redimat, quia res legata est, non pretium. Cur autem, si rem heredis legaverit tamquam suam error non officit Legato? quia faciliùs quisque legat rem heredis, quàm rem alienam, cum & fa-* 12
cilior præstatio heredi sit rei suæ, quàm rei alienæ. Denique faciliùs quis legat, quod jam habet ipse, vel heres suus, quàm quod è longinquo petendum est =, & hanc differentiam agnoverunt 13
etiam *Petr. Barbos. in leg. servi electione 5. §. final. num. 25. ff. de legat. 1.*, *Corn. cons. 84. nu. 7.*, *Gabriel. cons. 132. quæst. 8. num. 65. tom. 1.*, *Marescot. var. resolut. lib. 2. cap. 104. num. 5. & 6.*, *Peregrin. de Fideicomm. art. 33. num. 24.*, *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 9. tit. 1. num. 21. vers. undè etiam*, *Gratian. disceptat. forens. 207. num. 27.*

Quâ de re ob istam faciliorem voluntatem præsumptam in Testatore comprehendendi in 14
Legato rem heredis, Legatum indistinctè sustinetur, sive ille sciverit, sive ignoraverit, rem ad heredem pertinere, ut scripsit *Papinianus loco superiùs citato*, verbis illis = *si rem tuam, quàm existimabam meam, te herede instituto, Titio legem, non est Neratii prisci sententia, nec Constitutioni locus, quâ cavetur, non cogendum præstare Legatum heredem &c.* = ibique *Bartol.*, *Bald.*, *Castrens.*, *& Cujac.*, *loco proximè allegato*, inquiens = *ergo sententia Neratii, & Constitutio Divi Pii, ut Papinianus ait, quæ induxit illam distinctionem inter scientem, & ignorantem, pertinet tantùm ad rem alienam, non ad rem heredis* =, & conferunt etiam *Textus in leg. si sibi homo §. Si fundus, & leg. si quis Inquilinos §. Cum servum ff. de legat. 1.*, *leg. cum filius 78. §. Dominus, & ibi Bartol.*, *ceterique scribentes ff. de legat. 2.*, *Jason. in leg. cum alienam nu. 10.*, *Cod. de legat.*, *Gomez. variar. resolut. tom. 1. tit. de*

*num.*24., ubi de Testatore, qui legavit rem heredis, *Rota coram Duran. decis.*93. *num.*3., *coram bon. mem. Emerix jun. decis.* 795. *num.* 22., profectò in casu nostro Testator censendus erit
18 satis expressisse voluntatem suam comprehendendi in prælegato censum, de quo agitur, verbis illis = *tutti li censi*, *con i frutti decorsi*, *e da decorrere* =, amplitudo enim, & universalitas
19 illius verbi = *tutti* = suâptè naturâ apta est comprehendere tàm census proprios ipsius Testatoris, quàm illum, Ludovico aliàs donatum, sed tamquam suum ab eo semper retentum, atque possessum, ad tradita per Doctores in *leg. cum filius §. Dominus ff. de legat.*2., *Ruin. in leg. servi electione §. Cum fundus num.*21. *ff. de legat.* 1., *Petr. Barbos. ibidem §. Final. sub num.* 24. *vers. retenta*, & *num.* 25. *fol. mihi* 187., eam red-
20 dens rationem, quod jus heredis non censetur jus alienum, cum Defunctus, & heres eadem persona censeantur, *Covaruv. in cap. cum filius §. Quin etsi Testator fol. mihi* 41., *Ruin. consil. ultim. num.*12. *lib.*2., *Cravet. cons.*133. *num.* 4., *Marescot. var. resolut. lib.* 2. *cap.* 104. *num.* 5., & *seqq.*

Ideoque Doctores, attentâ dictione illâ universali = *tutti* = censent, in simili Legato nempè
21 mobilium venire non solùm ea, quæ regulariter venire solent ex propria significatione dicti vocabuli, sed etiam ea, quæ aliàs sub simplici verbo *mobilium*, indefinitè prolato, non venirent, *Ruin. cons.*32. *num.* 5. *lib.* 2., *Curt. jun. cons.*183. *num.*4., *Altograd. cons.* 35. *num.* 1., & 2. *lib.*2., *Spad. cons.* 295. *num.*1., & 4. *lib.* 3., *Negusant. in Sylv. respons. quæst.*451. *num.* 17., *Fragos. de regim. Reipub. part.*3. *lib.*5. *disput.*8. §.12. *nu.*383. *vers. ad primum*, *Andreol. contr.*257. *ex num.*16. *usque ad fin.*, *Sabell. var. resolut. dict. cap.*10. *num.*33. & 34., *Rota coram*

Verum prætereà repetimus, quod, ut sub initium diximus, in subjecta materia Legati, prò assequenda voluntate Testatoris, conjecturam potiùs à facto, quàm à jure sumendam esse, ideoque, si Franciscus, nullo numero habitâ 24
præcedenti donatione factâ filio, tamquam de suo, de dicto censu septennii spatio tot solemnibus actibus, sciente, & patiente filio, gestis, semper dispofuerat, dicendum est, illum comprehendere voluisse sub prælegato, præsertim, inspectâ universalitate illius dictionis = *tutti* = ut simili objecto respondendo monet *Cravet. cons.* 25
133. *num.*4., *Gratian. discept. forens.* 207. *num.* 25., *Marescot. variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 104. *num.* 8.

Fortiùs verò hæc urgent, si inspiciamus verisimilem mentem Testatoris elicitam ex causa dicti prælegati, & qualitate personarum, cui illud factum fuit; nam, quod attinet ad causam, Testator præfatum omnium censuum prælegatum filiis secundogenitis reliquisse videtur, ut aliqua ex parte compensando inæqualitatem, inter filios ab ipso inductam, molliret animos secundogenitorum, egrè ferentium, filium primogenitum longè majori prælegato à Patre honoratum fuisse, si autem hæc fuit mens Testatoris, procul dubio ineptum censendum esset istiusmodi prælegatum, qui, dempto dicto majori censu, ascendisset ad scuta quadringenta, vel quingenta dumtaxat, hæc autem ratio, ne videlicet Legatum inutile reddatur, efficit, ut sub eo comprehendantur illa, quæ ceteroquin minimè continerentur, ut in similibus ferè ter- 26
minis tradit *Merlin. Pignatell. contr. forens. cent.* 2. *cap.* 65. *num.* 31., quod agnoscens providus Testator, revocavit quamcumque donationem, præcedenter ab ipso factam, quæ revocatio, 27
tametsi de jure nulla, & irrita esset, nihilominùs plurimùm confert prò interpretanda Testatoris

de condit., *& demonstr.*, *Gratian. discept. forens.* 611. *num.* 36., quinimmò, si tantus est favor Legati relicti conjunctæ personæ, ut valeat, tam-
32 etsi factum sit de re aliena, sive Testator id sciverit, sive ignoraverit, semper enim præstanda saltem est illius æstimatio, juxtà sancita in §. *Non solùm instit. de legat.*, *& leg. cum alienam Cod. eodem*; quantò magis dictus favor ur-
33 gebit, quando agitur de Legato rei ipsius heredis, non autem alienæ, hoc enim casu parvi refert, quod etiam heres sit æquè conjunctus Te-
34 statori; ideoque, cum res agatur inter æquè privilegiatos, neuter privilegio suo adversus alterum uti queat; nam hæc non procedunt, quando agitur de Legato rei heredis, sed in casu,
35 quo res aliena legata fuisset, tunc enim, si eadem alteri ex filiis prælegata fuisset à Testatore, credente, illam esse suam, & postea à Domino evinceretur, nulla Legatario evictionis nomine actio competeret adversùs coheredem æquè privilegiatum, at aliter res se habet, cum
36 versamur in Legato facto de re ipsius heredis, qui etiam in re sua à Testatore gravari potest, ejusque judicio obsequi tenetur; proindeque in casu nostro Ludovicus tenetur dictum prælega-
37 tum præcipuum relinquere fratribus suis tum inspectâ obligatione resultante ex aditione hereditatis, juxta quam heres nequit hereditatem adire, & Legatum non adimplere, ut dixit *Rota coram Pen. decis.* 407. *num.* 4., *& coram Duran. decis.* 10. *num.* 4., tum etiam attentâ recipro-
38 câ promissione inter fratres factâ observandi paternum testamentum, & adimplendi omnia in illo contenta, à qua eidem recedere integrum non est, juxtà notas juris regulas.

Lucana Successionis.

Substitutio Causæ piæ, in defectu Masculorum omnium demandata, an & quando, ex dispositione *L. cum Avus*, *& L. cum acutissimi*, purificata dici nequeat ob solam existentiam

queunt tamquam in conditione positæ.

6 *Filiabus non positis in conditione à Testatore, licèt de eis cogitaverit, eò minùs positæ neptes censendæ sunt.*

Intellige, si de fœminis in genere, secus, si de solis filiabus cogitaverit, num. 45., & seq.

7 *Exclusis fœminis, exclusi dicendi sunt, etiam Masculi ab iis descendentes.*

8 *Filiorum nomine aliquando etiam nepotes veniunt.*

Intellige tunc solùm, quando id suadet voluntas Testatoris, ibid.

Secus, quando eadem non concurrat, num. 9., & 57.

Hæcque communis est opinio, etiam Sacræ Rotæ, num. 12.

9 *Aliter filii, aliter nepotes appellantur.*

11 Statutum urbis *vocans filios in conditione positos, intelligitur de filiis primi gradus, nec ad nepotes extenditur.*

12 *Filiorum nomine quando venire nepotes censeantur?*

13 *Non veniunt, quoties heredi libera disponendi facultas relicta est.*

14 Papinianus *rationis pietatis amantissimus.*

15 *In dispositione Ascendentis ex censura* L. cum Avus, & L. cum acutissimi *tacita semper subintelligitur conditio*: si sinè filiis.

16 *Conditio* = si sinè filiis = *subintellecta in dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi, *æquè Masculos, ac fœminas comprehendit.*

Idque procedit pro excludendo Substituto, etiam descendente, num. 18.

Maximè verò prò excludendo Extraneo, num. 19.

Ac etiam piâ Causâ, num. 21.

17 *Etiam in fœminis viget conjectura pietatis ex præsumpta Testatoris mente.*

20 *Testator non est censendus Extraneos propriis Descendentibus præferrè voluisse.*

21 *De-*

......, *ex dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi, *sufficiens conjectura non est exclusionis fœminarum*.

Præsertim in concursu Extranei, quo casu eadem dispositio suum operatur effectum, licèt à Testatore exclusæ fuerint, num. 32.

29 *Ex sola Masculorum vocatione, non benè arguitur, fœminas, deficientibus etiam Masculis, fuisse exclusas*.

30 *Inter vocationem hominis, & illius exclusionem datur medium, nempè vocatio Legis*.

31 *Testatoris voluntas excludendi fœminas non benè elicitur ex illarum omissione*.

33 *Fœminas in concursu tantùm cum Masculis excludere voluisse Testator censetur, si eas non per modum regulæ exclusit, nulláque habitá agnationis contemplatione, Extraneum substituit*.

34 *Ex dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi *fœminæ, licèt exclusæ, Masculis deficientibus, admittuntur, quoties non resistat voluntas Testatoris*.

35 *In fœminis agnatio desinit*.

36 *Filiarum exclusio, ex dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi, *non inducit exclusionem neptum*.

Et conjectura, à filiarum exclusione desumpta, levissima est, num. 38., & 40.

Maximè in concursu Extranei, num. 39.

Sicuti nec inducit neptum exclusionem, quando in eisdem diversa, ac in filiabus concurrit ratio, num. 41.

Contrarium procedit in nepte non ex filio, sed ex filia, num. 32.

37 *Pietatis conjectura, militans ex dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi, *tolli nequit latá interpretatione, aut extensione de casu ad casum, ac de persona ad personam*.

52 *Pietatis conjectura, ex dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi, *in naturali ratione fundatur*.

53 *Fideicommissum, non purificatá conditione, evanuisse dicitur*.

54 *Etiam filio ex nepte prodest dispositio* L. cum Avus, & num. 63., & 64.

55 *Dispositio* L. cum Avus *ad quoscumque Descendentes extensa est*.

Etiam in præjudicium piæ Causæ substitutæ, num. 56.

56 *Piam Causam, exclusis Testatoris Descendentibus, licèt non agnatis, admitti, absurdum est*.

57 *Neptum comprehensio sub nomine filiorum aliud est, si ex mente Testatoris, aliud, si ex dispositione* L. cum Avus, & L. cum acutissimi *desumi contendatur*.

58 *In primo enim casu Testatoris voluntas debet concurrere, in secundo sat est, quod ex ea exclusio non resultet*, & num. 63.

59 *Testator vocando filios masculos ex ejus filio, expresso ejusdem nomine, censetur de filiis dumtaxat primi gradus intellexisse*.

60 *Limita, si nulla adsit particula restrictiva*.

61 *Tunc enim expressio personæ adjecta solùm censetur* demonstrativè, *ad demonstrandam nempè originem*.

62 *Dispositio* L. cum Avus, & L. cum acutissimi *non patitur, per Extraneum excludi filios, & Descendentes Testatoris, quoties ipsius verba in alium sensum detorqueri possunt*.

63 *Ex eadem dispositione, licèt à Testatore sub conditione positi fuerint filii dumtaxat primi gradus, comprehensi adhuc censentur ulteriores Descendentes, nisi de positiva eorum exclusione constet*, & num. 69.

64 *Inter inclusionem, & exclusionem Testatoris datur medium, nempè inclusio Legis*.

Patre habere dicuntur, ibid.

74 *Pater, non disponendo ad commodum alterius, dicitur propriis filiis reliquisse.*

75 *Fideicommissi conditione, beneficio* L. cum. Avus, *deficiente, potest gravatus liberè disponere, etiam in præjudicium filiorum, sub conditione dictæ Legis comprehensorum.*

Concurrente præsertim facultate ita disponendi, tributâ à Testatore, num. 77.

Et neptibus eo casu reservatum censetur solùm jus succedendi ab intestato, nu.75.

76 *Illa namque nec vocatæ, nec Avi judicio venire dicuntur.*

NOBILIS Vir Cæsar Sertori post constitutam opulentam primogenituram scutorum 15000. favore Nicolai filii sui, ejusque Descendentium masculorum de Primogenito in Primogenitum, quibus deficientibus, substituerat Paulinum Sertori suum ex Augustino fratre nepotem, ejusque pariter Descendentes masculos de Primogenito in Primogenitum in infinitum, considerans, adhuc superesse conspicuam patrimonii partem, de ea, ut præfertur in particula testamenti ad me transmissa, ita disposuit = *E perchè l' eredità di esso Signor Testatore, per quanto spera mercè la grazia di Nostro Signore Dio benedetto, sarà molto pingue, & opulenta, e perciò, oltre il detto Fideicommisso, potrà restar molto al detto Signor Nicolò Erede, come sopra, instituito, del che potrà disporre liberamente, se averà figlioli, però detto Signor Testatore, volendo provedere in caso, che detto Signor Nicolao morisse in qualsivoglia tempo senza figli maschi legitimi, e naturali, come sopra, à quello voglia si faccia del resto della sua eredità, salve sempre le cose, come sopra, per esso ordinate, detto Signor Testatore intende, e vuole, che succedino in una metà le fanciulle da maritarsi, come appresso si dirà, & i Giovani nobili, almeno che siano tali dall' anno mille seicento in quà, da mantenersi à studio, come appresso, per l'altra metà, quali Opere pie* masculis, ad quem casum relata legitur, verbis illis = *Però detto Signor Testatore volendo provedere in caso, che detto Signor Nicolao morisse in qualsivoglia tempo senza figli maschi legitimi, e naturali, come sopra, à quello voglia si faccia del resto della sua eredità &c., detto Signor Testatore intende, e vuole, che succedino in una metà le fanciulle da maritarsi &c., quali Opere pie detto Signor Testatore vuole, che siano sostituite al detto suo figlio, come sopra, in caso di morte senza figli legitimi, e naturali &c.* =

Neque admissioni piæ Causæ ullo pacto obesse dici poterat superexistentia D. Mariæ, aut D. Cæsaris ejus filii, nam, quod attinet ad D. Mariam, cum Testator ad exclusionem substituti in conditione posuerit filios masculos dumtaxat Nicolai, ibi = *Però detto Signor Testatore volendo provedere in caso, che detto Signor Nicolao morisse in qualsivoglia tempo senza figli maschi legitimi, e naturali, come sopra &c.* =, ipsa, tamquam fœmina, sub dicta conditione neque ex voluntate Testatoris, neque ex mente Legis 1 comprehensa censebatur, dum prima expresè repugnat, & altera cessat, quoties concurrit provisio hominis, quæ in casu nostro limitata apparet ad Masculos per quorum expressam mentionem cum præsumatur, Testatorem cogitasse, & præ mentis oculis habuisse filias etiam fœminas: indè sequitur, quod ab his non excluditur substitutus, quippè eisdem resistere dicitur tacita, sive præsumpta voluntas Testato- 2 ris, qui sub conditione ab eo explicatâ, atque expresè restrictâ ad solos Masculos, consultò omisisse censetur fœminas, licèt alioquin in mente habitas, propptereàque eædem nec etiam per posteriùs sub dicta conditione comprehensæ 3 dici possunt, ex doctrina *Bartoli in dict. leg. Cum Avus num.*4. *ff. de condit.*, *& demonstrat.*, quam sequuntur *Rustic. ibidem lib.*3. *cap.*4. *num.* 1., ubi de communi, *Menoch. cons.* 458. *num.* 11., *Venturin. cons.*25. *num.*136., *& seq. cons.* 26. *num.*29. *&* 30., *& cons.*27. *num.* 7. *lib.* 1., *Altograd. seu. cons.*61. *num.*13. *lib.*1., *Rosa consult.*

... ex ipsius fa-
cto; ille enim, præter filium masculum, Nicolaum, duas habens filias fœminas, in casu deficientiæ lineæ masculinæ præfati Nicolai, præter conspicuam dotem, eis jam constitutam, eisdem reliquit pingue Legatum scutor. 10000. prò qualibet, ut habetur in folio mihi communicato, undè, si Testator de propriis filiabus
4 cogitans in casu præciso defectus Masculorum Nicolai, illas nihilominùs sub conditione exclusiva substituti comprehendere noluit, quippè ex Legato, tali casu eis facto, indubia redditur earum exclusio ab hereditate, *Rota coram Arguell. decis. 32. nu. 57.*, proindeque, utpo-
5 tè semel exclusæ, considerari ampliùs ne queunt, tamquam positæ in conditione pro excludendo substituto, *Cravet. cons. ultim. num. 5.*, *Palm. Nep. alleg. 169. num. 11.*, *Rot. in rec. decis. 235. num. 19.*, *& seq. part. 16.*, multò minùs sub
6 dicta conditione comprehendere voluisse censetur neptes remotiores, & minùs dilectas, *Peregrin. de Fideicomm. artic. 25. num. 22. & 44.*, *Rota coram Cardin. Mantic. decis. 305. num. 1.*, *decis. 319. num. 6.*, *& decis. 351. nu. 4. & seqq.*, *coram Durano decis. 126. nu. 12. & seqq.*, *coram Bich. decis. 112. num. 10.*

Exclusâ autem à conditione D. Mariâ, multò minus sub ea comprehensus videri poterat D. Cæsar ejus filius, quia, sicuti, quando Testator in conditione posuit solùm filios mascu-
7 los, substitutus excludit fœminas, ita etiam excludit Masculos, à fœminis illis descendentes, ut notavit *Molin. de Primogen. Hispan. lib. 3. cap. 5. num. 41. & 45.*, cujus dictum reassumit *Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 89. num. 98.*, *quem refert Rot. Florent. apud Saminiat. contr. 201. num. 46.*, & rectè quidem, nam, licèt in istis reperiatur qualitas masculinitatis, quia tamen non sunt filii, sed nepotes heredis instituti, substitutum excludere non possunt, tamquam non comprehensi sub conditione complectente filios dumtaxat primi gradus; quamvis
8 enim aliquando sub nomine filiorum veniant terminis *statuti Urbis*, vocantis filios in conditio- 11
ne positos, quod intelligatur de filiis primum gradum obtinentibus, & non extendatur ad nepotes in conditione expressè non positos, latè *Constantin. ad statut. Urb. dict. annot. 36. art. 1. num. 29.*, *& seqq. num. 45. & seqq.*, *& num. 63. & pluribus seqq.*, ubi etiam contrariis respondet, & optimè *Rota decis. 84. num. 7.*, *& seqq. part. 9. rec.*, nullum autem in hypothesi argu- 12
mentum afferri posse videtur, ex quo elici queat hujusmodi verisimilis Testatoris voluntas pro inclusione nepotum sub conditione, ad filios restricta, dum nullum adest verbum importans tractum successivum, & futurum tempus designans, nullum constitutum reperitur fideicommissum in casu existentiæ filiorum, sed relicta heredi libera facultas disponendi, & nullum 13
denique erga nepotes dilectionis signum apparet; Undè rectè concludi posse videbatur, illos, tamquam sub conditione minimè inclusos, substitutum excludere non valere.

Verùm enim verò, tametsi hæc argumenta, aliaque plura, quæ à sapientioribus, & doctioribus in hanc rem congeri possent, plurimùm urgere videantur, & ancipiti distrahar consilio, nihilominùs dubius quidem, sed libentiùs tamen in eam feror sententiam, quæ magis congruit naturæ, & pietatis rationi, à *Papiniano*, il- 14
lius amantissimo, primò evulgatæ in *leg. Cum Avus 102. ff. de condit.*, *& demonstrat.*, & summoperè celebratæ ab *Imperatore Justiniano* 15
in leg. Cum acutissimi Cod. de fideicomm., *& in leg. generaliter §. Cum autem Cod. de institut. & substitut.*, ex quarum censura, cum agitur de substitutione facta ab Ascendente, semper subintelligitur tacita illa conditio: *si sinè filiis*, impediens transitum ad substitutum, donec illi supersint; sub qua quidem conditione, ex mente Legis tacitè subintellectâ, & supplente id, 16
quod deest Testatoris dispositioni, æquè comprehenduntur Masculi, ac fœminæ, cum etiam respectu istarum vigeat conjectura pietatis, ob quam, ex præsumpta mente Testatoris, ipsæ 17
sub-

P. D. Cerro, & *15. Februarii 1717. coram*
R.P. D. Crispo, & *iterum* 20. *Junii* 1718. *cor.*
R.P.D. Cerro.

Id verò si procedit, etiam quando substitutus
18 esset de Descendentibus Testatoris, ut plenè
firmatum fuit in omnibus mox citatis decisioni-
bus editis in dicta Causa *Tusculana Fideicommissi*,
eâ ratione, quia sola descendentia substituti non
impedit effectum pietatis militantis favore filii,
quoties substitutus adspirare non potest ad inte-
statam successionem gravati, cum reverà, etiam
in terminis *Textus in leg. cum Avus*, substitutus
esset de Descendentibus, & nihilominùs, quia
succedere non poterat gravato ab intestato, in il-
lius exclusionem admittitur conjectura pietatis
supplens defectum conditionis, in testamento
minimè expressæ, ut latè demonstratur in su-
pradictis *decisionibus*, si, inquam, hoc procedit
19 etiam inter Descendentes, quantò potiori jure
tacita illa conditio subintelligenda erit, quando
agitur de excludendo substituto penitùs extra-
neo, impium quippè, & ab omni recta agendi
ratione, ac charitatis ordine alienum videtur,
20 quod Testator propriis Descendentibus præferre
voluerit substitutos extraneos, ut considerant
Zanch. in leg. heredes mei §. Cum ita num. 856.
ff. ad Trebell., *Cephal. cons.* 391. *sub num.* 15.,
*Giovagn. resp.*75. *num.* 35. & *seqq. lib.* 1., *Torr.*
de Primogen. tom. 2. *quæst.*16. *num.*10. & *seqq.*,
*Rot. in rec. decis.*132. *num.*3. *part.* 16., *ad ornat.*
*clar. mem. Card. de Luc. de Fideicom. dec.*23. *nu.*
9., *in Romana Fideicommissi* 15. *Aprilis* 1701.
§. Verùm coram bon. mem. Ansaldo, & *in altera*
Romana Fideicommissi 29. *Januarii* 1706. *§. Con-*
currit coram bon. mem. Molines, in quibus ma-
teria amplissimè enucleatur; Ac præterea ani-
madvertitur, tantam esse pietatis rationem, pro
21 d. conditionis subintellectu militantem, ut præ-
valeat etiam piæ Causæ, licèt enim illius favor,
in jure nostro præcipuus sit; tantus tamen non
est, ut æquiparari possit charitati, & affectio-
ni, quæ erga proprios Descendentes concurrit,
quorum certè major semper est dilectio, quàm

bene ordinatæ dilectionis leges suos, ac heredis 23
instituti filios alienæ successioni anteposuisse
censetur, *Rot in Camerinen. Fideicommissi* 3. *Ju-*
lii 1702. *§. Minùs obstat coram bon. mem. Muto*,
etsi non inficier, recedi posse contrariis conje- 24
cturis, suadentibus, Testatorem, turbato na-
turali ordine, ad remotiores, sive Extraneos,
aut piam Causam, suis posthabitis Descendenti-
bus, progredi voluisse, *Gloss. in d. leg. cum acu-*
tissimi 30. *verb. vitam suam*, *Rustic. in leg. cum*
Avus lib. 1. *cap.*4. *num.*1. & *seqq.*, *lib.* 3. *cap.* 4.
num. 8. & *seqq.*, & *cap.*6. *num.* 30. *lib.* 5. *cap.* 1.
*sub num.*71., *Altograd. cons.*61. *nu.* 31. & *seqq.*
*lib.*1., *Rot. coram Cels. dec.*159. *num.* 3., *coram*
*Ottbobon. dec.*270. *num.* 5., *coram bon. me. Emer-*
*rix. jun. dec.*813. *n.* 17., *ad ornat. Card. de Luca*
*de Fideicom. in Mantiss. dec.*2. *num.*25., & *dec.*9.
*num.*15.; Attamen, cum agatur de recedendo à
regula, non minùs civili, quàm naturali ratione 25
constituta, oportet, conjecturas esse vehemen-
tes, atque efficaces, *Rustic. ad d. leg. cum Avus*
*lib.*1. *cap.*1. *num.*27., & *cap.*16. *n.*23., & *lib.* 6.
cap. 4. *num.* 16., *Torr. de Primog. Ital. part.* 2.
*quæst.*16. *num.* 29., *Balduc. in collect. decis.*, &
*rer. judic. tit.*3. *de legat.*, & *Fideicomm.*, *decis.* 3.
*num.*7., & *decis.*4. *num.* 1. & 12., *Rot. Florent.*
*apud de Comitib. dec.*57. *nu.*7.; præsertim, quan-
do res non agitur inter Descendentes ejusdem 26
Testatoris, sed de successione contenditur cum
herede extraneo, sive pia Causa, quæ in his ter-
minis Extraneo æquiparatur, *Noal de transmis.*
cas. 1. *num.* 71., *Marta de success. legal. part.* 1.
*quæst.*24. *art.*5. *n.* 17., *Fusar. de substitut. quæst.*
490. *num.* 73. *in fin.*, *Torr. de Primog. part.* 3.
quæst. 17. *num.* 7., *Rot. Senen. apud de Comitib.*
*decis.*6. *num.*3., *Rota nostra in d. Romana Fidei-*
commissi 15. *Aprilis* 1701. *§. Hoc enim opus coram*
bon. me. Ansaldo, & *in alia Romana Fideicom-*
missi 29. *Januarii* 1706. *§. Quin à præmissa coram*
bon. mem. Molines, inquiens præterea *in §. final.*,
quod, ubi contenditur cum substitutis extraneis, 27
omnis possibilis capienda est interpretatio pro
istorum exclusione.

Hu-

[illegible], cum enim inter
30 vocationem hominis, & illius exclusionem detur medium, nempe vocatio Legis, expressio unius sexus non removet conjecturam pietatis ergà alterum, sed illum relinquit sub dispositione Juris communis, quæ propterea tali casu rectè operatur, supplendo id, quod omisit Testator, ejus enim voluntas ob solam illarum omis-
31 sionem, fœminis adversari, illasque excludere non dicitur, ut benè in specie respondent *Venturin. conf. 46. num. 46.*, *Rustic. in d. leg. cum Avus lib. 1. cap. 4. num. 19.*, *Rodulphin. alleg. 24. num. 12.*, *alleg. 90. num. 11.*, *Palm. nep. alleg. 93. num. 35.*, *& allegat. 213. num. 16.*, *alleg. 293. sub num. 27.*, *Torr. de Primog. tom. 1. cap. 25. n. 146. & seqq.*, *& tom. 2. quæst. 16. num. 14.*, *& nu. 20. & plurib. seqq.*, *Panimoll. dec. 43. annot. 2. n. 103.*, *Rota Senen. apud de Comitib. decis. 7. num. 3. & duob. seqq.*, *Rot. Florent. apud Saminiat. contr. 201. nu. 49. & seqq.*, *& apud de Comitib. dec. 57. num. 46.*, *Baldacc. in collet. dec. & rer. judic. tit. 3. de Legat.*, *dec. 3. num. 5. & seqq.*, *& dec. 4. n. 3. apud Palm. nepot. dec. 263. num. 196.*, *Rota Romana coram Pamphil. dec. 100. num. 18.*, *coram Card. Cerro dec. 948. num. 8. & 12.*, *coram Caroll. dec. 266. num. 11.*, *in rec. dec. 132. num. 6. & seqq. part. 16.*, in qua recessum fuit à *decis.* 406. *part.* 14., & inter *impress. ad ornat. Card. de Luc. de Fideicom. dec. 23. nu. 9. & 10.*, *& in Mantis. eodem tit. dec. 63. num. 72. & seqq.*, *& in Romana Fideicommissi 15. Aprilis 1701. §. Et secundò coram bon. mem. Ansaldo*.

Immò verò in longè difficiliori casu, in quo
32 scilicet Testator non solùm in conditione posuerat filios masculos, sed insuper fœminas exclusserat, quod nihilominùs conditio, à Lege subintellecta, suum operetur effectum, adeòut in concursu Extranei filia non censeatur exclusa, firmavit *Rota coram Seraphin. dec. 1216. num. 5. & 6.*, *in rec. dec. 132. num. 13. part. 16.*, *& in dicta* tio nullo pacto contemplata reperitur; & qualitas masculinitatis requisita non fuit ad effectum excludendi fœminas semper, & in perpetuum, sed solùm existentibus Masculis.

Minùs etiam obesse videtur, quod Testator in præciso casu deficientiæ lineæ masculinæ proprias filias excluserit, easque noluerit impedimento esse admissioni piæ Causæ substitutæ, dum cuilibet ipsarum ultra dotem reliquit pingue Legatum scutorum 10000.; nam, sicuti, ex supradictis, nec qualitas masculinitatis, nec ipsamet expressa fœminarum exclusio, in uno casu facta, satis est ad illas privandas beneficio Legum *cum Avus*, *& cum acutissimi* in altero casu, in quo Testator de iis non cogitavit, ità 36
pari quoque jure dici debet, exclusionem filiarum parere minimè posse exclusionem neptum, etiam in eodem casu, ob illam, superiùs allatam rationem, quia scilicet per expressam exclusionem unius generis personarum, non tollitur conjectura pietatis erga alterum, cum in subjecta materia, stricta fieri debeat interpretatio, 37
nec admittatur extensio de casu ad casum, aut de persona ad personam, *Dec. conf. 451. num. 8.*, *conf. 461. num. 2.*, *conf. 511. col final.*, *conf. 553. num. 4.*, *conf. 569. num. 1.*, *& conf. 589. num. 4. & seq.*, *de Pret. conf. 90. num. 7. & 29.*, *& de interpret. ultim. volunt. lib. 3. interpret. 3. dubit. 3. solut. 2. num. 26. & 27. fol. mihi 312. à terg. & 313.*, proindèque conjecturam hanc exclusionis propriarum filiarum, veluti levissimam, 38
passim rejecit *Sac. Rota*, ut ipsamet testatur *coram Seraph. dec. 880. num. 2. & seqq.*, *& dec. 74. num. 16. coram Dunoz. jun.*, *& alibi passim*; & generaliter Doctores illam solam minimè sufficere, putant ad exclusionem neptum, maximè, 39
quando substitutus est extraneus, ad tradita per *Bardellon. conf. 81. num. 11. & 41.*, *Altograd. sen. conf. 83. num. 51. lib. 2. & pleniùs num. 90.*, *Venturin. conf. 26. num. 5.*, *Crass. in §. Fideicom-*
miss-

lib. 3., *Cephal. conf.* 45. *nu.*21., ibi = *non enim benè infertur : filia, quæ habuit dotem, est exclusa ergò & neptes non dotatæ ; immò verò hoc casu neptis potest esse melioris conditionis* =, & *conf.* 46. *num.*28. & *plurib. seqq.*, & *præsertim num.*35. & *seqq.*, ubi ait, rationem illam, quod neptis non
42 debeat esse melioris conditionis, quàm filia, procedere in nepte nata ex filia, quæ filia cum sit exclusa, neptis quoque censetur exclusa, in qua militat eadem ratio, non verò in nepte ex filio, quia tunc neptis juvatur jure Patris sui,
43 ideòque ob rationis diversitatem militat diversa juris dispositio, *lib.*1., *Roland. conf.*45. *num.*41. *lib.* 4., *Hondod. conf.* 57. *num.* 62. *ad* 65., ubi præterea optimis rationibus ostendit, nequaquam subsistere, quod neptes hoc casu sint melioris conditionis, quàm filiæ, *vol.* 1., *Simon. de Pret. de interpret. ultim. volunt. lib.* 3. *interpret.* 3. *dub.*3. *solut.*2. *sub n.* 26. & *seqq fol. mihi* 312. *à tergo*, & *fol.*313., *Rot. coram Dunoz. jun dec.* 74. *num.*16. & 17., ibi = *tum etiam quia maxima adest diversitatis ratio inter fœminas sorores ipsius Caroli*, & *filias illius, quia sororibus Caroli Testator auxerat dotes, quæ ratio exclusionis non potest considerari in filiabus Caroli, quæ non fuerunt dotatæ* = mirum itaque videri non debet, si in his terminis neptes aliquo modo prædilectæ, & melioris conditionis, quàm filiæ, dicuntur, quia, ut verbis utar *Cephali in d. conf.*46. *sub num.* 37.
44 *in fin. lib.* 1. = *Testatoris mens est, ut prospiciat soboli filii gravati restituere, non autem propriæ, cui eo modo expressè prospexit, quo voluit*, & *hæc est pietatis conjectura, ut filius institutus*, & *dominus factus non cogatur alii restituere ad perniciem propriorum filiorum suorum ; hanc puto esse veritatem* =.

Neque ex eo, quod Testator, proprias filias excludendo, saltem in genere cogitasse videatur etiam de neptibus, propterea, nec etiam
45 istas substitutum excludere voluisse, censeri valet; discursus namque hic fortè urgere posset, si de fœminis in genere Testatorem cogitasse appareret, at, cum solas filias consideraverit, & exgeneralibus omissis, in nostris terminis *Rot. Florent. apud de Comitib. d. dec.*57. *n.*61., & *dec.*58. *num.* 30., & *Rot. Romana in d. Romana Fideicommissi* 15. *Aprilis* 1701. §. *Si igitur coram hommem. Ansaldo*.

Immò verò ex eo, quod Testator, relictâ dote, & Legato filiabus, nullam mentionem fecerit de neptibus, nec eis de dote, & alimentis providerit, quod, inquam, indè validissi- 49
mum potiùs resultet argumentum, illas dictæ *Legis* beneficio privare noluisse, notavit *Spad. conf.* 248. *num.* 16. & *seqq. lib.* 3., cujus verba, veluti ad rem optimè facientia, hic exscribere non pigebit, præcipuè, quia Auctor iste præcisè loquitur in terminis, in quibus Testator de filiabus cogitaverat in casu deficientiæ heredis sinè filiis masculis, & nihilominùs favore neptum respondet, his verbis = *urgentissima conjectura est pro comprehensione fœminarum in hac conditione*, 50
dum Testator nullam prorsùs fecit provisionem in hoc testamento, nec de alimentis, nec de dotibus, aut de aliis necessariis ad favorem filiarum Ferrantis, & *aliorum suorum filiorum ; undè, si ipsæ excluderentur à substitutis, quantum attinet ad substantiam avitam mendicare cogerentur in dedecus hujus nobilissimæ familiæ*, & , *ut à communiter accidentibus videmus, quando Pater, vel Avus, vel alius Descendens excludit fœminas pro conservanda agnatione, illis providet de alimen-* 51
tis, & *de dotibus*, & *de aliis necessariis, ut etiam servavit ipsemet Testator erga proprias filias, quibus ultra dotes jam eis traditas legavit scuta* 1500. *pro qualibet, decedente Ferrante sinè filiis*, & *scuta* 25. *pro qualibet, statim secutâ ejus morte ; Cum ergò Testator nihil prorsùs disposuerit*, & *providerit istis suis neptibus ex filiis, nec de illis ullam prorsùs mentionem fecerit, argumentum urgentissimum est, quod illas excludere non voluerit à sua successione* =, benè etiam *Torr. de Primog. part.*2. *quæst.*16. *num.*28., *Balducc. dec.*, & *rer. judicat. tit.*3. *de legat.*, & *fideic. dec.*4. *nu.* 17., ibi *cujus filias sicut expressè non exclusit, nec dotavit, aut de alimentis, ac aliis necessariis non pro-*

53 ditio, sub qua illa vocata fuit, & ut conjecturâ pietatis, à Lege inductâ, penitùs evanuisse censeatur fideicommissum, ejus favore ordinatum, *Alexand. cons.17. n.2. & 3. lib.7.*, ibique *Adden. vers. sexto in fin.*, *Jason. cons.140. num.21. lib.2.*, *Torr. de Primogen. part. 2. quæst.16. num. 25. & seq.*, *Rot. apud Mans. consult. 250. §. Injustitia vers. ac denique*, quemadmodum etiam in dubio respondendum esse, post *Vegg. cons.65. num.1.*, *Honded. cons.57. num. 1.*, *Spad. cons.248. nu. 5. lib.3.*, *Fusar. de substit. quæst.402. num.124.*, & alios, tradunt *Torr. de Primog. part.2. quæst.16. num. 38. & seqq.*, *Balducc. decis. & rer. judicat. tit.3. de legat.*, *& fideicom. dec.4. num. 26.*; Verùm enim verò, tametsi per malam hypothe-
54 sim D. Maria tamquam fœmina comprehensa censeri non posset sub d. conditione, utpotè carens qualitate masculinitatis, per Testatorem adjecta, nihilominùs adhuc conditio favore piæ Causæ purificatâ minimè diceretur propter existentiam D. Cæsaris filii masculi d. D. Mariæ, & respective nepotis Nicolai, cui pariter prodest dispositio *legis cum Avus*, à Justiniano ad quos-
55 cumque Descendentes extensa *in leg. generaliter 6. §. Cum autem Cod. de instit. & substit.*, *& in leg. cum acutissimi 30. Cod. de Fideicom.*, *Venturin. cons. 25. num. 128. lib. 1.*, *Balducc. ad Ramon. cons.66. n.50.*, *Decian. respons. 107. n.14. lib.2.*, *Fusar. de substit. quæst.393. n.30. & 81.*, *Card. Mantic. de conject. lib.10. tit.7. num. 18.*, *Balducc. decis. & rer. judicat. tit. 3. de legat. & fideicom.*, *dec.3. num.1. & seqq.*, *& dec.4. n. 6.*, *Rot. Florent. apud de Comitib. dec.57. num.10. & duob. seqq.*, *& dec.58. num.25.*, *Adden. ad Pamphil. dec.100. num.27.*, *Rota nostra coram bo. me. Emerix sen. decis.78. num.15.*, *in rec. decis. 308. num.15. part.14.*, *dec.132. num.2. part. 16.*, *& in Romana Fideicommissi 15. Aprilis 1701. §. Et ex his retorto & seq. coram bon. mem. Ansuldo*, quod indubiè procedit etiam in præjudicium piæ Causæ substitutæ, absurdum namque esset, quod
56 admitteretur pia Causa, exclusis Descendenti-

De qua sanè contraria Testatoris voluntate expresse non constat in nostra hypothesi, eademque tacitè elici minimè posse videbatur ex eo, quod, ponendo in conditione filios masculos Nicolai, intellexisse censeatur de filiis dumtaxat primi gradus ejusdem, & de Masculis ex Masculis, exclusis Masculis ex fœminis, etenim, quod Testator senserit de solis filiis masculis immediatis Nicolai, non probatur ullâ dictione, sive particulâ restrictivâ, quæ conditionem limi- 60
tet ad dd. filios dumtaxat primi gradus; & expressio personæ, cujus filii esse debebant Masculi in conditione positi, adjecta solùm censetur demonstrativè, & non taxativè, nimirùm ad demonstrandum stipitem, & originem, à 61
qua illi procedere, & derivare debebant, *Andreol. contr. 82. num. 18.*, *Rodulphin. alleg. 20. num. 13.*, *alleg. 22. num. 20. & seqq.*, *alleg. 24. num.16.*, *& alleg. 25. num.19. & seq.*, *Rot. Lucen. apud Palm. nep. dec.327. num.19.*, *Rot. Florent. apud Venturin. decis.53. num.40.*, *Rot. Romana coram Merlino decis. 206. num. 33. & seq.*, *coram Bich. decis. 252. num. 19.*, *coram Dunoz. jun. dec. 648. num. 7.*, *coram bon. mem. Emerix. jun. dec.117. num.4.*, *in rec. decis. 474. num.17. part.18.*, *& dec.177. num. 5. part. 19.*, maximè in subjecta materia, omnem legis, & pietatis favorem habente, quæ non patitur, filios, & Descendentes ab Extraneis excludi, quoties Testa- 62
toris verba in alium sensum detorqueri possunt, benè *Rot. Florent. apud de Comitib. dec.57. n.19. & 20.*

Et prætereà, quamvis etiam Testator respexisse videretur ad solos filios immediatos Nicolai, id tamen nihil prorsus officeret aliis ulterioribus Descendentibus, quia operaretur quidem, quod in 63
conditione expressa ex voluntate Testatoris comprehensi tantummodò dicerentur filii, primi gradus, Nicolai, nequaquam verò impediret Legis operationem quoad alios ulteriores Descendentes, qui ut legis beneficio juvari possint, sufficit, ut jam dixi, quod non sint positivè exclusi, li-

niter receptum est, sub nomine filiorum masculorum æquè venire Masculos ex Masculis, ac Masculos ex fœminis descendentes, ut, generalibus omissis, rectè in nostris terminis tradunt *Faber. de error. pragm. decad.*28. *error.* 8. *sub nu.*9. *& seqq.*, *Card. Mantic. de conject. ultim. volunt.*
66 *lib.*11. *tit.*15. *sub nu.* 4., & contra piam Causam substitutam scripserunt *Fulgos.in celebri cons.*85., *Angel. in cons.*, *quod refert*, *& sequitur Corn. cons.*246. *circa fin. vers. & maximè vol.* 2., optimè *Torr. de Primog. part.* 2. *quæst.* 16. *num.* 36.
67 *& seqq.*, ubi ex hac ratione respondet pro exclusione piæ Causæ substitutæ, etiamsi filius masculus fœminæ nondum esset natus, cum conditio negativa, qualis est illa præseferens casum obitus heredis sine filiis masculis, purificata non dicatur, donec superest spes, quod aliquo tempore
68 filii masculi ex fœminis possint supervenire, *Trentacinq. de substit. part.* 4. *cap.* 2. *num.* 10., *Mans. consult.*350. *num.*39., *Rot. in rec. dec.*132. *num.*15. *&* 16., & in omnem casum recurrit responsio jam supra data, quod inclusio in conditione tantùm Masculorum ex Masculis ostendat quidem, Masculos ex fœminis ex Testatoris
69 voluntate sub illa non esse comprehensos, at non etiam ex hoc argui possit illorum exclusio, quod sufficit, ut iidem ministerio, & providentiâ Legis inclusi censeantur, per ea, quæ in proximis terminis dixit *Rot. Florent. apud de Comitib. d. dec. Florent.*57. *num.*9. *& plurib. seqq.*

Ex his igitur patet, quod aut D. Maria, aut D. Cæsar ejus filius ex mente Legis, & conjectura pietatis Substitutum excludunt, sed quis
70 eorum succedere debeat, de hoc superfluum esset disserere; opus quippè non est, quod quis succedat, ut Substitutum excludat, sed sufficit, esse comprehensum sub conditione sive ex voluntate hominis, sive beneficio Legis, etsi cete-
71 roquin succedere nequeat, cum sola illius superexistentia ad excludendum Substitutum exuberet, non attento, an succedere possit nec ne, stat enim benè simul, quod quis succedere non
72 valeat, & tamen Substituti admissionem impe-

habere dicantur à proprio Patre qui per judicium non ablativum, seu, non disponendo ad com- 74
modum alterius, propriis filiabus dicitur reliquisse, *leg. conficiuntur ff. de jur. Codicill.*, *Bardellon. cons.*81. *num.*42., *Jason. cons.* 140. *num.* 21. *lib.* 2., *Hond. cons.* 57. *num.* 62. *& seq. vol.* 1., *Alex. cons.* 17. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 7., *Rota apud Mans. consult.* 250. *§. Injustitia*, indè sequitur, quod, deficiente conditione per superexisten- 75
tiam Masculi ex fœminis, potest gravatus arbitrio suo de Bonis disponere, & ejus dispositio servanda est, quia neptibus reservatum censetur solum jus succedendi ab intestato, *si Pater gravatus non faceret testamentum*, *vel ante mortem Bona non alienaret*, ut loquitur *Honded. d. cons.* 57. *num.*65., *Bardellon cons.*81. *num.*42., *Spad. cons.*248. *num.*14. *&* 15., *& num.*26., & conferunt tradita *per Bartol. in l. si cum dotem in princ. n.*10. *ff. solut. matrim.*, *Simon. de Pret. cons.*90. *num.* 14. *& seq.*, *Curt. sen. cons.* 63. *num.* 13., *Torr. de Primog. part.*2. *quæst.* 16. *n.* 25. *& seq.*, *Simon. de Pret. de interpret. ultimar. vol. lib.* 3. *interpret.*3. *dub.*3. *solut.* 2. *sub num.* 26. *fol. mihi* 312. *à tergo*, ubi, quod neptis in conditione po- 76
sita, non dicitur vocata; & succedens Patri, dicitur succedere non judicio Avi testatoris, sed judicio fortuito, quatenùs Pater alteri non relinquat, undè patet, in terminis *d. leg. cum Avus* integram Patri manere facultatem disponendi, etiam in præjudicium filiorum, sub condi- 77
tione à lege comprehensorum; Eòque certiùs in casu nostro, in quo juris dispositioni consonat etiam Testatoris voluntas, qui in casu, quo ob defectum conditionis locum habere non posset substitutio piæ Causæ, liberam disponendi facultatem reliquit Nicolao, verbis illis = *del che potrà disporre liberamente*, *se averà figliuoli* = quapropter tum ex mente Legis, tum Judicio Testatoris successio deberi videtur D. Cæsari, cui tamquam heredi Nicolai assistit dispositio juris, & favet Testatoris voluntas.

Ful-

4 *Intestatus decessisse dici nequit, qui inter vivos donat, vel caussâ mortis.*

5 *Statutum loquens de decedente ab intestato, non intelligitur de eo, qui donat inter vivos, vel mortis caussâ.*

6 *Donatio caussâ mortis ex verisimili Donantis voluntate idem, ac testamentum valere potest, & quando?* ibid.

7 *Statutum loquens in caussa intestati, ad caussam testati trahi nequit.*

Præsertim, quando est juris communis correctorium, num. 10.

8 *Caussa testati, & caussa intestati sunt inter se diversæ, immò contrariæ.*

9 *Et de una aliam extensio nequit fieri.*

11 *Statutum correctorium juris communis, neque etiam ex identitate rationis, de casu ad casum extendi potest.*

Quandoque ex rationis identitate potest extendi, si modò identitas clara sit, num. 12.

Secùs, si quoquo modo eadem sit dubia, num. 13. & 15.

12 *Statuti correctorii juris communis quando ex rationis identitate extensio fit, hæc potiùs comprehensio dicitur.*

14 *Lucrum statutarium non unam dumtaxat habet rationem onerum Matrimonii.*

16 *Statutum de uno casu ad alium trahi nequit ex identitate rationis, quæ expressa non legatur.*

17 *Statuti præcisè non loquentis de causa aut testati, aut intestati extensio de una ad aliam ex identitate rationis potest fieri.*

18 *Secus, alterutrâ ex his determinatè expressâ; tunc enim extensio de una ad aliam prohibita censetur.*

19 *Statuti verba dum clara sunt, non est ab illis recedendum, neque ejus investiganda ratio.*

20 *Statutum ex quibus ejus verbis ad caussam intestati restrictum censeatur?* & num. 21.

quo circa nullo pacto ejus dispositio adaptabilis videtur præsenti casui, quia, cum Mulier de omnibus suis Bonis dispusuerit per donationem causâ mortis favore germani fratris, non potest 2
dici ab intestato decessisse, quemadmodum Statutum requirit; donatio enim causâ mortis, licèt quoad modum, & ordinationem magis accedat, 3
& æquiparetur contractui, quo ad effectum tamen, qui unicè in præsenti attendendus videtur, æquivalet ultimæ voluntati, & propriè dicitur ultima voluntas, *gloss. in leg. tam is §. 1.*, & ibi *Bartol. num. 2. ff. de donat. caus. mort.*, *Barbos. axiom. jur. lib. 1. cap. 55. axiom. 10.*, *Constantin. ad Stat. Urb. annot. 15. art. 1. num. 5.*, *Crass. §. Donatio causâ mortis quæst. 2. per tot.*, *cum pluribus relatis per Rot. dec. 82. nu. 1. inter impress. ad ornat. Card. de Luc. de Fideic. in Mantiss. to. 10.*, neque enim intestatus decessisse dici potest, qui 4
inter vivos donat, vel causâ mortis, ex *Bim. cons. 2. per tot.*, & in terminis statuti loquentis de decedente ab intestato *Giurb. ad consuetud.* 5
messan. cap. 8. gloss. 6. num. 3. & 4., *& cap. 15. gloss. 2. num. 7.*, ibi = *Testatum denique dicimus illum, qui inter vivos donat, vel causâ mortis* =, *Valesc. dec. 117. num. 9.*, quod clarius in hac facti specie desumi posse videtur ex verisimili Mulieris donantis intentione, ipsa namque non ad alium finem d. donationem fecisse dicitur, quàm ut privaret virum quartâ, illi à statuto delatâ, ad quem effectum procul dubio testamentum fecisset, si potuisset, verùm, quia erat adhuc sub patriâ potestate, idcircò, cum testari non posset, voluit eo modò, quo potuit, & sibi à jure permittebatur, de omnibus suis Bonis disponere per viam donationis causâ mortis, quam, Patre consentiente, perfecit, ad formam *Textus in leg. 25. §. 1. ff. de mort. caus. donat.*, quæ proindè donatio, si ejus intentio, & vota spectentur, eamdem vim, 6
eumdemque effectum habuisse censetur, quem testamentum habuisset, si illud facere potuisset, quoad effectum privandi Maritum d. quartâ.

nis, firmant *Altograd. conf.29. nu.26.*, & *n.33. lib.2.*, *Barbof. in 4. part. rubr. ff. folut. Matrim. n.7. verf. quin immò*, *Roland. de lucr. dot. quæft. 6. num.3.*, *Conftantin. in prælud. art.5. num.252. & feqq.*; *Epifc. Rocc. difp. jur. fel. cap. 114. nu. 10. 11. & 12.*, *Ofafcb. dec.21. num.16. & feqq.*, *Rot. coram Achill. de Graff. dec.12. num.6. inter recollect. per d. Conftantin. ad Stat. Urb. dec. 97. num.12. & 13.*

Et, licèt quandoque ex identitate rationis cau-
12 tum reperiretur, hujufmodi Statuta, quamvis
correctoria, de cafu ad cafum extendi poffe,
cum tunc dicatur potiùs comprehenfio, quàm
extenfio; Identitas tamen illa debet effe omninò
13 clara, aliis namque, fi quoquo modo fit dubia,
extenfio non procedit, *Altograd. conf.69. num.
126. lib.2.*, *Palm. nep. alleg. 128. num.33.*, *Rot.
dec.165. num.12. part.19. rec.*; Talis autem vi-
deri non poteft generalis illa ratio, tributa Statu-
to, de quo agitur, compenfationis videlicet
onerum Matrimonii; cum enim ratio ifthæc in
14 ftatuto expreffa minimè legatur, atque lucrum
ftatutarium unicam non habeat rationem one-
rum Matrimonii, fed variæ poffint hujus difpo-
fitionis affignari rationes, ad tradita per *Alto-
grad. conf. 29. num. 25. lib. 2.*, *Card. Mantic. de
tacit. lib.12. tit. 5. num. 24.*, *benè Epifc. Rocc.
difp. jur. felect. cap.114. n.7.*, *Ofafcb. d. dec. 21.
num.16. verf. non obftat*, hinc planè talis oritur
dubietas, ut non poffit elici argumentum ex
15 prætensâ identitate rationis ad extenfionem Sta-
tuti à causâ inteftati ad caufam teftati, ut in fi-
milibus terminis, fatisfaciendo objecto, optimè
firmant *Altograd. d. conf.29. num. 25. & feqq.
lib.2.*, *Roland. de lucr. dot. quæft. 6. nu.3.*, *Rocc.
difp. jur. fel. d. cap.114. n.8.*, *Ofafcb. d. dec. 21.
num.16. & 17.*, *Rot. coram Achill. de Graff. de-
cif.12. num.6.*; certiùs verò, quia, cum, ut di-
ximus, d. ratio onerum Matrimonii, à viro fup-
16 portandorum, in Statuto expreffa non legatur, eò
minùs ex ea, fic generaliter, & in abftracto fum-
pta, concedi debet extenfio de uno cafu ad
alium, juxtà notata per *Honded. conf.8. num.58.
lib.1.*, *Altograd. conf. 29. num. 31. lib.2.*, *Epifc.
Rocc. difp. jur. fel. dict. cap.114. num. 9.*, ideo-
que, cum Statuti verba fint clara, nullo pacto
ab illis recedi debet, neque eft inveftiganda ra- 19
tio ad tollendam illius reftrictionem, *Conftan-
tin. in prælud. ad comment. Statut. Urb. artic. 5.
num.263.*, *Rot. decif.318. num.13. & feqq. part.
16. recent.*

Et fanè in ifto cafu Statuti verba clariora effe
non poffunt prò reftrictione ad caufam intefta- 20
ti; nedum enim fub initium ipfius Statuti id
apertis verbis exprimitur, verùm infuper fuc-
ceffivè, quoties in eodem Statuto mentio fit
mortis mulieris, toties eadem connotata, &
modificata legitur dictione = *fic* =, ibi = *quæ fic* 21
deceffit, quæ fic deceffiffet =, quâ procul dubio repe-
tita cenfetur qualitas ab inteftato, fub initium ex-
preffa, juxtà naturam, & indolem dictæ dictio-
nis, de qua *Barbof. dec.365. n.1. & 2.*, *Rot. in rec.
dec.451. n.10. part.1.*, *decif.432. num.5.*, *eadem
685. num.9. part.2.*, atque ad oculum demon-
ftratur, Statuentes intelligere voluiffe, quod lu-
crum viro deferretur in cafu obitus mulieris ab
inteftato, non verò, fi ipfa teftata deceffiffet,
cum verifimile non videatur, eofdem Statuentes 22
ita frequenter impropriè fuiffe locutos, per ea,
quæ fcribit *Rocc. d. cap.114. n.15. & feqq*, conclu-
dendum itaque omninò eft, difpofitionem præ-
fati Statuti, veluti reftrictam ad caufam intefta- 23
ti, extendi non poffe ad caufam teftati, ut in
fpecie fimilis Statuti Pifarum, mandantis, in
cafu obitus mulieris finè filiis, & finè teftamen- 24
to, Maritum lucrari medietatem dotis, & reli-
quum reverti ad dotantem, quod non proce-
dat, fi Mulier deceffit cum teftamento, tenet
Alex. conf. 155. num. 6., & *7. lib.7.*, & con-
ferunt tradita per *Rocc. in dict. cap.114. per tot.*,
& *9.*, *Lap. alleg.130. num. 20.*, & *21.*

Quibus ità firmatis, jam non eft, cur do-
natio à Muliere facta, tamquam fraudolenta, re-
dargui poffit, nam, fi fraus figuranda fit refpe- 25
ctu Statuti, cum illud non procedat, nifi in ca-
fu deceffus Mulieris ab inteftato, & confequen-
ter liberam ipfi Mulieri facultatem relinquat
difponendi de omnibus fuis Bonis, nulla fanè
fraus

... conditione, itatim faciendum esse commodo Secundogenitæ, licèt innuptæ, in seculo tamen manentis, latè expensis iisdem verbis, eorumque vi, atque intelligentia, desumptâ à magis verisimili Testatoris voluntate, constabilitur. Particula = *&* = quando *copulativè*, & quando *ampliativè* adjecta censeatur? Argumentum à superfluitate verborum, itemque aliud à discretivo loquendi modo, quando non procedat?

VOTUM XIV.

1 *Æqualitas inter Liberos servanda est.*

2 *Conditio nuptiarum adimpleta non dicitur, nisi nuptiæ re ipsâ contrahantur.*

3 *Ad purificandam nuptiarum conditionem nubilis ætas non sufficit*, & num. 4.
Minùsque declaratio voluntatis nubendi, num. 5.
Procedit, *stantibus etiam verbis* = si nubere voluerit = num. 6.

4 *Ex conditione nuptiarum Matrimonium conditionale dicitur, licèt adjectum per viam modi.*

7 *Verba* = e staranno al secolo = , *subjuncta præcedentibus his* = che si mariteranno carnalmente = *diversam ab illa Matrimonii conditionem non præseferunt.*

8 *Et, si secus dicatur, adhuc non sufficit sola permanentia in seculo, sed copulativè utraque conditio implenda est*, & num. 31., *ratio*, num. seq.

9 *Particula* = & = *ita extrema conjungit, ut omnium concursus requiratur*, & num. 41.

10 *Maximè, quum nulla intercedit terminorum incompatibilitas.*

11 *Ejusdem particulæ vis, & efficacia non debet minui.*

12 *Matrimonium per viam conditionis adjectum ad fruitionem hereditatis, ejusque durationem designandam post contractum Matrimonium: atque ad exclusionem earum, quæ post nuptias Religionem vellent ingredi*, & num. 53.
Et quando secùs? num. 54., & 55.

23 *Dispositio, inter Liberos inæqualitatem inducens, strictè, & rigorosè interpretanda est.*

24 *Verisimilis voluntas Testatoris unicè spectanda est, spretâ verborum formâ.*

25 *Verba* = facendosi luogo alla primogenitura = *æquivalent his* = quando si farà luogo &c. =

26 *Et dispositionem alligant casui, quo primogenitura deferatur.*

27 *Verbum* = antiparte = *deductionem indicat faciendam, ante quàm aliæ partes fiant.*

28 *Antipartis deductio eò magis antè alias partes facienda est, quando finalis fuerit dispositionis caussa.*

29 *Caussâ finalis dispositionis quibus ex verbis resultare queat?* & num. 33.

30 *Consequenti à Testatore volito, etiam antecedens volitum censetur.*

32 *In dispositionibus ordinatis per viam ultimæ voluntatis interpretatio melior sumitur à principali earum caussâ.*

34 *Dispositio favore fœminarum* = che si mariteranno, e staranno al secolo = , *comprehendere censetur tàm nuptas, quàm nubendas, si Testator duplicis tantùm generis personas considerasse videatur, alias in Religione, alias in seculo manentes.*

35 *Præsertim, si alteri Religionem ingredienti substituit simpliciter* = quelle, che staranno al secolo. =

36 *Fœminas tàm nuptas, quàm innuptas comprehendit caussa decentioris dotationis, expressa in exclusione Religiosarum.*

Immò

strictivè ; in favorabilibus, ampliativè, & augmentativè stare censetur.

49 *Æqualitatis inter neptes servandæ ratio favorabilis omnino est.*

50 *In dispositivis concursus utriusque copulati non requiritur, quando plures qualitates copulantur non respectu unius subjecti tantùm.*

51 *Verba* = e staranno al secolo = *comprehendere censenda sunt diversas personas à contentis in præcedentibus verbis* =, che si mariteranno =, *aliàs superflua remanerent*, & num. 67.

52 *Verba aliquid operari, recta exigit interpretandi ratio.*

55 *Testator cogitasse non censetur casus, in quibus, constante, vel adhuc soluto Matrimonio, ingressus in Religionem permittitur.*

56 *Casus, qui rarò accidunt, regulariter non considerantur.*

57 *Interpretatio illa præferri debet, quæ magis æqua est, & consona Testatoris menti.*

58 *Testatoris voluntas æqualitatem servandi inter ejus neptes, in seculo manentes, æquè de nuptis, ac de innuptis potest intelligi.*

59 *Fœminis Religiosis exclusis propter fœminas, in seculo manentes, tàm quæ nuptæ, quàm quæ innuptæ in seculo maneant, contemplatæ censendæ sunt.*

60 *Verborum restrictio non est facienda, resistente voluntate Testatoris.*

61 *De æqualitate inter Sorores servanda ubi agitur, benignior, lataque interpretatio facienda est.*

62 *Fratres inter, ac Sorores jurgia, discordiæque ob inæqualitatem solent persæpè oriri.*

63 *Æqualitati potiùs materiali, quàm formali Testator respexisse quando dicatur?*

64 *Æqualitati materiali à Testatore volitæ non officiunt, quæ inæqualitatem inducunt tantùm formalem.*

73 *Et quando eo modo usus est, majoris dumtaxat explicationis gratiâ.*

74 *Ut etiam, quando se retulit ad præcedentia.*

75 *Argumentum autem ab ejusmodi discretiva desumptum, ex voluntate Testatoris retorqueri potest.*

76 *Testatoris voluntas in una, eademque dispositione, & quoad easdem personas semper uniformis præsumitur.*

77 *Quæstio omnis ex conjecturis pendens, dubia est.*

78 *In quæstione conjecturali difficile est certum judicium, sententiamque ferre.*

SANGUINIS, & naturæ vocibus, Parentes impellentibus ad servandam inter Liberos æqualitatem, à jure quoque summoperè commendatam, ut *in §. Illud quoque Auth. d.* 1
nupt., hisce, inquam, vocibus percitus bon. mem. Com. Augustinus Lunari, patrimonium suum æquo jure inter Descendentes priùs masculos, & deindè fœminas dividendum constituit; quamobrem in ultimo, cum quo decessit, testamento heredem sibi scripsit Com. Achillem unicum filium suum, eique substituit non unum, sed omnes, quotquot filios Masculos habuisset, æquis portionibus, idemque pariter servari voluit in fœminis, quas, Masculis non existentibus, vocavit, & omnes simili modo, quotquot adessent, æqualiter substituit, præter illas, quæ Religioni se addicerent, sciens verò, bon. mem. Lazzarum Patrem suum condidisse primogenituram, per obitum Comitis Achillis sinè filiis Masculis purificandam favore filiæ fœminæ primogenitæ, ejusdem Comitis Achillis, ad servandam tali casu æqualitatem inter illius filias, si quæ aliæ, præter primogenitam, superessent, ita disposuit = *Che mancando detto Signor Achille senza maschi, e facendosi luogo alla primogenitura, instituita dal Signor Lazzaro Padre di esso Signor Testatore, in virtù della quale succederebbe in detta primogenitura la figlia*

cui sane locum non esse, contendit D. Comitissa Brigitta primogenita, nisi per Matrimonium, carnaliter à sorore contractum, vice autem versâ D. Comitissa Maria Catharina secundogenita sustinet, illud nunc esse faciendum, quia sorori jam delata est primogenitura Lazzari Proavi, & ipsa in seculo degit.

In hoc igitur conflictu dictæ nobiles Sorores nobiliter certantes, non Fori jurgiis, non prò suo quæque voto, sed eâ, que sorores decet, æquanimitate, exquisitis priùs in sensu veritatis doctissimorum virorum Responsis, cum illa inter se difformia esse, compererint, a me petunt, ut, expensis, atque libratis rationum momentis, prò utraque parte deductis, quæ veritati magis consentanea sint, dicere velim, sententiam, judiciumque meum prò veritate ferendo super his duobus, quæ sequuntur, Dubiis;

Primò, an æquamentum modò fieri debeat in actu divisionis, sive potiùs expectandum sit Matrimonium Secundogenitæ?

Secundò, an casu, quo expectari debeat Matrimonium Secuudogenitæ, eo deindè secuto, illi debeantur fructus æquamenti à die divisionis, aut à die tantùm contracti Matrimonii?

Manum itaque injuncto mihi muneri admovendo, quod attinet ad primum Dubium, intentioni Primogenitæ, ut scilicet æquamentum fieri nequeat, nisi contracto à Secundogenita Matrimonio, favere videtur expressa Testatoris declaratio = *che d. Conguaglio si debba fare solamente a favore di quelle, che si mariteranno carnalmente, e staranno al secolo* =; quoties enim fit
2 mentio Matrimonii, seu nuptiarum, non aliter intelligitur, conditionem esse adimplendam, nisi ipsa nuptiarum accedat festivitas, & Matrimonium actu, & re ipsâ contrahatur, per *Text. in leg. sancimus 25. Cod. de nupt.*, juxtà quam, si
3 ad purificandam conditionem nuptiarum non sufficit nubilis ætas, multò minùs ea purificata dici poterit in casu nostro, in quo Secundogeni-

Ut ergo in casu nostro fieri possit æquamentum, non sufficit, quod Secundogenita non sit Monialis, sed in seculo maneat, sed opus est, ipsam Matrimonium contrahere, juxtà declarationem supradictam = *Che d. Conguaglio si debba fare solamente a favore di quelle, che si mariteranno carnalmente* =, non attentis illis aliis, immediatè sequentibus verbis = *e staranno al secolo* =, 7
quasi iis inducta censeri posset nova, & diversa conditio, cujus purificatio satis esset ad effectum, de quo agitur: permanentia namque in seculo, mox dictis verbis explicata, vel diversam conditionem non inducit, cum expressa videri possit consecutivè ad Matrimonium carnale præcedenter nominatum, & tamquam effectus ab illo necessariò resultans; vel, si novam, & diversam conditionem inducit ab alia Matrimonii carnalis, utriusque verificationem, & implementum copulativè requiri, dicendum est, adeòut non 8
sufficiat sola permanentia in seculo, nisi etiam Matrimonium carnale concurrat, attentâ particulâ = & =, inter utramque conditionem adjecta, 9
cujus virtus, & natura est ità copulare, & conjungere extrema, quibus illa adjicitur, *Sperell. decis. 26. num. 7.*, maximè, quando nulla intercedit terminorum incompatibilitas, *Spad. cons. 348.*, ut omnium verificatio, & concursus necessarius 10
reddatur, *§. penult. instit. de hered. instit.*, *Altograd. cons. 97. num. 28. lib. 1.*, *clar. mem. Card. de Luc. de Fideicomm. disc. 88. num. 4.*, *Gobb. consult. decis. 81. num. 16.*, alioquin enervaretur virtus, & efficacia ejusdem dictionis, quod ferendum non videtur, *Palm. nep. allegat. 208. num. 12.* 11

Præsertim in hypothesi nostra, in qua naturali, & copulativo sensui ejusmodi dictionis copulativæ = & = non solùm non repugnat, quinimmò assistere videtur voluntas Testatoris, is enim respexit Matrimonium, tamquam causam finalem æquamenti, ab ipso ordinati, ut indicant verba illa, hic non abs re iterum repetenda = *Dichiara però, che d. conguaglio si debba fare solamente a favore di quelle, che si mariteranno carnalmente* =, idemque Matrimonium per 12
viam

lib.3.cap.11. axiom.21.; neque enim effectus po-
18 test esse prior suâ causâ, sed hanc præcedere, necesse est, ad *Text. in leg. generaliter 24. §. Si quis 9. ff. de Fideicomm. libert.*, *leg. quoties 34. ff. de usufruct.*, *Vvesembec. part. 1. cons. 1. num. 58.*, *Thabor. loc. mox citat. axiom.5.*

Plurimùm etiam favore Primogenitæ urget argumentum, ductum à discretivo loquendi modo Testatoris, qui aliis testamenti partibus, in quibus, non curato Matrimonio, contentus fuit solâ permanentiâ in seculo, illam simpliciter expressit, videlicet, quando in transitu fideicommissi à Masculis ad fœminas, excludendo illas in Religione professas, eis substituit simpliciter = *quella*, *o quelle*, *che saranno al secolo* = ; pari itaque modo, eâdemque facilitate id exprimere potuisset in casu faciendi controversi æquamenti, si, prout in primo, ità etiam in isto solâ permanentiâ in seculo absque Matrimonio conten-
19 tus esse voluisset, dum igitur hoc casu æquamenti faciendi diversimodè locutus fuit, aliter etiam disponere voluisse censetur, exigendo nempè, ut illi locus fieret, præter simplicem permanentiam in seculo, etiam per contractum Matrimonii carnalis, quemadmodum fert naturalis sensus discretivæ locutionis, *Cancer. variar. part. 3. cap. 20. de legat. num.380.*, *Fontanell. de pact. nuptial. claus.6. Gloss.3. part.6. num.16.*, & *20.*, *Rota coram Celso decis.116. num.8.*, *in rec.decis.331. num.43. part.11.*, *in Bononien. Fideicommissi de Burzanis 6. Julii 1708. §. Non obstat coram Rmo Lancetta Decano*, & *in Hortana Immissionis 6. Julii 1720. §. Altera verò coram bon. mem.*
20 *Caffarello*; eò magis amplectendus in casu nostro, quia per eum evitatur omnis superfluitas, & otiositas verborum, quæ alioquin sequeretur, admissâ contrariâ intelligentiâ, cujus vigore sufficeret ad faciendum æquamentum sola permanentia in seculo absque Matrimonio, tunc enim verba illa = *che si mariteranno carnalmente* = inepta, & superflua essent, qualia censeri certè nequibunt, si Matrimonium necessarium esse dicatur, eo quippe casu verba illa = *che si mariteranno carnalmente* = demonstrarent tempus, quo *decis.108.num.10.post Constantin.ad Statut.Urb.*, *in Romana Donationis 4. Junii 1700. §.Et quamvis coram Rmo dell' Olmo Episcopo Concben.*, atque etiam, quia magna alioquin induceretur inæqualitas in præjudicium Primogenitæ; tum quoad Bona ipsius Testatoris, quæ pro rata correspondente primogenituræ ab illa transire debent in Secundogenitam in causam æquamenti prædicti, tum quoad libertatem disponendi de Bonis primogenituræ, quam non habet Primogenita, sicuti habet Secundogenita de illis, in causam æquamenti ad ipsam perventuris, tum denique quoad Jus etiam succedendi, quod quidem reservatum est Secundogenitæ in primogenitura, deficiente Primogenitâ, ejusque lineâ, quo viceversà caret Primogenita respectu æqua- 23
menti, alteri facti, ideòque hujusmodi dispositio tantam inæqualitatem inter neptes inducens, quò magis fieri potest, strictè, & rigorosè accipi debet, ut præcisè impleantur conditiones omnes, sub quibus illa concepta est, *leg. cum Pater ff. de pact. dotal.*, *leg. non ad ea ff. de condit.*, & *demonstr.*, *Actolin. resol.54. num.117.*

Hæc sunt rationum momenta, à viro sapientissimo adducta favore Primogenitæ pro differendo æquamento usque ad tempus, quo Secundogenita Matrimonium contraheret, quæ, licèt gravissima sint, iis tamen maturè perpensis, libratisque etiam aliis, favore Secundogenitæ allatis, hæc graviora mihi videntur, utpotè innixa magis verisimili Testatoris voluntati, quæ, quomodocumque appareat, spretâ figurâ verbo- 24
rum, unicè in hisce Causis spectanda est, ut sunt Jura notissima, & passim advertit *Card. de Luc. de Fideicomm.*, & præsertim *disc. 228. num. 3.*, *Peregrin. de Fideicomm. art.11. per tot.*, *Maffol. Trismegistr. legal. ratiocin. 80. num. 115.*, & *seqq.*, *de Comitib. decis. Senen. 31. num. 72.*, & *decis.32. num.35.*, *Rota in Ostunen. Primogenituræ 12. Junii 1699. §. Quemadmodum coram Rmo dell' Olmo Episcopo Concben.*, & alibi frequentissimè; unde libentius trahor in eam sententiam, quod æquamentum favore Secundogenitæ nunc, & in actu divisionis fieri debeat,
ipsâ-

genita obtinuisset primogenituram Lazzari, vir-
25 tute illorum verborum = *e facendosi luogo alla primogenitura &c., detto Signor Testatore lascia &c.* =, quæ eamdem vim habent, ac, si dictum fuisset = *e quando si farà luogo alla primogenitura &c., allora d. Signor Testatore lascia &c.* =; proinde que dispositionem quoad æquamentum
26 præcisè alligant tempori, & casui delationis dictæ primogenituræ, *Peregrin. de Fideicomm. art. 19. num. 16., & seqq., Rodulphin. alleg. 37. num. 13., Torr. de Primog. tom. 2. quæst. 36. num. 19., Andreol. contr. 161. num. 18., Rot. Florent. apud Urceol. decis. 19. num. 12., & seqq., & apud de Comitib. decis. 31. num. 61., & seq., Rota nostra decis. 43. num. 1., & seq. part. 13. recent.*

Quod confirmatur etiam verbo illo = *di antiparte* =, indicante, priùs esse faciendam favore
27 Secundogenitæ deductionem istius quotæ hereditariæ, correspondentis primogenituræ Lazzari; & reliquum deinde æqualiter inter ipsas Sorores dividendum, quod non verificaretur, nisi in actu ipso divisionis, & à die delatæ primogenituræ fieri deberet deductio hujus quotæ; cum enim contemporaneè aperienda esset, prout aperta fuit, successio in hereditate Com. Augustini favore fœminarum, & successio in primogenitura Lazzari favore Primogenitæ, si modò non fieret deductio prædicta, ea nequaquam fieri diceretur per antipartem, nec servaretur ordo, & voluntas Testatoris, relinquentis Secundogenitæ portionem suæ hereditatis = *di antiparte* =; nimirum antequam aliæ partes fierent; &, quod fortiùs urget, procul abesset
28 æqualitas inter neptes, ab ipso tantoperè exoptata, quæ quidem æqualitas cum fuerit principalis ratio, & causa finalis, propter quam Testator ordinavit æquamentum prædictum, ut præsefe-
29 runt verba illa, superiùs relata = *di modo, che l'effetto sia, che dette sue nezze siano eguali di patrimonio* =, eam proinde si Testator voluit, vo-

...ea illa, quam præbet principalis ratio, & causa, quâ Testator ad ità disponendum motus fuit, *Molin. de Primog. Hispan. lib. 1. cap. 4. nu. 28., Card. Mantic. de conject. lib. 3. tit. 19. n. 8., Rota in Perusina Fideicommissi 11. Decembris 1702. §. Præsertim coram Emo D. Card. Scotto, & in ejus confirmatoria 22. Junii 1703. §. Nec dici potest cor. clar. mem. Card. Priolo*, aut enim ea talis est, quæ ostendat, Testatorem consulere voluisse solum nuptis, & tunc valebit contrarius discursus, ut nempè modò æquamentum fieri nequeat, sed expectari debeat tempus, quo à Secundogenita contractum sit Matrimonium; aut causa talis est, quæ demonstret, Testatorem excludere voluisse Religiosas tantùm, & hoc casu fatendum erit, æquamentum nunc fieri debere favore Secundogenitæ, in seculo manentis, licèt non nuptæ.

Investigando autem causam, propter quam Testator d. declarationem adjecit in superioribus testamenti partibus, ad quas se retulit, verbis 33
illis = *per la causa, e motivo sopra espresso* =, nulla alia causa invenitur, præter illam descriptam in §. *Inoltre si dichiara, che quello dispone circa quelle, che si monacassero, con lasciarli meno, non lo fà per odio, o aversione alla vita religiosa, ma solamente perchè quelle, che eleggessero tale stato, non hanno di bisogno di tanta dote, come quelle, che vivono al secolo, e così si protesta in ogni &c.* =, cui consonant alia testamenti loca, ex quibus patet, Testatorem duplicis tantùm generis fœminas considerasse, alias nimirum reli- 34
giosam vitam profitentes, & alias in seculo manentes, inter has indistinctè comprehendendo tàm nuptas, quàm nubendas, ut præsertim perspicuum fit ex eo testamenti loco, in quo, deficientibus Masculis, fœminas vocavit, &, si quæ ex eis Religioni se addiceret, illi substituit absolutè, & simpliciter *quella, o quelle, che sta-* 35
ranno al secolo, absque ullâ differentiâ inter nuptas, & nubendas.

num.17., Guttierez. practic. quæst. lib. 3. quæst. 19. num. 22., Cancer. variar. resol. part. 3. cap. 20. de legat. num.145., Rota coram Coccin. decis. 1545. num.10., & decis. 1796. num.4., in rec. decis.77. num.8. part.10., decis.61. num.21.part. 14., & decis.16. num.19., & 20. part.17.

Ex hoc verò quemadmodum sequitur, æquamentum nequaquam ordinatum censeri posse dumtaxat favore nuptarum, exclusis aliis innuptis, sed omnibus in seculo manentibus, tàm nuptis, quàm nubendis indistinctè deberi; ità perspicuum fit, causam finalem d. æquamenti minimè fuisse Matrimonium, multòque minùs illud sub conditione Matrimonii ordinatum fuisse, itàut illius effectus, & executio suspensa, & dilata dicenda sit usque ad purificationem, & implementum conditionis, adventumque causæ finalis, nempè Matrimonii, & consequenter, nonnisi fœminis jam nuptis debeatur, sed Testatorem pro causa finali, & conditione, sinè quâ æquamentum fieri nolebat, solùm considerasse permanentiam in seculo, per quam habebatur finis, unicè ab ipso in tota sua dispositione spectatus, excludendi nempè ab hujusmodi æquamento fœminas, in Religione professas;
38 Matrimonium verò expressisse solùm quia credidit, fœminas, in seculo manentes, certò nupturas fore, prout communiter, & regulariter accidere solet; undè rectè infertur, pro hujusmodi æquamento assequendo sufficere Secundogenitæ solam permanentiam in seculo, absque eo quod opus sit, ipsam Matrimonium contraxisse.

Nec turbat dispositio Textus in leg. sancimus 24. Cod. de nupt., eo quippè decernitur (omissis aliis responsionibus) conditionem nuptiarum
39 non impleri per habitum, & potentiam, sed per actum, & rem ipsam, ideòque non sufficere nubilem ætatem, sed Matrimonium actu, & re ipsâ contrahi debere, ut explicant Bald., & Salycet. in eodem Text., & de communi opinione testatur Galganet. de condit. part.2. cap.1. quæst. 48. num. 3., ubi concordan.; quapropter extraneus redditur à casu nostro, in quo Matrimo-
40 nium, ut dictum est, non requiritur pro forma, prièque sumitur in sensu ampliativo, seù augmentativo, quo nempè dispositio, priùs restricta, 44
& limitata ad certum personarum genus dumtaxat, amplietur, & extendatur, etiam ad alias personas, sub priori limitatione non comprehensas, ut in leg. ea tamen, ubi Gloss. ff. de legat. 3, Bald. cons.237., & cons.239. lib.1., ubi, quod ampliat, sive ponatur inter res diversas, sive in- 45
ter duo genera, sive inter duas species, latè Barbos. de dict. usufreq. dict. 110. num. 33. ad 36., Marescott. variar. resol. lib.2. resol. 66. num. 3., Peregrin. de Fideicomm. art. 32. num. 17., & seqq., Rota coram Gregor. decis.21. num. 3., coram Bich. decis. 530. num.11., inter diversor. decis.57. num.11. part.3., in rec. decis.137. num. 4. part.16., & decis.119. num. 5. part.18., & in
his terminis sufficit existentia personarum alte- 46
rutrius generis, ut locum habeat dispositio, & purificata dicatur conditio, Magon. Decis. Florent. 117. num. 34., Rot. decis. 124. num. 10. part.14.

Ut autem rectè determinari queat, in quo sensu in nostra hypothesi accepta fuerit particu- 47
la =&=, præcipuè spectanda est qualitas subjectæ materiæ, si enim illa stricta, & odiosa est, dicta particula adjecta dicitur restrictivè, & copulativè; si verò materia est favorabilis, & beni- 48
gnum admittit interpretem, particula =&= apposita censetur ampliativè, & augmentativè, ut optimè advertit Cened. Singul. 50. num.13., & post ipsum Barbos. de dict. usufreq. dict.110. sub num.34., in quo sanè secundo sensu accipienda videtur in casu nostro, quia agitur de servanda æqualitate inter neptes, quæ omninò favora- 49
bilis est, atque etiam quia in dispositivis concursus utriusque copulati minimè requiritur, quando plures qualitates copulantur, non respectu unius, ejusdemque subjecti tantùm, ut per Text. 50
in leg. 2. ff. de condit. institut., & in leg. falsa §. final. ff. de condit., & demonstr., optimè distinguit Bald. in leg. Gallus §.1. col. ultim. ff. de liber., & postb., Peregrin. de Fideicomm. art.32. sub num.18. vers. sed contra, & demum, quia alioquin superflua videri posset expressio illa perma-

pus durationis æquamenti, non autem illius initii, quod non à permanentia in seculo, sed à
54 Matrimonio haberi voluisse, dicitur, quando ex supradictis constat; illa adjecta fuisse augmentativè, & ampliativè, ad comprehendendas nempè fœminas omnes, in seculo manentes, quod implicitè præsefert favori istarum non solùm tempus durationis æquamenti, sed etiam illius initii, quatenus nempè in seculo essent; In secunda verò supponitur, Testatorem cogitasse
55 casus, in quibus post contractum Matrimonium, vel, eo adhuc constante, vel eo soluto, permittitur ingressus in Religionem, quod tamen est prorsùs inverisimile, cum isti casus, qui raro
56 accidunt, regulariter minimè considerentur, *Mascard. de probat. conclus.*788. *num.* 8., *Excobar. de nobilit. quæst.* 8. *§.*3. *num.*40., *Surd. decis.* 83. *num.* 26., *Palm. nep. decis.*181. *num.*63., *de Comitib. decis. Florent.* 26. *num.*1., *& seqq.*, *decis.*58. *num.*23., *Rota coram Priolo decis.* 141. *num.*12., *&* 13.

Non omittendo etiam, quod frustrà subtiliori hàc, & violentâ interpretatione perverti, & detorqueri contenduntur verba illa = *e staranno al secolo* =, ut nempè famulentur intentioni Pri-
57 mogenitæ, quando alioquin accipi possunt in sensu pleno, & naturali, favente Secundogenitæ, quique, utpotè magis æquus, & congruus, ac Testatoris menti conformior, ceteris aliis interpretationibus omninò præferendus videtur, *Angel. cons.*261. *num.*4., *Alexand. cons.* 179. *n.* 13. *lib.*5., *Gravet. cons.*363. *num.* 26., *& seqq.*, *& alii apud Thabor. axiom. Jur. lib.* 9. *cap.* 105. *axiom.*16., *Bonden. collect. legal.* 14. *num.* 75. *vol.*2.; & sanè, si mens Testatoris fuit neptes
58 relinquere æquali patrimonio ditatas, quod æquè respicit nuptas, & innuptas, in seculo manentes,
59 si verba, exclusis solummodò Religiosis, apta sunt comprehendere fœminas utriusque generis,

1. præsumpt.25. num.6.

Quamvis enim in contrarium dicatur, ex tali dispositione resultare potiùs inæqualitatem respectu Primogenitæ tum quoad Bona Testatoris, tum quoad libertatem disponendi, tum quoad jus succedendi, non indè tamen evitari potest benigna, & lata ejusdem dispositionis interpretatio, prò qua sufficit, inter sorores æqualitatem in effectu servari respectu patrimonii proprii cujuslibet ipsarum, tametsi, spectatis Bonis Testatoris, aliisque circumstantiis, 63
inæqualiter dispositum videatur, quia Testator noluit, æqualitatem servari in Bonis suis, minùsque consideravit onera, & jura disponendi, & succedendi, magis uni, quàm alteri competentia, quæ inæqualitatem formaliter tantùm inducere poterant, sed, his omnibus posthabitis, contentus fuit solâ materiali æqualitate, ita ut, viventibus neptibus, una, spectato universo patrimonio sibi obtingente, plus non haberet, quàm alia, non curato, an alteri Bona libera obtigissent, alteri vinculata, & alia succedere posset in primogenitura, alia non in æquamento, ista namque inducunt solam inæqualitatem formalem, minimè verò officiunt 64
æqualitati materiali, quam unicè Testator respexit, verbis illis = *di modo, che l'effetto sia, che dette sue nezze siano eguali di patrimonio.* =

Huic demùm interpretationi, quâ sub illis verbis = *e staranno al secolo* = comprehensæ dicuntur fœminæ omnes, in seculo manentes, tametsi non nuptæ, nullatenus obstant reliqua duo argumenta, in contrarium adducta, alterum nempè desumptum ex eo, quod, procedendo cum dicto sensu, inepta, & superflua remanerent illa alia præcedentia verba = *che si mariteranno carnalmente* =, & alterum ductum ex discretiva loquendi forma, quâ Testator usus fuit in hac sua dispositione; Primum namque facilè remo-

citur id, quod aliquid etiam minimum opera-
69 tur, *Rot. decis.168. num.21. part. 6. rec.*, & in omnem casum, cum ex aliis validioribus argumentis, & conjecturis constet de contraria vo-
70 luntate Testatoris, potiùs toleranda erit aliqua verborum superfluitas, quàm ab illa vel paululùm recedatur, *Rot. dict. decis.490. num.7., & seqq. part. 4. diversor.*, non enim attenditur
71 ineptitudo verborum, sed voluntas Testatoris, *Peregrin. de Fideicomm. art.11. num.5.*

Eàdemque responsione tollitur alterum argumentum, à discretiva loquendi forma deductum, illud enim corruit, & nihil urget, quoties, ut
72 hic, apparet, Testatorem habuisse utramque locutionem prò synonima, *Rot. decis. 269. nu.*
73 *28. part.15.*, & majoris dumtaxat explicationis gratiâ discretivo loquendi modo usum fuisse, *Rota coram bon. mem. Emerix jun. decis.1229.nu. 8., in rec. decis.220. num. 9. part.11.*, ac insuper
74 indicando causam, se retulisse ad præcedentia, *Rota coram bon. mem. Emerix jun. decis. 1144. num.11.*, Verùm prætereà, attentâ voluntate
75 Testatoris argumentum prædictum commodè retorqueri potest, ut dixit *Rota decis.345. num. 11. part.16. recent.*; Si enim ab una testamenti parte rectè argui valet ad aliam, ad *Text. in leg. qui filiabus ff. de legat.1.*, *Peregrin. consf.30. nu. 5. lib.8.*, *Ruin. cons.146. num.8. lib. 2.*, *Fusar. de substitut. quæst. 339. num. 36. & seq.*, *Rota Florent. apud de Comitib. decis.1. num. 33.*, *Rota nostra in rec.decis.171. num.8., & 9. part.12., & in Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii 1700. §. Quin coram bo. me. Molines*; Profectò, sicuti in omnibus aliis partibus exclusæ apparent fœminæ dumtaxat, in Religione professæ, & reliquæ omnes, in seculo degentes, sive nuptæ, sive innuptæ, indistinctè admissæ, ità quoque seculares omnes indistinctè vocatæ censeri debent in ea parte, in qua, præter expressam, & specialem mentionem fœminarum nubentium, fit etiam
76 mentio generalis aliarum in seculo manentium, ob eam validissimam rationem, quia nimirum voluntas Testatoris in una, eademque dispoti-

primogenitura Lazzari, absque eo quod opus esset expectare tempus Matrimonii, ab eadem Secundogenita contrahendi; quamobrem reliquum modò esset agere de secundo Dubio, in quo quæritur = *an casu, quo ad faciendum æquamentum expectari debeat Matrimonium Secundogenitæ, eo deindè secuto, illi debeantur fructus æquamenti à die divisionis, aut à die tantùm contracti Matrimonii?* =; Verùm, quia istud omninò dependet à primo, eo proindè favore Secundogenitæ resoluto, ut scilicet æquamentum fieri debeat nunc, & in actu divisionis, cessat omnis quæstio quoad secundum, super quo ideò superfluum ducens diutiùs immorari, improbo labori parcendo, pauca hæc dixisse, satis superque existimo.

Spoletana Successionis.

Statutum Trebii Mulierem ab aliqua ex personis, in eo nominatis, dotatam, ab omnium hereditate excludit, Masculo ex illis existente. ex eodem Statuto dos loco Legitimæ succedit. Quando autem Legitimæ loco dos, ex Statuto, succedere dicatur, etiam, cum fœminas illud excludit propter Masculos? Et quando Legatum dotis non conditionale, sed purum, & absolutum censendum sit? Statutum excludens propter Masculos fœminas dotatas ut locum habeat, quando non requiratur earum dotatio delatæ successionis tempore? Fœminis à Statuto exclusis propter Masculum, qui sit de progenie Avi, aut Patris, Matris, Sororis, Fratris, Avunculi, vel Patrui, illæ à fratre, etiam consanguineo exclusæ, hic autem Avum maternum vincere dicendus est.

VO-

mente judicanda est.

11 *Filia renuncians favore fratris, censenda non est spem etiam succedendi ex testamento dimisisse.*

12 *Pater, à filia renunciatione acceptâ, censendus non est sibi jus voluisse adimere illam heredem relinquendi.*

13 *In Legitimam imputandum est, quidquid ex hereditate, unde detrahenda est, recipitur.*

14 *Heres rectè agit ex jurium cessione, ab ejus Auctore reportata.*

15 *Legata in caussam dotis regulariter sub conditione nuptiarum relicta censentur.*

16 *Eáque non purificatâ, ad heredes non transmittitur.*

17 Statutum Trebii *Mulierem à successione Avi, Patris, Matris, Fratris, Sororis, Avunculi, & Patrui excludit, quoties ab eorum aliquo dotata sit*, & num. 18.

19 *Ex dicto* Statuto *Legatum dotis nequit censeri sub nuptiarum conditione, sed purum*, num. 20.

20 *Statuto mandante, Mulierem ab aliquo ex nominatis dotatam, aliud non posse petere, Legatum dotis purum censendum est.*

21 *Tamquam loco Legitimæ subrogatum.*

22 *Præsertim, si idem Statutum filiæ, donec nubat, de alimentis non provideat.*

23 *Statuti ea non est capienda interpretatio, per quam filia dote, & alimentis privari posset.*

24 *Testator Statuto se conformasse præsumitur*, & num. 38.

25 *Legatum dotis nepti relictum cum prohibitione aliud petendi, tamquam naturam Legitimæ assumens, purum est, atque ad heredes transmisibile.*

26 *Testator ad servandam æqualitatem inter neptes, à se Legatis honoratas, censetur eorum*

35 *Statuto fœminas excludente propter Masculos non absolutè, & independenter ab earum dotatione, potest adhuc earum dos succedere loco Legitimæ.*

36 *Dotes statutariæ, ut dicantur, vel non loco Legitimæ succedere, omnia simul, & unitim consideranda sunt.*

37 *Dotes statutariæ ut censeantur loco Legitimæ succedere, sufficit, quod res dubia sit.*

Per talem enim interpretationem fit reditus ad jus commune, ibid.

39 *Legatum dotis, quoties hæc loco Legitimæ succedat, ad heredes Legatariæ est trasmisibile, eâ etiam innuptâ decedente*, & num. 42.

40 *Dos regulariter sinè Matrimonio nequit esse.*

41 *Intellige quoad propriam formam, non quoad effectum transmissionis.*

42 *Dos, etiam ante Matrimonium, sumit naturam Legitimæ.*

43 *Patri defuncto æqualiter, & in capita succedunt filii tum primi, tum secundi Matrimonii.*

44 *Et tàm mares, quàm fœminæ.*

45 *Statuto, ob existentiam Masculi ex personis nominatis, excludente fœminas, filiæ tàm primi, quàm secundi Matrimonii à Masculo ex secundis nuptiis excluduntur.*

46 *Statutum exclusivum fœminarum, dummodo dotatæ sint, locum non habet, quoties delatæ successionis tempore dotatæ non reperiantur*, & num. 62.

Limita, si unà simul respiciat favorem Masculorum, num. 48.

Quod tamen intellige, si primariò eorum favorem, secùs, si primariò respiciat fœminarum dotationem, num. 49.

Et quomodò hæc valeant desumi? num. 54., & seq.

47 Statutum Trebii *incipit à dotatione, & fœ-*

liere receptam .

55 *Fœminarum exclusionis ratio formalis , habita à Statuto , quando fuit earum dotatio , femina excluditur ab hereditate Dotantis , non aliorum , qui non dotarunt .*

56 *Statutum fœminas principaliter propter Masculos , non propter dotem excludere , arguitur ex earum demandata exclusione ab Avi hereditate .*

Item , si excludat feminas , à fratribus dotatas , num. 60.

Et , si illas etiam excludat , quibus dos non constituta , sed solùm promissa fuerit .

57 *Feminarum exclusio quando est correspectiva ad dotem , hæc ad effectum exclusionis debet esse constituta apertæ successionis tempore .*

58 *Rarò neptes dotatæ reperiuntur tempore mortis Avi .*

59 *Statuentes casibus communiter accidentibus prospicere voluisse præsumuntur .*

60 *Fratres non tenentur , nec solent dotare sorores , nisi post Patris obitum .*

62 *Statuto excludente fœminas propter dotem , non sufficit sola illius promissio .*

63 *Statutum excludens fœminas dotatas absque mentione congruitatis dotis , actum potiùs , quàm modum dotationis considerasse dicitur .*

64 *Et non dotem , sed favorem Masculorum primariò contemplasse .*

65 Statutum Trebii *favore Masculorum esse conditum , firmavit* Sacra Rota .

66 *Statuti vigore si dos loco Legitimæ succedat , fœminarum exclusio non propter Masculos , sed propter dotem censenda est .*

Contrarium , quod nempè non implicet dotis subrogatio loco Legitimæ , atque exclusio propter Masculos , & num. *68.* , & *69.*

68 *Statuto excludente fœminas propter Masculos , dotatio non requiritur apertæ successionis tempore , secus , quum dos loco Legitimæ succedit .*

74 *Dos filiæ omninò debetur in Bonis Patris .*

77 *Avus maternus concurrit cum fratribus , & sororibus utrinque conjunctis , & vincit alios conjunctos ex unico tantùm latere .*

78 *Præsertim , si eidem Avo hi non attineant .*

79 *Statutum , non jus commune , attenditur in regulanda successione .*

80 *Ex Statuto Trebii Avus maternus exclusus censendus est à fratre consanguineo .*

81 *Ille namque non est Masculus de progenie , à Statuto considerata .*

82 *De progenie alicujus is dicitur , qui ab illo descendit , & mediatè , vel immediatè progenitus est .*

83 *Filia dicitur de progenie Patris , non ita Pater de progenie filiæ .*

84 *A Statuto non comprehensus quis inter personas excludentes , ejus dispositione juvari nequit .*

QUÆSTIO est super successione in hereditate tum bon. me. Æmiliani de Andreangelis, nuper ab intestato defuncti, tum bon. mem. Crispoltæ ejus filiæ, quæ paulò post Patrem pariter intestata decessit; ad primam namque contendunt sex filii, ex diverso thalamo progeniti, tres scilicet ex primo, nimirum D. Sancta, Crispolta, & Lauditia, susceptæ, ex bon. mem. Catharina de Andreolis prima uxore, & DD. Joseph, Catharina, & Maria, ex bon. mem. Anna Brigitta de Natalutiis secunda uxore procreati; Ad secundam verò, præter supradictos, Josephum nempè fratrem consanguineum, & Catharinam, & Mariam, sorores pariter consanguineas, nec non Sanctam, & Lauditiam utrinque conjunctas, adspirat etiam D. Ventura de Andreolis Avus maternus dict. bon. mem. Crispoltæ.

Cum itaque rogatus fuerim prò veritate dicere, quinam in dictis hereditatibus succedere debeant, & prò qua rata, videlicet quâ regulâ inter eos statuenda sit successio; ordiendo ab hereditate Æmiliani, super qua inter filios dumtaxat

ascendentium masculorum, prohibitâ quacumque detractione, ut latiùs perspici potest ex testamento; quod quidem fideicommissum per obitum Æmiliani procul dubio purificatum fuit, ut supra dictum est, favore Josephi ejus unici filii masculi, cumque modò quæratur, an ulla hujus fideicommissi Bona libera remanere potuerint in patrimonio dicti Æmiliani, jure detractionum ipsi sive ex persona propria, sivè Sanctæ ejus Matris, & heredis gravatæ competentium?

Primo oculorum conjectu obstare posse videretur expressa prohibitio cujuscumque diminutionis, atque detractionis, in testamento semel, atque iterum, iterumque indicta; Verùm illicò perspicitur, illam locum sibi vindicare posse quoad detractionem dumtaxat trebellianicæ, nam quoad Legitimam, Sanctæ filiæ, & heredi
1 gravatæ debitam, certi, & explorati juris est,
illam prohiberi non posse, nisi cum vulgata
cautela *Soccini*, quæ cum neque expressè, neque per æquipollens servata appareat in casu nostro, rectè indè arguitur, Legitimæ detractio-
2 nem prohibitam non esse, ad tradita per *Rotam coram bon.mem. Emerix jun. decis.687. num. 6., & decis.991. num.9. & 10., in recent. decis. 653. num.13. part.1., & decis.119. num.2., & 3. part.14., & alibi passim*.

Nec illius detractioni obesse potest Statutum municipale Terræ Trebii, quod in *rubr. 7.*, rela-
3 ta apud *clar. mem. Card. de Luca de Statut. success. partic. 165.*, excludit fœminas dotatas à
successione, jubetque, esse contentas dote, ipsis traditâ, vel promissâ ab aliqua ex personis, in Statuto nominatis, sinè spe aliud consequendi aliquâ ratione, vel causâ, quoniam, prætermissis aliis responsionibus, ad rem nostram exu-
4 berat illa, quod videlicet istud, ut cetera simi-
lia Statuta exclusiva fœminarum procedant so-

ne dotis, à Patre receptæ; quia de hujusmodi renunciatione hactenus in facto non constat, &, quatenus etiam constaret, istiusmodi detractionem impedire non posset, quippè illius effectus cessasset per actum institutionis filiæ renunciantis, factum à Patre renunciatario, cujus vigore
filia procul dubio reintegrata fuit, & Pater ju- 8
ri, ac beneficio suo cessit commodo ejusdem
filiæ renunciantis, quemadmodum facere potuisse, non dubitatur, & tradit *Rota in Romana,*
seu Viterbien. Legati 26. Junii 1709. §. Sub 9
examine coram R.P.D. Crispo, in Romana Immissionis 2. Martii 1711. §. Superfluum coram Emo D. Card. Scotto, & in Romana renunciationis 3. Julii ejusdem anni §. præmissis coram Rmo Aldrovando; magisque perspicuum redditur, inspectâ verisimili mente, & intentione
Renunciantis, & Renunciatarii, quam in hisce 10
Causis præcipuè attendendam esse, monet in proposito *Rota in dicta Romana renunciationis 3. Julii 1711. §. Quibus tamen coram Rmo Aldro-*
vando; nemo enim, recto sensu præditus, facilè 11
sibi suadere poterit, quod filia renuncians voluerit omninò dimittere spem succedendi in Bonis Patris, etiam in casu, quo illam reliquisset heredem; quodque Pater recipiendo talem
renunciationem intellexerit se obstringere ad re- 12
linquendam hereditatem Extraneo in præjudicium propriæ libertatis, & sobolis, juxtà notatata per *clar. mem. Card. de Luca in conflict. legis, & ration. in supplem. part. 3. observat. 253. §.1., & prosequitur Rota in dicta Romana renunciationis coram Rmo Aldrovando loco mox citato*.

Ambigi itaque minimè posse videtur, in nostra hypothesi, Legitimam detrahi posse, verùm, quia hujusmodi detractio facienda est ex persona Sanctæ filiæ, ad jura successionis, ex supradictis, à Patre redintegratæ, inde sequi-
tur,

dotis, à Ventura Testatore relictæ Theresiæ nepti occasione illius Matrimonii, de proprio soluta fuerunt à Gaspare, & Æmiliano de Andreangelis, ejusdem Theresiæ fratribus, reportatâ
14 jurium cessione, cujus vigore rectè modo agere potest Joseph illorum heres contra hereditatem Legantis, ad tradita per *Conciol. de hered. artic. 1. num. 245., & seqq., ubi concordantes*.

At non etiam agere posse videbatur titulo similis Legati, ab eodem Ventura relicti Landitiæ alteri nepti, & respectivè sorori Theresiæ,
15 quia, cum hæc innupta decesserit, purificata non dicitur conditio illa nuptiarum, sub qua regulariter hujusmodi Legata pro dote relicta censentur, juxtà theoricam *Bartol. in leg. Titio centum §. Titio genero ff. de condit., & demonstr.*, quam, latè plures casus distinguendo, exornat *Card. Mantic. de conject. lib. 11. tit. 32. per tot., & præsertim sub num. 27., & seq., & tit. 23., Rot. decis. 211. nu. 3. & 4., & decis. 408. num. 4. part. 18. rec., & in Fulginaten. fructuum 19. Januarii 1703. §. Tamen coram Rmo Lancetta Decano*, & per consequens illud transmitti non
16 potuit ad heredes, *leg. unic. §. Sin autem aliquid sub conditione Cod. de Caduc. tollen., leg. Intercedit ff. de condit., & demonstr.*, & apertè deducitur ex *dict. leg. Titio centum §. Titio genero vers. antè nuptias ff. eodem, & benè in specie Card. Mantic. de conjectur. dict. lib. 11. tit. 22. num. 8. & seqq., & num. 48., & seqq.*

Sed nihilominus tamen, inspectâ dispositione Statuti, in contrariam sententiam libentiùs inclinarem, quia, cum illius vigore Mulier propter dotem ab Avo relictam exclusa procul
17 dubio censeatur ab hereditate nedum ipsius Avi, verùm etiam Patris, Matris, Fratris, Sororis, Patrui, & Avunculi, ut apertè præsefert litera ejusdem Statuti *rubr. 7. apud clar. mem. Card. de Luca de testament. success. partic. 165.*, ibi = *Statuimus, & ordinamus, quod, si aliqua Mulier fuerit, vel esset dotata ab Avo, à Patre, à Matre, à Fratre, à Patruo, vel Avunculo,* nium, loco Legitimæ subrogatum fuisse, censetur, sed & multò magis, quia alioquin, cum
Statutum non provideat filiæ de alimentis, do- 22
nec fuerit nupta, quinimmò jubeat, illam esse contentam dote sibi relictâ, & nihil ampliùs petere posse, sequeretur, quod, mortuo Patre, illa nec dotem, nec alimenta haberet, non quidem dotem, quia nondum purificata esset conditio nuptiarum, nec etiam alimenta, quia sibi esset relicta dos, quâ contenta esse deberet,
& aliud petere prohiberetur ex dispositione Sta- 23
tuti, & propterea Statutum per indirectum privaret filiam alimentis, quod naturali juri, & rationi repugnat, ut post *Abb. cons. 92. num. 3. lib. 2., Riminald. jun. cons. 157. num. 9., Ancaran. cons. 232. num. 1. ad fin., Menoch. cons. 251. num. 48., & seqq. observat., Card. Mantic. de conject. lib. 11. tit. 23. num. 36., & seqq.*

Menti verò Statuti optimè consonare, & con-
formem esse etiam voluntatem Testatoris, ne- 24
dum regulariter præsumitur, *Bartol. in leg. heredes mei §. Cum ità num. 4. ff. ad Trebell., & latè Card. Mantic. de conjectur. lib. 6. tit. 7., & lib. 11. tit. 23. num. 34. & alii passim*, verùm etiam probatur ex eo, quod neptibus reliquit dotem jure institutionis, & cum prohibitione aliud pe-
tendi super Bonis, & hereditate suâ, quo casu 25
Legatum dotis, tamquam assumens naturam Legitimæ purum esse, & ad heredes transmitti, docuit in proposito *Card. Mantic. d. lib. 11. tit. 23. num. 21. & duob. seqq., & num. 33. & seqq.*, & confirmatur etiam ex illa alia circumstantia,
quod nimirùm d. Legatum dotis relictum fuit 26
duabus neptibus, quarum altera nupsit, & consequenter indubiè transmittit; Undè verisimile est, Testatorem voluisse, quod altera etiam transmitteret ad servandam æqualitatem inter hujusmodi neptes, æquè dilectas, *Ancaran. cons. 323. vers. item postquam una ex filiabus, Soccin. sen. cons. 92. n. 8. lib. 1., Menoch. cons. 251. n. 38.*, quam conjecturam etsi non probet *Card. Mantic. tit. supracitat. num. 32.*, quoties ex testamen-
ti verbis appareret, Relictum esse conditionale, 27
nam

[illegible] *num. 81., clar. mem. Card. de Luc. de dot. disc. 13. sub num. 9., Merlin. de Legitim. lib. 3. tit. 1. quæst. 8. num. 49., Rota in rec. decis. 156. num. 14. part. 15.*, tum
31 etiam, quia idem Statutum non providet filiabus de alimentis, donec nuptæ fuerint, *Boss. de dot. d. cap. 7. nu. 74., Card. Mantic. de conject. lib. 11. tit. 23. n. 37., Card. de Luc. de dot. d. disc. 13. sub num. 9., Rot. post Merlin. de legitim. decis. 197. num. 10., in rec. decis. 208. num. 15. part. 8., in Romana Dotium 25. Junii 1708. §. Quia cum in casu coram bon. mem. Molines, & in Æsina Legitimæ 21. Januarii 1709. §. Sextò quia coram eo-*
32 *dem*; Tum denique quia Statutum non est simpliciter exclusivum fœminarum, sed solùm temporaliter, donec extant Masculi, ut patet ex illis verbis =, *& dummodò remanserit aliquis Masculus de progenie ipsius Avi, Patris &c.* =; in quibus terminis fœmina dici nequit extranea, sed
33 remanet verè sua, dum obtinet integram successionem, partim de præsenti sub nomine dotis, & partim ad tempus suspensam, proindèque dos loco Legitimæ succedit, ut benè prosequitur *Card. de Luc. de dot. disc. 13. sub num. 9. §. Et septima demum*, & priùs notaverant *Gratian. discept. 160. num. 34., Morot. resp. 23. num. 15., Capyc. Galeot. lib. 2. controv. 15. num. 20.*, quos laudat, & sequitur *Rota in d. Æsina Legitimæ 21. Januarii 1709. §. Septimò demum coram bon. me. Molines*.

Nilque turbat, quod exclusio fœminarum per
34 Statutum inducta videatur favore Masculorum, propter illa verba = *Et dummodò remanserit aliquis Masculus &c.* =, nam, hoc etiam admisso, cum favor Masculorum, consideratus à Statuto non sit absolutè, & independenter à dotatione
35 fœminarum, sed ab ipsa qualificetur, indè fit, quod stare simul potest, quod fœminæ dotatæ excludantur à successione propter Masculos, & nihilominus illarum dos succedat loco Legitimæ, ut dixit *Rota in d. Æsina Legitimæ §. Nulliusque roboris*, subdens prætereà *in §. E' conspectu autem, & §. Sublatisque*, ad istum effectum
36 omnia simul; & unitim esse consideranda, & regulariter sine Matrimonio esse non possit, *leg. 3. 40
ff. de jur. dot., leg. ultim. Cod. de donat. antè nupt.*, id tamen intelligitur quoad propriam formam, & substantiam dotis, non quoad effectum 41
transmissionis, nam; sicuti dos, etiam antè Matrimonium, suscipit naturam Legitimæ, ità etiam antè Matrimonium ad heredes transmittitur, ut optimè respondet sæpè citatus *Card. Mantic. de conject. lib. 11. tit. 23. num. 42.* 42

Firmato itaque ex his, à fideicommisso Venturæ priùs detrahendam esse Legitimam ex persona Sanctæ filiæ, prævià tamen imputatione dotis, ab ea receptæ, & deindè duo Legata scutorum 300. pro qualibet, alterum, quia de proprio solutum à Gaspare, & Æmiliano, alterum, quia in ipsos à Lauditia sorore innupta transmissum, sicque his omnibus aucto patrimonio Æmiliani, ad quem omnia jura d. Legitimæ, & Legatorum pervenisse, supponitur; Aggredior examen quæstionis, inter filios primi, & secundi Matrimonii d. Æmiliani subortæ super successione in illius hereditate, ad quos nempe ille pertineat, & quomodò dividenda inter eosdem sit?

Sanè, inspectâ juris communis censurâ, successio in hereditate Æmiliani communis Patris 43
æqualiter, & in capita dividenda esset inter filios primi, & secundi Matrimonii, juxtà *Text. express. in §. final. vers. si enim Authen. de nupt., Oinotim. lib. 2. instit. de hered. quæ ab intest. defer. §. de success. fil. legit., & natur. num. 2. & seqq., Rota coram Emerix jun. dec. 1234. num. 2., & dec. 34. num. 2. lib. 9., ad ornat. clar. me. Card. de Luc. de testam.*, nullâ habitâ ratione sexus masculini, vel fœminini, cum de jure novissimo *Cod. & Authen.*, sublatâ quâlibet differentiâ sexus, mares, & fœminæ, ad coæqualem 44
Parentum successionem admittantur, *leg. 14. Cod. de legitim. hered. 81., & §. Ceterum instit. de legitim. agnat. success., Rot. in Melevitana Successionis 27. Junii 1701. §. Cui postremò, & 18. Novembris ejusdem anni §. 1. coram bon. me. Molines, confirmata 27. Martii 1702. §. Supposito enim coram Rmo Lancetta Decano, & in Viterbien. Pecuniaria 7. Februarii 1715. §. Iti-*

46 tatione, & fœminas non excludat simpliciter, & absolutè, sed conditionaliter, dummodò scilicet fuerint dotatæ, locum non habeat, quoties illæ tempore delatæ hereditatis actu dotatæ non reperiantur, juxtà theoricam *Castrens. in leg. Titio centum §. Titio genero ff. de condit. & demonstr.*, ut, pluribus cumulatis, probat *Constantin. ad Statut. Urb. annot.39. n.221. & seq.*,
47 nam, etsi verum sit, Statutum prædictum incipere à dotatione, & fœminas tantùm excludere, quatenùs sint dotatæ, ibi = *dummodò fuerit dotata &c.* =; quia tamen unà simul respicere videtur etiam favorem Masculorum, propter illa verba,
48 quæ sequuntur =, *& dummodò remanserit aliquis Masculus de progenie ipsius Avi, Patris &c.* = hinc proptereà in copulativo concursu harum causarum, dotis scilicet, & Masculorum, ut definiri queat, an ad effectum exclusionis fœminarum istæ dotatæ esse debeant tempore delatæ hereditatis, vel etiam postea dotari possint? inquirendum est, quænam ex illis duabus fuerit causa primaria, & immediata exclusionis, an nempè dos, vel potiùs favor, & existentia Masculorum? si enim in mente Statuentium primariò fuit dos,
49 tunc utique sola Masculorum existentia, tamquam causa generalis, & remota, satis non erit pro exclusione, nisi copulativè concurrat, dotatio tempore delatæ hereditatis; Vice autem versâ, si ratio formalis, & præcipua exclusionis
50 fuit favor Masculorum, tunc, licèt tempore delatæ successionis deficiat dotatio, non tamen cesset exclusio, cum per existentiam Masculorum adhuc subsistat causa finalis exclusionis, plenè *Constantin. ad Statut. Urb. annot. 39. art. 3. a num. 221. & 228. & plurib. seqq.*, *Rot. post ipsum dec.141. nu.7. & 8.*, *coram Cerro dec.303. num. 2. & seqq.*, & optimè in *Fulginaten. Successionis, & dotium 21. Martii 1707. §. Justa, & §. Non attento, & §. In hypothesi & seqq. & 20. Junii ejusdem anni §. Quo verò & aliis seqq. coram Emo D. Card. Scotto*, in quibus etiam rectè explicatur *theorica Castrensis in d. leg. Titio cen-*
51 *tum §. Titio genero ff. de condit. & demonstr.*, ut scilicet procedat, quoties in contrarium non urdotem dederunt, quemadmodum juri congruit, & æquitati, benè in proposito ponderatæ per *Rot. decis.390. num.17. coram Merlin., decis.405. num.28. & 29. part.5. rec., dec.342. num.21. & seq. part. 12., & in d. Fulginaten. Successionis, & Dotium coram Emo Scotto, in 1. nempe §. Ulterius, & in 2. §. Applicando.*

Alterum efficacissimum argumentum præbet animadversio, quod Statutum excludit fœminas etiam ab hereditate Avi; Ut enim hujusmo- 56
di exclusio inutilis, & superflua non sit, dicendum est, causam exclusionis non fuisse principaliter dotem, sed favorem Masculorum, quia alioquin vix umquam daretur casus, in quo illa locum habere posset, dum, posito, quod exclusio sit correspectiva ad dotem, cum tali casu dos ad effectum exclusionis constituta esse de- 57
beat tempore apertæ successionis, ex supra firmatis, raro autem neptes dotatæ reperiantur tempore mortis Avi, indè sequitur, quod raro 58
etiam verificaretur illarum exclusio ab hereditate ejusdem Avi, & consequenter dispositio Statuti ferè inutilis redderetur, nec provideret 59
casibus communiter accidentibus, quibus ceteroquin Statuentes prospicere voluisse præsumuntur, *Thesaur. dec.101. n.7.*, *Rota dec.429. nu.20. coram Merlino*, & benè ad rem nostram ratiocinatur in *d. Fulginaten. Successionis, & Dotium 21. Martii 1707. §. Rursùs coram Emo D. Card. Scotto*.

Rursùs Statutum excludit fœminas dotatas à fratribus, undè, cum fratres non teneantur, nec 60
soleant dotare sorores, nisi post obitum Patris, & ex illius Bonis, Statutum pernecessè supponit, hereditatem paternam, à qua filiam excludit, illi fuisse delatam ante dotationem, quæ proptereà censeri nequit causa finalis exclusionis, ut benè arguit *Thesaur. d. dec.101. num.7.*, *Rot. dec.540. num.4. part.1. divers., & in d. Fulginaten. Successionis, & Dotium in 1. §. Non leve, & in 2. §. Applicando*.

Præterea nostrum Statutum non solùm excludit fœminas actualiter dotatas, sed etiam illas, quibus dos quoquo modo promissa, ordina- 61
ta,

catorum, vel agnationis favor =.

Ex his denique omnibus ad magis, magisque confirmandum assumptum nostrum, aliis levio-
65 ribus omissis, accedit sensus *Sacræ Rotæ*, quæ *in dec.463. num.5. & seqq. part. 1. rec.* firmavit, Statutum Trebii conditum esse favore masculinitatis, & expendit etiam *Rota in d. Fulginaten. Successionis, & Dotium coram Emo Scotto in 1. §. In hypothesi, & in 2. §. Applicando*.

Tot autem valida argumenta suadentia, d. nostrum Statutum Trebii fœminas principaliter excludere propter Masculos, & non propter do-
66 tem, elidi minimè posse videntur animadversione illâ, quod, cum vigore ejusdem Statuti dos succedere dicatur loco Legitimæ, pari ratione dicendum sit, fœminas excludi non propter Masculos, sed propter dotem; Facilis namque, &
67 plana occurrit responsio, quia videlicet non implicat, Statutum excludere propter Masculos, & dotem subrogari loco Legitimæ, licèt enim, quando Statutum excludit propter Masculos, dotatio non requiratur tempore apertæ succes-
68 sionis, sed posteà etiam supervenire possit, & è contrario, quando dos succedit loco Legitimæ, debeatur, statim secuto obitu Patris, hoc tamen respicit diversum effectum, ut scilicet dos quandocumque peti possit unâ cum fructibus à die
69 obitus Patris, nequaquam verò operatur, ut ea constituta omninò esse debeat tempore apertæ successionis, adeòut, si tali tempore constituta non reperiatur, cesset fœminarum exclusio, ut innuit *Rot. in Fulginaten. Successionis, & Dotium 21. Martii 1707. §. Nec majoris coram Emo D. Card. Scotto*.

Constito ex his, Statutum Trebii fœminas principaliter excludere propter Masculos, & consequenter, illas, tametsi tempore delatæ he-

§. Minime relevante & seqq., *confirmata 11. Martii 1709. coram Rmo Aldrovando*.

Ex quibus sequitur, successionem in Bonis, & hereditate Æmiliani de Andreangelis integrè deberi Josepho ejus unico filio masculo, exclusis prorsus filiabus tàm primi, quàm secundi Matrimonii, quibus tamen congrua dos ab eodem Josepho constituenda erit de Bonis communis Patris, ut locum habere possit dispositio Statuti, illas excludens etiam sub conditione dotationis, ibi = *dummodò fuerit dotata &c.* =, quamvis principaliter propter Masculos, quæ quidem 73
dos cum, ex supradictis, succedat loco Legitimæ, debetur ipsi mulieri, sive ejus heredibus libera ab omni onere, etiam ante nuptias, & unà cum fructibus à die obitus Patris, *Rot. in Romana dotium 25. Junii 1708. §. Succedentibus, & 25. Januarii 1709. §. Prout coram bon. mem. Molines*; quamobrem ex hoc solo motivo Causa confecta videri posset quoad successionem in hereditate vertente inter filium masculum, & fœminas, dum, detractis ab illa dotibus filiarum, vix sua virilis portio pro Masculo remanere supponitur, & fœminæ idem consequuntur ex dote, quod ex successione consequi potuissent.

Absoluto jam examine quæstionis vertentis inter filios primi, & secundi Matrimonii super successione in hereditate Æmiliani communis Patris, progredior ad aliam, quæ vertitur super successione in hereditate bon. mem. Crispoltæ filiæ primi thori d. Æmiliani, & paulò post Patrem ab intestato defunctæ. Hæc autem hereditas conflari dicitur ex dote, quæ filiæ omninò 74
debetur in Bonis Patris, & tamquam induens naturam Legitimæ, etiam ad heredes transmittitur, ut supra ostendi; Rursùs ex tertia parte Bonorum delatorum ex testamento q. Matthiæ, & Francisci de Andreangelis; Et demum ex tertia

vore Statutum fœminas excludi, & cui per consequens hereditas sit adjudicanda?
Porrò Avus maternus pollens qualitate ma-
77 sculinitatis, à Statuto requisitâ, sibi blanditur
excludere posse fratrem consanguineum, eò
quod de jure communi ipse concurrit cum fra-
tribus, & sororibus utrinque conjunctis, & vin-
cit alios conjunctos ex unico tantùm latere,
præsertim, si isti non attinent Avo materno,
78 cum quo concurrere volunt, ut accidit in casu
nostro, in quo D. Joseph ex uno tantùm latere,
paterno nempè, conjunctus bon. mem. Crispol-
tæ, de cujus successione agitur, tamquam filius
D. Brigittæ de Natalutiis secundæ Uxoris, haud
quaquam attinet D. Venturæ de Andreolis Avo
materno D. Crispoltæ filiæ bon. me. Catharinæ
de Andreolis primæ Uxoris Æmiliani, ideo-
que, si successio regulanda esset ad tramites ju-
ris communis, ab isto procul dubio vinceretur,
per *Text. in §. Si igitur defunctus Auth. de he-
red. ab intest. ven., & in Auth. defuncto Cod. ad
Senat. Consul. Tertul., Oinotim. instit. lib. 2. tit.
de hered., quæ ab intestat. defer. §. De success. pa-
rent. natur., & legit. simul num. 23., & meliùs
num. 30., Crass. in §. Successio ab intestato quæst.
24., Sibil. de gradib. cognat. part. 1. cap. 2. §. 2.
disput. 2. quæst. 7., Boer. dec. 175. nu. 2. & seqq.,
Rot. decis. 70. sub num. 4. vers. ratio est inter im-
press. ad ornat. clar. mem. Card. de Luca de testam.
lib. 9.*
At, quoniam non jus commune, sed statuta-
79 rium, & municipale pro regulanda successione
in hypothesi attendendum est, ex notissimis,
istud verò in persona excludente non solùm exi-
git qualitatem masculinitatis, quæ in Avo con-
currit, sed ulteriùs requirit, d. Masculum esse de
progenie Avi, sive Patris, sive Matris, aut
Fratris, aut Sororis, vel Patrui, vel Avunculi,
80 quod quidem rectè verificatur in fratre consan-
guineo, qui respectu sororis, de cujus successio-
ne agitur, procul dubio est de progenie Patris,
veriùs idcircò crederem, isti per nostrum Statu-
tum delatam censendam esse hereditatem soro-
ris, excluso prorsùs Avo materno d. Crispoltæ,

& progenie.

Placentina.

Substitutio filiorum, & Descendentium, concepta per verba = *Si supervixerit, sin minùs ejus filios, & Descendentes &c.* =, vulgariter facta censetur, quatenùs videlicet primus heres hereditatem non agnoscat. Verba = *& post eum in infinitum, ordine successivo in forma &c.* = quando, & quomodò substitutioni vulgari convenire possint? Substitutio fideicommissaria ex quibus excludatur conjecturis? Clausulæ = *salvo tamen, ut infra* = quid operentur?

VOTUM XVI.

1 *Immissio deneganda est, fideicommisso non probato.*

2 *Fideicommisso cessante, Bona vendi possunt.*

3 *In primo herede libera Bona remanent, cessante ejus filiorum, ac Descendentium substitutione*, & num. 4.

5 *In substitutione verbum* = instituo = *repetitum censetur, quando totam dispositionem regit.*

6 *Verbum* = instituo = *est directum, ac civile, nec ullo modo obliquari potest*, & num. 7., & seq.

9 *Substitutio in dubio directa censenda est.*

10 *Vel saltem præsumenda potiùs per vulgarem, quàm per fideicommissariam facta.*

11 *Fideicommissum ut ex conjecturis induci possit, urgentissimæ debent esse,*
Præsertim, si de eo inducendo agatur favore Extraneorum, ibid.

12 *Substitutio compendiosa fideicommissariam etiam continet.*

13 *Verba* = & post eum = *non inducunt substitutionem fideicommissariam, cum vulgari convenire possint*, & num. 38.

14 *Verba* = in infinitum, ordine successivo in forma = *accipienda sunt famulativè ad personas, & casus, quibus sunt adjecta*, & num. 18.

51 *Fi-*

potest impleri.

25 *Onus censeri potest perpetuò heredibus injunctum, quatenus per vulgarem succedant.*

26 *Argumenta in suo genere imperfecta, etiam simul juncta, non probant.*

27 *Fideicommissum successivum nec induci, nec extendi potest, nisi concurrat contemplatio agnationis, & digressus ad plures substitutionum gradus.*

28 *Agnatio à Testatore non expressa, contemplata non censetur.*

29 *Præsertim, si de Extranei, non de Descendentis dispositione agatur.*

30 *Fœmina agnationem contemplasse non præsumitur.*

31 *Fideicommissum ut inducatur, vel extendatur, expressa debet esse agnationis contemplatio.*

32 *Masculorum vocatio indicat prædilectionem sexus.*

33 *Agnationis ratio excluditur, non probibitâ Bonorum alienatione.*

34 *Alienationis probibitio intelligi debet famulativè ad casum, quem Testator cogitavit.*

35 *Digressus ad plures substitutionum gradus de-*

48 *Clausula* = Salvo tamen, ut infra = *operatur, ut, quod in posteriori, idem in priori parte dispositum censeatur.*

49 *Clausulæ* = ut supra, ordine, quo supra = *indicant. ad normam præcedentis dispositionis, successionem regulandam esse.*

50 *Fideicommissum ut ex conjecturis, & argumentis inducatur, ejusmodi hæ debent esse, quæ vulgari substitutioni non conveniant.*

51 *Conjecturæ validiores minùs validas elidunt. Maximè, quando illæ pro se habent Juris regulam*, ibid.

52 *Fideicommissi gravamen odiosum est, semperque excludendum, nisi manifestè constet de contraria Testatoris mente.*

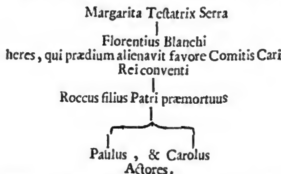
53 *Fideicommissum ut excludatur, sufficit, ex conjecturis hinc inde adductis, ambiguum illud reddi.*

54 *Actore non probante, Reus absolvitur.*

55 *Reo, & possessori sufficit vincere per non jus Actoris.*

56 *Bonorum libertati in dubium consulendum est.*

57 *Fideicommissum ab Ascendente non ordinatum, eò fortiùs in dubio excludendum est.*

NOBILES viri Paulus, & Carolus de Floridis, ex Rocco filio prædefuncto nepotes Florentii Blanchi, heredis instituti à bon. mem. Margarita Serra, uti vocati ad fideicommissum, quod ab illa dicitur ordinatum in ultimo suo testamento, quodque modò eorum favore purificatum esse, contendunt, illius vigore immissionem petunt super quodam prædio,

3., *Peregrin. de Fideicomm. art.52. num.2., Fusar. de substit. quæst. 551., Andreol. contr. 344. num.4., & 18., Rot. coram Peutinger. decis.221. num.27., in rec. decis. 512. num.2., & dec.755. num. 1. part. 18., decis. 20. num. 2., & seqq. part.19.*

Testatrix enim ità disposuit = *Instituo mihi heredes universales usufructuarios respectivè, &, ut infra, in omnibus meis Bonis mobilibus, & immobilibus, juribus &c. D. Franciscum, & Valerium fratres de Bernis in una medietate ususfructus omnium meorum Bonorum stabilium post obitum infrascriptæ D. Virginiæ de Luca &c., & nobilem D. Florentium de Blanchis filium &c. in dd. meis Bonis &c., tàm respectu proprietatis integræ ipsorum omnium Bonorum hereditatis meorum, quàm ususfructus d. medietatis alterius, salvo tamen, ut infra, & post eum ejusdem Domini Florentii filios masculos legitimos, & naturales, & filiorum filios masculos legitimos &c., in infinitum, ordine successivo in forma, & ad hunc effectum, & aliàs &c., facio opportunè de eorum personis, & ad eorum respectivè favores tàm vulgares, quàm pupillares, & fideicommissarias, ac reciprocas institutiones, & substitutiones, etiam directas, & alias congruas, juxtà casus, & casuum contingentiam, singula singulis &c., & aliàs omni meliori modo &c.; item volo tamen &c., quod, decedentibus dd. DD. Fratribus de Bernis, quod d. medietas hereditatis, & Bona mea, per me eis relicta ad gaudendum respectu ususfructus, durante eorum vitâ, & naturali tantùm, pervenire debeant, & perveniant ipso jure, & facto tàm directè, immò consolidentur plenè, & integrè, & absque ullâ diminutione, ac detractione alicujus partis trebellianicæ, vel alterius generis in d. D. Florentium institutum, ut supra, si supervixerit, sin minùs in dd. ejus filios masculos legitimos, & ejus Descendentes legitimos masculos, &, ut supra, per me vocatos, ordine, & modo, quo supra, quem, & quas in d. casu &c., immò ex nunc instituo, & directè substituo, & vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, & aliàs omni meliori modo &c.* =

part. 1. quæst. 19. num. [illegible] *decis.207. num.9., Rot. coram Cavaler. dec.469. num.1., in rec. decis.357. num.2. part.1., & alibi sæpissimè.*

Porrò, quod substitutio filiorum, & Descendentium masculorum Florentii concepta sit per meram vulgarem, limitatam, atque restrictam ad solum casum, quo ille hereditatem non agnovisset, perspicuum sit ex eo, quod Testatrix ordinando substitutionem prædictam, usa non fuit verbo aliquo obliquo, aut saltem communi, quod per alia verba, fideicommissariam substitutionem suadentia, obliquari, & ad fideicommissum trahi posset, sed cum eodem verbo *instituo*, cum quo Florentium heredem universalem sibi scripserat, ejus quoque filios, & Descendentes vocavit, ibi = *Instituo mihi heredes universales nobilem D. Florentium de Blanchis &c., & post eum, ejusdem D. Florentii filios masculos legitimos, & filiorum filios masculos &c.* = quapropter, si vocatio filiorum, & Descendentium Florentii concepta est per verbum *instituo*,
quod procul dubio in eorum substitutione repe- 5
titum censetur, cum oratio pendeat, & regatur
ab illo solo verbo, frustrà quæritur de fideicom-
misso, cui verba minimè conveniunt, sed sub-
stitutio directa dicenda est, quia pendet è ver- 6
bo *instituo*, quod, utpotè directum, & civile,
Riminald. jun. cons.50. num.7., Graff. §. Substitutio quæst. 5., Andreol. contr. 239. num. 41., Rot. decis.320. num.6. part.1. rec., vel nullo pa-
cto obliquari, & ad fideicommissum trahi potest, 7
ad *Text. in leg. non Codicillum Cod. de Testam., Jason. in leg. Gallus num.30. ff. de liber., & posthum., Dec. cons.284. num. 5., Decian. cons. 1. num.235. lib.1., Menoch. cons.85. num.76., Ladercb. cons.92. num.7., Casanat. cons. 49. n.12., Andreol. contr.239. num.71., Fusar. de substit. quæst.479. num.46., Rot. Senen. apud de Comitib. decis.31. num.55., Rota nostra decis.553. nu.10., & seqq. coram Cerro, & decis. 301. num.6. part. 1. rec., & alii post Aretin. in d. leg. Gallus §. Quidam rectè col.3.*, ubi inquit, impossibile esse, quod 8
institutio, facta per verba directa, obliquetur,
cum

positionis verbo, sed de recedendo à vera, & propria illius significatione, de qua certi reddimur ex litera expressa testamenti, ideòque ad suadendum, quod Testator, eâ non attentâ, heredem per fideicommissum gravare voluerit,
11 conjecturæ debeant esse urgentissimæ, & pernecessè concludentes, maximè, quando non agitur de inducendo fideicommisso favore Descendentium Testatoris, sed favore Extraneorum, benè *Mans. consult.* 131. *sub num.* 19., *&* 20., *Palm. nep. alleg.* 46. *num.* 74., *allegat.* 47. *nu.* 59., *&* 73., *& seqq.*, *& alleg.* 48. *num.* 13., *Andreol. contr.* 100. *num.* 4. *in fin.*, *Vrceol. in append. ad consult.* 82. *num.* 27., *Barbat. de Fideicomm. part.* 1. *cap.* 10. *in fine*, *Card. de Luca eodem tract. disc.* 91. *num.* 15., *disc.* 92. *num.* 3., *& disc.* 94. *sub num.* 9., *alter de Luc. de lin. legal. lib.* 1. *art.* 15. *num.* 29., *& in addit. ad Francb. decis.* 633. *num.* 11., *Surd. decis.* 346. *num.* 19., *Grivell. decis.* 125. *num.* 33., *&* 39., *Vrceol. decis.* 19. *num.* 14., *Rot. coram Burat. decis.* 385. *n.* 2., *coram Dunoz. jun. decis.* 777. *num.* 6.

Cujus sanè generis non sunt illæ, quæ in contrarium afferri possunt, nam, quod Testatrix heredem instituerit Florentium, & post eum omnes ejus filios, & filiorum filios masculos = *in infinitum, ordine successivo in forma* =, fideicommissum pernecessè non importat, sed per vulgarem optimè intelligi potest; Et sanè, quod attinet ad illa verba = *& post eum* = licèt comprehendere videantur utrumque casum, scilicet aditionis, & non aditionis, & respicere tempus mortis Florentii, ac tractum successi-
12 vum, quod efficit, ut substitutio dicatur compendiosa, & consequenter sub se contineat etiam fideicommissariam, juxtà doctrinam *Bartoli*, & aliorum communiter *in leg. Centurio nu.* 32. *in fin. ff. de vulgar.*, *& pupillar.*, attamen id procederet, quoties illis adjectum esset verbum aliquod commune utrique substitutioni tàm cipi debent famulative ad personas, & casus, quibus adjecta fuerunt, adeout, cum in casu nostro apposita videantur substitutioni filiorum, & nepotum Florentii, inducere quidem possint fideicommissum inter illos in casu, quo per vulgarem, Florentio non adeunte, successissent; at illud nequaquam inferant in ipso Florentio, cujus respectu gravamen verba non inducunt, & de Testatricis voluntate aliundè non constat, ut, examinando virtutem, & efficaciam dictæ clau- 14
sulæ = *in infinitum* =, aliorumque similium, tradunt in specie *Bardellon. cons.* 13. *num.* 17., *& seqq.*, *Cyriac. contr.* 695. *num.* 24., *Palm. Nep. allegat.* 48. *num.* 33. *&* 34., *Peregrin. de Fideicomm. art.* 29. *num.* 35., *Torr. variar. jur. quæst.* 7. *tit.* 8. *nu.* 104. *tom.* 2., *Rota Lucen. apud Palm. Nepot. allegat.* 272. *nu.* 68., *& seqq.*, *Rot. Florent. apud Mans. consult.* 620. *num.* 23., *& apud Vrceol. decis.* 13. *num.* 23., *Rota Romana decis.* 43. *num.* 10., *& seqq. coram Peuting.*, *coram Merlin. decis.* 669. *num.* 15., *& seqq.*, *coram bon. mem. Emerix jun. decis.* 1180. *num.* 10. *& seqq.*, *in rec. decis.* 528. *nu.* 17. *part.* 18., *decis.* 349. *num.* 10. *& pluribus seqq.*, *& decis.* 635. *num.* 13, *& seqq. part.* 19., *penes Balducc. ad Ramon. decis.* 5. *num.* 26. *& seq.*, *& decis.* 6. *num.* 34., *in Romana Primogenituræ de Salviatis super Jocalibus*, *& Tabulis pictis* 22. *Martii* 1706. §. 11. *&* 30., *&* 28. *Junii ejusdem anni* §. 18. *coram R.mo Moliner*; sufficit enim, quod talis perpetuitas verificari potuerit in casibus, ad quos Testator 15
se restrinxit, *Palm. Nep. allegat.* 48. *num.* 34., *Carol. Anton. de Luca de lin. legal. art.* 13. *num.* 14., *Rota coram Bichio decis.* 295. *num.* 24., *coram Dunoz. jun. decis.* 715. *num.* 10.; Et de alia clausula = *ordine successivo* =, eam optimè intelligi posse per vulgarem, quoties aliæ conjectu- 16
ræ in contrarium non urgent, dixerunt *Castald. consult.* 74. *num.* 2., *Rodulphin. allegat.* 150. *num.* 16., *Mans. consult.* 777. *num.* 26. *in fin.*, *Castill. contr. lib.* 5. *cap.* 110. *num.* 17. *& seqq.*, *Mart. de* suc-

reciprocas institutiones, & substitutiones, etiam
directas, *& alias congruas*, *juxta casus*, *& casuum contingentiam*, *singula singulis &c. & aliàs omni meliori modo &c.* = Etenim, cum ineptè expressa legatur etiam pupillaris, minimè verificabilis in filiis, & Descendentibus Florentii,
17 qui respectu Testatricis erant prorsus extranei, indè sequitur, ex simplici stylo imperiti Notarii, hæc omnia apposita fuisse, propterea quæ nihil operantur, *Redenasc. conf.54. num.17. & seqq.*, *Vrceol. consult.82. num.85. & 86.*, *Torr. var. jur. quæst. tom.1. tit.2. quæst.27. num.50.*, *& quæst.29. num.50.*, *Rot. post eumdem de Primogen. decis.24. num.26.*, *& decis.25. num.23.*, *& cor. Priolo decis.110. num.20.*

Immò verò, quando etiam ex mente Testatricis consultò adjecta censeri vellent, nihilominùs vulgari substitutioni minimè officerent; intelligi namque deberent, congrua congruis referendo, prout ipsamet Testatrix rectè se explicavit, ibi = *& alias congruas*, *juxtà casus*, *& casuum contingentiam*, *singula singulis &c.* =, ità quidem, ut fideicommissum successivum, & perpetuum inducant respectu Descendentium masculorum Florentii eo casu, quo per vulgarem ad successionem admitterentur, secus verò respectu ipsius Florentii, qui antecedenter
18 gravatus nullo modo fuit, ut promiscuè de supradictis clausulis loquentes observant *Bellon. jun. conf.39. sub nu.25.*, *Redenasc. conf.10. num. 29.*, *& conf.54. ex nu.20.*, *Vrceol. consult. 70. num.22.*, *Altograd. contr.56. nu. 85.*, *& contr. 64. num.22.*, *& seqq.*, *Actolin. resolut.114. nu. 14.*, *& pluribus seqq.*, *Mans. consult. 131. sub num.25.*, *Fusar. de substitut. quæst.479. nu.87.*, *Rot. coram Priol. decis.110. num. 19.*; Clausula verò = *omni meliori modo* =, nimis vaga, & generalis est, cumque regulariter pro maiori dum-
19 taxat firmitate actus adhibita censeatur, apta non est inducere fideicommissum ultrà personas, & casus expressos, *Surd. conf. 232. num. 32. & 39.*, *Vrceol. consult. 56. num. 13.*, *Card. Mantic. de conjectur. lib. 5. tit. 2. in fin.*, *Rodulphin. alleg.150. num. 15.*, *Rot. coram Arguell. decis.*
55. num. 27. lib.1., *Palm. Nep. alleg. 47. num. 37.*, aliam verò conjecturam, quæ deduci posset ex qualitate legitimitatis, communiter reij- 22
ciunt *Palm. dict. allegat. 47. num. 42.*, *Balduc. ad Ramon. decis.90. num.54. tom.4.*, *ubi alii*, *de Comitibus decis. Florent. 31. num. 42.*, *Rota coram Arguell. decis.32. num.21.*, *in rec. decis.383. num.5.*, *& seqq. part.15.*

Minoris denique ponderis sunt onera, heredibus indefinitè injuncta, ex quibus perpetuum, & successivum fideicommissum argui quandoque posse admittitur, quia, uno excepto, reliqua omnia sunt mera Legata, à primis here-
dibus unicâ vicè solvenda, ideoque nullum fi- 23
deicommissi argumentum præbere valent, ut apud *Torr. de Primogen. tom.2. quæst.36. nu. 11. & seqq.*, *de Comitibus decis. Floren.1. num.18.*, *& decis.401. num. 8. part. 12. rec.*, illud autem unum verè perpetuum pro celebratione Missarum injunctum legitur Societati Sanctissimi Rosarii, non verò heredibus, qui dumtaxat gravati fuerunt ad dandas pro una vice libras quatuor mille imperiales, & ad solvendos fructus,
donec illæ traderentur, quod tamen intrà ter- 24
minum unius anni à die obitus ipsius Testatrix expleri voluit, ut ad rem considerant *Rodulphin. alleg.9. num.7. & 12.*, *Altograd. contr. 64. num.43.*, *Fusar. de substit. quæst.382. num. 66.*, *Torr. de major. part. 2. quæst. 36. num. 10.*, *Rot. Lucen. apud Saminiat. contr.55. num.27. & 28.*, *Rauden. decis. Pisan. 28. num. 105.*, *Rot. decis. 465. nu.36. & 37. part.14.*; Immò verò, tametsi dictum onus adjectum nominatim fuisset heredibus suprà vocatis, nihilominùs fideicommissum perpetuum inter illos non induceret, quia nil prohibet, quominùs injunctum intelligatur in
casibus, in quibus per vulgarem successissent, 25
Rodulphin. alleg.150. num. 14. & 18., *Fusar. de substit. quæst.479. num.84.*

Si igitur argumenta hæc, quæ pro successivo, & perpetuo fideicommisso adduci possunt, sive disiunctim, sive conjunctim accipiantur, nullam
faciunt concludentem probationem, quia sunt 26
in

Absque eo quod coram Reverendissimo Ansaldo Decano.

Enim verò contemplatio agnationis ex nulla testamenti parte resultat, & pro illius exclusio-
28 ne regulariter sufficit, quod nullibi expressa legatur, *Castald. consult.34. num.9., Ciroccb. discept.51. num.59., Actolin. resolut. 90. nu.25., Vrceol. consult. 56. num.24. & seq., Balducc. ad Ramon. cons. 15. num. 5., Palm. Nep. alleg. 47. num.38., & alleg.48. num.43. & seqq., & alleg. 83. num.9., Rub. in addit. ad decis.632. nu.81., & seqq. part.4. tom.3. rec., Rot. decis.282. num. 4. part.2., decis.279. nu.21. part.6., decis. 267. nu.14. part. 11. rec., in Lauretana Fideicommissi loco mox citat., & in Melevitana Fideicommissi 21. Februarii 1710. §. Prò sufficienti coram Emo D. Card. Priolo, & in Romana seù Sarzanen. Fideicommissi 2. Julii 1714. §. Nec ullum coram R.P.D. Cerro*; Præsertim, quando non agitur
29 de dispositione facta ab aliquo Ascendente, sed à persona prorsus extranea, *Mantic. de conject. lib.8. tit.8. num.16., Fusar. de substit. quæst.320. sub num.27., cum aliis apud Saminiat. contr.19. num.15., & pluribus seqq., Rot. coram Bich. decis.480. num. 28., in rec. decis. 262. num. 5., & 6. part.17.*, & maximè, si sit fœmina, quæ ri-
30 gorosam agnationem prædilexisse minimè præsumitur, *clar. mem. Card. de Luca de Fideicom. disc.24. num.12., Carol. Anton. de Luca de lin. legal. art.10. num.12., Mansf. consult. 193. num. 5., Rot. in Perusina Fideicom.20.Februarii 1713. §. Vltimo coram Illmo D. Falconerio Almæ Vrbis Gubernatore*, in his enim terminis ad effectum inducendi sive extendendi fideicommissum, agnationis rationem debere esse expressam independentem, & per orationem separatam, nec
31 sufficere tacitam, & interpretativam, dixerunt *Palm. Nep. allegat.47. nu. 37., Vrceol. consult. 56. num.27., Actolin. resolut.forens.90. nu.95., Rot. decis.667. num.10., & seqq. part.2., & de- ... gen. lib.5. cap.5. num.10. & 20., Gabriel. contr. lib. 2. cap. 4. num.122., Palm. Nep. allegat.48. num.46., & allegat.57. num.14., Rodulphin. allegat.150. num.13., Rota coram Dunoz. jun. decis.74. num.5., & pluribus seqq., post Torr. de pact. futur. success. decis.225. num.15. & 16., in recent. decis.368. num.7. part.5., decis.358. num. 30. part.10., decis.235. num.4., & 5. part.15., & in dicta Romana, seù Sarzanen. Fideicommissi loco mox citato.*

Digressus verò ad plures substitutionum gradus pariter deficit in hypothesi, quia omnes, quotquot legantur, substitutiones, pendent ab admissione Florentii primi heredis instituti, 35
quo admisso, illæ omnes evanuerunt, perindè, ac si nunquam factæ fuissent, *Casanat. cons.2. num.43., Giovagnon. cons.39. num.2., & seqq. lib.1., Reynos. observat.63. num.18., Seff. decis. 246. per tot, Rot. coram Buratto decis. 820. nu.4., coram Celso decis.335. num.17., coram Cerro decis.712. num.12., coram Coccin. decis.254. num.3.*; Licèt enim adsit pluralitas substitutorum, non indè tamen adesse dicitur pluralitas graduum substitutionum, quoties vocatio restricta est ad unum tantùm casum, juxtà 36
consil Alexand. 139. lib.6., Altograd. cons. 60. num.120., & seqq. lib.1., Ramon. cons.100. nu. 130. & seqq., Castald.consult. 34. nu.21., Palm. Nep.allegat.47.num.34., allegat.48. num.35., allegat.85. num.2., & allegat.90. num.34. & 46., Tondut quæst. civil. part.2. cap. 125. num. 17., Vrceol. consult.81. num.17., Rot. coram Dunoz. jun. decis.777. num.7., coram Cardin.Cels. decis. 147. num.17. & seqq., & in Lauretana Fideicommissi 6. Martii 1702. §. Tantò magis coram R. P. D. Lancetta, & benè in dicta Romana, seù Savonen. Fideicommissi 2. Julii 1714. §. Nam dictæ coram R. P. D. Cerro; quibus si addatur etiam defectus prohibitionis alienationis, exclusionis Fisci, & similium, quæ prò fideicommisso inducendo plurimùm valent, in dubium ve-

stituere voluisse, per fideicommissum nempè successivum, atque perpetuum, sed diversimodè, ac per vulgarem tantùm, quemadmodum discretiva loquendi forma, quâ Testatrix
39 usa fuit, apertè demonstrat, & probant *Altograd. contr. 55. num.42., contr.56. num. 54., & seqq., & contr.97. num.59. vol. 2., Vrceol. consult.82. num.10., Palma Nep. allegat. 47. num. 25., & 57., & allegat.48. num.5., ubi concordantes, de Luc. de lin. legal. lib.1. artic.15.num. 29., alter de Fideicommis. discurs. 91. num. 16. & 23., & disc.94. num.8., Torr. de Primogen. quæst.19. num.21. tom.2., Rota coram Royas decis.87. num.12., coram Priol. decis.110.num. 9. & seqq., in recent. decis.425. nu. 16. part.9. decis.72. num.11. part.10., decis.279. num 16.part. 13., & post de Luc. de fideicom. decis.7. nu. 10., & decis.62. num.11.*

Maximum verò, aliis omissis, argumentum vulgaris resultat ab expressa ejusdem ordinatione tacta in casu obitus dd. fratrum de Bernis quoad medietatem usufructus, illis relictam; voluit enim Testatrix, quod tali casu d. medietas plenè, & integrè consolidaretur, & ipso jure, & facto perveniret *in d. D. nobilem Florentium institutum, ut supra, si supervixerit, sin minùs in dd. ejus filios masculos legitimos, & ejus Descendentes legitimos masculos, ut supra, vocatos, ordine, & modo, quo supra;* quemadmodum igitur in hac testamenti parte, respiciente medietatem usufructus, relictam fratribus de Bernis, vocatio filiorum, & Descendentium Florentii, utpotè concepta verbis illis = *sin minùs* = quæ adversativa, & omninò contraria sunt superviventiæ d. Florentii, restricta videtur tan-
40 tummodò ad casum illius non superviventiæ, benè *Rota decis. 49. num. 10. part. 13. rec.*, & consequenter expressa censetur per meram vul-
41 garem, quæ, attentâ superviventiâ ejusdem Florentii, prorsùs evanuit, ut præ ceteris advertit *Rota decis.5. num.3., & seqq., & decis. 6. n.*

trov. 82. num. 9., Fusar. de substit. quæst. 320. num. 78., & seqq., Larrea decis. Granaten. 54. num. 6., Raudens. decis. 31. num. 240. part. 1., Cavaler. decis.17. num.25., & decis. 19. nu. 67. part.3., & ab ea, quæ magis clara, & perspicua est, sumi debet interpretatio alterius dubiæ, & 43
obscuræ, *Rodulphin. alleg. 161. num. 8.*, ubi, quod substitutio explicita declarat præcedentem implicitam; profectò, cum in dubium venire nequeat, quin substitutio dd. filiorum, & Descendentium Florentii quoad medietatem usufructus, & integram proprietatem anceps sit, & æquivoca, itaut ad vulgarem, & fideicommissariam trahi possit; in his sanè terminis pro illius declaratione omninò recurrendum est ad aliam testamenti partem, in qua Testatrix dd. filios, & Descendentes Florentii per vulgarem substituit quoad aliam medietatem usufructus, neque enim credendum est, quod in una parte hereditatis per vulgarem, & in alia per 44
fideicommissariam substituere voluerit, præsertim, quia in utraque substituti sunt iidem filii, & Descendentes, & nulla assignari potest ratio diversitatis, ob quam potiùs in una parte, quàm in alia vulgariter eos substituere voluerit, unde ex identitate rationis, in utroque casu concurrente, eadem præsumi debet voluntas Testatricis 45
substituendi per vulgarem, prout in una parte expressè se explicavit, *Mans. consult. 46. sub nu. 9. tom.9., Altograd. contr.94. num.35., & seq., Palm. nep. allegat.227. sub num.78., Rot. coram Peuting. decis.256. num.8., & seqq., in Romana Fideicommissi 21. Februarii 1684. §. Quartò quia coram bon. mem. Benincasa, & in Ostunen. Primogenituræ 12. Junii 1699. §. Quartò coram Rmo dell' Olmo Episcopo Conchen.*

Quod potiori jure dicendum est in casu nostro, attentâ clausulâ illâ = *Salvo tamen, ut infra* =, immediatè adjectâ post institutionem Florentii in integra proprietate, & medietate usufructus, quæ quidem clausula cum sit modi- 46
fica-

......, quia in hac etiam parte non desunt clausulæ relativæ ad superiorem, videlicet = *ut supra ordine*, & *modo*,
49 *quo supra* = quæ ostendunt, Testatricem parificare voluisse unum casum cum alio, itâ quidem ut eodem prorsùs modo succedi voluerit in utroque, *de Comitib. dec. Senen. 34. n. 1.*, *Rot. cor. bon. mem. Emerix jun. decis. 1144. num. 1.*, & *decis. 1229. pariter num. 1.*

Cum itaque ex his omnibus pateat, conjecturas, & argumenta, quæ ex parte Actorum afferri possunt, haud quaquam esse illius ponderis, & efficaciæ, prout in subjecta materia requiruntur, ex suprà firmatis, quippè illa fideicommissum necessariò non important, sed ad vulgarem commodè referri possunt, substitutio idcircò trahenda non est ad fideicommissum, quod non
50 inducitur, nisi vis verborum, aut necessaria conjectura id omninò exposcat, ut rectè observat *Andreol. contr. 100. num. 4. in fin.*, & *cum aliis optimè Rota decis. 43. num. 9. part. 13.*; præcipuè verò, quia, tametsi contraria argumenta, & conjecturæ vim aliquam habere possent, eadem penitùs sublata, & elisa remanerent ab aliis conjecturis, ex parte d. Comitis adductis, quæ qui-
51 dem in concursu omnino prævalere debent, vel quia sunt validiores, *Palm. nep. allegat. 47. n. 56. 73.*, & *76.*, & *num. 80.*, *Rot. Florent. apud Urceol. decis. 4. num. 88.*, *Rot. Romana coram Merlino decis. 505. num. 33.*, *coram* Dunoz *jun. decis. 648. num. 25.*, *in recent. decis. 199. n. 12. part. 19.*; vel quia habent pro se regulam Juris, adversantem fideicommisso, utpotè continente gravamen, suâptè naturâ summoperè odiosum, ac maximè repugnans naturali libertati Bonorum, quod proindè strictissimè interpretandum
52 est, semperque excludendum, quoties de contraria mente Testatoris manifestè non constat, *Altograd jun. contr. 97. num. 65.*, *clar. mem.* *Emerix jun. decis. 26. num. 8.*, *in rec. decis. 229. num. 33. part. 6.*, cum in dubio contra fideicommissum, & pro libertate Bonorum judicandum sit, 56
clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. disc. 73. num. 8., *disc. 91. num. 23.*, & *disc. 247. num. 8.*, *Rot. decis. 20. num. 32. part. 15. rec.*, *cum concordantibus ibi relatis*, & *in Perusina Fideicommissi 30. Januarii 1711. §. final. coram R.P.D. Crispo*; præsertim, quando non agitur de fideicom- 57
misso Descendentis, sed de odiosa dispositione personæ prorsùs extraneæ, quo casu eò faciliùs in dubio pro fideicommissi exclusione respondendum est, ut, aliis omissis, benè *Rota decis. 68. num. 13.*, & *seqq. part. 15. rec.*, *ubi concordantes.*

Camerinen. Successionis.

Donatio inter vivos perpetua est, ac transitoria ad Donatarii heredes. Bona ad maternam hereditatem post fratris Donatarii obitum reversa fuisse, heredes aliorum fratrum nequeunt obtendere, stante pacto in divisione cum his initâ, ab eisdemque acceptatâ, quod Bona prædicta in causam Legitimæ, ipsi Donatario debitæ in Bonis Matris, cedere deberent. Bona nedum paterna, sed etiam materna in divisione fuisse comprehensa, an, & quomodò ex proemialibus etiam instrumenti verbis valeat constare?

VOTUM XVII.

1 *Donatio inter vivos est irrevocabilis.*
2 *Nec ullo pacto per modum, conditionem, aut gravamen ullum alterari potest.*
3 *Aut ullâ revocari dispositione.*
Sive directè, sive indirectè, num. 9.
4 *Donatio inter vivos suâpte naturâ perpetua est, & ad heredes transitoria.*
5 *Donatio solo Donantis consensu, ac voluntate perficitur.*

acceptante, nec ab eo caussam habente.

17 *Maximè, quum agitur de conditione, Juri non contraria.*

18 *Pactum reversivum super Bonis in titulum patrimonii sacri, ad vitam assignatis, vel donatis, quousque sufficiens quis Beneficium non assequatur, de jure sustinetur.*

19 *Pacto reversionis si locus factus sit, Bona, cum eo pacto donata, ad Donantem redeunt.*

21 *Ex qualitate, modo, & forma procedendi benè colligitur Agentis animus.*

22 *Divisio est species transactionis*, & num.29.

23 *Divisio, ad instar transactionis, tollit jura antiqua.*

24 *Divisio justa, & valida, communique Dividentium consensu acceptata, impugnari nequit*, & num.42.

25 *Tum ab ipsis Dividentibus, tum ab habentibus caussam ab eis, eorumque heredibus*, & n.44.

26 *Divisionis instrumentum plenam, ac superlativam constituit probationem.*

27 *Divisio est titulus aptus ad transferendum dominium.*
Ac rei divisæ possessionem, ibid.

28 *Divisio religiosè servanda semper est, donec per tres conformes rescindatur.*

29 *Idem de transactione.*

30 *Pars dispositiva comprehendere dici debet totum id, quod in narrativa expositum est.*
Et ab ista regulari, informari, atque interpretationem recipere, ibid.

31 *Proemium, seù verba proemialia intentionem demonstrant, suntque totius dispositionis regula.*

32 *Superfluitas verborum in contractibus ut evitetur, quælibet capienda est interpretatio.*

33 *In contractibus verbum nullum, immò nec etiam syllaba otiosa debet esse.*

34 *Divisionem ad Bona paterna restrictam non fuisse, arguit mentio in proemio babita de maternis Bonis, cum protestatione bæc retinendi pro Legitima*, & num.40.

35 *Quod ex præfatione colligitur, id, licèt in*

D monium anno 1694. pro sacris Ordinibus suscipiendis ab ipsa constitutum quondam Gaspari Petti filio suo, auxit anno sequenti, eâ tamen tàm in constitutione, quàm in augmento adjectâ lege, quod nimirum, cum idem moreretur, non solùm illud reverti, ac consolidari deberet cum sua hereditate, sed prætereà quod in casu separationis, seù divisionis, inter fratres faciendæ, in ejus partem imputandum esset, ut ex *Summario* ad me transmisso *num.* 1. 3

Jam autem ad titulum dicti patrimonii promoto Gaspare ad Sacerdotium, præfata Maria Francisca cupiens potiorem amorem ei testari, pleniùsque ipsius commodis consulere, eidem donatione irrevocabili inter vivos donavit liberè, nulloque adjecto onere, medietatem cujusdam prædii sui extradotalis, ut ex eodem *Summario num.* 2.

Post hæc eadem Maria Francisca anno 1707. in suo ultimo, cum quo decessit, testamento, heredes universales sibi scripsit tres suos filios, scilicet Petrum Joannem, Joannem Baptistam, & Gasparem, hac tamen Petro Joanni, & Gaspari impositâ conditione, ac injuncto gravamine = *quando però li sudetti Signori Canonico Pier Giovanni, e D. Gasparo rimettano il loro patrimonio nell' asse dell' eredità di d. Signora Testatrice, e ogn' altra cosa, che alli medemi fusse stata donata, etiam inter vivos, e in qualsivoglia maniera, e modo &c., e non volendo li detti Signori Canonico Pier Giovanni, e D. Gasparo rimettere li detti patrimoni, e donazione, come sopra, fatta, nell' asse dell' eredità, quello, il quale non vorrà rimetterle, come sopra, adesso per allora lo priva della sua eredità, come se non fusse in verun modo nominato, e che non possa pretendere cosa alcuna nella medesima eredità* =, prout latiùs ex d. *Summario n.* 3. Secuto Testatricis obitu, nullus ex ejus filiis, & heredibus legi, sibi per illam impositæ paruit, conferendi scilicet Bona in hereditatem, sed unusquisque, seorsim vivendo, suam pacificè retinuit illorum possessionem, prætereaque Gaspar post biennalem pacificam pos-

ipsius Gasparis hereditatem pertineant nec ne, vel potiùs post ejus mortem ad hereditatem Matris reversa dici debeant? rogatusque fuerim, ut pro veritate sententiam meam, judiciumque proferre velim, crederem, potiora esse jura præfati Francisci, contendentis, Bona, de quibus agitur, ad hereditatem Gasparis pertinere.

Et sanè, si agatur de Bonis donatis, moveor ad ità censendum, quia versamur in donatione
1 inter vivos, quæ, tamquam suâptè naturâ irrevocabilis, ad *Text. in leg. Senatus 35. §. Sed mortis causâ ff. de donat. caus. mort.*, *Leg. possessionem 3.*, & *Leg. final. Cod. de revocand. donation.*, *Antunez de donat. lib. 1., prælud. 2. à num. 5. ad plures seqq.*, *Castill. quotid. contr. jur. lib. 3. cap. 10. per tot.*, & *præsertim à num. 44. ad fin.*, *Rot. coram Duran. dec. 84. num. 15.*, postquam perfe-
2 cta jam est à Donatore, nullo pacto, aut per modum, aut conditionem, ullum vel gravamen alterari potest, per *Text. expressum in leg. perfecta donatio 4. Cod. de donation. quæ sub mod.*, *Antunez de donat. lib. 1. tom. 1. prælud. 2. num. 7.*, *Amat. var. resolut. part. 1. resol. 26. num. 1.*, *Gomez. var. tom. 2. cap. 4. nu. 11.*, *Sarmient. de reddit. Eccles. part. 1. cap. 4. num. 10.*, *Olea de cession. jur. tit. 1. quæst. 6. num. 15.*, *Castill. contr. jur. lib. 3. d. cap. 10. num. 56.*, *Quæsada differt. 19. nu. 49. & seqq.*, *Card. de Luc. de donat. disc. 56. num. 3.*, *Rota dec. 10. num. 22. part. 10.*, *dec. 402. num. 9. part. 14.*, & *coram Emerix jun. dec. 970. num. 14.*, *dec. 1019. num. 28.*, & *dec. 1325. num.*
3 *final.*, multòque minùs infringi valet dispositione ullâ, quâ expressè revocetur, ut, præter allegata jura, & auctoritates, pluribus relatis, tradit *Mierez. de majorat. part. 1. quæst. 43. nu. 83.*, quapropter ambigi nequit, quin Bona prædicta spectent ad hereditatem Gasparis; Donatio enim
4 veluti suâptè naturâ perpetua, transitoria est ad

naten., & *in Romana Fideicommissi R.P.D. Pauli de Alveris 11. Maii 1714. §. Hoc, inquam, coram eodem*, indè fit, præfata Bona donata illicò effecta fuisse de patrimonio Gasparis, avulso prorsùs illorum dominio à Donante, illoque irrevo- 7
cabiliter translato in personam Donatarii, juxtà plenè deducta per *Venturin. cons. 14. num. 17.*, *Ludovic. dec. Peruf. 29. num. 6. & seqq.*, *Rota cor. Dunoz. jun. dec. 733. num. 6.*, *in Carpentoracten., seù Vasionen. Primogenituræ 13. Decemb. 1700. §. Margaritam coram Card. de la Tremoille*, & *in Perusina donationis 9. Martii 1716. §. Patens undique cor. R. P. D. Cerro*; quapropter, quemadmodum Donatrici erat penitùs vetitum quid- 8
quam in præjudicium Donatarii agere in vita, ut testatur *Rota in d. Perusina Donationis §. Eodem*, ita nemo non videt, quod ei pariter prohibebatur quæcumque nova dispositio per mortem, quâ irritaretur antedicta donatio, sive directè per illius revocationem, sive indirectè, per quamcumque declarationem, seù voluntatis 9
explicationem, ex jam allegato *Text. in leg. perfecta donatio Cod. de donation.*, *Rota in Firmana Primogenituræ 9. Februarii 1712. §. Vanum proindè cor. Illmo Falconerio*, *in Romana Fideicommissi R.P.D. Pauli de Alveris 11. Maii §. Non inquam*, & *18. Junii 1714. §. Ambigi coram Rmo Crispo*, & *14. Junii 1715. §. Altera verò coram Rmo Lancetta Decano*, & *in d. Perusina donationis 9. Martii 1716. §. Patens undique cor. R.P.D. meo Cerro*; semel enim perfectâ donatione, pœnitentiam, nullamque innovationem, seù alterationem admittit *Text. in leg. eo quod* 10
10. ff. si certè petatur, *in leg. sicut Cod. de action. & obligation.*, *Marcus Mantic. Benarid. in leg. juris gentium §. Quinimmò ff. de pact.*, quos refert, & pleniùs exornat in nostris terminis *Castill. quotid. controv. jur. lib. 3. cap. 10. num. 52.*
ad

no.2., *Surd. conf.*572. *sub num.* 54. *vers. nec resistit. to.* 4., *Mantic. de tacit. lib.*3. *tit.*15. *n.*49.,
12 *Saminiat. contr.* 187. *num.*7. *tom.*2., *Rota coram Coccin. dec.* 2121. *num.* 3. & 5., adeò quidem, ut eadem Bona ad executionem similis pacti censeantur obligata ab ipso assignationis actu, ut testatur *Saminiat. mox. citat. contr.*187. *eod.n.*7., consequens indè est, quod, sicuti cum tali vin-
13 culo, seu onere transiisse dicuntur in Donatarium, ità ambigi non posse videtur, quin contra illum pactum hoc reversivum exerceri valeat, ut prosequitur *Saminiat. loco mox. allegato n.* 9., & firmat *Rota coram Coccino d. dec.*2121. *n.*10., ubi alii, ex omnium vulgata juris regula, quâ
14 edocemur, quod pacta dant legem contractui, quam in nostris terminis exornat *Rota cor. eod. Coccino d. dec.*2121. *num.*8.

A quo sanè pacto recessum dici nequit in testamento Mariæ Franciscæ Matris, sic in eo loquentis = *quando però li sudetti Canonico Pier Giovanni, e D. Gasparo rimettano il loro patrimonio &c.* =, prout in *Summ. num.*3. =, *e non volendo detto Canonico, e D. Gasparo rimettere &c.* = ; cum illa per hæc verba solum voluerit, filium allicere ad conferendum patrimonium prò æqualitate servanda cum aliis filiis, eumque tantum admittere in casu, quo restitueret Bona, ei suâ vitâ durante, assignata, atque irrevocabiliter donata, non autem remittere onus reversionis in casu, quo filius præfatæ legi, per Testatricem impositæ, parere nollet, dicta Bona in commune hereditatis bonum, & commodum minimè conferendo.

Id quod optimè etiam confirmatur ex declaratione, ab eodem Gaspare filio facta, per quam protestatus fuit, nolle esse heredem Matris, sed Bona retinuisse, & retinere vigore instrumentorum assignationis patrimonii, & donationis ;
15 ex quo rectè infertur, ipsum agnovisse, quod reverâ Bona sibi assignata prò patrimonio, affecta remanserant onere reversionis, in instrumento assignationis adjecto ; acceptatio nam- vixerit, vel donatis, quoùque Promotus ad sacros ordines, sufficiens Beneficium consecutus fuerit, ut docent *Garz. de Benefic. part.*2. *cap.* 4. *num.* 169., *Barbos. de offic.*, & *potestat. Episcopi part.*2. *allegat.*20. *num.* 31., *Antonell. de regim. Eccles. lib.* 2. *cap.* 2. *sub num.* 34. *vers. an verò donans*, *Saminiat. dicta contr.* 187. *num.*
2., undè, cum factus fuerit locus reversioni per 19
mortem Gasparis, hinc est, quod Bona prædicta spectare dici debeant ad hereditatem Matris, inspectâ enim deliberatâ illius mente non aliter constituendi dictum patrimonium, quàm cum exposita conditione, ut colligitur ex sæpè repetitis instrumentorum verbis, nemo non noverit, quod hujusmodi pactum debeat omnimodè servari, cum sit pars intrinseca, & substantialis contractus, & potiùs cohæreat rei prin- 20
cipaliter gestæ, quam contractui, ut ratiocinatur *Rota coram Coccino dicta decis.*2121. *num.*6. ; nam ex qualitate, modo, & forma procedendi benè colligitur animus Agentis, *Alexand. cons.* 21
55. *num.*8. *lib.*5., *Roman. cons.*369. *num.*7., *Rota divers. part.*2. *decis.*66. *num.*2.

Verùm quia in supra relata declaratione, per Gasparem edita in actu divisionis, de communi fratrum, interesse habentium, consensu factæ idem expressè sibi præservavit jura Legitimæ, cujus vigore protestatus fuit Bona omnia prædicta retinere velle, absque ullo gravamine, & conditione, eaque libera ab omni onere possidere ; inde fit, quod, cum successivè fratres in divisione consenserint, ipsum prædicta Bona retinere, & quidem liberè, ac relativè ad dictam declarationem, à Gaspare factam, ambigi ampliùs nequit, quin omni jure illa cesserint in causam Legitimæ, in dicta declaratione præservatæ, ac proindè ex tali titulo libera, nullique oneri subjecta apud illum remanserint :
nam, si verum est, prout dubitari certè nequit, 22
quod divisio est species transactionis, ut inquiunt *Urceol. de transact. quæst.* 70. *num.* 5., *Valleron. eodem tract. tit.*1. *quæst.*6. *num.*8. *quæst.*7. *nu.*5., & *tit.*

Ludovis. decis. 271. *num.* 9., *coram Merlin. decis.*470. *num.*1., *coram Pamphil. decis.*469. *la* 2. *num.*4., *& post Salgad. in labyrint. creditor. decis.*117. *num.*10., *in rec. decis.*122. *num.* 1. *part.* 4., *decis.*277. *num.*5. *part.*8., *& decis.*318. *num.* 3. *part.*9., in dubium revocari nullo pacto, nulloque colore poterit, Dominam Romualdam divisionem, inter fratres celebratam, impugnare non posse, ac Bona prædicta propria, & libera effecta fuisse bon. mem. Gasparis, & ad ejus hereditatem pleno jure spectare vigore prænarratæ divisionis, communi fratrum consensu per-
27 actæ; divisio namque est titulus aptus ad transferendum dominium inter Dividentes, ad cujus dominii jus possessio etiam rei divisę est referenda, *Surd. cons.*308. *num.*18., *Palm. contr.*717. *num.* 1., *& inter collectas à Palm. decis. Lucen.* 92. *num.*12., illaque religiosè servanda semper
28 est, donec per tres conformes eadem divisio rescindatur transactione, cujus naturam ipsam sor-
29 tiri, supra firmavimus, & tradunt *Urceol. de transact. dicta quæst.*70. *num.* 5., *idem contr. forens. cap.*48. *num.*25., *& seqq., in rec. decis.* 26. *num.*1. *part.*15., *& decis.*49. *num.*33., *& decis.* 83. *num.*35. *coram Ansaldo*.

Neque verò in dubium revocari potest approbatio, mutuusque fratrum consensus quoad hujusmodi retentionem Bonorum prò Legitima Matris, permissam Gaspari, quia, licèt instrumentum divisionis, de qua agitur, ad Bona tantùm paterna restrictum videatur, attamen, cum in narrativa, clara exponatur intentio Gasparis retinendi dicta Bona liberè, & tamquam propria, & quidem relativè ad declarationem illam quâ non semel, sed pluries protestatus fuit, dictorum Bonorum possessione frui, eamque retinere prò omnibus juribus sibi competentibus prò Legitima, aliisque titulis, de jure sibi competentibus, ac explicito, & solemni Partium consen-

Zaratt. dec. 110. *nu.*15., *cor. Rembold. dec.* 330. *num.*1., *& decis.* 205. *num.*3. *part.* 16. *rec.*, ex illa certa juris regula, quod proemium, seu ver- 31
ba proemialia intentionem demonstrant, & sunt regula totius dispositionis, *Lap. alleg.* 101. *nu.*24. *vers. circa secundum*, *ubi adden. in verb. exordio*, *Molin. de Primogen. Hispan. lib.*1. *cap.* 5. *num.*3., *Urceol. de transact. quæst.*8. *num.* 48. *& seq.*, *Constantin. loco mox citato eodem n.*172., *Rota coram Coccino decis.* 2305. *num.* 58., *& seq.*

Augeturque vis, & efficacia hujusmodi discursus ex altera nostri juris regula, quâ edoce- 32
mur, quod omnis capienda est interpretatio ad evitandum superfluitatis vitium, præsertim in contractibus, in quibus nedum verbum ullum non debet esse otiosum, & frustraneum, sed 33
nec etiam syllaba, *Bero cons.*130. *num.* 20., *& cons.* 140. *num.* 19. *tom.* 2., *latè Bonden. collect. legal.*43. *nu.*253. *tom.*2., *Surd. decis.* 320. *num.* 9., *& decis.*322. *nu.*5., *Rota coram Coccin. decis.*1788. *nu.*19., *& coram Benincasa decis.* 42. *num.*7.; Si autem dicti fratres instrumentum divisionis restringere voluissent ad Bona paterna, 34
nulla suadere videbatur ratio, aut urgere necessitas, ob quam ipsi in proemio divisionis, de qua res est, tàm expressam, & literalem mentionem facerent de Bonis, in patrimonium à Matre Gaspari assignatis, totamque proferrent protestationem, & declarationem per Gasparem emissam super voluntate omninò liberè retinendi, & possidendi Bona omnia, à Matre sibi assignata, atque donata, prout fecerunt, verbis illis =, *e quelli liberamente possederli*, *come dalla dichiarazione fatta*, *& esibita avanti al Signor Vicario Foraneo di Fabriano &c.* = quando nemo non scit, quod ad hoc, ut aliquid compre- 35
hensum, ac expressum dicatur, sufficit, quod id ex præfatione colligi possit, licèt in dispositiva, adhibita non sit repetitio, *Molin. de Primogen. His-*

fusset =, ubi *Barton.*, & cum eo ceteri scriben-
tes notant, quod ea, quæ in præfationibus ex-
39 pressa leguntur, intelligi debeant repetita in se-
quentibus, & ibidem *Anton. Faber* in ratione
decidendi, & confirmatur ex alio *Textu in leg. Titia* 134. *§. Idem respondit il primo ff. de verbor. obligation.*, ibi = *plerumque ea, quæ in præfationibus convenisse concipiuntur, etiam in stipulationibus repetita creduntur* = ; quâ de re stipulatio, de qua agitur, nullo colore restricta dici debet ad Bona tantùm paterna, quando clarè apparet, fratres dividentes comprehendere, & respectivè remittere voluisse bon. mem. Gaspari Bona assignata in patrimonium sacrum, ad formam, & tenorem declarationis, & protestationis, ab
40 eodem emissæ, & in proemio stipulationis ad literam recensitæ, ideoque influentis in universam dispositionem, ut, aliis adductis, benè probat *Saminiat. contr.* 52. *à num.* 54. *ad* 59.

Quæ sanè omnia jure locum sibi vindicabunt in præsenti hypothesi, in qua, ut supra innuimus, condividentes professi fuerunt, se appro-
41 bare, & ratificare *tutte le cose nella narrativa del presente istromento contenute, & espresse*, quæ amplitudo = *di tutte le cose* = sinè violentiâ, quæ inferatur verbis, ac intentioni fratrum dividentium, restringi nequit ad sola Bona paterna, sed necessariò includit omnia superiùs expressa, & in proemio contenta, *Rota coram Cerro decis.* 616. *num.* 5., & *decis.* 641. *num.* 3., & *ad ornat. clar. mem. Card. de Luca lib.* 10. *de fideicommis. decis.* 108. *nu.* 1., quapropter, cum non obscurâ obligatione sese obstrinxerint prò
42 observandis omnibus, & singulis, in instrumento divisionis contentis, sicuti prædictam divisionem, quam ratam habuerunt, ampliùs impugnare non possent Dividentes, ut, præter superiùs allegatos, tradunt *Palm. Nep. allegat.* 60. *num.* 6., *Vinciol. decis. Maceraten.* 76. *num.* 13., *Rota decis.* 284. *num.* 1., & 2. *part.* 10. *rec.*, cis obsistente vulgato axiomate, quod pacta sunt
43 omninò custodienda, per *Text. in cap.* 1. *de pact.*

fess. cap. ... 88. *nu.* 20., & consonat *Rota cor. Benincasa decis.* 141. *num.* 14.

Romana Immissionis.

Restitutioni in integrum adversus contrariam sententiam, in judicatum transactam, quando locus esse nequeat? Immissio ut debeatur Substituto venienti ex contraventione, & caducitate, ab herede incursa, quæ requirantur: Et quando à substitutione in casu obitus ad casum contraventionis valeat nec ne inferri? Contraventio heredis, ex eo desumpta, quod favore certarum personarum disposuerit de Testatoris Bonis, in illas alienari prohibitis, evitari an possit, sub obtentu, quod prohibitio hujusmodi irrationabilis, proindeque minimè obligatoria censenda sit, vel quod, cum nullus in casu contraventionis datus fuerit substitutus, illa in simplex consilium resolvatur? Et quando hæc procedere dici queant, vel non? Contraventio itidem prædicta satis exclusa ostenditur, quum ab Actore non probetur, nullas heredi, ceteroquin declaranti de *suis Bonis* disponere, detractiones super iisdem Testatoris Bonis competiisse: Et ex quibus idem heres de suis potiùs, quàm de Testatoris Bonis disposuisse censeri debeat? Inventarium an, & quando legitimè ab herede confectum dicendum sit, omissâ etiam citatione alicujus ex interesse habentibus, descriptione rerum pretiosarum, nominumque Debitorum? Ab herede reddita ratio an & quando debeat præsumi?

VOTUM XVIII.

1 *Restitutioni in integrum adversus contrariam sententiam, in judicatum transactam, quando locus esse nequeat?* & num. seq.

2 *Rei*

rem.

13 *Possessoris bonum jus Actor confirmasse, suumque agnovisse malum jus, censetur, si contrario diu adquievit judicato.*

14 *Actoris petitio contrariâ sententiâ si non eliditur, redditur saltem dubia.*

15 *Res judicata penitùs perimit Actoris jura.*

16 *Commissio restitutionis in integrum contrariæ sententiæ executionem suspendit, at non etiam boni juris præsumptionem tollit.*

17 *Præsertim, quando signata illa fuerit cum clausula* = sine præjudicio rei judicatæ =.

18 *Per hanc enim omnes rei judicatæ effectus præservati dici debent.*

19 *Restitutio in integrum adversus contrariam sententiam intra quatriennium petenda est.*

20 *Utque, eo elapso, obtineri valeat, certioribus læsio probationibus est demonstranda.*

21 *Immissio purificatâ substitutione, decernenda est.*

Nisi detractionum, aut alia similis urgeat exceptio, ibid., & num.24.

22 *Ex substitutione conditionali veniens, nedum substitutionem ipsam, sed ejus casum evenisse, probare debet, ut immissionem obtineat*, & num.23.

24 *Adde, ut etiam docere debeat, nullas à possessore opponi posse detractiones.*

His verò non probatis, nec etiam purè substituto immissio debetur, ibid.

25 *Restitutioni in integrum, ob læsionem dumtaxat locus est.*

26 *Substitutio relata ad aliquem casum, eo non purificato, evanuisse dicitur.*

27 *Substitutio favorabilis latè interpretanda est.*

28 *In dispositione pœnali, tamquam odiosa, quælibet reijcitur extensio.*

29 *Etiam ex identitate rationis, & licèt de favore Causæ piæ agatur; & quando secus?* num. 32., & seq.

30 *Clausula* = in tali casu = *dispositionem refert potè faciliori, ac frequentiori, provisisse censetur.*

36 *Testator, si cogitasset de casu, quo uxor inhonestam vitam duceret, idem in isto, ac in casu mortis dispsuisset.*

37 *Similiter, quod Testator dixit de morte uxoris, dixisset de secundis etiam nuptiis, si casum istum cogitasset.*

39 *Testatoris voluntas sive expressa, sive etiam tacita servanda semper est in interpretatione ultimarum voluntatum.*

Posthabitis argumentis, ab absurdo, atque ab irrationabilitate deductis, ibid.

40 *Absurdum nullum consideratur in iis, quæ à voluntate Testatoris pendent.*

41 *Dispositio privans heredem in casu contraventionis, pœna odium continere non dicitur.*

42 *Præsertim, si contravenienti nihil adimat, sed solùm prohibeat, ne certarum personarum favore, moriens, disponat.*

43 *Dispositio transitum Bonorum in certas personas, ex irrationabili odio, prohibens, non sustinetur.*

Intellige, si clarè constet de caussa talis odii irrationabilis, num.45.

Odii autem causâ non probatâ, sola irrationabilitas dispositionis non sufficit, ad istam irritandam, num.46.

44 *Dispositio quid prohibens heredi, nullâ indictâ pœnâ, aut dato substituto, in merum resolvitur consilium, poteftque impunè sperni.*

47 *Limita, si adsit persona, in cujus gratiam facta censeri queat prohibitio ejusmodi.*

48 *Procedit, licèt expressè illa non fuerit in casu contraventionis substituta.*

49 *Contraventio heredis disponentis de Testatoris Bonis Substituto, ad immissionem obtinendam, non suffragatur, nisi doceat, nullum heredi jus super iisdem Bonis competiisse*, & num.165.

50 *Contraventio heredis, quia disposuerit de Testatoris Bonis, adesse non dicitur, si super ipsis*

57 *Disponere quis voluisse præsumitur de re sua, non autèm de aliena.*

Præsertim, si de universali dispositione agatur, num. 59.

58 *Voluntas disponendi de re aliena, semper, in dubio, excludenda est.*

60 *Heredem de Bonis tantùm suis, & non etiam de Testatoris Bonis, licèt inter ea comprehensis, disponere intellexisse, ex quibus dici queat?*

61 *Contraventio, & caducitas ut evitetur, quælibet benignior, ac possibilis est capienda interpretatio.*

62 *Voluntas à potestate metienda est.*

63 *Pro denegandu Substituto immissione, non suffragantur credita turbida, atque illiquida.*

64 *Possessori adversus agentem jure fideicommissi, justum retentionis titulum tribuunt credita liquida, atque subsistentia.*

65 *Bona jure fideicommissi vindicare contendens, nedum de sui vocatione, sed etiam docere debet, illa esse fideicommisso obnoxia, atque insuper probare, quæ, qualis, & quanta sit fideicommissi portio, ad ipsum pertinens.*

66 *Immissio jure fideicommissi obtineri nequit, nisi probato, nullas heredi competere detractiones.*

Eaque non conceditur, donec aliquid heredi detrahendum superest, nu. 68., & 165.

67 *Detractionibus nondum plenè factis, restitutioni fideicommissi, atque immissioni locus esse nequit.*

69 *Fideicommissarius pro immissione agens, probare tenetur, nil omninò heredi detrahendum superesse.*

Præsertim, quum de quantitativis, non de legalibus agitur detractionibus, nu. 70.

70 *Detractiones quantitativæ, ad differentiam legalium, per quotas distribui nequeunt.*

71 *Heres jura, & actiones suas adeo cum juribus, & actionibus hereditariis confundit, ut nulla is, sive caussam ab eo habens,*

ritè reddita ab herede ratio? altiorem indaginem id requirere dicitur.

75 *Immissio retardanda non est ob exceptionem, quæ altiorem indaginem requirat.*

76 *Inventarium dicitur caput, & fundamentum redditionis rationis*, & num. 132.

77 *Inventarium conficiendi obligatio heredi à jure injuncta reperitur favore præcipuè Creditorum, & Legatariorum.*

78 *Hereditas, in dubio, idonea, atque opulenta præsumitur.*

82 *Pro inventarii validitate præsumptio juris militat.*

83 *Concurrente præsertim lapsu* 40. *annorum*, & num. 88.

84 *Et maximè, si annorum centum.*

85 *De inventarii validitate nisi constitisset, retentio heredi non fuisset concedenda.*

86 *Minùsque heres beneficiatus declarari is potuisset.*

87 *Inventarium semel validum repertum, atque adprobatum, impugnari ampliùs nequit.*

89 *In inventarii confectione si plurimi ex Creditoribus citati fuerint, illud, etiam non citatos afficit.*

90 *Inventarii nullitas ex defectu citationis nonnullorum ex Creditoribus allegari nequit ab eo, qui citatus fuerit.*

91 *Inventarii nullitas ex omissione aliquarum solemnitatum; sinè dolo & fraude heredis non inducitur*, & num. 98.

93 *In inventario res aliquas pretiosas descriptas non fuisse, opponens, probare tenetur nedum earum existentiam, sed eas ad heredem pervenisse.*

94 *Inventarium ab inveniendo dicitur.*

95 *In antiquis præsumptio militat non existentiæ rerum pretiosarum.*

Et, si quæ repertæ in hereditate præsumi velint, eæ in dimissionem Creditorum Defuncti erogatæ sunt censendæ, num. 97.

95 *Mobilia cursu temporis longissimi consumpta præsumuntur.*

100 *Quod*

muniuus iangi, atque oculis cerni possint.
106 *Ad inventarii validitatem sufficit descriptio jurium, & creditorum facta relativè ad certam legalem aliquam scripturam.*
Servatur id etiam de stylo Curiæ, ibid.
107 *Inventarium ob solam suspicionem dolosæ occultationis jurium, & creditorum, in eo non descriptorum, irritum reddi valet.*
108 *Cessat ejusmodi suspicio ex relatione ad scripturam, unde eorum certitudo possit haberi.*
109 *Quod procedit, etiam pro tuendo herede contra Creditores hereditarios.*
110 *Inventario etiam deficiente, cessat suspicio occultationis jurium, & creditorum, quoties de hereditario statu aliunde apparere potest.*
111 *Præsumptio veritati debet cedere.*
112 *Heres non est absque propriâ culpâ privandus commodo detractionum, sibi competentium.*
113 *Inventario deficiente, passim* Sacra Rota *admisit suppletivas probationes, desumptas ex Bonorum descriptione in Libro memoriali, illorumque divisione, ac similibus.*
114 *De inventario sustinendo, vel non ubi agitur, rationes non in abstracto, sed in concreto considerandæ sunt.*
115 *In hereditate nulla ab herede reperiri potuisse credita, quomodo, & ex quibus demonstrari valeat?* & nu.116. ad 120.
116 *Propria alicujus confessio contra ipsum plenè probat.*
117 *Adquisitiones fuisse à Testatore factas, contendens Substitutus, debet probare.*
118 *Adquisitio creditorum excluditur, si Testator coactus fuit fructifera distrahere capitalia pro solvendis debitis.*
119 *Creditorum suorum exactio facta præsumi-*

reditarii, subductio onerum, ac debitorum, nec non detractionum, ipsi heredi competentium.
129 *Retentio heredi concessa à Judice, supponit, rationum redditionem coram eodem fuisse factam*, & num. 137.
130 *Heres beneficiatus quis, nonnisi redditâ ratione, declarari per Sententiam potuisset.*
131 *Ratio semel reddita, ampliùs iteranda non est.*
133 *Inventarium ritè, rectèque factum probat negativam existentiæ aliorum Bonorum.*
135 *Rationis redditio, stante lapsu temporis longissimi, minutatim, & rigorosè exigenda non est.*
136 *Ac prudenti arbitrio Judicis debet remitti.*
138 *Heres ob merè possibilem existentiam aliarum rerum, ab eo non descriptarum in inventario, suis detractionibus non est privandus.*
139 *Præsertim, si nullum earum existentiæ documentum adferatur, illasque non adfuisse, verisimilitudo argeat.*
140 *Contraventio opponi nequit, quando actus ex justo, ac legitimo titulo gestus est.*
141 *Actus, quando ex duplici titulo, altero valido, altero invalido fieri potuit, ad validum debet referri*, & num.148.
142 *Pro actus validitate militat juris præsumptio.*
143 *Actus, qui à sola dependet voluntate, factus censetur eo jure, ac titulo, quo fieri meliùs potuit.*
144 *Heres Bona hereditaria possidere præsumitur hereditario potiùs, quàm quovis alio titulo.*
In herede beneficiato non habet locum hæc præsumptio, num.145.

Fortiùs verò, pro evitanda caducitate, allegare illa potest, num.152.

152 *Heredi pro effectu evitandæ contraventionis, & caducitatis, sufficit sola inventarii exhibitio, atque oblatio redditionis rationis.*

153 *Pendente rationis redditione, caducitas non adhuc incursa dici valet ab herede, qui, prohibitus, disposuit de Testatoris Bonis.*

154 *Filius liberè potest disponere de paternis Bonis, ei absque ullo fideicommissi onere relictis.*

157 *Heres, qui* de Bonis suis *disponere professus fuit, præsumitur de suis, non de Testatoris Bonis, alienari prohibitis, disposuisse.*

Si præsertim hæc nulla aderant, vel, siqua adfuissent, ad heredem ipsum pertinuissent pro suis detractionibus, ibid.

158 *Maximè verò, si propria ejus Bona Testatorem, non ita heredem dilapidasse, constet.*

159 *Substitutus in uno casu, retractare nequit alienationes, in aliis casibus factas.*

160 *Pro excludendo delicto, & contraventione urget semper præsumptio Juris.*

161 *Ita etiam pro sustinenda dispositionis validitate.*

162 *Fideicommissarii actoris onus est præsumptionem juris vincere, militantem pro validitate actus.*

163 *In heredem universalem pervenisse præsumuntur omnia Testatoris Bona.*

164 *Ab herede alienationes fuisse factas, ejus heres debet docere, vel de illius hereditate rationem reddere.*

166 *Pro deneganda Substituto immissione sufficit sola possibilitas detractionum, ab herede faciendarum.*

167 *Præsertim, quando res est cum substituto, agente vigore contraventionis, atque caducitatis, ab herede incursæ.*

ctam declarationem, & calculum ab ipso exaratum, cum, ut dictum est, conflaret scuta 20460., facta ejusdem divisione, portio ad eum pertinens extitisset scutorum 10230., tantundem verò pertinuisset ad dictos duos nepotes, quæ deindè subdivisa in duas æquales partes, unicuique ex illis obtigissent scuta 5115.

Præfatus Andreas deficiens in munere legalis Tutoris nullos retinuit Libros tutelares, nullumque toto tempore, quo tutelam gessit, ac communia Bona administravit, favore Pupillorum, & nepotum, confecit investimentum, quod maximum cessit in eorum detrimentum. At mirum id videri non debet, quia in se ipsum peccans contra communia cujusvis Patrisfamilias officia, ab anno 1591., quo obijt Joannes Baptista ejus frater, & nepotum tutelam ipse suscepit, usque ad annum 1618., quo ipsemet obijt, tot debita contraxit, totque Bona distraxit, ut, iis, ascendentibus ad quantitatem scutorum 11646., universum suum patrimonium consumpsisse dicendus sit.

Nihilominus tamen, quasi opulentam relinqueret hereditatem, moriens, dictos suos nepotes prò virili scripsit heredes = *cum hac tamen conditione* (sunt verba testamenti) *quod nullus ex dictis suis heredibus possit aliqua Bona ipsius Testatoris relinquere, vel alio modo dare etiam in vim testamenti, & alterius voluntatis, & donationis Magdalenæ Fracassi nepti ipsius Testatoris, nec Dominico de Burghis dictæ Magdalenæ Marito, nec filiis, & filiabus dictæ Magdalenæ, & Dominici Conjugum, & in eventum, quod dicti Joannes Antonius, & Angelus obirent absque filiis, & ab intestato, undè eorum hereditas recaderet ad prædictam Magdalenam, & Dominicum, & eorum filios, & filias, tamquam proximiores, in tali casu dictus Testator voluit, & vult, quod in ejus hereditate succedere debeat d. Ven. Societas SS. Bartholomæi, & Alexandri Nationis Bergomensis Urbis* =.

Adivere dicti Nepotes, Patrui, hereditatem, cum

de condito anno 1650.. Longo tempore, quo superstes fuit dictæ donationi, & testamento, usque nempè an annum 1660., quo obijt, non solùm consumpsit dicta scuta mille reservata ad effectum testandi, sed præterea contraxit ingens æs alienum.

At, vix eo defuncto, d. Ven. Societas S. Bartholomæi coram bon. mem. R. P. D. Ursino, tunc Emi Vicarii Locumtenente, deindèque Sac. Rotæ Decano, judicium immissionis instituit contrà præfatum Michaelem Angelum de Burghis, & Joannam Donatarios Angeli, suam petitionem, & actionem fundans in contraventione prohibitioni, ab Andrea Patruo factæ, ob quam locus factus dicebatur pœnæ caducitatis, eo casu favore d. Ven. Societatis inflictæ. Coram dicto gravissimo Viro, ac Judice per triennium Causâ maturè, ac diligenter examinatâ, tandem anno 1663. die 6. mensis Septembris ab eodem pronunciata fuit sententia, quâ, condemnatâ d. Ven. Societate actrice ad refectionem expensarum, Michael Angelus, & Joanna Rei, absoluti fuerunt, ob eam sanè prævalidam rationem, quod nimirùm Angelo donanti competeret retentio Bonorum hereditariorum Andreæ, quia persolverat debita ab isto contracta, superantia valorem Bonorum, in ejusdem hereditate repertorum, proptereàque, non officiente d. prohibitione, valuerit absque incursu caducitatis per donationem, & testamentum, de controversis Bonis disponere favore d. Joannæ, & Michaelis Angeli.

Sententiam hanc, veluti solidis innixam fundamentis, ideoque justissimam agnitam, longo silentio, & acquiescentiâ 63. annorum, dicta Ven. Societas auctoritatem rei judicatæ obtinere permisit; at contra illam exsurgens anno 1726. in plena Signatura, instetit, eam circumscribi, quâ circumscriptionis instantiâ rejectâ, die 27. mensis Junii ejusdem anni rescriptum fuit = *De* difficultate vacare crederem: Non idcircò tamen ea penitus negligenda, aut omninò omittenda esse, dixerim, tum quia diuturnitas temporis momentum aliquod eisdem addere fortasse poterit; quippè eadem efficit, quod favore Rei plura semper præsumi possint, licèt alioquin de illis certò non constet, juxta tradita per *Surd. decis. 105. num. 4.*, *Rot. in rec. decis. 802. num. 20. part. 18.*, *& ad ornat. clar. mem. Card. de Luc. lib. 7. decis. 43. num. 8.*, tum etiam, quia sæpè sæpiùs motiva illa, quæ, per se spectata, mentem Judicis suadere non valerent, aliorum tamen fulcita adjumento, robur assumunt: tum denique, quia non raro contingit, ut pro ingeniorum varietate, rationes, quæ uni infirmæ, alteri prævalidæ videantur.

2

3

4

5

Verùm, antequam singula, quæ proposita fuerunt, suo loco, & ordine referam, atque examinem, præmittendum est, quod Ven. Societas petens restitutionem in integrum, personam gerit actricis, ideòque plenè fundamentum suæ intentionis, actionis videlicet, & petitionis constabilire tenetur, ex nota Juris regula, de qua in *leg. ei incumbit la 2.*, *leg. ab ea 5.*, *leg. veniens 21. ff. de probationib.*, *leg. si de possessione 20.*, *& leg. Actor 23. Cod. eodem*: ità quidem, ut Reus cum valeat vincere per non jus Actoris, ut in d. *leg. Actor*, cum aliis in *Bonon. Fideicommissi de Ghisleriis 29. Aprilis 1718. §. Quandoquidem*, *& 28. ejusdem mensis sequentis anni §. Tantùm verò abest cor. bon. mem. Ansaldo*, *confirmata 16. Junii 1721. §. Hujus autem*, *& 27. Aprilis 1722. §. In modum coram bon. mem. Cerro*; eidem idcircò exempto ab onere cujusvis probationis, satis sit pro repellendo Actore, suis exceptionibus dubias reddidisse illius actionem, atque probationes, *Cap. In præsentia 8.*, *ibique Gloss. in verb. dubium eod. tit. de probat.*, *& sequuntur Innocent.*, *Hostiens. Panormitan.*, *& alii*, *Rota coram Priolo decis. 263. num. 13.*, *& in*

6

7

8

ghis, quibus res non est cum Actore, qui vel per indigentiam omiserit, vel per ignorantiam excusare se possit, quod jura sua persequi non valuerit: nam, ut in expositione facti dictum est,
12 Ven. Societas adversaria, defuncto Andrea, statim jus suum judicialiter experiri conata est; quapropter, dum contrariâ sententiâ rejecta, 63. annorum spatio siluit, contrario Judicato acquievisse præsumenda est, quia ex judiciali contentione, & Causæ examine, per triennium acriter agitato, suum malum jus agnovisse præsu-
13 menda est, & per consequens ejusmodi suâ acquiescentiâ confirmasse bonum jus possessoris, *Rot. in rec. decis. 354. num. 6. part. 10., dec. 105. num. 9., & seqq. part. 17., & decis. 362. num. 2. part. 19. tom. 1.*; ambigi quippe nequit, contra-
14 riâ sententiâ elidi, vel saltem dubiam reddi petitionem, & actionem Actoris, *Gargiar. cons. 79. num. 1., & 2., Paulut. dissert. legal. 79. num. 28. tom. 1., Rota coram Pamphil. decis. 160. n. 4., in rec. decis. 175., dec. 196., & dec. 352. utrobique num. 3., decis. 613. num. 13. part. 18., & dec.*
15 *90. num. 26. part. 19.*, certiùs verò id effici per rem judicatam, illius jura penitùs perimentem, ad *Text. in leg. Ingenuum ff. de stat. homin., & leg. res judicata ff. de regul. Jur., Rot. cor. bon. mem. Emerix jun. decis. 915. num. 2., coram clar. mem. Card. Caprara decis. 125. num. final., & decis. 610. num. 18., & decis. 339. num. 5., & in rec. decis. 15. num. 4. part. 16.*

Nec obesse potest commissio restitutionis in integrum, exadversò obtenta, quia appellatio-
16 nes, aliaque similia remedia, à jure nostro concessa adversùs contrarias sententias, seù res judicatas, suspendere quidem valent illarum executionem, at non etiam tollunt præsumptionem boni Juris, ex eisdem promanantem, *Card. de Luc. de Judic. disc. 15. num. 14., & in annot. ad Concil. Tridentin. disc. 33. num. 34., Rota in rec. decis. 398. num. 8., & seqq. part. 13.*; eòque magis in casu nostro, in quo Rescriptum Signa-
17 turæ Justitiæ conceptum est cum clausula = *sinè præjudicio rei judicatæ* =, quâ favore Rei præser- destitui videtur probationibus deductis ex intrinsecis rationibus, quibus læsionem ullam se passam fuisse, dicere valeat.

Ipsa enim ab Andrea purè substituta non legitur in casu obitus Angeli sinè filiis, aut sinè testamento, quo eveniente, proculdubio ejus vo- 21
catione de jure jam purificatâ, eidem immissio decernenda esset, dummodò pro ea retardanda, aliqua non urgeret exceptio facti, consistens in detractionibus, aut alia simili ratione; sed ejus substitutio conditionalis est, utpotè pendens à certo casu, contraventionis nempè, quæ ab Angelo facta contenditur prohibitioni Testatoris, ideoque, ut dictâ contrariâ sententiâ, & re judicatâ se reverà læsam fuisse, justè conqueri 22
possit, non solùm docere tenetur de sua conditionali vocatione, in dicto casu ordinata, verùm etiam liquidò probare debet, hunc casum, à quo illa pendet, evenisse, *Bartol. in leg. final. n. 9. vers. ad unum, & ibi Zuccard. num. 211., & seqq. Cod. de Edict. Div. Hadr. tollen., Peregr. de Fideicomm. art. 11. num. 37., & art. 29. n. 19. in fin., Rota coram Buratto decis. 257. num. 7., penes Posth. de manut. decis. 302. num. 2., ubi concordan., cor. bon. mem. Emerix jun. decis. 385. num. 3., & num. 6., & decis. 21. num. 1. inter impress. ad ornat. clar. mem. Card. de Luc. in Mantiss. lib. 10. de Fideicomm, & in rec. decis. 527. num. 13. part. 13., & decis. 488. num. 3., & 6. part. 19. tom. 2.*, ex generali regula, quâ edocemur, conditionalibus substitutionibus, atque vocationibus locum numquam fieri posse, nisi 23
certò constet de purificatione conditionis, & eventu casus, ad quem Testatoris dispositio refertur, *Rota coram Dunoz. jun. decis. 602. nu. 5., & ad ornat. clar. mem Card. de Luca lib. 10. de Fideicomm. decis. 54. num. 2., decis. 75. num. 10., & cor. clar. mem. Card. Caprara decis. 220. n. 2.*

Sed neque id illi satis est; nam præterea in facto constare debet, nullas DD. de Burghis Reis competiisse, aut competere posse detractiones, 24
quarum præsidio impedire valeant immissionem, ab Actrice petitam, alioquin enim, defi-
cien-

..., ideoque substitutio relata ad
talem casum, evanuisse dicenda est, argumento *Textus in leg. si heredi plures ff. de condit.*, & *demonstr., in leg. si quis ità stipulatus ff. de verbor. obligat.*, & *in leg. generaliter Cod. de instit.*, & *substitut.*, *Fusar. de Substitut. quæst.437. n.242. quæst.454.*, & *455. utrobique num. 1.*, & *seqq.*, *ibidemque plenè concordan.*, *Card. de Luc. de Fideicomm. disc.120. num.2.*, *Rot. cor. Celso decis. 165. num.6.*

Neque verò eadem substitutio, in simili casu
27 concepta, & ejuscemodi conditione qualificata,
trahi poterit ad illum contraventionis, nam,
cum non versemur in substitutione favorabili,
ideoque largiùs interpretanda, sed agatur de
28 dispositione pœnali, suâpte naturâ odiosa, ideoque strictè semper intelligenda, rejicienda idcircò videtur quæcumque extensio, tametsi desumpta ex identitate rationis, & quamvis ten-
29 dens ad favorem piæ Causæ, *Mantic. de conject. lib.3. tit.19. num.10.*, & *seqq.*, *Fusar. de Substitut. quæst.458. num.17.*, & *seq.*, *Petra de Fideicomm. quæst.5. num.64. in fin.*, *Gratian. discept. 662. num.3.*; præsertim verò, quando, ut in
30 nostra hypothesi, substitutio piæ Causæ limitata reperitur clausulâ illa restrictivâ = *in tali casu* =, quæ, utpotè vi suâ dispositionem referens ad casum expressum, omnes alios excludit, ut notavit *Mantic. loc. mox citat. sub num.11. vers. tertiò verò*, *aliisque relatis*, *Rodulphin. allegat. 138. num. 2.*, *Rot. divers. decis. 711. num.3. part.1.*

Verùm huic motivo tutò insisti posse, non crederem, quia, licèt, inspecto materiali sensu ver-
31 borum, dicta substitutio facta legatur in casu
obitus heredum institutorum sinè filiis, & ab intestato; nihilominùs tamen intelligi posse, censerem, eamdem ordinatam pariformiter esse in casu contraventionis, eò quod Testator respexisse potiùs videatur effectum, ne videlicet Bona sua ullo umquam tempore devenirent ad præscriptam, disponendo videlicet favore illarum personarum, contrà quas urgebat expressa prohibitio; idcircò providere curasse iis casibus, qui
faciliùs contingere, & frequentiùs dari solent, si 35
videlicet heredes instituti defecissent, absque filiis, & absque testamento, ità ceteroquin dispositurus in casu etiam contraventionis, modò illum eventurum fore, credidisset, ad *Text. in leg. Mulier in princip. vers. quia non crediderat*, *Patrem &c. ff. ad Trebellian.*, *leg.3. Cod. de instit.*, & *substitut.*, *Bartol. in leg. commodissimè ff. de liber.*, & *posthum.*, *Alciat. in leg. Gallus 5. Et quid si tantum in 2. lection. nu. 25. vers. item non videtur ff. eod. tit*, *Paris. consf.20. num. 30.*, & *seqq. lib.3.*, *latè Surd. consf.44. num.4.*, & *duob. seqq.*, benè ad rem nostram *num. 6.* sic inquiens
= & *licèt concepta sint verba in casu mortis, id ta-* 36
men provenit, *quia non credidit Testator*, *quod Uxor inhonestam vitam esset ductura*, & *idem hoc casu dixisset*, *si de eo cogitasset* = & infra, ex *Bartolo*, sic ait = *ideò solùm de morte dixit Testator*,
non de secundis nuptiis, *quia credidit*, *Uxorem* 37
non esse transituram ad secunda vota, &, *si credidisset*, *fideicommissum non distulisset in mortem illius* = & denique ex *Castrensi* subdit = *Si Testator cogitasset*, *Uxorem nupturam*, *sicut substituit post mortem*, *ità substituisset in casu nuptiarum*, *quia substituisse censetur in omni casu*, *quo finiretur usufructus in persona Uxoris* =, ibique de communi testatur.

Et hæc locum sibi vindicant, etiam quando substitutio clausulâ illâ taxativâ = *in tali casu* = re-
stricta legitur ad aliquem casum expressum, nam, 38
quando eadem subest ratio, idemque sequitur effectus, urgere videtur verisimilis, ac præsumpta mens Testatoris, quâ concurrente, prohibita non est extensio de casu ad casum, tametsi versemur in materia odiosa, & pœnali, maximè verò favore piæ Causæ, *Tiraquell. de privileg. piæ Caus.*, *caus.62.*, *Gratian. discept. forens. 662. num. 12.*, & *duob. seqq.*, apud quem alii;
vo-

esset, sed solum efficit, quod, si idem, non obediendo voluntati benefici Testatoris, se illi ingratum ostendat, ideòque reddatur indignus beneficio sibi collato, eodem diutiùs frui desinat, *Bartol.*, *Angel.*, *& Imola in leg.* 1. *ff. de condit. instit.*, *Cephal. consf.*52. *num.* 14., *&* 28. *lib.*3., *Menoch. consf.*78. *num.*3., *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib.*11. *tit.*18. *num.*1., *& seq.*, *Surd. decis.* 232. *n.* 2., *& seqq.*, *Rota post Torr. de pact. futur. success. decis.*142. *num.*8., *& in rec. decis.*44. *num.*16. *part.*5.; potiori verò jure, quando heredi viventi nihil adimitur, sed moriens solummodò prohibetur disponere favore
42 alicujus personæ, cui Testator Substitutum, à se magis dilectum, præferri voluit, per *Text. in leg. tale pactum* §. *final.*, *juncta Gloss. final. ad fin. ff. de pact.*, & per ea, quæ tradit *Castill. quotid. controvers. Jur. lib.*4. *cap.*12. *num.*1.

Rursùs pro evitanda contraventione dici posse, videretur, quod prohibitio facta ab Andrea heredi suo, Angelo, ne per testamentum, sive donationem, aut quemcumque alium actum, de Bonis suis hereditariis disponere ullo pacto,
43 ulloque colore posset favore Magdalenæ Fracassi, & Dominici de Burghis ejus viri, eorumque filiorum, quod, inquam, talis prohibitio valida, & obligatoria censeri nequeat, tamquam facta ex irrationabili odio contra dd. Conjuges, eorumque filios, per *Text. in leg. ultim.* §. *Sed quemadmodum Cod. de secund. nupt.*, *leg. vel quæ Pater* 11. *ff. de relig. & sumpt. funer.*, *leg. filius* 15. *ff. de condit. institut.*, *leg. conditiones quæ* 8., *leg. conditiones contra* 14., *& leg. quidam* 27. *ff. de conditionib.*

Vel quod saltem eadem prohibitio, veluti
44 nullâ coadjuvata ratione, nullâque contrafacienti indictâ pœnâ, aut dato substituto, resolvatur in merum consilium, quod impunè sperni poterat, ad optimum *Textum in leg. filiusfamilias* 117. §. *Divi il* 2. *ff. de Legat.*, *& Fideicom.*1., cum aliis cumulatis apud *Rotam in Romana Fideicommissorum* 20. *Junii* 1707. §. *Placuit coram Rmo Aldrovando Decano*; At neque ex his motivis Causa, & jura DD. de Burghis in tuto posita crederem.

tioratien. Fideicommissi 26. *Junii* 1709. §. *Pro remotione coram bo. me. Caffarello*.

Ut etiam resolutio ejusdem prohibitionis in merum consilium considerari nequit in casu no- 47
stro, in quo invenitur personâ, in cujus gratiam, & favorem ità à Testatore dispositum censeri potest, ut explicat *Glossa in d. leg. filius familias* 117. *verb. respectu lit.E.*, ibi = *quia voluit*, *certam personam habere*, *si contra fieret* =, parvique refert, talem personam non reperiri expressè substitutam in eo præciso casu contraventionis; nam sufficit, illam ex mente Testa- 48
toris, etiam in tali casu substitutam intelligi posse, ut prohibitio, sive præceptum hujusmodi remaneat efficaciter obligatorium, & impunè sperni nequeat, ad tradita per Scribentes in *dicta leg. filiusfamilias* §. *Divi*, *inter quos Ferret. num.* 43. *ad fin.*, *Alciat. num.*9., *Soccin. jun. n.*114., ubi testatur de communi, *Peregrin. de Fideicom. artic.* 24. *sub num.* 1. *vers. sed ubi Testator*, *& num.*3., *Fusar. de substit. quæst.*685. *num.* 20. *&* 24., *Rodulphin. alleg.* 28. *num.* 10., *Rota coram Benincasa dec.*5. *num.*19. *& seqq.*

Hæc, quæ hactenùs examinata sunt, fundamenta, licèt adeò firma minimè videantur, ut super illis tutò statui possit jus DD. de Burghis, nihilominùs tamen, ut alibi dicebam, deferenda prorsùs non sunt, licèt alioquin ex aliis longè solidioribus, jam jam deducendis rationibus, Ven. Societas Adversaria repellenda, & à petita immissione rejicienda sit; quippè pro ea consequenda illi non sufficeret probasse, ad Angelum 49
ex hereditate Andreæ pervenisse aliqua Bona, illumque de talibus Bonis contra ejus prohibitionem favore Magdalenæ, & Dominici corporaliter, seù, ut dicitur, materialiter disposuisse, nisi præterea ab ipsa doceatur, præfato Angelo jus nullum ex persona, & jure proprio super di- 50
ctis Bonis competiisse, hoc namque non probato, nec re, nec consilio contravenisse diceretur præcepto Testatoris; nam, cum ipse, tàm in donatione, quàm in testamento apertè disposuerit *de* 51
Bonis suis, suorumque Bonorum appellatione non veniant, nisi ea, quæ ad ipsum, ejusque libe-

va, operantur, quod Donans, sive Testator de illis disposuerit, quia præsupposuit, eadem reverà sua esse, & ad ipsum liberè pertinere, *Cravet. cons.144. num.8., Peregrin. cons. 57. nu. 26. & seq., Mantic. de conject. lib. 9. tit. 6. num. 11. ad med., Cyriac. controv. 283. num.31. & seqq., Surd. dec.93. num. 18. & seqq., Card. de Luc. de Fideicom. disc.59. num.4., & disc.134. num.15., Rota coram Duran. dec. 93., & dec. 119., coram Pamphil. dec.538. num.3., in rec. dec.515. nu.16. part.3., dec.366. num.3. part.4. tom.1., dec.276. num.61. part.18., & dec. 296. num.9. part. 19., & in celebri Ferrarien. Bonorum de Turchis in Congregatione particulari inter decis. bon. mem. Emerix dec.795. num.23., & dec.796. num.1. & seqq., repetita inter dec. ad ornat. clar. me Card. de Luc. de Fideicom. decis.90. & 91., confirmat. in Voto bon. mem. d'Hervault inter easdem decisiones la 92., & dec. 1223. num. 22. coram eodem bon. mem. Emerix*, præter alias plurimas *Sacræ Rotæ* resolutiones, quæ allegari possent; ideòque, ut infrà demonstrabitur, verificato, quod
54 controversa Bona dici possent *sua* Angeli, ob jura detractionum super eisdem ipsi competentium, sublata remanet quævis contraventio.

Et sanè ità rectè constitutum, ac receptum
55 est communi Doctorum traditione, ac Tribunalium resolutionibus, quia, cum dispositio rei, quæ non ad Disponentem, sed ad alium pertinere posset, sinè ipsius voluntate concipi, ac considerari nequeat, de tali idcircò voluntate, vel expresè constare debet, vel, si ex conjecturis elicienda est, illas concludentes esse, oportet, *Baitell. decis. ultim. volunt. decis. 36. num. 14.*, benè admonens, quod, si conjecturæ debent esse
56 concludentes, ut fideicommissum dicatur inductum in re propria Testatoris, procul dubio longè urgentiores esse debent, quando agitur de inducenda dispositione in re aliena, *Rota coram Priol. dec.378. num.11., in Bononien., seù Imolen. Bonorum super bono jure 12. Junii 1693. §. Ceteræ verò coram bon. mem. Ursino*, ob eam sa-
57 nè rationem, quod, cum pro excludenda tali voluntate urgeat regula juris, juxtà quam quili-

Pamphil. dec.530. num.4. & seqq., & conferunt ea, quæ latè habentur in *d. Ferrarien.*; Verùm etiam, quia pro confirmanda, &, penè dixerim, demonstranda ejuscemodi Angeli voluntate, quod nempe ille in d. generali Bonorum donatione, & heredis institutione, à se facta favore Joannnæ, & Michaelis Angeli de Burghis, de
Bonis suis disponere crediderit, tametsi inter 60
eadem comprehensa dici possent Bona aliqua, Andreæ, plurimùm urgere videtur, quod in inventario Bonorum hereditariorum illius, expresè sibi præservaverat jura omnia, ex persona propria contra illa sibi competentia; atque etiam, quod, sicuti in facti enarratione dictum est, cum tota portio Bonorum, communiter cum Jo: Baptista fratre, ab Andrea possessorum, non excederet quantitatem scutorum 10230., & Angelum non lateret, quod illa penitus ab Andrea consumpta fuerant debitis, & alienationibus, ascendentibus ad scuta 11646., indè fit, quod, dum sè disponere dixit de Bonis suis, certè cogitaverit, quod, quando ità disponebat, nulla ampliùs adessent Bona Patrui, de quibus disponere prohibebatur favore Conjugum de Burghis; quæ sanè nedum benignior, sed maximè verisimilis interpretatio potiori jure capienda
est pro evitanda contraventione, & caducitate, 61
pro qua excludenda quælibet nedum benignior, sed possibilis interpretatio semper admittitur, *Rota coram Dunoz. jun. dec. 958. num.3., in rec. dec.119. num.21. part.9. tom.1., decis.24. nu.8.*, ubi de tali usu, & stylo *Sacræ Rotæ part.18., & dec.327. num.9. part.19.*

Quamvis igitur inter Bona, de quibus Angelus disposuit favore personæ, alioquin prohibitæ, comprehensa dici possent Bona aliqua, quæ de facto ab Andrea fuissent possessa, non idcircò tamen, ut paulò superiùs innuebam, probata dici posset contraventio, quoties ille profitens, ac declarans disponere velle *delli Beni suoi*, dicendus esset de illis disposuisse, tamquam suis,
quia de jure ad ipsum pertinere verè poterant 62
vigore particularium creditorum detractionum, & jurium, sibi competentium contra Andream, quæ, sicuti comprehendi nequibant sub prohibitio-

& legitimus titulus retinendi dicta Bona, tamquam propria, vel tamquam sibi debita, ambigi minimè posse videtur; licèt enim hoc impugnetur à Ven. Societate; nihilominùs id subsistere persuasum mihi est, quia à D. Defensore DD. de Burghis plenè refelluntur omnes contrariæ
63 exceptiones: Quapropter, tametsi dicta jura, & credita minime suffragarentur pro deneganda immissione, à Ven. Societate petita, quando turbida, & illiquida prorsùs essent, *Rota coram bon. mem. Emerix. jun. dec. 1124. in fin.*, *in rec. dec.213. num.32. part.12.*, *& in Maceraten. Legatorum, & Fideicommissi super prædio della Cimarella, & Domuncula cum apotheca 23. Junii 1719. §. 21. coram bon. mem. Ansaldo*, viceversâ, suppositâ eorum subsistentiâ, procul dubio
64 justum possessori tribuunt retentionis titulum pro Actrice repellenda; quippe pro obtinenda immissione, eidem non sufficit docuisse de sua mera vocatione, nisi etiam demonstret, Bona,
65 quæ vindicare contendit, obnoxia certò esse fideicommisso, cujus vigore petit immissionem, *Rota coram bon. mem. Emerix. jun. dec.49. nu.1., & dec.132. num.2., decis.443. num.9., & coram Benincasa dec.188. num. 1., & in rec. decis. 121. num.8. part.15.*, distinctè insuper, & clarè probando, quæ, qualis, & quanta sit portio fideicommissi, ad ipsam pertinens, ex notatis per *Merlin. de legitim. lib.5. tit.4. quæst.10. nu. 16.*, *Rota apud eumdem dec.7. num.14., & in rec. dec. 142. num.2. part.16., & dec. 614. n.6. part.19.*, id quod demum fieri nequit, nisi probato, nullas
66 heredi competere detractiones, ex regula, quod, illis nondum plenè factis, restitutioni fideicom-
67 missi, & immissioni locus esse nequit, *Merlin. de legitim. d. quæst.10. num.5.*, *Argel. de acquir. possess. quæst.8. num.861. cum seq. & 894., & de legitim. contradict. quæst. 13. num. 53. & seqq.*, *Rot. coram Millin. dec. 310. num.4.*, *coram Dunoz. jun. dec.910.*, *in rec. dec. 179. §. Et quidem detractiones part.13., confirmata dec.43. post Massol. trismegistr. legal.*, *in Anconitana Fideicommissi 18. Martii 1689. §. final., & in Melevitana Fideicommissi 21. Aprilis 1690. §. Fuit autem coram* hereditariis, ut nulla amplius credita, detractionesque contra illius hereditatem ab ipso, sive ab eo causam habentibus allegari possint, per *Textum in leg. Debitori tuo Cod. de pact., & leg. si Uxor Cod. de bon. auctor. judic. possid.*, *Menoch. cons. 125. num. 8.*, *Thesaur. quæst. forens. lib. 3. quæst. 44. num. 1.*, *Rota coram Bich. decis. 252. num.2.*, objectio namque ista illicò submovetur exhibitione inventarii, ab Angelo facti, cujus beneficio exclusâ penitùs quâvis actionum con- 72
fusione, præservata fuerunt jura omnia heredi competentia, quæ propterea ab ejus heredibus jure opponi possunt pro retinendis controversis Bonis, atque impedienda immissione, à substituto efflagitata, *Ladercb. cons. 138. num. 4.*, *Peregrin. de Fideicomm. artic. 33. num. 12.*, *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. dec.270. n.10., coram Card. Cerro dec.782. num.7., & inter collectas per Constantin. ad Statut. Urb. decis. 119. num.26., & dec.152. num.3.*

Nec obesse potest replicatio, quod pro retardanda immissione debita substituto, docenti de 73
sua vocatione, non sufficiat sola aditio hereditatis, cum beneficio inventarii facta ab herede, nisi etiam doceatur, illud validè, & legitimè confectum fuisse, atque integrum esse, quodque præterea reddatur ratio de Bonis hereditariis, in illo descriptis, *Rota coram Dunoz. jun. decis. 862. num.13.*, *coram Arguell. dec.80. num.14., & num.18.*, *in rec. dec.88. num.21. part. 7.*, quæ cum requirere dicantur altiorem indaginem, 74
retardanda idcircò interim non sit immissio, *Rodulphin. alleg. 107. num. 45.*, *Rota inter col- 75
lect. per Palm. tom.3. dec.251. num. 7.*, *coram bo. me. Emerix. jun. dec.865. num. unic.*, *decis. 938. num.10.*, *in rec. dec.98. nu.16. & seq. part. 16., dec.613. n.1. part.18., & dec.220. nu.9. part.19. tom. 1.*; Neutra enim contrariæ replicationis pars officere potest.

Porrò, quod attinet inventarium, quod dicitur caput, & fundamentum redditionis ratio- 76
nis, *Rota in Romana Prælaturæ de Vecchiarellis 28. Januarii 1697. §. penult. coram bon. me. Muto*, *in Romana Immissionis super detractionibus 5. Maii*

..., quam accidentalibus, ut sequendo magistralem dinstinctionem *Castrensis in leg. ità tamen 27. §. Si ex Trebelliano num. 2. ff. ad Senat. Consult. Trebell.*, tradunt *Andreol. controv. 141. num. 3. & seqq.*, *Card. de Luc. de legitim. disc. 25. num. 55.*, *Rot. coram Card. Cels. dec. 1. nu. 5.*, *coram Card. Cerro dec. 331. nu. 5.*, *in rec. dec. 58. nu. 3. & seqq. part. 10.*, *in d. Ferrarien. Fideicommissorum de Turchis ad ornat. clar. me. Card. de Luc. de Fideic. decis. 90. sub num. 6. vers. nec attendendum & num. seq.*, *dec. 91. num. 19. & seq.*, *dec. 92. num. 2.*, *in Romana Census, seù Cautelæ Angeli 27. Junii 1696. §. Quoniam præter quam quod, & §. penult. coram bon. mem. Pio, in Romana Fideicommissi de Avila super reintegratione 15. Januarii 1723. §. Locum vers. signanter coram bon. mem. Foscaro.*

At verò, si etiam in casu, in quo deficeret in-
81 ventarium, quando heredi res est cum prætenso substituto, jura heredis minimè sublata, aut immunita dicerentur, quantò magis eadem in tuto collocata dicenda erunt, quando exhibetur inventarium, pro quo, ut ritè, & rectè factum
82 dici debeat, militat juris ratio, pro illius validitate præsumenda semper urgens, *Ridolphin. in prax. part. 1. cap. 9. num. 113.*, *Rot. coram Muntic. dec. 256. num. 4.*, *& ad ornat. Card. de Luca in Mantiss. de testament. lib. 9. decis. 6. num. 4.*; Quæ sanè præsumptio longè efficacior reddi-
83 tur, quum petitor, & Actor longo temporis silentio illius invaliditatem proponere distulit, ut in pluries *citat. dec. 91. nu. 13.*, *& dec. 92. n. 19.*, ubi ob lapsum 40. dumtaxat annorum, similis exceptio nullo numero habenda visa fuit, *ad ornat. clar. me. Card. de Luca tit. de Fideicom.*, *in Romano redditionis rationis 3. Junii 1709. §. Legaliter verò coram bon. me. Caffarello, & die 16. ejusdem mensis sequen. anni §. Et quidem legaliter coram eodem*; profectò quid dicendum erit in
84 casu nostro, in quo præsumptio militans pro validitate inventarii coadjuvatur ex lapsu centum,

videt, quod in ejusmodi Causæ disceptatione per triennium agitata, nedum necessariò agi de- 85 buit, sed reverà actum fuit de ejusmodi inventario, sine quo d. retentio concedi nequivisset, prout de facto concessa fuit DD. de Burghis ex persona Angeli = *uti heredis beneficiati Andreæ* = quemadmodum declaratur, & expressè legitur in dicta sententia bon. mem. Ursini, in 86 judicatum transacta: Angelus enim mox relatis sententiæ verbis declarari nequivisset heres beneficiatus, nisi d. inventarii legalitas, & validitas agnita priùs fuisset.

Quapropter dicendum est, quod dictum inventarium, tamquam validum, & legitimum tunc repertum, & approbatum, hodiè ampliùs 87 impugnari non valeat: justè namque præsumendum est, quod, etiamsi tunc aliquid contra illud oppositum fuisset, oppositiones omnes, tamquam insubsistentes rejectæ, penitùsque sublatæ, vel quod nullo numero habitæ extiterint, cum tunc etiam temporis jam lapsi fuissent 40., & ultrà anni, quibus, si quæ nullitas inventarii conside- 88 rari potuisset, sublata remansisset, ut, præter auctoritates allegatas *§. Præcedente*, habetur per *Text. in leg. sicut Cod. de præscript. 30. vel 40. annor.*, *Rot. in rec. dec. 327. nu. 12. & seq part. 19. tom. 1.*, *& dec. 6. num. 5. inter impress. ad ornat. cl. me. Card. de Luc. in Mantiss. lib. 9.*; Multò autem magis pro validitate inventarii præsumendum erit in casu nostro, in quo favore Reorum alii septuaginta, & ultra anni excurrerunt.

Verùm enim verò, ne solo præsidio temporis legalitatem inventarii, & jura Reorum tueri velle videar, non pigebit de oppositarum nullitatum insubsistentia aliqua adnotasse; &, licèt id superfluum videri possit, quia in allegatione, vernaculo sermone exarata, luculenter, ac prævalidè illæ excussæ, penitùs exploduntur; nihilominùs, ne munus mihi injunctum detrectasse dicar, aliqua, ut dixi, adnotabo; Nam, quod attinet ad formam extrinsecam, solemnitates

tur de solemnitatibus, in confectione inventarii
adhibendis; non ex qualibet earum omissione
inducta dici potest illius nullitas, sed ejusdem
validitati illa dumtaxat omissio officit, quæ ex
91 facti circumstantiis justam Judici ingerere potest
suspicionem, quod malignandi animo facta fuerit per fraudem, & dolum, sinè quibus regulariter inventarium non irritatur, *Rota coram Peutinger. decis. 165. num.20., coram Durano decis. 383. la 1. num.14., in recent. decis.202. num. 7. part.11., decis.48. nu.10. part.15. decis.21. num. 2. ad ornat. clar. mem. Cardin. de Luca de testament. lib. 9.*; hæ autem justitiæ, & æquitati apprimè consonæ rationes, eò magis valere videntur in casu nostro, in quo, respectu heredis deficiente prorsus quavis doli probatione, controversia vertitur cum prætenso substituto, quo casu, ut animadverti *§. Porrò quod attinet*
92 *cum seq.*, etiamsi penitùs deesset inventarium,
heres jura sua, detractionesque omnes consequi deberet, eò quod Imperator *Justinianus* inventarium ab herede confici, jusserit favore præcipuè Creditorum, & Legatariorum.

Quæ rationes valere etiam posse viderentur prò eliminanda altera nullitate, fundatâ in omissione descriptionis argentorum, aliarumque rerum pretiosarum; nam, præterquam quod sub-
93 stitutus, qui contra inventarii validitatem opponit,
in hereditate Defuncti extitisse res pretiosas, in illo minimè descriptas, concludenter probare tenetur earum existentiam, easdemque ad manus heredis pervenisse, *Peregrin. de Fideicomm. art.35. num.24., & seqq., Fusar. de substitut. quæst. 667. num.15., & seqq., Rota coram Peutinger. decis.165. num.21., & in Romana Pecuniaria, seù locorum Montium 4. Maii 1699. §. Nec vis coram bon. mem. dell' Olmo*;
94 cum enim inventarium dicatur ab inveniendo,
idcircò, ut adversus illud opponi queat omissio descriptionis alicujus rei, probandum est, illam ab herede inventam reverâ fuisse in hereditate, *Rota coram clar. mem. Card. Caprara decis. 584. num. 14. & seqq.*, quinimmò, quando versamur in antiquis, heredibus suffragatur præsump-

gumentum cor. bon. mem. Lancett.

In casu autem, de quo agitur, certè deficit probatio existentiæ rerum pretiosarum, ob quarum prætermissam descriptionem illud, tamquam non integrum, & minùs legale, redargui
possit; quinimmò, quando etiam talis existen- 98
tia præsupponenda esset, præter mox dicta, eadem non sufficeret pro irritando inventario, nisi prætcrea probaretur, tales res in eodem descriptas minimè reperiri dolo malo malignantis heredis, Creditores, & alios fraudare molientis, propterea que, his cessantibus, inventarium non vitiatur, nec heres privatur illius beneficio,
juxtà magis receptam sententiam, de qua *Bald.* 99
in leg. final. §. Cum igitur nu. 8. Cod. de jur. deliber., Angel. in leg.1. §. Hæc stipulatio ff. si cui plus quàm per legem falcidiam, Surd. decis. 222. num.10., & hanc opinionem, veluti æquiorem, secuta est *Rota coram Pen. decis.1447. num.11., coram Coccin. decis. 1863. num. 33., coram Ludovis. decis. 169. num.3., & seq., in rec. decis. 350. num.3. part.1., decis.331. num. 2. part. 3., decis.126. num.6. part.4., decis.181. num.3., & seq. part.6., decis.466. num. 16., & seqq. part. 9. tom.2., decis.202. nu.11. part.11., decis.343. num.39. part.12., decis.499. nu.8. part.13., decis.48. num. 10. part. 15.*; heredi namque favere dicitur universalis illa ratio, quod nempè id,
quod non fit malo animo, pœnam non mere- 100
tur, adeo quidem, ut satis esset, quod heres, etiamsi scivisset, potuisset probabiliter dubitare, an deberent describi nec ne? cum ad excu-
sationem talis omissionis, dubietas sola suffra- 101
getur, ut his verbis loquitur *Rota dict. dec.584. num. 17., & seq. coram clar. mem. Cardin. Caprara*.

Ex non absimili ratione, quod videlicet, cum procul abest dolus, & mala fides heredis, inventarii validitati non officiat, quod mobi-
lium descriptionem non præcesserit eorum æsti- 102
matio, nec in illo adnotatus fuerit illorum valor, ut probant *Honded. cons.53. nu.6., & seqq. lib.1., Phanuc. de inventar. part. 3. num. 31. in fin., Monticul. eodem tract. cap.6. nu. 3., Mans.* con-

Denique non obstat confusa jurium, & creditorum descriptio, facta relativè dumtaxat ad
104 codices tabernæ fundacalis, absque ullâ specificâ declaratione eorumdem qualitatis & quantitatis, quia, si ipsa omissio descriptionis nominum Debitorum, aliorumque similium jurium non officeret validitati inventarii, quoties non constitit, nec probatum est, inter Bona hereditaria reperta fuisse documenta, & instrumenta ejuscemodi jurium, & creditorum, quia hæc
105 non dicuntur corpora, quæ manibus tangi, & oculis cerni possint, ideoque heredis culpæ, aut dolo imputari nequiret omissa illorum descriptio, ut post *Bartol. in leg. Tutor, qui repertorium num.10. in fin. vers. secundò concludo ff. de administr. Tutor.*, tradunt *Rocca disput. jur. select. cap.154. num. 21. & seq.*, *Rota coram clar. mem. Card. Caprara dict. decis.554. num.14., & seq.*, & plerique allegati in *§. præcedente*; multò certè minus talis exceptio proponi poterit contrà validitatem inventarii, de quo agitur, quippè in hereditate Andreæ nulla alia reperiri potuerunt credita, quàm illa provenientia ex capitalibus, & juribus rationis fundacalis, quæ socialis, & ipsi communis fuerat cum Joanne Baptista fratre; quapropter, cum similia credita, & jura indicata fuerint relativè ad dictos codices, ex quibus ad certitudinem redigi, illorumque qualitas, & quantitas dignosci potuisset, in-
106 dè sequitur, quod pro sustinenda validitate inventarii satis sit, creditorum, & jurium activorum descriptionem factam fuisse relativè ad certam legalem scripturam, in qua eædem continebantur, ut per *Ripam in leg. ait Prætor §. Si Judex num.4. ff. de re judicat.*, & *Rot. in antiqu. de testament. decis. 5.*, benè *Rota coram Coccino decis.151. num.9.*, *coram Peutinger. decis. 485.*

bus hereditariis, & de statu hereditario sufficienter apparere potest, Lex enim ocurrere dumtaxat voluit dolo, & malignitati heredis, ideoque hoc casu, ejusdem Legis, ac æqui, bonique ratio non sinit, ut idem, absque ullâ suâ culpâ, privari debeat commodo detractionum, sive 112
legalium, sive accidentalium, sibi competentium, *Tranchedin. consult.58. num.1., & seqq.*, *Balducc. ad Ramon. cons. 50. num. 125.*, *Rota Lucana inter collectas ab eodem Balducc. ad Ramon. tom.2. decis. 59. num. 38., & seqq.*, *Rota coram Cardin. Cerro decis.331. num.11.*, *in rec. decis.164. nu. 3. part.14.*, *in dicta Romana Census, seù Cautelæ Angeli 27. Junii 1696. §. penultim. coram bon. mem. Pio*, & *in Romana Fideicommissi de Casarinis 11. Decembris 1699. §. Cum itaque cor. bon. mem. Molines.*

Quamobrem passim Sacra *Rota* admisit similes suppletivas probationes, desumptas ex simplici etiam Bonorum descriptione, exarata in 113
Libro memoriali, vel ex illorum divisione, aut ex aliis similibus documentis, & actibus, ut, præter mox allegatas *decisiones*, habetur apud *Coccin. decis.1863. num.1.*, *coram Priolo decis. 320. num.8., & seq.*, *coram bon. mem. Ansaldo decis.21. num.18.*, *in rec. decis.595. nu. 4. part. 19. tom.2.*, *in Mantiss. ad Card. de Luca decis. 38. num.47., & seq. lib. 9. de testament.*, & *in Ariminen.*, seù *Anconitana Fideicommissi 26. Martii 1708. §. Altera demum, & seqq. coram Emo D. Card. Falconerio*; At verò, si ejuscemodi suppletivæ probationes heredi suffragantur in casu, quo nullum prorsùs confecerit inventarium, quantò magis eidem prodesse poterunt, quando affert inventarium, & solùm agitur de sustinenda descriptione jurium, & creditorum, quorum enumeratio, atque specificatio, si in illo non legitur, illicò tamen haberi

In nostra namque hypothesi certo constat de primordiali qualitate, & quantitate patrimo-
115 nii, ad Andream spectantis, quod, ut pluries dictum est, consistebat in medietate capitalium tabernæ fundacalis, quam cum Joanne Baptista fratre indivisim, & communiter retinebat, quæ medietas ascendebat ad scuta dumtaxat 10230., ut ex confessione ejusdem Andreæ, contra ip-
116 sum plenè probante, juxtà *Text. in leg. ad se Cod. de Transact.*, *& cap. per tuas de probationibus*, *Rot. in Mantiss. ad clar. mem. Card. de Luc. lib.* 1. *decis.* 5. *num.* 26., *& lib.* 4. *decis.* 8. *num.* 3., *& lib.* 15. *decis.* 8. *num.* 10., in dicta autem medietate certè comprehendebantur credita omnia, & jura, quæ ad eumdem Andream pertinere potuissent; hæc autem ab ipso exacta præsumenda sunt; nam anno 1607. venditâ tabernâ fundacali, intermedio tempore, quo ipse supervixit, usque ad annum nempè 1618., nedum certè exegit credita omnia, quæ reperiri poterant in dicta taberna, sed illa dissipavit, prout dissipasse reperitur universam suam portionem, quam excedebant debita, ab ipso contracta in quantitate scutorum 11646., quænam itaque credita reliqua esse poterant in hereditate ejusccmodi Testatoris, quæ occultari ab herede potuerint, ab eoque de illis ratio reddenda sit?

Versamur enim in casu, in quo præsumi nequit, Andream, præter medietatem capitalium dictæ tabernæ, quæ anno 1591. sibi communis erat cum Joanne Baptista fratre, intermedio tempore, usque nempè ad annum 1618., quo obiit, alia acquirere potuisse credita, & Bona, quæ pervenerint ad manus heredis, de illis idcircò rationem reddere, vel in suas detractiones imputare obligati: Quia, præ-
117 ter quam quod acquisitio ista, utpotè consistens in facto, non præsumenda, sed probanda esset à substituto, in hoc Judicio gerente personam actoris, ut per vulgatum *Textum in leg. In bello* §. *Facta ff. de postlimin. reversf.*, tradit *Bonden. collect. legal.* 6. *nu.* 85., *& collect.* 39. *num.* 20. *volu.* 1., *& collect.* 9. *num.* 107., *& collect.*

gustiis, quibus premebatur, quemadmodum pro creditorum exactione verisimiliter præsumenda, arguunt *Alexand. cons.* 183. *num.* 19. *vers.*, *& hanc partem lib.* 6., *Cyriac. contr.* 516. *num.* 18., *Rocc. disput. jur. selectar. cap.* 155. *num.* 5., *Præses de Franch. decis.* 361. *num.* 7. *circa fin.*, *Surd. decis.* 105. *num.* 3., *Mart. Medic. decis.* 85. *sub num.* 5., *Rota coram Merlino decis.* 714. *num.* 24.; Sed cur utimur argumentis, ductis ex præsumptionibus, quando ex facto, per rem judicatam confirmato, constat de creditorum exactione facta ab Andrea; in dicta enim sententia bon. mem. Ursini, ut infrà dicetur, credito Angeli adscribitur quantitas scutorum 615., quan- 120
ta erat quarta pars nominum debitorum fundacalium, ad ipsum pertinens, & à præfato Andrea exacta: an fortè is, qui aliena exegit credita, sua exigere neglexisse potuit?

Quapropter non est, cur imputetur heredi, quod in inventario, simpliciter se referendo ad codicem rationum, distinctè non descripserit jura, & credita, speciatim illa enumerando, 121
quando, his perpensis circumstantiis, illicò patet, quod verisimiliter nihil aderat, quod in inventario esset describendum, vel, si quid fortè adfuisset, à substituto actore non docetur, id heredi certò innotuisse; prætereaque aliquid ex illius exactione in ejus commodum cessisse. Frustrà itaque hoc inani colore inventarium, ab illo confectum, impugnatur, ejusque beneficio privari contenditur; perpensis namque circumstantiis facti, in quo versamur, jure, meritòque Sacra *Rota* vel nullo numero habendam, vel sanandam censuit confusam quoque scripturarum descriptionem, teste *Rubeo singular. Sacræ Rotæ verb. Inventarium num.* 1. *pag.* 56., *Rota coram Coccin. decis.* 151. *num.* 8., *& coram Arguell. decis.* 80. *num.* 14.

Vindicatâ itaque ab oppositis nullitatibus validitate, atque legalitate inventarii, in nostra hypothesi, confirmatâ longissimi temporis lapsu, facilè expedimur ab altera exceptione, defectus videlicet redditionis rationis, nam vel 122
illa

tam ; hoc namque casu nemo non videt, quod necessariò opponi debuisset defectus redditionis rationis, vel illam fieri petendum fuisset, ut ex ea apparere posset, an verè aliquid de Bonis Andreæ favore substituti superesset; de his enim cum, nonnisi per redditionem rationis constare posset, dicendum proindè est, redditas supponendas esse coram Judice, qui alioquin immissionem denegare non valuisset.

Eòque certiùs, quia Ven. Societas, cujus Bona administrantur per diligentes, solertesque Officiales, tandiù, adeoque oscitanter contrariæ sententiæ non acquievisset, judicium instau-
125 ratura post lapsum 63. annorum, &, expectato obitu personarum omnium informatarum, molestias exhibitura quarto mediato heredi, obsoletæ Causæ penitùs ignaro, atque destituto documentis, & notitiis illis, quibus se tueri posset ; quippè lapsu tanti temporis plura periisse potuerunt, quemadmodum, considerando has, aliasque similes circumstantias, unâ cum dicto intervallo temporis, ad effectum præsumendi redditionem rationis, tradunt *Soccin. Sen. consf. 92. num.1. lib.4., Parisf. consf. 19. num. 1. lib.1., Merend. contr. jur. lib.23. cap. 46. num. 61., & seqq., Cyriac. contr.280. num. 9., Palm. alleg. 357. num. 26. tom. 4., Antonell. de temp. legal. lib.2. cap.77. num.4., & seqq., Excobar. de ratiocin. cap.5. num. 24., & seqq. cap. 37. num.6., Card. de Luca de empt., & vendit. disc. 7. num. 7., Rota coram Seraphin. decisf. 718. num. 6. & seq., & decisf.730. per tot., coram Millin. decisf. 344. num.3., & num.5., in rec. decisf.128. num. 8., & seq. part.10., decisf.197. nu.30. part.12., in Romana Falcidiæ 8. Februarii 1683. §. Sed quatenus, & seq., & 31. Januarii 1684. §. Animadvertebant, & seqq., & §. Ex his coram bon. mem. Rondinino, in Faventina redditionis rationis super reservatis 22. Junii 1705. § Minùs obstat, & §. Ceterum coram Card. Scotto, &, aliis plenè relatis, in Anagnina redditionis*

ducatur deinde ratio onerum, & debitorum hereditariorum, & detractionum, heredi competentium, ut, his omnibus perscrutatis, atque exactè discussis, perspici possit, an aliquid supersit, quod commodo heredis cedere debeat, *per Text. in leg. Cum servus ff. de condit., & demonstr., Ancharan. consf.225. nu.1. ad fin. vers. præterea propter incertum, Rota cor. Buratt. decisf.124. num. 6., & in recent. decisf.55. num.15., & seq. part. 14.*, id procul dubio factum dicendum est in hac Causa auctoritate Judicis, coram quo petebatur immissio, eidem enim ex inventario procul dubio constitisse dici debet de statu, & viri- 129
bus hereditatis Andreæ, quibus plenè cognitis, ac rimatis, & coram ipso per Reum deductis creditis, & detractionibus sibi competentibus, cum post longam, diligentemque Causæ discussionem declaraverit, quod ex Bonis Andreæ sola quarta pars domorum, ad quæ petebatur immissio, pervenissent ad Angelum, quodque eidem deberetur illarum retentio ob tot credita, distinctè enunciata in sententia, in qua prætereà ad creditum Angeli refertur quantitas scutorum 615. pro quarta parte nominum Debitorum tabernæ fundacalis, exactâ ab Andrea, proptereaque, his omnibus creditis maturè perpensis, pronunciaverit, quod, non curatâ prohibitione disponendi &c. ab illo factâ, Angelus, in dicta Sententia declaratus heres beneficiatus, absque incursu caducitatis, tamquam de Bonis suis, de dictis domibus disponere potuerit favore Magdalenæ sororis, & Dominici de Marchis, hujus viri ; En, quod ex his constat, coram Judice factam fuisse redditionem rationis, quæ, ut heres dici possit beneficiatus, & gaudere beneficio inventarii, quemadmodum mox dicebam, consistit in eo, quod cognoscatur quid, & quantum in hereditate repertum fuerit, atque ex ea separentur debita hereditaria, ut post factam ejusmodi separationem comperi possit, an aliquid reliquum in hereditate sit.

Cum-

non sola præsumpta, seu vera, & realis redditio rationum, facta coram Judice, qui sinè illa sententiam suam pronunciare justè nequivisset; nihilominùs tamen, si contra elementares Juris regulas, ali quo minùs justo colore illos ad eam iterùm compelli etiam hodie posse contenderetur, facilè id perfici ab eis posset; exhibetur
132 enim inventarium, quod dicitur caput redditionis rationis, illudque tamquam ritè, & rectè factum, probat negativam existentiæ aliorum Bonorum, *Gabriel comm. concl. lib.1. tit. de proba-*
133 *tion. conclus. 7. num. 12.*, *Rot. coram Seraphino decis.504. num. 6. post Urceol. de Transact. decis. 74. num.12.*, *coram Duran. decis. 212. num. 2.*, *in rec. decis.174. num.1. part. 17.*

Eo autem exhibito, facilè, atque illico redditur ratio de Bonis, in eodem descriptis; frustraque contrà illud repeteretur præsumpta existentia mobilium, quæ in eo descripta non reperiuntur, huic enim objectioni præventivè satisfactum fuit in *§. Quæ rationes cum seqq.*, ad quos me refero. Ut etiam non est, cur opponatur creditorum hereditariorum descriptio, facta relativè duntaxat ad codices rationis fundacalis, quia, præter quam quod, ut mox dictum est de
134 mobilibus, & de dd. prætensis creditis probatum est in *§. Denique*, non constat de dd. creditorum existentia, illaque ad manus heredis pervenisse; urgent pro illa excludenda angustiæ, quibus, ob debita, & dissipationes factas Andreas urgebatur, ut, præter allegatos in *§. Considerato itaque*, probatur per *Text. in leg. rem legatam ff. de adimend. legat.*, *& fideicomm.*, *leg. si ususfructus ff. de jur. dot.*, arguit *Afflict. dec. 13. num.15.*, & tradunt *Zuccar. decis.68. n.6.*, *& Joseph Ludovic. decis. Lucen. 4. num. 39.*

Frustrà verò quæreretur de stabilibus, utpotè magna ex parte alienatis ab ipso Andrea, & post ejus obitum ab herede distractis pro dimittendis ejus Creditoribus, ideòque satis, superque de eis-
135 dem ratio reddita dicenda est; maximè verò in casu nostro, in quo longissimi temporis lapsus operatur, quod eadem minutatim, & rigorosè

trimonii Andreæ, non excedente scut...
plenè constat ex confessione, ab eo emissa; ut etiam non docetur, tempore, quo diù ille supervixit, ullas ab eo factas fuisse Bonorum adquisitiones, quæ d. ejus patrimonium augere valuerint; contrà verò docetur, alienationes, dissipationes, & debita, ab ipso contracta, excedere quantitatem scutorum 11646.; ideòque superare d. ejus patrimonium; justâ verò ratio- 137
ne supponere possumus, id agnitum, probatumque plenè fuisse coram Judice, qui, ut toties dictum est, denegatâ Substituto immissione, retentionem concessit Reis.

Altera est, quod, ut notatum fuit in *§. Porrò*, præsens quæstio non vertitur cum Creditoribus hereditatis, foventibus causam onerosam, sed res est cum Substituto, veniente ex causa me- 138
rè lucrativa, ideoque heres in simili casu dignus est, ut legis benignitatem experiatur, nè contrà omnem æquitatem, & Juris etiam rationem amittat possessionem illorum Bonorum, quæ valido, & legitimo titulo retinere valet, illâque dejiciatur per argumenta, ducta à merè possibili existentia aliorum Bonorum, hæc namque non valent contrà heredem, suarum detractionum certum, & indubitatum Creditorem, sive quotitativæ hæ sint, sive accidentales, *Rota coram Card. Caprara decis. 374. num. 11. vers. non obstat*, *ac num.12.*, *& in Romana Pecuniaria 20. Martii 1713. §. Absque eo quod ad probandas coram clar. mem. Card. Scotto.*

Multò autem magis, quando præsumpta, ac possibilis aliarum rerum existentia allegatur, ac 139
quæritur inter vetustatis latebras, nullo documento, nullâque certâ probatione de eis habitâ, sed è contrario maxima urget verisimilitudo, illas minimè adfuisse, & viceversâ pro retinendis iis, quæ apparent, heredi competunt detractiones; hoc namque casu eò certiùs repellendus videtur Substitutus, qui non alio titulo immissionem petit, quàm ex illo, quod heres contraveniendo præcepto Testatoris, de rebus ipsius disposuerit favore personæ ab eo prohibitæ; cer-

meut. milit., *Molin. de Primogen. lib. 2. cap. 2. num. 15.*, *Reynof. observat. 8. num. 12.*, *Thabor. axiom. jur. lib. 1. cap. 25. axiom. ultim.*, *Rota in Ferrarien. Successionis* 10. *Januarii* 1727. *§. Fortissimum verò circa fin. coram Rmo Aldrovando Decano*.

Nec turbat, quod Angelus, tamquam heres
144 Andreæ, de jure præsumeretur Bona hereditaria, hereditario potiùs titulo, quàm alio possidere, ut, per *Textum in leg. si à te ff. si servit. vindicet*, *& leg. 3. vers. & quod de subcunda Cod. de natural. liber.*, tradunt *Alciat. de præsumpt. regul. 3. præsumpt. 23.*, *Menoch. eodem tract. lib. 6. præsumpt. 68. num. 6.*; Dicta namque præ-
145 sumptio, locum sibi vindicare non valens contrà heredem beneficiatum, qui vigore inventarii semper præservasse censetur jura, sibi contra hereditatem competentia, juxta alleganda *§. seq.*, potiori jure rejicienda videtur in casu nostro, tum quia Angelus parùm fidens viribus heredi-
146 tariis, in confectione inventarii adjecit expressam dd. suorum jurium præservationem, *Castrens. in leg. final. §. Cum igitur Cod. de Jur. deliber.*, *Rota coram Carillo dec. 169. num. 16.*, *coram Peutinger. dec. 170. num. 5.*, *& decis. 314. num. 3.*, tum etiam quia, quando agitur de in-
147 ducenda contraventione, atque incurrenda caducitate, pro ea evitanda quælibet possibilis interpretatio capienda est, & admittitur quævis causa, tametsi minùs justa, *Saminiat. contr. 156. num. 8. tom. 2.*, *Rot. in rec. dec. 336. nu. 42. part. 12.*, *dec. 327. num. 9. part. 19.*, *coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 110. num. 12.*, *coram Benincasa dec. 391. num. 8.*, *coram bo. me. Ansaldo dec. 4. num. 22.*, ideòque, concurrente alio legi-
148 timo titulo, dispositio ad illum referenda est, & non ad hereditarium, ex quo incursa diceretur caducitas, ut benè ad limitationem d. præsumptionis docuerunt *Fulgin. de Emphyt. tit. de var. caducit. quæst. 12. n. 30.*, *Conciol. allegat. 79. sub num. 32.*, *Saminiat. contr. 48. num. 7. & seq.*,

... quibus veniant, vel incontinenti reddi posset; in hac namque hypothesi, si heres nullo pacto prohiberetur per viam retentionis adversùs Fideicommissarium opponere deductionem suorum creditorum, *leg. Papinianus §. Quarta ff. de inoffic. testam.*, *Rota cor. Ludovis. dec. 266. n. 2.*, *coram Royas. dec. 277. num. 5.*, *in rec. decis. 140. num. 3. part. 13.*, *& in Spoletana Immissionis super detractionibus* 21. *Januarii* 1724. *§. Insequendo coram R.P.D. Corio*; multò minus idem im- 152
pedietur, quin hujusmodi credita allegare valeat pro evitanda contraventione, & caducitate, ad quem effectum sufficeret sola exhibitio inventarii, & oblatio redditionis rationis, per quam possibilis redderetur creditorum subsistentia, & relevantia, interim namque illâ penden- 153
te, caducitas incursa dici minimè posset, eò quod ex eventu possibile foret, apparere posse, Angelum de controversis Bonis, tametsi repertis in hereditate Andreæ, ritè, & legitimè, tamquam de suis, disposuisse, ob detractiones nimirùm super eisdem ipsi competentes, ideòque parere non debuisse illius prohibitioni, *Imola cons. 38. num. 37.*, *Mandell. Alba cons. 97. n. 41.*, *Honded. cons. 42. num. 45. & seq. lib. 2.*, *Rot. coram Buratt. dec. 182. num. 25.*, *in rec. decis. 232. sub num. 2. vers. pro qua excusanda*, *& decis. 268. num. 3. vers. quæ tantò magis part. 2.*, *& dec. 236. num. 13. part. 9. tom. 1.*

Quæ cum ità sint, & fundamenta hactenùs posita, exuberare posse videantur pro tuenda possessione DD. de Burghis Reorum, eorumque juribus vindicandis à contrariis oppositionibus, ideòque nullo alio egeant rationum præsidio; nihilominùs abs re non erit examinare, an eisdem suffragari possit illud etiam, quod nempe Angelus ab Andrea institutus fuit heres liber cum facultate disponendi, & alienandi Bona sua in quoscumque, præterquam in Magdalenam neptem suam, & in Dominicum de Burghis, hujus virum: quapropter justâ ratione sustineri posse videretur, quod hodiè DD. de Burghis

tractus in extraneos etiam disponere potuisset.

Apertè verò hæc confirmari posse videntur ex eo, quod Angelus, & Joannes Antonius fratres successerunt in hereditate Joannis Baptistæ Patris, quæ, inspectâ apocâ, cujus sæpè meminimus non excedebat scuta 10230.; ideòque virilis portio, pertinens ad Angelum erat scutorum 5115., de quibus liberè disponere poterat, quia in paterno testamento Jo. Baptistæ nullum filiis injunctum fuerat onus, aut vinculum fideicommissi; Quapropter, dum Angelus, ut notatum est in §. *Hæc quæ & seq.*, expressè professus fuit favore Magdalenæ sororis, & Dominici de Burghis disponere de Bonis suis, talis dispositio intelligenda erit de Bonis paternis; considerato enim, quod Bona, sub tali dispositione comprehensa, & delata ad DD. de Burghis, non excedebant valorem scutorum 5000., paulò minorem illo Bonorum paternorum, ex quibus prætereà detrahenda erat dos scutorum 2000., donata Michaeli Angelo, indè manifestum sit, quod Bona, de quibus disponebat Angelus, erant longè infrà portionem paternam.

154

155

Hæc autem si reverâ subsistunt, ex defectu subjecti evanuisse penitùs videretur substitutio Ven. Societatis S. Bartholomei, quæ, utpotè restricta ad Bona illa, de quibus ab Angelo, contraveniendo Andreæ præcepto, dispositum fuisset favore personarum prohibitarum, docendum idcircò perspicuè esset, quod illius dispositio expressè, & signanter substantiaretur in Bonis Andreæ; Quod sanè in casu nostro præsumi nequit, quia Angelus cum vix, ac ne vix quidem Bona ulla haberet Andreæ, vice autem versâ certò haberet Bona paterna, seù alia, provenientia, ex dicta dote, dum expressè professus fuit disponere velle de *Bonis suis*, de istis reverâ dispositum ab eo fuisse præsumendum est, & non de illis Andreæ, quæ vel nulla penes ipsum erant, vel, si quæ habuisset, cum ob suas detractiones ad eum pertinerent, obnoxia non erant prohibitioni.

156

157

sent a Ven. Societate, quæ, utpote substituta in certo casu, retractare nequivisset alienationes, in aliis casibus factas favore aliarum personarum, quarum favore validè ipse disponere poterat, *leg. Titius ff. ad Senat. Consult. Trebell.*, & *in Authent. rogatus Cod. eodem. tit.*, *Rota in Melevitana Fideicommissi* 23. *Junii* 1719. *§. Ex quo coram R.P.D. de Gamachei*, *in Perusina Fideicommissi* 9. *Junii* 1721. *§. Minùsque coram bo. me. Herrera*, & *in Anconitana Immissionis* 5. *Aprilis* 1724. *§. Id autem libentiùs coram bon. mem. Cerro*, DD. de Burghis Reis duplex favet Juris 160
præsumptio, quod nempè quælibet interpretatio capienda semper sit tum pro excludendo delicto, & pœnâ contraventionis, tum etiam pro sustinenda validitate dispositionis; quæ sanè præsumptio in fideicommissarium Actorem rejicit onus concludentibus probationibus vincendi 162
præsumptionem faventem Reo, ac possessori, atque validitati actus, *Card. de Luc. de Fideicom. disc.* 246. *num.* 9., & *nu.* 13. & *seqq.*, *in supplem. part.* 3., & *in summa num.* 329., *de legit. disc.* 28. *num.* 55. & *seqq.*, *Mans. consult. tom.* 4. *consult.* 305., referens post *d. consultat. decisionem Rotæ Florentinæ*, *commendatam d. disc.* 121. *nu.* 26., *Rota in Bononien. Fideicommissi de Barzanis* 16. *Januarii* 1697. *§. Quoniam pro omnimoda & seq. coram bo. me. Molines*, *in Ariminen.*, *seù Anconitana Fideicommissi* 26. *Martii* 1708. *§. Et Domini coram Emo D. Card. Falconerio*, *in Firmana Commendæ* 3. *Julii* 1713. *§. Subnectere & seqq. coram bo. me. Ansaldo*, & *in Romana Fideicommissi de Avila super reintegratione* 15. *Januarii* 1723. *§. Locum sibi coram bo. me. Foscaro*; Quodque juxtà alteram præsumptionem justâ ratione sustineri posse videtur, donationem, & dispositionem ab Angelo factam favore Joannæ, & Michaelis Angeli de Burghis, comprehendere Bona dumtaxat paterna, quæ pervenisse ad eum certò, constat, non autem Bona Andreæ, quæ vel nulla ad Angelum pervenerunt, vel, si quæ pervenissent, in alios distrahi potuerunt, absque

161

Quamobrem, cum ob temporis antiquitatem hæc clarè probari fortè nequeant, tutius esse crederem insistere aliis motivis, videlicet non probatæ exadverso contraventionis, cujus probatio certè deficit, quoties liquidò non constat, nullas Angelo heredi super Bonis Andreæ competiisse detractiones, quæ efficiunt, ut sub-
165 stituto non debeatur immissio, donec aliquid supereft detrahendum, ut alibi dictum jam est, & probant *Bartol. in leg. final. num. 22. Cod. de Edict. Div. Hadr. tollen.*, *Castrens. ibidem nu. 13.*, *Soccin. in leg. heredes mei §. Cum ita col. 4. ff. ad Trebell.*, *Gabriel. cons. 45. num. 24. lib. 2.*, *latè Urceol. consult. forens. 19. num. 4., & seqq.*, *Rota coram fan. mem. Alexandro VIII. decis. 176. num. 20., & seq., decis. 198. num. 3. & seq.*; Quinimmò, si sola possibilitas detractio-
166 num ab herede faciendarum sufficit pro repellendo Substituto, ut pro explorato habet *Card. de Luca de legitim. disc. 25. nu. 68.*, potiori certè jure talis possibilitas urgebit pro repellendo
167 Fideicommissario, immissionem petente vigore contraventionis, & caducitatis ob eam incursæ, *Rota coram Coccin. decis. 561. num. 4., cor. Arguell. decis. 118. nu. 11., coram Celso decis. 109. num. 14., coram Pamphilio decis. 8. num. 5., ibique Adden. num. 9., coram fan. mem. Alexandro VIII. decis. 110. num. 12. & 13., & in recent. decis. 677. num. 15., & duobus seqq. part. 19. tom. 2.*

Romana Successionis.

Mulier contraveniens conditioni sibi impositæ alias non contrahendi nuptias, ab hereditate decidit; hæc autem heredi, in re certa, ac particulari instituto defertur. Et quid in istius concursu cum heredibus ab intestato venientibus?

bet manere, si nullus alius adsit substitutus.

8 *Contrarium, quoties heredes adsint, in re certa instituti.*

9 *Immò, si hi non adessent, eadem portio ad heredes ab intestato, vel etiam ad Fiscum, numquam verò ad contravenientem deberet pertinere.*

10 *Heredes in re certa, & particulari instituti dicendi illi etiam sunt, quibus jure institutionis relicta est pecuniæ quantitas, vel modica.*

11 *Iidemque, licèt mixti, atque anomali heredes dicantur, totam jure accrescendi hereditatem capiunt, si eam nolit, vel habere nequeat universalis heres*, & num. 12.

12 *Testatus quis pro parte decessisse, & pro parte intestatus dici nequit, sive de tota hereditate, sive de illius portione agatur.*

13 *Heredes in re certa institutos, totam jure accrescendi hereditatem capere, non impedit clausula* = per tutto quello, che potesse, o pretendere. =

14 *Adposita namque illa censetur, solùm favore heredis universalis.*

15 *Ipsis autem, eo deficiente, competit jus ejusmodi*, & num. 16., & 20.

17 *Probibitio, ne quidquam aliud filia habere possit, adposita censetur favore Masculi, universalis heredis, non ad illam excludendam à jure accrescendi, deficiente Masculo.*

Procedit, instituto universali herede, etiam extraneo, num. 19.

18 *Cessante persona, cujus favore probibitio facta est, ipsa etiam probibitio cessat.*

19 *Verba* = & quod plus petere non possit = *institutioni particularis heredis adjecta, intelliguntur, rebus in eodem statu permanentibus.*

21 *Eademque, pro certo effectu à Testatore adjecta, operativa censentur, solùm ubi talis effectus potest haberi.*

zione, & per tutto quello, che potessero preten-dere dalla mia eredità, lascio à Filippo, e Cate-rina, mio fratello, e sorella respettivamente scu-di trè per ciascheduno, e, se vi saranno miei ni-poti, gli lascio giuli cinque per ciascheduno &c. = heredem verò universalem instituit Margheritam Bracci uxorem suam, certis eidem adjectis conditionibus = *In tutti li miei Beni &c. lascio mia universale erede Margherita Bracci mia Moglie, con facoltà di disporre della mia eredità, conforme le parerà, e piacerà, purchè non si rimariti con persona alcuna, e, rimaritandosi, conseguisca la sua dote, e quarto dotale, & abbia la metà della mia eredità, e dell'altra metà resti priva, detratta detta dote, e quarto dotale.* =

Post obitum viri transivit Margherita ad secundas nuptias; quamobrem quæritur, ad quem pertineat medietas dictæ hereditatis, quâ illa in hunc eventum privata fuit, num scilicet ex eo, quod in dicta medietate nullus coheres, sivè Substitutus datus fuerit, eadem consolidata dici possit cum alia medietate, ab eadem retinenda in casu etiam, quo contra voluntatem Testatoris secundò nuberet, vel accreverit heredibus institutis in re particulari, aut devoluta censeri possit ad alios, qui ab intestato successuri essent?

Requisitus igitur, ut pro veritate sententiam meam dicere velim, censerem, Margheritam nullo pacto retinere posse medietatem illam hereditatis, quâ expressè à Marito privata fuit in casu transitus ad secundas nuptias; Repugnat enim tum juris, tum Testatoris dispositioni, & menti, quod ipsa contra expressam illius volun-

1 tatem dictam portionem consequatur, juxta *Text. expressum in Auth. cui relictum Cod. de indict. viduit. tollen.*, ibi = *Contractis nuptiis, res data vendicari potest, ac si ei relictum non esset*, & ibidem *Bald. num.1.*, ibi = *Scelus esset,*

2 *si uxor retineret Relictum, contemptâ voluntate Defuncti* = *Castrens. in leg. legem §. Sed quia sub num. 2. post med. vers. sed si fuisset factum Relictum: si non nupserit Cod. eodem; Cavalcan. de usuf. ací. mulier. relict. cap.9. nu.117. vers. Ter-*

uxore in ad unguem adimplenda, ut ex *... leg. 1., & toto tit. ff. de his quæ pæn. nomin., & leg. unic. Cod. eodem §. finali instit. tit. de legat.* tradunt *Paris. cons. 19. num. 85. lib.2., Cephal. cons.356. num. 13. & seqq., Eugen. cons. 56. per tot., Ruin. cons.202. num. 1. lib. 2., Peregrin. de Fideicommiss. art. 5. num. 14., Andreol. contr. 291. num. 9., & duobus seqq., Card. de Luca de Legat. disc. 32. num.2.*

Quinimmò, cum in casu nostro non agitur de simplici aliquo Legato facto uxori, sed ea- 5
dem instituta fuerit heres universalis sub conditione servandæ viduitatis, justum proindè locum sibi vindicat communis DD. traditio tum exterorum Tribunalium, tum etiam *Sacræ Ro-*
tæ confirmata auctoritate, quâ edocemur, Mu- 6
lierem transeundo ad secundas nuptias, & conditioni à Testatore sibi injunctæ non parendo, non tantùm decidere à tota hereditate, vel parte ejusdem, sed, quoties deficiunt vehementes conjecturæ, præseferentes contrariam Testatoris voluntatem, restituere teneri, ad *Text. in dict. Auth. Cui relictum Cod. de indic. viduit. tollen.*, per illa verba = *Ac si ei relictum non esset* = *Bartholom. Soccin. in leg. Mutianæ 7. num. 16. post med., & num.1 :. ff. de condit. & demonstrat., Cyriac, contr. 136. num. 4., Adden. ad Ludovis. decis.187. num. 13., Peregrin. de Fideicomm. art. 11. num.127., Anton. de Marinis quotid. resol. cap.347. nu.32., Spadaz. in Theatr. viduil. disquit.53. nu.55., Gratian. discept.863. num.20. & 21. & 24., & decis. Marcb. 3. num. 1., Leoncill. decis. Ferrarien. 188. num. 3. vers. sed in hereditatibus indistinctè, Rota coram Seraphin. decis. 1354. nu.1. & per tot., & in recent. decis.693. nu.1. part.1., & decis.241. num.39., & 40. part.5.*

Nilque turbat, quod, ne contingat, Testatorem intestatum decedere in dicta dimidia, in
qua nullum coheredem, aut substitutum dedit 7
uxori, eadem apud ipsam, in solidum ab initio institutam, remanere debeat, quia absurdum
istud cessat in casu nostro, in quo adsunt here- 8
des

. . . ., & *seq. nu.*
2., *Alexand. conf.* 138. *nu.* 14. *lib.* 1., *Ruin. conf.*
48. *num.* 18. *verf. nam in cafu conf.* 87. *num.* 3., &
conf. 202. *num.* 12. *lib.* 2., & *conf.* 170. *nu.* 7. *lib.*
3., *Menoch. conf.* 525. *num.* 5. & 8., *Clar. in*
§. Teftamentum quæft. 69. *in fin.*, *Simon. de Pret.*
de interpr. ultim. volunt. fol. 480. *num.* 39., *Pere-*
grin. de Fideicomm. art. 11. *num.* 133., *Fufar. de*
fubftit. quæft. 586. *num.* 1., *Card. de Luca de le-*
gat. difc. 2. *num.* 3.

Cum itaque in cafu noftro Teftator Philippo
fratri, & Catharinæ forori, aliifque fuis nepo-
10 tibus jure inftitutionis reliquerit quamdam pe-
cuniæ quantitatem, in dubium venire nequit,
quin, infpecto titulo inftitutionis, quo Reli-
ctum iftud, licèt exiguum, eifdem factum fuit,
in re certa, & particulari inftituti dicendi fint,
ad tradita per *Cyriac. contr.* 71. *num.* 16. & *feq.*,
Marefcot. var. refolut. lib. 1. *cap.* 26. *num.* 6. *verf.*
fecus fi Pater, *Camerel. de legat. lib.* 14. *quæft.* 5.
nu. 8., & 9. *in fine*, *Cirocch. difcept.* 40. *num.*
17., *D. Advoc. Conftantin. ad Statut. Urb. tom.*
2. *annot.* 39. *artic.* 2. *num.* 75., *Rota coram Lu-*
dovif. decif. 565. *num.* 9., & *coram Priolo decif.*
134. *num.* 11., & 12. & 20., *in recent. decif.* 171.
num. 2., & *feqq. part.* 12., *decif.* 100. *num.* 14.,
& 15. *part.* 16., & *decif.* 112. *num.* 1., & 2.
part. 17.

Et quamvis heredes mixti, & anomali di-
11 cantur, nihilominùs, fi heres univerfalis vel
nolit, vel non poffit habere hereditatem, eam
totam capiunt ex jure accrefcendi, ad *Text. in*
leg. coheredi 41. *§. Non videri ff. de vulgar. & pu-*
pillar., *leg.* 1. *§. Si ex fundo, ibique Gloff. in verb.*
inftitutus, & *leg. quoties* 9. *§. Si duo ff. de he-*
red. inftitut., *Cyriac. contr.* 44., & *feqq. contr.*
221. *num.* 11., & *feqq. contr.* 499. *num.* 31., &
priùs, *ac latiùs contr.* 305. *per tot.*, *Gratian. di-*
fcept. 23. *num.* 1., *Bellon. de jur. accrefcen. cap.*
7. *quæft.* 10. *num.* 2. & *feq.*, *Fachin. contr. jur.*
lib. 4. *cap.* 17., *Manf. confult.* 314., *Sperell. de-*
cif. 146. *ex num.* 7. & *decif.* 147. *per tot.*; Quod-
12 que de tota dicitur hereditate, locum habet

appofita cenfetur non ad effectum prohibendi
jus accrefcendi, fed in favorem heredis univer- 14
falis, ideoque virtus, & efficacia dictæ claufu-
læ tamdiu operatur, quamdiù viget favor he-
redis inftituti, juxta celebrem theoricam *Bar-*
toli in leg. quoties 9. *§. Si duo num.* 4. *verf. ref-*
ponde ff. de hered. inftit., ibi = *Refponde dicta*
verba, quod plus petere, vel habere non poffit,
videntur referri, fcilicet, rebus fic fe habenti-
bus, prout Teftator difpofuit, fed, fi heredis infti-
tutio deficeret, tunc dicta verba non videntur
operari =, & *num.* 5. *verf. quandoque Teftator*,
& dictam theoricam communiter fequuntur
DD., & præcipuè *Bald. ibidem*, *Caftrenf. num.*
2. *in fine*, *Imol. num.* 37., *ubi ait, limitationem,* 15
feù prohibitionem plus non petendi durare, donec
durat favor inftituti; fecus, ubi ceffaret = *Cuman.*
num. 5., ubi ait, hanc materiam effe menti te-
nendam, *Zilett. conf.* 110. *num.* 2., *Ladercb.*
conf. 72. *num.* 12., *Peregrin. conf.* 4. *num.* 6., &
conf. 155. *num.* 12. *lib.* 1., & *de fideicomm. art.* 11.
num. 66. *verf.* & *Dini*, *Fachin. contr. jur. lib.* 4.
cap. 15. *verf. fed oritur hic controverfia*, & *verf.*
fed fundamentum eft, *Cyriac. contr.* 43. *num.* 86.
& 87., ubi, *quod conditio viduitatis cenfetur* 16
addita favore heredis fcripti, & *ceffet, eo defi-*
ciente =, *Bellon. de jur. accrefc. cap.* 10. *quæft.*
19. *num.* 16. *verf. denique*, ibi = *Itaque, fi Te-*
ftator inftituat filiam in re certa, & ei probi- 17
beat, ne quidquam alteriùs habere poffit: In uni-
verfa autem hereditate inftituat filium, non cen-
febitur, per illa verba, prohibita filia capere
totam hereditatem, fi Mafculus deficiat, puta,
moriatur, vel aliter non fuccedat, quia Tefta-
tor cenfetur adjeciffe illa verba = quod plus pete-
re non poffit = favore Mafculi heredis inftituti, &
ut oftenderet, voluntatem fuam fuiffe, ut, exceptis
rebus, filiæ relictis, Mafculus totam heredi-
tatem obtineret, non verò ut excluderet filiam,
particulariter inftitutam, à jure accrefcendi, ideo- 18
que, ceffante perfonâ, cujus favore facta fuit illa
prohibitio, ceffare debet, & ipfa prohibitio =,
& *num.* 18., ibi = *illa enim verba* =, & *quod* 19
plus

hilominus, si neque etiam favore ipsius effectum ullum operari possent, illum operarentur favore heredis intestati, ob eam rationem, quod, si Testator ità aliquem instituit heredem universalem, ut etiam secundum suam
22 cogitationem heres esse non possêt, nisi in uno casu, tunc prohibitio, adjecta institutioni heredis particularis, censetur apposita favore instituti, si heres erit, quatenùs verò non erit, eadem prohibitio censetur adjecta favore venientium ab intestato, qui ex subaudita mente Testatoris, jure saltem aliquo fideicommissi
23 hereditatem capere debet, ut prosequitur *Bartol. in dict. leg. quoties §. Si duo num. 5. vers. quandoquidem il 2. & cons. 156. per tot. lib. 1., Crot. in leg. re conjuncti num. 63. vers. notate tamen ff. de legat. 3., Bald. cons. 468. num. 3. vers. quia hic census lib. 1., Peregrin. de Fideicommis. articul. 11. num. 66. §. Et Dini opinio vers. intellige tamen, & cons. 155. num. 13. lib. 5., Bellon. de jur. accresc. cap. 10. quæst. 19. nu. 19., & 20., Rota decis. 465. num. 13. part. 18., decis. 199. num. 18. part. 19.*, præsertim verò quando testamento apposita fuit clausula codicillaris, *Bartol. in leg. quoties dicto §. Si duo in fine, ff. de hered. institut., Peregrin. dict. cons. 155. num. 13. lib. 5., Bellon. de jur. accresc. dict. quæst. 19. num. 22., Rota in rec. decis. 368. nu. 9., & seq. part. 18.*

Ex quibus veriùs credo, Dominam Margheritam contra dispositionem juris, & apertam voluntatem Testatoris nullo pacto retinere posse dictam medietatem hereditatis, quam devolutam censerem ad Philippum fratrem, & Catharinam sororem Testatoris, ejusdemque nepotes, si qui adsunt, quibus suffragatur tum titulus institutionis in re certa, tum etiam titulus legitimi heredis.

nempè, ac sorores excludit propter agnationem.

5 *Maximè verò remotiores.*

Restringitur tamen ad casus, & personas, in eo nominatim expressos, num. 21.

Ita, ut Agnati extra gradum ab eo præscriptum, nec pro Agnatis habeantur, num. 22.

Istud itidem Statutum non simpliciter propter Agnatos fœminas excludit, sed aliquas dumtaxat favore certorum Masculorum, agnationis ratione non quidem expressè habitâ, sed solùm subintellectâ, num. 24.

6 *Argumentum à rationis majoritate, in statutariis successionibus passim recipitur apud Doctores*, & num. 27.

Declara, ut num. 25.

7 *Statuti extensio ex majoritate rationis quum fit, potiùs comprehensio dicitur.*

8 *Innocentianæ Constitutionis vigore reditus fit ad Leges duodecim tabularum.*

9 *Cognatorum successio juxta Leges duodecim tabularum erat penitùs incognita, vel ii saltem, nonnisi defectis Agnatis, vocabantur.*

10 *Ex Constitutione Innocentiana, semper in dubio facienda est interpretatio favore Masculorum agnatorum ad exclusionem cognatorum*, & num. 11.

Ad eam tamen Constitutionem in casu non dubio non recurritur, num. 31.

12 Statutum Urbis 145. *locum sibi vindicat in hereditate Ascendentis.*

13 Statutum Urbis 146. *locum sibi vindicans in hereditate Collateralis, ad certos casus, & personas restrictum legitur. Ejus verba*, num. 15.

14 *Statutum excludens Matrem à successione filii, ad successionem filiæ non extenditur.*

16 *Statutum excludens ab hereditate fratris, non excludit ab illa sororis.*

17 *Statutum filias excludens ob existentiam filiorum,*

unm .

30 *Statuta exclusiva, ad literam intelligenda sunt .*

31 *Eq.* Cæsar Magalottus *genealogicam conscripsit historiam nobilium familiarum Romanarum, ac totius etiam Status Ecclesiastici .*

33 *In probatione descendentiæ historicis fides adhibetur .*

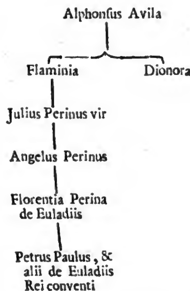
34 *Cum præsertim alia concurrunt adminicula .*

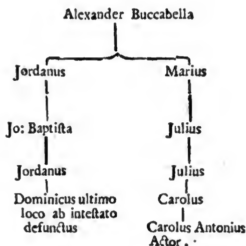
tum de familia vocata, ibid.

47 *Ad successionem admittuntur illi de domo, & familia, quamvis in diversis Civitatibus, & Provinciis commorentur .*

48 *Bona fideicommissaria non comprehenduntur sub intestata heredis gravati hereditate .*

49 *Descendentiæ, atque identitatis familiæ probatio, in uno gradu deficiens, in totum dicitur corruere .*

DECESSIT anno 1684. absque filiis, & ab intestato bon. mem. Dominicus Buccabella; Quamobrem Rev: Camera Apostolica apprehendit possessionem omnium ejus Bonorum, uti vacantium, perindè, ac si d. Dominicus nullos, qui ipsi ab intestato esse possent, heredes, reliquisset; Verùm prodjit postmodum Hortentia Cecchina, quæ contendens, sibi uti cognatæ deberi intestatam Dominici hereditatem, judicium adversùs Rev: Cameram instruxit

prosequi, me requisivit, ut, examinatis contrariorum Judicatorum fundamentis, pro veritate sententiam meam dicere velim, an scilicet illa adeò solida, ac firma sint, ut ipse destitui videatur justâ spe experiendi meliorem judicii aleam, feliciorem que sortem in Causæ, de qua agitur, prosecutione? Quamobrem totâ re sedulo studio perpensâ, animadverto, in allegationibus mihi communicatis supponi duplicis esse generis Bona controversa, fideicommissaria nempè Alexandri communis stipitis, & Bona libera Dominici Buccabellæ, ultimo loco defuncti, quorum sanè qualitas, ac natura singillatim expendenda est, nè successionem intestatam cum testamentaria confundamus.

Remque ordiendo à Bonis liberis, quorum respectu justum locum sibi vindicat successio ab intestato; Primo quidem rei obtutu respondendum videretur, d. Carolum Antonium Buccabellam, tametsi causam habentem à Carolo, qui octavo agnationis gradu conjungebatur Dominico, de cujus successione agitur, præferendum tamen esse DD. fratribus de Euladiis, jus suum metientibus ab Hortentia Matre, quæ sexto cognationis gradu d. Dominicum attingebat;
1 Etsi enim, juxtà censuram juris communis successio deferenda potiùs fuisset Hortentiæ, uti proximiori; nihilominùs, cum in nostra hypothesi concurrat statutaria Urbis dispositio, excludens fœminas propter Agnatos masculos, res ad hujus normam absolvenda videtur, ità exigente eâ
2 juris nostri regulâ, quâ traditur, Statutum, ubi adest, prævalere juri communi, ex doctrina *Bartoli in leg. 2. §. Videndum sub nu. 2. vers. non obstat ff. ad Senat. Consul. Tertyllian.*, *Bald. in leg. maximum vitium num. 3. Cod. de liber. præter.*, *Paris. cons. 20. num. 40. & seq.*, *& cons. 23. sub num. 23. vers. patet igitur & num. seq. lib. 2.*, *Card. de Luc. de success. ab intest. disc. 1. num. 8.*, *& disc. 3. num. 21.*, *Rot. coram Cels. decis. 248. num. 11.*, *in Tridentina Bonorum, seù immissionis super successione in Bonis Philippi, Jacobi, &* joritate ductum, passim in subjecta materia recipitur à Doctoribus, & præcipuè à *Baldo in leg. quod verò num. 2. vers. item major ratio Cod. de legib.*, *Corn. cons. 188. num. 10. lib. 2.*, *Gabriel. cons. 14. num. 14. 26. 29. & 33. lib. 1.*, *Decian. resp. 43. num. 20. lib. 2.*, *Laderch. cons. 96. nu. 4.*, *latè Altograd. cons. 86. num. 32. & seq. lib. 1.*, *& latissimè Constantin. ad Stat. Vrb. d. annot. 39. art. 1. ex num. 25.*, *Rot. coram Seraph. decis. 496. num. 2. & per tot.*, *coram Pamphil. dec. 15. n. 1.*, *in Romana immissionis 16. Maii 1705. §. Ex hac enim cum seq. coram bon. mem. Caffarello*, *& in Recineten. Successionis 6. Maii 1712. §. Hisce firmatis coram R.P.D. Lancetta*; Moventurque 6
mox citati Doctores eâ vivâ, validâque ratione, 7
quod in hisce circumstantiis exclusio fœminarum fieri dicitur non jam per viam extensionis, sed per modum comprehensionis, & ad instar generis, quod singulas species sub sè complectitur, *Castrens. in leg. quamvis num. 4. Cod. de Fideic.*, *Alexand. cons. 75. num. 3. lib. 5.*, *Natta cons. 442. num. 4.*, *Altograd. cons. 48. n. 2. lib. 2.*, *Brun. de Statut. fœmin. exclud. artic. 6. num. 73. vers. alio*, *Gratian. discept. 449. num. 16. & 17.*, *Rot. in rec. dec. 644. num. 4. part. 2.*, *in d. Romana Immissionis 16. Maii 1705. §. Nam hujusmodi vers. idque eâ ratione coram bon. mem. Caffarello*, *& in Tridentina Bonorum, seù Immissionis super successione in Bonis Philippi, Jacobi, & Isabellæ 15. Martii 1706. §. Neque obstare in fin. coram Illmo Scotto*.

Certiùs verò hæc procedere posse videntur, si 8
spectemus Constitutionem Innocentianam, cujus vigore fit reditus ad Leges duodecim tabularum, juxtà quas vel successio Cognatorum erat penitùs incognita, vel ii saltem ad hereditatem non vocabantur, nisi, postquam Agnati omnes
defecissent, ut observat *Card. de Luc. sub initium tractat. de Statut. success. ad explicationem d. Constitutionis sub §. 3.*; His denique addendo, 9
quod, cum in eadem constitutione, ibidem impressâ sub §. 13. caveatur, quod in quolibet casu du-

tratris nempe, & Patrui, tum personas excludentes, fratres nempe, & nepotes, tum denique personas exclusas, sorores videlicet, & Amitas: perspicua sunt ejusdem Statuti verba = *Defuncto fratri sinè filiis ab intestato, germani fratres tàm*
14 *utrinque conjuncti, quàm ex Patre tantùm, illorumque filii masculi in stirpes simul succedant, exclusâ Matre, præter quam à Legitima, & ii, sive omnes succedant, sive ipsorum aliquis, excludant etiam sorores, & Amitas, etiam utrinque conjunctas respectivè, dummodò dd. sorores, & Amitæ congruè dotatæ existant, vel eas fratres, & nepotes similiter congruè dotare parati sint* = ;
15 Quapropter, si Statutum excludens Matrem à successione filii, non extenditur ad successionem filiæ, teste *Soccino jun. cons. 23. lib. 2., Bursat. cons. 37. num. 16., Natt. cons. 514. nu. 19., Fenzon. ad Statut. Vrb. cap. 152. num. 6. & seqq., Hodiern. ad Surd. dec. 9. nu. 35., Mans. consult. 21. num. 6., & consult. 81. num. 7., Rocca disput. jur. select. cap. 37. num. 21.*; Si idem excludens
16 abhereditate fratris, non excludit ab illa sororis, *Rocca loco mox citat. num. 19. & 20., bon. mem. Constantin. ad Stat. Vrb. annot. 40. à num. 51. ad 55., Rota plenè coram Merlino dec. 471. num. 2., & in Romana Immissionis 3. Julii 1711. §. Præsuppofuimus coram R. P. D. Ansaldo*; Si excludens filias ob existentiam filiorum, ac nepo-
17 tum masculorum, non habet locum, concurrentibus dumtaxat aliis Agnatis remotioribus, ut, aliis relatis, firmavit *Rot.* in terminis Statuti Urbis 145. *in Romana Dotium 25. Januarii 1709. §. Responderunt coram Rmo Molines*, & excludens tàm filias, quàm neptes, non progreditur ad proneptes, ut de Statuto Urbis 141. ponderat *Fenzon. ad d. cap. 141. num. 25., Rot. post eumdem decis. 93. §. Non obstat Vrbis Statutum, Constantin. annot. 35. num. 56.*; Si denique in
18 universum vix ulla in jure nostro habetur regula certior illâ, quâ edocemur, exclusiones statu-

Frustràque pro inducenda Statuti extensione obtenditur favor agnationis; Iste namque restrin- 21
gitur ad casus, & personas nominatim expressas, juxtà ea, quæ notarunt *Dec. cons. 346. num. 6., cons. 451. ex num. 5. vers. secundò principaliter, cons. 553. num. 4. & seqq., Grat. cons. 20. num. 1. & 2. lib. 1., Capr. cons. 137. num. 13. & 14., Cephal. cons. 616. num. 59. 60. 66. 73. & seq., Menoch. cons. 315. nu. 1. 2. 35. & 36., Decian. cons. 1. nu. 176. vers. sed etiam dato, & num. 176. cum seqq., Altograd. cons. 48. num. 13. & 14. lib. 2., Cyriac. contr. 181. n. 47. cum trib. seqq., & n. 62. & 63., Adden. ad dec. 120. n. 25. & seqq. part. 9. tom. 2., Rota in rec. dec. 24. nu. 1. part. 4. tom. 2., dec. 44. num. 12., & dec. 306. nu. 13. part. 5., coram san. mem. Alexandro VIII. dec. 217. n. 16., & Rota Florentina in una Florentina Successionis de Ricasolis 29. Aprilis 1712. sub num. 8. coram D. Auditore Vieri*; Ita quidem, ut Agnati extrà
gradum à Statuto præscriptum perindè habeantur, ac si non essent Agnati, *Palm. nep. allegat. 150. num. 15., Torr. de Primogen. Ital. part. 2. quæst. 45. num. 20., Rot. coram san. mem. Gregor. XV. dec. 514. num. 15., in rec. decis. 68. num. 17. & seq. part. 19., Rota Florent. inter recollect. per Palm. nepot. decis. 210. num. 25., & in d. Florentina Successionis de Ricasolis num. 7.*; Haud absimili exemplo Testatoris, qui, licèt expressè 22
contemplatus fuerit agnationem, non idcircò 23
tamen voluntatem suam extendisse censendus est ad omnes omninò Agnatos, sed talis contemplatio restringitur ad illos Agnatorum gradus, qui fuerunt à Testatore designati, ut, articulo magistraliter examinato, firmavit *Rota in Camerinen. Fideicommissi 16. Aprilis 1706. §. Verba enim cum pluribus seqq. coram bon. mem. Omanna*, & in proposito ratiocinatur eadem *Rota in Spoletana Successionis 17. Februarii 1710. §. Intelligendo in fin. coram R. P. D. Ansaldo*.

Certòque certiùs in casu nostro, quia Statu-

excluditur neptis; &, si neptis, pronius etiam proneptis, etsi minimè nominata; Aut verò res est de capite inclusivo, de Masculis nempe agnatis excludentibus, & hoc casu ratio agnationis operari nequit extensionem ultrà Agnatos, speciatim in Statuto nominatos, tametsi majoritas rationis concurrat, *Cyriac. contr.476. à num.13. ad 16.*, *Pigaut. ad Stat. Ferrar. rubr.139. n.19.*, *Constantin. in prælud. ad Stat. Urb. art.1. nu.7.*, *& in annotat.39. art.1. num.34. 35. & 67.*, *Rot. in rec. dec.257. num.16. & seqq. part.16.*, *in Spoletana Successionis 17. Februarii 1710. §. Intelligendo coram R.P.D. Ansaldo*, ibi = *Intelligendo tamen motivum, seù rationem agnationis, ut aliquid plus operetur, quoties agatur de capite exclusivo, seù de personis exclusis, quoniam, si propter certos Agnatos ex gr. excludatur neptis, multò magis censetur exclusa proneptis, ex eadem nepte proveniens, cum similibus; non autem verò, quoties agatur de capite inclusivo, sive personarum, excludere fœminas satagentium vigore testamenti, Legis, seù Statuti, tunc etenim favor agnationis non potest adeò fimbrias dilatare, ut porrigatur ad eos Agnatos, qui non sunt per Statutum præcisè nominati, sed existunt quomodolibet in gradu remotiori, & non nominati* =, *in Firmana Beneficiorum 19. Januarii 1711. §. Ulteriùs coram R. P.D. Lancetta*, ibi = *Cum de casu ad casum in hac materia nulla detur extensio, quoties excludere volens non sit inclusus in Statuto &c.* =, *in Recineten. Successionis 6. Maii 1712. §. Hisce firmatis*, ubi admittitur argumentum à majoritate rationis, quia persona excludens expressa legebatur in Statuto, *& §. seq.* declaratur, id minimè procedere, quoties persona excludens non est nominata, ibi = *Quidquid secùs dicendum sit, quoties exclusio fœminarum prætendatur ab aliis Masculis, qui non sint in gradu considerato à Statuto; Tunc enim nulla potest fieri extensio pro includendo eos, de quibus Statutum non loquitur; sed fœminæ tali casu benè absque ullâ dubitatione admittuntur, sive sint proximiores, sive remotiores, quia non concurrit cum iis ullus Masculus in eo*

anni §. Maximè quia, ibi = *Statutum enim excludens sorores propter fratres masculos, nequit ex majoritate rationis operari exclusionem sororis respectu Patris, veluti in d.capitulo Statuti non nominati* =, coram *R. P. D. Crispo*; Auctoritates verò in contrarium allegatæ, vel procedunt cum 28
allata distinctione, vel versantur in primo membro d. distinctionis, ut, eas singillatim percurrendo, patebit.

Et jure quidem, meritòque à Doctoribus, & *Sacra Rota* res ita temperata fuit, quia alioquin, si ab exclusione personæ magis dilectæ arguere liceret ad aliarum exclusionem, sufficeret exclusio unius personæ magis proximæ, ut omnes 29
minus proximæ exclusæ dicerentur, quamvis in Statuto minimè comprehensæ, quod esset absurdum, minimè ferendum, *Bald. in leg. si quis num.1. Cod. ad Sen. Conf. Tertyl.*, *& cons.395. lib. 2.*, *Castrens. in leg. si defunctus num. 2. Cod. de suis & legit.*, *Soccin. jun. cons.30. n.23. lib.1.*, *Natt. cons.51. num. 8.*, *Grat. cons. 19. num. 24. & seqq.*, *benè Gravet. cons. 581. per tot.*, *Mart. de success. legal. part.3. quæst.10. art.2.*, *Torr. de Primog. Ital. part.2. cap.46. nu. 12. & 14.*, *Rot. coram Millin. dec.68. num. 6.*, & quidem minùs ferendum in casu nostro, in quo Statuentes, ut 30
advertit *Constantin. ad Stat. Urb. annot.39. art. 1. num.43.*, mandarunt, Statuta intelligenda esse ad literam, *Rot. in rec. decis.46. num.9.*, *& dec.122. num.8. & seq. part.14.*, *dec.165. num.5. part.19.*, *in Fanen. Successionis 1. Julii 1707. §. Nec inquirendum coram bo. me. Omanna*.

Hæc igitur cum ità se habeant, frustra insistitur Constitutioni Innocentianæ, præcipienti, ut in casu dubio sequenda sit interpretatio favens 31
Masculis: Cum enim perspicuè, liquidòque constet, quod Statutum nostrum excludit fœminas ob fratres dumtaxat, ac nepotes, quodque præterea earumdem exclusio ob majoritatem rationis locum sibi vindicare nullo pacto potest favore ulteriorum Agnatorum, in Statuto minimè comprehensorum, non est, cur in nostro casu, carente omni dubietate, recurrendum sit

ac conjecturæ, quibus ille descendentiam à familia Buccabella Romana adstruit, atque demonstrat.

Primò autem loco sese nobis offert auctoritas
32 Equitis *Cæsaris Magalotti*; hic enim in Libro, quem de *nobilium familiarum Romanarum* genere, atque origine conscripsit, quique in nobilissimo Chisiæ familiæ Archivio reperitur, accuratè, diligenterque exponit Descendentes omnes ab Alexandro seniore, affirmatque, Marium sese in Belgium contulisse, ut sub Duce Alexandro Farnesio stipendia mereretur, ibique Uxore ductâ, filium ex ea suscepisse nomine Julium; In dubium autem revocari nequit, quin ad pro-
33 bandam descendentiam ab aliqua familia fides habeatur Historicis, *Bald. in leg.* 1. *ff. de offic. Quæst.*, *Menoch. cons.* 816. *ex num.* 47. *ad plures seqq.*, *Soccin. jun. cons.*76. *num.*64. *lib.*1., *Gall. cons.* 2. *n.* 5. *Genu. de script. privat. tit. de libr.*, *Chronic. per tot. lib.*5., *Rot. in Baren. Immissionis* 3. *Junii* 1709. *§. Ad probandum*, *& §. seq. coram R. P. D. Aldrovando*; Præsertim verò in
34 casu nostro, in quo relati Auctoris fides pluribus adminiculis coadjuvatur, *Rot. coram Coccin. decis.*867. *num.*19. *&* 22., *& coram R. P. D. Ansaldo dec.*78. *num.*11. *juxtà Roman. impress.*

Quæ porrò adminicula clariora esse nequeunt in nostra hypothesi, tum quia idem Auctor con-
35 texerit genealogicam historiam nedum Romanarum familiarum, verùm etiam totius Ecclesiasticæ Ditionis, & numquam à veritate aberrasse compertus fuit, *Rota in d. Baren. Immissionis* 3. *Junii* 1709. *§. Maxillam verò coram R.P. D. Aldrovando*; Tum quia descendentia in fa-
36 miliis nobilibus habetur pro notoria, *Paulut. dissert.*16. *num.*6., *Rot. coram Card. Cerro decis.* 83., *& dec.*803. *utrobique nu.* 17., *coram Priol. dec.*417. *num.*15., *in rec. dec.*339. *num.*29. *part.* 17., *& in d. Baren. Immissionis §. Eòque libentiùs*
37 *in fin.*; Tum quia versamur in antiquis, ideòque non rigida, sed benigna facienda est interpretatio, & leviores admittendæ probationes, *Rota*

Id enim, quod idem Scriptor ait, Uxorem Alexandri senioris fuisse Brigittam de Maximis, probatur publico instrumento celebrato anno 1515.; Prout etiam Jordanum extitisse filium d. Alexandri, ut ipse narrat, perspici potest ex testamento Antoniæ de Frangipanibus, quæ Jordanum d. Alexandri filium virum suum heredem instituit; Æquè publico, solemnique instrumento probatur id, quod idem addit, d. nempè Jordanum primis sese nuptiis obstrinxisse cum Livia Jo: Francisci de Comitibus; Dionoram Avilam fuisse uxorem Jo: Baptistæ Buccabellæ: Alexandrum jun. Jo: Baptistæ fratrem extitisse Priorem S. Mariæ in Via lata, & deindè Canonicum S. Laurentii in Damaso, & vigore resignationis ab eo factæ Vincentium fratrem effectum fuisse Priorem d. Ecclesiæ Sanctæ Mariæ in Via lata: Alexandrum jun. in *Sacræ Rotæ* Auditorum Collegium fuisse cooptatum; Quapropter, si usque adeò diligens, & verax fuit in tot supra relatis rebus, pari ratione respectu 39
ceterarum omnium diligens, ac verax fuisse censendus est, *Paulut. dissert.*36. *art.*1. *num.*16.

Porrò D. Carolum Antonium Buccabellam descendere à prædicto Julio filio Marii, probatur solemni attestatione Magistratus Mulinensis, qui, prævio diligenti omnium documentorum examine, ac discussione, affirmat, dictum Carolum Antonium per gradus distinctos descendere à dicto Julio, de quo mentionem facit *Magalottus*. Enim verò similes alicujus Commu- 40
nitatis attestationes ad effectum, de quo agitur, legitimum probationis gradum constituunt, *Merlin. Pignatel. contr.* 84. *numer.* 22. *& seqq.*, *Rota coram fan. mem. Alexandro VIII. dec.*127. *nu.*8., *in dict. Baren. Immissionis* 3. *Junii* 1709. *§. Tum etiam vers. quibus accedit testimonium Syndicorum coram R. P. D. Aldrovando*, *& in Forolivien. Loci Consilii* 3. *Julii* 1711. *§. Accedit publicum Judicium cor. Illmo Scotto.*

Altera autem conjectura prò adstruenda dicta descendentia resultat ex eo, quod familia Buc-

ca-

43 exceptione majorum qui omnes audierunt, Dominicum, ultimo loco defunctum, sæpiùs meminisse suorum Consanguineorum, in Belgio degentium; Immò verò ex iis unus addit, sese ab eo fuisse rogatum, ut unà simul ingredi vellet iter, quod ipse suscipere animo proposuerat suo, ut familiam Buccabellam è Romano in Belgicum solum translatam inviseret; quibus sanè Testium depositionibus magis, magisque confirmatur familiæ identitas, atque descendentia, ad tradita per *Parisf. consf. 51. num.6., & seqq. lib. 2., Menoch. consf. 321. num.14. & seq., Rota coram Zarat. decif. 15. nu. 38., coram Bich. decif.154. num.12. & seqq., in recent. decif.15. num.29. & seqq. part. 7., decif. 315. num. 10., & decif. 397. num. 1. part. 15., decif.496. num. 5. part. 19., in Amerina Fideicommissi 26. Junii 1697. §. Minùsque coram bon. mem. Muto, in Ferrarien. Primogenituræ 8. Februarii 1709. §. De hac autem verf. Testium depositionum coram Rmo Molines, in Baren. Immissionis 3. Junii 1709. §. Tum & fortiùs in fin. cor. R.P.D. Aldrovando.*

His denique, ut cetera, quæ conglomerari possent, missa faciamus, additur identitas armorum, & cognominis conformitas, quæ eò magis spectanda est, quia nomen *Buccabella*, quod est italicum, idem linguâ Belgicâ alio
44 prorsus vocabulo efferatur; quamobrem clariùs semper efficitur, quod familia Buccabella Belgica sit una, eademque cum familia Buccabella Romana, per ea, quæ unanimiter tradunt *Fabius de Anna consf.86. per tot., & consf. 20. num. 1., & seqq. lib. 1., Ludovic. Bellon. consf. 30. num. 59. & seqq., Capon. contr. 52. num. 19., Card. de Luca de Fideicomm. disc.49. num.12. & 13., Rota coram Dunoz. jun. decif.770. nu. 14., in Mantiss. ad clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. decif. 14. num. 10., in Ferrarien. Primogenituræ 4. Februarii 1709. §. Ex illis verf. accedente coram Reverendissimo Molines, in Baren. Immissionis 3. Junii ejusdem anni §. Tum etiam & fortiùs verf. de conformitate cognominis, & 3., Rota coram Comitul. decif.141. num.18., coram Pen. decif.333. num.3. & 4., & decif.316. num.10., & 11., coram Carill. decif.117. num. 7., coram Bich. decif.154. num. 15., coram Celf. decif.31. num.10., coram Priol. decif. 117. num. 17., coram fan. mem. Alexandro VIII. decif. 102. nu.18., coram Card. Cerro decif.803.num. 19., coram bon. mem. Emerix jun. decif. 1037. num.2. & 12., in rec. decif.472. num. 39. part. 11., in Mantiss. ad clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. decif. 13. num. 5. cum trib. seqq., & meliùs decif. 14. num. 6. & 7.*, ubi, quod ad successionem admittuntur illi de domo, & fa- 47
milia, quamvis in diversis Civitatibus, & Provinciis commorentur, *in Ferrarien. Primogenituræ 10. Martii 1704. §. Nec obstat coram R. P. D. Lancetta, & in confirmatoria 16. Februarii 1705. §. Atque hinc fugatâ coram R. P. D. Ansaldo.*

Si igitur adest reverâ in nostra hypothesi testamentum, in quo Alexander ad universam familiam Buccabellam respexerit, crederem, ad Dom. Carolum Antonium, uti unicum superstitem de eadem familia, pertinere prædicti Alexandri Bona fideicommissaria, quæ sub intestata heredis gravati hereditate minime com- 48
prehenduntur, *ad Text. in leg. sequens quæstio ff. de legat.2., Rota coram Bich. decif. 350. num. 1., in recent. decif. 168. num. 8. part. 14., in Mantiss. ad clar. mem. Cardin. de Luca de Fideicommis. decif.69. num.2.*, & distinguendo Bona libera à Bonis fideicommissariis, prout nos fecimus, in præcisis terminis observat eadem *Rota in Faventina successionis 22. Aprilis 1712. §. final. cor. R.P.D. Crispo.*

Non omittam tamen admonere Dom. Carolum Antonium requirentem, ut descendentiam Marii ab Alexandro seniore melioribus ostendere, ac coadjuvare conetur probationibus; ad id enim nihil aliud affertur, quàm testimonium *Magalotti*, qui multa quidem refert de Columnello Jordani, sed pauca, & quidem non admodum distinctè de altero Marii; Quamobrem non

non patiatur subjectę materię ratio, Legati videlicet, ac dispositionis, per modum privilegii factæ, quæ strictissimè interpretanda sunt; nec verborum, quæ hic expenduntur, proprietas; nec demum verisimilis Testatoris voluntas, variis demonstrata argumentis, & conjecturis.

VOTUM XXI.

1 *Statutum de duabus sententiis conformibus locum non habet, quoties invalidæ, ac injustæ detegantur.*
2 *Illud enim de validis, ac justis intelligitur.*
3 *Proximioritate qui pollet à Testatore volita, alteri, ea carenti præferendus est.*
Injusta autem esset sententia prælationem concedens remotiori, proximiore excluso, ibid.
4 *A voluntate Testatoris, atque à dispositionis litera recedere non licet.*
5 *Particularis provisio, seu dispositio favore filiarum* taxativè *facta, iis deficientibus, evanescit; nec suffragatur neptibus.*
Quando autem, & ex quibus taxativè *facta censenda sit?* num. 7., & seq.
6 *Dispositio limitata, limitatum producit effectum, cessatque, deficientibus personis contemplatis.*
7 *Verba* = in quanto, e respettivamente = *æquivalent dictioni* = ad hoc ut = *sive* = ad effectum ut =
8 *Quæ sunt restrictivæ, & dispositionem coarctant ad personas, quæ sequuntur.*
10 Filiarum *nomine etiam neptes, aliæque ulteriores Descendentes comprehensæ dici possunt.*

...
20 *Filii primum constituunt gradum.*
23 Filiorum *nomine non veniunt nepotes, ubi id suadeat ratio subjectæ materiæ, strictissimè, & secundùm propriam verborum significationem interpretandæ; qualia sunt Legata.*
24 *Legatum alimentorum filiis factum, nepotibus non debetur.*
25 *Statutum vocans filios in conditione positos, declaratorium simpliciter est, atque interpretativum juris communis, non autem correctorium.*
Proindeque non odiosum, nec restringendum, ibid.
26 Filiorum *nomine non veniunt nepotes, nec etiam in Statuto vocante filios in conditione positos.*
27 *Facultas eligendi, & nominandi ad fideicommissum, à filiis ad nepotes non extenditur.*
28 *In Legatis stricta interpretatio tunc eò magis facienda est, quando relicta apparent quodam veluti privilegii jure.*
Eoque casu concessum filiis, ad nepotes trahi nequit, num. 30.
29 *Privilegium est stricti juris, & à filiis non extenditur ad nepotes.*
Præsertim, ubi res est de concessione contra jus commune, num. 32., & 67.
31 *Privilegium non extenditur ad personas, in eo non expressas, etiam ex identitate rationis.*
32 *In quacumque dispositione contraria ordini juris, aut naturalis charitatis, appellatione filiorum numquam nepotes veniunt.*
33 *Dispositio, quâ proximior propter remotiorem ex. læditur, est contra ordinem naturalis charitatis.*

34 Fi-

Et ex quibus elici possit voluntas, nepotum exclusiva, num.42., & seqq.

43 *Particulæ illæ* = le loro figliole = quelle figlie femine loro = *vocationem coarctant ad filias immediatas illorum, qui supra nominati sunt.*

Perindè, ac si specificè, ac propriis nominibus fuissent appellatæ, ibid.

44 *De filiabus primi gradus si in superiori parte Testator intellexit, de iis etiam in posteriori intellexisse censendus est*, & num. 46.

45 *Pars una testamenti aliam declarat.*

46 *Vocabulum, in una parte clarè à Testatore explicatum, in eodem sensu etiam in alia debet accipi.*

47 *De filiabus ad neptes numquam extensio fit, concurrente rationis diversitate*, & num.50.

Ut esset majoris erga illas affectionis ratio, num.49.

48 *Testator majori affectione motus censetur erga filias jam natas, quàm erga neptes nascituras.*

50 *Et de illis solùm, non de his cogitasse verisimile est*, num.52.

50 *Actuum vicinitas, seu connexitas suadet, unum in sequelam, & correspectivitatem alterius fuisse factum.*

51 *Filiarum favore motus censetur Testator, quia sciret, illas vitam religiosam velle ducere, sìd in earum nominatione expressit.*

Dispositione autem factâ earum favore, juvari nequeant neptes, in quibus eadem non concurrat ratio, num.54. & 58.

53 *Actus ad eam semper caussam, de qua constat, & quæ magis congrua est, debet referri.*

55 *Testator, adhibitis verbis* = siano elette, = *non verò* = possano essere elette = *necessitatem quamdam eligendi injunxisse censetur*, & num. 56.

56 *Testator si per verba* = siano connumerati = *superiùs expressa, intellexit, quod omninò connumerandi essent, ita per posteriora ver*gari debet.

65 *Vocatio in genere, & in abstracto aliud est, aliud vocatio in concreto.*

66 *Pro Legato assequendo non sufficit vocatio in genere, nisi ulteriùs concurrat proximioritatis qualitas, à Testatore considerata.*

68 *Prælatione à Testatore data proximioribus, hi priùs, quàm remotiores admittendi sunt.*

69 *Quod ex conjecturis elicitur, dubium semper est.*

70 *Proximioritatem habens tacitam dumtaxat, & conjecturalem, cum habente veram, ac certam nequit concurrere.*

71 *Vocationem expressam vinci à tacita, atque conjecturali, idem est, ac umbrum sectari, omissâ veritate.*

72 *Vocatio expressa tacitam vincit.*

73 *Prælatio tribuenda semper est personis expressè vocatis, exclusis aliis, ex tacita, atque impropria tantùm vocatione venientibus.*

74 *Proximioribus vocatis, major ætas, nonnisi in paritate gradus consideranda est.*

ULixes Celius in suo ultimo testamento reliquit annuum Legatum scutorum centum pro substentatione, & alimentis quatuor simpulatricum, &, ut vulgò dicitur, *Pinzochare*, quæ essent ab heredibus nominandæ, & eligendæ ex proximioribus Consanguineis Testatoris, eorumque Descendentibus in perpetuum, ab ipso designatis in quibusdam foliis, testamento annexis, cum prælatione semper fœminarum proximiorum, & natu majorum; Ad portionem hujus Legati, quæ nuper vacavit, concurrunt D. Maria Garulli, & D. Elisabeth Filozzi, utraque ab heredibus nominata; Prima obtinuit decisionem *Sacræ Rotæ Maceratæ*; altera verò habet Judicatum Vicarii Montis alti, confirmatum ab eadem *Rota Maceratæ*, præviis duabus *decisionibus*, Adversus quæ Judicata Signatura Justitiæ novissimè rescripsit cum clausula = *Constito de duabus* = Rogatus ego itaque meam in hac re senten-

... praeterierunt illa testamenti verba = *eligen.*, *& nominan. ex meis proximioribus consanguineis, nominatis in praesentibus foliis, in hoc meo testamento alligandis &c., illorumque Descendentibus in perpetuum, & in nominatione, & electione dictarum Monialium per dictum meum heredem, & alios substitutos, & vocatos facien., mando, & jubeo, quod meae proximiores, & majores aetate natu, quae Moniales domesticae esse voluerint, semper praeferantur.* =

Cum itaque inter foeminas concurrentes, & descendentes ex Consanguineis, nominatis in foliis, Domina Maria sit procul dubio proximior Testatori, quippè quae ipsi conjungitur in sexto gradu, & vice versâ D. Elisabeth in octavo, ut patet ex arbore impressa in fronte primae Decisionis, & admittitur etiam in aliis Decisionibus contrariis dictae D. Mariae, jam non est, qui non
3 videat, ex mente Testatoris hanc, utpotè pollentem qualitate majoris proximitatis, ab ipso principaliter requisitâ, esse praeferendam, exclusâ illâ quae dicta qualitate caret, ad notata per *Dec. consf.321. num. 2.*, *Gratian. disceptat. 694. num.26.*, *Sabell. resol.22. num.22.*, *Peregrin. de Fideicomm. art.43. num.62.*, *Rota Ferrarien. decis.22. num. 17. inter collect. per Balducc. decis. & rer. judic. tit.3. de legat., & fideicomm.*, *Rota nostra coram Zarat. decis.19. num. 6. & seqq.*, *ad ornat. clar. mem. Card. de Luca de Fideicomm. decis.41. num.4.*, *& in Mantiss. de statut. successionis. decis.1. num.50.*, *& in Firmana Fideicommissi super manutentione 16. Martii 1722. §. Dictus namque coram Illmo Falconerio Almae Urbis Gubernatore*, ex quo sequitur, injustam fuisse praelationem, concessam D. Elisabeth, tamquam contrariam voluntati Testatoris, &
4 literae ejus dispositionis, quae est Lex scripta, à qua recedere non licet, *Palm. sen. consf.5. nu.12.*, *Leoncill. decis. Ferrar.80. num. 4.*, *Rota ad or-*
172. num. 7. part.14., *in Ariminen. Fideicommissi 10. Februarii 1719. §. Num linea coram R. P. D Rovault de Gamaches*, *& in dicta Firmana Fideicommissi super manutentione 16. Martii 1722. §. Omnis enim coram Illmo Falconerio Almae Urbis Gubernatore*, & confert regula, quod dispositio limitata, limitatum producit effe- 6
ctum, eademque cessat, non existentibus personis contemplatis, *Capyc. Galeot. contr. 59. num.18.*, *& pluribus seqq. lib.2.*, *Rodulphin. alleg.100. nu.10.*, *Marta de successf. legal. part. 2. quaest.4. art.9. num.39.*, *Rot. coram Carillo decis. 266. num.10.*

Specialitas autem dictae provisionis, seu habilitationis favore filiarum dumtaxat Belleoni Filozzi perspicuè demonstratur ex verbis, quibus eadem concepta legitur in foliis, testamento adnexis, ibi = *che siano connumerati trà tutti li sopranominati altri nel secondo grado, e che loro ancora s' intendino essere del secondo grado, in quanto, e respettivamente alla partecipazione, che le loro figliole siano elette ad esser alimentate* =
verba enim illa = *in quanto, e respettivamente* = 7
aequivalent dictioni; Ad hoc, ut sive = ad effectum, ut =, quae sunt procul dubio restrictivae,
& dispositionem limitant, & coarctant ad so- 8
lum casum, & personas, quae sequuntur, *Barbos. in tract. de diction. usufreq. dict.8. num.1. & seqq.*, adeout, cum Testator infrà solùm de filiabus locutus fuerit, ambigi nequeat de restri- 9
ctione dispositionis, seù provisionis ad illas.

Frustraque obtenditur, quod appellatione filiarum comprehensae dici possint neptes, & aliae 10
ulteriores foeminae descendentes; quia, omissis iis, quae generaliter prò exclusione neptum, & aliarum Descendentium adferri possent, & considerata fuerunt in prima hujus Causae decisione *§. Excludebatur*, propiùs ad rem nostram respondemus, hìc agi de dispositione tribuente praerogativam contrariam juri communi, dum 11
pro-

13., *Rota coram Gregor. decis.390. num.4.*, *coram Duran. decis. 141. num. 9.*, *& in Firmana Fideicommissi super manutentione 16. Martii 1722. §. Rursus coram Illustrissimo Falconerio*,
sed intelligi debet restrictive ad casus, & perso-
15 nas specificatas, & quas propria verborum si-
gnificatio comprehendit, *Menoch. consf. 215. num.10.*, *& consf.232. num.2.*, *Cyriac. contr. 8. nu. 43.*, *& seqq. ad 48.*, *Rota coram Dunoz. jun. decis.557. num.22.*

Inspectâ igitur qualitate hujusmodi dispositionis, contrariæ juris regulis, proindeque odiosæ, ac strictè, & juxtâ propriam, & rigorosam verborum significationem interpretandæ, indè fit, quod in casu nostro nequaquam comprehensæ dici possint neptes, & aliæ ulteriores fœminæ descendentes, quia litera dispositionis loquitur de filiabus, quarum nomine
16 licèt aliquando neptes etiam comprehendi pos-
sint, id tamen procedit ex interpretatione, ut inquit *Julianus in leg. justâ interpretatione ff. de verbor. significat.*, non ex proprietate vocabuli, cum aliter filii, aliter nepotes in jure nostro ap-
17 pellentur, *leg. quod si nepotes 6. ff. de testament. tutel.*, *& in §. final. Institut. qui testament. Tutor. dar. poss.*; quamobrem, veluti pro regula communiter receptum est, appellatione filiorum, sive filiarum in testamentis ex proprie-
18 tate sermonis non comprehendi nepotes, vel
neptes, sed solùm interpretativè, & impropriè, *Molin. de Primogen. lib.1. cap.6. nu. 27.*, *Simon. de Pret. de interpret. ultim. volunt. lib.3. interpret. 3. dub. 4. solut. 1. num. 37. fol. mihi 326.*, plenè *Cyriac. contr. 8. num. 38. ad 40.*, *Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 94. num. 2.*, *latè Barbos. appellat. 99. num. 84.*, *& pluries firmavit Rota post Torr. de pact. futur. success. decis. 173. num. 3.*, *in recent. decis. 279. num. 1.*, *& seqq. part. 6.*, *decis. 18. part. 17.*, *& decis. 297. part. 18.*, *& in Firmana Primogenituræ super nominatione 22. Januarii 1717. §. Quandoquidem coram R. P. D. de Herrera*, *& alibi frequentissimè*; nomen quippè filii est

strictè interpretandæ, qualia sunt Legata, ut in 23
leg. apud Julianum §. Sejo ff. de legat.1., *leg. Nummis ff. de legat. 3.*, & secundum propriam verborum significationem, *leg. non aliter ff. de legat. 3.*, *leg. si alii ff. de usufruct. legat*; hoc namque casu appellatione filiorum nepotes non contineri, & relictum filiis, illis non deberi, docuit *Rebuff. in leg. Libertorum §. fin. vers. & in quibus casibus ff. de verbor. signif.*, *Bardellon. consf.83. num.14.*, *& seqq.*, *Corn. consf. 172. n. 7. vol. 2.*, *& consf. 282. num. 7. eodem lib. 2.*, *& consf.304. num.16. vol.3.*, *Aretin. consf.145. n.1.*, *& seqq.*, *Curt. jun. consf. 57.*, *& consf.111. n. 2.*, *Roland. à Valle consf.43. num.25.*, *& infra vol.4. & alii apud Menoch. consf.214. num. 88.*, *& 90.*,
& seqq., ubi dicit, Legatum alimentorum filiis 24
factum, non deberi nepotibus, *& consf.215. num. 96.*, *consf.328. num.4.*, *& consf.347. num.27.*, *& seqq.*, *Cyriac. contr.8. num.38.*, *& plurib. seqq.*, *Card. Mantic. de conject. lib.8. tit.8. num. 2.*, *& seqq.*, *Fusar. de substit. quæst.321. num.100.*, & in fortioribus terminis Statuti vocantis filios in
conditione positos, quod, licèt sit simpliciter 25
declaratorium, & interpretativum, non autem correctorium Juris communis, & consequenter non odiosum, nec restringendum, ut tuetur *Constantin. ad Statut. Urb. annot.36. art.1. num. 11. 13.*, *& 17.*; nihilominùs in illo nomine
filiorum nepotes non venire, firmavit *Rot. de-* 26
cis.84. num.7., *& seqq. part.9. recent.*, quam sequitur *Constantin. loco mox citat. num. 31. 60.*, *& seqq.*, ubi contrariis respondet, & præsertim *Card. de Luc.* impugnanti *d. decis. 84. part. 9.*, inquiens, contrà ipsum aliàs fuisse judicatum: Et meliùs ad rem nostram, quod facultas eligendi,
& nominandi ad fideicommissum à filiis, 27
non extendatur ad nepotes, ex *Textu in leg. cum Pater 79. §. Hereditatem ff. de legat. 2.*, tradit *Pinell. in leg.1. Cod. de Bon. matern. part. 1. num.69.*, *quem refert*, *& sequitur Barbos. appellat. 99. num.83.*

Potiori verò Jure hæ rationes locum sibi vin-
dicant in casu nostro, quia, si natura ipsa, & 28
sub-

tunc aut minuiget aliquid contra Jus commune filiis, & non extenditur ad ulteriores, ut in leg. Sed & milites §. 1. ff. de excusat. Tutor. = *& n. 7., Gabriel. conclus. 1. de verbor. signif. lib. 4. n. 56.*

Et sanè, si generale est, quod, ubicumque
33 agitur de dispositione contraria ordini Juris, aut naturalis charitatis, appellatione filiorum numquam veniant nepotes, quis locus his esse poterit in casu nostro, in quo proximior excluderetur propter remotiorem, id namque esse contrà ordinem naturalis charitatis, inquit in proposito *Bald. cons. 362. num. 1. lib. 4.*, ità benè distinguens = *Aut interpretari, quod nepos includatur, congruit naturali charitati Testatoris, tunc includitur nepos &c., aut extensio filii ad nepotem est contrà ordinem naturalis charitatis, & sic esset dura interpretatio, & ista non est facienda &c.; idem in dispositione implicata ad favorem, & odium, seu gravamen &c., nunc in proposito excludere, vel arctare filias propter Liberos fratris est contrà naturalem erga Liberos charitatem, & ideo non interpretabor, quod includantur nepotes* = & *Bald. sequuntur Tusch. lit. F. conclus. 376. num. 43., & 45., Cyriac. contr. 8. num. 69.*, qui prius *num. 57.* ait, nepotes comprehendi in
34 dispositione merè favorabili filiis, & nepotibus, secus verò in ea, quæ sit odiosa, & alteri præjudicialis, idemque sentit *Bartol. in leg. Liberorum num. 5. ff. de verbor. signific. per Text. in leg. quod si nepotes ff. de Testam. Tutel., & §. ultim instit. qui Testam. Tutor dar. poss.*, ubi Tu-
35 tores dati filiis, non intelliguntur dati nepotibus = *quia*, ut inquit ipse *Bartol.*, *licèt ex parte filii sit favor, tamen ex parte Tutoris dati est onus* = in concursu autem favoris nepotum, & præjudi-
36 cii, seu gravaminis alterius, hoc magis spectandum esse, & prævalere favori nepotum, tradunt in his terminis *Menoch. cons. 215. num. 52.*

= *Et regulariter, ubicumque de ulterius gravamine agitur, etiamsi favor adsit ipsius nepotis, quod ille non includatur filiorum appellatione, probatur ex Textu in leg. quod si nepotes in fin. ff. de Testam. tutel. &c* = *part. 2., decis. 279. nu. 32. part. 6. decis. 84. num. 10. part. 9., & in Romana, seù. Fauen. Fideicommissi 20. Junii 1718. §. Neque coram R.P.D. Rovavult de Gamaches, & in Ferrarien., seu Comacben. Immissionis 6. Martii 1722. §. Verùm coram R.P.D. Calcagnino.*

Quamquam verò hactenus dicta satis esse videantur pro exclusione neptum; nihilominùs non ut Causæ, quæ plana, & facilis est, sed ut pleniùs muneri nostro satisfaciamus, ipsam quoque Testatoris voluntatem (quæ sola vincere posset præsumptionem Juris, neptibus adver- 40
santem) eisdem esse contrariam, manifestè demonstrabimus; ità namque Causam in tuto ponendam fore certò speramus; cùm explorati Juris sit, quod, illâ deficiente, locus esse nequeat interpretationi, quâ nepotes appellatione filiorum comprehensi dici valeant, *Soccin. jun. cons. 114. num. 41., & priùs cons. 108. num. 21. lib. 2., Menoch. cons. 328. num. 3., Surd. de aliment. tit. 9. quæst. 36. num. 33.*; proptereàque, si neptibùs nedum non assistit, verùm etiam po- 41
sitivè resistit Testatoris voluntas, illæ nequaquam appellatione filiarum venire possunt, *Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 94. num. 3., Camerell. de Legat. lib. 2. pag. mihi 125. num. 15.*, ubi id statuit pro regula, *Mantica de conject. lib. 8. tit. 8. num. 8., Rot. decis. 507. num. 6. part. 2. rec.*

Hanc autem Testatoris voluntatem excludendi neptes demonstrant plures validissimæ conje- 42
cturæ, ex contextu dispositionis elicitæ, inter quas primum locum obtinet illa, desumpta ex particulis relativis simul, & restrictivis, quibus filiæ connotatæ fuerunt in concessione proximio- 43
ritatis, earum intuitu facta, ibi = *le loro figliole*=

Francesco Gello &c. hà più figli maschi, e femine, nati tra se, & Alessia &c., delle femine si è maritata già una, e le due altre sono zitelle, e vogliono ambedue esser Monache di Casa &c.; Baglione Filozzi &c. hà più figli maschi, e femine, delle quali alcune vogliono esser Monache di Casa = quamobrem, quemadmodum de filiabus solummodò immediatis locutus fuit in hac parte, ità etiam de his intellexisse dicendus est in alia parte, dd. Joan. Francisco, & Balleoni tribuente prærogativam, & proximioritatem, ad effectum = *che le loro figliole siano elette ad essere*
45 *alimentate* = quia una pars testamenti aliam declarat, & vocabulum à Testatore clarè explica-
46 tum in una parte, in eodem sensu accipi debet in alia, ut in puncto advertunt *Corn. cons.290. num.6. lib.4., Alciat. resp.98. num.6., Menoch. cons. 215. num.17., & seqq., & num.72. de præsumpt. lib.4. præsumpt.94. num. 12., Fusar. de Substit. quæst.321. num.61., Camerell. de Legat. lib.2. fol. mihi 125. num.24.*, ibi = *Ubi Testator in aliqua parte testamenti mentionem fecit de filiis, & intellexisse ipsum de filiis primi gradus, certum est, si in alia parte testamenti de filiis fuerit locutus. non videtur de nepotibus sensisse.* =

Fortius verò pro exclusione neptum urget argumentum desumptum ex diversitate rationis inter ipsas, & filias vigentis, quâ profectò ra-
47 tionis diversitate concurrente, numquam fit extensio de filiabus ad neptes, *Cassan. cons. 53. col.13., Gabriel. conclus.1. de verbor. signific. lib. 6. num.95.*; diversitas verò rationis resultat ex eo, quod filiæ, de quibus loquitur Testator,
48 nedum natæ erant, & cognitæ, ideoque eidem magis dilectæ, *Surd. de Aliment. tit.9. quæst.36. num.31., & decis.66. num.8.*, adeout erga illas moveri potuerit speciali affectione, quæ considerari nequibat erga neptes, nascituras, & incognitas, per *Text. in leg. qui filiabus 17. in princ. ff. de legat.1., & in leg. si quis in suo §. Legis Cod. de inoffic. Testam., Card. de Luc. de Fideicomm. disc. 38. num. 11.*, & optimè ad rem arguit *Rot. cor. bon. mem. Emerix jun. decis.359. n. 10.*, ibi = *Tertia colligitur ex eo, quod filiæ Gabrielis de tempore conditi testamenti erant jam na-*

[illegible]
115. nu.20., & 21., Rot. penes Giovagn. respons. 23. num.19., & seqq. lib.2., & decis.385. nu. 2. part.15. rec., immediatè enim post tactam mentionem dd. filiarum, cum illa expressione, quod 51
optabant esse simpulatrices, juxtà verba relata superiori §. *Hanc autem*, concessa apparet illarum Parentibus proximioritas ad eum præcisum effectum = *che le loro figliole siano elette ad essere alimentate* =; unde perspicuum fit, Testatorem ità disposuisse, intuitu videlicet, & respectu dictarum filiarum dumtaxat, quarum voluntas ipsi nota erat: idque comprobatur etiam naturali ratione, & verisimilitudine, juxtà quam Testator 52
censetur solummodò cogitasse de filiabus, paulò ante nominatis, cognitis, & dilectis, non de neptibus nasciturís, & incognitis, ergà quas nullo amoris impulsu ferebatur, *Rot. decis.574. nu. 9. part.4., decis 279. num.12., & seqq. part.6., & decis.199. num.17. part. 19. recent.*; & tandem clarissimè evincitur certissimâ illâ Juris nostri regulâ, quâ traditur, actum semper referendum 53
esse ad eam causam, de qua constat, & quæ magis congrua est, *leg. cum ex filio §. Filio, ubi Gloss. ff. de vulgar., & pupillar., Rot. dec.280. num.17., & duob. seqq., decis.287. num.26., & decis.291. num.21. part.9. rec. tom.1., in Bononien. Fabricæ 1. Julii 1716. §. Minimè officiente coram Emo Althann., & in Romana Dotis 25. Januarii 1717. §. Verumtamen coram R.P.D. de Herrera*; quis autem non dixerit, habilitationem ad proximiotatem in casu nostro magis congruere illis filiabus Testatori cognitis, prædilectis, & conditionem Legato adjectam certò adimpleturis, quam aliis fœminis nasciturís, & incognitis, quarum proinde voluntas quoad implementum d. conditionis nota ipsi non erat; quamobrem justâ ratione 54
affirmari posse videtur, unicam, & finalem causam d. habilitationis fuisse, quòd ipse sciret, illas filias optasse fieri simpulatrices, & per consequens aliæ fœminæ, in quibus tempore concessionis non militabat ista ratio, d. habilitatione juvari non posse, per ea, quæ tradunt *Bald. cons. 302. num.1. lib.4., Tusch. lit. F. fol. mihi 954. n. 39. Simon. de Prat. de interpr. ultim. volunt. fol. mihi*

perius volens, earum Parentes omnino connumerari inter proximiores, usus fuit eodem ver-
57 bo = *siano connumerati* = ità quoque, ubi inferiùs dixit de filiabus = *che siano elette* =, censetur eas omnino eligi, voluisse, quia verba intelligenda sunt in eo sensu, in quo Testator in eadem oratione accepisse videtur, *Rot. cor. bon. mem. Ansaldo decis. 50. num. 21.*, *in Bononien. Fideicommissi de Marsiliis* 17. *Februarii* 1716. *§. Eòque coram eodem*, *& in Romana*, *seù Interamnen. Fideicommissi* 2. *Martii ejusdem anni §. Atque coram R.P.D. Cerro*.

Si autem Testator præcisè cogere voluit heredes ad electionem filiarum illorum proximiorum, qui nuper ad talem gradum assumpti fuerant, numquam dici potest, ipsum ultra dd. filias prospicere voluisse aliis etiam fœminis descen-
58 dentibus, quia hujusmodi coactiva electio, quæ benè congruit illis filiabus, de quibus paulò antè Testator mentionem fecerat, enunciando, illas esse velle simpulatrices, incongrua tamen, & absona est respectu aliarum fœminarum, quarum voluntas Testatori innotescere non poterat, neque enim verisimile est, ipsum, neglecto ordine naturalis proximitatis cogere voluisse heredes ad eligendas illas fœminas, quæ ignotum erat, quam vitam essent ducturæ; quamobrem concludere oportet, in concedenda proxi-
59 mioritate respectum habuisse ad solas filias illorum, qui habilitati fuerunt, cum ipsis, & non aliis verba dispositionis conveniant, & adaptentur, ad notata per *Corn. cons.* 290. *nu.* 5., *Alciat. resp.* 98. *nu.* 6., *Menoch. de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 94. *num.* 11., *Fusar. de substit. quæst.* 321. *nu.* 91., *Rot. coram Dunoz. jun. decis.* 557. *num.* 4.

Quod rursùs confirmatur aliâ efficacissimâ ratione, desumptâ ex foliis, in quibus d. proximioritas tributa fuit, ibi namque, notatu dignum est, quod in longa serie tot proximiorum eorum filiorum, & filiarum, quæ diligentissimè describuntur, præter nonnullas, quæ jam domi religio è vivebant, nulla fit mentio aliarum, liberabat illam absolute concedere, verbis illis = *che siano connumerati tra tutti li sopranominati altri nel secondo grado &c.* = omissâ illâ ulteriori individuatione, seù potiùs restrictione = *In quanto, e respettivamente alla partecipazione, che le loro figliole siano elette ad esser alimentate* =, Cum enim in testamento vocatæ essent fœminæ proximiores ex proximioribus Consanguineis, in foliis nominatis, eo ipso, quod in foliis Balleonus connumerabatur inter proximiores, jam absque aliâ explicatione intelligebatur, ad quem effectum id factum fuisset; Si igitur Testator voluit nihilominùs d. declarationem adjicere, &, cum facillimè posset in illa exprimere alias fœminas descendentes, id facere omisit, dicendum est, eam declarationem præcisè adjecisse ad effectum restringendi provisionem illam, proximioritatis indultæ, beneficio filiarum dumtaxat, juxtà optimum *consil. Bald.* 362. *lib.* 4. *erga fin.*, ibi = *Sensus ergò est iste, non quod dictio includat Liberos remotioris gradus, nam, si hoc esset, verbum filiorum superflueret, & nihil operaretur, quod esse non debet* = *Rot. decis.* 179. *num.* 9.
10. *& seq. part.* 6. *rec.*, potiori verò jure sequenda videtur hujusmodi interpretatio, quia per 61
eam fit reditus ad jus commune, cujus dispositioni Testator se conformare voluisse præsumitur in casibus literaliter non exceptis, *Simon. de Pręt. de interpret. ultim. volunt. pag. mihi* 326. 62
num. 40., *Mantic. de conject. lib.* 8. *tit.* 8. *nu.* 5.

Longiùs profectò, quàm par erat, & Causæ necessitas exposcebat, immorati fuisse videri possumus in excludenda comprehensione neptum, & aliarum Descendentium sub d. particulari provisione factâ in foliis, testamento alligatis, quando id ultro admittere videtur ipsamet contraria decisio, dum illarum vocationem non ex dd. foliis, sed ex testamento desumit, ut in *§. Vis namque*; Verum non abs re ità egimus nec frustrà laborasse putamus in demonstranda tot rationibus, & argumentis hujusmodi exclusione, in qua momentum omne hujus Causæ consistere ex infra dicendis clarissimè percipitur; Fallitur enim contraria decisio, fundans voca-

omnibus Descendentibus , tunc quippe vale-
64 ret argumentum: in testamento vocantur fœminæ descendentes à proximioribus descriptis in foliis ; Inter proximiores autem , in foliis descriptos , numeratur etiam Balleonus , ergò D. Elisabeth descendens à Balleono est vocata ; At aliter res se habet,quando, ut in hypothesi , proximioritas in foliis donata, non est generalis , & perpetua pro omnibus , sed in litera specialis est , & temporalis favore filiorum dumtaxat , tali namque casu non valet argumentum prædictum , quia favore d. Elisabeth non verificatur, Balleonum esse connumeratum inter proximiores , ideòque deficit qualitas inductiva vocationis , quæ est proximioritas .

Ex eo autem , quod in testamento non fuerit restrictum commodum Legati ad solas filias,
65 sed ad ulteriores quoque Descendentes protensum , ut inquit contraria decisio , inferri quidem potest vocatio in genere, & in abstracto omnium fœminarum descendentium à Consanguineis , nominatis in foliis , sed non vocatio in concreto , quia illa restringitur ad quatuor fœminas proximiores dumtaxat , ut , benè distinguendo unam speciem vocationis ab alia , explicat *Rota d. dec.1. num.46. & seqq.* , *in Mantiss. ad clar. me. Card. de Luc. de Statut. success.* , ideòque non
66 sufficit pro Legato realiter assequendo allegare vocationem in genere , & in abstracto, nisi ulteriùs concurrat qualitas proximioritatis, sub qua fœminæ vocatæ fuerunt , *Menoch. cons. 79. nu.103.*, *Castill. contr. jur. tom.6. cap.136. n.68. & seq. cap. 180. num. 16.* , *Mierez. de majorat. part.2. quæst.6. nu.68.*, *Pegas. de majorat. part.2. cap.10. nu.1.* , *Larrea decis. Granaten.33. n.33.*, quam sanè qualitatem non probat D. Elisabeth, quia naturalem non habet , fictam verò per pri-
67 vilegium allegare nequit , dum intuitu filiarum dumtaxat indulta fuit ; Undè ipsa , quamvis exclusa dici non debeat , attamen , uti carens qualitate naturalis proximioritatis , non potest de prælatione contendere cum D. Maria, d. prærogativâ pollente , quia prælatio à Testatore data
68 proximioribus , si aliàs remotiores non excludit, supponit , illam esse prolatam omnibus Descendentibus, sed id nullo pacto probat ; vice autem versâ ex hactenùs dictis luculenter constat de illius restrictione ad filias tum ex natura dispositionis , tum ex proprietate verborum , tum ex specialitate rationis , tum demum ex voluntate Testatoris ; atque insuper addi potest , quod , cum ex his , atque etiam ex inter se pugnantibus decisionibus , dubia saltem reddita dici debeat proximioritas , à qua pendet prælatio D. Elisabeth , quippè quæ non ex litera testamenti , sed per interpretationem , desumptam ex conjecturis dumtaxat, elici potest, *Rot. coram* 69
Bich. decis.62. num.15. & seqq. , *coram Cerro decis.538. num.3. & seqq.* , *decis. 88. nu. 7. & seqq. inter collect. apud Palm.* , *in rec. dec. 279. nu.32. part. 6.* , firmantes, *dubium , & incertum semper esse id , quod ex conjecturis elicitur , quia contrariis conjecturis elidi facilè potest* ; nullo pacto ipsa concurrere poterit cum D. Maria , habente pro- 70
ximioritatem certam , & veram , & vincere illius vocationem expressam cum tacita conjecturali , dubia , & incerta : Id enim *nihil aliud* 71
esset, quàm , omissâ veritate , umbram sectari , & , neglectâ proprietate vocabuli , ad conjecturas se vertere , ut ait *Pegas. de majorat. tom.1. cap.6. num. 62. in fin. fol. mihi 394.* ; Rectè propterea obtinuit contraria regula , nimirùm , quod ex- 72
pressa vocatio vincit tacitam , quodque prælatio tribuenda semper est personis , expressè vocatis , & sub proprietate verborum comprehensis,omissis aliis , ad quas , nonnisi tacitè , & impropriè vocatio extendi potest , argumento *Text. in leg.* 73
omnia , quæ testamentis , alias leg. cum ita legatur 33. §. In fideicommissis ff. de legat. 2. , *Alexand. in leg. 1. ff. de verbor. oblig.* , *Cephal. cons. 158. num. 15.* , *Valenz. cons. 23. num. 143.* , *Menoch. de præsumpt. lib.4. præsumpt.87. num.2.* , *& præsumpt. 109. num. 22.* , *Molin. de Primog. lib. 1. cap.4. nu.32. & seq.* , *Pegas. de majorat. part. 2. cap.10. num. 3. & seqq.* , *Samiuiat. controv. 201. num.4. & seq.* , *Mans. consult.40. nu.10.* , *& alii in nostra 1. decis. §. Quemadmodum* .

Hæcque satis , superque sunt , ut quæstio hæc de-

VOTUM XXII.

1 *Dispositio* L. hac edictali Cod. de secundis nuptiis, *quando locum habeat vel non?* & nu. 2. & seqq.
2 *Conjux binubus prohibetur plus secundo Conjugi relinquere, quàm uni ex filiis prioris Matrimonii.*
3 *Si quid autem plus reliquerit, id habetur pro non scripto, ac filiis tàm primi, quàm secundi Matrimonii æqualiter defertur.*
4 *Sic etiam corruit institutio secundæ uxoris, facta cum onere restituendi filiis secundi Matrimonii.*
5 *Procedit nedum quoad illius institutionem, sed etiam quoad fideicommissum, eorum favore conditum.*
Declara, hæc locum habere, si aliquod uxori commodum indè obveniat, num. 23.
Si secus, sustinetur dispositio ejusmodi, n. 24.
6 *In dispositione, ex qua secundæ uxori nullum obveniat commodum, locum habere nequit prohibitio* L. hac edictali Cod. de secundis nuptiis.
7 *Dispositio ad commodum secundæ uxoris, & in fraudem* Leg. hac edictali *facta censetur, si ei, in viduitate permanenti, nedum Bonorum administratio, sed etiam dispositio fructuum hereditariorum relicta fuit.*
8 *Et, si in casu prædecessus filiorum, etiam proprietas ad illam pertinere potuisset.*
9 *Itemque, si commissa ei fuit filiorum tutela, cum plena liberatione à redditione rationis, & à reliquatus præstatione.*
Et quando eadem fraus excludatur? num. 16. & seqq.
10 *Prohibitio* L. hac edictali Cod. de secundis nuptiis *non sicut in testamento condito à Matre binuba, locum habet in altero condito à Patre binubo.*
Contrarium, quod æquè in utrisque locum habeat, num. 12. & 13.
11 *Pater binubus non ità facilè seducitur amore uxoris, ut ista amore viri in præjudicium filiorum prioris Matrimonii.*

... com. Trebell. *non fuit correctum* per Leg. hac edictali Cod. de secundis nuptiis.
21 *Prohibitioni* L. hac edictali Cod. de secundis nuptiis *non subjacet dispositio tendens ad filiorum, non ad Parentum commodum.*
Hæcque communis est opinio, & n. 22. & 24.
Procedit, sive purè, sive sub conditione eadem dispositio concepta sit, num. 27.
25 *Heres potiùs fiduciaria, quàm vera heres censenda est secunda uxor, quæ non ad sui, sed filiorum commodum fit instituta.*
26 *Heres eo modo institutus, ut nequeat suos facere fructus perceptos, atque integram teneatur hereditatem restituere, fiduciarius habendus est.*
28 *Heredi fiduciario usufructus expressè prohibitus censetur.*
29 *Heredi fiduciario, si pendente conditione substitutus decedat, non ideò hereditas adquiritur, sed hæc transmittitur ad substituti heredes.*
30 *Dispositio favore secundi Conjugis spem præferens succedendi, dumtaxat remotissimam, in fraudem* L. hac edictali *facta dici nequit.*
31 *Ex Tutoris officio non utilitas, sed potiùs onus, periculum, incommodum resultat, atque damnum.*
32 *Uxoris tutricis liberatio à redditione rationis fraudem non arguit, ac simulationem in præjudicium filiorum.*
33 *Testatores solent ad tutelam filiorum suscipiendam invitare uxores sub cautione rationis non reddendæ.*
34 *Liberatio Tutoris à redditione rationis, de scrupulosa dumtaxat intelligitur.*
Et reliquatus futurus non censetur Tutori remissus, nisi cessante dolo, ibid.
35 *Uxoris tutricis liberatio à rationis redditione nequit dici facta in fraudem filiorum, quoties ei Testator omne prohibuit commodum, ex hereditate percipiendum.*
36 *Textus in* Leg. hac edictali Cod. de secundis nuptiis *institutionem excessivam Patris binubi non annullat in totum, sed in eo, quod excedit.*

Jo-

lianica, falcidia &c., e, durante il tempo, che la detta Signora de Stales goderà della d. eredità, vuole il d. Testatore, che lasci nella massa della sua eredità la sua dote, la quale d. sua moglie hà gravato di mantenere, e alimentare li detti cinque figlioli, secondo la facoltà di d. sua eredità, sino che si maritino, o che si faccino di Chiesa, constituendoli delli Beni ereditari di detto Testatore una dote competente, e dopo, che averà maritato, o monacato le dd. Zitelle, sarà tenuta di lasciare il residuo della detta sua eredità al d. Signor Pietro Pergounx loro figliolo.

Ulterius gravavit D. Alicem ad solvendum onera hereditaria cum fructibus, & usufructu suæ hereditatis, nec non conficiendum inventarium domesticum, tribuendo eidem facultatem vendendi, & alienandi fructus, & mobilia hereditaria, cum onere tamen ea reinvestiendi ad commodum d. suæ hereditatis.

Et tandem, benè cogitans, Margheritam, & Urbanam adhuc ætatem pupillarem non excedere, commisit earum tutelam D. Alici, cum liberatione ab omni redditione rationis, & præstatione reliquatus, quem ipsi jure Legati reliquit.

Decessit Testator anno 1654.; delatâque hereditate ad D. Alicem, nulla ei, quamdiù vixit, hujusmodi testamenti facta fuit controversia, sed, cum aliquot post annos etiam ipsa obiisset, scripto sibi herede Petro Pergounx filio suo, heredes Margheritæ filiæ, ex priori Matrimonio susceptæ, conquesti fuerunt, Testatorem, novercalibus illecebris inductum, modo prædicto disponendi fraudem fecisse *Legi hac edictali C. de secundis nuptiis*, ideòque orta fuit quæstio in-
1 ter illos, & D. Petrum, an in præsenti intraret censura d. *Legis*, super qua quæstione mihi, pro veritate consulto, dubitari posse videbatur, locum habere præfatam edictalem sanctionem,
2 quoniam in ea expresè prohibetur Conjux, transiens ad secunda vota, illo titulo plus relinquere secundo Conjugi, quàm uni ex filiis prioris Matrimonii, ità ut, si secus disponat, id, quod plus reliquerit, vel donaverit etiam, quantum-

contrariis fundamentis, *cons. 250. à nu. 17. usque in fin. lib. 2., Cancer. variar. resol. part. 3. cap. 15. num. 339. & 345.*, ubi in quadam facti contingentia ita se respondisse, testatur.

Neque ab hac justa, æquissimaque edictali prohibitione discedi posse, dicebatur sub præte- 6
xtu, quod D. de Stales heres instituta cum onere restituendi, nullum senserit commodum ex hujusmodi institutione, nam, cum ipsa non fuerit gravata onere restituendi filiis statim, & purè, sed sub conditione, scilicet in casum obitus, vel transitus ad secunda vota, nec illi fuerit interim prohibitus ususfructus, innegabile quidem 7
est multiplex commodum, & emolumentum, quod exindè eidem resultavit, vel resultare potuit, tum quia, quamdiù vixisset, & in viduitate permansisset, gaudere poterat nedum administratione omnium Bonorum, sed etiam dispositione fructuum hereditariorum, quod importare commodum considerabile, & sufficiens ad reddendam totam dispositionem suspectam de fraude, adnotant *Surd. d. cons. 250. num. 29. lib. 2., Fontanell. de pact. nuptial. claus. 5. glos. 8. part. 4. sub nu. 82. vers. secus, si non tantùm casu, Hodiern. in suo particulari tract. ad leg. hac edictali quæst. 28. ex num. 19. cum seqq., & signanter num. 23. & 36., cum aliis adductis per Rotam in d. Avenionen. hereditatis §. Fortiùs autem coram R.P.D. Ansaldo*, tum etiam quia, si fortè filii, quibus facienda erat restitutio, decessissent, an- 8
tequam diem suum obiret D. de Stales eorum Mater, vel ad secunda vota migraret, certè ipsa remansisset irrevocabiliter domina totius substantiæ rerum, & proprietatis, ex quo magis suspectam reddi controversam dispositionem, & factam censeri ad excludendam provisionem *Leg. hac edictali*, animadvertunt *Surd. d. cons. 250. num. 34., & Hodiern. in d. Leg. hac edictali dicta quæst. 28. num. 23. & seqq.*, ubi ceteri concordan., tum denique, quia D. de Stales com- 9
missa fuit tutela duarum suarum filiarum, cum plena liberatione à redditione rationis, & à præstatione reliquatus, undè manifestum fit, Testatorem unicè respexisse ad commodum, & utili-

13 novi Conjugis injuriam adversus Liberos suos testamentis inducant, ut, explicando *Text. in dicta leg. hac Edictali*, observant *Lancellot. Gall. consf.18. num.50.*, *Simon. de Praet. de interpret. ultim. volunt. lib. 7. interpret. 1. dub. 1. num.79.*, *Thesaur. decis.170. sub num.5. vers. 4. facit*, *Rot. decis.432. nu. 2. part.1. divers.*, quæ sanè ratio cum æquè procedat in Matre, ac in
14 Patre, dum quotidiè experimur, Patres, novercalibus delinimentis irretitos, compelli judicium ferre contrà proprium sanguinem, filiosque exheredare, ut ait *Text. in leg. non est enim 4. de inoffic. testam.*, sequitur, in utroque procedere debere eamdem Legis dispositionem, ut,
15 reprobato in specie *Hodiern.* superiùs allegato, de veriori, & magis communi testantur, *Ludovic. Bell. consf.81. num.18.*, *& consf.84. ex nu. 4.*, *Fontanell. de pact. nuptial. clausf. 5. Gloss. 8. part.4. num.14.*, *& 15.*, *de Marin. resolut. jur. lib.1. cap. 274. ex num. 12.*, *cum seqq.*, *Capyc. Latr. consult.118. ex num.1. ad 10.*, *Ricc. in addit. ad Franch. decis. 583. sub initium vers. item adde*, *Rovit. decis.12. num.10.*, *& seqq.*

Verùm, etsi hæc omnia maximè urgeant, adhuc tamen verius esse censerem, testamen-
16 tum, de quo agitur, non subjacere dispositioni *dict. leg. hac Edictali*, quia, si rectè perpendantur omnes prædicti testamenti partes, illæ quidem præseferunt, Testatorem valdè confidisse de secunda uxore, sibi benè nota, ejusque operâ, & ministerio uti voluisse, ut per illam omnia Bona sua pervenirent ad filios, ex ea susceptos, nullatenùs verò, ut ipsa aliquid exinde commodum, seù emolumentum sentiret, quod neutiquam repugnare videtur *dict. leg. hac Edictali*, quæ tantùm prohibet, ne Pater bi-
17 nubus plus conferat secundæ Conjugi, quàm uni ex filiis prioris Matrimonii, non autem vetat, quod possit plus dare filiis ex secundo, quàm aliis, ex priori Matrimonio procreatis, dum-

dicitur : *Sulpitius Marcello salut. &c. Mulier, quæ ad communem filium volebat, qui in potestate Patris erat, post mortem Patris fundum pervenire, eum Patri tradidit, ut post mortem restituatur filio, quæro, an donatio tibi videatur, ut nihil agatur, an valeat quidem, sed mulieri potestas detur, si voluerit, eum repetere, respondit : si color, vel titulus (ut sic dixerim) donationi quæsitus est : nihil valebit traditio, idest, si hoc egit Mulier, ut aliquid ex ea re interim commodi sentiret Maritus : alioquin, si solo ejus ministerio usa est, & id egit, ut vel revocare sibi liceret, vel ut res cum omni emolumento per Patrem postea ad filium transiret, cur non id perindè sit ratum, ac, si cum extraneo tale negotium contraxisset ? hoc est extraneo in hanc causam tradidisset* = idemque, Legem hanc summoperè commendando, probant *Facbin. contr. jur. lib.3. cap.66. per tot.*, *Cancer. var. resolut. part.3. cap.15. num.341.*, *Tondut. resolut. Civil. part.1. cap.50. num. 47.*, ubi, quod tali casu non habet locum dispositio *leg. hac Edictali quæst.1. num.67.*, *& 71.*, & in terminis est alter *Text. in leg. Mulier quæ in princ. ff. ad sen. Consf. Trebell.*, ubi sustineri pariter, respondit *Ulpian.* fideicommissum injunctum secundò 19
viro à muliere, secundò nubente, in beneficium filiorum collatum in tempus, quo sui juris existerent, ut ibi adnotant *Angel.*, *Paul. de Castr.*, *Raphael. Imol.*, *& Alexander*, dicen- 20
tes, *Textum* istum non fuisse correctum per dictam *legem hac Edictal.*, quia commodum non Marito sed filiis querebatur, & sequitur *Ber-* 21
trand. in repetit. dictæ legis hac Edictali sub initium num. 56. vers. tertiò Baldus, ubi commu- 22
nem hanc opinionem esse, dicit *Hodiern. ad eamdem leg. quæst. 1. num. 68.*, *& quæst. 28. à nu.1. & seqq.*, *Mart. voto Pisan.67. nu.20.*, *& 21.*

Quibus non adversantur auctoritates in contrarium adductæ, firmantes, quod non valeat institutio facta ad favorem secundi Conjugis, cum

inventarium domesticum, tribuendo eidem facultatem vendendi, & alienandi fructus, cum onere tamen illos reinvestiendi ad commodum suæ hereditatis, undè evidens, & apertum fit, hanc secundam Conjugem non ad sui commo-
25 dum, sed filiorum fuisse institutam, itaut ipsa dicenda sit heres fiduciaria, seù potiùs nuda ministra, & executrix voluntatis Testatoris, & consequenter præfata dispositio non cadat sub censura dictæ *legis hac Edictali*, ut, omissis generalibus, in terminis docuit *Fontanell. de pact. nuptial. clauf.5. Gloss. 8. part. 4. à num. 74., & seqq.*, qui, licèt loquatur de Conjuge non habente, nisi filios prioris Matrimonii, attamen non movetur ex hac circumstantia, sed ex eo, quod secunda uxor, prout in hypothesi, fuerit heres instituta, cum onere restituendi filiis integram hereditatem, prætereaque nequiret fru-
26 ctus interim perceptos suos facere, ullam quartam detrahere, & aliquod emolumentum ex heredis institutione percipere, proindeque heres fiduciaria, & potiùs ut custos Bonorum, & ministra, quàm uti vera heres electa censeretur, & sequitur *Hodiern. ad dict. leg. hac Edictali dict. quæst. 28. num. 30.*

Quapropter non obstat, quod non purè, sed sub conditione facienda esset restitutio, ut enim redargui possit dispositio, in qua heres instituta reperiatur uxor cum onere restituendi, solùm attenditur, an ipsi ex tali institutione aliquod commodum, seù emolumentum acquiratur, undè fraus commissa censeatur, cessan-
27 te autem, prout in præsenti, acquisitione cessat fraus, & consequenter parvi refert, quod purè, vel sub conditione fideicommissum datum videatur, sed in utroque casu dispositio sustinetur, & valet, ad firmata per *Bald. in dicta leg. hac Edictali in lectura nova num. 4. vers. nunc statim succedit, & Surd. dicto cons. 250. nu. 22., in contrarium allegat., Fontanell. loco mox citato num. 2., Hodiern. dict. quæst. 28. nu. 27. & 28., & num. 33.*

Prout etiam non relevat, quod, pendente conditione, secundæ uxori non fuerit expressè de Fideicommiss. [illegible] num. 19., & [illegible] nis *Fontanell. dict. clausul. 5. Gloss. 8. part. 4. nu. 83., & Hodiern. dicta quæst. 28. num. 27., & 28.*

Præterea hujusmodi spes succedendi, quatenus filii decessissent antequam obiret eorum 30
Mater, erat incerta, & remotissima, ac de facili poterat evanescere, prout evanuit, proindeque eam parvi faciendum esse in hac materia *leg. hac Edictali*, dixit *Rota in rec. decis. 381. num. 3. part. 4. tom. 1.* Et sanè quis umquam recto sensu præditus, affirmabit, Parentem in fraudem Legis, & contra naturalem pietatem, quâ fertur erga Liberos, respexisse ad eum tristem eventum, quo quinque filii prædecessissent Matri, ut hoc casu hereditas libera ab omni onere apud eam remaneret.

Minus verò officit, quod secunda uxor fuerit deputata Tutrix duarum suarum filiarum, quia nulla exinde ei resultare poterat utilitas, sed po- 31
tiùs onus, periculum, incommodum, & damnum, ex deductis per *Card. de Luc. de Tutor. disc. 21. num. 10., & latè Montan. de Tutel. cap. 26. per tot., signanter num. 13., & num. 17., & seqq.*

Neque ex eo, quod Testator illam liberaverit à redditione rationis, & reliquatus, rectè arguitur fraus, & simulatio, sed solùm infer- 32
tur, illum plurimùm confidisse de illius probitate, & fide, & hæc non est nova, & insolita cautela, sed consueta formula, sub qua omnes ferè viri invitant uxores ad suscipiendum onus 33
nimis grave tutelarum, & administrationum, ut patet ex *decisione* edita *in Romana multiplicorum 17. Aprilis 1693. coram R. P. D. Caprara, & in Cesenaten. redditionis rationis 6. Aprilis 1696. coram R. P. D. Priolo, & alibi passim.*

Replicatio autem, quod potuisset uxor fructus Bonorum Pupillorum dissipare, deindeque se tueri liberatione, à Marito sibi legatâ, nullius est roboris; præter quam quod enim quæli- 34
bet liberatio intelligitur dumtaxat de scrupulosa, non autem de reali, & legitima, & reli-
qua-

veniat, ut, considerando verba *Text. in dicta leg. hac Edictali*, ibi = *quantum ad unumquemque pervenerit &c.* = probat *Ripa* ibi *num* 12., & tradunt *Bertrand. in eadem leg. hac Edictali §. Si verò num.*2., *Hodiern. ibidem quæst.* 28., *&* *quæst.*29. *per tot.*, *Cancer. var. resolut. part.* 3. *cap.*2. *sub num.*181., *Fontanell. de pact. nuptial. dict. clauf.*5. *gloss*8. *part.*4. *num.* 17., *Rocc. select. jur. cap.*51. *num.*19., *Rot. decis.*712 *part.* 1. *divers.*, *coram Bich. decis.*460. *num.* 41., *&* *in rec. decis.*381. *num.*4. *part.* 4. *tom.*1., *&* *decis.* 732.*num.*25., *&* *seqq. part.*18. *tom.*2.

Brittinorien.

Filio, ab intestato sinè Liberis decedenti, Mater, si sola ex Ascendentibus superstes sit, in universum succedit, concurrentibus etiam fratribus, aut sororibus, quoties ex utroque latere non sint conjuncti; Et quid de Legitima ei debita in Bonis filii, cum testamento præmortui, quando scilicet tertia tertiæ vel tertia totius esse debeat? Uxori heredi usufructuariæ, ex præcepto restituendi ejus filiabus omnia Bona, *che si troveranno in essere*, non censetur à Testatore impartita alienandi facultas. Mulieri post solutum morte viri Matrimonium competit electio Bonorum, super quibus dotale creditum possit consequi. Dotes filiabus Testatoris solutas, ejus uxor heres usufructuaria detrahit ab illius hereditate; non ita filius, heres proprietarius. Impensæ, & meliorationes ab usufructuario factæ, an, & quando reficiendæ sint?

testamento, num.7.

5 Statutum Urbis 146. *Matrem ab intestata filii successione ob existentiam fratrum masculorum excludit, Legitimá tamen eidem reservatá.*

6 *Mater ab intestata filii successione ob existentiam fratrum masculorum à Statuto exclusa, præterquam à Legitima, hoc nomine, nonnisi tertiam tertiæ potest prætendere.*

8 *Legitima Matris in Bonis filii, cum testamento præmortui, tertia totius debet esse.*

Neque in concursu extranei heredis minui illa potest, num.9.

Minùsque, ad eam minuendam, partem facere possunt alii filii, num.10.

Declara, id procedere, si vel præteriti, vel exclusi fuerint, non, si secus, num.12.

Hoc enim casu ejus Legitima censenda est tertia pars portionis, ipsi ab intestato debitæ, non tertia totius, num.13., & 17.

Atque hæc est inconcussa Doctorum, & Sacræ Rotæ *opinio*, ibid., *&* num.14.

9 *Fratres, aut sorores præteriti, aut exclusi in testamento fratris ad successionem adspirare nequeunt, nisi, quum turpis persona est instituta.*

11 *Iidem præteriti, aut exclusi, prò mortuis habentur.*

15 *Legitima nil aliud est, quàm certa, statutaque portio partis hereditariæ, ab intestato obvenientis.*

18 *Legitima amplior esse nequit portione hereditariá, ab intestato debitá.*

19 *Aliàs Patri imputari posset, cur intestatus non decessisset, id quod absurdum est.*

20 *Fideicommissi restitutione ordinatá quoad Bona, quæ superfuissent, impartita here-*

test.

27 *Nec proprietatem distrabere valet; quam proprietario reservare tenetur.*

Immò nec illam pignorare, ibid.

28 *Usufructuariæ uxori, ex præcepto restituendi ejus filiubus Bona omnia*, che si troveranno in essere, *nequit per hæc verba concessa dici alienandi facultas.*

29 *Quoties præsertim adposita illa appareant ad modum dumtaxat, & quantitatem usufructus designandam.*

Et ex quibus id valeat desumi? num. 30., & seq.

30 *Verba in eo sensu accipienda sunt in posteriori testamenti parte, quo illa Testator in superiori accepit.*

31 *Pars una testamenti aliam declarat.*

33 *Verba intelligenda sunt juxta mentem, voluntatemque proferentis.*

34 *Non mens verbis, sed verba menti famulari debent.*

35 *Tametsi ab eorum significatione recedendum esset.*

36 *Alienandi facultas usufructuario concessa, nequit de proprietate intelligi.*

37 *Usufructuario concessa alienandi facultas, nequit eum proprietarium constituere.*

38 *Mulieres non debent indotatæ remanere.*

39 *Mulieris favore hypothecata sunt omnia viri Bona.*

40 *Mulieri datur electio Bonorum, super quibus dotale creditum consequatur.*

41 *Creditor habens obligata omnia Debitoris Bona, hypotecariâ actione potest quæcumque persequi.*

42 *Dotare filias Patris officium est, non earum fratris.*

43 *Limita, si Patris heres ille sit.*

44 *In filium, absque aditione expressâ, dominium rerum continuatur ministerio Legis.*

45 *Et, nisi de abstensione doceatur, adita ab eo hereditas præsumitur.*

remaneat hereditariis debitis.

54 *Usufructuarius compelli nequit ad solvenda hereditaria onera.*

Contrariam Bartoli *opinionem, pharisaicam appellant Doctores relati* num. 55.

56 *Procedit de usufructuario tàm particulari, quàm universali.*

57 *Usufructuarius hereditatem non adit, neque in ipsum transeunt jura, & actiones tàm activæ, quàm passivæ.*

58 *Usufructuarius loco Legatarii habetur.*

59 *Heres proprietarius habetur, ac si heres ab initio fuerit, licèt invitatus post usufructuarii dumtaxat obitum.*

60 *Usufructuarius singularis successor est; proprietarius verò heres personam Defuncti repræsentat.*

Hic autem, non ille, Defuncti æs alienum, tenetur solvere, ibid.

61 *Usufructuarius annua dumtaxat Legata, ac debita solvere tenetur.*

Ea enim ex fructibus solvenda sunt, ibid.

62 *Aliorum autem debitorum onus ad eum non pertinet, nisi urgeat voluntas Testatoris, ex conjecturis, ac præsumptionibus elicita.*

63 *Dos eodem jure censetur, quo alia Defuncti debita.*

65 *Ad usufructuarii onus pertinet ædium refectio.*

66 *Ita ut possit ab usufructu submoveri, si eas reficere nolit.*

67 *Cogendus autem non est, solùm si paratus sit usumfructum dimittere.*

Declara hæc non procedere in impensis necessariis, vel etiam utilibus, num. 69.

Has enim si fecerit, repetit à Proprietario, num. 70.

Stante etiam contrario pacto, num. 71.

Quæ tamen de impensis magnis, non autem de modicis intelligenda sunt, num. 76.

68 *Usufructuarius facere debet, quod diligens Paterfamilias in re sua facit.*

69 Ex-

dabitur repetitio ejus, quod modicam excedit impensam.

80 *Dotium à Patre solutarum alia non est habenda ratio in detrahenda filio Legitima, nisi minoris diminutionis patiendæ ab hereditate ex earum caussa.*

81 *Illæ enim si non essent solutæ, priùs ab asse hereditario detrahendæ essent, quàm Legitima filio assignaretur.*

82 *Legitima filio, non debetur, nisi post soluta omnia paterna debita.*

BON. mem. Fabius de Salvis anno 1609. postremum condidit testamentum, in eoque heredes instituit Fabium, & Franciscum Hiacynthum filios suos, ordinatâ inter ipsos reciprocâ substitutione in casu obitus alterutrius absque filiis; Utroque autem obeunte absque filiis, & Descendentibus, substituit Agnatos transversales de sua domo Salvorum; Verùm, ordinatis anno 1611. codicillis, revocavit substitutionem factam favore Vincentii Salvi, ex fratre nepotis, omnemque aliam, præter illam filiorum, ac descendentium ex suis filiis, quos tamen, si sinè sobole aliquando decedere contigisset, mandavit ex suis Bonis erigi in Civitate Brittinoriensi Patria sua Monasterium Monialium, nuncupat. le Cappuccine.

E vivis erepto Fabio Testatore, decessit postmodùm etiam Franciscus Hiacynthus alter ex jus filiis, absque prole; Fabius autem Jun. unicum suscepit filium, nomine Honuphrium, quem heredem universalem reliquit, eoque sinè filiis deficiente, ratum habuit, confirmavitque testamentum paternum.

Honuphrius prædictus primis sese nuptiis conjunxit cum Livia Merenda, ex qua suscepit quatuor filias, quarum prima Cœlesti sponso se devovit, reliquæ carnalibus se nuptiis implicuerunt. Defunctâ Liviâ, transiit Honuphrius ad secunda vota cum Julia Gajani, ex qua sustutus sum sententiam meam dicere prò veritate, & primo loco.

Quanta esse debeat Legitima Matris in Bonis filii prædefuncti?

Secundò, an ex eo, quod Testator filio suo in proprietate substituerit filias, illis verbis = *nel mio avere, che si troverà in essere* =, dici possit uxori suæ usufructuariæ facultatem concessisse alienandi Bona prò suis indigentiis, ità quidem, ut fideicommissum ordinatum censeatur super Bonis dumtaxat, quæ remanserint?

Tertiò, an uxor habeat electionem Bonorum, quæ ipsa retinere velit, tum prò suis dotibus, tum prò quantitate Legitimæ ipsi debitæ?

Quartò, an dotes post obitum Testatoris à Fabio Nicolao filio, & à D. Virginia Matre cum fructibus hereditariis solutæ sororibus, ac respectivè filiabus, referendæ sint ad creditum filii, ac Matris, ita quidem, ut ista tàm ex jure proprio, quàm ex persona, & jure filii, cujus est heres ab intestato, illas detrahere possit ab asse hereditario Honuphrii Testatoris?

Quintò, an debita hereditaria, à Matre, & filio soluta cum fructibus hereditariis, cedere debeant utriusque credito?

Sextò, an impensæ, & meliorationes necessariæ ab herede usufructuaria factæ prò reparandis domibus, & conservandis Bonis, refici debeant ab heredibus proprietariis?

Septimò denique, an in æstimatione assis hereditarii ad effectum detrahendi Legitimam computandæ etiam sint dotes, ab Honuphrio Patre solutæ filiabus?

Injuncto itaque operi manum admovens, remque à primo Dubio repetens, animadverto, frustra quæri de quantitate Legitimæ, & Legitimæ nomen frustra usurpari in casu nostro, in quo Fabius Nicolaus filius ab intestato decessit; In hac quippè hypothesi justum locum sibi vindicat dispositio famigerati *Textus in Auth.* *Cod.*

3 re.; Hoc, inquam, omninò, illud certi, exploratique juris est, quod, cum sorores Fabii Nicolai ex uno tantùm latere ipsi conjunctæ reperiantur, concurrere nullo pacto possunt cum D. Virginia Matre, cum ad hunc effectum fratres, sororesve debeant esse ex utroque Parente conjuncti Defuncto, ut inquit *Text. in dict. Auth. Defuncto Cod. ad Senat. Consult. Tertyll.*, ibi = *Sed si cum Parentibus fratres, & sorores, utrinque Defuncto conjuncti, supersint; vocantur cum Ascendentibus gradu proximis, itaut viriles portiones fiant* = Et *in Auth. de hered. ab intest. venien. §. Si igitur*, ibi = *Si igitur Defunctus Descendentes quidem non relinquat heredes, Pater autem, aut Mater, aut alii Parentes eis supersint, omnibus ex latere cognatis hos præponi, sancimus, exceptis solis fratribus, ex utroque Parente conjunctis Defuncto* = & infrà *vers. si verò*, ibi = *Si verò cum Ascendentibus inveniantur fratres, aut sorores ex utrisque Parentibus conjuncti Defuncto, cum proximis gradu Ascendentibus vocabuntur* =.

Atque hæc quidem adeò vera sunt, ut, nullo
4 lo existente testamento, de quantitate Legitimæ, Matri debitæ, quæratur uno dumtaxat casu, quando nempè Statutum aliquod excluderet Matrem à successione filii prædefuncti ob existentiam fratrum masculorum ejusdem, reservatâ
5 tamen ipsi Matri Legitimâ; Prout in terminis *Statuti Urbis*, id ipsum disponentis *lib. 1. cap. 146.*, disceptari olim consuevit, quanta esse debeat talis Legitima, quam postmodum *Sacra*
6 *Rota* respondit esse tertiam tertiæ, hoc est illius portionis ab intestato obvenientis Matri, nisi fuisset exclusa, ut videre est in *Romana Legitima 2. Aprilis 1688. §. Firmato, & §. Atque hinc coram R̃mo Molines*, ibi = *Atque hinc erronea visa est Peritia, dum calculavit hanc Matris Legitimam in scutis 449.; nam Statutum lib. 1. cap. 146., licèt excludat Matrem à successione filii, stantibus fratribus, præterquam à Legitima, hac tamen remanet in tertia illius portionis*, nem, unà cum Matre concurrerent, nisi omninò præteritæ, vel aliter exclusæ reperiantur, 8
receptior apud Tribunalia videtur opinio *Butrigarii, quæst. 6.* affirmantis, Legitimam Matris esse tertiam totius hereditatis, ut, articulo maturè discusso, responsum fuit in *Romana de Menicbellis impress. post Merlin. de legit. decis. 37.*, & dictum etiam fuit in *Asculana Legitima post eumdem Merlin. decis. 39. num. 14.*, ob duplicem æquè validam rationem, tum scilicet, quia tali casu fratres, & sorores, attento testamento, obtendere nequeunt aliquam spem succedendi 9
in Bonis fratris, vel sororis testantis, nisi unico casu, quando videlicet instituta esset turpis persona, quâ turpis personæ institutione deficiente, cum fratri, & sorori sublata sit spes omnis succedendi, omnisque eorum concursus ad successionem cum Matre, hinc sequitur, quod, cum Mater reperiat se solam aptam ad succedendum in universa hereditate, illius Legitima debeat esse tertia totius hereditatis, nec minui possit propter successionem extranei heredis in- 10
stituti, *Bald. in leg. Pater filium num. 7. ff. de in offic. testament.*, *& in Auth. novissima num. 10. Cod. eodem tit.*, *Castrens. cons. 286. num. 2. vers. in quinto casu lib. 1.*, *Gabriel. cons. 94. num. 19. lib. 1.*, *Marescot. variar. resolut. cap. 10. num. 1., & 2. lib. 1.*, *Merlin. de legit. lib. 1. tit. 4. quæst. 7. num. 11. vers. Prima est, & post eumdem dict. decis. 37. num. 2., & 3.* Tum etiam quia fratres, & sorores præteriti, vel aliàs quomodocumque 11
exclusi, habentur prò mortuis, ideoque, sicuti admitti nequeunt ad partem, ità etiam nec partem Matri facere possunt prò diminuenda ejus Legitima, ad *Text. in leg. Pater filium ff. de inoffic. testament.*, *leg. unic. §. In primo, & §. Prò secundo Cod. de cadue. tollen. §. Sed nostra institut. de success. libert.*, *Peregrin. de Fideicomm. artic. 38. num. 3., & 13. vers. secundo frater*, *Merlin. de legit. lib. 1. tit. 4. quæst. 7. num. 11. vers. secunda ratio est*, *Rot. post eumdem decis. 37. num. 4., & 5.*

Ve-

..., coram ... *Emerix. decis.495. num. 1. & seqq.*, *coram Dunoz. jun. decis. 308. num. 1. & seqq.*, *coram Priol. decis.268. num.2.*, *in recent. decis.219. num.2.*, *& seqq.*, *& num.5. part.6.*, *decis.491. num.3.*, *& seqq. part.13.*, *& in celebri Romana*, *seù Januen. Legitimæ impress. post Torr. de success. in Majorat. Ital. lib.3. decis. 36. per tot.*, *& præcipuè num.3.*, quo loci dicitur, hanc esse inconcussam Doctorum senten-
14 tiam, & Sacræ *Rotæ* opinionem, & *num. 21.*,
ubi repetitur, Sacram *Rotam* in hanc semper sententiam constanter ivisse, *& decis.48. num.1. & seqq.*, *& decis.58. num. 2.*, *& seqq. & decis. 68.*, *& duabus seqq. inter impress. ad ornat. clar. mem. Card. de Luca de testament.*, *& in Mantiss. ad eumdem sub eodem titul. à decis.26. usque ad decis.32.*, *& præcipuè decis.30. num.3.*, ubi, quod hoc casu opinio *Bartoli* est communiter recepta, *& cor. Benincasa dec.77. nu.4.*

Quæ porrò communis Doctorum, & Tribunalium traditio innixa est rationi, desumptæ ex
15 ipsa Legitimæ definitione, quæ nihil aliud est, quàm certa, statutaque portio partis hereditariæ ab intestato obvenientis, per *Text. in leg. Papinianus 8.§.Quoniam autem quarta ff.de inoffic. testament.*, *leg. quoniam in prioribus 3.*, *& Authent. novissima Cod. eodem*, *Merlin. de legitim. lib.1. tit.4. quæst.7. num.1. 2.*, *& seqq.*, *& alii passim*, quo fit, quod, si Mater succedens cum fratribus, vel sororibus, Defuncto utrin-
16 que conjunctis, non totam hereditatem ab intestato obtineret, sed æqualem dumtaxat portionem cum illis, *Authenth. defunct. Cod. ad Senat. Consult. Tertyll.*, Ità quoque cum agitur de constituenda Legitima Matris in causa testa-
17 ti, existentibus, & concurrentibus cum effectu fratribus, vel sororibus Defuncti, illius Legitima censenda erit tertia pars portionis debitæ ab intestato, non tertia totius hereditatis, ut ad

nem *Bartoli* sequuntur, ut, post ipsum *Bartol. in dict. leg. Pater filium num.8. vers. Præterea*, videre est apud *Riminald. jun. cons. 405. num. 9.*, qui dicit, hoc fundamentum esse solidissimum, *Merlin. de legitim. lib. 1. tit. 4. quæst. 7. num. 4. & seqq.*, *Marescot. variar. resolut. lib. 1. cap. 10. num. 17. vers. secundum absurdum esset*, *Thesaur. decis. 172. nu.5.*, *Rot. post Merlin. de legit. decis. 39. num.4. vers. considerabant etiam*.

Expediti à primo Dubio, progredimur ad secundum, quo quæritur, *an ex eo, quod Honuphrius Testator Fabio Nicolao filio suo in proprietate substituerit filias, illis verbis = nel suo avere, che si troverà in essere =, dici possit, quod uxori suæ usufructuariæ facultatem concesserit alienandi Bona pro suis indigentiis ità quidem, ut fideicommissum ordinatum censeatur super Bonis dumtaxat, quæ remanserint?* Profectò primo rei obtutu respondendum videretur, vigore talis di- 20
spositionis impartitam fuisse D. Virginiæ facultatem distrahendi Bona, modò id bonâ fide, & pro suis indigentiis, non dolosè, & animo intervertendi fideicommissi faciat, ex aperta censura *Textus in leg.Titius 54.ff.ad Senat. Consult. Trebell.*, ibi = *Titius rogatus est, quod ex hereditate superfuisset, Mævio restituere, quod medio tempore alienatum, vel diminutum est, id quandoque peti non poterit, si non intervertendi fideicommissi gratiâ tale aliquid factum probetur* =, & tradunt *Decian. respons.27. num. 13. lib. 3.*, *Menoch. cons.356. num.12.*, *& cons. 1091. num. 2.*, *Capyc. latr. consult. 60. num. 2.*, *Altograd. jun. contr. 48. num. 50.*, *Rot. inter collect. per Torr. de Primogen. Ital. part.3. dec.11. nu. 34. & 35.*, *coram Merlin. dec.459. num.3. & seq.*, *& coram R.P.D. Ansald. dec. 21. num. 12.*; Qui quidem
animus intervertendi fideicommissum cum non 21
præsumatur, de eò clarè docere debet substitutus,

1714. *§. Eoque validius coram R. P. D. meo Falconerio*, &, distinguendo inter expressam alie-
24 nandi facultatem, & tacitam resultantem ex præcepto restituendi, quod supererit, observant *Jason. cons.129. per tot. lib.5.*, *Gabriel. cons.99. num.33. lib.2.*, *Surd. cons.10. num. 20. & seqq.*, *& cons.96. num.26.*, *Menoch. cons. 1006. nu. 34. & seqq. & de præsumpt. lib.4. præsumpt.188. n.8.*, *Peregrin. de Fideicom. art. 40. num.46. & seqq.*, *Fusar. de substit. quæst. 536. num. 1. & 3.*, *Rot. in rec. decis. 167. num. 38. & 39. part.5.*, *coram Priolo decis.124. num. 18.*, *& novissimè in Bononien. evictionis super cautela Angeli 2. Julii 1714. §. Hæc libera coram R. P. D. meo Falconerio*.

Verùm enim verò, tametsi hæc, uti solidissimis Juris principiis innixa, plurimùm urgere vi-
25 deantur, nihilominùs tamen, si res accuratiùs expendatur, hypothesi nostræ applicari nullo pacto posse dignoscentur; nam, si D. Virginia non jam heres proprietaria, sed usufructuaria dumtaxat relicta fuit, quonam colore, aut quâ justâ ratione dicamus, factam eidem fuisse pote-
26 statem alienandi Bona contra naturam, essentiamque ususfructus, quæ in eo sita est, ut usufructuarius solis fructibus uti, frui possit, ad *Text. in Leg. usufructu 7.*, *Leg. item si fundi 10.*, *leg. si pendentes 34. in princ.*, *leg. si Dominus 79.*, *& priùs Leg. arbores 66. §. Quidquid*, *& Leg. usufructuarium 69. ff. de usufr.*, *& quemad. quis utat. fruat.*, *Cujac. oper. prior. tom. 1. fol. mihi 1253. lit. D.*, *& tom.3. lib.15. observat. fol.462. lit.B.*, *Rot. coram bon. me. Emerix. jun. dec.899. num.7.*, *& in Romana Evictionis Locorum Montium 11. Decembris 1713. §. Quod perspicuè ad med. coram R.P.D. Falconerio*; At non etiam, ut proprietatem, substantiamque distrahere va-
27 leat, quam sarctam, tectam servare, ac tueri debet proprietario, ex censura *Textus in Leg. 1. Leg. item si fundi 10. §. Seminarios*, *Leg. si cujus 15.*, *Leg. æquissimum 17. §. Fructuarius*, *Leg. sed etsi quid 19. in princ.*, *Leg. si pendentes 34.*, ibi-

e figliolo morisse, o mancasse, che Dio benedetto non lo permetta per sua infinita misericordia, senza successione, o figli legitimi, e naturali, e che sopravivesse la Signora Virginia sua madre, intendo, e voglio, ch' ella resti usufruttuaria, sua vita durante, facendo però sempre vita vedovile, di tutti li miei Beni, che si troveranno in essere =; At verò, sicuti in hoc testamenti loco vigore prædictorum verborum nulla profectò data dici potest facultas alienandi heredi usufructuariæ, 29
cum verba mox relata apposita unicè fuerint ad designandum modum, quantitatemque ususfructus; ita virtute eorumdem verborum nulla dici debet concessa facultas alienandi sortem, substantiamque Bonorum in inferiori testamenti parte, hanc interpretationem exigente duplici æquè certissimâ Juris nostri regulâ, quarum 30
primâ traditur, quod accipienda sunt in eum sensum, in quem aliàs Testator accepit, per *Text. in leg. heres meus 100. §. 1. ff. de legat. 3.*, *Leg. si ex pluribus 89. ff. de solution.*, *Bartol. in leg. Centurio num. 27. ff. de vulgar. & pupillar.*, *Mantic. de conject. lib.3. tit.9. num. 3.*, *& lib. 6. tit.13. nu.5. vers. illud*, *Peregrin. de Fideicomm. artic.11. num. 7.*, *Torr. de majorat. Ital. part. 1. cap.39. num.31.*, *& cap.41. §.5. num.57.*, *Mans. consult.103. num.6. vers. consuetudo autem lib.9.*, *Calderon. resol.97. num.114.*, *Rota Florent. apud Palm. nepot. decis.263. num.50.*; Alterâ edocemur, quod una pars testamenti ab alia declara- 31
tionem, interpretationemque mutuatur, ad *Textum in Leg. qui filiabus in princ.*, *& in Leg. si servus plurium ff. de legat.1.*, *Altograd. sen. cons.95. nu.86. lib. 2.*, *Torr. de majorat. Ital. part.1. cap. 39. §.2. num.30.*, *Mans. consultat. 10. num. 10.*, *Rota in Melevitana Fideicommissi 12. Decembris 1710. §. Quemadmodum coram R. P. D. Crispo*, *& in Cæsenaten. Immissionis 9. Decembris 1715. §. Idque clariùs ad med. coram R.P.D. Ansaldo*.

Quod si ratio quæratur, cur Honuphrius Testator talibus verbis usus fuerit, ea quidem non nimis longè petenda est; Cum enim minimè 32
igno-

r ater Aevertuam 101. *in princ.*, ibi = *voluntatem potiùs, quàm verba considerari* = , *& §. Conditionum verba ff. de condit. & demonstr., leg.* 3. *§. Conditio* 9. *ff. de adimend. legat.*, *Cap. intelligentia* 6. *de verb. signific.*, *Canon. humanæ §. Certè* 22. *quæst.* 5., *Cujac. in d. leg.* 3. *§. penult. ff. de adimend. legat.*, *Rota in Romana*, *seù Cavallicen. Pecuniaria* 27. *Januarii* 1712. *§. Et quamvis cor.*
35 *Emo D. Card. Priolo*; Tametsi ab eorum propria significatione recedendum esset, ad *Text. in leg. non aliter ff. de legat.* 3., *Simon. de Pręt. de interpr. ultim. volunt. fol.* 134. *n.* 264. *& seqq.*, *Rodulphin. allegat.* 84. *num.* 8., *Magon. decis. Lucen.* 63. *n.* 11. *& seqq.*, *Sanfelic. dec.* 202. *n.* 20., *Rot. Florent. apud Palm. nepot. decis.* 263. *nu* 91. *&* 92., *& Rot. Januen. in una Januen. Primogenituræ* 7. *Maii* 1711. *num.* 88. *coram D. Auditore Brichio*.

Ex quibus penitùs sublata remanent ea, quæ in contrariam partem afferebantur, tum quia locum sibi vindicant eo dumtaxat casu, quo rogatus restituere *l'avere, che si troverà in essere*, non sit usufructuarius, sed heres proprietarius, prout Doctores exadverso allegati loquuntur, & quando talia verba apposita dignoscuntur ad tribuendam facultatem alienandi, at non etiam, quando eadem adjecta apparent ad alium prorsus effectum, prout id usuvenire in casu nostro
36 supra proximè ostendimus; Immò verò, tametsi non dubia, non obscura, sed clara, & literalis esset facultas alienandi, non idcircò tamen dici posset facta potestas distrahendi proprietatem in præjudicium substitutorum, sed talis facultas intelligenda esset secundùm subjectam materiam, sicque secundùm naturam ususfructus, ut benè ait *Cephal. cons.* 436. *num.* 106., *& nu.* 120. *in fin.*, &, articulo maturè examinato, dixit *Rota coram Ubaldo dec.* 124. *num.* 9. *& seqq.*, *& dec.* 262. *num.* 13.; Quando enim liquido constat de
37 voluntate Mariti, quod Uxor sit usufructuaria, ex tali facultate præsumi nequit voluisse se incontinenti corrigere, eamque constituere pro-

...*ca ff. de jur. dot., leg.* 1. *ff. solut. Matrim.*, *leg. interest* 3. *juncta leg.* 2. *§. Si sponsa ff. de privileg.*
Credit., sanxerunt etiam, omnia Viri Bona tacite 39
hypothecata esse favore Uxoris, ad *Text. in l. unic. §. Et ut plenius Cod. de rei Uxor. act.*, *clar. mem. Card. de Luc. de Dot. disc.* 181. *num.* 12., *Rot. coram clar. mem. Card. Cerro dec.* 505. *num.* 16. *& passim apud alios*.

Ex quo quidem, veluti ex necessario antecedenti sequitur, mulieri post solutum Mariti 40
morte Matrimonium competere electionem, super quibus Bonis actiones suas velit exercere, ad tradita per *Fontanell. de pact. nuptial. claus.* 7. *Gloss.* 2. *part.* 8. *nu.* 3., ibi = *licere Uxori ex multis Prædiis unum eligere, aut petere de melioribus* =, *Ridolphin. in prax. part.* 1. *cap.* 9. *num.* 10., *Rot. in Mantiss. ad clar. mem. Card. de Luc. de Donat. dec.* 27. *num.* 15., ibi = *semper Mulieri datur electio Bonorum, super quibus consequi possit creditum dotale* =, *& in Romana Canonum* 23. *Aprilis* 1708. *§. Ut enim coram R. P. D. meo Ansaldo*, ibi = *Quemadmodum Constantia, si vixisset, rectè potuisset ad sui libitum potius hanc, vel illam partem, componentem totum Prædium, expetere, & obtinere &c.* =; Id quod quasi singularis cujusdam privilegii jure impartitum mulieri dici nequit, sed generaliter receptum est favore cujuslibet Creditoris; cui Bona Debitoris generaliter sint obligata; hic namque agens actione 41
hypothecariâ, ea persequi potest Bona, quæ ipsi magis placeant, ex clara dispositione *Text. in leg. Creditoris arbitrio ff. de distraction. pignor.*, *Salgad. in Labyrint. Credit. part.* 1. *cap.* 17. *n.* 16., *Merlin. de pignor. lib.* 4. *tit.* 5. *quæst.* 135. *nu.* 13., *Noguerol. allegat.* 7. *num.* 48., *Card. de Luca de Credit. disc.* 126. *num.* 71., *& de Judic. disc.* 40. *num.* 48., *Palm. nep. allegat.* 364. *num.* 25., *Rota Florentina inter collect. à Palm. nepot. decis.* 158. *num.* 15., *Rota coram Coccino dec.* 67. *n.* 9., *coram Card. Cerro dec.* 8. *num.* 35., & prosequitur *in d. Romana Canonum* 23. *Aprilis* 1708. *d. §. Ut enim coram R. P. D. Ansaldo*, *& in Romana Cambii* 26. *Ju-*

jun. conf.79. num. 33. lib. 3., *Gutierez. de Matrim. cap.80. num. 9.*, *Merlin. de legitim. lib. 3. tit.1. quæst.22. nu.8.*, *Giurb. ad consuetud. Messan. cap.3. Gloss. 3. num. 2.*, *Boss. de Dot. cap. 4. §.5. nu.25.*, *Palm. nepos allegat.225. nu.6.*, *Rot. in rec. dec.39. num.10. part.18.*, *dec. 78. num. 3. & 4. part. 19.*; Nihilominus contrarium existimo verius, quia officium istud, sive obligatio pa-
43 terna transfunditur in filium, ac respectivè fratrem, quando est heres Patris, juxtà doctrinam *Bartoli in leg. sicut §. penult. ff. quib. mod. pign. solv.*, quem sequuntur *Barbosa in leg. 1. part. 4. num.6. ff. solut. Matrim.*, *Fontanell. de pact. nuptial. clauf.5. Gloss.1. part.1. num.48.*, *Giurb. ad Consuetud. Messan. cap.3. Gloss.3. num.27.*, *Boss. de Dot. cap.6. nu.5. & seq.*, *Card. de Luc. de Dot. disc.142. num.38.*, *Rota coram Durano decis. 26. num.11.*, *in rec. dec.25. num.19. part.11.*, & *novissimè in una Brittinorien. Dotis 7. Junii 1715. §. Minùs verò coram R.P.D. meo Falconerio*, ubi tamen non fuit condemnatus frater ad solutionem dotis, quia doctum non fuit de qualitate hereditaria ipsius respectu Patris.

Quod autem in casu nostro Fabius Nicolaus fuerit heres Honuphrii Patris, in dubium revoca-
44 ri minimè posse videtur; nam, cum agatur de hereditate Patris delata filio, qui ratione suitatis non egebat expressâ aditione, sed ministerio Legis dominium rerum paternarum in ipsum continuabatur, ad *Text. in Leg. in suis 11. ff. de liber. & Posth.*, hinc, nisi doceatur de abstensio-
45 ne, hereditas adita fuisse præsumitur, *leg.1. §. Qui sunt ff. si quis omis. caus. testam.*, *leg. quemadmodum 7. ff. de acquir. vel omitten. hered.*, *leg. ultim. §. Sin verò perpetuo Cod. de Curator. Furiof.*, *Leg. si fratris 3. Cod. de jur. deliber.*, *Cujac. ad Leg. 2. verf. necessarii de excusat. Tutor.*, & *ad d. Leg. in suis in princ. ff. de Liber. & posth.*, *Surd. conf.458. num. 4.*, *Gratian. discept. 732. num. 32. & 52.*, *Actolin. resol. 25. num.28.*, & *resol.105. num.49.*, *Ariaf. de Mesa variar. resol. lib.3. cap.1. num.2.*, *Rot. in rec. dec.610. num. 5. part. 19.*, *in Eugubina Fideicommissi 2. Martii 1710. §. Eòque certiùs coram Rmo Molines*, &

[illegible]*na*, & *in Viterbien. Salviani 18. Junii 1708. §. Secundò quia cor. Rmo Molines*, non deest tamen aliud efficax aditionis argumentum, resultans 48
ex Bonorum paternorum possessione, à filio usque ad obitum retenta, prout, ex *Textu in leg. fecit ff. de acquir. hered.*, tradunt *Cyriac. contr. 244. num.4.*, *Posth. resol. 28. num. 21.*, & *resol. 45. num.25.*, *Thomat. decis.51. num.30.*, *Rot. in rec. dec.73. n.15. part.11.*, *dec.273. n.5. part.17.*, *coram Priol. decis.418. num. 8.*, *coram bon. mem. Emerix. jun. dec.682. nu.4.*, *coram R.P.D. Ansaldo inter ejus Romæ impress. decis.84. num.16.*, *in Sutrina Census 26. Junii 1709. §. Qualitas coram Rmo Molines*, *in Eugubina Fideicommissi 21. Martii 1710. §. Prædicta cor. eodem*, & *in Ferrarien. Alimentorum*, & *Dotium super quantitate Detractionum 4. Martii 1712. §. Quidquam non obstante coram Emo D. Cardin. Priolo.*

Frustraque objiceretur, quod Mater ex præcepto Testatoris exactum inventarium tutelare 49
confecit, cujus vigore diversa omninò, atque distincta censenda sit persona Patris ab illa filii, qui proindè ad illius debita minimè teneatur; Etenim omisso, an istiusmodi inventarium ritè, ac rectè factum fuerit nec ne, cum inter scripturas mihi communicatas non reperiatur, hoc, inquam, omisso, contrarius discursus eo dumtaxat, casu urgere posset, quo filius dotes, de 50
quibus agitur, solvisset ex propriis Bonis; At aliter res se habet in nostra hypothesi, in qua supponitur, illas solutas fuisse cum fructibus hereditariis; heres namque beneficiatus, quoties 51
haud ignorat, adesse Creditores hereditatis, prout certè certiùs non ignorabat in casu nostro, dum illis satisfacere curavit, suos facere nequit fructus Bonorum hereditariorum, sed illos custodire, ac conservare debet commodo Creditorum, per ea, quæ observant *Peregrin. conf. 42. num. 27. lib. 1.*, *clar. mem. Card. de Luc. de hered. disc.20. num. 16.*, *Rocc. disput. jur. select. cap.51. num.64.*, *Surd. dec. 92. num. 5.*, *Rot. in rec. dec.259. num.8. & seqq.*, & *dec.304. num.3. part.5.*, *dec.131. num. 3. & seqq. part. 6.*, *coram bon.*

[illegible] censeam
respectu Fabii Nicolai filii, haud tamen arbitror locum sibi vindicare posse respectu D. Virginiæ matris; Hæc namque cum non sit heres proprietaria, sed usufructuaria dumtaxat, ex veriori,
54 ac receptiori Doctorum, Tribunaliumque sententia, jam regulæ locum obtinente, compelli nequit ad solvenda onera hereditaria, ideoque nec etiam dotes, quæ, pariter teste *Rot. coram san. mem. Alexandr. VIII. dec.* 242. *nu.* 32., sunt debitum hereditarium Patris, prout, reprobatâ contrariâ doctrinâ *Bartoli in leg. final. ff. de usufruct.*, concorditer docuerunt *Alexand. in leg. filio §. Si vir. colum.* 3. *ff. solut. Matrim.*, & *in leg usufructu ff. ad leg. falcid.*, *Dec. cons.* 437. *nu.* 13., *Ruin. cons.* 51. *num.* 14. *lib.* 2., *Menoch. de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 143. *num.* 8., *Surd. de aliment. tit.* 9. *quæst.* 16. *num.* 10., *Gratian. discept.* 134. *num.* 20. & 21., & *discept.* 585. *n.* 15. & 17., *Cavalcan. de usufruct. mulier. relict. nu.* 211., appellans pharisaicam *Bartoli* opinionem,
55 id quod ait etiam *Adden. ad decis.* 636. *num.* 42. *part.* 4. *tom* 3., *Castill. de usufruct. lib.* 1. *cap.* 59. *num.* 19., *Thesaur. quæst. forens. lib.* 2. *quæst.* 32. *num.* 2., *Card. de Luc. de servit. disc.* 58. *num.* 2., & *disc.* 108. *num.* 13., *Mastrill. decis.* 3. *num.* 3., *Thomat. decis.* 106. *num.* 1., *Rot. coram R. P. D. meo Ansald. inter ejus impress. Romæ dec.* 93. *n.* 2. & 3.; Et quidem nullâ tactâ distinctione inter usufructuarium particularem, & universalem;
56 Neuter enim æs alienum Testatoris solvere cogitur, *Cravet. cons.* 187. *num.* 1., *Roland. cons.* 8. *ex num.* 5. *lib.* 2., *Ruin. cons.* 51. *num.* 14. *lib.* 2., *Covaruu. variar. resol. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 4. *vers. ex quibus*, *Merlin. de pignor. lib.* 4. *quæst.* 151. *n.* 1. & *seq.*, *Conciol. de hered. artic.* 1. *num.* 186., *Bonden. collect.* 27. *num.* 77. *lib.* 1., *Thomat. dec.* 106. *num.* 1., *R. P. D. meus Ansald. in annot. ad d. ipsius decis.* 93. *num.* 43.

Et jure quidem, meritòque, quia, cum heres
57 usufructuarius non adeat hereditatem, ut ex-
ris tantum successor, sed ille, qui Defuncti personam repræsentat, dotes, aliaque debita hereditaria solvere tenetur, ut benè differunt *Pedroch. cons.* 7. *num.* 126. & *seq.*, *Ruin. cons.* 51. *num.* 14. *lib.* 2., *Riminald. cons.* 172. *num.* 12., *Dec. cons.* 187. *num.* 1., *Paris. cons.* 32. *num.* 113. *lib.* 1., *Gaill. observ. lib.* 2. *cap.* 146. *num.* 5., & *prosequitur Castill. de usufruct. d. cap.* 58. *num.* 7. & *seqq.*

A qua quidem firmissima regula recedere integrum minimè est, nisi in duplici casu, quando 61
nempè agitur de Legatis, & debitis annuis; hęc enim, uti ex fructibus persolvenda, ad onus pertinent usufructuarii; qui eosdem fructus percipit, *ad Text. in leg.* 3. *ff. de usufruct. legat.*, *leg. final. §. Sin autem legata Cod. de Bon. quæ liber.*, *Soccin. jun. cons.* 115. *num.* 10. *lib.* 1., *Roland. cons.* 8. *num.* 18. *lib.* 2., *Paris. cons.* 96. *num.* 24. *lib.* 3., *Merlin. de pignor. lib.* 5. *quæst.* 151. *nu.* 5., *Menoch. de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 143. *n.* 18., *Gratian. discept.* 294. *num.* 1. & *seqq.*, *Castill. de usufruct. d. cap.* 58. *num.* 10., *Mans. consult.* 132. *num.* 1. & *seq.*, *Surd. dec.* 193. *num.* 1. & *seq.*, *Rot. coram clar. me. Card. Cerro dec.* 70. *nu.* 17., & *coram R. P. D. meo Ansald. dec.* 7. *num.* 18.;
Vel quando urget contraria Testatoris voluntas, ex justis conjecturis, præsumptionibusque 62
deducta, ut monent *Conciol. de hered. art.* 1. *nu.* 197., *Thesaur. quæst. forens. lib.* 1. *quæst.* 32. *n.* 5. & 6., *Montan. contr.* 34. *nu.* 7. *in fin.*, *Rocc. disput. jur. select. cap.* 30. *nu.* 31., *Franch. dec.* 483. *num.* 8. & *per tot.*, *Rot. in rec. dec.* 12. *n.* 5. & 6. *part.* 15., & *cor. R. P. D. Ansaldo dec.* 93. *n.* 17., & *in annot. num.* 45.; Qua de re cum in nostra hypothesi res non sit de debitis annuis, quippè dotes non in singulos annos, sed unicâ tantùm vice solvuntur, nec ex ulla testamenti parte, conjiciatur, Testatorem gravare voluisse uxorem usufructuariam hoc onere solvendi dotes, discedendum non est à regula supra proximè constabilita.

domibus, & conservandis Bonis, resici debeant
ab heredibus proprietariis? Cui quidem Dubio
65 negativè respondendum videretur, ob plurima,
eademque clarissima juris nostri loca, quibus
cautum reperitur, quod fructuarius, qui omnes
rei fructus percipit, ædes reficere, & Bona suis
sumptibus conservare debeat, ad *Text. in leg.*
usufruct. 7. in fin., ibi = *Quoniam igitur omnis*
fructus rei ad fructuarium pertinet, reficere quo-
que eum ædes per Arbitrum cogi = *Leg. hactenus*
8. in fin., ibi = *Et non solùm necessarias refectio-*
nes facturum &c. =, *Leg. usufructuarius 50. in*
fin., ibi = *Tueri accepit* = *ff. de usufruct. & quemad.*
quis utat., fruat., Leg. inter fructuarium 20. ff. de
damn. infect., ibi = *Refectio ædium ad ipsius usu-*
fructuarii onus pertinet =, *Leg. eum 7. Cod. de usu-*
fruct., ibi = *Eum, ad quem ususfructus pertinet,*
sarcta tecta suis sumptibus præstare debere, explo-
rati Juris est =; Ità quidem ut submoveri possit
66 ab usufructu, si reficere nolit, per *Text. in leg.*
cum fructuarius 70. ff. de usufruct., leg. hoc am-
pliùs 9. §. final. ff. de damn. infect., ibi = *Idem*
Celsus ait, eum quoque fructuarium, qui non re-
ficit, à Domino uti, frui prohibendum =; Eoque
67 dumtaxat casu reficere non sit cogendus, quan-
do paratus est dimittere usumfructum, per *Text.*
in d. leg. cum fructuarius 70. ff. de usufruct.; Et
rectè quidem, quia usufructuarius facere debet,
68 quod diligens Paterfamilias in re sua facit, juxtà
Textum in leg. item si 10. vers. Sabinus ait, &
Leg. sed cum 71. ff. de usufruct., verbis illis =
Debet enim omne, quod diligens Paterfamilias in
sua domo facit, & ipse facere =.

Verùmtamen hæc tanti non sunt, ut recedere
nos cogant à certissima, atque omnium ore trita
Juris nostri regula, quâ edocemur, quod, si
fructuarius fecerit expensas necessarias, vel etiam
utiles, quæ maximam cum necessariis cognatio-
69 nem, immò eamdem ferè naturam habere vi-
dentur, ad *Text. in leg. sed an ultrò §. Is autem ff.*
de negot. gest., *de Angel. de impens. art. 4. n. 1.*,
70 eas repetit à proprietario, ut communiter fir-
mant *Gloss. & Doctores in leg. in fundo ff. de rei*
vindicat., & in Leg. domum Cod. eodem, Castrens.
num. 3., Rot. coram Coccino [illegible]
15.; Quamobrem prodita est etiam actio nego- 72
tiorum gestorum, quâ usufructuario consulitur
pro talibus expensis, melioramentisque recupe-
randis, per *Text. in leg. omninò 12., ibique Gloss.*
in verb. alioquin ff. de impens. in reb. dotal. fact.,
eadem Gloss. in leg. cum 7. in verb. reposces Cod.
de usufruct., *de Angel. in d. tract. de expens. art.*
3. num. 43., & art. 4. num. 2.

Porrò quænam sit impensa necessaria, quæ- 73
nam utilis, certum est in jure nostro; necessa-
ria enim dicitur illa, quâ non factâ, res aut pe-
ritura, aut deterior futura esset, utilis verò,
quæ non temporariam meliorantis, sed perpe-
tuam rei, & proprietarii utilitatem respicit, ut
de utroque expensarum genere est *Text. in leg.*
Impensæ 79. ff. de verb. signific., leg. quod dicitur
5. cum leg. seq., & leg. Impensæ 13. ff. de impens.
in rebus dotal. fact., Alexand. in leg. Divortio §.
Impendia num. 3. ff. solut. Matrimon., *Simon. de*
Pręt. de interpret. ultim. volunt. lib. 3. dubit. 5.
solut. 5. num. 5., *Peregrin. de Fideicomm. artic.*
50. num. 7. & 8., *Cyriac. contr. 83. nu. 8.*, *Mer-*
lin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæst. 28. nu. 15. & 19.,
Salgad. in labyrint. credit. part. 1. cap. 11. num.
611., *de Angel. de expens. art. 3. num. 34., &*
art. 22. num. 58., *Rota coram Coccino decis. 2087.*
num. 3. & 4., *in rec. decis. 650. num. 5. part. 2.*,
decis. 333. nu. 8., & 9. part. 12., *decis. 564. nu.*
1., & decis. 611. num. 2. §. Et prædicta part. 18.,
& ad ornat. Card. de Luca de testament. decis. 65.
num. 15. & 18.; Attamen, cum sæpè sæpiùs in
facto disceptari contingat de qualitate expensa-
rum, receptum idcircò est, onus probandi ip- 74
sarum necessitatem, utilitatemque pertinere ad
impendentem, *Soccin. jun. cons. 62. num. 3. lib.*
3., *de Angel. dict. art. 3. num. 35.*, *Mastrill. de-*
cis. 98. num. 9., *Thomat. decis. 59. num. 26.*, *Rot.*
coram fel. mem. Gregorio XV. decis. 202. num. 2.
& 3., & in Imolen., seù Faventina Fideicommis-
si 20. Junii 1712. §. Et favè in fin. coram R. P.
D. Crispo, qui ad hanc faciendam probationem
uti solet operarum depositione, & relatione Pe- 75
ritorum, ex quibus appareat status tum anti-
quus,

5. Et cujus usufructus in verb. quia reficiendi lit. B., *& in not. marginal. lit. I.*, *& in leg. Inter fructuarium 20. in verb. Pertinet litera T. ff. de damn. infect.*, *Marescot. variar. resol. cap. 113. num. 38.*, *Surd. de aliment. tit. 6. quaest. 4. num. 3. & 22.*, *Garz. de expens. cap. 1. num. 12.*, *Castill. de usufruct. lib. 1.*, *cap. 56. num. 2. & 3.*, *de Angel. de impens. artic. 9. num. 4.*, *Rot. dec. 116. num. 41. part. 6. rec.*, Quaenam autem dicenda sit expensa modica, quaenam magna, non satis
77 convenit inter Doctores, proindeque verior videtur sententia *Gloss. in dict. leg. hactenus 8. lit. L. ff. de usufruct.*, affirmantis, id prudenti Judicis arbitrio aestimandum esse, quam senten-
78 tiam laudant, & sequuntur *Menoch. de arbitrar. Judic. lib. 2. centur. 3. cas. 215. nu. final.*, *Garz. de expens. cap. 11. num. 10.*, *Castill. de usufruct. lib. 1. cap. 56. num. 6.*, *de Angel. de expens. art. 3. num. 42.*; Qua de re à thesi ad hypothesim descendendo, si D. Virginia pro aedium refectione, ac conservatione Bonorum modicas tantùm expensas, quantumvis utiles, quantumvis necessarias fecit, id onus ipsius fuit, nec ulla ei competit repetitio; Si verò magnas fecit expensas, dabitur repetitio ejus, quod modicam
79 excedit impensam, ut justissimè statuit *Imperator Gordianus in leg. Eum 7. Cod. de usufruct.*, verbis illis = *Eum, ad quem usufructus pertinet, sarcta tecta suis sumptibus praestare debere, explorati juris est* =, Proindè, si quid ultrà, quàm impendi debeat, erogatum potes docere, solenniter reposces =, *& sequitur Gloss. in dicta leg. hactenus 8. lit. L. ff. de usufruct.*

Superest denique septimum, idemque postremum Dubium, quo quaeritur, *an in aestimatione assis hereditarii, ad effectum detrahendi Legitimam, Fabio Nicolao filio debitam, computandae sint etiam dotes, ab Honuphrio Patre solutae filiabus?* Cui sanè Dubio paucis satisfacere pos-
80 se credimus, animadvertendo, quod ad effe-

Gravamen in Legitima impositum, ut sustineatur, certa, atque individua illius scientia non requiritur, sed sufficit ejusdem acceptatio tacita, ex aditione resultans, quoties cautela *Soccini* fuerit servata, maximè ex dispositione *Statuti Florentini*, nudum attendentis factum possessionis. Aditio ex quibus inducatur actibus? Et quid de protestatione eos gerendi, non adeundi animo, an nempè, & quando heredi suffragetur? Ex praedicto *Statuto*, heres, qui 15. post dies ab obitu Defuncti in possessione continuaverit, nequit allegare, se alio possedisse titulo, stante etiam hereditatis repudiatione, nisi, hac praemissâ, hereditaria Bona sibi non aliter, quàm auctore Praetore delata fuerint. Scientia gravaminis quando in herede concurrere censenda sit? Ex scientia partis ad scientiam totius quando, etiam in praejudicialibus, valeat inferri?

VOTUM XXIV.

1 *Hereditatem cum onere in Legitima, ut dicatur acceptasse filius, institutus cum* Soccini *cautela, scientia ipsius oneris requiritur*, & num. 4., & num. 120.

2 *Quae scientia debet esse certa, & positiva, non autem praesumpta.*

Maximè, ubi de actu praejudiciali agitur, ac proprii juris abdicativo, num. 5.

3 *Simplex Legitimae prohibitio ab alia, quae injungitur, servatâ* Soccini *cautelâ, in eo differt, quod prima non valet sinè specificâ acceptatione gravaminis, in secunda sufficiat generica adprobatio testamenti*, & num. 149. 150., & 151.

54 *Sed*

123.

61 *Atque ita semper in praxi observatam fuisse, advertunt Doctores relati per* Rot. Florent. decis.51. num.117., & seq.

63 *Statutum Florentinum differentiam omnem tollit inter suos, & Extraneos.*

64 *Ex ejusdem Statuti censurá, pendente termino ad acceptandam, vel repudiandam hereditatem, hæc jacens habenda est.*

65 *Hereditatis jacentis administratio Curatori à Judice decernenda est.*

67 *Heredi, antequam deliberet acceptare, vel repudiare hereditatem, facultas non est, nisi auctore Prætore, disponendi de hereditariis Bonis*, & num.70.

Præcipuè autem alienare nequit, aut actiones exercere num.69.

68 *Filio, antequam deliberet acceptare, vel repudiare hereditatem, alimenta, nonnisi auctore Prætore, decernenda sunt.*

71 *Hereditatis aditio certa est, concurrentibus actibus, qui citra jus, & nomen heredis fieri nequiverint.*

72 *Heredis citra jus, & nomen, curari potest, ut colantur agri, neve Debitorum pereant nomina, ac similia.*

73 *Hereditatis aditio non inducitur ex actibus de se inefficacibus, aut æquivocis, ad aliam caussam, quàm aditionis referibilibus.*

Item non inducitur, si alio animo, quàm adeundi, tales actus gesti appareant, ibid.

Limita, si adsit Statutum, aditionem ex nudo possessionis facto inducens, num. 78.

74 *Hereditatis aditio quod non sit inducta, faciliùs judicandum est, quando contra filium, tamquam heredem, agitur non à creditoribus, sed à coheredibus.*

Eoque casu benignior etiam Statuti capienda interpretatio est ibid., *& quando secus?* num.80.

79 *Fideicommissariis certum, & immutabile jus ex Testatoris judicio quæsitum dicitur.*

80 Statutum Florentinum *omnes comprehendit*

88 *Hereditatem qui semel adivit, per quemcumque actum desinere nequit esse heres, sive suus, sive extraneus ille sit.*

89 *Filius, quando etiam simpliciter paternæ hereditati se immiscuerit, nequit deinde, aliquid retinendo pro Legitima, hereditatem repudiare.*

90 *Hereditatis aditionem præcedentibus possessivis actibus inductam tollere nequeunt prorogationes à Principe obtentæ ad deliberandum de illius acceptatione, vel repudiatione.*

91 *Præsertim ex Statuto attendente solum factum possessionis.*

93 *Et maximè, si iidem actus post obtentas etiam prorogationes continuati fuerint.*

94 *Heres, quominùs hereditatem intra tempus prorogatum adeat, non prohibetur.*

95 *Temporis prorogati natura est, ut idem cum primo tempore reputetur.*

96 *Temporis prorogatio facta intelligitur cum iisdem omninò qualitatibus, quæ tempori prorogato inerant.*

97 *Actus gestus in termino prorogato, perindè habetur, ac si in primo termino factus fuisset.*

98 *Hereditatis aditionem inducentes actus, idem operantur tàm, si intra terminum à jure, vel ab homine constitutum, quàm si gerantur intra terminum à Principe prorogatum.*

99 *Princeps per prorogationem heredi concessam ad deliberandum de aditione hereditatis, facultatem quandocumque adeundi præripuisse nequit censeri.*

100 *Minùs verò ei concessisse, ut qualitatem hereditariam semel assumptam posset deponere*, & num.186.

101 *Princeps non est censendus civilis, ac municipalis Legis regulas delere voluisse.*

102 *Principis Rescriptum nemini captiosum debet esse.*

103 *Principis Rescripto posse se quempiam heredem dicere, ac negare, frustrando eos, quibus*

sa, sive ea, quæ per necessariam veluti consequentiam veniunt.

110 *Hereditatis aditionem præcedentibus actibus inductam impedire, aut revocare nequeunt subsecutæ contrariæ protestationes.*

112 *Si verò hæ præcesserint, sublata earum vis censenda est subsequentibus actibus, aditionem præseferentibus.*

113 *Filius licèt hereditatem recusaverit, potest, rebus paternis in eodem statu permanentibus, illam adire*, & nu.116., & seq. ; *ratio dicto* num.113.

114 *Heredis protestatio, se non habere adeundi animum, minùs efficax est expressâ hereditatis repudiatione.*

Cum ejusmodi protestationes plerumque ab herede fiant, antequam deliberet, ibid.

115 *Expressa verò abdicatio deliberatum secum ferat repudiandi animum.*

116 *Hereditatis expressè facta repudiatio, revocari potest, sive expressè, sive tacitè.*

117 *Eòque magis protestationes, seu declarationes de non animo adeundi.*

118 *Procedit ex dispositione etiam* Statuti Florentini.

119 *Quod intellige, si modò protestationes illæ munitæ non sint auctoritate Judicis.*

122 Statutum Florentinum *ex sola Bonorum possessione verum heredem efficit.*

124 *Hereditatis à se aditæ, an onera sciverit heres, an ignoraverit, nihil curandum est*, & num.178.

125 *Ab heredis voluntate pendet adire, vel non adire, non verò effectus, ab aditione resultantes*, & num.135.

126 *Heredes ultra vires hereditarias, post hereditatem aditam, teneri, licèt onera ignoraverint, vetera disponebant jura.*

127 Statutum Florentinum *disponens, ad hereditatis onera heredem, post illam aditam, teneri, censendum est, ad jus antiquum redire voluisse*, & num.136.

128 *Heres, ad validè adeundam hereditatem,*

137 *Testator heredi prohibere potest, ne inventarium conficiat.*

138 *Deliberandi facultas in herede supponit ignorantiam onerum.*

139 Statutum Florentinum, *heredi post certum possessionis tempus adimens inventarii beneficium, censendum, de re heredis disposuisse, atque ex solo aditionis facto eum gravare ultra vires hereditarias voluisse*, & numer. 143.

140 *Testator æquè, ac Statutum facultatem habet disponendi de heredis rebus.*

141 *Juri* Digestorum *ignotum prorsus erat inventarii beneficium.*

142 *Statuti, vel Testatoris dispositio heredi inventarium prohibens, tamquam rediens ad jus antiquum, favorabilis censenda est.*

144 *Hereditate aditâ, detrectari ab herede nequit restitutio fideicommissorum sub prætextu detractionis Legitimæ.*

Concurrente maximè Statuto, consensum, & acceptationem heredis inducente ex aditione, num.148. & 151., & 176.

145 *Heres ob aditionem obligatur hereditariis oneribus.*

146 *Aditio est quidam heredis consensus pro exequendis, quæ Testator demandavit*, & num.175.

147 *Heredis consensus cum consensu Testatoris quodammodo uniri per aditionem dicitur.*

151 *Testator dum, servatâ* Soccini *cautelâ, gravamen super Legitimâ adposuit, hanc aliis emolumentis in filium collatis compensasse censetur*, & num.179.

152 *Gravamen, servatâ* Soccini *cautelâ, nullum filio præjudicium adferre dicitur.*

153 *Filius, ut sibi in Legitima, relictâ cum* Soccini *cautela, præjudicasse per aditionem censeatur, non requiritur expressa acceptatio, ac scientia onerum.*

154 *Sed generica eorum cognitio, atque acceptatio sufficit.*

Etiam per simplicem hereditatis aditionem, ac sinè

206 He-

fraudis desumitur, ibid.

212 *Scientiam individuam partium testamenti habuisse censendus est, qui nedum dixit, sed se pro herede universali gessit in vim ipsius testamenti, enunciando diem, annum, ac Notarium de eo rogatum.*

213 *Ignorantia conjecturis probari potest.*

214 *Limita, si tamquam fundamentum intentionis adducatur.*

Tunc enim concludenter probanda est, nec sufficit ignorantia, quæ, verisimilis non sit, ac justa, sed crassa, atque affectata, ibid.

Procedit id in actu etiam præjudiciali, & maximè in favorabili, num. 217.

215 *Ignorantia crassa, atque affectata pro scientia habetur.*

216 *Ignorantia consistens in negativa, quoties contrariis conjecturis inducitur positiva scientia, probabilis non est, nec verisimilis.*

218 *Scientia dispositorum in testamento, ex pluribus resultans actibus, vim adimit ipsimet juramento heredis, ignorantiam allegantis.*

219 *Princeps in præjudicium juris tertio quæsiti gratiam, sciens, non concessisset.*

MARCHIO, & Senator Franciscus Feronius, dum viveret Præfectus Ærario Regiæ Celsitudinis Magni Ducis Ætruriæ, supremum condidit testamentum, in quo, opulentâ primogeniturâ constitutâ Marchioni Fabio filio suo primogenito super marchionatu, ac Bonis omnibus *di Bellavista*, & titulo Institutionis certis Bonis relictis D. Silvio filio suo Secundogenito, reliqua omnia Bona subjecit perpetuo fideicommisso ad omnes suos Descendentes progressuro. Quoniam verò prudens Testator familiæ suæ dignitatem nedum amplissimo, quod relinquebat patrimonio conservare, sed majorum opum præsidio magis, magisque amplificare cupiebat, adhibitâ fami-

... nam dispositionem, una cum fratre Silvio supplicavit Regiæ Celsitudini, ut illum prorogaret, votique compotes facti Rescripto edito die 8. Martii ejusdem anni, quo dictus terminus prorogatus fuit ad aliud bimestre, eoque durante, Marchio Fabius, vel quia adhuc anceps esset, an sibi expediret potiùs obsequi Patris judicio, quàm, abstinendo ab ejusdem hereditate, detractiones suas liberè consequi, vel quia nondum excogitare potuisset speciosam aliquam rationem, quâ eluderet paternam dispositionem, iterum, iterumque novas terminorum prorogationes expetiit, donec demum die 7. mensis Septembris anni 1699., dum adhuc pendebat postrema prorogatio, supplices preces porrexit, in quibus exponens Regiæ Celsitudini, se paternam hereditatem nondum adivisse, sibique integrum esse uti jure suo, acceptando nempè onera omnia sibi injuncta, vel abstinendo à paterna hereditate, universas detractiones sibi competentes liberè consequi; Illam oravit, exoravitque, ut sibi elargiretur facultatem faciendi quascumque detractiones, cum retentione tum primogenituræ, tum universalis fideicommissi, & abolito onere investimenti, à Testatore injuncti, illius loco subrogandi Bona valoris scutorum 40. mil.; Annuit precibus Supremus Princeps Rescripto edito die 7. dicti mensis Septembris, & in ejus executionem die 16. ejusdem mensis D. Marchio Fabius subrogavit, vel se obligavit prò facienda subrogatione dict. sc. 40. mil. ab ipso oblata.

Vix duobus mensibus elapsis, die nempè 2. mensis Novembris anni 1699., Marchio Fabius suum condidit testamentum, in quo prælegatis Marchioni Francisco jun. filio suo primogenito universis mobilibus, & tertiâ suorum omnium Bonorum, & jurium parte, in reliquis duabus partibus eumdem æqualiter heredem instituit cum DD. Abbate Ubaldo, Josepho Maria, & Alexandro filiis suis secundogenitis, quibus imposuit onus acceptandi hujusmodi dispositionem severissimâ illâ lege, quâ sancivit, ut in casu con-

Marchione Fabio post mortem Avi quæsitis, atque cumulatis, sed irritam prorsus remanere super Bonis provenientibus ex substantia Marchionis Francisci illius Patris, & respectivè eorum Avi, eò quod ipsi obstaret illarum prohibitio, per aditionem paternæ hereditatis à filio acceptata, eumdemque juvari minimè potuisse Supremi Principis Rescripto, utpotè subreptitiè extorto sub falsâ narrativâ, quod ipse hereditatem nondum adivisset, sed, veluti re adhuc integrâ, integrum quoque sibi esset illam adeundo subijci oneribus à Patre sibi injunctis, vel ab ea abstinendo, Legitimam, & trebellianicam, ceteraque jura sibi debita liberè persequi: Si enim Supremus Princeps novisset, Marchionem Fabium reverâ hereditatem adivisse, ideòque per quasi contractum resultantem ex aditione eumdem obstringi paterno Judicio, quo jus quæsitum jam fuerat filiis secundogenitis vocatis ad universale fideicommissum, minimè concessurus videbatur gratiam, adeò grave præjudicium ipsis irrogaturam, eâ enim ad nihilum ferè redigebatur dictum fideicommissum, quod maxima ex parte constabat ex dictis detractionibus, & insuper eidem fideicommisso subtrahebatur maximum incrementum illi accessurum investimento fructuum, singulis annis faciendo, quod abolitum fuerat subrogatione quantitatis, vix attingentis illam, quæ spatio quatuor annorum fuisset investita.

Re delatâ ad Supremum Principem, ille eâ religione, ac pietate, quæ decet communem Subditorum Parentem, delere cupiens semina litium, ac controversiarum, quæ, dum fraternam dirimunt charitatem, maximam quoque rei familiari perniciem comparant, juxtà patrias leges Causam hanc delegavit tribus sapientissimis Compromissariis, qui post rem

Quandoquidem (bonâ fide refero summam Dubiorum) *cum Dominus Marchio Fabius fuerit institutus cum cautela Soccini, sequitur, quod necessaria in eo videatur scientia testamenti paterni, & omnium in eo contentorum, ut elegisse dicatur totam hereditatem cum onere non detrahendi, in puncto* Marta de success. legal. part. 4. qu.3. art.2. nu.24., & 25. 1

Adeò quidem, ut scientia debeat esse certa, & positiva, non autem præsumpta, ex ea ratione, quia, cum diversitas inter probibitionem Legitimæ simpliciter, & eam, quæ injungitur cum cautela prædicta, in hoc consistat, ut prima nequaquam valeat sinè specificâ acceptatione gravaminis, in secunda autem sufficiat ad ejus validitatem approbatio generica testamenti, ad tradita per Merlin. de legit. lib.3.tit.2. quæst.9. nu. 5. vers. Quod si Testator, & quest.10. nu. 17., *si hanc velimus desumere ex aditione, necesse est, quod filius certò sciat, se non posse tangere hereditatem, nisi cum onere non detrahendi, ideoque, datâ certâ scientiâ, & simpliciter adeundo, satis declarare dicitur suam voluntatem, quod velit restituere hereditatem absque detractionibus, ut advertit* Giovagnon. cons.1. num. 10. vers. Nam hoc casu lib.2. 2 3 4

Eòque magis, ubi, prout hic, versamur in actu præjudiciali, & proprii juris abdicativo, ex notatis per Venturin. cons.50. num. 19., & seqq., Palm. decis. Lucen. 8. num.55., cum aliis apud Ansald. decis.72. num.6. 5

Præjudicium verò consistere videtur in eo, quia, si magis expedit, & utilius est filio habere quotam Legitimæ in proprietate, quàm totum Asse in solo usufructu, De Luc.de legit. disc.18. nu. 23., *quantò magis in hypothesi, in qua adest etiam gravamen super fructibus, dum filius acceptans hereditatem, nonnisi certam partem redituum* 6

dentur quotquot in proposito cumulantur.

Singillatim deindè perstringit conjecturas scientiæ elicitas ex solutione taxæ factæ Operæ Sanctæ Mariæ del Fiore, ex impensis funeris, mentione testamenti habita in quodam mandato Procuræ confecto triduo post obitum Patris, ex alio mandato ab eodem Marchione Fabio dato Carmagnino ad aperiendum testamentum paternum, ejusdem copia extracta à publico Archivio, & Legatis denique pluribus ab eodem Marchione Fabio persolutis, inquiens, illas, vel per se spectatas, tamquam leves, vel ob facti circumstantias, easdem concomitantes, minùs efficaces redditas, nullo pacto evincere certam, & præcisam scientiam requisitam ad validam, firmamque reddendam dictam prohibitionem, onerumque acceptationem.

Hæc sunt motiva, sive rationes dubitandi DD. Compromissariorum, quibus una cum luculentis lucubrationibus, summo verè ingenio perfectis, mirâque industriâ elaboratis ab eximiis utriusque Partis Defensoribus, jamdudum mihi communicatis à DD. Fratribus Abbate Ubaldo, Josepho Maria, & Alexandro de Feronis, requisitus fui, ut pro veritate judicium meum qualecumque in hac Causa dicere vellem; Maturo igitur studio perpensis dictis motivis, ac libratis rationum momentis, quæ tàm pro illis coadjuvandis, quàm pro eisdem elidendis utrinque afferebantur, licèt meliorem esse arbitrarer causam dictorum DD. Fratrum, nihilominùs diù cunctatus sum scriptis Sententiam meam edere, censens, quidquam novum, aut singulare me in hac Causa afferre minimè posse. Verùm, cum me renitentem, longiùsque rem protrahentem vicerint DD. Fratres de Feronis, assiduè instantes, eisdem morem gerere coactus tandem fui. Quamobrem sententiam quidem meam dicturus ero, at non eo consilio, ut omnia ab eorum Defensoribus deducta, iterùm retexam, & versâ vice singula persequar argumenta in contrarium opposita; Primum enim quid profuturum ? & jure repre-

hibita fuit Legitima, ceteræque detractiones, adeundo ex paterno testamento, Patris, hereditatem, illas ampliùs detrahere non potest, easdemque ut consequi omninò prohibeatur, vel veriùs est, non requiri specificam, & certam probationem scientiæ hujuscemodi individualis prohibitionis, vel, si ea requiri contendatur, in concreto casus nostri minimè desideraretur, eò quod, perpensis facti circumstantiis in eo concurrentibus, illa probata videri possit argumentis luce clarioribus, eamdem manifestè convincentibus.

Porrò aditio, seu factum immixtionis bon. mem. Marchionis Fabii hereditati paternæ à Domino meo Advocato Averanio demonstratur facti, quasi dixerim, evidentiâ desumptâ ex universo earum probationum genere, quæ in hac tractatione à Doctoribus considerari consueverunt, ideoque nil mirum, quod DD. Compromissarii juris peritissimi eam, uti certam præsupposuerint; sciebant enim, agi de opulentissima, amplissimaque hereditate, ex 10
cujus aditione nullum certè periculum heredi imminere poterat, cum nec ære alieno onerata, nec Legatis in Extraneos profusis imminuta reperiretur, proindeque præsumebatur, illum omissurum minimè fore lucrum sibi delatum, *Bartol. in leg. Pro herede in princip. num. 3., & in leg. Gerit ff. de acquir. hered.*, *Natta cons.74. num.10., & seq., & cons. 448. num. 20., clar. mem. Card. de Luca de hered. disc.13. num.6.*, ubi quod sola scientia, vel levissimi actus sufficiunt, *Mascard. de probat. conclus. 40. num.14., Gratian. discept. for. cap.78. num.18., Magon. decis. Floren. 148. num. 9., Rot. decis. 74. num.6. part.8. recent., & part. 18. decis. 95. num.11., & decis.533. num.23. part.19.*

Fortiùs verò urgebat dicta præsumptio, quia agebatur de filio, qui solâ immixtione Bonis pa- 11
ternis, Patris fiebat heres, ad *Text. in §. Extraneis autem*, ibique *Oinot. num.2. institut. de hered. qualit., & different., Gratian. discept. for. 732., Rota coram Comitul. decis. 128. num. 8.,*

in

...., ... Cujac. in lib. 10. responf. Papinian. ad leg. Eum Bonis 86. ff. de acquir. bered. tom. 1. Oper. posthum. fol. mihi 457. lit. E., Rota Florentina apud Cataneum dicta decif. 51. num. 149., & seqq., & num. 160., & seqq., & num. 177., & seqq., considerans in filio causativam quamdam necessitatem ac-
16 ceptandi paternam hereditatem, veluti ex suo fonte, proficiscentem ex reliquiis antiqui juris suitatis, nam, cum filius jure tantùm Prætorio habeat jus abstinendi, quod est contra jus commune, facilè illud amittit, *Rot. in Sabinen. Fideicommissi prima Julii 1693. §. Verum, & §.*
17 *Neque*, inquiens, Prætorem, suâ æquitate, filiis concessisse facultatem abstinendi, ita quidem, ut omninò debeant paternæ hereditati se non immiscere, si ejusdem æquitatis beneficio frui velint, *coram R.P.D. Priolo*, & in confir-
18 matoria 23. Februarii 1699. *§. Probata coram Eminentissimo Caprara*, quod antea, ex *Bartol.* dixerat *Angel. de Perigl. de suitat. quæst.* 8. *num.* 24. *verf. Prima inter tract. Magn. tom.* 8. *part.* 2. *fol. mibi* 140.; Contrà verò Extraneus habens à jure communi liberam facultatem repudiandi Defuncti hereditatem, difficiliùs jus istud amit-
19 tit, ideoque, ut hereditati obligetur, efficaciores requiruntur probationes, ut præclarè ait, verbis illis = *Ad summum res eò redit, ut non quemadmodum iisdem modis, quibus extraneus se pro herede gerere videtur, etiam suus videatur miscere se, quod proponitur initio hujus legis, non itù etiam quomodò omnis suus miscere se intelligitur, & extraneus pro herede geret* =, & tradiderunt *Bartol. in dicta leg. Eum Bonis*, & *in leg. prima ff. de repud. bered.*, *Alexand. in leg. Qui Romæ §. Duo Fratres sub num.* 53. *ff. de verb. obligat.*, ubi etiam *Soccin. num.* 103., *idem Soccin. in leg. Conditionibus num.* 3., & 4. *ff. de condit.*, & *demonstr.*, *Zoes. in Comment. ad ff. tit. de acquir. bered. num.* 62., *Mantic. de con-*

to jure heres existit, quam pro herede gerere se, qui ipso jure heres non existit, si ad summum res eò redit, ut iisdem modis, quibus Extraneus se pro herede gerit, etiam suus videatur miscere se; profectò, quânam justâ ratione in dubium revocari poterit, bon. mem. Marchionem Fabium nedum se immiscuisse, sed verè paternam hereditatem adivisse, quando illam agnoscere immò capere, & obtinere velle declaravit iis omnibus modis, quibus aditionem induci, edocemur. Censent enim Doctores, illam induci tùm verbis, declarationibus nempè verbalibus, tùm etiam facto, sive id consistat in actu possessivo, sive acquisitivo, sive etiam translativo juris hereditarii, juxtà consi- 24
lium *Baldi* 224. *lib.* 2., quem passim sequuntur Doctores, & Rota, ut *Caball. consil. decis.* 156. *num.* 25., & apud *Coccin. dec.* 1506. *num.* 9., & *in recent. decis.* 49. *num.* 39. *part.* 12., adeò quidem, ut quilibet ex his sufficiat pro adeunda hereditate, proque eo, qui se gessit ut heres, obligando oneribus hereditariis, ut, præter mox relatas auctoritates, tradit *Mans. consult.* 51. *num.* 7., & *Rot. in dict. Sabinen. Fideicomm.* 23. *Febr.* 1699. *§. Quoniam*, & *seqq.*

Ille autem non semel, sed pluries, pluriesque non simplicibus enunciativis, sed verbis significantibus, atque supponentibus voluntatem adeundi, se heredem nuncupando, atque declarando, dicendus procul dubio est heredi- 25
tatem paternam adire voluisse, ac reverâ adivisse, *Rota in recent. decis.* 360. *num.* 30., & *decis.* 474. *num.* 1., *decis.* 478. *num.* 3. *part.* 5., *coram Bich. decis.* 574. *num.* 6.; Nam, si hereditatis 26
aditio in nuda adeuntis voluntate consistere dicitur, &, ut inquit Imperator, solâ animi destinatione quis heres fieri potest, *leg. si Avia* 6. *Cod. de jur. deliber. §. final. institut. de bered. qualit.*, & *different.*, *Gaill. lib.* 2. *observation.* 128. *num.* 9., & *observat.* 129. *num.* 5., *Thabor.*

de bereun. action. part.1. cap.11. num.32., An-
dreol. controverſ.388. num. 2., Mart. de ſucceſſ.
legal. part.4. quæſt.14. artic.2. num. 44., Mon-
tan. contr. 37. num.2., Cyriac. contr. 127. num.
7., Staiban. jun. reſolut. 26. num. 16. & ſeqq.,
Vrceol. de tranſact. quæſt.72. numer. 13. & 14.,
Actolin. reſolut.104. num. 95., & reſolut. 105.
num. 53., Rota coram Gregor. deciſ. 460. num.
1., coram Innocentio X. deciſ.574. num.4., Bu-
ratt. deciſ. 279. per totam, in rec. deciſ.49. num.
40., & ſeqq. part.12., & deciſ.42. num. 4. part.
17., deciſ.441. num.13. part.18.

Certòque certiùs eædem hunc animum evin-
cunt, quia non ſolùm factæ noſcuntur ab eo,
qui poteſtatem habebat hereditatem adeundi,
28 ſed prætereà majorem quamdam energiam, &
efficaciam aſſumunt ab illis dictionibus *uti*, &
tamquam, & ab illis clauſulis, *dictis modis*, &
nominibus, quæ efficiunt, quod nomen heredis
non demonſtrativè, ſed *taxativè*, ſeù *diſpoſitivè*
adhibitum cenſeatur, *Rota coram Royas dec.101.*
num.3., & in dicta Sabinen. Fideicommiſſi 23.
Februarii 1699. §. Verùm etiam coram Eminen-
tiſſimo Caprara, per modum cauſæ namque
adjectę leguntur actibus maximè proportionatis,
immò ejus naturæ, ut citrà jus, & nomen he-
29 redis vix fieri poſſent, ut benè in propoſito con-
ſiderant *Bartol. in leg. gerit num.5. ff. de acquir.*
hered., Mart. de ſucceſſ. legal. dict. part.4. quæſt.
14. artic.2. num.44., Mantica de conject. lib.12.
tit. 11. num.10. verſ. ſi verò inquit, Maſcard. de
probat. concluſ.41. num.12., Cyriac. contr. 244.
num.9., & controverſ. 501. num. 5., Salgad. in
Labyr. credit. part.1. cap.9. num.10., & part. 2.
cap.15. num.10.

Conſultò omitto ex ordine referre actus, in
quibus Marchio Fabius ſe heredem nuncupaſſe,
ac declaraſſe reperitur, illos namque diligen-
ter recenſent Dominus meus Advocatus Mor-
morai in *§. Rem denique manifeſtam cum ſeq.*,
& luculentius Dominus meus Advocatus Ave-
ranius in ſuo Reſponſo *pag. mihi 18. §. Ex his*
conſtat cum pluribus ſeqq., in quibus maturè enu-

ſufficienter explicanda, omnimodis in noſtro
caſu concurrit magna congeries actuum, quibus
filius à primo inſtanti obitus Patris non ſolùm ſe
immiſcuit paternæ hereditati, ſed ſe palàm tùm
domi, tùm extrà, tùm in Italia, tùm in aliis 32
Regionibus, per quas latè diſperſum erat am-
pliſſimum patrimonium bon. mem. Marchionis
Franciſci Sen., pro herede ſe geſſit, haud enim
ſe continuit in actibus merè poſſeſſivis, quibus
paternæ domus, aut ſimilium Bonorum poſſeſ-
ſionem retinuerit, ſed prætereà actibus acqui-
ſitivis ſuam fecit Patris ſubſtantiam, & per
actus tranſlativos dominii, prout è re ſuâ eſſe
putavit, capitalia hereditaria in alios tranſtu-
lit, ut ſingula doctiſſimè examinando, probat
Dominus meus Averanius uſque ad pag.18., de-
cem enumerans actus, ex quibus ſingillatim ac-
ceptis, ſi Doctores cenſent induci poſſe paternæ
hereditatis aditionem, quantò potiori jure ſi-
mul juncti illam evincent? Cum tum in aliis
ſimilibus quæſtionibus, tum præcipuè in ſubje-
cta materia juſtum locum ſibi vindicet illa
omnium ore trita regula: ſingula, quæ non
proſunt, ſimul juncta juvant, *Rota in Reatina* 33
Fideicommiſſi de Severis 11. Aprilis 1707. §.
Haud relevante cor. R̃mo Omanna Epiſcopo Gien-
nen., & paſſim alibi.

Qui ſanè actus fortiùs urgent in caſu noſtro,
tùm quia iidem, utpotè ſuper re hereditariâ
geſti à D. Marchione, *tamquam ab herede*, *ta-*
xativè videlicèt, ſivè per modum cauſæ expreſ-
ſo titulo hereditario, præbere videntur ſuper-
lativam illam probationem aditionis heredita- 34
tis, quæ deſumi dicitur ex facto, naturâ ſuâ
ejuſdem inductivo, conjuncto cum verbis, cla-
rè exprimentibus animum ſe pro herede geren-
di, *Bald. conſil. 499. circà finem, Menoch. de*
præſumpt. lib.4. præſumpt.101. num. 98., Poſth.
reſolut.28. num.22. & ſeqq., Cyriac. controverſ.
127. num.7. & 8., Tondut. quæſt. civil. cap. 57.
num.15., Magon. deciſ. Florent. 148. num. 10.,
Rot. deciſ.22. num. 43. part. 6., coram Innocen-
tio X. deciſ.574. num. 2. 3. & 8., coram Coccin.
deciſ.

........., atque ...., pluraque alia faciendo, quæ citrà jus, & nomen heredis fieri non poterant, quorum omnium series, tamquam diligenter enarrata à D. meo Advocato Averanio, non est hic supervacaneâ repetitione iterùm retexenda, ideòque in dubium non venit, ex illis induci aditionem hereditatis, ut, similes actus recensendo, tradit *Rota in rec. dec. 55. num.17., & decis. 366. numer.15. part. 18., in Sabinen. Fideicommissi 23. Februarii 1699. §. Secundò coram Eminentissimo Caprara, in Perusina Dotis 20. Junii 1701. per tot. coram Eminentissimo Caprara, & in sæpedicta Reatina Fideicommissi de Severis 11. Aprilis 1707. §. Fuisse, & in confirmatoria 13. Februarii 1708. §. Simplex autem coram Reverendissimo Omanna.*

Immò verò istiusmodi actus tanti in proposi-
36 to valere dicuntur, ut ex eisdem aditio indu-
cta censeatur, etiamsi præcessisset protestatio
non adeundi, *Rot. Florent. apud Catan. dict. de-
cis.51. num.91., Caball. consil. decis. 156. num.
27.*, quodque magis est, etiamsi heres declaraf-
37 set abstinere, seù repudiare velle hereditatem.
Prima namque, protestatio nempe impedire
quidem posset aditionem resultantem ex solo fa-
cto protestantis, at non etiam illam elicitam
ex actu cum alio communicato, eò quod per
similem actum recessum censeatur à priori pro-
38 testatione tamquam penitùs elisa contrario fa-
cto, quod citrà jus, & nomen heredis fieri mi-
nimè poterat, juxtà distinctionem *Bald. consil.
499. num.2., & consf.800. nu.4. lib.3.*, desump-
tam à Textu *in leg. pro herede §. Papinianus ff.
de acquir. hered., Soccin. jun. consil.107. num. 4.
cum duobus seqq. lib.2., Mascard. de probat. con-
clus.47. num.11. & 12., Fachin. contr. jur. lib.
6. cap.55. §. Respondet*, inquiens in sequentibus,
contrarium procedere posse eo solo casu, quo
39 protestatio comitatur ipsum actum, *Rot. decis.
coram Merlin. decis. 44. num. 7., & coram Bich.
dec.66. num.10. & seqq.*; quamobrem *Duran. de
acquiren., vel repudian. heredit. cautel.5. num.3.
in fin.* rectè admonet repudiantem, nè post re-
pudiationem, tametsi respicientem tempus fu-
turum, faciat actus, qui cum alio communicen-
tur; iidem verò tanti valent, ut non solùm in- 42
ducant aditionem respectu illius, cum quo ge-
runtur, sed respectu omnium aliorum, *Ruin.
consil.157. num. 2. & 3. lib. 3., Mascard. de pro-
bat. conclus.47. num.12. in fin., Joseph. Ludovic.
concl.16. vers. fallit quartò, de Franch. dec.694.
num.3. & per tot.*, ibique *Adden.*, & præsuppo-
nunt Doctores omnes superiùs allegati; Jus
namque hereditarium individuum est quoad 43
omnes, & in hoc differt à Jure possessionis, *leg.
1. & 2. ff. de acquir. hered., Ramon. consf. 47. nu.
33., Rub. de confus. jur. cap.21. num.19. & 36.,
Bellon. de potest. eorum, quæ fiunt incont. lib. 1.
cap.35. num.3. vers. alterum est.*

Si autem hujusmodi actus cum tertio com-
municati, ejus sunt efficaciæ, ut, inspectâ juris
communis censurâ, aditionem omninò indu-
cant, etiamsi præcessisset protestatio non adeun-
di, immò expressa abstensio, vel repudiatio he-
reditatis; quantò potiori jure hunc effectum
operabuntur, si intueamur dispositionem Patrii
Statuti *lib. 2. rubr. 29.*, pro illa inducenda non
requirentis actus, qui citrà jus, & nomen here-
dis fieri minimè possint, sed sancientis, eam adi- 44
tam præsumendam esse ex actibus pendentibus à
solo facto heredis, & ceteroquin suâptè naturâ
compatibilibus cum animo non adeundi heredi-
tatem, disponit enim, quod illa adita censeatur
ex solis actibus merè possessivis, immò etiam ex
simplici detentatione alicujus rei hereditariæ,
solâque habitatione domus paternæ, adeòut, si
filii, vel alii quicumque scripti, vel legitimi suc-
cessores per quindecim dies post mortem De-
functi ejus domum, & alia quæcumque Bona
possi-

veniri possit, nec prætextu dotis maternæ, vel avitæ, aut repudiationis, seù abstinentiæ dictæ successionis, aut aliquo alio jure talia Bona, ac se defendere possit, nec etiam quantum ad debita hereditaria, sub pretextu inventarii, aliquo in contrarium non obstante =, quod Statutum, cum aliis similibus relatis à *Rota in Ariminen. Hereditatis super aditione die* 18. *mensis Junii anni præteriti* §. *Accedit præterea coram R. P. D. meo de Poli-*
45 *gnac*, ità semper à Doctoribus interpretatum, & in praxi observatum fuisse, testantur *Castrens. in leg.* 1. *num.* 3. *Cod. de repud. heredit.*, *& in leg. si quis servum* 71. §. *ultim. num.* 8. *ff. de acquir.*, *vel omitten. hered.*, *Soccin. sen. cons.* 113. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 4., *Corn. consil.* 91. *num.* 6. *&* 8. *& seqq. lib.* 1., *Ruin. cons.* 60. *nu.* 15. *lib.* 5., *Gaball. cons.* 156. *num.* 27. *& seqq.*, *Cardin. de Luc de hered. disc.* 16. *num.* 2. *&* 3., *Magon. decis. Florent.* 10. *num.* 20. *&* 21., *Rota in rec. dec.* 82. *num.* 1. *&* 2. *part.* 9., latissimè *Rota Florent. d. dec.* 51. *n.* 13.,
46 & passim alibi *inter collect. apud Cataneum*, unanimi sententiâ docentes, ex illius mente ad omnes juris effectus hereditatem aditam censeri quocumque actu merè possessivo rerum hereditariarum Defuncti.

Postquam enim, sublatâ scrupulosâ solemni-
47 tate, & formâ illam adeundi, de qua eruditè *Hugo Donell. de jur. civil. lib.* 7. *cap.* 8. §. *Atque ut hac diversa*, jure recentiori constitutum fuit, ut non tàm expressâ voluntate, quàm tacitè, pro herede se agendo, hereditas adiri posset, ut notavit *Rot. in Perusina Dotis* 20. *Junii* 1701. §. *Item in redditione rationis coram Emo Caprara*, rectè Statutum Florentinum sancire potuit, quod, ut eadem adita diceretur, attendendum
48 esset solum factum, quo heres actibus merè possessivis Defuncti hereditati, ac Bonis se immisceret, declarando heredem, atque oneribus hereditariis alligando illum, qui, transactis quindecim diebus à die obitus Defuncti, rem aliquam hereditariam, immò etiam quamcumque rem repertam in Defuncti hereditate retineret, licet non jure dominii, sed merè detentationis ad

de success. lib. 11. *tit.* 3. *part.* 2. *nu.* 10., *Rota* ...*cen. decis.* 62. *num.* 15., *Rota in Perusina Dotis* 20. *Junii* 1701. §. *Si autem coram Emo Caprara*, *& in nullius*, *seù Terræ Pontiani Census* 2. *Decembris* 1705. §. *Nec qualitas vers. de usu mobilium coram R. P. D. Kaunitz.*, &, non curato, an heres professus fuerit, se rem hereditariam possedisse uti heredem, ut apud *Mascard. dict.* 52
conclus. 45. *nu.* 2. requiri, tradunt contrariæ sententiæ Auctores, voluit attendi nudum factum possessionis, non quidem eliciendo ex illo tacitam, & præsumptam dumtaxat aditionem, proficiscentem nempè ex ea ratione, quod præsumenda potiùs sit aditio, quàm illicita detenta- 53
tio, prout præsumeretur, sublatâ præsumptione aditionis, ut ratiocinantur *Bartol. in leg. gerit num.* 20. *ff. de acquir. heredit.*, *Roman. cons.* 247. *num.* 4., *Mantic. de conject. lib.* 12. *tit.* 12., *& tit.* 13., *utrobique num.* 10., *Menoch. de præsumpt. lib.* 4., *præsumpt.* 101. *num.* 27., *& n.* 37., *Sabell. var. resol. cap.* 99. *nu.* 8., *Thomat. dec.* 51. *nu.* 30., *Rot. dec.* 180. *nu.* 3. *part.* 2. *divers.*, *coram Ludovis. dec.* 460. *n.* 11. *&* 12., *coram Millin. dec.* 44. *num.* 6., *in rec. dec.* 417. *n.* 9. *part.* 6., *& dec.* 717. *nu.* 10. *part.* 18., sed disponendo, quod ex dictis actibus merè possessivis induceretur vera aditio, 54
ibi = *Hereditatem ipsam agnovisse intelligatur*, *& tamquam ex vera agnitione*, *ut verus successor sit obnoxius omnibus hereditariis oneribus*, *& ad Legata*, *& fideicommissa*, *& credita effectualiter*, *& realiter*, *& personaliter conveniri possit* =.

Quoniam verò is, qui non præsumptivè, sed ex vera agnitione verus est heres, allegare ne- 55
quit alium titulum, quo res hereditarias se possedisse dicere queat, ille enim ex confusione jurium heredis cum juribus Defuncti, sublatus re- 56
manet, *leg. Stychum* 96. §. *Aditio ff. de solut.*, *& liberat.*, *Rot. coram Peutinger. dec.* 479. *n.* 7. *& seqq.*, *coram Cerro dec.* 77. *nu.* 3., *in recentior. dec.* 280. *num.* 10. *part.* 18., *in Carpentoracten.*, *seù Vasionen. Primogenituræ* 10. *Novemb.* 1702. §. *Stabilita coram R.P.D. Ansaldo*, vice autem versâ similes titulos allegare posse eum, qui ex so-

59 ex titulo vario, & justo possidentem res hereditarias ab aditione excusari; Immò verò adeò dictum Statutum parvi faciendos esse, censuit titulos omnes ex propria persona heredi competentes, & præcedentes abstensiones, sive repudiationes hereditatis, aliasque cujuscumque generis protestationes ab eo factas, ut eidem non suffragetur possessio, & retentio Bonorum post
60 dd. quindecim dies ex alio titulo, quàm hereditario, tametsi auctoritate Curiæ, & Decreto Judicis continuata fuerit, nisi precesserit expressa repudiatio, aut abstensio cum subsecuta assignatione Bonorum, auctore Prætore, illi facta, ut prosequitur *dicta decisio 51. nu. 117. & seqq.*, ubi septem egregii Juris consulti examinantes dictum Statutum, animadvertunt, illud ità sem-
61 per interpretatum fuisse ab antiquioribus, atque ità semper à supremo illo Tribunali in praxi observatum fuisse, referendo concordantia Doctorum loca, atque judicata.

Hæc igitur cum ita se habeant, & ex censura Patrii Statuti defensio omnis adimatur heredi possidenti res hereditarias post quindecim dies ab obitu Defuncti, irritas declarando abstensiones, repudiationes, protestationes, nulloque numero habendo quoscumque alios titulos, quos ex propria persona obtendere posset, quodnam diffugium superesse poterat bonę memorię Mar-
62 chioni Fabio, qui non solùm paternam domum habitavit, res hereditarias possedit, universum patrimonium defuncti Patris administravit, fructus opulentissimi patrimonii percepit, eosdemque in splendidos usus, magnificosque sumptus erogavit, pecuniis hereditariis propria debita solvit, & denique capitalia hereditaria aliis cessit, aliosque plurimos gessit actus, qui, nonnisi ad titulum hereditarium referri poterant? Nullus quippe alius eidem suppetere poterat titulus, cujus vigore de amplissimo, opulentissimoque patrimonio, tamquam perfectè dominus disponere posset; si enim ille paternam hereditatem rantem, alendum esse ex paterna hereditate, eamdemque interim sinè Administratore minimè relinquendam, ideòque perceptionem fructuum, aliosque actus ab herede gestos referendos esse subministrationi alimentorum ipsi debitæ, & necessariæ ejusdem hereditatis administrationi à filio gestæ, nè quid adeò opulenta hereditas detrimenti caperet; Nam, si Patrium Statutum disponit, quod filius quindecim diebus post Patris obitum paternam domum habitando, Bonorumque possessionem retinendo, hereditatem adivisse, ac hereditariis oneribus se obstrinxisse censeatur, si rejicit quamcumque contra- 66
riam protestationem, atque declarationem, si requirit expressam abstensionem cum Decreto Judicis, Curiæque auctoritate, quæ illi decernat Bonorum possessionem, si denique, his deficientibus, quamcumque præripit filio defensionem, emendicatam à quovis alio titulo, adeo quidem, ut nec sufficiat Curiæ auctoritas, vel Judicis Decretum, nisi præcedat repudiatio illius, qui vult alio, quàm titulo hereditario, possidere, *Rota Florentina d. dec. 51. num. 116. & seqq.*, ubi concordantes, quo jure bon. mem. Marchio Fabius alimentorum causâ, universos locupletissimæ hereditatis fructus auctoritate suâ capere, suosque in usus convertere, deque aliis Bonis disponere potuit? Adeò enim effrænata
potestas non minus municipalis, quàm juris 67
communis censurâ adimitur heredi in *leg. ait Prætor 7. ff. de jur. delibor.*, ubi sancitur, nonnisi Prætoris auctoritate, & æqui, bonique ratione, alimenta filio decernenda, deque Bonis hereditariis disponendum esse, ait enim Prætor; 68
Bona intereà diminui, nisi, causâ cognitâ, boni viri arbitratu, vetabo &c.; quid sit autem, diminui vetabo, videamus, his enim verbis Prætor non tantùm alienationem impedit, verùm etiam actiones exercere non patitur, est enim absurdum, ei, cui alienatio interdicitur, permitti actiones exercere, & ità Labeo scribit; In Causæ autem co-

est, non permissu, aut auctoritate Prætoris, sed arbitratu suo illa perfecisse, sinè enim piaculo præteriri poterant erogationes omnium ferè redituum in magnificos sumptus, splendidosque usus; Rursùs, si Prætor non tantùm alienationem impedit, verùm etiam actiones exerceri, non patitur, quo jure ipsa hereditaria nomina
70 exegit, & capitalia hereditaria transtulit in tertios, ut suo nomine eisdem negotiaretur, & lucra sibi compararet? Et denique si deliberare cupiebat, an sibi hereditatem retinere expediret, se pro herede, imò pro Domino gerere non debebat, plenâ potestate de rebus hereditariis disponendo; tot enim, tantique actus à Marchio-
71 ne Fabio gesti, tales sunt, ut, etiamsi præcessisset expressa abstensio ab hereditate paterna, nihilominùs hac revocatâ, eumdem hereditarium titulum assumpsisse, censendum esset, justa enim ratio postulat, quod actus illi, qui separati à titulo hereditario, nulli, & injusti dicendi essent, utpotè destituti justo titulo, & auctoritate Prætoris, ità interpretandi sint, ut referantur ad titulum hereditarium, nè, eo sublato, dicamus, bo. mem. Marchionem Fabium propriâ auctoritate invasisse Bona Patris defuncti, quæ, citrà jus, & nomen heredis, occupari ab eo minimè poterant, *Mantic. de conjectur. ultim. volunt. lib.12. tit.13.*, *Mans. consult.624. num. 8. & seqq.*, inquiens, hoc casu inevitabilem esse aditionem hereditatis, benè *Rota in Perusina Dotis 20. Junii 1701. §. Quandoquidem prætermisso cum seq. coram Emo Caprara*, *Rot. Florent. sæpiùs citata decis. 51. num.127.*

Curam igitur paternæ hereditatis Marchio Fabius omittere poterat, si deliberare tantummodò optabat, an sibi eam cum oneribus à Patre impositis retinere expediret nec nè? Si enim ipse non solùm rebus, quæ servando servari non poterant, manus admovit, sed universum patri-
72 monium administravit, si non tantùm sarcta tecta, nè Agri inculti essent, aut nè Debitorum nomina perirent, aliaque his similia curavit, quæ citrà jus, & nomen heredis fieri posse, censent Doctores, *Oinotim. in §. final. num.4. vers.*

elidi facti circumstantiis, eosdem concomitantibus, ex quibus perspici dicebatur, alio animo, quàm se immiscendi paternæ hereditati gestos fuisse; Subdebantque, illos benigniorem hanc interpretationem faciliùs admittere in nostro casu, tum quia res non agitur cum paternis Creditoribus, sed res est inter Defunctum, & here- 74
dem, sive hunc, aliosque illius Coheredes, contendentes, eumdem subjici oneribus hereditariis vigore patrii Statuti, cujus rigida dispositio mollienda videbatur favore filii, qui pluribus actibus hereditaria onera, ac gravamina sibi injuncta subire nolle, declaraverat, tum etiam quia, ille, ut maturiori consilio incolumitati suæ consulere posset, plures à Supremo Principe obtinuerat prorogationes terminorum ad deliberandum, an sibi expediret paterno obsequi judicio, vel è re suâ magis esset, illius hereditate repudiatâ, consequi detractiones, aliaque persequi jura, ex propriâ personâ sibi competentia, ideòque præjudicium nullum subjisse ex actibus, dictis prorogationibus pendentibus, celebratis, &, quod magis est, tot præservativis protestationibus coadjuvatis.

Verùmtamen omittimus in singula hæc subtiliùs inquirere, deque eis diligentiùs disserere, cum facile cuique sit omnibus contrariis discursus partibus occurrere, nam, quod attinet ad primam, actus nempè pro inducendâ aditione allatos, si quoad eos inspiciamus mentem DD. Compromissariorum, iidem dubitarunt quidem, an ex illis elici posset individua scientia onerum in testamento heredi injunctorum, illam necessariam videri posse, dicentes, ut heres adiens hereditatem, Legitimam amisisse, ceterisque hereditatis oneribus se alligasse censeatur, etiamsi à Testatore servata legatur cautela *Soccini*; at vice versâ pro comperto habuisse videntur ex illis resultare aditionem hereditatis, ideòque non dubitarunt de facto aditionis, sed de effectibus ex dicta hereditatis aditione resultantibus.

Si verò examinemus ratiocinia DD. Scribentium pro D. Marchione, licèt illi, subtiliùs examinando actus, non dubiam hereditatis aditio-

nem

riis oneribus, Legis itaque municipalis sanctio inspiciens nudum factum, locum præripit juris subtilitatibus, quæ silere prorsùs debent, quando Lex ipsa Patria clamat, nullo numero habendos esse quoscumque titulos, ex propria persona heredi competentes, & prorsùs rejicit protestationes, abstensiones, & repudiationes, tamquam contrarias facto continuationis possessionis, quam Statutum, nonnisi hereditario jure post dictos quindecim dies ab herede retineri posse, disponit; ità quidem, ut, transacto dicto tempore, nec etiam suffragetur possessio continuata auctoritate Curiæ, & decreto Judicis approbantis aliquem peculiarem titulum, ex propria persona heredi competentem, nisi præcesserit expressa repudiatio cum subsecuta Bonorum assignatione eidem facta auctore Prætore, juxtà ea, quæ notavimus in *§. Quoniam verò*, Profectò in his termi-
78 nis non procedunt contraria omnia ratiocinia, & hujusmodi Statuti hypothesi applicari nequeunt auctoritates, quæ ob peculiares facti circumstantias quandoque censuerunt, ex aliquo à nobis enumeratorum actuum, non induci aditionem hereditatis, quia in illarum hypothesi non concurrebat simile Statutum, disponens, quod, posthabitis quibuscumque titulis heredi competentibus, & peculiaribus declarationibus ab herede factis, aditio inducta censeretur solâ Bonorum possessione, certo temporis spatio continuatâ.

Prout etiam non subsistit altera contrarii discursus pars, quod videlicet heredi res non sit cum Creditoribus hereditariis, sed cum aliis venientibus ex ejusdem Testatoris judicio, ideòque heredis favore benigniùs interpretanda sit Statuti dispositio; Quia quæstio hæc agitur cum
79 Fideicommissariis, quibus ex judicio Defuncti certum, & immutabile jus quæsitum est, *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib.7. tit.1. num.35., Gratian. discept. forens. cap.657. nu.45. & seqq., Conciol. allegat.51. nu.20., & allegat.52. n.34.*, hereditatem tunc aditam, nulla facta distinctione venientium ex titulo lucrativo, ab illis, qui ex titulo oneroso hereditatem, & heredem urgere poterant, juxtà ea semper præ oculis, & ore habenda verba = *hereditatem ipsam agnovisse intelligatur, & tamquam ex vera agnitione, ut verus Successor, sit obnoxius omnibus hereditariis oneribus, & ad Legata, & fideicommissa, & Credita effectualiter, & realiter, & personaliter conveniri possit* =, his enim verbis Statutum consuluisse dici nequit Creditoribus dumtaxat, sed providendo etiam Legatariis, & Fideicommissariis, heredem generaliter obligare voluisse censetur pro executione omnium à Testatore dispositorum, virtute illius quasi contractus, qui 83
ex aditione, non solùm inter heredem, & Creditores, sed inter illum, & Legatarios, etiam atque Fideicommissarios resultare dicitur, ad *Text. in §. Heres instit. quæ ex quasi contract. nascuntur, Rota in recentior. dec. 118. num. 24. part.12., decis.87. nu. 12. inter recollect. ad clar. mem. Cardin. de Luca de Fideicom., & in Avenionen. fideicommissi 19. Januarii 1699. §. Absque eo quod in fin. coram bon. mem. Muto*; Quamobrem, si amplitudo dispositionis æstimanda est ab effectu à Disponente volito, ut admonet 84
Imola in leg. cogi §. Sed similes num. 18. vers. adverte ff. ad trebell., Rosa consult.33. num.4., dicendum erit, quod, si effectus à Statuto volitus non minùs ordinatus fuit ad solutionem debitorum hereditariorum, quàm ad implementum Legatorum, & fideicommissorum, Statuentes voluerint executionem omnium in testamento dispositorum favore omnium, quorum interest, illa adimpleri, quæ si procederent etiam in casu, quo non verba Statuti, sed solus effectus ab eo volitus esset generalis, quanto potiori jure locum sibi vindicabunt in casu nostro, in quo Statuentes non contenti heredem generaliter obnoxium fecisse omnibus hereditariis oneribus, comprehendentibus Legata, & fideicommissa, apertis præ-

necessario esset, uti docent Doctores; Quamobrem, licèt filius præcedentem abstensionem revocare queat, ut disponitur *in leg. final.*, ibique optimè *Salycet. Cod. de repud.*, *vel abstinen. hered.*, *Redenasch. consil. 78. sub num. 33. lib. 1.*, *Bim. consil. 222. n. 47.*, *Rota coram Bich. dec. 65.*
87 *num. 7.*, attamen non etiam revocare poterit aditionem semel factam, ob eam rationem, quod per abstensionem non admittuntur jura suitatis, aliter verò res se habet in immixtione, in qua non militat dicta ratio, *Zoes in comment. ff. de acquir.*, *vel omitten. hered. num. 70.*, ideóque aditio hereditatis, quæ ministerio legis inducta
88 fuit ex præcedentibus actibus, tolli nequivit superveniente prorogatione termini ad adeundum, resistente illâ immotâ nostri juris regulâ, quâ statuitur, eum, qui semel adivit hereditatem, per quemcumque actum heredem esse desinere, non posse sive is suus, sive extraneus sit heres, *leg. & si 3. §. filius*, ibi = *Nam, ut Julianus scribit, hujusmodi exheredatio vitiosa est, quoniam post aditam hereditatem voluit, eum submotum, quod est impossibile, ubi Bald. num. 7. ff. de liber.*, *& post.*, *& §. Extraneis autem*, ibi = *Sed sive is, cui abstinendi potestas est, immiscuerit se Bonis hereditatis, sive extraneus, cui de adeunda hereditate deliberare licet, adierit: postea relinquendæ hereditatis facultatem non habet, nisi minor sit 26. annis* =, *instit. de hered. qualit.*, *& different.*, *Bald. in l. 4. in princip. C. de repud. hered.*, *Cujac. ad African. tract. 1. vers. non sit integra repudiatio column. 12. 91. oper. prior. tom. 1.*, *Bonden. collect. legal. 47. num. 56. lib. 1.*, *Palm. alleg. 266. num. 9.*, *Rot. Florent. inter recollect. apud Palm. dec. 248. num. 28.*, & meliùs in casu filii, simpliciter se immiscentis paternæ hereditati, & de-
89 indè titulo Legitimæ aliquid ex ea retinere contendentis, quod excludatur ob qualitatem hereditariam, illi jam impressam, *Rota in Reatina Fideicommissi de Severis 11. Aprilis 1707. §. Neque obstat in fine coram Rmo Omanna Episcopo Giennen.*; quamobrem, si dictæ prorogationes tollere nequivissent aditionem ex præcedentibus acti-

dictæ prorogationes suffragari nequiverint bon. mem. Marchioni Fabio, qui post illas faciendo actus, qui citrà jus, & nomen heredis fieri non poterant, & palàm se gerendo pro domino, ple- 93
rùmque expresso titulo hereditario, tamquam causâ actuum, quos gerebat, recessisse censetur à præcedenti proposito vel non adeundi, vel maturiùs deliberandi de aditione hereditatis, *leg. 1. Cod. de repudian. vel abstinen. hereditat.*, *Bartol. in leg. non solùm 8. num. 17. vers. & tunc quæro ff. de nov. oper. nunc.*, *Mascard. concl. 1243. nu. 3. cum seqq.*, *Ceval. comm. opin. part. 3. quæst. 825. num. 6.*, *Rot. in rec. dec. 48. num. 6. part. 9.*

Et Jure quidem optimo, nam Supremus Princeps concedendo dd. prorogationes, nihil aliud egit, quàm producere tempus à Jure, vel ab homine ad adeundam hereditatem præstitutum, quemadmodum autem, durante hoc termino, 94
heres non prohibebatur quandocumque hereditatem adire, ità etiam longior illius prorogatio eumdem non impediebat, quominùs intrà tempus prorogatum illam pro libito adire posset, *leg. ultim. §. Sin autem vers. ut sciant omnes*, *Cod. de jur. deliberan.*, verbis illis =, *ut sciant omnes, quod omninò post petitam deliberationem si adierint, vel pro herede gesserint omnibus in solidùm hereditariis oneribus teneantur* =, & explicat ibi *Gloss. lit. A.*, in quiens = *id est postea, quàm tempus datum est ad deliberandum, non autem finitum* =, cum hæc sit natura temporis prorogati, ut 95
idem cum primo tempore reputetur, prorogationem factam intelligendo cum iisdem omninò qualitatibus, quæ inerant tempori prorogato, 96
Gabriel. de dilat. conclus. 2. per tot., *Mascard. de probat. conclus. 240.*, *Thabor. axiom. jur. lib. 14. cap. 127. axiom. 1.*, qua de re, cum actus gestus in termino prorogato perindè habeatur, ac si factus fuisset in primo termino, ad tradita per *Rot.* 97
dec. 491. num. 8. part. 18. dicendum est, quod ex actibus illis, ex quibus inducta fuisset aditio in primo termino à Lege, vel ab homine constituto, inducta etiam censeri debeat, si gesti fuerint intrà terminum à Principe prorogatum, *leg.* 98
sed

apud Cataneum decis. 51. num. 14. vers. nam alia Epistola cum seqq., præsumendum non est de justissimo Principe omnes tum civilis, tum municipalis Legis regulas delere prorsùs voluisse, ità
101 enim, postquam heres, gerendo se pro herede, qualitatem hereditariam assumpserat, submotus fuisset, quod esse impossibile, ait *Ulpianus in leg. 3. ff. de liber. & posth. alibi relatus*; certiùs, si spectemus dispositionem Legis municipalis, apertè sancientis, ut is, qui quomodolibet possèderit, vel tenuerit quamcumque rem hereditariam post quindecim dies à morte Defuncti, hereditatem adivisse censeatur, omnibusque hereditariis oneribus obstrictus remaneat. Si igitur Marchio Fabius beneficio prorogationum, sibi à Supremo Principe concessarum, maturiùs deliberare cupiebat de adeunda paterna hereditate, manus ab ea abstinere debebat, illam minimè
102 invadendo, & prò herede, ac verò domino se gerendo, alioquin dicendum esset, beneficio principalis Rescripti, quod nemini captiosum esse debet, *leg. Paulus notat. 8. ff. de prætor. stipulat., leg. si emancipatio 17. ff. de legat. præstand.*, ipsum, prout è re sua melius esse putaret, potuisse se heredem dicere, & se heredem Patris negare postquam spatio quatuor, & ultrà annorum nihil omiserat ex iis, quæ, nonnisi à vero herede peragi poterant, frustrando eos, quibus
103 ex aditione jus quæsitum fuisset, id enim perabsurdum esse, censuit *Rot. Rom. in sæpè dicta decis. Perusina Dotis §. Quandoquidem*, & *Rota Florentina dicta dec. 51. nu. 19. & 20.*, quæ loquens de simplici retentione scripturarum facta ab he-
104 rede, obtendente licentiam Serenissimi Magni Ducis, ait = *Immò nihil absurdiùs, & nihil impiùs dici posset contrà eum, quàm, quod ipse prætenderet, dum volebat deliberare de hereditate adeunda, vellet penès se originalia omnium scripturarum dictæ hereditatis &c.* =

Ob non absimiles rationes nullo pariter loco

quam heres, & nulla alia causa subesse posset, tunc voluntas ex ipso facto appareret adeundi hereditatem, & proindè contrariam, quæ ex protestatione oritur, præsumptionem tolleret, &, declarando *Alciat.*, subdit = *& in his terminis nec loquitur, nec intelligendus est Alciatus* =, nam nullo pacto sustineri posse videtur, Marchionem Fabium tot actus, quibus ipse sese immiscuit hereditati paternæ aliâ causâ, & titulo, quàm hereditario gessisse, ideòque contrariæ protestationes penitùs eliderentur facto eisdem contrario.

Præsertim in casu nostro, in quo pleræque ex dictis declarationibus, atque præservationibus æquivocæ sunt, & expresse non excludunt animum adeundi hereditatem, sed commodè re- 108
ferri possunt ad preservationem aliorum jurium, quàm illius abstinendi ab hereditate Patris, adeòut Dominus meus Averanius, illis singillatim examinatis *fol. 23.*, benè animadvertat, unicam dumtaxat afferri posse præservativam protestationem insertam actui transactionis, initæ cum D. Equite Falagiano, proindèque optimè concludat, easdem præservare quidem potuisse alia jura, quàm illud non adeundi, quod directè tollebatur actibus, qui, nonnisi hereditario nomine fieri poterant, & plerumque gerebantur, taxativè expresso, tamquam illorum causâ, dicto titulo: Ità quidem exigente naturâ similium protestationum, atque præservativarum, quæ operantur solùm quoad non expressa, non autem quoad expressa, sive illa præjudicia, quæ veluti 109
per necessariam consequentiam proficiscuntur ab expressis, *Barbos. de claus. 157. num. 6.*, *Pirrh. Corrad. in prax. lib. 2. cap. 12. num. 55.*, *Adden. ad Gregor. dec. 332. num. 7.*, *Rota coram Serapbin. dec. 1445. num. 4.*, *in rec. dec. 7. num. 15.*, *dec. 103. num. 6.*, *dec. 358. num. 38. part. 18.*

His, inquam, omissis quæstionibus, controversia omnis in nostra hypothesi silere videtur, nàm, ut benè animadvertit *Rota in Perusina*

aliisque Iuris nostri locis probavimus *in §. Nec denique*.

Aut agitur de protestationibus, quae actus ab herede gestos praecesserint; & earum vis sublata fuit subsequentibus actibus contrariis, videtur
112 enim filius, qui ità protestatus est, pœnitentiâ ductus recessisse ab omissâ protestatione, juxtà *Textum expresf. in l. Pro herede §. Papinianus, ff. de acquir. hered.*; Etsi enim filius priùs eam recusaverit, tamen licentiam habet, rebus paternis in eodem statu permanentibus, nihilomi-
113 nùs adire, *l. ultim. Cod. de repud., vel abstinen. hered., Facchin. contr. Iur. lib.6. cap.55. §. Quod verò, Posth. resol.28. num.44., Barry de success. lib.11. tit.3. num.3. in fin., Rota dec.48. num.6., & seqq. par.9., in Vrbinat. Salviani 2.Iun.1687. §. Nec eadem aditio coram Emo Caprara, & in dicta Perusina Dotis §. Quoad actus verò*, & in terminis Statuti Florentini apud *Cataneum dicta dec.51. num.91., & seqq.*; Et justâ quidem ratione, nàm similes protestationes minùs efficaces sunt expresŝâ abstensione ab hereditate Patris factâ à filio, illæ enim plerumque fiunt tempo-
114 re, quo nondùm filius deliberavit paternæ se immiscere hereditati, sed, dùm excutit Bona Defuncti, & explorat vires hereditarias, fortè coactus gerere aliquem actum, vel expedire negotium aliquod ad hereditatem pertinens, similes adponit protestationes, ut cautiùs deindè de adeundâ hereditate deliberare queat. Con-
115 trà verò abstensio secumfert deliberatum animum, atque expressam declarationem se se abdicandi paternâ hereditate, titulumque hereditarium recusandi. At verò, si expressa isthæc abdicatio à paternâ hereditate, adeò firma non est, ut pro libito à filio revocari nequeat, sivè revocatio isthæc sequatur suscipiendo per actum expressum paternam hereditatem, sivè tacitè, illi se immiscendo per actus, qui citrà jus, &
116 nomen heredis fieri minimè possint, *Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius de Testam. part.2. n.131., Alexand. in l. prima n.1. in fin. Cod. de Iur. deliber., idem consf.126. num.3., & 4. lib.7.*, *prætextu dotis maternæ, vel avitæ, aut repudiationis, sivè abstinentiæ dictæ successionis &c. se defendere possit* =, modò dd. actus abstentionis, sivè protestationum Iudicis auctoritate muniti 119
non sint, *Caball. consf.156. num.28. lib.1., Rota Florentina penès Cataneum d. dec.51. n.91.*

Jure igitur, meritòque sapientissimi Compromissarii, non dubitantes de aditione paternæ hereditatis factâ à bo. mem. Marchione Fabio, examinandum esse censuerunt, an effectum amissionis Legitimæ, ex eâ resultantem, impedire potuerit ignorantia, in eo figurata, prohibitionis illam detrahendi, eidem factæ, adhibitâ famigeratâ cautelâ *Soccini*, quâ Pater filio dabat optionem acceptandi paternam hereditatem cum oneribus fideicommissorum, eidem injunctis, vel, illis repudiatis, consequendi Legitimam, de Jure sibi debitam, aliasque detractiones ex propriâ persona competentes, allegando *Mart. de success. legal. par.4. quæst.3. art.2. num.24., & 25.*, qui requiri, ait, scientiam testamenti paterni, & omnium in eo contentorum, ut filius elegisse dicatur totam hereditatem cum onere non detrahendi Legitimam,
ibi = *Daclaratur iste casus, ut non procedat, quando Pater instituit filium in tota sua hereditate, & prohibet illi detractionem Legitimæ cum conditione, quod, si Legitimam detrahere vult, tunc in dicta sola Legitima illum instituit, hoc enim casu si filius adit hereditatem simplicitèr, & ità testamentum approbat, non potest ulteriùs detrahere Legitimam liberè, sed sibi imputare debet, qui cùm potuisset habere Legitimam liberè, maluit eligere totam hæreditatem cum onerè fideicommissi &c., sed ista declaratio est intelligenda, datâ scientiâ dicti testamenti, & contentorum in eo, ut superiùs dixi*; Superiùs autem, numero videlicet 20. tradiderat, quod, ut acceptatum dici posset onus adjectum Legitimæ, requirebatur *scientia explicita, & individua omnium contentorum in testamento*, idem docuerunt *R. P. D. Ansald. in annot. ad suas decisiones annot.77. num.22.*, inquiens, operationem, & effi- 120

decis.51. num.3., solà sibi Statuti literâ propositâ, sententiam in simili causa dixerunt) Statutum Florentinum, ut notat *Magon. dec. Florent. 10. num.45.*, & pluriès, pluriesque diximus, pro inducenda aditione considerat nudum factum possessionis, vel detentationis Bonorum, sivè cujuscumque rei hereditariæ ab herede factæ post quindecim dies à morte Defuncti, & quibus transactis, nullo d. Statuti loco requisitâ scientiâ jurium, & onerum hereditariorum, illum ità possidentem non præsumptivè, aut fictè facit heredem, sed statuit, ut *hereditatem ipsam agnovisse intelligatur*, *& tamquàm ex vera agnitione* eum efficit verum heredem, ut hæc

122 verba perpendendo, benè docuit *Magon. d. dec. Florent. 10. num.32., & seq.*, & quidem quoad omnes Juris effectus magis præjudiciales, ut videlicèt tamquàm *verus successor sit obnoxius omnibus hereditariis oneribus, & ad Legata, & fideicommissa, & credita effectualitèr, & realitèr conveniri possit*, & ulterius progrediendo, eidem jàm effecto verò heredi, & gravato oneribus hereditariis præripit quemcumque colorem desumptum ex præcedentibus repudiationibus,

123 & abstensionibus, quorum prætextu hereditarium titulum dissimulare posset, atque etiam adimit quodcumque aliud Juris auxilium, quod eidem tituli ex propria persona competentes, vel Inventarium ipsum præbere posset; Cavetur enim, quod heres *nec prætextu dotis maternæ, vel avitæ, aut repudiationis, seu abstinentiæ dictæ successionis, aut aliquo alio Jure talia Bona, ac se defendere possit, nec etiam, quantum ad debita hereditaria, sub prætextu Inventarii, aliquo in contrarium non obstante*, juxtà sæpiùs relata, & semper magis, magisque inculcanda d. Statuti verba.

Cùm itaque Statutum ob solum factum possessionis Bonorum per Defunctum tempore suæ mortis possessorum inducat veram, & efficacem

reditarias teneri nolebant, quemadmodùm, inquàm, antè hæc remedia heredibus impartita, 126
post hereditatem ex sua voluntate illis infixam, vetera Jura disponebant, ut inviti, & ignorantes ultrà vires hereditarias tenerentur, ut egregiè *Iason. in d. leg. final. lit. A., & B. Cod. de Iur. delib.*, & ibidem etiam *Alexan. in §. Etsi præfatam, Corn., & Salicet. in §. Si verò*, & alii apud *Roland. à Valle de confect. Inventar. tract.1. quæst.3. inter tract. magn. tom.8. par.2. fol. mihi 167.*, & quoad filium pro Legitima agentem observat *Rot. decis.206. num.5. par.1. rec.*, & observat *Rota in dicta Sabinen. Fideicommissi primà Iulii 1693. §. Verùm quia cor. R.P.D. Priol.*, Ità etiam istiusmodi Statutum disponens, quod, postquàm facto possessionis hereditas ex sua voluntate heredi infixa est, idem, ut verus successor esse censeatur, sitque obnoxius omnibus hereditariis oneribus, sublato eidem quocumque 127
Juris remedio, abstensionis nempè, & repudiationis, & titulorum omnium ex propria persona ipsi competentium, imò etiam beneficio Inventarii, censetur redire voluisse ad d. antiqui Juris dispositionem, juxtà quam liberum quidem illi erat adire, vel non adire, sed post aditam hereditatem, nec prætextu ignorantiæ, nec quovis alio colore hereditaria onera detrectare poterat.

Jura namque nostra exposcebant quidem, ut heres scire deberet, ex qua causa esset heres, ex 128
testamento nempè, vel ab intestato, *leg. si is ad quem 22., & leg. Pater 93. ff. de acquir., vel omitten. hered., leg. illud ff. si pars hered. petat., Cujac. ad African. tract.1. lit. B. & seqq., & per tot. tom.1. oper. prior. fol. mihi 1290., Petr. Fab. ad leg. 76. ff. de regul. Iur., Personal. de adipisc. possess. num.550.*, *Rub. de confus. Iur. defunct., & hered. cap.1. num.178.*, at non etiam requirebant, ut certò sciret onera hereditaria; Nullus enim sivè veteris, sivè recentioris Juris locus

decis.27. num.2. de Procurat. in noviss., & recte
quidèm, quia heres, adeundo, certò sciebat,
vel scivisse debebat, quod, aditâ hereditate,
aditio, immò Lex ipsa inducebat confusionem
131 actionum, & Iurium heredi competentium,
illumque hereditariis oneribus obstringebat di-
sponendo, ut ultra vires hereditatis heres de
proprio hereditaria onera subire teneretur, ut
præter alios adductos tradit *Cujac. ad African.
ubi suprà fol. mihi* 1291. *lit.A.*, ibi = *At quæro,
quis sit effectus hujus Sententiæ, ut hæreditatem
non adeat rectè, nisi qui certus est? Aditio obli-*
132 *gat æri alieno, & qui semel adivit rectè, posteà
non potest repudiare, & lit.C.* = ubi idem tradit
de immixtione *Merlin. de pignor., & hypothec.
lib.2. tit.1. quæst.16. num.*41., inquiens, ad vali-
dè adeundam hereditatem dumtaxat requiri
scientiam ejus, quod est formale, & intrinse-
cum Iuris adeundi, num scilicèt Testator obie-
133 rit, an sibi sit delata hereditas, an ex testamento,
vel ab intestato, hisque requisitis sic perfici actum
aditionis, ut Iure, meritòque non aliud requi-
ratur, nec opus proindè sit scientia onerum, opu-
lentiæ, & qualitatum hereditatis, quæ vocat
extrinseca requisita in adeundo, & quæ vel he-
res novisse præsumitur, vel, nisi noverit in ter-
134 mino ad deliberandum, à Lege, & ab homine
concesso, imputare id sibi debet quacumque
spe frustratus, & allegat *Bald.*, *Gratian. Cost.*,
& alios.

Heres igitur cùm antè deliberandi tempus, &
beneficium Inventarii præjudicia in Bonis pro-
priis evitare posset non adeundo, adeò ut ab
135 ejus libera voluntate penderet solummodò adi-
re, vel non adire, ut ratiòcinatur *clar. mem. Card.
de Luca de hered. disc.*18. *sub num.*3. *vers. eò
etiam convincenti ratione*, hinc sequitur, quod,
si Statutum Florentinum post hereditatem ex
facto possessionis continuatæ post quindecim
dies a morte Defuncti, eidem absolutè ademit
quæcumque Iuris auxilia, præripiendo eidem
beneficium etiam Inventarii, dicendum omni-
nò sit eum teneri omninò, voluisse ultra vires
nens, *hereditatem ipsam agnovisse intelligatur*,
*&, tamquam ex vera agnitione, ut verus suc-
cessor, sit obnoxius omnibus hereditariis oneri-
bus, & ad Legata, & Fideicommissa &c.*, sub-
lato eidem beneficio inventarii; dicendum pro- 139
cul dubio erit, illud de re heredis disposuisse,
& ex solo facto aditionis, in rebus propriis, &
ultra vires hereditarias eumdem gravare voluis-
se, ut benè in proposito ratiocinatur *Rota in mox
citata Ariminen. hereditatis super Aditione*, in
qua promiscuè argumentatur à potestate Statuti
ad illam Testatoris, & viceversâ, rationem ità
decidendi desumens tum à potestate utrique à 140
Lege tributa disponendi de rebus heredis, eum-
demque obligandi oneribus hereditariis ultrà
vires hereditarias, tum etiam à dispositione ve-
teris juris Digestorum, cum ignotum prorsùs es-
set beneficium inventarii, heres post aditam
hereditatem jura sua prorsùs confundebat cum 141
illis Defuncti, quam confusionem aliâ ratione
evitare nequibat, quàm non adeundo, ac de-
nique concludit, similia Statuta, & Testato-
rum dispositiones, quæ, prohibito inventario,
heredem gravant in rebus propriis, utpotè con-
formes antiquo juri Digestorum, ideòque re-
deuntes ad jus primævum, & antiquum, cen-
sendas esse favorabiles, ut apud *Cravet. consil.* 142
174. *num.*7., *Andreol. contr.*427. *nu.*28., alios-
que, quos allegat *eadem Decisio in §. Accedit
prætereà, & Rota in Faventina Successionis* 2.
Julii 1708. *§. Vigente, & §. Altera coram R.
P.D. Aldrovando*.

Quæ cum ita sint, & perspicuè demonstra-
tum fuerit, juxtà antiqui juris censuram, quan-
do nempè nec deliberandi tempus, nec benefi-
cium inventarii heredibus à Justiniano tributum
fuerat, eosdem invitos, & ignorantes solo fa-
cto aditionis alligatos fuisse oneribus heredita-
riis, absque ullâ eorum scientiâ, & Statutum
Florentinum, adempto heredibus dicto benefi-
cio, redeundo ad jus antiquum, solo facto pos- 143
sessionis hereditatem aditam censendam esse,
disposuerit, statuendo, quod heres *tamquam
ex*

... in princip., si ideo onerum acceptatio, ex aditione facta, censetur, quia consensus heredis consensui Testatoris per illam quodammodò unitur, *Rota in Firmana*
147 *Firmana Fideicommissi 4. Maii 1705. §.Ceterùm coram R.P.D. Ansaldo*; hic quasi contractus, & consensus de juris communis censura ex aditione inductus, quantò efficaciùs illum obligabit, quando concurrit Statutum, hunc quasi contractum, & consensum necessariò inducens, atque præcipiens, ut post aditam hereditatem Legata, & fideicommissa præstare teneatur, omni penitùs submotâ exceptione repudiationis, & abstensionis ab hereditate, titulorum ex propria persona heredi competentium, ac inventarii impedientis confusionem jurium, ac præservantis
148 actiones heredi competentes; his enim per aditionem commixtis, ac penitùs confusis, heres colore nullo evitare poterit restitutionem fideicommissorum, & executionem eorum, quæ à Testatore disposita fuerunt, ad *Text. in §. Heres institut. de obligat. quæ ex quasi contract. nascunt.*, *Gratian. discept. forens. 657. num. 45. & seqq.*, *Conciol. loco mox citato, & alleg. 51. nu. 20., allegat. 52. num. 34.*, *Rot. in rec. decis. 118. num. 24. part. 12.*, *in Romana, seù Verulana Fideicommissi 10. Maii 1690. §. Nec vis, & efficacia coram Eminentissimo D.Card. Caprara, inter recollect. ad clar. mem. Card. de Luca de Fideicommiss. decis. 87. num. 12.*, *in Avenionen. Fideicomm. 19. Januarii 1696. §. Absque eo quod in fin. coram bon. mem. Muto*, *in Fanen. Immissionis 14. Maii 1696. §. Quod autem coram Reverendissimo Molines, & in Carpentoracten. seù Vasionen. Primogenituræ 19. Novembris 1703. §. Stabilita coram R.P.D. Ansaldo.*

Nec favor Legitimæ, qui in jure præcipuus semper fuit, efficere potest, quod in casu nostro locum sibi vindicare nequeat tum juris communis, tum municipalis Legis dispositio, ultima à Testatore prohibita reperiatur, servatâ cautelâ *Soccini*, cum enim prohibitio hac formâ concepta, sustineatur, &, uti consona juris 150
menti, communiter à Doctoribus approbetur, ob optionem collatam in liberam filii voluntatem vel habendi Legitimam ad normam juris immunem ab omni onere, vel consequendi universam hereditatem, aut alia emolumenta ex judicio Testatoris sibi collata, cum onere non detrahendi Legitimam, ut tradiderunt *Peregr. de Fideicomm. art. 36. num. 62.*, *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. quæst. 10. num. 15.*, *Andreol. contr. 250. num. 94.*, *Palm. allegat. 183. num. 5.*, *Magon. decis. Lucen. 85. sub num. 14.*, *Rota coram Dunoz. jun. decis. 99. num. 7.*, *coram san. mem. Innocentio X. decis. 289. nu. 19.*, *apud Rodulphin. post allegat. 115. num. 56., & duobus seqq., & num. 93.*, *in recent. decis. 342. num. 10., & 11. part. 5.*, *decis. 74. num. 7., & 8. part. 8.*, *decis. 218. num. 4. part. 10.*, *decis. 49. num. 13., & 17. part. 18.*, & passim apud alios; justâ proindè ratione eo casu, quo Pater gravamen, Legitimæ appositum, compensasse videtur aliis emolumentis in filium collatis, hic per simplicem 151
aditionem, in Legitima sibi præjudicat, juxtà veriorem, & frequentiori Doctorum calculo approbatam, atque omnium Supremorum Tribunalium auctoritate confirmatam sententiam, ex concordantibus auctoritatibus allegatis ab R. P. D. meo Amadorio, & D. Advocato Mormorai, quibus addi possunt *Peregrin. de Fideicommis. artic. 36. num. 52.*, *Mantic. de conjectur. ultim. volunt. lib. 7. tit. 8. nu. 11.*, *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. quæst. 7. num. 24. & seq.*, *Gratian. discept. 983. numer. 3.*, *Adden. ad Gregor. decis. 489. num. 27.*, *Scopp. ad contr. Merlin. Pignatell. centur. 2. cap. 48. num. 10.*, *Rota coram Card. Cerro decis. 84. nu. 9., & decis. 789. nu. 7. cum seqq.*, *in recent. decis. 49. num. 17. part. 18.*, *in Carpentoracten. Legati, & Legitimæ 23. Januarii*

effectus ex aditione resultantes, quæ proindè, nullâ requisitâ expressâ acceptatione, & scientiâ dictorum onerum, operabitur, ut filius per solam, ac simplicem aditionem sibi præjudi-
153 casse censeatur in Legitima, hac formâ sibi relictâ, ut disertis verbis tradiderunt *Duran. de arte testand. sub tit. de substit. cautel.* 31. *num.* 6., *Andreol. contr.*250. *num.* 66., *Altimar. ad Rovit. cons.*95. *num.*8. *lib.* 1., *Censal. ad Peregrin. de Fideicomm. art.*36. *vers.* 2., *Cirocch. discept.* 4. *num.* 67., *Rota Lucen. inter collect. à Palm. Nep. decis.*212. *num.*15., *Urceol. decis. Florent.* 41. *num.*30. *& seq.*, *Mans. consult.*578. *num.*21. *Card. de Luca de legitim. disc.* 17. *num.*2., *Adden. ad Gregor. decis.*489. *sub nu.*27., *bon. mem. R. P. D. Cerretanus in suo Voto impress. penes Rodulphin. alleg.* 115. *nu.* 26., *Rota penes eumdem Rodulphin. dicta alleg.* 115. *nu.* 56. *& seq.*, *coram Card. Cerro decis.*689. *nu.* 7. *&* 8., *in recent. decis.*74. *nu.*9., *&* 10. *part.*8., *decis.* 218. *num.*4., *&* 5. *part.*10., *coram Priolo decis.* 204. *num.*3. *&* 4., *& in Avenionen. Fideicommissi super Manutentione* 10. *Junii* 1697. *§. Hujusmodi coram Reverendissimo dell' Olmo Episcopo Conchen., inter collect. ad ornat. clar. mem. Card. de Luca de testament. decis.* 42. *num.* 6., quorum verba refert R.P.D. meus Amadorius in sua doctissima allegatione, rectè subdens, quod, si non requiritur hoc casu expressa, sed, juxtà mox
154 allegatas auctoritates, sufficit tacita, atque implicita acceptatio resultans ex aditione, seu immixtione paternæ hereditati, nec etiam requiretur expressa, atque individua scientia dicti oneris, sed satis erit generica illius cognitio, *Merlin. de legit. lib.*3. *tit.*2. *quæst.*10. *num.*17. *in fin.*, *Rota in Avenionen. Fideicommissi* 25. *Junii* 1700. *coram R. P. D. Ansaldo §. Verùm quoties*, quem refert, & sequitur *D. Advocat. Tartaglia in suo tract. de reservat. Statutar. artic.*45. *num.*76., qui distinguens casum, in quo formaliter servata fuerit cautela *Soccini*, ab alio, quo eadem per æquipollens dumtaxat à Testatore
155 adhibita reperiatur, ait = *vel est servata formali-*

consideravit implicitam dumtaxat, & tacitam acceptationem resultantem ex aditione, atque immixtione paternæ hereditati, ut ex *dec.*204. *nu.*3., *&*4. *cor. Priol.*, *& dec.*689. *nu.*7. *& seqq. coram Card. Cerro*, *& in recent. decis.* 74. *num.* 9., *&* 10., *Rota in Illerden. hereditatis de Gomar* 4. *Junii* 1703. *§. Et alterum coram R.P.D. meo Ansaldo*; Immò verò in quadam *Bononien. Transactionis coram bon. mem. Bourlemont.*, cujus *decisiones* impressæ leguntur penes *Rodulphin. post alleg.*115., cum idem unâ cum *Adolin.*, qui in eadem Causa scripsit, inculcaret, quod, ut prohibitio Legitimæ facta cum cautela *Soccini* filium afficere posset, requireretur 158
præcisa scientia talis prohibitionis, nihilominus *Sacra Rota* inhærens firmissimæ, ac communissimæ opinioni à Doctoribus, & Tribunalibus receptæ, veluti prò immota regula statuit, quod, adhibitâ hac cautelâ, sufficiat tacita emologatio per simplicem aditionem hereditatis, nec necessaria sit expressa, & specialis renunciatio ejusdem Legitimæ, ut in prima *decisione* impressa post *dict. allegat.*115. *num.* 58., *& in secunda numer.*93., & licèt in casu dictæ *decisionis* concurreret etiam expressa acceptatio paterni 159
testamenti, à filiis expleta, attamen *Sacra Rota*, non discedendo ab illa firmissima regula, quod sufficeret tacita approbatio, elicita ex simplici aditione, veluti à fortiori argumentatur, quod, si hæc sufficiebat pro sustinenda dicta prohibitione, multò magis filium urgebat, obstringebatque expressa paterni testamenti acceptatio, nimis autem imprudenter tantum Tribunal semel, atque iterum dissimulasset objectum hoc desumptum ex defectu individuæ scientiæ, à solertissimis, jurisque peritissimis Advocatis inculcatum, si reverâ pro convalidanda prohibitione Legitimæ facta cum *Socciniana* cautela, illa necessaria fuisset; jure igitur, meritòque silentio eam præteriit, noscens, veluti pro lege apud Tribunal invaluisse communiorem opinionem docentem, ad sustinendam prohibitionem Legitimæ, eâ forma factam, requiri dumtaxat tacitam,

luntas in præjudicialibus non præsumitur, ut
161 ratiocinantur Doctores in contrarium allega-
ti, subdendo, quod, quotquot pro DD. fra-
tribus de Feronis allegantur ad effectum pro-
bandi, sufficere genericam scientiam dicti one-
ris, cum implicita, sive tacita illius accepta-
162 tione, resultante ex aditione paternæ hereditа-
tis, procedere posse in casu, quo certò constet
de voluntate filii adeundi paternam heredita-
tem, certaque sit illius aditio, quæ certitudo
desiderari dicebatur in nostro casu, cum bon.
mem. Marchio Fabius paucos post dies à morte
Patris supplicem libellum porrexisset Regiæ
Celsitudini, ut longiorem terminum impetra-
ret ad effectum deliberandi, an sibi expediret
nec ne adire paternam hereditatem.

Verùmtamen discursus iste non subsistit, quia
non versamur in simplici prohibitione Legiti-
163 mæ, aut gravamine eidem apposito, non adhi-
bitâ cautelâ *Soccini*, quo casu illud, utpotè mi-
nisterio Legis rejectum, & prò non scripto ha-
bitum, vires desumere nequiret à voluntate
Testatoris, cui à Lege adempta est potestas om-
nis privandi, diminuendi, aut adjiciendi onus,
164 & vincula ulla Legitimæ filii, in sola Legitima
honorati, sed rectè hoc casu convalidari dice-
retur solâ voluntate filii, qui, quemadmodum
abstinere omninò posset à paterna hereditate, &
repudiare Legitimam, liberè sibi ab illo reli-
165 ctam, itá etiam ratum habere poterit quidquid
Pater super ea dispοsuit, illam minuendo, aut
oneribus subijciendo, cumque hoc casu reverâ
agatur de præjudicio filii, non solùm requiritur
præcisa scientia, sed, rejecto tacito, atque im-
plicito consensu, resultante ex aditione, con-
currere oportet expressum consensum, vel illi
æquipollentem, cum resistat præsumptio Le-
166 gis, consensum removens in præjudicialibus,
ut, præter auctoritates allegatas in *§. Nullo ita-
que*, tradunt *clar. mem. Card. de Luca de legit.
disc. 17., & disc. 18. num. 7., Cyriac. contr. 148.*

ti consona, juxta ea, quæ deduximus in *§. At
aliter*, non à filii voluntate, sed ex alio fonte,
& principio vires sumere dicitur, videlicet à po-
testate disponendi de re propria illius, à Lege tri-
buta Patri compensanti gravamen, Legitimæ filii
appositum, ad mentem *Text. in leg. Imperator
ff. de legat. 2., Fusar. de substit. quæst. 296. num.
61. versic. ratio prima, Caucer. variar. resol. cap.
3. num. 37., Peregrin. de Fideicommis. artic. 36.
num. 96., Rot. in Avenionen. Fideicommissi 25.
Junii 1700. §. Sed Domini coram R. P. D. An-
saldo*; nulla enim in hac hypothesi justa afferri
posse videtur ratio, cur filius gravari nequeat 169
in Legitima, quæ nihil aliud est, quàm quod-
dam peculiare patrimonium, ex censura Legis
illi debitum ex Patris substantia, *Rota in Roma-
na Successionis, & Legitimæ 9. Junii 1690. §.
Non obstat cor. Reverendissimo Hervault*, quem-
admodum gravari posset in peculio castrensi, &
in reliquo suo patrimonio, aut aliâ quacumque
re, ex propria persona ad ipsum pertinente, *Cu- 170
jac. in lib. 30. ff. tit. de legat. 1. ad leg. 41. lit. E.
tom. 4. part. 1. oper. posthum. fol. mihi 1040., Bur-
sat. cons. 385. nu. 9. lib. 4., Marcian. cons. 39. sub
nu. 4. vers. quia sicut lib. 2., Andreol. contr. 250.
num. 64., Rota cor. Emerix jun. decis. 795. num.
11., & in Perusina manutentionis 20. Januarii
1704. cor. R. P. D. Scotto.*

Sicuti autem, si res esset de gravamine filio
apposito in aliis rebus suis, illud procul dubio
convalidaretur implicitâ dumtaxat, tacitâque
acceptatione, resultante ex aditione, & im-
mixtione hereditati paternæ, ita etiam ob eam- 171
dem rationem ratum habuisse dicetur onus,
Legitimæ appositum, servatâ cautelâ *Soccini*,
si paternam adiverit hereditatem, illique sese
immiscuerit, juxta auctoritates allegatas in *§. At
aliter, & seq.*; Nam, si Lex hoc casu non re-
sistit prohibitioni Legitimæ, si ipso jure ab ea
non resecat onera, & gravamina, à Patre illi
apposita, integrum filio non est paternam su-

Soccini, verum simpliciter non est, illud robur assumere à consensu, & voluntate filii, hic enim requiritur quidem, ut paterna dispositio effectum sortiatur, plenamque habeat executionem, at eadem ex alio fonte validitatem desumit, ex potestate nempè, Patri à Lege tributa disponendi de re filii, ideoque, si consensus iste
174 non requiritur, tamquam forma, sive necessaria causa validam reddens Patris dispositionem, sed necessarius est prò illius dumtaxat executione; ut hæc effectum sortiatur, sufficiet legalis ille consensus, qui resultat ex aditione, inducente heredis consensum, & quasi contractum
175 inter Defunctum, & heredem, & hunc, & Fideicommissarios, atque Legatarios, ut probavimus in §. *Quæ cum ita sint & seq.*, cujus legalis consensus, & quasi contractus virtute, approbasse censebitur testamentum, & voluntatem Patris, ac per consequens fideicommissum etiam ordinatum super Bonis suis, alioque jure, quàm ex Judicio paterno sibi debitis, *Bal-*
176 *ducc. in collect. decis.*, & *rer. judicat. titul.* 3. *decis.*17. *num.* 4., & *decis.* 20. *num.* 3., *Palm. Nep. decis. Lucen.* 84. *num.*29. *tom.*1., *Rota coram Carill. decis.*223. *num.* 2., & *coram Coccin. decis.* 1507. *num.*48., *in Reatina Fideicommissi* 24. *Novembris* 1694. §. *Penult. coram Eminentissimo Caprara*, *in Illerden. hereditatis de Gomar* §. *Hæc quoad primam partem coram R. P. D. Ansaldo*, & *in Romana*, *seu Leodien. Fideicommissi de Arcbis* 24. *Martii* 1702. §. *Verùm coram bon. mem. Muto;* Numquam omittendo, quod, si legalis iste consensus inductus ex dicto quasi contractu sufficit, etiamsi quæstio agatur de inducenda acceptatione gravaminis in Legitima ad meros terminos juris communis, fortiùs urgebit in nostro casu, in quo concurrit Patrium Statutum, longè efficaciùs hunc quasi contractum ex aditione inducens pro adimplemento omnium onerum, & eorum omnium, quæ à Testatore disposita fuerunt.

Quemadmodum verò legalis iste, & implicralem quamdam approbationem acceptasse dicitur universum Patris testamentum, ita etiam acceptasse censebitur onera omnia in eo con- 178
tenta, sive cognita, sive ignorata ab ipso fuerint, *Gratian. discept. forens. cap.*568. *num.*33., & *seqq.*, *Rota post Merlin. de Pignor. decis.*100. *num.*10., & *sequent.*, & *in Cortonen.*, *seu Perusina Fideicommissi super Immissione* 17. *Novembris* 1702. §. *Neque similiter coram R.P.D. Ansaldo*.

Nulloque colore obtendi potest in nostro casu ratio præjudicii, tum quia præjudicium omne 179
suâptè naturâ excluditur cautelâ à *Soccino* traditâ, cujus virtute filius recipit compensationem gravaminis, à Patre sibi impositi in Legitima, ideòque, cùm agatur de actu incipiente à lucro, vel à probabili spe lucri, ad illius validitatem, 180
exuberat scientia ficta, à Lege præsumpta, juxtà *Gloss. in leg. si duo in verb. scire potuit vers. vel dic. ff. de acquir. hered.*, ubi *Bald. num.*2., *Andreol. controvers.* 250. *num.*93. & 95., *Conciol. allegat.*42. *num.*35., *Mangil. de imputat. quæst.* 118. *num.*8., *Merlin. de legit. lib.*3. *titul.* 2. *sub num.*17., *Rota in citatis Decisionibus Avenionen. Fideicommissi coram bon. mem. Muto*, & *in illarum confirmatoria* 19. *Januarii* 1703. §. *Verùm coram R. P. D. Scotto*, & *in prædicta Illerden. hereditatis de Gomar coram R. P. D. Ansaldo* §. *Contra hæc*, tum etiam, quia, præter amplissima emolumenta, quæ filius consequebatur ex judicio paterno, gravamen super ipsius Legitimâ, eidem impositum, minimè præseferre videbatur speciem illam præjudicii, quam improbant jura nostra, cum prohibitiones, & vincula fideicommissi à Testatore illi adposita minimè fuerint favore Extranei, sed favore agna- 181
tionis, proque eisdem Bonis conservandis in filiis, & Descendentibus Marchionis Fabii, quo casu simile onus, utpotè consonans naturæ, & Parentum votis, *leg. scripto* 7. §. *Ultimo ff. si tab. testament. null. ex tab.*, *leg. cum ratio* 7. *ff. de bon. damnat.*, utile potiùs, quàm præjudiciale censeri

183 solo usufructu, & alteri elicito ex *disc. 63. de servit.* ex quo deducebatur, quod, si Marchio Fabius, relictâ universali institutione, Legitimam prælegisset, licèt consequi nequivisset usumfructum super ceteris Bonis Patris, in quibus substituebantur ejus filii, attamen ex eorumdem persona percipere potuisset commoditatem fructuum; Utrique enim huic objecto plenè, doctèque satisfit in dicta allegatione, ad quam me refero.

Juxtà igitur veriores regulas, communi Doctorum, & Tribunalium consensu receptas, si, quoties non agitur de simplici prohibitione, & gravamine, Legitimæ imposito, quod ipsius Legis ministerio reijciatur, & pro non scripto habeatur, sed, servatâ cautelâ *Soccini*, illa prohibita, aut gravata reperitur, talis prohibitio, & gravamen permissum est, si illud accep-
184 tatum censetur à filio per simplicem aditionem, atque immixtionem paternæ hereditati, adeòut rem hanc omni difficultate apud Tribunalia vacare, asserat *Rota in dicta Illerden. hereditatis de Gomar §. Et alterum coram R. P. D. Ansaldo*; Si ad istius tacitæ, sive implicitæ acceptationis validitatem non requiritur præcedens scien-
185 tia præcisa, atque individua dicti oneris, sed sufficit vel generica, vel præsumpta, & legalis illius scientia, nam, qui commodum, & lucrum acceptat, fingitur, sciens jus suum, se velle obligare omnibus oneribus emolumento annexis, *Ruin. consil. 79. num. 10. & 11. lib. 2.*, adeòut nec admitti debeat probatio ignorantiæ, *Gloss. in leg. si duo ff. de acquir. hered.*, *Hodiern. dicta controvers. 15. lib. 1. num. 41.*; Si denique hæc omnia potiori jure admittenda videntur, concurrente Statuto, heredem subijciente omnibus oneribus hereditariis ob solum nudum factum immixtionis paternæ hereditati, sublato eidem quocumque juris auxilio, frustrà exadverso objicitur, certissimas hasce juris regulas locum sibi vindicare minimè posse in nostra hy-

...., omnibus impositum hereditariis oneribus te-neantur, juxtà verba *Text. in leg. final. Cod. de jur. deliber. relata in §. Et jure.*

Jam verò superesset, ut responderemus contrariis auctoritatibus, at labor hic frustrâ impensus videri posset, nam, si inspiciamus locum *Martæ de success. legal.*, allegatum in motivis DD. Compromissariorum, hic nullo numero habendus videtur, cum nec ratione, nec auctoritate dictum suum confirmet; si verò 187
considerемus reliquas auctoritates, relatas à Domino meo Advocato Accorambono, facilè nos expedimus à *Rodulphino*, & *Actolino*, respondendo, *Sacram Rotam* in Causa, in qua illi scripserunt, disertissimis verbis firmasse, sufficere implicitam, tacitamque acceptationem oneris impositi in Legitima resultantem ex aditione paternæ hereditatis, nullo pacto requisitâ præcisâ, atque individuâ scientiâ dicti oneris, quam contrarii Defensores necessariam esse ajebant; *R.P.D. meus Ansaldus* licèt *in dicta annot. ad decis. 77.* requiri dicat consensum, & scientiam filii, attamen non excludit genericum illum, & legalem consensum, scientiamque, 188
quam sufficere, expressè professus fuit *in Avenionen. Fideicommissi 25. Junii 1700. §. Sed Domini, & in Firmana Fideicommissi 4. Maii 1705.*, *& in Illerden. hereditatis de Gomar*, in quibus ad hunc effectum sufficere, docuit acceptationem æquipollentem, & scientiam resultantem ex actibus factis cum relatione ad testamentum, individuatione Notarii de eo rogati, & extractione copiæ ejusdem testamenti. Non absimilibus responsionibus refellere possemus paucos alios Auctores dictam scientiam requirentes, sed, illis omissis, satis erit eisdem opponere communem sensum tum ceterorum juris Interpretum, tum Tribunalium, qui in hac quæstione, quoties formaliter servata fuit cautela *Soccini*, unanimi Sententiâ docuerunt, sufficere implicitam acceptationem resultantem ex aditione, sive immixtione paternæ hereditati, &, censentes,

in bon. mem. Marchione Fabio minimè defecisse præcisam hanc scientiam; Nam, si pro ea
190 præsumenda plurimùm valet verisimilitudo, *Saminiat. controvers.* 149. *num.* 25., *Rota coram Card Cerro decis.* 34. *num.* 41., *& in Romana, seù Verulana Fideicommissi* 21. *Junii* 1697. *§. ultim. coram Eminentissimo Caprara*; Si ea semper præsumitur, quoties ignorantia esset ità inverisimilis, & supina, ut in Judiciis admitti
191 minimè posset, *Peregrin. de Fideicommis. artic.* 52. *num.* 104. *vers. Quartus*, *Fusar. de substitut. quæst.* 595. *numer.* 25., *Grat. decis. Marcb.* 4. *num.* 38., *& num.* 41., *Hodiern. contr.* 15. *num.* 56., *&* 57., *Giovagnon. respons.* 43. *num.* 36. *lib.* 2., *& respons.* 100. *numer.* 64., ibique *Rota decis. lib.* 1., *Rot. in Illerden. hereditatis de Gomar* 4. *Junii* 1703. *§. Augeturque improbabilitas coram R. P. D. meo Ansaldo*; Si denique scientia oneris probata concludenter dici potest
192 depositionibus Testium, *Rota in Sabinen. Bonorum* 28. *Junii* 1706. *§. Præterquamquod coram R.P.D. Kaunitz*, in dubium venire nequit, quin in bon. mem. Marchione Fabio concludenter probata dici debeat specifica, & certa scien-
193 tia omnium contentorum in testamento paterno, quæ in nostra hypothesi sufficienter resultare posse videretur ex eo, quod ageretur de Testatore, qui, unà cum opulentissimo patrimonio, duos dumtaxat filios reliquerat, & bon. mem. Marchio Fabius, uti Primogenitus, & familiæ propagationi destinatus cum tempore obitus Patris sui, filios illi natos jam suscepisset, ideòque sperare posset ex judicio paterno pinguiora consequi emolumenta, inverisimile prorsus est, adeò indiligentem, & incuriosum, sive veriùs stupidum fuisse, ut paternam dispositionem noscere, deque in ea dispositis inquirere
194 minimè curaverit, ut benè observat R. P. D. meus Amadorius, & præter Doctores ab illo adductos, hanc filii qualitatem considerans, ait *Rota in Bononien. restitutionis in integrum* 22. *Martii* 1700. *§. Ignorantia*, *& seqq. coram Rmo dell'Olmo*.

allegatione, observat *Rota in Avenionen. Fideicommissi* 25. *Junii* 1700. *§. Robustiùs coram R.P.D. meo Ansaldo*: Omitti verò poterat, quod non constet, copiam paterni testamenti fuisse extractam de mandato filii, nàm, ut benè notatur in dictis allegationibus, mandatum præsumptum evincit tùm qualitas personæ extrahentis, tùm impensa à filio facta pro illius extractione.

Sed fortiùs urget, quod Marchio Fabius non solùm dictum authenticum exemplum penès se
retinuit, sed duas alias simplices copias de eo 197
exarare fecit; Hi autem actus plenè concludunt scientiam paterni testamenti, omniumque in eo contentorum, ut passim apud Doctores, & Rotam, simplicem hanc retentionem pro inducenda scientia considerantes. At verò, si tanti valet sola retentio testamenti facta à filio, & herede, quantò efficaciùs scientiam concludet publicum Instrumentum mandati Procuræ triduò
post obitum Patris dati à bo. me. Marchione Fa- 198
bio, se enunciante heredem universalem Patris vigore *della sua disposizione* in scriptis cum commemoratione diei, anni, ac Notarii, de dicta dispositione rogati, ut benè in proposito hos actus perpendendo concludunt concordantes auctoritates, & Sacræ Rotæ Decisiones relatæ in dictis allegationibus, & præter illas *Rota in Bononien. restitutionis in integrum* 22. *Martii* 1700. *§. Ignorantia*, *& pluribus seqq. coram Rmo del Olmo*, *in Ariminen. Fideicommissi* 20. *Januarii* 1700. *§. Et sanè*, *& seqq. coram R.P.D. Ansaldo*, *in Sabinen. Bonorum* 28. *Junii* 1706. *§. Præterquamquod coram R. P. D. Kaunitz*, *& in Romana Cessionis* 3. *Decemb.* 1706. *§. Tùm quia coram Rmo Molines*, ubi referuntur aliæ Decisiones, quæ vel ex his actibus, vel ex aliis non ità validè suâpte naturâ scientiam oneris evincentibus, illam nihilominùs satis superque demonstrari, & constabiliri docent, ac affirmant.

Accedit his solutio Legatorum, facta à filio, quæ regulariter non fit, nisi cognitis, perspectique

versalem heredem Patris, si minimè novisset illius testamentum, in quo universalis heres scribebatur: Et rursus quo colore affirmari poterit, eumdem D. Marchioni Silvio filio secundogenito solvisse scuta duo millia = *Per stare à calcolo di quello risolverà la disposizione paterna*=, si non scivisset, quod Pater reliquisset alteri filio secundogenito minus honorato, qui, seclusâ
202 speciali dispositione Patris, nec alimenta, nec quidquam aliud de manu Primogeniti recipere coactus fuisset, sed, tamquam coheres, & Condominus, fructus paternæ hereditatis suscipere, & se pro herede gerere potuisset; Si igitur Primogenitus sciebat, quid Pater reliquisset filio Secundogenito, dicendum est, potiori Jure scivisse, quid ipsi reliquisset; Nam qui Testatoris voluntatem, vel
203 in minima re exequitur, clarè demonstrat, se prius novisse, quid sua interesse poterat, ac sedulò perlegisse testamentum, quo voluntas illa custoditur, & concluditur, *Cyriac. contr.* 519. *num.* 34., & 35., *Saminiat. contr.* 43. *num.* 7., & 8., *Fachin. contr. lib.* 6. *cap.* 48. *in fin.*, *Palm. Nep. alleg.* 278. *num.* 8., *Rot. decis.* 342. *num.* 5. *par.* 2., & *decis.* 68. *num.* 22. *par.* 10. *recent.*

Omittimus, quod agebatur de opulentissimo
204 patrimonio, & dispositio de eo facta, nedum Florentiæ, sed operâ bon. me. Marchionis Fabii delata, ac pervulgata ad Regiones omnes, per quas dispersum erat amplissimum hoc patrimonium, admonendo Correspondales, ipsum esse unicum, & universalem heredem, tolerabilis autem minimè videtur ignorantia de eo, quod omnes sciunt, id, inquam, omittimus, sed uno hoc rem absolvimus, videlicet tàm dictum Marchionem Fabium Primogenitum, quàm Marchionem Silvium Secundogenitum certum Pi-
205 sas misisse Procuratorem, ut Regiæ Celsitudini preces porrigeret pro prorogatione termini duorum mensium à Patre ipsi præfixi ad acceptandam paternam dispositionem; Istiusmodi autem actus nedum probant genericam scientiam testamenti, sed omnium in eo contentorum, si

[...]ctum, quod nempe in præjudicialibus requiratur scientia vera, & non sufficiat præsumpta, quodque ex scientia partis non inferatur ad scientiam totius, nam, quod attinet ad primam 208
objectionis partem, illa submovetur eâ æquè familiari, ac obviâ responsione, quod videlicèt scientia probari possit præsumptionibus, & conjecturis, eademque, ità probata, non dicitur scientia præsumpta, sed vera scientia efficax ad 209
quoscumque effectus, etiam præjudiciales, præsertim, quando eadem desumitur non ex genericis dumtaxat conjecturis, aut præsumptionibus, sed consurgit ex facti circumstantiis præseferentibus scientiam testamenti, & dispositionum in 210
eo contentarum, fortius urgentibus in casu nostro, in quo reverà cessat omnis ratio præjudicii, eò quod agatur de actu incipiente à lucro, atque ordinato ad perpetuam conservationem Bonorum in agnatione, & posteris bon. mem. Marchionis Fabii, ut luculenter rem exornando probant præfati DD. Defensores.

Prout etiam æquè facili responsione submovetur altera pars objectionis, quod videlicet ex scientia partis non inferatur ad scientiam totius, 211
quia contrarium veriùs esse videtur, etiamsi versemur in materia prejudiciali, ut doctissimè probarunt Scribentes pro DD. Fratribus de Feronis, idque certiùs procedit, quando scientia isthæc fundatur in realitate facti, videlicet in confessione filii nedum dicentis, sed gerentis se pro herede universali vigore paterni testamenti, enunciando diem, annum, ac Notarium de eo roga- 212
tum, pluraque alia faciendo, necessariò secumferentia individuam scientiam partium testamenti, hoc enim casu, nisi filius spontè cecutire voluerit, colore nullo obtendere potest se, benè conscium paterni testamenti, & plurium dispositionum in eo contentarum, illas tantùm ignorasse conditiones, quas sibi minimè utiles esse verebatur, ut enim inquit Jurisconsultus = *Non est ferendus qui generaliter de his, quæ testamento ei relicta sunt, transegerit, si postea causetur de eo solo cogitasse, quod primâ parte testamenti*, ac

… debet esse verisimilis, & justa, rejecta
215 ignorantiâ crassâ, atque affectatâ, quæ pro scientia habetur, hæc autem ignorantia consistens in negativa, quoties contrariis conjecturis inducitur positiva scientia, probabilis non est, nec verisimilis, benè *Rota coram Cavaler. dec.151. per*
216 *tot.*, afferens ad rem nostram nonnullas ex circumstantiis, in casu, de quo agitur, concurrentes, & latiùs apud D. meum Averanium; qui dat alias concordantes auctoritates, quæ si procedunt in casu etiam pœnali, & directè præjudiciali, ut benè considerat *Rot. d. dec.151.*, quanto potiori jure locum sibi vindicabunt in casu nostro, in quo versamur in actu minimè præjudi-
217 ciali, sed potius favorabili, juxtà ea, quæ alibi notavimus; Et sanè concursus iste plurium actuum scientiam inducentium, nedum tollit ignorantiæ præsumptionem, seù levissimam illius probationem, sed tanti est, ut vires adimat
218 ipsimet heredis jurisjurando, quod plurimi ceteroquin haberi solet à *Rota in Bononien. restitutionis in integrum 22. Martii 1700. §. Ignorantia coram Rũo dell'Olmo*.

Constabilitâ autem aditione hereditatis, factâ à bon. mem. Marchione Fabio, & vindicatâ à contrariis exceptionibus acceptatione oneris in Legitima, resultante ex dicta aditione, non est, cur immoremur gratiæ, à Supremo Principe concessæ Marchioni Fabio, quia, cum ille exposuerit, rem esse adhuc integram, & se nondum adiisse paternam hereditatem, justissimus, ac religiosissimus Princeps nescivit aditam heredi-
219 tatem, &, ex quasi contractu jus quæsitum fuisse vocatis ad fideicommissum, ordinatum à Francisco seniore, quod si illi innotuisset, recusasset procul dubio concedere gratiam, funditùs evertentem dictam dispositionem in præjudicium vocatorum, *Rot. decis.41. num. 5. & 6. part. 18. & passim apud alios*.

* * * * * *

5 *Sub Legato liberationis* … *bendisse senserit, Legatarius evidenter probare tenetur*.

Non exclusis tamen præsumptivis, & conjecturalibus probationibus, num.9.

6 *Legatarius fretus claris testamenti verbis, nullâ eget probatione, quâ doceat, sibi Legatum esse debitum*.

Eidemque sufficit Actoris exceptionem dubiam reddidisse, num.8.

7 *Compensationem opponens, Actoris partes debet assumere, ipsique incumbit probationis onus*.

10 *Disceptatio nulla esse potest in re evidente*, & num.33.

11 *Probatio* evidens *ex conjecturis etiam, & præsumptionibus potest elici*.

12 Evidens *autem probatio quoties de Jure requiritur, sufficit, quod ex legalibus oriatur conjecturis, & præsumptionibus*.

13 *Testis ille, idemque, qui fuerit testamenti conscriptor, optimè declarare potest Defuncti voluntatem, ab ipso sibi panditam*.

14 *Ejusque declarationi, præsertim, si cum ea decesserit, standum est*.

Similis Testis probat, licèt sit unicus, nu.29.

15 *Legatum liberationis aliud non est, quàm donatio testamento relicta*.

16 *Caussæ finali à Testatore expressæ, atque à Testibus declaratæ dispositio conformanda est, juxtaque illam interpretanda*.

17 *In testamentis conscribendi, ex desidia, vel imperitia ortæ ambiguitates resecandæ sunt*.

18 *Neque ab eis occasio subvertendæ, aut minuendæ Testatoris voluntatis est desumenda*.

19 *Fideicommissi verba, si cum omissis, & quæ scribi debuerant, congruant, rectè datum, & minùs scriptum intelligitur*, & num. 32.

20 *Legatario nocere nequit quævis verborum omissio orta ex imperitia extensoris testamenti*, & num.31.

21 *Testatoris voluntas rectè à Testibus, plenè de ea informatis declarari potest*, & n.24. & 64.

22 *Præsertim, si integræ sint fidei, ac probitatis, nec*

34 *Interpretationi Testis, qui testamentum scripserit, ut debeat deferri, sat est, quod testamenti verbis non repugnet.*

35 *Testatoris voluntas triduò ante confectum testamentum pandita, mutari potuit.*

36 *Ex dicto unius Testis nequit intervertì voluntas Testatoris, explicata in testamento.*

Meliùs verò declarari, atque explicari potest, num. 43.

37 *Testis quis interpres verborum testamenti esse nequit, dum non hæc, sed alia declarandi facultatem à Testatore habuerit.*

38 *Testis perspectam habentis voluntatem Defuncti, sibi ab ipso patefactam, plurimùm valet depositio.*

39 *Voluntatis suæ, triduò ante confectum testamentum à Testatore patefactæ, mutatio verisimilis non est.*

40 *Contrarium posset procedere, si cum tali voluntate incompatibilis esset subsecuta dispositio.*

41 *Non, si cum ea conciliari possit*, & num. 76.

42 *Voluntatis suæ à Testatore triduò ante confectum testamentum patefactæ, mutatio verisimilis non est, si illam per eadem verba extensori testamenti confirmavit.*

44 *Septenarius testium numerus requiritur, quum de nova inducenda, secus, quum de declaranda Testatoris dispositione agitur.*

Hoc enim casu unicus Testis sufficit, ibid.

45 *Legatum liberationis Administratori factum quomodò ex ejus verbis deprehendi possit extensum etiam ad debita, extra administrationem contracta?* & num. seqq.

46 *Pro Testatoris voluntate assequenda sensus verborum à toto dispositionis contentu desumendus est.*

47 *Testatoris voluntas extrinsecis etiam circumstantiis declarari, atque explicari valet.*

48 *Testatoris voluntas, ut executioni demandetur, verba etiam impropriare licet.*

58 *Legato liberationis facto Administratori, hic non solùm à reliquatu administrationis, sed ab omni eo, quod alio etiam nomine deberet, liberatus censendus est*, & num. 59. & 60.

61 *Amplis præsertim, & generalibus verbis à Testatore adbibitis*, & num. 62.

Procedit principalis conclusio, ut remissæ etiam censendæ sint pecuniæ, à Defuncto, vel herede creditæ Administratori, vel ab isto aliis, quibus mutuavit de pecunia Domini, d. num. 59. & 60., & num. 63.

65 *Legatum suo Debitori Testatorem relinquere voluisse, eique totum noluisse debitum remittere, verisimile non est.*

Alioquin debitum pro rata ipsi legata potiùs remisisset, ibid.

66 *Legatum si Testator cum Legatarii debito majoris summæ compensari, voluisset, dilationem heredi ad illud solvendum non concessisset.*

67 *Eâ enim non indigebat heres, sed Legatarius indiguisset.*

68 *Legatum subsequens eodem modo, ac præcedens, factum, censendum est, ut illud, liberè relictum.*

69 *Legatum, ex clausula* = omni meliori modo=, *censendum est modo utiliori Legatario fuisse relictum.*

70 *Dilatio duorum annorum ad solvendum Legatum, referri nequit, nisi ad actualem, & realem pecuniæ numerationem, elapso dicto tempore faciendam.*

71 *Testator, si non appareat de Legatarii debito cogitasse, illud remisisse censendus est.*

72 *Præsertim ex verbis, quibus ejus quieti providere, ac in eum liberalitatem exercere voluisse, constet.*

73 *Maximè verò, intercedente necessitudine, & conjunctione sanguinis.*

Et, si de opulenta hereditate agatur, nu. 75.

74 *Legatarii charitas, & necessitudo facit intelligi Legatum, etiam contra modum consuetum.*

BON.

Testatore pariter legatæ, quodcumque aliud debitum remissum, & extinctum censendum est: ait enim, illam ob suam generalitatem, & amplitudinem comprehendere debita omnia ex quacumque causa provenientia, & quæ tempore conditi testamenti contra ipsum quoquo modo vigebant.

Verumtamen heres fretus literâ testamenti, contendit, d. generalitatem, utpotè solummodò intelligendam respectu negotiorum respicientium administrationem rerum domus Marsullæ, porrigi non posse ad alia debita Legatarii, separata prorsùs, atque ab illa independentia, utpotè originem habentia ex alia diversa omninò causa.

Litera autem testamenti, in qua ipse contra Legatarium intentionem fundat, ita se habet = *Item lascia in detto, & in ogni altro miglior modo al Signor Giacomo Pelleri di Amalfi scudi due mila moneta da darseli dall'infrascritto suo erede nello spazio di due anni* =; his immediatè subjungitur Legatum liberationis, & solidationis, ità conceptum = *E perchè dal predetto Signor Giacomo sono stati maneggiati più, e diversi interessi di sua casa, vuole, e dichiara, che nessuno possa rivedere tali conti, ma s'intenda saldato pienamente il tutto sino al presente giorno* =.

Momentum itaque omne hujus Causæ in eo vertitur, an scilicet ejusmodi verborum tenore coadjuvato saltem ex conjecturata mente, & voluntate Testatoris, justo aliquo indicio, & argumento probatâ, præter liberationem à redditione rationis, reverâ contineatur generalis solidatio, atque universalis remissio debitorum omnium, cujus vigore sublatâ penitùs exceptione oppositæ compensationis, controversum Legatum liberè à D. herede præstandum sit? Idcircò, ut recto judicio quæstio hæc decidi possit, non solùm perpendenda erunt simplicia, & nuda verba, quibus Testator usus fuit, sed spectanda magis erit illius voluntas, curando illam assequi non solùm ex omnibus iis, quæ scripta reperiuntur in testamento, sed etiam ex aliis ex-verbis, videlicet, quod = *Judex debet æstimare, quæ præstanda sit Cajo Sejo liberato ab heredibus, ex qualitate disceptationis, & probationis, idest secundùm ea, quæ Legatarius probaverit evidenter Testatorem sensisse* = idemque repetit *sub lit. A. verb. disceptationis*; Quamobrem, 4 si ex sententia *Glossæ* Legatarius evidenter probare tenetur, quid Testator comprehendisse senserit sub Legato liberationis, Æmilius Centurioni heres inde argumentatur, sè justâ ratione repellere posse Legatarium, negantem d. 5 compensationem; quippè iste *evidentèr* probare nequit generalem cujuscumque antecedentis debiti remissionem, juxtà probandi onus, quod ipsi incumbere, à D. Defensore D. heredis pluries insinuatur.

Verùm, omisso, quod actio Legatarii est omninò clara, utpotè fundata in litera testamenti, ideoque ipse nullâ eget probatione, quâ 6 Legatum sibi debitum esse demonstret; E' contrario autem oppositio compensationis consistit in exceptione proposita à D. herede, qui in illa 7 probanda assumere tenetur partes Actoris, ideoque onus probationis in ipsum transfertur, ità quidem, ut Legatario intentionem suam fundanti in litera testamenti, manifestâ quidem, & apertâ, satis sit, juxtà notas regulas, dubiam reddidisse contrariam exceptionem, prout certè 8 dubia reddita videri potest ex iis, quæ hinc indè latè deducuntur.

His, inquam, omissis, non omittam tamen, antequam aggrediar examen probationum, & rationum, quæ prò inducenda, vel excludenda compensatione afferuntur: non omittam, inquam, admonere, animadvertendum in primis esse, quod, licèt *Glossa* loco superiùs re- 9 lato utatur verbo *evidenter*; nihilominus tali verbo innuere noluit, quod requirantur probationes, quæ rem manifestam reddant, & veluti per ipsius evidentiam, illam demonstrarent; in his enim circumstantiis frustrà, & temerè prò re non dubia adiretur Iudex, rem æstimaturus *ex qualitate disceptationis*, quippè disceptatio nul-

sim Doctorum omnium consensu receptas, & supremorum Tribunalium auctoritate confirmatas. His itaque præsuppositis, crederem, elidi d. contrariam exceptionem ab herede propositam utpotè repugnantem voluntati, ac menti Testatoris, quam ex pluribus assequi posse videmur.

Rem autem ordiendo ab iis, quæ magis clara sunt, hæc sanè, licèt extrinseca sint, & extrà literam testamenti, eadem tamen, utpotè illi non repugnantia, sed summoperè coadjuvantia sententiam literæ, & clariùs declarantia voluntatem Testatoris, plurimùm valere arbitror prò justà controversiæ hujus decisione.

Primo itaque loco sese offert jurata attestatio bon. mem. Patris Joannis de Millis, qui, ob intimam familiaritatem, quâ bo. me. Francisco Marsullo jungebatur, nedum planè conscius fieri poterat ejus consiliorum, & mentis, sed vi morbi, inducias minimè dante, accersitus ab eo fuit, ut supremam voluntatem suam, ipsi communicatam, in scripta redigeret, prout festinanter ille, demandatum sibi munus exequens, testamentum exaravit. Hic autem testamenti extensor luculentis, disertisque verbis deponit, id præcipuè respectu Iacobi Pelleri Legatarii Testatorem sibi commendasse, atque injunxisse, nimirùm = *provedete alla sua quiete con proibire, che non si rivedino i conti in modo alcuno delle cose passate per le sue mani, quanto, che non si fosse mai ingerito ne' fatti nostri, saldate pienamente ogni interesse, che sia stato trà di noi fino ad oggi, & abbia liberi li duemila scudi per mia memoria, da darseli frà due anni dal mio Erede.* =

Idem verò rem prosequens subdit, quod hoc ipsum, juxtà mentem Testatoris ipse exprimere voluit, atque declarare intellexit, verbis illis = *saldato pienamente il tutto* = sic ajendo = *colle quali parole così generali = saldato pienamente il tutto = io intesi saldare ogni, e qualunque interesse passato trà la casa Marsulli, e d. Sig. Giacomo Pelleri, è che dovesse aver liberi li duemila scudi per sua memoria, come era l'intenzione di Monsignore.* =

ejus integritate habitam à Testatore, planè deferendum esset; maximè, quia idem cum hac jurata depositione decessit, atque etiam quia summo obsequio devinctus erat bo. me. Isidoro Centurioni primo heredi, ut plenius infra dicetur. 14

Testis hujus depositioni consonat attestatio R. D. Julii Robertini Amalphitani, atque intimi familiaris ejusdem Testatoris, qui sic præclarè loquitur = *Attesto, e dichiaro, che nel giorno di giovedì ultimo di Aprile dell'anno 1716. il Signor Francesco Marsullo disse, che voleva far testamento, & ebbe la bontà di confidarmi tutta la sua disposizione, e circa al Legato lasciato al detto Signor Giacomo Pelleri, mi disse, che voleva, che li si condonassero tutti gl interessi tanto istrumentarj, quanto chirografarj, che detto Sig. Giacomo aveva auti, & aveva colla sua casa fino à quel giorno, e che dopo due anni li si dassero liberi duemila scudi per regalo dal suo Erede* =.

Declarans idcircò, = *che le parole del d. Legato*, ivi = *ma s' intenda saldato pienamente il tutto fino al presente giorno* = *comprendono, e portano non solo il saldo degl' interessi maneggiati dal d. Sig. Giacomo Pelleri, ma d' ogni, e qualunque altro respettivo debito, credito, ed interesse passato, e che passava tra la casa Jacobetti, e d. Sig. Giacomo, fino al giorno di esso testamento, e ciò perchè così fù mente espressami dal Sig. Francesco Marsullo* =.

At verò, si, ut uterque Testis profitetur, Testator Legato hoc, quod aliud non est, quàm *donatio testamento relicta, Leg. Legatum 36. ff. de legat. 2., & instit. de legat. in princip.*, plenam munificentiam, liberalitatemque exercere voluit erga Legatarium, si extensori testamenti enixè injunxit = *provedete alla sua quiete* = causæ huic finali, disertis adeò verbis expressæ, & à præfatis Testibus declaratæ, conformanda erit dispositio, ex illaque interpretandum, quid sub eadem comprehensum fuerit, ad *Text. in leg. Heredes palàm §. Sed etsi notam cum ibi notatis ff. de testament., Palm. decis. Lucens. 4. num. 13., & seq., Rota in rec. decis. 410. num. 13., & seqq.* 15 16

toris, quàm explorati juris est, rectè declarari
21 posse à Testibus, plenè de ea informatis; præsertim verò, quando ab illis non solùm procul abest
22 suspicio quævis proprii commodi, aut interesse, sed præterea eisdem plenam fidem conciliat spectata eorum probitas, & integritas, nedùm ex charactere Sacerdotali, quo uterque condecoratur, sed ex aliis etiam qualitatibus, ut ad rem traditur per *Rotam decis.301.n.8., & seqq., & decis.365. part.17. rec.*, & latiùs *in una Faventina erectionis Collegiatæ 9. Maii 1712. §. Huc usque coram Emo D. Card. Falconerio*, quæ est inter ejus novissimè impressas *tom.3. tit.41. de testament., & Codicill. decis.5. num.20., & plurib seqq.*

Quamvis autem satis, superque probata dici posse videatur voluntas Testatoris Testibus adeo idoneis, & rectè dixerim, omni exceptione majo-
23 ribus, quis enim illam meliùs novisse potuit, eo, qui ejusdem mandato, veluti persona magis gravis, magisque sibi fida, testamentum con-
24 scripsit, & illo alio, qui universam rem familiarem, & negotia ejusdem diù tractaverat, atque administraverat; nihilominùs tamen pro dd. Testium auctoritate, & fide labefactanda plura exadverso objiciuntur, quæ tamen facili, ni fallor, negotio elidi posse crederem.

Non obesse itaque videtur id, quod opponitur adversus attestationem P. Ioannis, quod nimirum ipse, tamquam unicus, non consti-
25 tuat plenam probationem; & rursus, quod, etiamsi verum esset totum id, quod ipse dixit, probaret solùm, quid Testator in mente habuerit antequam conderet testamentum, non autem quid reverâ in illo disposuerit, quod si in
26 eo non legitur, curandum non sit de voluntate, minimè redacta in dispositione; At utraque hujus objectionis pars submovetur.

Nam quod attinet primam, præterquam
27 quod P. Antonius absolutè dici nequit Testis unicus, & singularis, quando ejus depositioni omninò consonat illa Sacerdotis Iulii Robertini, qui duo Testes dici nequeunt unici, vel singula-
28 res, unicitate, aut singularitate obstativà, sed adminiculativâ, quæ idcircò similibus Testibus fi-

ria exceptionis pars, quod nempè ex præfati P. Ioannis attestatione non probetur voluntas Testatoris ad actum dispositionis perducta, ipse enim dicit, sibi à Testatore expositam fuisse 30
suam deliberatam voluntatem, generaliter videlicet, & plenissimè liberandi Legatarium à quocumque debito, cumque morbus non daret inducias, festinanter d. constantem suam ab illo sibi communicatam voluntatem conscribendo, plenariam liberationem Legatarii ab omnibus debitis undecumque provenientibus explicare 31
intellexisse, verbis illis, nempè = *colle quali parole così generali = saldato pienamente il tutto = io intesi saldare ogni, e qualunque interesse passato tra la casa Iacobetti, e d.Sig. Conte, e che dovesse aver liberi li duemila scudi per sua memoria, come era l'intenzione di Monsignore* = ; Si igitur vel ob imperitiam scriptoris testamenti, in cujus extensione peritissimi quoque quandoque falluntur, & omittunt etiam ea, quæ scribi debuerant, vel ob angustias temporis, in quas, urgente vi morbi, Testator, & testamenti extensor conijciebantur, non licuit amplioribus, & magis aptis verbis, majorique cum animadver- 32
sione explicare voluntatem Testatoris, certè hic est ille casus, in quo à *Papiniano* dicitur = *rectè datum, & minùs scriptum intelligatur* = juxtà notata *§. At verò*.

Parùique itaque refert, quod in folio d.dispositionis non legantur verba plenariæ liberationis à quocumque interesse, & debito etiam instrumentario, minùsque, quod Legatario liberè, & in numerata pecunia ab herede solvi deberet Legatum scutorum duorum millium; Nam, si scriptura testamenti apertis, & conceptis verbis 33
præseferret generalem remissionem, & condonationem debitorum etiam censualium, atque instrumentariorum: ut etiam si in illo heredi expressè mandatum reperiretur, quod Legatum solveret in pecunia numerata, &, ut dicitur, *in danari contanti, e sonanti*, controversia nulla, nullaque exceptio opponi posset contra Legatarium, quæstio quippe esset de re non dubia;
qua-

impartita, non etiam data legitur quoad testamenti interpretationem.

Assentior sanè, d. Testem spectandum non esse tamquam justum testamenti interpretem, quatenus scilicet contenderetur, ipsum à Testatore impartitum fuisse facultate declarandi, quemadmodum alia, itá etiam res dubias ex testamento emergentes, quia verba illa = *nelle cose poi, che vi occorresse dichiarazione, vuole, che si dia pienamente credito al medemo Sig. D. Giulio* = ; quamobrem justâ ratione sustineri posse videtur, Testatorem voluisse quidem illius declarationi plenè deferri in concernentibus negotia domus, de quibus ipse dicitur plenè instructus, at non etiam voluisse, declarari ab eo posse = *ambiguitates, quæ vel imperitiâ, vel desidiâ testamenta conscribentium oriuntur* ; Verumtamen in linea

38 Testis plurimùm apud mè valet illius depositio, cum ambigi nequeat, perspectam ipsum habuisse voluntatem Testatoris, planè sibi, & non dubiis verbis patefactam, ut ipse asserit, ibi = *ed ebbe la bontà di confidarmi tutta la sua disposizione, e circa al Legato &c. mi disse, che voleva, che li si condonassero tutti gl'interessi tanto instrumentarj, quanto chirografarj &c., e che dopo due anni gli si dassero liberi duemila scudi &c.*, proptereaque, quod verba illa = *s'intenda pienamente saldato il tutto &c.* = ex voluntate Testatoris necessariò præseferant plenissimam Legatarii liberationem, non quidem vigore interpretationis à præfato Teste datæ dictis verbis, sed ex mente expressa Testatoris = *e ciò perchè così fù mente espressami del Sig. Francesco Marsullo.* =

Nec turbat, quod deponat de voluntate precedente, per triduum, actum dispositionis, quia in hoc per brevi temporis spatio verisimile non

39 est, ullam supervenisse extrinsecam causam, quæ præbuerit occasionem mutandi voluntatem: & quod magis est, ut hoc tridui spatio factus dici posset locus mutationi voluntatis, oporteret, ... in testamento : Nam recurrunt me notata in *§. Nam quod attinet* ; prætereaque, ut mox dictum est, objectio hæc justum locum sibi vindicare potest eo dumtaxat casu, quo voluntas scripta, certa est, & testamenti verba, alioquin clara, & nullam interpretationem admittentia, incompatibilia penitùs sunt cum dicto Testis ; At aliter res sè habet, quando, ut in casu nostro voluntas Testatoris non pervertitur dicto præfati Testis ; sed eadem declaratur, meliùsque explica- 43
tur, & quidem explicatione conformi illi traditæ ab extensore testamenti, proptereaque hujus verba, tamquam minimè incompatibilia cum dicta clariori declaratione, & meliori explicatione, tantum abest, quod per illam verba testamenti detorqueantur in sensum absonum, ut potiùs per eamdem coadjuvetur tum voluntas Testatoris, tum intelligentia verborum, quibus scribens testamentum usus fuit. Quamobrem frustrâ, hoc casu, exadverso obijcitur, requiri septenarium numerum Testium ; quippè id locum haberet, si age- 44
retur de probanda nova dispositione Testatoris: secus verò est, quando agitur de declaranda dispositione jam facta, quo casu unicum Testem sufficere, probatur ex auctoritatibus allegatis dicto *§. At verò* superiùs citato, & *§. Nam quod attinet*.

Quæ cum itá sint, prò recta, & finali controversiæ hujus decisione, id unum inquirendum modò superest, an videlicet verba testamenti recipere valeant eam interpretationem, quam illis dant præfati Testes: vel potiùs adeò clara sint, ut solidationem, & liberationem Legatario relictam apertè restringendo ad sola negotia administrationis, quamcumque aliam ampliorem extensionem prorsùs reijciant ; Primo enim casu rejectâ compensatione, Legatarius liberè consequetur legatum, Secundo autem casu Causa cadet.

Non abnuo, quod sensus verborum, qui pri-

47 plicari valeat, ut, præter alibi allegata, tradunt *clar. mem. Card. de Luc. de Fideicomm. disc. 93. sub num.4., Rota in rec. dec.181. nu.4. part.17., & dec.188. num.6. part.19., post Bonden. Miscell. Jurid. dec.15. sub num.2., & decis.21. num.13., & in Senogallien. Immissionis 27. Martii 1719. S. Præcipuus namque coram Eño D. Card. Falconerio;* adeò quidem, ut, si ex his appareat mens
48 & voluntas Testatoris, permissum etiam sit illa impropriare, ut d. voluntas executioni demandetur, ut post *Mantic.*, *& Rot. coram Dunoz. jun.* tradit *Rota* in pluries citata *dec.5. num.24., coram Eño Falconerio;* Idque potiori sanè jure locum sibi vindicat, quando, ut superioribus locis animadversum est, agitur de testamento
49 conscripto à viro imperito, & juris scientiæ, legalisque sensus verborum prorsùs ignaro, qui in illa angustia temporis, quo festinanter testamentum exarare coactus fuit, nequivit majori cum animadversione explicare voluntatem, à Testatore sibi communicatam.

Quapropter crederem, mox relata verba =
50 *ma s'intenda pienamente saldato il tutto sino al presente giorno* = juxtà apparentem sensum referri quidem ad negotium administrationis, de quo, eodem verborum contextu Testator locutus fuit; verùmtamen non respuere magis la-
51 tam, & ampliorem interpretationem, quâ solidatio, & liberatio Legatarii extendatur ad negotia, etiam extrà ngotiorum gestionem; In tantum enim illa dicuntur ad hanc esse restricta, in quantum, inspecto materiali illorum contextu, adjecta apparent cohærenter, & continuativè ad sermonem habitum de eadem administratione: at, ut patet ex pluribus, quæ afferri possent, ju-
52 ris nostri exemplis, & ex iis, per quæ à nostris, præsertim verò à *Card. de Luca* innumeris locis admonemur, si inspiciendus non est materialis cortex, & figura verborum, sed semper, veluti regula, spectanda voluntas Testatoris, parvi refert, quod ille immediatè anteà locutus fuerit de administratione; si nihilominùs deindè veniens ad liberationem, illam extendere intelle-

plectendo omne præcedens tempus, comprehendebant pariter quæcumque præcedentia nego- 56
tia, quæ prædicto tempore inter ipsos intercesserant, ad tradita per *Constantin. ad Statut. Urb. annotat.49. num.51.*

Eadem verò verba, si accipiantur cohærenter ad sermonem habitum de dicta administratione, demonstrant quidem, de ea factam esse generalem solidationem, ita quidem, ut quoad hæc Administrator plenè liberatus censendus sit, quod admittitur etiam à D. Defensore D. Æmilii Centurioni heredis: Verùmtamen ex tali cohærentia verborum non excluditur, quin alia quoque debita, & negotia præter administrationem sub d. generali solidatione, atque liberatio- 57
ne comprehendi potuerint, modò tamen concurrant aptitudo verborum, & voluntas Disponentis, argumento *Textus in leg. cum ità 19. ff. de liberation. legat.*; verba Textus sunt hæc = *Cum ità testemur (heres meus damnas esto liberare illum, quod is negotia mea gessit: etsi quid eum mi-* 58
hi dare facere oportet, ab eo non exigere) damnatur heres; nec hereditas ab eo quoque pecunias exiget. In simili autem Legato vis est, ut de eo quoque legando Paterfamilias senserit, quod servis ejus peculii nomine debetur =.

Casum hunc ita explicat *Glossa* in ejus figuratione = *dixit Titius in testamento: heres meus damnas, sive damnatus esto liberare eum, qui ne-* 59
gotia mea gessit, puta Sejum: &, si quid eum mihi dare, & facere oportet, ab eo non exigere heres meus damnatus esto. Certè damnatus est heres à Testatore, & propter d. damnationem non poterit exigere à d. Sejo pecunias etiam ab eo Sejo creditas: nedum debitum ex administratione. Sed etsi servis ejusdem Testatoris peculii, sive peculiari nomine debebitur aliquid per d. negotiorum gestorem, videtur idem Testator, qui taliter legavit, ut dictum est, de eo quoque legando sensisse =, Eademque *Glossa verb.* heres pariter dicit, verbis illis, quibus heres damnatur liberare negotiorum 60
gestorem, remissas censendas pecunias *creditas ab herede, vel Defuncto ipsi gestori, vel à ge-*

store

ma s'intenda saldato pienamente il tutto fino al
62 *presente giorno* = ; ut enim paulò antè dictum est,
verba illa = *pienamente* = plenariam præseferens
liberationem =, *il tutto* = nihil excludens, & = *fino*
al presente giorno = tempus omne complectens,
procul dubio comprehendere posse videntur de-
bita etiam ex alia causa, quàm ex administratio-
ne provenientia, quando *Jurisconsultus* in casu
d. legis censuit, per indefinitam tantummodò li-
berationem, nedum pecunias à Defuncto, sed,
63 gravato herede in re propria, illas etiam ab isto,
negotiorum gestori creditas repeti, quinimmò
eas *à gestore aliis, quibus mutuavit de pecunia*
Domini, exigi posse, prohibitum fuisse. Et de-
mum, præter ampliora verba, faciliùs admit-
64 tentia extensionem ad negotia etiam extrà ad-
ministrationem, concurrit liquida probatio vo-
luntatis Testatoris, desumpta ex Testibus, su-
perioribus locis relatis, quorum dicta non solùm
minimè repugnant dispositis in schedula testa-
mentaria, sed illis maximè congruere, probatur
ex legitimis conjecturis.

Primò enim verisimile non est, quod titulo
65 Legati Testator liberaliter relinquere voluerit
scuta duo millia illi negotiorum gestori, quem
rectè noverat esse suum liquidum debitorem
quantitatis multò majoris: nisi etiam illi totum
debitum remittere voluisset, alioquin satis erat,
quod, nullo relicto loco ambiguitatibus, ma-
gisque propriè loquendo, illum pro rata scuto-
rum duorum millium à tali debito liberaret.

Prætereà magnâ notâ digna videtur dilatio
solutionis Legati concessa heredi = *scudi due mila*
moneta da darglisi dall'infrascritto suo Erede nello
66 *spazio di due anni* = ; si enim Testator non intel-
lexisset, aut præsupposuisset, se condonasse Le-
gatario majus ejusdem debitum liquidum, & ab
enim compensatione, libere, pleno jure, &
modo utiliori Legatario relictum censeri de- 69
beat? juxtà cuique notam vim clausulæ = *omni*
meliori modo =, de qua latè apud *Barbos. tract.*
var. clauf.95., & apud alios.

Multòque magis, quando pro minori incom-
modo heredis eidem concessit dilationem duo-
rum annorum, quæ dilatio, ut sensui patet, cum 70
referri nequeat, nisi ad actualem, & realem
pecuniæ numerationem, elapso dicto tempore,
faciendam; nemo non videt, quantùm ab illius
voluntate aberret, quod cogitaverit de com-
pensatione? Nihil enim magis ejusdem menti
obvium fuisset, quàm compensatio, si d. debi-
tum remittere noluisset, de qua cum nullo indi-
tio cogitasse appareat, dicendum est, non con-
siderasse ampliùs Legatarium tamquam debito- 71
rem, sed omne debitum remisisse Legatario il-
li, cujus quieti providere voluit; ut loquitur P. 72
Joannes de Millis = *provedete alla sua quiete* =,
& ergà quem ut plenam liberalitatem exerce-
ret, eidem præcepit = *saldate pienamente ogn' in-*
teresse, che sia stato tra di noi fino ad oggi, & ab-
bia liberi li due mila scudi per mia memoria da
darglisi tra due anni =, & ut inquit alter Testis =
che dopo due anni li si diano liberi due mila scudi
per regalo dal mio Erede = munus enim nullum,
nec pecuniam ullam elapso biennio consequi po-
tuisset Legatarius, qui, statim factâ compensa-
tione, adhuc ingentis quantitatis debitor reman-
sisset.

Accedit demum his necessitudo, & conjun-
ctio sanguinis, ac summa, & mutua benevolen- 73
tia, quæ inter Testatorem, & Legatarium in-
tercedebat, de qua non solùm testatur P. Joan-
nes, sed perspicuè apparet ex ipso testamento,
in quo D. Jacobum Pellerum Legatarium, ho-
noravit titulo heredis in eum casum, quo bon.
mem.

76 liberationis a quibuscumque debitis, praeter etiam illa ex causa administrationis contracta; verùm, ut satis probatum arbitror, cum verba accipi possint in hoc etiam ampliori sensu, prout illa explicavit, & Testatorem intellexisse, declaravit extensor testamenti, non est, cur ita intelligi non debeant, sicuti ab utroque, Testatore nempè, & extensore testamenti intellecta fuerunt; proptereàque frustrà ex supra relata circumstantiâ elici contenditur contraria Testatoris voluntas.

Romana Legati Mobilium.

Sub Legato *omnium mobilium* num veniant sola mobilia, & supellex perpetuo Testatoris domus usui parata, sive potiùs comprehendantur etiam res omnes quacumque ex causâ, tametsi temporariâ in eâdem Testatoris domo repertæ? In inventario solemni an, & quando possit heres describere Bona mobilia, Legati jure uxori relicta, reluctante eâdem uxore Legatariâ? Legatum quando vel non censeatur uxori relictum sub conditione resolutiva, ita quidem ut Legataria cautionem Mutianam exhibere non teneatur?

VOTUM XXVI.

1 *Legatum* mobilium *verbis generalibus conceptum comprehendit omnia mobilia, & supellectilem, in domo Testatoris repertam*, & num. 3.

Præsertim, si Testator certas res excepit, tunc enim cetera omnia legasse censetur, num. 2.

4 *Legatum* omnium mobilium *comprehendit res omnes, tempore obitus Testatoris in domo repertas, sive sint perpetuo domus usui destinatæ, sive temporariâ tantùm causâ ibi sint mansuræ.*

10 *Legatum* ... , la Casa, dove morirà, *restringitur ad sola mobilia, ad perpetuum usum domus destinata; Ratio affertur* num. 11.

12 *Loquendi usus in quacumque dispositione spectandus est.*

13 Mobilium domus *nomine secundùm communem Italiæ usum, nonnisi supellex, & utensilia domus intelliguntur.*

Et hic usus Romæ etiam invaluit nu. 14.

15 *Sub Legato* mobilium domus *non continentur res quæcumque pignori acceptæ, in eâ repertæ*, & num. seqq.

16 *Legatum omnium creditorum amplissimis etiam conceptum verbis, non comprehendit prædia, pignori à Testatore accepta.*

Nisi dominium pignore fuerit translatum num. 17.

18 *Item sub Legato* mobilium domus *non comprehenduntur res venales, quæ à Testatore mercimonii causâ in domo retinebantur*, & num. seqq.

Limita ut num. 21. 22., & 23.

19 *Legatum ornamentorum muliebrium à Matre filiæ factum, non comprehendit ornamenta, quæ Testatrix venalia habuerat.*

20 *Venalia enim non censentur esse in domo Testatoris.*

24 *Ex oleo venali Legatarius* omnium mobilium *potest certam detrahere portionem, quæ satis sit pro usu domus, & familiæ.*

Id tamen procedit, quando oleum recollectum esset ex prediis Testatoris, qui reliquias superextantes usui domus vendere consuevisset, num. 25.

Hinc secus est, quando res est de oleo empto à Testatore, ut illo uteretur in lanificio, cum tunc numeretur inter instrumenta tabernæ lanariæ, num. 26.

Limita, si eo etiam utebatur pro usu domus, & familiæ, num. 27.

Quod sublimita, si Testator menstruum aliud Lega-

79 *Con-*

87 *Cautio Mutiana loco adimplementi conditionis suspensivæ habetur.*

88 *Legatum sub conditione suspensiva uxori à Testatore relictum censetur, quando in casu non servatæ viduitatis alia reliquit emolumenta.*

89 *Quod eò magis procedit, quando idem Testator in casu transitus ad secundas nuptias, sola mobilia ab uxore restituenda esse, cogitavit.*

91 *Cautio Mutiana de utendo, & fruendo &c. à quolibet Legatario præstanda est.*

Quæ, satis est, ut præstetur in actu capiendæ possessionis Legati, num.92.

BO. me. Joannes Paulus Ulcius in ultimo testamento, cum quo decessit, consulere cupiens viduitati D. Ceciliæ Benagliæ uxoris suæ dilectissimæ, ac congruæ substentationi communium filiarum, donec nuberent, vel Religiosam vitam assumerent, plura ordinavit. Et primo quidem in §. 16. dicti testamenti disposuit, quod, præter vestiaria, cibaria, *pigioni di Casa, & ogn' altra cosa, che sarà necessaria per il loro condecente mantenimento* = ab hereditate eisdem solvi deberent scut. 150. prò emendis nonnullis mobilibus, ibi = *Come ancora a pagare per una sol volta scut.* 150. *per comprarne tanti mobili necessarj da apporre in detta casa, dando sopra di ciò le facolta necessarie, & opportune à gl' infrascritti suoi essecutori testamentarj, e riportandosi alla loro prudenza, secondo la quale è certo, che non si faranno spese maggiori del bisogno.* =

Deinde verò in §.20. ejusdem testamenti omnia mobilia, his verbis, dictæ suæ uxori legavit = *lascia parimente alla medesima tutti li mobili, cioè tanto quelli, che si troveranno nella casa, dove morirà esso Signor Testatore, quanto gl' altri da comprarsi, come sopra, come ancora tutti gli argenti, e gioje, eccettuati però rispetto agl' argenti petto alla Signora Cecilia, nel secondo di detti casi, intende, che li si abbia a restituire la sua dote di scut.* 2000., *e pagarlisi il quarto dotale a tenore dello Statuto, con altri scut.* 500., *che vuole, li si paghino della sua eredità per una sol volta, e salvo il Legato della quarta parte della vigna, come sopra, ordina, e vuole, che resti totalmente priva, tanto del Legato de mobili, argenti, e gioje, per il qual effetto debba de sudetti argenti, e gioje solamente farsi nota nell' atto della consegna, quanto anche della commodità della carrozza, & altro, come sopra, lasciatoli per il di lei mantenimento* = Heres quidem paratus est obsequi voluntati Testatoris, & sincerâ fide præstare mobilium Legatum, ab Auctore suo relictum dilectissimæ uxori, sed ab hac nonnullæ excitantur difficultates, respicientes tum substantiam, tum etiam modum executioni illum demandandi.

Primò enim quærendum esse, ait, *An sub dicto Legato veniant res omnes mobiles quomodocumque. & quacumque ex causa, tametsi temporaria inventa in domo Testatoris; An verò sub eodem comprehendatur sola supellex, Testatoris usui destinata, & quæ in ejus domo mansura perpetuò erat?*

Secundò, cum Testator in casu, quo eadem ad secundas nuptias convolaret, ordinaverit, & voluerit = *che resti totalmente priva tanto del Legato de mobili, argenti, e gioje, per il qual effetto debba de sudetti argenti, e gioje solamente farsi nota nell' atto della consegna, quanto anche &c.* = contendit, dicta mobilia describenda minimè esse in inventario hereditario, sed sufficere simplicem illorum notulam faciendam in actu traditionis, quâ contentus fuit Testator, ideoque primò ex hereditate separanda esse dicta mobilia, deindè verò inventarium solemne celebrandum.

Denique se exemptam esse, dicit ab onere præstandi cautionem mutianam, quæ ante Legati traditionem ab herede petitur.

Ma-

destinata ; an verò nomine omnium mobilium, quæ tempore obitus Testatoris in illius domo reperientur, veniant etiam cetera omnia, quocumque modo tempore mortis in ejusdem domo inventa, tametsi non destinata ad perpetuum usum domus, sed casualiter, utpotè negotiationis, pignoris, commodatis, custodiæ, aliâve his simili temporariâ causâ ibi permansura.

Et quidem prò affirmativa urgere videtur ratio deducta ex vi verborum universalium, nempè *omnium mobilium*, quibus Legatum concep-
4 tum fuit, quo casu sub eo comprehendi res omnes, tametsi venales, aut quomodocumque in domo Testatoris repertas, tradunt Doctores relati apud *Merlin. Pignatt. contr. for. cent. 2. cap. 65. num. 3.*, quod argumentum fortiùs urget, quando agitur de Relicto facto conjunctæ
5 personæ, ex ratione ducta à *Text. in leg. quæsitum versus fin. vers. sed & ipse Papinianus ff. de fund. instruct.*, & denique conferre videntur plura juris nostri loca, facilè ex adverso afferenda, quibus constitutum reperitur, venales etiam res, & minimè paratas pro domo instruenda, nec ad perpetuum Testatoris usum destinatas, sub tali Legato contineri.

At diligenter examinato Legati tenore, totiusque dispositionis contextu, rectèque perpensâ Testatoris mente, veriùs videtur esse, illud restringi ad sola mobilia, solamque supellectilem pro instruenda Testatoris domo paratam, minimè verò sub eodem comprehendi res casualiter tempore illius obitus in ea repertas, & ex temporaria tantùm causa in eadem mansuras, ut enim rectè admonet *Cardin. de Luca in conflict. legum, & ration. observ. 192.*, In simili
6 quæstione, quâ passim in Foro, & Tribunalibus disceptatur, quænam veniant sub tali omnium mobilium Legato, vitandum est Pragmaticorum vitium procedentium cum verborum superficie, & formulis, ac Legum, & aucto-

ja, dove morirà esso Signor Testatore, quanto gl' altri ordinati, come sopra = Duplex autem ad rem nostram ex illis resultat restrictio exclusiva rerum, quæ in ejus domo perpetuò non essent mansuræ, sed negotiationis, custodiæ, vel aliâ simili temporariâ causâ in ea retinerentur; Et quidem primò speciali notâ dignum videtur, Legatum conceptum non legi sub genere generalissimo *Bonorum omnium*, sive *rerum omnium*, quæ existerent in domo Testatoris, sed relictum reperiri genus subalternum, nempè *mobilium*, quemadmodum autem Legatum primo loco 8
conceptum, restringendum minimè esset ad res dumtaxat, quas Testator tamquam suas in domo haberet, sed complecteretur res etiam venales, aut accidentaliter in domo repertas, ita viceversâ secundum Legatum factum de genere subal- 9
terno supellectilium, nonnisi res, quæ erant propriæ Testatoris, complectitur, ut benè inter utrumque Legatum distinxit *Gabriel. cons. 98. num. 11.*, quam distinctionem, uti securiorem, sequendam esse, dixit *Merlin. Pignat. contr. for. cent. 2. cap. 65. num. 11.*, eamdemque non obscurè innuit *Cujac. in leg. generali §. Uxori ff. de usu, & usufruct. legat. lib. 33. ff. tom. 4. part. 1. oper. posthum. fol. mihi 1453. lit. C.*

Secundò Testator Legatum restrinxit ad mobilia certi loci, domus nempè, in qua ipse decessisset = *che si troveranno nella casa, dove morirà* = ; In dubium autem non venit, quin cer- 10
ti loci adjectio Legatum mobilium restringat, tametsi conceptum verbis universalibus, quæ tali loci adjectione adeò limitari dicuntur, ut non comprehendant, nisi ea, quæ in illo loco existant, ibi autem existere non dicuntur, 11
quæ non sunt ad perpetuum illius usum parata, *Altograd. cons. 70. nu. 20., & seqq. lib. 1.*, *Merlin. Pignatt. dict. cap. 65. num. 15., & 16.*

Fortiùs verò utraque hæc restrictio desumpta tum ex eo, quod non agatur de Legato generis generalissimi, sed subalterni, tum etiam, quod idem factum fuerit cum certi loci desi-

domus, tale Legatum ob restrictivas coadjuvatas communi usu loquendi, nonnisi de supellectili destinata perpetuo illius usui, & perpetuò in domo mansura, intellexisse potuit, procul dubio sub hujusmodi Legato minimè comprehendentur mobilia illa, quæ pignore accepta à Testatore tempore obitus in ejus domo inventa fuere, vel alia, quæ negotiationis causâ, & tamquam venalia apud eum reperiebantur, nec etiam denique illa alia, quæ ad ejus nepotes pertinebant, &, nonnisi custodiæ causâ penes ipsum conservabantur.

Quod attinet ad res pignori illi datas, clara
15 est dispositio *Text. in leg. suos autem servos 73. ff. de legat. 3.*, in qua, quum quæreretur; an servi pignori, hypothecævè dati, comprehenderentur in Legato servorum, *Ulpianus* distinguens servos à Testatore pignori datos, ab illis, eodem pignore acceptos, respondit = *eos verò, quos quis pignori, hypothecævè dedit, sinè dubio inter suos legasse videbitur debitor, creditor nequaquam* = & consonat alter *Text. in leg. qui habebat 101. eodem tit.*, in quo, cum dubitatum fuisset; an in Legato prædiorum facto Patriæ Testatoris amplissimis illis verbis = *Suavissimæ Patriæ meæ volo in partem suam dari, & ipsi separatim adjudico prædia omnia quæcumque in Syria possideo cum omnibus in eis existentibus* = etiam prædia, quæ pignori ille habuit, Patriæ suæ
16 reliquisse, videretur, *Scevola*, posthabitis illis verbis = *omnia, & quæcumque*, = quæ amplitudine, & generalitate suâ mirum in modum amplianò Legatum ad res, quæ ceteroquin suâptè naturâ sub eo non comprehenderentur, respondit; *Secundùm ea, quæ proponerentur non videri relicta: si modò in proprium patrimonium, quod ferè cessante debitore fit, non sint redacta* = & magis præcisè hunc casum definiendo, docuit *Papinian. in leg. legata 9. ff. de supell. legat.*, verbis illis = *supellectili suâ omni legatâ, acceptum argentum pignori non continebitur, quia supellectilem suam legavit* = ubi etiam *Cujac. in lib. 7. resp. Papin. tom.1. oper. posth.* *debitor fiduciæ dedit, qui jus esse desierant; Ergo legatâ supellectile, etiam debetur Legatario supellex, quæ fiduciaria est Testatori. Quod est proprium genus pignoris, quo mutatur dominium, sed ut ait: sed si propositum ubi est, legendum oppositum, sed si oppositum pignus tantùm propter contractus fidem, & restituendæ rei vinculum, si opposita sit pignori supellex non fiduciæ genere, sed propter contractus fidem, & restituendæ rei vinculum, tunc Legatum non continetur, quia non est in dominio creditoris. Et interim serva finem contrahendi pignoris propter, inquit, contractus principalis fidem, & restituendæ rei vinculum* = hæc præclarè ad rem nostram in hunc *Papiniani* locum, præclarissimus juris, legumque interpres; Cum itaque tempore obitus Testatoris plura in ejus domo inventa fuerint pignora, tabulæ nempè pictæ, lineæ margaritarum, aliæque his similes res, hæc capi nequeunt à Legataria mobilium, cum non essent in dominio Testatoris, sed relinquendæ sunt penes heredem, ut servare possit fidem contrahendi pignoris propter contractus principalis fidem, & restituendæ rei vinculum.

Prout etiam non absimili ratione res venales, & quæ mercimonii causâ parata, atque
inventa fuere in domo Testatoris, non cedunt 18
Legato mobilium domus, quia Defunctus illa in domo habuit promercii causâ, & non ut ibi essent, sed ut illicò transferrentur in Emptorem, apertissima sunt juris nostri loca in dicta *leg. suos autem servos 73. ff. de legat., & fideicomm.*, quo loco *Ulpianus* agens de Legato servorum, ait = *eum, qui venaliciariam vitam exercebat, puto, suorum numero non facilè contineri velle ejusmodi mancipia, nisi evidens voluntas fuit etiam de his sentientis, nam quos ideò comparavit, ut illicò distraheret, mercis magis loco, quàm suorum habuisse credendus est* = Et priùs ità responderat *Alphen. in leg. cum quæreretur 60. §. Lana eodem tit., & leg. generali 32. §. Uxori ff. de usu, & usufruct. legat., leg. pediculis 32. §. Item cum quæreretur ff. de aur., & argent. legat.*, Ubi cum quæ-

13. *num.* 19. *tract. magn. tom.* 15. *part.* 1. *fol. mihi* 315., *Jo: dilectus de art. testand. titul.* 6. *cautel.* 9. *num.* 1. *eod.m tract. magn. tom.* 8. *part.* 1. *fol. mihi* 193., *Castill. de usufr. cap.* 38. *num.* 27. *tom.* 1., *Cardin. de Luca de legat. disc.* 6. *nu.* 4., & *disc.* 9. *num.* 3., *Camerell. de legat. lib.* 3. *de Mobil. legat. quæst.* 10., & *quæst.* 12. *fol. mihi* 355., & 356., *optimè Merlin. Pignatt. contr. for. cent.* 2. *cap.* 65., ubi luculenter quæstionem hanc examinat, *Rota coram Puteo decis.* 20. *num.* 2. *lib.* 3., & *in recent. decis.* 282. *numer.* 1., & *seq.*, ubi *num.* 4. dicitur, venalia non censeri

20 esse in domo Testatoris *part.* 13. *recent.*, qui omnes uno ore ex supra citatis juris Auctorum sententiis, veluti immotam regulam statuunt, quod sub Legato mobilium certo loco existentium numquam comprehendantur Bona venalia, & quæ promercii causâ ibi Testator ha-

21 buit, nisi perspicuè doceatur, aliam fuisse illius mentem, istiusmodi onus transfundendo in Legatarium, quippè heres pro non comprehensione intentionem suam satis fundasse dicitur in regula juris, quæ ipsi favet, ab eaque recedendum minimè esse, dicunt, nisi quando

22 Legatum conceptum legitur sub genere generalissimo *rerum*, & *Bonorum omnium*, aut verbis, & clausulis, amplitudine suâ promercalia etiam con-

23 tinentibus, aut quando denique illud inutile, & frustratorium redderetur, nisi venales etiam res complecteretur. Retentis igitur his certissimis regulis, evidens, & apertum redditur, sub Legato mobilium, de quo agitur, minimè contineri vasa olei, destinata lanificio, quod exercebatur à Testatore, sed illa pertinere ad heredem, ad quem cum universa hereditate illud delatum fuit.

Nec obstat, quod saltem ex dicto oleo de-

nem concurrentem in nostra hypothesi, nam 28
Testator, præter mobilia, habitationem, ceteraque pro commoda substentatione necessaria, pinguia etiam cibaria uxori, & filiabus legavit, in hunc causam relinquendo scut. 30. menstrua pro *pane*, *vino*, & *companatico*, cum autem *companatico*, latinè obsonium, dicatur quid- 29
quid in cibo præter panem, & vinum additur, *Gloss. margin. in leg. Legatis* 65. *ff. de legat.* 3., & ex *Vocabulario Crusca* verb. *companatico* = *si dice, di tutte le cose, che si mangiano col pane* = Testator in hujusmodi Legato comprehendisse censetur oleum etiam ad usum familiæ necessarium, ideoque verisimile non est, in eandem causam relinquere voluisse partem olei, quod tamquam instrumentum tabernæ lanariæ habebat, bis enim in eamdem causam legasse, ideoque Legatum semel, atque iterum 30
distinctim reliquisse censeretur, quod adversatur omnibus regulis, quibus in subjecta materia utimur.

Ex his rationibus plana quoque redditur resolutio, quod nomine Legati mobilium, quæ reperirentur in domo Testatoris, nullo pacto venire queat vinum proprium heredum, quod custodiæ 31
causâ à Testatore in sua cellavinaria conservabatur, nam si, ut superiùs probavimus, in Legato, minimè concepto sub genere generalissimo *rerum*, & *Bonorum*, sed facto sub genere subalterno mobilium, restricto insuper designatione, atque indigitatione certi loci, communi usu loquendi non comprehenduntur pignora, res ve- 32
nales, aliaque his similia, quæ, utpotè accidentaliter, & ex temporaria causa in domo existentia, ibi permanere minimè dicuntur, quanto minùs sub simili Legato contineri dici poterunt 33
res alienæ, & quæ nullo pacto erant de dominio

lib. 4. præsumpt. 117. num. 10., Gamberin. de le-gat. lib.3. quæst.3. num.14. fol. mihi 181.

Certòque certiùs in nostra hypothesi ob duplicem validissimam rationem resultantem, tum ex ipso testamenti loco, in quo bon. mem. Jo. Paulus mobilium Legatum reliquit, tum etiam ex toto contextu testamentariæ dispositionis, ex quorum utroque perspicuè dignoscitur, nonnisi de supellectili necessaria ad usum uxoris, & familiæ in d. Legato mobilium intellexisse; Ipse enim his verbis, aliàs relatis, uxori suæ legavit *tutti li mobili, cioè tanto quelli, che si troveranno nella casa, dove morirà esso signor Testatore, quanto gl'altri da comprarsi, come sopra;* at verò, si, dum jussit, quod erogarentur scuta 150. pro emendis aliis mobilibus, id fecit, ut ampliaretur domus supellex, & supplerentur ea, quæ fortè deerant commodo, sive necessario usui familiæ, dicendum est, quod, relinquendo *tutti li mobili &c., che si troveranno nella casa*, senserit de mobilibus, quæ pariter pro usu do-

39 mus ab ipso retinebantur, dictio enim illa *tàm, & quàm, cioè tanto quelli, che si troveranno, quanto gli altri ordinati*, significant quamdam æquiparationem, & similitudinem qualitatis, *Barbos. tract. var. de diction. usu freq. dict.* 400. *sub num.* 1.; Ideòque intelligere nequivit de mobilibus, casu domi inventis, & quæ numquam à Testatore pro suis habita, suoque perpetuo usu retenta fuere.

Et si fortè replicetur, eumdem pro domus suæ ornatu retinuisse quasdam tabulas pictas suorum heredum, ideòque easdem ad suum usum destinatas censendas esse, facilè objectum submovebitur animadvertendo, quod Doctores quæren-

40 tes, an sub Legato mobilium domus veniant res alienæ, in ea repertæ, semper considerant perpetuam permanentiam, & destinationem, non autem temporarium usum rei ad alium pertinentis, quæ semper accidentaliter, & ad nutum Domini revocabiliter in ea mansisse dicitur, ideoque istiusmodi precarius usus nullo numero habendus est ad effectum ampliandi Legatum ad res alienas.

quando ex toto contextu dispositionis patet, Testatorem nihil aliud in votis habuisse, quàm uxori suæ parare omnia ea, quæ necessaria erant ad commodam, & honestam vitæ substentationem, eidem, præter alimenta, & habitationem, relinquendo etiam mobilia necessaria pro instruenda domo, quæ procul dubio satis instructa censenda erit pro muliere, viduilem vitam ductura, quando Testator ultra mobilia, cum quibus ipse vivens domum pro tota sua familia instruxit, reliquit alia comparanda pretio, ab ipso designato, hoc enim casu cum Legati substantia rectè adimpleri possit, illudque non frustratorium, sed utillimum futurum sit Legatariæ, quæ nullo pacto docet de contraria voluntate 44
Testatoris, nulla urget ratio, ut contra omnes juris regulas extendatur ad res alienas, pignora, aliaque promercii causâ in illius domo inventa.

Nec obstant ea, quæ in contrarium ponderari possunt, quod nempe agatur de Legato concepto verbo universali *tutti li mobili*, quia dictum signum universale *tutti* adjectum Legato restricto ad mobilia, in certo loco existentia, illud extendere nequit ad res venales alienas, & casu in 45
dicto loco repertas, *Altograd. d. consf.* 70. *nu.* 22. *& seqq.*, ubi ait, requiri verba, & clausulas magis amplas, nempe = *quoquomodo, quomodocumque, cujuscumque qualitatis* =, aliaque his simi- 46
lia, *Merlin. Pignatt. d. cap.* 65. *num.* 11. *& seq.* subdens *num.*28., id procedere, etiamsi agatur de Legato, facto uxori, quam non venire, ait, 48
appellatione conjunctæ personæ, idemque benè præ aliis examinat, atque conciliat illa juris loca, quæ pro contraria sententia, & favore uxoris afferri possunt.

Expediti à primo Dubio, proficiscimur ad secundum, in quo quæritur, an D. Cæcilia justâ ratione se opponere possit descriptioni mobilium, ab herede faciendæ in solemni inventario; Et quidem cum me lateat, cur eadem istiusmodi descriptionem impedire satagat, libenter scirem, an eâ, ulla ex parte minuendum sit Legatum, ipsi factum, & an isto actu consumenda, aut eidem subripienda sint mobilia, quæ consequi debet ex ju-

..., quæ profecto dici nequiret illud in quo nulla descripta reperirentur mobilia, attentâ præsertim postremâ *Sacræ*
50 *Rotæ* opinione in una *Romana Pecuniaria*, *11. Maii 1706. coram Rmo Molines Decano*, juxtà quam vix ulla adhiberi poterit diligentia, quæ sufficiat legali conficiendo inventario.

At præterea justè heres dd. mobilia describe-
51 re vult in inventario, non solùm, ut semper illius beneficio juvari possit, sed ut etiam de eis d. rationem reddere queat vocatis ad primogenituram, nam, licèt Testator mobilia omnia, quæ reperirentur in domo, in qua ipse moriebatur, reliquerit uxori, attamen cum contingere possit, quod hujuscemodi Legatum, utpote Legatariæ relictum sub conditione resolutiva non transeundi ad secundas nuptias, eà deficiente resolvatur, atque revertatur ad hereditatem, jus
52 istud licèt eventuale describendum est in inventario hereditario, in quo jura omnia activa, & passiva hereditaria adnotanda sunt, *Rot. Januen. dec.27. num.1. apud Balducc. in collect. decis., & rer. judicat. tit. 4.*, juxtà quam si exprimenda est qualitas istorum jurium recta, ratio postulat, ut non solùm in inventario singillatim describantur per numerum mobilia omnia, quæ aliquando reverti possunt ad hereditatem, sed oportet, ut adnotentur cum sufficientibus demonstrationibus, quibus eorum qualitas deprehendi
53 possit, ea scilicet describendo, ut ajunt, cum pondere, numero, & mensura, ad latissimè deducta per *Rotam in d. Romana Pecuniaria, seù locorum montium §.36. cum plurib. seqq.*

Nilque turbat responsio, quod heres si diligentem hanc, & accuratam mobilium descriptionem peragere vult, ut inventarii beneficio se tueri possit adversus Creditores, futilis sit prætextus iste, cum nullo pacto in hac opulentissima hereditate emergere possit æs alienum, quo nedum Defuncti, sed heredis etiam patrimonium absumatur; Si verò eamdem conficere optat; ut eo juvetur adversus vocatàs ad primo-quo res amplius non fit integra, quia nempe agatur de tuendo herede, qui inventarium omiserit, sed re integrâ, &, ut dicitur, in fieri, ac heres ad mentem legis, & Testatoris, qui pro vocatorum indemnitate confectionem inventarii præcepit, illud conficere velit, prohibendus non est, quin 57
illum peragat eo magis solemni, & diligenti modo, quo perfici idem potest.

Reliquum modò est, ut agamus de postremo Dubio, cautione scilicet Mutianâ, quæ ante Legati traditionem, atque assecutionem a Legataria præstanda videtur; In hac quæstione, quam dubiam dixit *Bald. cons.267. num.4. lib.5.*, multæ 58
inter heredem, & Legatariam excitari possent controversiæ, quippè versamur in interpretatione voluntatis Testatoris, num scilicet conditio viduitatis ab eo apposita Legatis relictis uxori suæ, vim habeat conditionis suspensivæ, vel potiùs resolvatur in modum, sive veriùs in conditionem resolutivam. Primo enim casu conditio, ut potè adjecta origini Legati, illius acquisitio- 59
nem suspenderet, donec conditio adimpleatur, ideoque requireretur Cautio Mutiana, per quam satis fieri dicitur hujusmodi conditioni negativæ 60
non transeundi ad secundas nuptias, in quam resolvi dicitur conditio servandi vitam vidui- 61
lem, affirmativis verbis concepta, per ea, quæ tradit *Rot. decis.241. num.35. & seq. part.5.*; At verò cum in secundo casu conditio viduitatis non origini, seu acquisitioni Legati, sed illius durationi apposita dicatur, tunc non requiritur Cautio Mutiana, sed solvi debet Legatum, do- 62
nec durat non nubendi voluntas, ut benè distinguit *Sperell. decis.159. num.23.*, inquiens, verba = *vitam duxerit vidualem* =, aliaque his simi- 63
lia non inducere perpetuam viduitatem.

Hujus autem quæstionis effectus eò præcipuè pertinet, ut primo casu Legataria contraveniendo voluntati Defuncti, & conditionem non adimplendo, fiat retrotractio, & Legatum usque ab initio pro non scripto habeatur, eam illo indignam retro declarando, quo fit, ut Legatum una

constitui non posse; attamen, quia heres, & Legataria rem æqui, bonique ratione dirimere, ac transigere volunt, & ille Patrui, Authorisque sui uxorem litibus minimè involuere curat, sed undequaque fidum obsequium illius voluntati exhibendo, ità sincerà ac plenà fide Relicta omnia præstare vult Legatariæ, ut tamen sarta, tectaque serventur jura primogenituræ, prout impenso studio optavit Testator; Idcirco hoc consilio, mentisque proposito firmiter retento, si de cautione Mutiana agatur ad effectum determinandi, an D. Cæcilia convolans ad secundas nuptias teneatur restituere omnia ex judicio Testatoris percepta, omniaque ea, quæ illi prò sua commoda, ac splendida substentatione à viro relicta fuerunt, & in hac quæstione relictis subtilitatibus, juxtà planiores juris nostri regulas rem examinando, verius esse crederem, eamdem nullo pacto teneri ad d. cautionem prestandam, utque id faciliùs perspici possit.

Statuendum primò erit, non esse paris, ejusdemque conditionis Relictum illud, quod in proposita specie jure institutionis fit, cum eo, quod relinquitur ex causa Legati; Siquidem heredis institutio, quæ continet in se hereditatis
68 acquisitionem, capax non est conditionis resolutivæ, quia debet esse pura, & perpetua, nec potest esse annua, quo fit, ut suspensivam tan-
69 tùm conditionem admittat; At cum res est de Legatis, quæ suàpte naturà pura, & annua æquè esse possunt, rectè eisdem applicatur earum conditionum distinctio, & non minùs sub suspensi-
70 và, quàm sub resolutivà etiam conditione relinqui possunt, ut benè explicat *Merlin. Pignat. contr. for. cent.2. cap.40. num.18., & 19., Sperell. d. decis.159. num.23., & seq., Card. de Luc. de servit. d. disc.51. num.13.*, hac itaque retentà regulà, certum est, quod quæstio nostra non versatur in primo casu, cum D. Cæcilia nullo pacto institutionis titulo honorata fuerit, sed agitur de simplicibus, & meris Legatis, quibus licèt conditio adijci possit, tàm per modum suspensivum, qui ante præstitam
71 cautionem Mutianam impediat illius origi-

quo post quam disposuerat ea omnia, quæ animæ suæ favorem respiciebant, ait = *Passando ora il medesimo Sig. Testatore alla disposizione de' suoi Beni temporali, rivolge il suo primo pensiere alla Sig. Cecilia Benaglia sua dilettissima Consorte, è piacendo alla medesima di rimanere in stato vedovile &c.* =, sed longè clarius eumdem elicimus, tum ex ingenti numero Legatorum, mobilium nempè, ceterorumque omnium, quæ ad splendidum vitæ cultum necessaria erant, tum & ex causa, ob quam adeò magnificum erga illam se exhibere dixit in §.18. = *è rimanendo sola la sudetta Sig. Cecilia sua Moglie, in stato però vedovile, perchè desidera di dare alla medesima qualche contrasegno della sua distinta riconoscenza, per l' affetto in ogni tempo dimostratole, e per il compatimento, è carità usate nelle sue connaturali, che accidentali imperfezioni; Perciò dispone, & ordina, che in tal caso la sua eredità debba darle il mantenimento della Carrozza, ed ogn' altra cosa necessaria secondo il suo grado &c.* = Quibus ex verbis maximà notà dignis, cum resultet argumentum omnium supereminens, 74
tùm eximiæ dilectionis, tum etiam grati animi, erga amantissimam uxorem, quæ sibi tùm in ægritudine, qua diù languerat, tùm in orbitate, quà à pluribus annis affligebatur, unicum solatium extiterat, justa ratio postulat, ut favore benemeritæ uxoris largior, benignorque Legati interpretatio fieri debeat, *Merlin. Pignattell.* 75
d. controv.40. num.24.

Consonat his figura verborum, quâ idem Legatum conceptum legitur, Testator enim usus minimè fuit verbis illis negativis, *si non nupserit*, vel affirmativis, *si vitam viduilem servaverit*; quæ regulariter adhibentur, cum Reli- 76
ctum fit sub conditione suspensivà, sed in §. 16. sui testamenti ait = *E piacendo alla medesima di rimanere in stato vedovile* = *rursus in* §. 18. = *Collocate poi, che saranno tutte le sudette figliole, e rimanendo sola la sudetta Signora Cecilia sua Moglie in stato però vedovile*, = & denique in §. 20. agens de Legato mobilium dixit = *servando vita vedovile.* = Cum itaque Testator ubique Le-

anche la condizione sudetta, abbia il solo uso sua vita durante, = quibus verbis innuisse videtur, quod viduitatem tamquam conditionem Legatis adijciebat; conditionem namque voluntas
79 facit, non sermo, ut etiam mens est, quæ modum facit, non oratio, non lingua, *Cujac. obferv. lib.14. cap.25. tom.1. oper. prior. litera D., & E, & in lib. 17. quæst. Papin. ad leg. Titio centum §. Titio genero tom. 1. oper. posth. fol. mihi 473. literâ E.*, & vox illa *conditio* ex jam di-
80 ctis, suspensivè, ac resolutivè accipi potest, ideoque si ex conjecturis appareat, Testatorem viduitatem per viam modi resolutivi Legato appo-
81 suisse, modum injunxisse censebitur, etsi in eo imponendo adhibuerit verbum illud *Conditio*, *Merlin. Pignatt. dict. cap.40. num.23.*; Certiùs, concurrentibus in eadem oratione verbis illis
82 participii temporis = *sua vita durante* =, temporum dinumerationem continentibus, ut prosequitur *idem Merlin.num.25.*

Et denique, missis aliis plurimis argumentis, quæ ad assumptum confirmandum congeri facilè possent, plurimùm urgere videtur, quod Testator in casu contraventionis, transitus nempè ad secundas nuptias, processit per viam privationis, sive ademptionis Legati, ibi = *ordina, e vuole, che resti totalmente priva del Legato de mobili, & argenti, e gioje &c., quanto anche della commodità di carrozza, & altro, come sopra, lasciatoli per il di lei mantenimento* = cum autem privatio supponat habitum, & ademptio Legati facta in casu non servatæ viduitatis, veluti ne-
83 cessarium antecedens, supponat, illud fuisse purè ab initio quæsitum, dicendum idcircò est, Testatorem uxoris voluntati remisisse viduitatem, & secundas nuptias ei permisisse, sed tamen ex ipsarum die ademisse Legatum, duraturum do-
84 nec duraret voluntas uxoris permanendi in viduitate, *Merlinus Pignatt. dict. cap.20. nu.26.*, *Card. de Luca de servit. disc.51.num.15.*

contraventionis, Legatum usque ab initio pro non scripto haberetur, illoque uxor indigna declararetur, fieretque locus retrotractioni, cujus virtute Legataria teneretur ad restitutionem perceptorum, non quidem à die secundarum nuptiarum, sed à die obitus Testatoris, per- 86
indè ac si numquam fuisset Legataria, ut alibi diximus, & docent *Auctores* omnes, qui de hac quæstione agunt, tradentes, quod, quando agitur de Legatis relictis sub hujusmodi conditionibus suspensivis resistentibus eorum acquisitioni, à Jurisconsulto inventa fuit cautio mutiana, quæ favore Legatarii, ut nempè Legatum celeriter consequi possit, habeatur loco imple- 87
menti, & consulatur indemnitati heredis, perceptorum restitutionem consequi debentis; At verò si mens Testatoris fuisset sub istiusmodi conditione suspensivâ, atque obligatione restituendi percepta, tot Legata uxori suæ relinquere, quâ justâ ratione dici umquam posset, quod eidem in casu contraventionis non solùm præter servaverit Legatum vineæ, sed prætereà reliquerit scut.500.; præsertim, quando sciebat, uxoris dotem non excedentem quantitatem scut. 2000., brevissimi temporis spatio absumendam fore Legato rerum omnium prò illius substentatione relictarum, cujus favore gravavit = *la sua eredità debba darli il mantenimento della carrozza, & ogn' altra cosa necessaria, secondo il suo grado* =; si itaque in casu non servatæ viduitatis voluit, uxorem suam, præter dotem, alia emolumenta consequi, dicendum procul dubio est, 88
eidem tot Legata minimè reliquisse sub conditione suspensivâ, pro sui adimplemento requirente cautionem mutianam, per ea, quæ in proposito observat *clar. mem. Cardin. de Luca dict. disc. 51. num.15. vers. & magis stringebat*, prout reverâ hæc animadversio magis stringere videtur in nostra hypothesi, in qua Testator in casu transitus ad secundas nuptias, nihil aliud 89
quàm mobilia ab uxore sua restituenda esse, cogita-

censeam, conditionem viduitatis non suspensivè, sed resolutivè adjectam fuisse Legatis fa-
90 ctis D. Cæciliæ, ideoque eamdem minimè teneri ad præstandam cautionem mutianam, idque procedere etiam credam respectu Legati mobilium, pro quo militare videntur rationes omnes superiùs relatæ, attamen, quia Testator in casu contraventionis illa restitui, expressè mandavit, & in eisdem considerari nequit, prout in aliis, ratio consumptionis bonâ fide factæ; in dubium minimè venit, quin respectu illorum à D. Cæcilia præstanda sit generalis illa cautio, quæ datur à quolibet Legatario de utendo, &
91 fruendo &c., & quæ capit restitutionem Bonorum in casu etiam cessationis Legati resultantis ex contraventione, satisque erit, quod hæc præstetur in actu adipiscendi possessionem Le-
92 gati, absque necessitate eam præveniendi, *Card. de Luca de servit. dict. disc.51. num. 8., & 9.*

Tyburtina successionis, seu Recadentiarum.

In Castris *Sancti Gregorii*, & *Casapis* antiquissima, eaque immemorabilis viget consuetudo, per Statutum confirmata, ut in Bonis vassallorum sinè legitimis heredibus decedentium Barones succedant; qui nam autem sint legitimi isti heredes, quodve servetur discrimen inter illos, qui ab intestato, atque alios, qui decedunt testamento condito; Ad hanc autem probandam consuetudinem perspicuis hic allatis universalis Baronum dominii monumentis, plurimisque actibus, hæc omnia, nonnisi ad consuetudinarium illorum jus referri posse demonstratur: Sic etiam ejusmodi consuetudini subjectos etiam Clericos censendos esse, ex pluribus constabilitur.

Quodque modum, & formam respicit, de jure positivo dicuntur, ibid., & num.5.

4 *Consuetudo in successionibus quoties expressè prohibita non reperitur, valet quantum Lex ipsa scripta.*

6 Recadentiarum *jura quoad Dominos Territoriorum sunt in omnibus ferè Christiani Orbis Regionibus usu recepta*, & num. 13.

7 Recadentiarum *jus ex consuetudine competens Baroni, referendum est ad universalis dominii jus, ab origine eidem quæsitum, & concessionem ab ipso factam Subditis, cum recadentiarum onere*, & num. 16. 23., & 121.

8 *Judæi ob Loci consuetudinem, etiam Christianos habent sub suo dominio.*

9 Recadentiarum *jus ex consuetudine in Clericis prohibitum, specialiter de Laicis concessum intelligitur.*

10 *Consuetudo est optima Legum, & dubiorum, interpres.*

11 Recadentiarum *jus quoties ex consuetudine sibi competat, potest Baro suis Subditis dicere, id, quod* Levitic. 25. = Terra quoque non vendetur in perpetuum, quia mea est, vos advenæ, & coloni mei estis = & numer. 12.

13 Recadentiarum *consuetudines* Sacra Rota, *aliaque* Romanæ Curiæ Tribunalia *servandas declararunt*, & num.15.

14 Recadentiarum *consuetudo ex quibus concludenter probata dici possit?* & num. 29., & seq.

15 Sacra Rota *ceterorum Tribunalium magistra dicitur.*

18 Recadentiarum *consuetudo non per errorem, & abusum, sed communi totius Populi consensu, & moribus observata, retinenda omnino est, licèt juri communi deroget.*

19 *Consuetudo, quâ filius parte hereditatis paternæ, ad uxorem delatâ, privatur, valida censenda est.*

20 *Estque itidem servanda consuetudo, juxta quam*

ibid.

26 *Baro non tenetur antiquissimum ejus universale dominium probare per exhibitionem investiturarum, Subditis factarum*, & nu.27.

Sed illud solò consuetudine probatum dici potest, num.39.

Præsertim in feudis antiquissimis, num. 90.

27 *In feudis antiquissimis consuetudo, seu titulus Domino directo tribuens* universale dominium, *levioribus adminiculis constabiliri dicitur*.

28 *Præsertim, quum sunt mediatè subjecta directo dominio S. Sedis*.

29 Recadentiarum *consuetudo quoad Barones* SS. Gregorii, *&* Casapis *satis probata dicitur ex quo Bona vassallorum, ab intestato, & sinè legitimis heredibus decedentium, semper ab illis occupata fuerint*.

Atque ex dictorum Bonorum possessione, jure proprio ab ipsis captâ, num. 30.

Item ex quo in præjudicium Baronis disponere vassalli non consueverint, nisi impetratâ priùs ab illo facultate, num.31., & 99.

Et ex quo irriti declarati fuerint actus, sinè tali facultate gesti, num.32.

Sic etiam ex quo in actibus Baroni præjudicialibus mos fuerit, ut priùs proclamata, & denunciationes fierent, num.33.

30 *Vassalli* SS. Gregorii, *&* Casapis *in eorum testamentis adponere semper consueverunt clausulam* = servatâ medietate Bonorum Curiæ = *vel aliam* = salvis juribus Curiæ = & num.43.

34 *Proclamatum, & denunciationum, præmitti solitarum in contractibus vassallorum* SS. Gregorii, *&* Casapis, *omissio, si quæ contigerit, est tribuenda mutationi Baronum, & ministrorum*.

Hinc autem resultare dici nequit talis usus abrogatio, nisi etiam constet, ministros, à vassallis probibitos, probibitioni adquievisse, ibid., *&* num.137.

35 *Consuetudines plures ob indiligentiam, atque* *Modò judicari queat, ut plurimùm ita fuisse observatum*, ibid.

Procedit, licèt diversus aliquis concurrat actus, ibid., *&* num.135.

42 Recadentiarum *jus ut consuetudine quæsitum dicatur, non requiritur immemorabilis, sed centenaria, vel etiam quadragenaria sufficit*.

43 *Juris* recadentiarum *consuetudinem in Castris* SS. Gregorii, *&* Casapis *satis indicat illud commune Oppidanorum effatum* = morire à corte =, & num.68.

Et ex quibus aliis eadem consuetudo desumi possit? nu.44., & seq.

44 *Clausula* = servatâ medietate Curiæ = *testamentis Oppidanorum* SS. Gregorii, *&* Casappis *adijci solita, nonnisi ad* recadentiarum *consuetudinem referri valet*.

45 *Consuetudo jampridem fuisse inducta censenda est ex instrumentis cum ejus mentione celebratis*, & num. 66.

46 *Ex Statuto ipso Castrorum* SS. Gregorii, *&* Casapis *optima elicitur probatio antiquæ* recadentiarum *consuetudinis favore Baronis, & quomodo?* num. seq.

47 *Statuta Locorum nil aliud sunt, quàm consuetudines diu observatæ, & postea in scriptum redactæ*.

48 *De* recadentiarum *jure favore Baronis satis constare dicendum est, ubi* Statuto *præscriptæ reperiantur*, & num.52.

50 Recadentiarum *jus* Statuto *agnitum, jam antea viguisse censendum est*, & num.57.

51 *Ex transactione celebrata cobærenter antiquæ alicui consuetudini, non adquiri, sed confirmari jus, ejusque exercitium dicitur*.

53 Recadentiarum *consuetudo nisi jam anteà inolevisset*, Statutum *de eis Incolæ non condidissent, & ratio* ibid., & num. seq.

54 *Universitates tàm civili, quàm Canonico jure probibentur Leges ferre, contrarias juri communi, ac publico Bono civium*.

55 Recadentiarum *jus fuisse à Baronibus usurpatum*,

eorum dicti rationem reddant .

63 *Et ad eam probandam , si præsertim aliis æquè validis fulcitur argumentis , maximè illorum depositio admitti debet .*

64 *Testimonium Priorum communitatis plurimùm valet ad probandam immemorabilem consuetudinem .*

Illudque non privatarum personarum , sed solemne quodammodo ipsius Communitatis testimonium reputatur , num. seq.

65 *Priores Communitatis totam universitatem repræsentant .*

66 *Consuetudo immemorabilis optimè probatur per enunciativas , in publicis actibus emissas* , & num. 67.

67 *Enunciativæ antiquissimæ in publicis actibus , immemorabilem probant , etiam contra successores enunciantium .*

68 Recadentiarum *jus in omnibus enunciatum publicis actibus , ac documentis , communique loquendi usu , veluti notorium , circumlatum , ex publica voce , & fama resultare debet dici .*

69 *Consuetudo ex publica voce , & fama resultans , optimè probata censenda est .*

70 *Si præsertim ex personis , de quarum præjudicio agebatur , vox , & fama promanaverit .*

71 *Pro* recadentiarum *jure probando auctoritate rerum judicatarum non indiget Baro , fretus immemorabili consuetudine .*

72 *Sententiæ latæ cum legitimo contradictore , jus , & statum faciunt quoad alios quoscumque .*

73 *Sententia quoad unum lata , statum quoad aliud firmare nequit .*

74 *Sententia indifferenter utrumque territorium respiciens , quoad utrumque lata censenda est .*

75 *Appellatio, quæ prosecuta non fuerit , & cujus moderatio fuerit obtenta , cum successiva expensarum refectione , objicii , amplius nequit .*

ne possessori pervenit .

83 Recadentiarum *consuetudines, tamquam contrariæ juris dispositioni , quantum fieri potest , explodendæ , eliminandæque sunt , vel rigidè saltem interpretandæ .*

84 *Firmiter tamen observandæ , si certæ , legitimæque concurrant probationes .*

85 Recadentiarum *consuetudo si sit immemorabilis , nulla incapacitas quoad illarum jus , & quoad Baronem illud exercentem considerari potest .*

86 Recadentiarum *jus , vetustissimè confirmatum consuetudine ; est , velut priscus mos patrius , conservandum .*

87 *Procedit , licèt eadem consuetudo non sit in publicas Curiæ tabulas illata .*

88 *Valet autem in vim pacti .*

89 Recadentiarum *consuetudo non est singularis, nec irrationabilis , aut iniqua .*

91 *Immemorabilis omnes illos operatur effectus , qui ex Legis , vel Principis potestate produci possunt .*

92 *Centenaria tantum valet , quantum immemorabilis , ubi agitur de jure , seu titulo à Legibus permisso .*

93 Recadentiarum *juris enunciationi factæ in devolutionibus secutis favore Baronum , quæ num objici valeant , & ex quibus hæc valeant refelli ?* num. 94. , & seq.

94 *Præsumptio urget veritatis omnium eorum , quæ in instrumento continentur, rejectâ prorsus quacumque erroris exceptione , nisi de illo per evidentes probationes doceatur .*

95 *Maximèque urget eadem præsumptio , si aliis coadjuvata probationibus .*

96 *Error universi Populi , idemque frequens spatio duorum seculorum in re omnibus maximè præjudiciali , verisimilis nullo modo est .*

97 *Jus succedendi in Bonis vassallorum , ab intestato decedentium, est de jure* majorum regalium , *quod competere nequit , nisi vel expressè in regalium concessione , vel legitimâ præscriptione adquisitum fuerit .*

98 Ba-

bus.

Maximè, quando alium hi recognoscunt supremum Dominum, num.107.

107 *Summus Pontifex utrumque jurisdictionis gladium in sua Ditione habet.*

108 Cardinalis Caroli Pii Santacrucis *præclaræ animi dotes, virtutesque eximiæ referuntur.*

109 *Baronum violentiæ, & concussiones præsumi nequeunt, ubi agitur de summis viris, dignitate, ac virtute spectatissimis.*

110 Recadentiarum *juri inducto ex consuetudine, vel Statuto subesse nequeunt Clericorum Bona.*

Limita, ut num.111., & 112., *ac itidem declara, ut* num.116., & seq.

111 *Consuetudo, ac Statutum, specialiter à Sede Apostolica confirmatum præsumitur immemorabili, vel duorum seculorum decursu.*

112 *Ex præsumpta autem hujusmodi confirmatione iis subsunt etiam Clerici.*

113 Recadentiarum *jus in Castris* SS. Gregorii, & Casapis *semper indistinctè quoad Clericos, & forenses observatum reperitur.*

114 *Idem jus Barones dictorum Castrorum sibi asseruerunt non in vim Statuti super eo conditi, sed vigore consuetudinis antiquissimæ.*

Ad hanc propterea, non ad illud referendum est, ibid.

115 *Consuetudo in conflictu prævalet tum Statutis, tum Legi scriptæ.*

116 *Consuetudo non mero Laicorum usu, sed universo consensu Populi constituta, obligat etiam Clericos.*

117 *Clerici quoque sunt pars Populi, ac de Populo.*

118 *Consuetudines mixtæ, quæ nempè mixtim à Laicis, & Clericis fuerunt introductæ, hos etiam afficiunt.*

possint.

128 Innocentius, *Pater, & organum Juris appellatus.*

134 *In Oppidis rari sunt forenses, pauciores verò Clerici, Bona ibidem possidentes.*

136 *Ex aliquo contrario actu perimi nequeunt jura fundata in legitima, atque immemorabili consuetudine.*

137 *Consuetudo ex aliquo contrario actu abrogata dici nequit, nisi de contradictione, ac subsecuta adquiescientia doceatur.*

138 Recadentiarum *onus; licèt plurimi actus gesti appareant cum enunciatione, quod Bona essent libera, & nonnulla ex eisdem Bonis responsione annuâ favore Locorum piorum gravata reperiantur, ablatum censeri non posse, ostenditur*, num. seqq.

139 *Bona possessa per vassallos* SS. Gregorii, & Casapis *quodammodò libera dici possunt*, vid. ibid.

140 *Bona, quæ possident vassalli* SS. Gregorii, & Casapis, *tamquam purè, & merè allodialia non habentur.*

141 *Communitates sunt manus mortuæ.*

142 *Bona per vassallos* SS. Gregorii, & Casapis *alienata in Communitates, libera ex accidenti dici possunt, quatenùs nempè morituræ illæ non sunt.*

143 *Ad Barones* SS. Gregorii, & Casapis *quomodò vassallorum Bona, cum onere annuæ responsionis favore Locorum piorum potuerint quandoque pervenire?*

EX vetustissima consuetudine temporis non modò immemorabilis auctoritate confirmata, verùm etiam communi vassallorum placito, & consensu in Legem scriptam municipalem redacta, Baronibus Oppidorum *S. Gregorii, & Casapis* jus illud semper fuit, 1
ut, quoties Bonorum possessor decedat sine legitimis heredibus, quales pro excludendo Baro-

 ne

domus, tale Legatum ob restrictivas coadjuvatas communi usu loquendi, nonnisi de supellectili destinata perpetuo illius usui, & perpetuò in domo mansura, intellexisse potuit, procul dubio sub hujusmodi Legato minimè comprehendentur mobilia illa, quæ pignore accepta à Testatore tempore obitus in ejus domo inventa fuere, vel alia, quæ negotiationis causâ, & tamquam venalia apud eum reperiebantur, nec etiam denique illa alia, quæ ad ejus nepotes pertinebant, &, nonnisi custodiæ causâ penes ipsum conservabantur.

Quod attinet ad res pignori illi datas, clara
15 est dispositio *Text. in leg. suos autem servos* 73. *ff. de legat.* 3., in qua, quum quæreretur; an servi pignori, hypothecævè dati, comprehenderentur in Legato servorum, *Ulpianus* distinguens servos à Testatore pignori datos, ab illis, eodem pignore acceptos, respondit = *eos verò, quos quis pignori, hypothecavè dedit, sinè dubio inter suos legasse videbitur debitor, creditor nequaquam* = & consonat alter *Text. in leg. qui habebat* 101. *eodem tit.*, in quo, cum dubitatum fuisset; an in Legato prædiorum facto Patriæ Testatoris amplissimis illis verbis = *Suavissimæ Patriæ meæ volo in partem suam dari, & ipsi separatim adjudico prædia omnia quæcumque in Syria possideo cum omnibus in eis existentibus* = etiam prædia, quæ pignori ille habuit, Patriæ suæ
16 reliquisse, videretur, *Scevola*, posthabitis illis verbis = *omnia*, *& quæcumque*, = quæ amplitudine, & generalitate suâ mirum in modum ampliant Legatum ad res, quæ ceteroquin suâpte naturâ sub eo non comprehenderentur, respondit; *Secundùm ea, quæ proponerentur non videri relicta : si modò in proprium patrimonium, quod ferè cessante debitore fit, non sint redacta* = & magis præcisè hunc casum definiendo, docuit *Papinian. in leg. legata* 9. *ff. de supell. legat.*, verbis illis = *supellectili suâ omni legatâ, acceptum argentum pignori non continebitur, quia supellectilem suam legavit* = ubi etiam *Cujac. in lib.* 7. *resp. Papin. tom.*1. *oper. postb.* *debitor fiduciæ dedit, qui sui esse desierunt; Ergo legatâ supellectile, etiam debetur Legatario supellex, quæ fiduciaria est Testatori. Quod est proprium genus pignoris, quo mutatur dominium, sed ut ait : sed si propositum ubi est, legendum oppositum, sed si oppositum pignus tantùm propter contractus fidem, & restituendæ rei vinculum, si opposita sit pignori supellex non fiduciæ genere, sed propter contractus fidem, & restituendæ rei vinculum, tunc Legatum non continetur, quia non est in dominio creditoris. Et interim serva finem contrahendi pignoris propter, inquit, contractus principalis fidem, & restituendæ rei vinculum* = hæc præclarè ad rem nostram in hunc *Papiniani* locum, præclarissimus juris, legumque interpres; Cum itaque tempore obitus Testatoris plura in ejus domo inventa fuerint pignora, tabulæ nempè pictæ, lineæ margaritarum, aliæque his similes res, hæc capi nequeunt à Legataria mobilium, cum non essent in dominio Testatoris, sed relinquendæ sunt penes heredem, ut servare possit fidem contrahendi pignoris propter contractus principalis fidem, & restituendæ rei vinculum.

Prout etiam non absimili ratione res venales, & quæ mercimonii causâ parata, atque
inventa fuere in domo Testatoris, non cedunt 18
Legato mobilium domus, quia Defunctus illa in domo habuit promercii causâ, & non ut ibi essent, sed ut illicò transferrentur in Emptorem, apertissima sunt juris nostri loca in dicta *leg. suos autem servos* 73. *ff. de legat.*, *& fideicomm.*, quo loco *Ulpianus* agens de Legato servorum, ait = *eum, qui venaliciariam vitam exercebat, puto, suorum numero non facilè contineri velle ejusmodi mancipia, nisi evidens voluntas fuit etiam de his sentientis, nam quos ideò comparavit, ut illico distraheret, mercis magis loco, quàm suorum babuisse credendus est* = Et prius ità responderat *Alphen. in leg. cum quæreretur* 60. *§. Lana eodem tit.*, *& leg. generali* 32. *§. Uxori ff. de usu, & usufruct. legat.*, *leg. pediculis* 32. *§. Item cum quæreretur ff. de aur.*, *& argent. legat.*, Ubi cum quæ-

Altograd. conf. 70. num. 21., & *seqq. lib. 1.*, *Ruin. conf. 156. num. 10. lib. 3.*, *Mantic. de conject. lib. 9. tit. 6. num. 9.*, & *13.*, *Covar. var. resolut. lib. 2. cap. 5. num. 3.*, *Simon. de Prætis de Interpret. ultim. volunt. lib. 4. dub. 8. numer. 15. fol. 394.*, *Rodoan. de reb. Eccles. non alien. rub. 13. num. 19. tract. magn. tom. 15. part. 1. fol. mihi 315.*, *Jo: dilectus de art. testand. titul. 6. cautel. 9. num. 1. eodem tract. magn. tom. 8. part. 1. fol. mihi 199.*, *Castill. de usufr. cap. 38. num. 27. tom. 1.*, *Curdin. de Luca de legat. disc. 6. nu. 4.*, & *disc. 9. num. 3.*, *Camerell. de legat. lib. 3. de Mobil. legat. quæst. 10.*, & *quæst. 12. fol. mihi 355.*, & *356.*, *optimè Merlin. Pignatt. contr. for. cent. 2. cap. 65.*, ubi luculenter quæstionem hanc examinat, *Rota coram Puteo decis. 20. num. 2. lib. 3.*, & *in recent. decis. 282. numer. 1.*, & *seq.*, ubi *num.* 4. dicitur, venalia non censeri
20 esse in domo Testatoris *part. 13. recent.*, qui omnes uno ore ex supra citatis juris Auctorum sententiis, veluti immotam regulam statuunt, quod sub Legato mobilium certo loco existentium numquam comprehendantur Bona venalia, & quæ promercii causâ ibi Testator ha-
21 buit, nisi perspicuè doceatur, aliam fuisse illius mentem, istiusmodi onus transfundendo in Legatarium, quippè heres pro non comprehensione intentionem suam satis fundasse dicitur in regula juris, quæ ipsi favet, ab eaque recedendum minimè esse, dicunt, nisi quando
22 Legatum conceptum legitur sub genere generalissimo *rerum*, & *Bonorum omnium*, aut verbis, & clausulis, amplitudine suâ promercalia etiam con-
23 tinentibus, aut quando denique illud inutile, & frustratorium redderetur, nisi venales etiam res complecteretur. Retentis igitur his certissimis regulis, evidens, & apertum redditur, sub Legato mobilium, de quo agitur, minimè contineri vasa olei, destinata lanificio, quod exercebatur à Testatore, sed illa pertinere ad heredem, ad quem cum universa hereditate illud delatum fuit.

Nec obstat, quod saltem ex dicto oleo de-

numerandum erat inter instrumenta tabernæ lanariæ, non autem inter illa domus, nisi exadverso probetur, quod aliqua saltem ex parte ad usum etiam domus destinatum esset, ut innuit 27
Spad. loc. citat., quod tamen, etsi probaretur, non urgere ob alteram specialem rationem concurrentem in nostra hypothesi, nam 28
Testator, præter mobilia, habitationem, ceteraque pro commoda sustentatione necessaria, pinguia etiam cibaria uxori, & filiabus legavit, in hunc causam relinquendo scut. 30. menstrua pro *pane*, *vino*, & *companatico*, cum autem *companatico*, latinè obsonium, dicatur quid- 29
quid in cibo præter panem, & vinum additur, *Gloss. margin. in leg. Legatis 65. ff. de legat. 3.*, & ex *Vocabulario Chrusc. illæ* verb. *companatico = si di e, di tutte le cose, che si mangiano col pane =* Testator in hujusmodi Legato comprehendisse censetur oleum etiam ad usum familiæ necessarium, ideoque verisimile non est, in eandem causam relinquere voluisse partem olei, quod tamquam instrumentum tabernæ lanariæ habebat, bis enim in eamdem causam legasse, ideoque Legatum semel, atque iterum 30
distinctim reliquisse censeretur, quod adversatur omnibus regulis, quibus in subjecta materia utimur.

Ex his rationibus plana quoque redditur resolutio, quod nomine Legati mobilium, quæ reperirentur in domo Testatoris, nullo pacto venire queat vinum proprium heredum, quod custodiæ 31
causâ à Testatore in sua cellavinaria conservabatur, nam si, ut superiùs probavimus, in Legato, minimè concepto sub genere generalissimo *rerum*, & *Bonorum*, sed facto sub genere subalterno mobilium, restricto insuper designatione, atque indigitatione certi loci, communi usu loquendi non comprehenduntur pignora, res ve- 32
nales, aliaque his similia, quæ, utpotè accidentaliter, & ex temporaria causa in domo existentia, ibi permanere minimè dicuntur, quantò minùs sub simili Legato contineri dici poterunt 33
res alienæ, & quæ nullo pacto erant de dominio

lib. 4. præsumpt. 117. num. 10., Camerell. de legat. lib.3. quæst.3. num.14. fol. mihi 181.

Certòque certiùs in nostra hypothesi ob du-
plicem validissimam rationem resultantem,
tum ex ipso testamenti loco, in quo bon. mem.
Jo. Paulus mobilium Legatum reliquit, tum
etiam ex toto contextu testamentariæ dispositio-
nis, ex quorum utroque perspicuè dignoscitur,
ponnisi de supellectili necessaria ad usum uxo-
ris, & familiæ in d. Legato mobilium intelle-
xisse; Ipse enim his verbis, aliàs relatis, uxori
suæ legavit *tutti li mobili, cioè tanto quelli, che
si troveranno nella casa, dove morirà esso signor
Testatore, quanto gl'altri da comprarsi, come sopra;*
at verò, si, dum jussit, quod erogarentur scuta
150. pro emendis aliis mobilibus, id fecit, ut
ampliaretur domus supellex, & supplerentur ea,
quæ fortè deerant commodo, sive necessario
usui familiæ, dicendum est, quod, relinquendo
tutti li mobili &c., che si troveranno nella casa,
senserit de mobilibus, quæ pariter pro usu do-
39 mus ab ipso retinebantur, dictio enim illa *tàm*,
*& quàm, cioè tanto quelli, che si troveranno,
quanto gli altri ordinati*, significant quamdam
æquiparationem, & similitudinem qualitatis,
Barbos. tract. var. de diction. usu freq. dict. 400.
sub num. 1.; Ideòque intelligere nequivit de
mobilibus, casu domi inventis, & quæ numquam
à Testatore pro suis habita, suoque perpetuo usu
retenta fuere.

Et si fortè replicetur, eumdem pro domus suæ
ornatu retinuisse quasdam tabulas pictas suorum
heredum, ideòque easdem ad suum usum desti-
natas censendas esse, facilè objectum submove-
bitur animadvertendo, quod Doctores quæren-
40 tes, an sub Legato mobilium domus veniant res
alienæ, in ea repertæ, semper considerant perpe-
tuam permanentiam, & destinationem, non
autem temporarium usum rei ad alium perti-
nentis, quæ semper accidentaliter, & ad nutum
Domini revocabiliter in ea mansisse dicitur, ideo-
que istiusmodi precarius usus nullo numero ha-
bendus est ad effectum ampliandi Legatum ad
res alienas.

quando ex toto contextu dispositionis patet, Te-
statorem nihil aliud in votis habuisse, quàm
uxori suæ parare omnia ea, quæ necessaria erant
ad commodam, & honestam vitæ substentatio-
nem, eidem, præter alimenta, & habitationem,
relinquendo etiam mobilia necessaria pro instru-
enda domo, quæ procul dubio satis instructa
censenda erit pro muliere, viduilem vitam du-
cturâ, quando Testator ultra mobilia, cum qui-
bus ipse vivens domum pro tota sua familia in-
struxit, reliquit alia comparanda pretio, ab ipso
designato, hoc enim casu cum Legati substantia
rectè adimpleri possit, illudque non frustrato-
rium, sed utillimum futurum sit Legatariæ,
quæ nullo pacto docet de contraria voluntate 44
Testatoris, nulla urget ratio, ut contra omnes
juris regulas extendatur ad res alienas, pignora,
aliaque promercii causâ in illius domo inventa.

Nec obstant ea, quæ in contrarium ponderari
possunt, quod nempe agatur de Legato conce-
pto verbo universali *tutti li mobili*, quia dictum
signum universale *tutti* adjectum Legato restri-
cto ad mobilia, in certo loco existentia, illud ex-
tendere nequit ad res venales alienas, & casu in 45
dicto loco repertas, *Altograd. d. cons.* 70. *nu.* 22.
& seqq., ubi ait, requiri verba, & clausulas ma-
gis amplas, nempe = *quoquomodo, quomodocum-* 46
que, cujuscumque qualitatis =, aliaque his simi-
lia, *Merlin. Pignatt. d. cap.* 65. *num.* 11. *& seq.*
subdens *num.*28., id procedere, etiamsi agatur de
Legato, facto uxori, quam non venire, ait, 48
appellatione conjunctæ personæ, idemque benè
præ aliis examinat, atque conciliat illa juris lo-
ca, quæ pro contraria sententia, & favore uxo-
ris afferri possunt.

Expediti à primo Dubio, proficiscimur ad se-
cundum, in quo quæritur, an D. Cæcilia justâ ra-
tione se opponere possit descriptioni mobilium,
ab herede faciendæ in solemni inventario; Et
quidem cum me lateat, cur eadem istiusmodi de-
scriptionem impedire satagat, libenter scirem,
an eâ, ulla ex parte minuendum sit Legatum, ipsi
factum, & an isto actu consumenda, aut eidem
subripienda sint mobilia, quæ consequi debet ex
ju-

... quæ profecto dici
nequiret illud in quo nulla descripta reperiren-
tur mobilia, attentâ præsertim postremâ *Sacræ*
50 *Rotæ* opinione in una *Romana Pecuniaria*,
11. *Maii* 1706. *coram Rmo Molines Decano*,
juxtà quam vix ulla adhiberi poterit diligentia,
quæ sufficiat legali conficiendo inventario.

At prætereà justè heres dd. mobilia describe-
51 re vult in inventario, non solum, ut semper il-
lius beneficio juvari possit, sed ut etiam de eis
d. rationem reddere queat vocatis ad primoge-
nituram, nam, licèt Testator mobilia omnia,
quæ reperirentur in domo, in qua ipse moriebatur,
tur, reliquerit uxori, attamen cum contingere
possit, quod hujuscemodi Legatum, utpotè Le-
gatariæ relictum sub conditione resolutiva non
transeundi ad secundas nuptias, eà deficiente re-
solvatur, atque revertatur ad hereditatem, jus
52 istud licèt eventuale describendum est in inven-
tario hereditario, in quo jura omnia activa,
& passiva hereditaria adnotanda sunt, *Rot. Ja-
nuen. dec.27. num.1. apud Balducc. in collect. de-
cis., & rer. judicat. tit.* 4., juxtà quam si expri-
menda est qualitas istorum jurium recta, ratio
postulat, ut non solùm in inventario singillatim
describantur per numerum mobilia omnia, quæ
aliquando reverti possunt ad hereditatem, sed
oportet, ut adnotentur cum sufficientibus demon-
strationibus, quibus eorum qualitas deprehendi
53 possit, ea scilicet describendo, ut ajunt, cum
pondere, numero, & mensura, ad latissimè de-
ducta per *Rotam in d. Romana Pecuniaria, seù
locorum montium §.36. cum plurib. seqq.*

Nilque turbat responsio, quod heres si dili-
gentem hanc, & accuratam mobilium descri-
ptionem peragere vult, ut inventarii beneficio
se tueri possit adversus Creditores, futilis sit
prætextus iste, cum nullo pacto in hac opulen-
tissima hereditate emergere possit æs alienum,
quo nedum Defuncti, sed heredis etiam patri-
monium absumatur; Si verò eamdem conficere
optat; ut eo juvetur adversus vocatis ad primo-

quo res amplius non fit integra, quia nempe aga-
tur de tuendo herede, qui inventarium omiserit,
sed re integrâ, &, ut dicitur, in fieri, ac heres ad
mentem legis, & Testatoris, qui pro vocatorum
indemnitate confectionem inventarii præcepit,
illud conficere velit, prohibendus non est, quin 57
illum peragat eo magis solemni, & diligenti
modo, quo perfici idem potest.

Reliquum modò est, ut agamus de postremo
Dubio, cautione scilicet Mutianâ, quæ ante Le-
gati traditionem, atque assecutionem a Legataria
præstanda videtur; In hac quæstione, quam du-
biam dixit *Bald. cons.267. num.4. lib.5.*, multæ 58
inter heredem, & Legatariam excitari possent
controversiæ, quippè versamur in interpretatio-
ne voluntatis Testatoris, num scilicet conditio
viduitatis ab eo apposita Legatis relictis uxori
suæ, vim habeat conditionis suspensivæ, vel po-
tius resolvatur in modum, sive veriùs in condi-
tionem resolutivam? Primo enim casu conditio,
utpotè adjecta origini Legati, illius acquisitio- 59
nem suspenderet, donec conditio adimpleatur,
ideoque requireretur Cautio Mutiana, per quam
satis fieri dicitur hujusmodi conditioni negativæ 60
non transeundi ad secundas nuptias, in quam
resolvi dicitur conditio servandi vitam vidua- 61
lem, affirmativis verbis concepta, per ea, quæ
tradit *Rot. decis.241. num.35. & seq. part.5.*; At
verò cum in secundo casu conditio viduitatis
non origini, seu acquisitioni Legati, sed illius
durationi apposita dicatur, tunc non requiritur
Cautio Mutiana, sed solvi debet Legatum, do- 62
nec durat non nubendi voluntas, ut benè distin-
guit *Sperell. decis.159. num.23.*, inquiens, ver-
ba = *vitam duxerit vidualem* =, aliaque his simi- 63
lia non inducere perpetuam viduitatem.

Hujus autem quæstionis effectus eò præcipuè
pertinet, ut primo casu Legataria contraveniendo
voluntati Defuncti, & conditionem non adim-
plendo, fiat retrotractio, & Legatum usque ab
initio pro non scripto habeatur, eam illo indi-
gnam retro declarando, quo fit, ut Legatum
una

constitui non posse; attamen, quia heres, & Legataria rem æqui, bonique ratione dirimere, ac transigere volunt, & ille Patrui, Authorisque sui uxorem litibus minimè involuere curat, sed undequaque fidum obsequium illius voluntati exhibendo, ità sincerà ac plenà fide Relicta omnia præstare vult Legatariæ, ut tamen sarta, tectaque serventur jura primogenituræ, prout impenso studio optavit Testator; Idcirco hoc consilio, mentisque proposito firmiter retento, si de cautione Mutiana agatur ad effectum determinandi, an D. Cæcilia convolans ad secundas nuptias teneatur restituere omnia ex judicio Testatoris percepta, omniaque ea, quæ illi prò sua commoda, ac splendida substentatione à viro relicta fuerunt, & in hac quæstione relictis subtilitatibus, juxtà planiores juris nostri regulas rem examinando, verius esse crederem, eamdem nullo pacto teneri ad d. cautionem prestandam, utque id faciliùs perspici possit.

Statuendum primò erit, non esse paris, ejusdemque conditionis Relictum illud, quod in proposita specie jure institutionis fit, cum eo, quod relinquitur ex causa Legati; Siquidem heredis institutio, quæ continet in se hereditatis
68 acquisitionem, capax non est conditionis resolutivæ, quia debet esse pura, & perpetua, nec potest esse annua, quo fit, ut suspensivam tan-
69 tùm conditionem admittat; At cum res est de Legatis, quæ suàpte naturà pura, & annua æquè esse possunt, rectè eisdem applicatur earum conditionum distinctio, & non minùs sub suspensi-
70 và, quàm sub resolutivà etiam conditione relinqui possunt, ut benè explicat *Merlin. Pignat. contr. for. cent.2. cap.40. num.18., & 19., Sperell. d. decis.159. num.23., & seq., Card. de Luc. de servit. d. disc.51. num.13.*, hac itaque retentà regulà, certum est, quod quæstio nostra non versatur in primo casu, cum D. Cæcilia nullo pacto institutionis titulo honorata fuerit, sed agitur de simplicibus, & meris Legatis, quibus licèt conditio adijci possit, tàm per modum suspensivum, qui ante præstitam
71 cautionem Mutianam impediat illius origi- quo post quam disposuerat ea omnia, quæ animæ suæ favorem respiciebant, ait = *Passando ora il medesimo Sig. Testatore alla disposizione de' suoi Beni temporali, rivolge il suo primo pensiere alla Sig. Cecilia Benaglia sua dilettissima Consorte, è piacendo alla medesima di rimanere in stato vedovile &c.* =, sed longè clarius eumdem elicimus, tum ex ingenti numero Legatorum, mobilium nempè, ceterorumque omnium, quæ ad splendidum vitæ cultum necessaria erant, tum & ex causa, ob quam adeò munificum erga illam se exhibere dixit in §.18. = *è rimanendo sola la sudetta Sig. Cecilia sua Moglie, in stato però vedovile, perchè desidera di dare alla medesima qualche contrasegno della sua distinta riconoscenza, per l' affetto in ogni tempo dimostratole, e per il compatimento, è carità usate nelle sue connaturali, che accidentali imperfezioni; Perciò dispone, & ordina, che in tal caso la sua eredità debba darle il mantenimento della Carrozza, ed ogn' altra cosa necessaria secondo il suo grado &c.* = Quibus ex verbis maximà notà dignis, cum resultet argumentum omnium supereminens, 74
tùm eximiæ dilectionis, tum etiam grati animi, erga amantissimam uxorem, quæ sibi tùm in ægritudine, quà diù languerat, tùm in orbitate, quà à pluribus annis affligebatur, unicum solatium extiterat, justa ratio postulat, ut favore benemeritæ uxoris largior, benigniorque Legati interpretatio fieri debeat, *Merlin. Pignattell. d. controv.40. num.24.* 75

Consonat his figura verborum, quâ idem Legatum conceptum legitur, Testator enim usus minimè fuit verbis illis negativis, *si non nupserit*, vel affirmativis, *si vitam viduilem servaverit*; quæ regulariter adhibentur, cum Reli- 76
ctum fit sub conditione suspensivà, sed in §. 16. sui testamenti ait = *E piacendo alla medesima di rimanere in stato vedovile* = *rursus in* §. 18. = *Collocate poi, che saranno tutte le sudette figliole, e rimanendo sola la sudetta Signora Cecilia sua Moglie in stato però vedovile*, = & denique in §. 20. agens de Legato mobilium dixit = *servando vita vedovile*. = Cum itaque Testator ubique Le-

[illegible] - *vivie*, *tue*, *servata anche la condizione sudetta, abbia il solo uso sua vita durante*, = quibus verbis innuisse videtur, quod viduitatem tamquam conditionem Legatis adijciebat; conditionem namque voluntas
79 facit, non sermo, ut etiam mens est, quæ modum facit, non oratio, non lingua, *Cujac. observ. lib.14. cap.25. tom.1. oper. prior. litera D., & E, & in lib. 17. quæst. Papin. ad leg. Titio centum §. Titio genero tom. 1. oper. posth. fol. mihi 473. literâ E*, & vox illa *conditio* ex jam di-
80 ctis, suspensivè, ac resolutivè accipi potest, ideoque si ex conjecturis appareat, Testatorem viduitatem per viam modi resolutivi Legato appo-
81 suisse, modum injunxisse censebitur, etsi in eo imponendo adhibuerit verbum illud *Conditio*, *Merlin. Pignatt. dict. cap.40. num.23.*; Certiùs, concurrentibus in eadem oratione verbis illis
82 participii temporis = *sua vita durante* =, temporum dinumerationem continentibus, ut prosequitur *idem Merlin.num.25.*

Et denique, missis aliis plurimis argumentis, quæ ad assumptum confirmandum congeri facilè possent, plurimùm urgere videtur, quod Testator in casu contraventionis, transitus nempè ad secundas nuptias, processit per viam privationis, sive ademptionis Legati, ibi = *ordina*, *e vuole*, *che resti totalmente priva del Legato de mobili*, *& argenti*, *e gioje &c.*, *quanto anche della commodità di carrozza, & altro, come sopra, lasciatoli per il di lei mantenimento* = cum autem privatio supponat habitum, & ademptio Legati facta in casu non servatæ viduitatis, veluti ne-
83 cessarium antecedens, supponat, illud fuisse purè ab initio quæsitum, dicendum idcircò est, Testatorem uxoris voluntati remisisse viduitatem, & secundas nuptias ei permisisse, sed tamen ex ipsarum die ademisse Legatum, duraturum do-
84 nec duraret voluntas uxoris permanendi in viduitate, *Merlinus Pignatt. dict. cap.20. nu.26.*, *Card. de Luca de servit. disc.51.num.15.*

contraventionis, Legatum usque ab initio pro non scripto haberetur, illoque uxor indigna declararetur, fieretque locus retrotractioni, cujus virtute Legataria teneretur ad restitutionem perceptorum, non quidem à die secundarum nuptiarum, sed à die obitus Testatoris, per- 86
indè ac si numquam fuisset Legataria, ut alibi diximus, & docent *Auctores* omnes, qui de hac quæstione agunt, tradentes, quod, quando agitur de Legatis relictis sub hujusmodi conditionibus suspensivis resistentibus eorum acquisitioni, à Jurisconsulto inventa fuit cautio mutiana, quæ favore Legatarii, ut nempè Legatum celeriter consequi possit, habeatur loco imple- 87
menti, & consulatur indemnitati heredis, perceptorum restitutionem consequi debentis; At verò si mens Testatoris fuisset sub istiusmodi conditione suspensivâ, atque obligatione restituendi percepta, tot Legata uxori suæ relinquere, quâ justâ ratione dici umquam posset, quod eidem in casu contraventionis non solùm præter servaverit Legatum vineæ, sed præterea reliquerit scut.500.; præsertim, quando sciebat, uxoris dotem non excedentem quantitatem scut. 2000., brevissimi temporis spatio absumendam fore Legato rerum omnium prò illius substentatione relictarum, cujus favore gravavit = *la sua eredità debba darli il mantenimento della carrozza*, *& ogn' altra cosa necessaria*, *secondo il suo grado* =; si itaque in casu non servatæ viduitatis voluit, uxorem suam, præter dotem, alia emolumenta consequi, dicendum procul dubio est, 88
eidem tot Legata minimè reliquisse sub conditione suspensivâ, pro sui adimplemento requirente cautionem mutianam, per ea, quæ in proposito observat *clar. mem. Cardin. de Luca dict. disc. 51. num.15. vers. & magis stringebat*, prout reverâ hæc animadversio magis stringere videtur in nostra hypothesi, in qua Testator in casu transitus ad secundas nuptias, nihil aliud 89
quàm mobilia ab uxore sua restituenda esse, cogita-

censeam, conditionem viduitatis non suspensivè, sed resolutivè adjectam fuisse Legatis fa-
90 ctis D. Cæciliæ, ideoque eamdem minimè teneri ad præstandam cautionem mutianam, idque procedere etiam credam respectu Legati mobilium, pro quo militare videntur rationes omnes superiùs relatæ, attamen, quia Testator in casu contraventionis illa restitui, expressè mandavit, & in eisdem considerari nequit, prout in aliis, ratio consumptionis bonâ fide factæ; in dubium minimè venit, quin respectu illorum à D. Cæcilia præstanda sit generalis illa cautio, quæ datur à quolibet Legatario de utendo, &
91 fruendo &c., & quæ capit restitutionem Bonorum in casu etiam cessationis Legati resultantis ex contraventione, satisque erit, quod hæc præstetur in actu adipiscendi possessionem Le-
92 gati, absque necessitate eam præveniendi, *Card. de Luca de servit. dict. disc.51. num. 8., & 9.*

Tyburtina successionis, seu Recadentiarum.

In Castris *Sancti Gregorii*, & *Casapis* antiquissima, eaque immemorabilis viget consuetudo, per Statutum confirmata, ut in Bonis vassallorum sinè legitimis heredibus decedentium Barones succedant; qui nam autem sint legitimi isti heredes, quodve servetur discrimen inter illos, qui ab intestato, atque alios, qui decedunt testamento condito; Ad hanc autem probandam consuetudinem perspicuis hic allatis universalis Baronum dominii monumentis, plurimisque actibus, hæc omnia, nonnisi ad consuetudinarium illorum jus referri posse demonstratur: Sic etiam ejusmodi consuetudini subjectos etiam Clericos censendos esse, ex pluribus constabilitur.

Quodque modum, & formam respicit, ut jure positivo dicuntur, ibid., & num.5.

4 *Consuetudo in successionibus quoties expressè prohibita non reperitur, valet quantum Lex ipsa scripta.*

6 Recadentiarum *jura quoad Dominos Territoriorum sunt in omnibus ferè Christiani Orbis Regionibus usu recepta*, & num. 13.

7 Recadentiarum *jus ex consuetudine competens Baroni, referendum est ad universalis dominii jus, ab origine eidem quæsitum, & concessionem ab ipso factam Subditis, cum recadentiarum onere*, & num. 16. 23., & 121.

8 *Judæi ob Loci consuetudinem, etiam Christianos habent sub suo dominio.*

9 Recadentiarum *jus ex consuetudine in Clericis prohibitum, specialiter de Laicis concessum intelligitur.*

10 *Consuetudo est optima Legum, & dubiorum, interpres.*

11 Recadentiarum *jus quoties ex consuetudine sibi competat, potest Baro suis Subditis dicere, id, quod* Levitic. 25. = Terra quoque non vendetur in perpetuum, quia mea est, vos advenæ, & coloni mei estis = & numer. 12.

13 Recadentiarum *consuetudines* Sacra Rota, *aliaque* Romanæ Curiæ Tribunalia *servandas declararunt*, & num.15.

14 Recadentiarum *consuetudo ex quibus concludenter probata dici possit?* & num. 29., & seq.

15 Sacra Rota *ceterorum Tribunalium magistra dicitur.*

18 Recadentiarum *consuetudo non per errorem, & abusum, sed communi totius Populi consensu, & moribus observata, retinenda omnino est, licèt juri communi deroget.*

19 *Consuetudo, quâ filius parte hereditatis paternæ, ad uxorem delatâ, privatur, valida censenda est.*

20 *Estque itidem servanda consuetudo, juxta quam*

26 *Baro non tenetur antiquissimum ejus universale dominium probare per exhibitionem investiturarum, Subditis factarum*, & nu.27.

Sed illud solâ consuetudine probatum dici potest, num.39.

Præsertim in feudis antiquissimis, num. 90.

27 *In feudis antiquissimis consuetudo, seu titulus Domino directo tribuens* universale dominium, *levioribus adminiculis constabiliri dicitur*.

28 *Præsertim, quum sunt mediatè subjecta directo dominio S. Sedis*.

29 Recadentiarum *consuetudo quoad Barones* SS. Gregorii, *&* Casapis *satis probata dicitur ex quo Bona vassallorum, ab intestato, & sinè legitimis heredibus decedentium, semper ab illis occupata fuerint*.

Atque ex dictorum Bonorum possessione, jure proprio ab ipsis captâ, num. 30.

Item ex quo in præjudicium Baronis disponere vassalli non consueverint, nisi impetratâ priùs ab illo facultate, num.31., & 99.

Et ex quo irriti declarati fuerint actus, sinè tali facultate gesti, num.32.

Sic etiam ex quo in actibus Baroni præjudicialibus mos fuerit, ut priùs proclamata, & denunciationes fierent, num.33.

30 *Vassalli* SS. Gregorii, *&* Casapis *in eorum testamentis adponere semper consueverunt clausulam* = servatâ medietate Bonorum Curiæ = *vel aliam* = salvis juribus Curiæ = & num.43.

34 *Proclamatum, & denunciationum, præmitti solitarum in contractibus vassallorum* SS. Gregorii, *&* Casapis, *omissio, si quæ contigerit, est tribuenda mutationi Baronum, & ministrorum*.

Hinc autem resultare dici nequit talis usus abrogatio, nisi etiam constet, ministros, à vassallis probibitos, probibitioni adquievisse, ibid., *&* num.137.

35 *Consuetudines plures ob indiligentiam, atque* *modo judicari queat, ut plurimum ita fuisse observatum*, ibid.

Procedit, licèt diversus aliquis concurrat actus, ibid., *&* num.135.

42 Recadentiarum *jus ut consuetudine quæsitum dicatur, non requiritur immemorabilis, sed centenaria, vel etiam quadragenaria sufficit*.

43 *Juris* recadentiarum *consuetudinem in Castris* SS. Gregorii, *&* Casapis *satis indicat illud commune Oppidanorum effatum* = motire à corte =, & num.68.

Et ex quibus aliis eadem consuetudo desumi possit? nu.34., & seq.

44 *Clausula* = servatâ medietate Curiæ = *testamentis Oppidanorum* SS. Gregorii, *&* Casappis *adjici solita, nonnisi ad* recadentiarum *consuetudinem referri valet*.

45 *Consuetudo jampridem fuisse inducta censenda est ex instrumentis cum ejus mentione celebratis*, & num. 66.

46 *Ex Statuto ipso Castrorum* SS. Gregorii, *&* Casapis *optima elicitur probatio antiquæ* recadentiarum *consuetudinis favore Baronis, & quomodo?* num. seq.

47 *Statuta Locorum nil aliud sunt, quàm consuetudines diu observatæ, & postea in scriptum redactæ*.

48 *De* recadentiarum *jure favore Baronis satis constare dicendum est, ubi* Statuto *præscriptæ reperiantur*, & num.52.

50 Recadentiarum *jus* Statuto *agnitum, jam antea viguisse censendum est*, & num.57.

51 *Ex transactione celebrata cohærenter antiquæ alicui consuetudini, non adquiri, sed confirmari jus, ejusque exercitium dicitur*.

53 Recadentiarum *consuetudo nisi jam anteà inolevisset*, Statutum *de eis Incolæ non condidissent, & ratio* ibid., & num. seq.

54 *Universitates tàm civili, quàm Canonico jure probibentur Leges ferre, contrarias juri communi, ac publico Bono civium*.

55 Recadentiarum *jus fuisse à Baronibus usurpatum*,

eorum dicti rationem reddant .

63 *Et ad eam probandam , si præsertim aliis æquè validis fulcitur argumentis , maximè illorum depositio admitti debet .*

64 *Testimonium Priorum communitatis plurimùm valet ad probandam immemorabilem consuetudinem .*

Illudque non privatarum personarum , sed solemne quodammodo ipsius Communitatis testimonium reputatur , num. seq.

65 *Priores Communitatis totam universitatem repræsentant .*

66 *Consuetudo immemorabilis optimè probatur per enunciativas , in publicis actibus emissas* , & num. 67.

67 *Enunciativæ antiquissimæ in publicis actibus , immemorabilem probant , etiam contra successores enunciantium .*

68 Recadentiarum *jus in omnibus enunciatum publicis actibus , ac documentis , communique loquendi usu , veluti notorium , circumlatum , ex publica voce , & fama resultare debet dici .*

69 *Consuetudo ex publica voce , & fama resultans , optimè probata censenda est .*

70 *Si præsertim ex personis , de quarum præjudicio agebatur , vox , & fama promanaverit .*

71 *Pro* recadentiarum *jure probando auctoritate rerum judicatarum non indiget Baro , fretus immemorabili consuetudine .*

72 *Sententiæ latæ cum legitimo contradictore , jus , & statum faciunt quoad alios quoscumque .*

73 *Sententia quoad unum lata , statum quoad aliud firmare nequit .*

74 *Sententia indifferenter utrumque territorium respiciens , quoad utrumque lata censenda est .*

75 *Appellatio , quæ prosecuta non fuerit , & cujus moderatio fuerit obtenta , cum successiva expensarum refectione , objicii , amplius nequit .*

83 Recadentiarum *consuetudines , tamquam contrariæ juris dispositioni , quantum fieri potest , explodendæ , eliminandæque sunt , vel rigidè saltem interpretandæ .*

84 *Firmiter tamen observandæ , si certæ , legitimæque concurrant probationes .*

85 Recadentiarum *consuetudo si sit immemorabilis , nulla incapacitas quoad illarum jus , & quoad Baronem illud exercentem considerari potest .*

86 Recadentiarum *jus , vetustissimâ confirmatum consuetudine ; est , velut priscus mos patrius , conservandum .*

87 *Procedit , licèt eadem consuetudo non sit in publicas Curiæ tabulas illata .*

88 *Valet autem in vim pacti .*

89 Recadentiarum *consuetudo non est singularis, nec irrationabilis , aut iniqua .*

91 *Immemorabilis omnes illos operatur effectus , qui ex Legis , vel Principis potestate produci possunt .*

92 *Centenaria tantum valet , quantum immemorabilis , ubi agitur de jure , seu titulo à Legibus permisso .*

93 Recadentiarum *juris enunciationi factæ in devolutionibus secutis favore Baronum , quæ nam objici valeant , & ex quibus hæc valeant refelli ?* num. 94. , & seq.

94 *Præsumptio urget veritatis omnium eorum , quæ in instrumento continentur, rejectâ prorsus quacumque erroris exceptione , nisi de illo per evidentes probationes doceatur .*

95 *Maximèque urget eadem præsumptio , si aliis coadjuvata probationibus .*

96 *Error universi Populi , idemque frequens spatio duorum seculorum in re omnibus maximè præjudiciali , verisimilis nullo modo est .*

97 *Jus succedendi in Bonis vassallorum , ab intestato decedentium, est de jure* majorum regalium , *quod competere nequit , nisi vel expressè in regalium concessione , vel legitimâ præscriptione adquisitum fuerit .*

98 *Ba-*

ous.

Maximè, quando alium hi recognoſcunt ſupremum Dominum, num. 107.

107 *Summus Pontifex utrumque juriſdictionis gladium in ſua Ditione habet*.

108 Cardinalis Caroli Pii Santacrucis *præclaræ animi dotes, virtuteſque eximiæ referuntur*.

109 *Baronum violentiæ, & concuſſiones præſumi nequeunt, ubi agitur de ſummis viris, dignitate, ac virtute ſpectatiſſimis*.

110 Recadentiarum *juri inducto ex conſuetudine, vel Statuto ſubeſſe nequeunt Clericorum Bona*.

Limita, ut num. 111., & 112., *ac itidem declara, ut* num. 116., & ſeq.

111 *Conſuetudo, ac Statutum, ſpecialiter à Sede Apoſtolica confirmatum præſumitur immemorabili, vel duorum ſeculorum decurſu*.

112 *Ex præſumpta autem hujuſmodi confirmatione iis ſubſunt etiam Clerici*.

113 Recadentiarum *jus in Caſtris* SS. Gregorii, & Caſapis *ſemper indiſtinctè quoad Clericos, & foreuſes obſervatum reperitur*.

114 *Idem jus Barones dictorum Caſtrorum ſibi aſſeruerunt non in vim Statuti ſuper eo conditi, ſed vigore conſuetudinis antiquiſſimæ*.

Ad hanc propterea, non ad illud referendum eſt, ibid.

115 *Conſuetudo in conflictu prævalet tum Statutis, tum Legi ſcriptæ*.

116 *Conſuetudo non mero Laicorum uſu, ſed univerſo conſenſu Populi conſtituta, obligat etiam Clericos*.

117 *Clerici quoque ſunt pars Populi, ac de Populo*.

118 *Conſuetudines mixtæ, quæ nempè mixtim à Laicis, & Clericis fuerunt introductæ, hos etiam afficiunt*.

poſſint.

128 Innocentius, *Pater, & organum Juris appellatus*.

134 *In Oppidis rari ſunt foreuſes, pauciores verò Clerici, Bona ibidem poſſidentes*.

136 *Ex aliquo contrario actu perimi nequeunt jura fundata in legitima, atque immemorabili conſuetudine*.

137 *Conſuetudo ex aliquo contrario actu abrogata dici nequit, niſi de contradictione, ac ſubſecuta adquieſcientia doceatur*.

138 Recadentiarum *onus; licèt plurimi actus geſti appareant cum enunciatione, quòd Bona eſſent libera, & nonnulla ex eiſdem Bonis reſponſione annuâ favore Locorum piorum gravata reperiantur, ablatum cenſeri non poſſe, oſteuditur*, num. ſeqq.

139 *Bona poſſeſſa per vaſſallos* SS. Gregorii, & Caſapis *quodammodò libera dici poſſunt*, vid. ibid.

140 *Bona, quæ poſſident vaſſalli* SS. Gregorii, & Caſapis, *tamquam purè, & merè allodialia non habentur*.

141 *Communitates ſunt manus mortuæ*.

142 *Bona per vaſſallos* SS. Gregorii, & Caſapis *alienata in Communitates, libera ex accidenti dici poſſunt, quatenùs nempè morituræ illæ non ſunt*.

143 *Ad Barones* SS. Gregorii, & Caſapis *quomodò vaſſallorum Bona, cum onere annuæ reſponſionis favore Locorum piorum potuerint quandoque pervenire?*

EX vetuſtiſſima conſuetudine temporis non modò immemorabilis auctoritate confirmata, verùm etiam communi vaſſallorum placito, & conſenſu in Legem ſcriptam municipalem redacta, Baronibus Oppidorum *S. Gregorii, & Caſapis* jus illud ſemper fuit, 1 ut, quoties Bonorum poſſeſſor decedat ſinè legitimis heredibus, quales pro excludendo Baro-

functus reliquerat, cumque eorumdem Bonorum possessionem pariter occupassent Domini Marchio de Maximis, aliique ad intestatam Abbatis de Cruce successionem venire contendentes, acerrima inter Partes exarsit *de justa possessione* controversia, quæ tamen secundum Baronem decisa fuit *primùm* ab R.P.D. Ansideo tum temporis in subselliis A.C. magna cum gloria jus dicente, ac deinceps à *Sac. Rotæ* Tribunali *coram bon. mem. Ansaldo*, ut patet ex *decisione* desuper edita *die* 22. *Junii* 1714.

Absoluto possessionis judicio, cui à Marchione de Maximis, litisque consortibus fuit nominatim renunciatum, res in Judicio *petitorio* agitari cœpit, propositoque *Sac. Rotæ* Dubio *An sit danda immissio?* Supremum illud Tribunal Marchioni de Maximis, ceterisque litis consortibus petitam immissionem denegavit, &, præviis duabus egregiis *Decisionibus* die 11. *mensis Maii* 1716., *& die* 10. *mensis Febr.* 1719. *à bon. mem. Ansaldo editis*, Principi Pio Castrorum Baroni causam adjudicavit, sententiâque latâ, statuit, successionem controversorum Bonorum *jure Recadentiarum* ad eum pertinere.

Cum verò Marchio de Maximis, ceterique litis consortes tanti Tribunalis sententiæ non acquieverint, ab eaque provocaverint, Causa *R.P.D. Lancetta* commissa fuit; sed hoc interim vitâ functo, illique subrogato *R. P. D. Crispolto*, Excellentissima Principissa Domna Joanna Spinola de la Zerda Mater, & Tutrix Excellentissimi Principis Don Gisberti Pii de Sabaudia mihi humanissimè demandavit, ut in Causam *Sac. Rotæ* iterum proponendam, diligentissimè inquirerem, ac pro veritate sententiam meam ferrem, an ne scilicet firma, solidaque adeò essent Principi filio faventium *Decisionum* fundamenta, ut in spe, per præcedentem *Sac. Rotæ* sententiam concepta, ipsi esset justâ ratione consistendum; Quamobrem totâ re sedulò perspectâ, respondeo, ac firmissimè arbitror, Excellentissimæ Principissæ, ejusque filio omni jure sperandum esse, *Sacram Rotam* à præcedenti sententia neutiquam recessuram.

dam originem habeant: nihilominùs ex diver- 3
sis causis, humanam voluntatem, tum generaliter, tum particulariter moventibus, variari solent, pactis nempè, Legibus, & Regionum moribus, ut apud *Hug. Grot. de Jur. Bell. & Pac. lib.*2. *cap.*7. §.11.; adeò quidem, ut, quod attinet modum, & formam, de jure positivo dicantur, ut docuit *Bald. in Leg. Meminimus Cod. de legitim. hered., Covarr. in cap. cum esses nu.* 8. *& seqq. de testam., Crass. de success. quæst.*54. *n.*2. *& seqq., Antunez. de reg. donation. part.* 3. *cap.* 16. *nu.*12. *& seq., Rot. in recent. dec.*317. *n.* 29. *part.* 18., *ad ornat. clar. mem. Card. de Luc. de testament. dec.*2. *num.* 2., *& de Benefic. decis.*16. *nu.*17., *& in Romana Primogenituræ, & Fideicommissorum de Corsinis* 10. *Decembris* 1710. §. *Crescit* 17. *ad med. coram R̃mo Aldrovando*; Proptereàque indè fit, quod consuetudo, utpotè
plurimùm in eis valens, quoties non reperitur 4
expressè prohibita, derogare queat Juri communi, tantumque valeat ad tollendam veterem Legem, quantum valet Lex ipsa scripta, quo argumento ad rem nostram utitur *Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius in verb. & Uxorem nomine Adelasiam in* 5. *decis. num.* 386. *& seq. fol. mihi* 144. *juxtà impress. Lugdunen.*, ibi = *Præsertim in isto Regno in quo sunt Feuda, & Emphyteuses ad instar patrimoniorum redacta, ut sæpè dictum fuit, nisi consuetudo esset in contrarium, scilicet, quod testari non possent, quia valeret, & disponere posset, quod Rusticis morientibus absque Liberis, possit Dominus Castri, vel Loci to-*
tum, vel certam Bonorum partem occupare, quo 5
casu non excluderentur Liberi morientis, sed duntaxat reliqui Parentes, cum enim successiones sint de jure positivo, ut dicit Bald. in Leg. Meminimus Cod. de legit. hered., consuetudo in eis multùm potest, ubi non reperitur expressè prohibita, derogare juri communi, ità quod tantum potest, sicut Lex scripta, ad tollendam veterem Legem =, *Instit. de jur. natural.* §. *Ex non scripto, & latiùs num. seqq.*, in quibus benè probat, d. consuetudinem omninò servandam esse.

Pla-

... subditis, & hominibus possidentibus Bona, huic oneri, & reali vinculo obnoxia, eadem illis in primæva, & originaria concessione tradita fuerint, hac servitute, conditione, & lege ab universali Domino eis impositâ, cujus vigore, nonnisi titulo livelli, coloniæ, aliove simili resolubili jure, precarium dumtaxat illorum dominium consequerentur, juxtà illud *Levitici cap. 25.*, ibi *Terram quoque meam non vendetis, quia mea est: Vos advenæ, & coloni mei estis &c.* =, quo Sacræ paginæ loco ad rem nostram utitur *Hostiens. in summ. lib. 4. in rubric. de Agricol. in fine*, quem alii allegant *sub rubric. de natis ex libero ventre fol. mihi 306. à terg. nu.4.*,
8 ibi = *Quid autem de consuetudine, quæ est in Castris, & Locis aliquibus, quod, si Rusticus decedat sinè filio, vel alio Descendente, Dominus totum occupat jure peculii? Dico ipsam servandam, si præscripta sit, quia, & Judæi propter loci consuetudinem habent sub suo dominio Christianos, ut notatur infrà de Judæis sub rubr. de servis Ju-
9 dæorum, & Saracenorum, cum hoc prohibeatur in Clericis, specialiter de Laicis videtur concessum, argumento digestorum de success. ab intestat. cap. 2., potest enim Dominus allegare, quod ab initio hoc pacto fuerint sic cassati, ad quod probandum inducet consuetudinem, quæ est optima
10 legum, & dubiorum interpres, sic supra de consuetud. cap. cum dilectus ff. de usur. cum in rem vers., & vide super hoc quod notavi supra de cens. §. Si quis census. Et ad hoc in Levitic. 25. cap. ubi dicit = Terra quoque non vendetur in perpe-
11 tuum, quia mea est, & vos advenæ, & Coloni mei estis* =, *& vide super hoc quod notavi supra de Censib. §. Si quis Census.*

Et *Hostiensis* sententiam latè secutus *Gulielm. de Benedict. loco superiùs citat. nu. 391. & seqq.*, *num. 394.*, rem & ipse absolvit mox relatis Levitici verbis, ibi = *Talibus profectò hominibus dicere potest Baro id, quod Deus Israelitis dixit Le-
12 vitic. 25. Terram quoque non vendetis, quia mea est, vos advenæ, & Coloni mei estis &c.* =, & ex *Decisionibus* editis à bon. me. *Ansaldo*, & primò quidem in illa *diei 22. Iunii anni 1714. super manutentione §. Adstipulante præsertim*, & in aliis, quæ post renunciationem exadversò factam Judicio possessorio, emanarunt in petitorio, & super meritis, ut perspici potest tùm ex prima *dictæ diei 11. Maii 1716. §. Et in hunc sensum*; tùm ex alia, quæ prodiit *die 10. Februarii 1719. §. Comprobata itaque*, quibus locis locupletissimo Doctorum testimonio, & supremorum Tribunalium definitionibus probatur, hasce con- 13
suetudines, nedùm toto Orbe, & in universa Italia, sed in ipsa etiam Ditione Ecclesiastica, tamquam Juri minimè repugnantes receptas esse, Sacri Auditorii oracula referendo, quibus addi potest *decisio 1142. coram Seraphino*, & alia jam pridem edita in una *Cavallicen. Dominii super bono Iure 23. Iunii 1713. coram Reverendissimo Domino meo Lancetta Decano*. Immò verò paulò post editam primam *Decisionem* super meritis, Sacrum Tribunal id agnovit, atque confirmavit in alia *Sabinen. Manutentionis à bo. me. Foscaro edita die 18. mensis Iun. anni 1717.*, in qua cum Exmus Baro Oppidi Ginestræ Ius istud Recadentiarum sibi assereret vigore consuetudinis, quam sibi suffragari contendebat, allegando *Decisiones* tàm super manutentione, quàm super bono Iure favore clar. mem. Patris Excellentissimi Domini Principis D. Gisberti editas, *Sacra Rota*, alioquin approbans similes consuetudines, easdemque, quotiès ritè, rectèque probatæ reperiuntur, servandas esse censens, Petitorem rejecit, quia de hac consuetudine legitimè præscripta non docebat, prout in nostra 14
hypothesi factum fuerat, ut perspici potest ex *§. finali dictæ Decisionis*, ubi *Sacra Rota* loquitur his verbis = *Indeque fit, ut inapplicabiles huic speciei visæ fuerint dictæ Decisiones emanatæ in Causa Tyburtina coram Reverendissimo Decano, quia in illo casu constabat de anteriori possessione ritè, ac rectè à Barone capta, & ulteriùs concludentissimè probatum fuerat, ab immemorabili tem-*

sola auctoritate *Sacræ Rotæ*, quæ cæterorum Tribunalium magistra dicitur: Attamen eadem meâ sententiâ firmior etiam redditur animad-
15 vertendo, Sacri Auditorii Iudicio, conforme esse illud quoque aliorum Romanæ Curiæ Tribunalium; præsertim verò opinionem hanc in Supremo Tribunali Cameræ invaluisse, ut ex *Voto Camerali impresso ad ornat. clar. me. Card. de Luc. de Feud. decis.5.*; Cum igitur non ex his modò, verùm etiam ex aliis in objectionum resolutione inferiùs superaddendis luculenter pateat, Recadentiarum Jus, quod Excellentissimus D. Gisbertus sibi asserit in suis Castris, utpotè nedùm cunctarum Regionum, Italiæquè usibus receptum, sed Doctorum omnium consensu, omniumque Supremorum Romanæ Curiæ Tribunalium sententiâ adprobatum, non esse singulare, nec mirabile, idemque Justitiæ, aut æquitatis legibus non adversari, quippè, veluti ex sua causa, proficisci dicitur ex præ-
16 sumpta illa universalitate dominii, quod ab origine competiisse censetur primis Castrorum Dominis, qui coloniæ, aut livelli Bona sua Incolis distribuentes, cum hoc reali *Recadentiarum* onere illa eisdem concessisse dicuntur: reliquum nunc est, ut in subjecta facti specie planè constet, *consuetudinarium Recadentiarum Jus*, in dictis Castris legitimè introductum, firmiter semper retentum, observatumque fuisse: hoc enim probato, posthabitâ succedendi for-
17 mâ, à Iure communi præscriptâ, servanda omninò erit localis, ac particularis consuetudo, in illis vigens, ut, prĕter allegatos *§. Plana autem cum seqq.*, probant *Nicol. Boer. ad consuetud. Bituricenses fol.60. columm.2. circa medium versic. Unde in Feudis*, *Ioan. Socorat. in Consuetudin. Cathalon. pag.221. colum.1. n.3.*; Tantum enim illi robur inesse censetur, quoties non per errorem, & abusum, sed communi totius Populi consensu, & moribus diuturno tempore obser-
18 vatis inducta reperitur, ut retinenda omninò sit, tametsi deroget Juri communi, ut egregiè docuit *Henric. Boich. in Cap. Cum tanto num.5. de consuetud.*; Quemadmodum validam censeri, videmus consuetudinem illam, quâ filius pri-

dendo contra Baronem allegat... præ-
sumptionem libertatis Bonorum; idcircò do- 21
cent, quòd, si illius favore urgeat aliqua contraria ratio pro præsumendo, aut supponendo *universali*, & ut dicunt *fundiario* ejusdem Baronis dominio Bonorum omnium, intrà feudi, aut alicujus territorii fines existentium, tunc sublatâ penitùs genericâ istâ præsumptione libertatis, universa Bona ejus directo dominio (ex
quo, ut dictum est, istiusmodi *Recadentiarum*, 22
aut aliud simile *Ius* oritur) obnoxia esse censenda sint, *Afflict. in cap.1. vers.83. de controv. Investit.*, *Alexand. cons.24. circa fin. vers. & ideo lib.3.*, *Covarru. variar. resolut. lib.7. cap.6. in princip.*, *Velasc. de Iur. emphyteutic. quæst.8. num.6.*, *& num.20. cum seqq.*, *Card. de Luc. de Feud. disc.2. num.11.*, *disc.47. num.13.*, *Rota in Recent. decis.164. num.32.*, *& seqq. par.6.*

Censent verò, pro ejuscemodi dominio universali probando, necesse non esse afferre directas probationes, exhibendo videlicet Investituras, aut alia similia documenta, quibus doceatur, quod, deficientibus certis gradibus, & præscriptis generationibus, aliisque peculiaribus evenientibus casibus, virtute *fundiarii*, & *universalis* dominii, Bona ad illum redire debent;
sed satis esse id probare à posteriori, ab effe- 23
ctibus nimirùm, & actibus proportionatis, qui, tamquam à sua causa, nonnisi ab hoc directo dominio *fundiario*, competente Baroni super omibus suis territorii prædiis, proficisci potuerint: hujusmodi enim actibus si inducta, ac con-
stabilita dici queat legitima consuetudo, eadem 24
servanda omninò erit, utpotè fulcita, firmiterque innixa præambulo titulo dicti universalis dominii, & præsumptæ Investituræ, cujus vigore, ut latè probatum est *d. §. Plana autem cum seqq.*, Vassalli speciali pacto, ac lege constitutâ in originaria Bonorum concessione, coloniæ, locationis, alioque simili precario jure aliquando cessaturo, illa à Barone accepisse censentur.

Quapropter rectè traditum est, consuetudinem hanc, atque præsumptum titulum, tribuentem Baroni *universale* istud dominium, probari

bari

... generale dominium illud universale asserere, eo penitus decidere cogeretur, quippè se tueri non posset adversus particulares Bonorum possessores, intentionem suam fundantes in præsumptione originariæ libertatis Bonorum; temporis enim antiquitate prohiberetur primævum Bonorum statum demonstrare, ut benè ad rem notat *Card. de Luc. de Feud. disc.2. num.17. vers. ac etiam, & in Miscell. Eccles. disc.7. num.14. versic. attamen., Rot. in Recent. decis.164. num.38. part.6.*

Hæc autem justa, ac æqua agendi ratio, potiori jure retinenda videtur in casu nostro, tum quia agitur de feudis antiquissimis, quorum re-
27 spectu levioribus adminiculis constabiliri dicitur titulus, sivè consuetudo tribuens Domino directo istiusmodi universale dominium, ut docuit *Bald. in Leg. Iudicia num.3. Cod. de rei vindicat., Rot. coram Cavaler. decis.93. num.3., in Recent. decis.400. n.2. part.3., decis.81. num.13. part.9.,* cum aliis *in dicta Hortana Sylvarum 10. Martii 1701. §. Cum ergo coram bon. mem. Muto*: Tum etiam quia res est de feudis mediatè subjectis su-
28 premo, ac directo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dominio, ob facilem namque ad eam recursum, procul abest suspicio concussionis, oppressionis, & violentiæ, quà Baro, jure suo spoliatis Subditis, precario dumtaxat titulo utile Bonorum dominium, & quidem temporarium, ac resolubile eisdem reliquerit, ut ad rem nostram notant *clar. mem. Card. de Luc. de Feud. disc.65. num.16., de Iurisdict. disc.53. num.7., de regal. disc.145. pariter num.7., & disc.146. num.19., Rot. coram Coccin. decis.354. num.5., & in Pisauren. Molendinorum, seù Vallatorum super bono Iure 23. Martii 1711. §. Neque dici coram bon. mem. Kaunitz*, & consonat prima *Decisio* super meritis *§. Firmato igitur*, & in secunda *§. Et reverà.*

Hisce igitur inhærendo regulis, si ex eo, quod agatur de materia Legibus nostris, & jure feudali minimè improbata, sed potiùs gentium offerunt solemnia, & univoca facta, tot convincentes sese exhibent demonstrationes, tot denique universalis hujus dominii monumenta, è vetustatis latebris eruta, in lucem emergunt, ut, nonnisi vim faciendo veritati, illud in dubium revocari posse videatur; Agitur enim de 29
antiquissimis feudis, quorum Domini, licèt pro temporum, rerumque vicissitudine, pluries mutati fuerint, pluriesque eadem Castra de una in aliam transiverint familiam; nihilominùs, immòto semper manente *Recadentiarum jure*, Barones eo usi fuerunt, tàm in causa intestati, quàm in causa testati; quoties enim aliquis possidens Bona in dd. Castris intestatus decessit, nullo relicto herede impedire valente Bonorum reditum ad Baronem, idem ex consuetudinario recadentiæ jure universa illius Bona occupavit, ut in *Summario primæ Propositionis* coram dicto R. P. D. Ansaldo *sub num.7.*, & in alio secundæ propositionis *sub num.1. litt. A., & B.*

Prout etiam, quoties similium Bonorum possessor, carens tali herede, condidit testamentum, idem de suis Bonis non disposuit simpliciter, sed, quod maximâ notâ dignum est, optimè callens patriam consuetudinem, quâ Bona sua *recadentiæ* juri obnoxia esse noverat, secundum illam testari velle profitens, de eis- 30
dem disposuit, adjectâ clausulâ = *servatâ medietate Bonorum Curiæ* = vel simili aliâ = *salvis juribus Curiæ* = ut ex eodem *Summ. primæ Propositionis num.8.*, & Baro jure suo utens, de Bonis ad eum consuetudinario isto titulo reversis possessionem cæpit, liberè de illis disponendo, ut probatur ex particulis quinquaginta octo instrumentorum incipientium ab anno 1567. (quippè antiquiora afferri nequiverunt ex Archivio *Sancti Gregorii*, quia in isto, nonnisi ex dicto tempore prothocolla reperiuntur) quibus addita sunt alia duo instrumenta anni 1538. quæ in Archivio Curiæ Episcopalis Tyburis reperta fuere, & consuetudinem hanc illis usque temporibus tamquam antiquam præsupponunt.

Ac-

tempus mortis, & per contractum de Bonis suis disponendo: quando illi Bona sua donare, vel per quemcumque alium contractum distrahere voluerunt, à Barone licentiam impetrare curarunt, qui illam eâ lege concessit, ut totum pretium, vel ejus, medietas investiretur, ne fraus fieret Curiæ Baronali; Et, quod magis est, si aliquando contigit, similes actus expletos fuisse sinè Baronis licentiâ, & in ejusdem præjudicium, statim ac ad Curiæ Baronalis Ministros id delatum fuit, illi vel penitùs nulli ac irriti declarati, vel ad normam dictæ consuetudinis redacti fuerunt, præservando scilicet Baroni *jus Recadentiarum*.

Satis certè esset in proposito, dictorum Castrorum Barones prò tempore, tales actus, tamquam invalidos, irritasse, quoties ex eisdem, Curiæ Baronalis juri præjudicium irrogabatur; verùm ponderanda etiam se offert vetustissima

33 praxis, cujus vigore, antequam istiusmodi contractus celebrarentur, à Mandatario Loci fiebant publicæ denunciationes, seù Proclamata, quibus peractis, perficiebantur contractus cum licentia Curiæ Baronalis, liberè semper illos permittentis, quoties aderant heredes jure consuetudinario vocati; vice autem versâ, his deficientibus, facultas alienandi, non aliter concedebatur, quàm adjectâ obligatione investiendi medietatem pretii, vel aliâ simili appositâ conditione, quâ Baronis indemnitati consulebatur, de hac verò praxi, & stylo nedum constat ex illius notorietate, sed ex pluribus instrumentis, in his quippè legitur expressa mentio de similibus denunciationibus factis per Mandatarios, & de licentia à Barone concessa; quibus sanè actibus, numero pluribus, atque uniformibus, sufficienter probatus dici debet stylus, & praxis, ad *Text. in cap. Conquerente 16. de Offic. Ordinar., Florez. de Mena var. resolut. 3. quæst. 24. num. 9., & 22., Rot. in recent. decis. 130. num. 12. part. 8., decis. 304. num. 1. part. 11., decis. 483. num. 9., & 10. part. 14., decis. 340. num. 9. part. 15., coram Buratto decis. 578. num. 12., ibique Adden., coram Zarat. decis. 10. nu.* *Diez ad Regul. jur. regul. 142. fol. 95., Petr. Duen. regul. pariter 142. fol. 125., Rot. decis. 328. num. 6. part. 4., & decis. 226. num. 25., & 26. part. 15. recent., & coram bon. mem. Emerix jun. decis. 799. num. 6., & decis. 1296. num. 21., & firmatur in §. Finali nostræ secundæ decisionis super meritis*; Alioquin enim, si sufficerent ejuscemodi simplices omissiones, nemo non videt, quod nullus stylus, nullaque praxis incolumis umquam manere posset, quia nedum ob indiligentiam, atque imperitiam, sed ob calliditatem Contrahentium (prout in casu nostro contigisse potuit) illæ, tametsi longissimi temporis vetustate confirmatæ, persæpè non servantur, ideoque rectè constitutum reperitur, consuetudinibus, multiplici, immò uniformi actuum frequentiâ jam plenè constabilitis, derogari minimè posse per aliquem contrarium actum, per ea, quæ, omissis generalibus, in specie tradunt *Gulielm. de Benedict. in dict. cap. Raynutius de testament. vers. Et uxorem nomine Adelasiam post num. 38., Bernard. Argentreus ad consuetud. Brittan. tit. de fiefs. artic. 323. col. 1305. §. Quod non recepta circa med. vers. Num, & traditum cum pluribus seqq.* 35 36

Verùm prætereà magis urget illa alia responsio, videlicet quod, cum ex praxi, & cautela, quam ex tot instrumentis, totque actibus tùm antiquis, tùm recentibus servari consuevisse, novimus, apertè deprehendatur, atque confirmetur *jus Recadentiarum* Baroni competens, ad quod dumtaxat illi referri possunt; indè sequitur, quod si, in nonnullis recentioribus instrumentis eadem cautela neglecta quandoque reperitur, non idcircò ex tali omissione ullum elici poterit argumentum exclusivum dicti juris, quando alioquin constat, illud constanter à Baronibus retentum fuisse posterioribus etiam temporibus, ut patet ex modernis inventariis Bonorum recadentialium relatis in *Summario dictæ primæ Propositionis num. 2.*, in quibus referuntur Bona, hoc jure ad Barones devoluta ab anno 1657. usque ad annum 1670.; Et prætereà iidem jure suo utentes, usque in ho- 37

facta fuerunt favore claræ memoriæ Principis
Don Thaddæi Barberini = *cum omnibus juribus*,
nec non Bonorum devolutionibus, *& Recaden-*
tiis =, & anno 1655. favore claræ memoriæ
Cardinalis Caroli Pii, ut ex instrumento relato
in Summario primæ Propositionis num.1., justo
igitur jure Barones indiligentes minimè fuerunt
in *Recadentiarum* jure persequendo, sed illud,
tamquam justo pretio emptum, tenacissimè
semper retinuerunt.

Quamquam verò, ut supra probatum est §.
39 *Censent verò*, prò constabiliendo dicto *Recaden-*
tiarum jure, minimè requirantur directæ illius
probationes, per investiturarum exhibitionem, vel
aliud simile medium comparandæ, sed idem
quæsitum dici possit ex consuetudine, quæ ex
sola frequentia actuum probata dicitur, ad no-
tata per *Bartol. in leg. De quibus num.23.*, *&*
40 *seq. ff. de legat.1.*, *Guidopap. cons.131. num.4.*,
Ludovic. Bell. cons. 4. num. 5., *& duobus seqq.*,
Cacheran. decis. Pedemont. 49. num. 45., *Gaill.*
observat.31. num.7., *Menoch. de arbitr. cas. 81.*
num.2., *Mascard. de Probat. conclus. 424. num.*
2., *& 14. lib. 1.*, *Rota in Dertbusen. Jurisdi-*
ctionis super gravibus 4. Martii 1697. §. Quæ sa-
nè, *coram bonæ memoriæ Pio*, *in Mantuana Bo-*
norum 7. Maii 1708. §. Quod autem, *coram Re-*
verendissimo Aldrovando, *in Sarsinaten. Devo-*
lutionis 27. Februarii 1711. §. Idem procedit, *co-*
ram eodem, ita quidem, ut prò ea legitimè in-
ducenda, sufficiat certus actuum numerus ar-
bitrio Judicis æstimandus, *Ruin. cons. 143. num.*
24. lib.5., *Cephal. cons.157. num.17.*, *Rota co-*
41 *ram Pen. decis. 527. num. 13.*, *in recent. decis.*
235. num.34. part.16., modò ex illis dijudicari
queat, ut plurimùm fuisse ità observatum, li-
cèt aliquando aliquo diverso modo actum repe-
riatur, idem *Bartol. in dicta leg. De quibus nu.*
16. ff. de legibus, *Honded. cons.53. num.21. lib.*
1., *Ludovic. Bell. dicto cons.4. num. 11.*, *Dec.*
cons.11. num.12. vers. respondetur, *& cons.215.*
dictato Bonorum Curiæ = adjici solitâ testamen-
tis, hæc enim, utpotè contraria dispositioni Juris
Communis, nonnisi ad peculiarem hanc con-
suetudinem referri possunt, ut in simili ad rem
nostram ponderat *Rota in Cavallicen. Dominii* 44
super bono jure 23. Junii 1713. §. Subsequeban-
tur cum seq. cor. R.mo Lancetta.

Verùm enim verò, licèt satis superque esset,
actus, quibus consuetudinem hanc adstruimus,
exordium ducere ab anno 1538., nihilominùs
tamen, non ex hoc dumtaxat, sed ex longè
remotiori tempore illius initium petendum est;
tùm quia in instrumentis, & documentis supra
relatis §. *Nam quoad longè cum seqq.*, ex quibus
desumimus testimonium, & exercitium istius-
modi *Recadentiarum* juris, clara mentio fit, at-
que expressa relatio habetur ad consuetudinem,
quæ in eisdem Castris, tamquam ex antiquo
tempore vigens, enunciatur, propterea que ne- 45
cessariò dicendum est, jam ex tunc præcessisse
actus, ex quibus illa legitimè inducta, effor-
mataque dici posset, ut simili argumento ducto
ex mentione antiquæ consuetudinis facta in ali-
quo instrumento, pro ea præsumenda utitur
Rota apud Albit. de inconstant. in Judic. decis.
22. num.7., *& 12.*

Tum etiam quia, à consuetudine ista, veluti
à sua causa prodierunt deindè Statuta dictorum
Castrorum, quibus jus *Recadentiarum* antiquis
Populi moribus agnitum, receptumque, Legis 46
quoque municipalis testimonio assertum reperi-
tur: Nam, cum Statuta Locorum nihil aliud
sint, quàm consuetudines diù observatæ, & po-
steà in scriptum redactæ, *Rota in Romana*, *seù*
Nullius Immissionis 9. Martii 1711. §. Amari- 47
tudo coram bonæ memoriæ Ansaldo; & rectè ani-
madversum fuit in prima *decisione* super meritis
§. *Quæ quidem consuetudo*, & in secunda §. *Pro-*
ut neque, ac §. *Et reverà*, justâ ratione dicto-
rum Castrorum homines antiquæ consuetudini
obsequentes, Statuto agnoverunt; publico ve-

tus est titulus in genere = DELLE CONSUE-
49 TUDINI =, plures complectitur Rubricas, inter quas legitur illa = *del fare li testamenti* =, præscribens formam in successionibus testatis servandam, deindeque subijcitur altera Rubrica = *del succedere ab intestato* =, statuens similiter istiusmodi successionis modum, illis adjectis verbis = *siccome è stato solito, e consueto*, ut in *Summario primæ Propositionis num. 9.*; In dubium itaque venire nequit, quin, ut benè observatum fuit in *decisione* super manutentione *§. Penult.*, & in prima super meritis *§. Quæ quidem consuetudo, & seq.*, & in secunda *§. Et reverà cum seq.*, ex his evidens, & apertum reddatur,
50 tur, jamdudum antè Statutum viguisse illud jus non scriptum, juxtà quod eveniente casu *recadentiæ*, Bona ad Dominos directos devolvebantur, idemque deindè à Statuentibus ad majorem ejusdem notorietatem, ac firmitatem in scriptis redactum fuisse, non quidem tamquam novum jus, eorum voluntate recenter efformatum, sed tamquam jam vigens, & dictâ lege municipali confirmatum in sequelam præcedentis consuetudinis fundatæ in dominio universali Territorii existente penes Dominum directum, cum hoc onere particulari Bona concedentem primis Possessoribus, *Rota in Hortana Sylvarum 10. Martii 1698. §. Inter adminicula coram Muto*.

Quo argumento in casu non absimili, transactionis videlicet celebratæ cohærenter anti-
51 quæ consuetudini, benè ad rem nostram, itâ concludit *Rota in Cavallicen. Dominii super Bono jure 23. Junii 1713. §. Nec ullo modo coram Lancetta Decano*, ibi = *Nec ullo modo dictum jus per Duces sibi quæsitum fuisse ex supradicta transactione dicendum est, quia, sive attendatur mandatum Procuræ datum à Communitate ad transigendum, sive indoles, natura, & ipsamet litera transactionis, exceptio hæc, aliàs promota, penitùs submovetur; Et quidem in mandato Procuræ expressa legitur facultas obligandi Universitatem, omnesque illius Successores sub his verbis* =

verà.

Etsi autem testimonium consuetudinarii juris desumptum ex nuda litera Statuti gravissimum sit, illud tamen longè gravius redditur, si animadvertatur, neminem recto sensu præditum, nè mente quidem cogitare umquam posse, quod, nisi jam in dictis Castris inolevisset talis consuetudo, longissimi temporis vetustate, uniformium actuum multiplicitate, aliis-
que firmissimis innixa, atque constabilita fun- 53
damentis; illorum Incolæ tale Statutum umquam edidissent. Enim vero quis dixerit, illos adeò fatuos fuisse, ut, nullâ necessitate cogente, se libero suorum Bonorum dominio spoliare voluerint, condendo Statutum, quo sibi ipsis præripiebant libertatem disponendi de Bonis suis, à natura, & Lege eisdem impartitam? ad tradita per *Rot. coram Buratto decis. 7. per tot., & in recent. decis. 597. num. 11. part. 5. tom. 3., & in collect. decis. & rer. judicat. apud Balducc. tit. de legat. decis. 12. num. 5. & 9.*, quod etiam observatum fuit in prima *Decisione* super meritis *§. Quæ quidem consuetudo cum seq.*, *& in secunda §. Atque demum*; Immò verò nec etiam volentes, id potuissent, quia Universitates, tum civilis juris, tum Pontificiarum Constitu-
tionum censurâ, condere prohibentur istiusmo- 54
di municipales Leges, non solùm adversantes juri communi, sed publico ipsorum Civium bono contrarias, *Natta conf. 179. num. 3., & conf. 185. num. 8., Surd. dicto conf. 2. num. 33., Cardin. de Luca de regal. discurs. 77. num. 4., disc. 84. num. 3., disc. 144. num. 4., & de Servitutibus disc. 41. num. 3., Rota coram Burat. decis. 6. num. 1. & 7.*

Neque verò locus esse potest justæ ulli suspicioni, nimirum, illos Baronum imperio, atque auctoritate coactos, talem legem suis Bonis imposuisse: nam istiusmodi violentiæ suspicio
quævis submovetur validissimo illo immemo- 55
rabilis temporis titulo confirmato ex observantia, pacificè, &, consentientibus dictorum Castrorum incolis, usque in hæc tempora continuata,

Romana Primogenituræ, *& fideicommissorum de Corsinis* 10. *Decembris* 1710. *§. Crescit* 27. *coram R.P.D. Aldrovando*; quodque, si id fortè à Baronibus audaciter attentatum fuisset, ob-
57 vius ex tàm propinquis Oppidis patuisset recursus ad Summum Pontificem, qui illorum temeritatem coercendo, eosdem in ordinem redegisset, minimèque permisisset, quod colore nullo usurparent *Recadentiarum* jus, nisi illo legitimè gavisi fuissent vigore consuetudinis, quæ antequam conderetur Statutum, jam dudum invaluerat, ut, præter deducta *§. Hæc autem justa*, conferunt tradita per *Rot. in recent. decis.* 66. *num.* 112. *part.* 6., *coram Bich. decis.* 441. *num.* 12., *coram Emerix jun. decis.* 799. *num.* 8., *& in nullius seù Foroliviien. Castri Vallis Oppii* 12. *Junii* 1711. *§. Ponderando coram Lancetta Decano*, *& in Pisauren. Molendinorum*, *seù Vallatorum super Bono jure* 23. *Martii* 1711. *§. Aliter* 25. *in princip. cor. Kaunitz*.

Quæ cum ità sint, & pro asserendo, favore Baronis, *Recadentiarum* jure, immemoriali observantiâ, & supereminenti Statuentium testimonio constabilito, nullo res egere videatur Testium adminiculo, attamen hoc etiam probationis genus optimæ Causæ non deest. Anno enim 1700. in simili Judicio à clar. mem. Patre Excellentissimi Principis Don Gisberti moto in Tribunali AC. contrà Laurentium Borgiam de
58 Castro *Casapis*, inducti, formiterque examinati fuerunt tres Testes, apertissimis verbis deponentes, tàm in dicto Castro *Casapis*, quàm in illo *Sancti Gregorii*, viguisse semper, firmiterque observatum fuisse jus istud *Recadentiarum*, cui Bonorum possessores se obnoxios esse, agnoverunt; Optimam verò dicti sui rationem reddunt; quippè deponunt, passim vigore dicti juris vidisse devolutiones Bonorum ad Curiam Baronalem, nemine reclamante, secutas; iidemdemque nedum enumerant particulares casus, qui ipsis viventibus evenerunt, sed constanter

dicti Testes sint vasalli Baronis, ejusque ætatis, ut idonei minimè videantur ad probandam immemorabilem; Quippè omisso, quod exceptiones istæ, aliquo fortè justo colore, opponi possent, si, carentes firmissimo hactenùs deductarum probationum præsidio, solâ Testium depositione, eorumque nudâ fide, *jus Recadentiarum*, de quo agitur, & immemorabilem ejus usum assereremus; Quod attinet primam exceptionem, respondemus, propensioni Vassallorum erga Dominum aliqua ex parte eorum fidem minuenti, (modò tamen ageretur contra tertium) longè prævalere potentiorem illam rationem, quod ipsi deponant contra proprium interesse, & commodum successionis tàm activæ, quàm passivæ in suis Bonis, per ea, quæ 61
tradunt *Felin. in cap. illud num.* 6. *de præscription.*, *Gratian. discept.* 597. *num.* 13., *Rota coram Buratt. decis.* 111. *num.* 7., *coram Mantic. decis.* 350. *nu.* 3., *in recent. decis.* 347. *num.* 10. *part.* 11., *decis.* 393. *num.* 13., *& decis.* 576. *numer.* 14. *part.* 18., *& in Hortana Sylvarum* 10. *Martii* 1698. *§. Conforme coram Muto*, *& consonat nostra prima decisio §. Talemque probationem*. Quod vero attinet secundam exceptionem, dicimus, quod, licèt præfati Testes non sint ætatis ad probandam immemorabilem requisitæ per fami- 62
geratam *Gloss. in cap.* 1. *de præscript. in* 6., ambigi tamen nequit, quin vehementissimum immemorabilis argumentum ex eorum dictis consurgat, *Rota penes Posth. de manut. decis.* 32. *sub num.* 3., *& decis.* 33. *nu.* 2., *& seqq.*, *in recent. decis.* 360. *numer.* 13. *in fin. part.* 2., *& ad ornat. Cardin. de Luca lib.* 3. *tit. de jurisdict. decis.* 27. *num.* 19., *&* 20.; Quapropter ritè, rectèque eorum depositiones expendendæ à nobis proponuntur, tamquam superabundantia testimonia juris, duorum seculorum observantiâ, totque 63
aliis validissimis argumentis constabiliti, per ea, quæ tradunt *Bartol. in leg.* 2. *num.* 15. *vers. nam Testis ff. de appellation. recipie ad.*, *Rot. in recent. decis.* 219. *num.* 14. *part.* 12., *coram Bich. decis.* 12. *num.*

ne quodammodò ipsius Universitatis testimonium reputari posse videtur, & quidem respiciens vetustissimum, & immemorabile tempus præteritum, quo *Recadentiarum* istud jus inductum fuit, *Rota in dict. Cavallicen. Dominii super Bono jure §. Nec ullo modò coram Lancetta Decano*, & benè observatur in *Decisione* edita super articulo manutentionis *§. Hancque verisimilem*, & in prima edita super meritis *§. Accedente præsertim*.

At cur his immoramur argumentis pro vindicandis à contrariis exceptionibus tùm privatarum, tum publicarum personarum testimoniis, quando eorum veritas plenè confirmata apparet publicâ voce & famâ, plenissimè resultante ex innumeris legalibus documentis, atque etiam ex communi existimatione Populi, & Incolarum Castrorum *Sancti Gregorii*, & *Casapis? Summario primæ Propositionis num.1.2.7., & 8.* allatæ fuerunt innumeræ enunciativæ emissæ in solemnibus, & proportionatis actibus, in qui-
66 bus quoties incidit mentio qualitatis, & status Bonorum existentium intrà fines, & territoria dictorum Castrorum, eadem ex antiqua consuetudine semper agnita, atque enunciata fuere istiusmodi *Recadentiarum servitute* devincta: similes autem enunciativas plurimùm valere, optimè animadvertunt *Feliu.in cap.cum causam n.4. vers.tamen instrumenta de probationibus, Cravett. consil.29.in principio, Antonin. Maceraten. variar. resol.lib.2. resolut. 55. num.7., Rot.in rec. decis. 54. in fine part.1., decis.223. num.4. part.2., decis.82. numer.12., & decis.164. num. 6. part.6., decis. 68. num. 23. part. 9., coram Merlin. decis. 209. num.5., coram Royas decis. 159. num. 11., in Hortana Sylvarum 10. Martii 1698. §. Secundum adminiculum vers. ex enunciativis coram*
67 *Muto*, eædemque, utpotè antiquissimæ, cum probent etiam immemorabilem, *Rot. coram Verall. decis.347. num. 2., & seqq. part. 3., in recent. decis.91. num.2. part.1., decis. 257. nu. 5. part.6.*, afficere idcircò dicuntur Successores quoque enunciantium, *Ruin. consil.128. nu. 16.*

DI MORIRE A CORTE = At verò si publica vox, & fama magnifacienda semper est, *Dec. cons.428. num.3., ubi de communi, Soccin. cons.86. num.2. lib.1., Surd. cons. 94. num.49., & cons.151. num. 3., & num. 32., Spad. consil. 124. num.3. lib.2., Cassiodor. decis.2. num.2., & seq., Rota coram Burat. decis.947. num. 4., coram Merlin. decis.655. num. 5., coram Emerix jun. decis.1171. num.3., & in pluries citata Cavallicen. Dominii super Bono jure §. Atque hinc omissis coram Lancetta Decano*, Eadem eò magis valebit ad rem nostram, quia promanat à personis, quarum alioquin summoperè intererat, Baronem prorsùs carere tali jure, vergen- 70
te in ipsorum maximum præjudicium, ut, præter alibi allegatos, notant *Soccin. sen. cons.12. num.10. lib.3., Paris. cons. 11, num. 12. lib. 2., Decian. respons. 88. numer. 22. lib. 2., Menoch. consil. 337. in fin., Rocca disputat. jur. select. cap. 79. num.12., Rota coram Coccin.decis.436. num.9.*

Gravissima profectò hæc sunt, & plenè eisdem meo judicio favore Baronis constabilitum videri potest *Jus Recadentiarum*, de quo agitur; Verùm adhuc superest unum gravius, auctoritas nempè rerum judicatarum, quæ, etsi minimè 71
requirantur, ut Baro immemorabilis consuetunis præsidio fretus, tale jus tutò vendicare sibi possit, *Guidopap. cons.131. nu.4., Ludovic. Bell. cons.36. num.10., Honded. cons.53. nu.27. lib.1.*, attamen duplex offertur sententia, altera Tribunalis A. C., altera Curiæ Episcopalis Tyburtinæ, & utraque obtinuit auctoritatem rei judicatæ; Hæ autem sententiæ, utpotè latę cum legitimo Contradictore, faciunt jus & statum quoad 72
alios, quoscumque, istiusmodi jus impugnantes, ad *Text. in L.Ingenuum ff.de Stat. homin.*, & benè ad rem nostram *ait decisio, à bon.mem. Ansaldo* edita super manutentione *§. Hujusmodi autem*, & in aliis, quæ ab eodem emanarunt super petitorio, in prima nempè *§. Ac denique*, & in secunda in *§. Et nè dubitationi*.

Nec est, cur illarum vis, & auctoritas evitari con-

pressè agitur de Bonis sitis intrà territorium Ca-
stri *S. Gregorii*, vanum est contendere, quod
dictæ sententiæ latæ fuerint super Bonis territorii
Castri *Casapis*, quando illæ fundatæ, atque edi-
tæ reperiuntur ex probationibus, utriusque Ca-
stri Bona *Recadentiarum* juri obnoxia esse con-
firmantibus.

Haud verò credimus, ullam sibi promereri
posse animadversionem, appellationem inter-
positam adversùs sententiam latam in Curia Epi-
scopali Tyburtina, quia, ut benè observat se-
cunda *Decisio* super meritis *§. Haud attentâ*, cum
succumbens illam prosecutus non fuerit, &
75 coram A. C. Judice appellationis obtenta, & ex-
pedita fuerit moderatio inhibitionis, quodque
magis est, illius vigore sententia obtinuerit com-
pletam executionem, cum refectione etiam ex-
pensarum, colore idcircò nullo ad præsens op-
poni potest dicta appellatio, ex notis cuique ju-
ribus, & benè *in secunda Decisione super meritis
§. Haud attentâ*.

Quibus ità se habentibus, ambigi sanè non
potest, quin ex huc usque deductis jura Excel-
lentissimi Principis Don Gisberti solidissima
76 sint, utpotèque virtute universalis dominii, illi
competiisse, & exercita semper fuisse compe-
riuntur non solo quidem decennali, aut tricena-
rio tempore, licèt istud de jure civili sufficeret,
nec longiori 40. annorum decursu, ex rigidiori
Sacrorum Canonum regula requisito pro sta-
tuenda consuetudine contraria juri, ut probant
Abb. Anton. de Butr., aliique *in cap. final. de
consuetudin.*, idem *Abb. in cap. cum sint num. 6.
in fin. vers. ideò consuetudo de decim.*, *Alex. cons.
66. lib. 2.*, *Spad. cons. 140. num. 10. lib. 3.*, *Gri-
lenzon. cons. 17. num. 8. & seqq.* apud *Duennem
ad regul. jur.*, *Jo. Bernard. Diaz regul. 100. &
seq. fol. 84.*, *& ipse Duennas regul. 160. fol. 124.*,
*Jo. de Socorat. in consuetud. Cathal. fol. 186. col.
2. à num. 14.*, *Honor. Vannasel. in Summ. De-
cretal. lib. 1. tit. 4. nu. 1. circa fin.*, *Card. de Luc.
de Jurisd. disc. 114. num. 3.*, *Rot. in Hispalen.*

... ex citatos Doctores, aliosque infra allegan-
dos, tàm respectu Juris per possessorem exerciti, 78
quàm respectu personæ, idem jus exercentis,
concurrit capacitas illud obtinendi, adeò locum
sibi vindicet, ut alterutra dd. consuetudinum
æquè valeat: attamen in nostra hypothesi Ex-
cellentissimus Princeps Don Gisbertus pro se
tuendo in quasi possessione sui juris apertè fir-
matur præsidio immemorabilis, cui, nemo dubi-
tat, tantam vim, auctoritatemque inesse, ut Le-
gibus omnibus deroget, Principum privilegia
eludat, hominum pacta perimat, ultima judicia
subvertat, dominia publica, ac privata immu- 79
tet, jura omnia, & actiones adeò extinguat,
contra Universitates etiam, Minores, & Pupil-
los, ut adversùs ipsammet Ecclesiam Romanam
vires suas exerat, & denique paucis omnia com-
plectendo, rerum omnium humanarum domina
reputetur, quemadmodum illam eleganter ap- 80
pellat *Cassiodor. lib. 4. variar. cap. 37.*, & tradunt
Abb., *ceterique Scribentes in cap. super quibus-
dam de verbor. obligat.*, *Fagnan. in cap. cum con-
tingat num. 1. & plurib. seqq. de for. competen.
in secundum lib. Decretal. tom. 3. fol. 86.*, *Bald.
in leg. 1. Cod. de annal. exception.*, *idem in cap. 1.
col. 1. tit. quæ sint regalia*, *Soccin. jun. cons. 76.
num. 86. & seq. lib. 1.*, *Thesaur. quæst. forens. lib.
2. quæst. 27. num. 5. & seqq.*, latè *Lagunez de fru-
ctib. part. 1. cap. 15. §. 4. ex num. 70.*, *Rot. coram
Card. Cerro decis. 155. num. 9.*, *coram bon. mem.
Emerix. jun. decis. 1139. num. 6.*, *in Mantiss. ad
clar. mem. Card. de Luc. de dot. d. decis. 2. num. 2.
& seqq.*, *in Romana Census 8. Junii 1714. §. Con-
currente coram Scotto, confirmata 17. Junii 1715.
§. Non relevante*, *& §. Quo posito coram eodem*,
& traditur in hujus Causæ *Decisionibus*, in illa
videlicet super manutentione *§. Astipulante præ-
sertim*, & in prima super meritis *§. Nec de hu-
jusmodi consuetudine*, atque in altera *§. Si igitur* 81
consuetudo, in eisdemque firmatur, talem con-
suetudinem nullo egere tituli adminiculo, tam-
quam suppleti diuturnitate, & auctoritate tem-
poris, quemcumque, ut nostri dicunt, melio-
rem

83 [illegible] omittere deberemus, quod, ejuf-modi confuetudines tamquam contrariæ Juris difpofitioni, & tum naturalem libertatem Bonis, tum perfonis liberam poteftatem difponendi de rebus fuis adimentes, quantùm fieri poteft, explodendæ, eliminandæque fint, vel faltem rigidiffimâ interpretatione reftringendæ: Quandoquidem ubi non dubiis, fed legitimis, ac certis probationibus talis confuetudo conftabilita re-
84 peritur, firmiter obfervanda eft: Quippè eadem teftimonium dare dicitur juris Baroni competentis ratione dominii univerfalis, quod, ut dictum eft *§. Præcedenti*, cum ejus naturæ fit, ut
85 tàm refpectu ipfius, quàm etiam refpectu perfonæ illud exercentis, nulla confiderari poffit incapacitas idem obtinendi; Propterea, fi approbatum, atque confirmatum reperiatur vetuftiffimo univerfi Populi confenfu, veluti prifcus mos
86 patrius confervandum omninò eft, per ea, quæ tradunt *Renat. Hoppin. de legib. municipal. And. part. 1. fol. 8. §. Enim verò*, ubi quod id procedat, tametfi confuetudo non fit in publicas Cu-
87 riæ tabulas illata, idemque benè firmat *fol. 12. §. Judicio demum verf. particularem etiam confuetudinem*, *Petr. Rut. in Confuetud. Pictonien. pag. 1. à terg. pag. 2.*, *Joan. de Soceorat. in confuetud. Cathalon. pag. 522. à num. 5. pag. 547. col. 1. num. 20.*, *& pag. 582. col. 2. num. 53.*, ubi quod
88 talis confuetudo valet in vim pacti.

Et huc redeunt illa, quæ latè jam deducta fuerunt *§. Quod ejufcemodi cum feqq.*, *& §. Quamquam verò cum feqq.*, videlicet quod confuetudo hæc in præfenti cafu, apertiffimis alioquin demonftrata probationibus, valida certè eft, cum nec exemplo fingularis fit, quippè illam nedum
89 in aliis Chriftiani Orbis Regionibus, fed in plurimis Ecclefiafticæ Ditionis locis vigere probant hujus Caufæ *Decifiones*, & nos innuimus fuperioribus *§§.* mox allegatis: Ut etiam irrationabilis, aut iniqua reputari minimè valet: fulcitur enim, eo validiffimo titulo univerfalis dominii, ad quod Baro illam referre poteft; idemque propterea illius virtute, non quia ità fieri confuevit, fed quia ità facere potuit, ac debuit de Bonis precario titulo à Subditis, aliifque pof-

ties anni, & cum aliis probant hujus [illegible] *cifiones* allegatæ *§. Quæ æquiparatio in fin.*; Verùm etiam, ut ex eifdem habetur, ad rem noftram quantum immemorabilis, tantùm valeret centenaria, eò quod titulus ifte dominii univer- 92
falis à jure non prohibitus, fed permiffus reperiatur, juxtà latè deducta *§. Quod ejufcemodi cum feqq.*

Noverunt femper fuperioribus temporibus Domini Marchio de Maximis, litifque confortes, profcribi, ac nullo pacto explodi poffe confuetudines hafce, gentium omnium moribus, & Doctorum, ac Tribunalium placitis, fententiifque receptas, illafque proindè indirectè faltem oppugnare ftuduerunt, vim adimendo probationibus, quibus talis confuetudo in præfenti cafu conftabilita deprehenditur; Primo itaque loco fefe offert commentum illud, quod nempè devolutiones in tot fuperiùs recenfitis, actibus contentæ, vel per errorem, & impetitiam Notarii enuncientur fecutæ ex jure *Recadentiarum*, vel 93
quod eædem referendæ potius fint ad cafus confifcationis, aut fucceffionis in Bonis vacantibus, ex deficientia heredum ufque ad decimum gradum; His denique addendo, id effici etiam potuiffe præpotentiâ Baronum, operâ fuorum Miniftrorum, iftiufmodi juris agnitiones, atque enunciativas ad fuam intentionem fundandam extorquentium; Verù iftiufmodi exceptionum congeries, mole fuâ ruere videtur, cuique enim recto fenfu prædito, palmaris illarum inverifimilitudo evidens, & aperta redditur.

Nam, fi res fit de erroribus, qui imperitiâ, vel malitiâ Notariorum irrepfiffe dicuntur in inftrumenta fuper fimilibus devolutionibus celebrata, exceptio ifthæc facilè fubmovetur eo dumtaxat certiffimo juris axiomate, quo tradi- 94
tur, præfumptionem omnem urgere pro veritate eorum, quæ in inftrumento continentur, rejectâ prorsùs quacumque erroris exceptione, nifi de illo per evidentes probationes doceatur, *Rot. coram Gregor. dec. 157.*, *& in rec. dec. 54. n. 24. part. 12.*, *dec. 128. num. 22. part. 16.*, *in Mantifs. ad Card. de Luc. de Jurepatr. decif. 52. num. 3.*, *in Hortana Sylvarum 25. Februarii 1701. §. Prædi-*

ne i taeicom. dec. 45. num. 17. , & dec. 74. nu. 15. ac seq., & in nullius Abbatiæ S. Hilarii de Galeata 18. Apr. 1712. §. Præter hæc coram Ansaldo.

Facillimè pariter tollitur illa alia contraria exceptio, quâ dicitur, devolutiones in adeò ingenti numero à nobis allatas referri posse ad successionem Baronis, tamquam in Bonis vacantibus, vel ad confiscationes ob delictum: Si res sit de prima objectionis parte, ea refellitur prævalidâ illâ responsione, videlicet jus istud succedendi in Bonis vacantibus, nullo pacto locum sibi vin-
97 dicare volens in hereditate eorum, qui cum testamento decesserunt; in nostra hypothesi, nec etiam admitti posse respectu intestatæ successionis, eò quod sit de jure majorum regalium, ut in *cap. 1., quæ sint regalia*, quod competere nequit Vassallo, nisi illud, vel expressè in regalium concessione, vel legitimâ præscriptione acqu sivisse doceat, ut latè apud *Cardin. de Luc. de Feud. disc. 72. num. 3. & seqq.*, quibus innumeri addi possent, At præterea dicimus, utramque ipsius objectionis partem eliminari per evidentiam facti, Nam, si agatur de successione
98 in Bonis decedentium cum testamento, omissis aliis, satis erit se referre ad instrumentum relatum in *Summar. primæ Propositionis nu. 7. lit. E.*; Si verò res sit de Bonis eorum, qui sinè testamento decesserunt, pleno jure Baro in illis successisse legitur, ut, silentio prætermissis ceteris omnibus, perspicuum fit ex alio instrumento celebrato *die 7. Januarii anni 1610.*, de quo in eodem *Summar. primæ Propositionis nu. 7. lit. V.*, ibi= *Rev. D. Archangelus de Lupis Archipresbyter dictæ Terræ S. Gregorii, Agens Illustrissimi, & Excellentissimi Principis dictæ Terræ &c. vendidit Marco Antonio filio quondam Ascentii Cecuzzæ de dicta Terra duos stantias spectantes ad Curiam d. D. Principis devolutas ob mortem quondam Francisci Cecuzzæ mortui ab intestato absque filiis, in quibus Bonis successit dicta Curia, juxtà formam Statutorum, & consuetudinis d. Terræ=.*

En igitur, quod Baro in utraque successionis durius, quàm quod adeò gravis nota inuratur nomini Baronum, qui dd. Castra possederunt, 100
absque eo quod detur ullus impictarum concussionum fumus, ullusque asseratur actus, quo violentèr ex reluctantium Subditorum ore similes confessiones expressæ fuerint: probandum id sanè esset, non audactèr supponendum, quia, ut benè observat nostra prima *Decisio* super meritis *§. Firmato igitur*, ac secunda *§. Et reverà diversimodè*, & animadversum est *§. Hæc autem justa, & §. Et si autem*, agitur de feudo subjecto dominio S. Sedis, & quidem non longinquo, sed suburbano, ideoque pro coercenda Baronis præpotentia cuique obvius, paratusque erat recur- 101
sus ad supremum, & directum Dominum, tùm feudi, tùm Vassalli. Præterea præpotentiâ, & Baronum concussionibus opprimi fortè potuisset particularis aliqua persona, quæ illi Subdita, & Incola esset dictorum Castrorum: at aliter res se habet respectu forensium, jurisdictioni Baronum non subiectorum, & tamen respectu etiam istorum in successione tàm intestata, quàm testata, 102
servatum videmus jus recadentiarum, *ut in Summ. primæ Propositionis n. 7. lit. RR. VV. AAA. BBB. DDD., & III.*, Rursus illud etiam, notâ dignum videtur, quod Castrum *Casapis*, in quo recadentiarum jus viget, non semper unitum fuit Castro *S. Gregorii*, sed separatim possessum à Barone, non quidem magnatitii ordinis, sed d. 103
dumtaxat Castrum possidente, cujus ideircò respectu considerari nequibat præpotentia, quà facilè, & impunè suos Subditos opprimere potuisset: Ut etiam non omittendum, quod violentiæ à Barone exerceri potuissent in aliquo particulari actu, & contra aliquam privatam personam; at non etiam præsumi potest, illam cum 104
impunitate exercitam pariter fuisse in universum dictorum Castrorum Populum; Universitates namque constituentes corpus politicum, repræsentans totum Populum, non ità facilè ex- 105
positæ præsumendæ sunt concussionibus illis, quæ per abusum Jurisdictionis quandoque exercen-

108 Bonis suis? Et nihilominùs, ut vidimus *ex Sum. primæ Propositionis num.* 23., *& 7.*, eximius ille Vir Cardinalis Carolus Pius, qui nostro ævo singulari animi moderatione, summâ munificentiâ in omnes, & præcipuè ergà suos Subditos, abstinentiâ denique, & justitiâ, omnium maximè floruit, Jus istud recadentiarum, in emptione dictorum Castrorum nominatim ipsi cessum, atque venditum, constanter semper retinuit. Profectò summa dignitas, præclara conditio, spectata virtus, atque integritas summorum Virorum, qui magis virtutibus, quàm di-
109 gnitate ipsâ claruerunt, omnem pravam suspicionem removent ab istiusmodi actibus, qui certè non per abusum, & violentam usurpationem, sed jure suo ab illis exerciti præsumendi sunt, ex animadversis per *Altograd. cons.* 50. *num.* 220. *lib.* 1., *Farinacc. quæst.* 153. *num.* 147., *Card. de Luc. de testament. disc.* 67. *num.* 5.

Posito igitur, innumeros illos actus, quibus probatur Jus recadentiarum, de quo agitur, minimè erroneos esse, minimèque referri posse ad alium titulum, quàm ad dominium universale, seù fundiarium Bonorum, Baroni competens, immemorabilis consuetudinis auctoritate assertum, & Statuentium quoque confessione, atque
110 agnitione confirmatum: frustrà in præteritis Causę hujus disceptationibus a Marchione, de Maximis litisque consortibus afferebatur speciosa illa exceptio, quod agatur de hereditate bo.me. Abbatis Crucii, qui cum Clericus esset, & forensis, ob istam idcircò duplicem qualitatem, juxtà notas regulas, ejus hereditas dicto recadentiarum oneri obnoxia censeri nequeat; Illicò enim deplorata hæc exceptio diluitur allegando specia-
111 lem Sedis Apostolicæ confirmationem tùm d. consuetudinis, tùm Statuti, ex immemorabili, vel fatem duorum ferè seculorum decursu præsumptam: quâ quidem concurrente, tùm Clericorum, tùm etiam Forensium hereditates pari
112 jure subjicerentur reali recadentiarum oneri, ac vinculo. Prout reverà vetustissimi temporis curriculo indifferentèr id obsevatum reperitur respectu Clericorum, & Forensium successionis batur, & universi Populi moribus jamdudum observabatur, ut egregiè, ac luculentèr firmatum jam fuit in omnibus præsentis Causæ *Decisionibus*; in illa videlicèt super manutentione §. penultim., ac in prima super meritis §. *Quæ quidem consuetudo*, *& seq.*, & §. *Attamèn*, ac in secunda §. *Et revera cum seq.* Jus igitur istud, veluti ad suam causam, & primordiale princi- 115
pium, referendum non est ad Legem municipalem, sed ad consuetudinem, quæ auctoritate suâ in conflictu prævalet tùm Statutis, ex traditis per *Augel. cons.* 53. *n.* 1. *in fine*, *dec. cons.* 694. *n.* 8., tùm etiam ipsi Legi scriptæ, *Bald. cons.* 252. *& cons.* 318. *utrobique in fin. lib.* 2., *Geminian. cons.* 139. *num.* 3. *vers. consuetudo*, *Rot. coram Coccin. decis.* 376. *num.* 6.

Si autem de vi, hujusque consuetudinis potentia quæratur, regulare quidem est, Laicorum consuetudines Clericos ligare non posse, ob eam rationem, quod, cum Laici, non habeant potestatem majorem illâ Principis, si hic ex defectu jurisdictionis imperium nullum habet in Clericos, eorumque Bona, ità etiam Laici, nec jure scripto, Statutis videlicèt suis, nec jure 116
non scripto, suis nimirum consuetudinibus, & moribus, Clericos obligare poterunt; Nàm, licèt id verum sit quotiès agitur de consuetudinibus mero Laicorum usu, & moribus introductis; alia tamen juris regula posita reperitur, ubi agitur de consuetudine aliqua, universi Populi consensu constituta; Nàm cum Clerici quoque sint pars Populi, & Civitatis, ipsique propterea etiam sint de Populo, ejuscemodi consuetudo, quâ 117
iidem mixtim cum Laicis semper usi fuerunt, eos etiam afficiet tamquam promiscua, & tàm per Laicorum, quàm Clericorum quoque mores introducta, & longum, tacitumque eorum consensum recepta; nullo quippè Sacrorum Canonum loco mixtæ hæ consuetudines reprobatæ, ac damnatæ reperiuntur, ut gene- 118
ralitèr, ac communiter tradunt Canonistæ, nempè *Abb. in Cap. Cum venissent in* 2. *notabil.*, *& ibi etiam Bald. num.* 6. *de eo*, *qui mittitur in possess.*, *idem Abb. in capit. Cum Causa in* 3. *notab. de*

ibi adducens rationem, *Alfar. de Offic. Advoc. Fiscal. Gloss.20. §.9. fol. mihi* 149., ubi, post relatam utramque opinionem, *Gulielmi* sententiam sequitur his verbis = *In contrarium tamen Fiscum Secularem tali Clerico succedere videtur sentire Gulielm. de Benedict.* = & has rationes, & auctoritates expendendo, optimè firmavit prima *Decisio* super meritis *§. Attamen*, ubi ex *Petra de potest. Princip. cap.28. num.15.* ait,
119 *quod id potiori jure procedit, quoties agitur de consuetudinibus feudalibus, quæ semper tacito consensu universi Populi, tàm nempè Clericorum, quàm Laicorum introductæ censentur*.

Eò autem fortiùs hæc urgent in casu nostro, quia, ut pluries, pluriesque dictum est, Jus recadentiarum, de quo agitur, Baroni tribuendum non est, tamquàm quæsitum nudà, ac merà quadam consuetudine, nullo justo fulcità ti-
120 tulo, quo tamen non eget immemorabilis, nec etiam centenaria, ut in prima *Decisione* super meritis *§. Nec de hujusmodi consuetudine in fine*, sed idem communitum reperitur eo firmissimo præsidio, quod Baroni paratum demonstravimus superioribus Locis; nam, ut suprà probatum est *§. Quod ejuscemodi cum seqq.*, Doctores omnes ejuscemodi jura, veluti ex sua causa, Baronibus quæsita censent, ratione universalis dominii illi competentis super universi territorii sui Bonis, & Prædiis; cumque, ut pariter dictum est *§. Ut autem liquidò cum seqq.*, tale dominium satis sit demonstrare a posteriori, atque ab effectibus, actibus videlicet proportionatis, quibus inducta dici possit legitima consuetudo, cujus primordium, & initium justà ratione referri valeat, & debeat ad illum præcedentem, & quidem consentaneum titulum universalis dominii; frustrà Clerici, aut Forenses Bona sua eximere contendent ab isto recadentiarum onere, ob prevalidam illam rationem, quia si tale onus, & vinculum, veluti à sua causa, proficiscitur à dominio
121 universali, quod virtute antiquissimæ consuetudinis, legitimè probatæ, in origine extitisse

conf.138. num.8., Bertrand. conf.7. in princ., & conf.9. num.13., Molphess. ad consuetud. Neapol. part.2. tit. de Bonis, Schrader. de feud. tomo 1. part.5. cap.1. num.16., Capyc. Latr. conf.83. ex num.34., Gratian. disc.611. nu.2., Card. de Luc. de feud. disc.35. num.7., Rota in Hortana Sylvarum 10. *Martii* 1698. *§. Non dissimile, &* 9. *Junii ejusdem anni §. Quem etiam cor. bo.me. Muto, in sæpius citata Cavallicen. Dominii super bono jure* 23. *Junii* 1713. *§. Assumendo itaque, ubi concordan. coram Lancetta Decano, & in nostra secunda Decisione super meritis §. Quid dicendum;* etiamsi à Laico transeant ad Clericum, ob talem namque personarum mutationem realia onera minimè tolli, docuit *Innocent. in cap. Non minùs de Immunit., Hostiens. in Summ. eodem tit. §. Quibus muneribus sub num.3. vers. ad ordinaria, Bartol. in leg. placet Cod. de Sacros. Eccles., Gaill. obser. lib.1. observ.52. num.12., Balmased. de Collect. quæst.19. num.15., Ægid eodem tract. §. Exactio muneris num.32., & seqq., Card. de Luc. de regal. disc.50. num.2., Marott. de Bona tenent cap.5. num.1., & seqq., Carol. de Grass. de effect. Cleric. effect.3. num.165., Bellett. disquisit. Clerical. part.1. tit. de exempt. Cleric., & eorum Bonis §.3. num.2., & seq., & de Cleric. debitor. §.8. num.8., Antonell. de jurib., & onerib. Cleric. lib.1. part.1. cap.2. num.18., & 23., Surd. decis.20. per tot.*, & præsertim *num. final. Rot. coram Merlin. decis.902. num.55., & n.60., & duob. seqq., cor. Ansald. decis.78. num.65., & in secunda nostra Decisione super meritis §. Quid dicendum*. 125

Idque confirmatur obvio illo, & nostro affini, immò, ut dicitur, identifico exemplo, feudorum nimirùm, quæ quemadmodum ex eo, quod de Laico transeant ad personam ecclesiasticam, immò ad Ecclesiam ipsam, suam naturam non mutant, sed subjecta semper remanent Legibus feudalibus, *Jason. in leg. Placet Cod. de Sacros. Eccles. in prima lectur. num.19., & in secunda n.21., Cravet. conf.217. n.5., Clar. in §. Feudum quæst.3. versic. numquid, & ibi in addit. n.11., & quæst.78.* 126

stiens. in Summ. tit. de Immunit. §. A quibus muneribus num.4. versic. secus puto, & infrà, Barbos. in Ius Eccles. univers. lib.3. cap.31. num.10., & sequen., Tamburin. de Iur. Abbat. tom.3. disputation.11. quæst.4. nu.25., quinimmo illud etiam speciale in feudis constitutum reperitur, quod videlicet feudales quæstiones cognosci debeant
129 coram Iudice feudorum, licèt Laico, etiam quando feudatarius est Clericus, vel Ecclesia, *cap. Ceterum 5., ubi Gonzal. num.2., & cap. novit 13. versic. non enim de Iudic., & cap. Ex transmissa 6. cum cap. Verum seq. de for. compet., Clar. in §. Feudum quæst.90. num.4., de Marin. observation.345. num.3., & sequentibus, & ad Reverter. decis.232. post med., del Bene de Immunit. tom.1. cap.7. dubitation.3. n.1.*, Ut etiam
130 ex eadem ratione, Clericus succedens in emphyteusi, Bonis livellariis, aut aliis similibus, alicui oneri reali subiectis, ab eisdem libera illa non recipit, *Iason. in leg. Placet in prima lectur. num.17. Cod. de Sacros. Eccles., Corn. cons.244. col.2. circa med. lib.4., Cravet. cons.217. num.3., Remig. Gonn. de Immunit. quæst.61. num.49., & seq., Velasc. de Iur. emphyteut. quæst.17. nu.7., Fulgin. eodem tract. tit. de contract. emphyteutic. quæst.31. num.7., & de melioram., & expens. quæst.10. num.14., & seq., Gratian. disceptation. 141. num.4., & seq., Cenc. de Censib. quæst.78. nu.3. in fin., Afflict. decis.95. n.3., & seqq., Thesaur. decis.234. n.8., Giurb. dec.55. sub n.7.*

Silentio prætermittimus ea, quæ pro adimenda vi dictæ immemorabili consuetudini dicebantur in præterita Causæ propositione; quod nimirum initium Juris recadentiarum referen-
131 dum sit ad Statutum, non ad consuetudinem, tùm ex eo, quod in Istrumento dationis in solutum anno 1439., à Reverendâ Camera factæ Raynaldo Ursino, nulla fiat mentio de Juribus recadentiarum; tùm etiam ex eo, quod actus omnes per nos adducti, potiùs se referant ad Statutum, quàm ad consuetudinem; Hæc enim sublata jam penitus fuerunt in *§. finali primæ nostræ Decisionis super meritis*, & in altera *§. Sen-*
132 *tientes Defensores cum duobus sequentibus*, propterea que ad ea nos remissivè habemus.

Laicorum, & Incolarum, cum non vertemur in magnis Civitatibus, sed agatur de Oppidis, in quibus rari sunt forenses, Bona ibidem 134
possidentes, fortè verò pauciores Clerici, ideoque per rarò contingere potuit, Baronem super eorum successionibus, & hereditatibus, recadentias exercere valuisse.

Quamquam verò plenè his omnibus assertum dici possit Jus *recadentiarum in Castris S.Gregorii, & Casapis*, Baroni competens, attamen pleniùs idem confirmatum videri poterit, si pauca quædam innuamus pro refellendis nonnullis contrariis actibus, qui a Marchione de Maximis asserri consueverunt pro adstruenda libertate Bonorum existentium in dictorum Castrorum Territoriis, illisque á dicto reali onere, & vinculo eximendis, Satis profectò ad id esset memoriâ repetere ea, quæ diximus *§. Satis certè*, nàm, tametsi per pauci illi actus colore aliquo præseferre possent libertatem Bonorum, de qui- 135
bus, in illis nullâ factâ mentione Juris recadentiarum, tamquam de Bonis liberis, dispositum est; nihilominùs tamen intervertere non possent Jura Excellentissimi Principis D. Gisberti Pii; Cum enim hæc fundata reperiantur in vetustissima, immò immemorabili consuetudine, justo sanè, & valido minimè destituta titulo, & multiplici, atque uniformi actuum frequentiâ inducta, atque confirmata, eadem profectò jura perimi minimè valuerunt aliquo contrario actu, 136
qui vel per indulgentiam, vel aliquem alium casum contigisse potuit, ut puta quia ex aliquo speciali titulo, ex ipsius etiam Baronis, ut sæpè factitatum est, munificentiâ profecto aliquibus Bonis impartita fuerit libertas; per ea, quæ tradit *Bartol. in leg. prima §. Per hanc, juncta leg. seq. ff. de rei vendicat., Jason. inter consilia Alberti Bruni cons.8. num.52., Curt. Junior. cons.184. num.8., Antonin. Maceraten. variar. resolution. lib.2. cap.55. num.3., Tondut. resolution. civil. lib.1. quæst.42. n.6., & seq., Franch. decis.437.*; Ut enim similibus actibus tribui posset vis abrogandi consuetudinarium jus Baroni competens, oporteret, quod, sese illo opponente ejusmodi actibus, ejus conatus in irritum cessissent, acquiescen-

quibus agitur, nimirum, perspicue patebit, si animadvertatur, quod Baro Jus suum exercere nequit, nisi quando purificatur conditio obitus possessoris Bonorum, nullis relictis heredibus, qui illum vigore Juris consuetudinarii excludere possint: vice enim versâ tempore, quo Bona existunt penes dictos possessores, atque incertum est, purificatam umquam iri dictam conditionem, eadem liberè retinentur, & adeò sunt in commercio, ut eorum domini illa vendere, donare, hypothecis subijcere, in dotem tradere minimè prohibeantur, ita quidem, ut, modò id factum non fuerit in fraudem Baronis, quibus obviam itum fuisse, probavimus §. *Prout etiam cum seqq.*, quoties jure recadentiarum Bona ad eum devolvuntur, ipse instar heredis teneatur ad debita, aliaque onera, dd. Bonis legitimè, ac validè à possessoribus imposita: Quapropter

139 rectè similia Bona libera aliquo modo denominari poterunt: talem nimirum libertatem ita intelligendo, ut per eam dicta Bona contradistinguantur quidem ab illo alio Bonorum genere, quæ adeò servilia sint, ut Vassallis censeatur prorsùs ademptum omne illorum commercium, facultasque de eisdem disponendi: at non etiam talis libertas ita accipienda est, ut, excluso prorsus quocumque Domini directi, ac Baronis jure, illa possidens, tamquam merè, & purè allodialia eadem habere censendus sit,

140 neminem Dominum, nullique oneri se obnoxium agnoscendo, ut in simili tradit *Tondut. resol. civil.* 41. *num.*22. *lib.*1., *& in Voto Camerali edito in Carpentoratten. Dominij impress. in Mantiss. ad Card. de Luc. tit. de feud. decis.*5. *n.*7., *Rot. in rec. decis.*797. *n.*6., *& seqq. part.*18.

En igitur, quo respectu, sinè ullâ læsione Jurium Domini Baronis Bona territorii suorum Castrorum in supra recensitis actibus libera denominari potuerint: Si enim res sit de Bonis per

141 contractus, vel quasi delatis ad Communitates, quæ sunt manus mortuæ, & perpetuæ, ideoque de eisdem verificari nequit, quod decedere valeant sine heredibus, quamobrem eveniente casu, quod ii, quibus tali pacto ab Ecclesia, aut locis Piis istiusmodi Bona concessa fuerunt, decesserint sinè heredibus, Baro scilicet in illis successerit, successit tamen cum sua causa, cum eodem nimirum onere responsionis, cui obnoxia fieri potuerunt tempore, quo ab Ecclesia possidebantur, ut benè perpendendo singulas dictorum Bonorum species considerat prima *Decisio* super meritis in §. *Parum refragantibus cum duob. seqq.*, & animadvertitur etiam in secunda §. *E' conspectu*.

Multò autem minùs obesse possunt quædam Sententia in Curia Episcopali Tyburtina usque ab anno 1675. lata favore clar. mem. Cardinalis Caroli Pii, atque nonnullorum Testium de Castro *Sancti Gregorii* revelationes, metu excommunicationis, & pendente hac lite emendicatæ, quorum Testium conatus eò præcipuè tendunt, ut Bona, & patrimonia relicta à Clericis, & Ecclesiasticis Personis, à d. recadentiarum Jure omninò exempta reddant; quia tùm hæc, tum alia omnia, quæ in anteactis Causæ disceptationibus opponi consueverunt, seriò examinata, ac validè rejecta fuerunt in Causæ *Decisionibus*

Quamvis Sacr. Rotæ Tribunal., propositâ deinceps Causâ die 18. *Jun.* 1725. *cor. bo. me. Crispolto, censuerit, Sententiam Rotalem esse infirmandam, attamen, Causâ iterum propositâ, die* 9. *Decembris* 1726. *cor. eodem a decisiis recessit, & secundùm validissimas rationes, in hoc Voto expositas, præcedentem Sententiam confirmavit.*

Romana Trebellianicæ.

Trebellianicæ prohibitio tacita neque ex contemplatione agnationis, neque ex constituto perpetuæ primogenituræ ordine, neque demum ex relatione habita ad aliam dispositionem cum tali prohibitione factam, etiam inter transversales, satis inducta ostenditur; Et quando ex ejusmodi prohibiti ne

5 *Relatio in dubio indefinitè habita censetur.*
Ejusque vigore censetur relatum cum omnibus suis qualitatibus inesse referenti, ibid.
Ac si unica scriptura, unicaque confecta esset dispositio, ibid.
7 *Trebellianicæ prohibitio ut inducatur, leviores sufficiunt conjecturæ, quando non contra filios, sed contra extraneos heredes agitur.*
Sicque etiam, quum agitur contra Transversales; isti enim extranei dicuntur, ibid.
8 *Quo casu pro trebellianicæ prohibitione, semper in dubio pronunciandum est*, & num.99., *Declara*, ut num.51.
9 *Heres extraneus, nullà factà trebellianicæ detractione, pleniùs adimplere dicitur Defuncti voluntatem.*
10 *Cuicumque heredi, hereditatem restituere gravato, trebellianica debetur.*
11 *Heredibus restituere gravatis olim hereditates adire recusantibus, quasi in præmium aditionis, concessa fuit trebellianicæ detractio.*
12 *Trebellianicæ detractionem, nisi expressè Testator prohibuerit, eam, se jurè conformando, permisisse censetur.*
Ac præsumitur ipsam veluti æs alienum, detrahi voluisse, num.13.
13 *Trebellianica æri alieno æquiparatur.*
14 *Heres trebellianicam detrahere cupiens, intentionem suam fundare dicitur in regula, eam permittente.*
15 *In fideicommissarium ajentem, trebellianicam fuisse a Testatore prohibitam, onus id probandi transfertur.*
16 *Trebellianicæ expressa prohibitio satis elicitur ex verbis, illius prohibitionem importantibus.*
Excluditur autem, si nullimodè expressa inter hereditaria onera legatur, num.17.
17 *Onera, a Testatore minimè adposita, non sunt subintelligenda in præjudicium heredis.*
Præsertim, quando Testator ad certa taxativè onera sese retulit, novumque induceretur onus contra mentem Juris, ibid.
18 *Trebellianicæ prohibitio nequit extensivè interpretatione induci.*

terat.
Immo nec etiam per pactum in vita Testatoris remitti, ac minui, ibid.
25 *Novo autem jure illam expressim prohiberi posse, permissum est.*
26 *Quod subinde fuit extensum ad prohibitionem, æquipollentibus factam verbis, aut ex conjecturis elicitam.*
27 *Trebellianicæ detractioni locus semper est, nisi ejus prohibitionem necessariò verba inferant.*
28 *Trebellianicam alii contra, alii juxta voluntatem Testatoris detrahi hodie dicunt.*
29 *Testatoris in potestate est trebellianicam prohibere, vel non.*
30 *Testator trebellianicam prohibuisse non est censendus, quoties expressa, aut necessariò prohibitionem importantia verba deficiant.*
32 *Trebellianicæ prohibitio tacita tunc solùm inducitur, quando Testator integram demandaverit suorum Bonorum restitutionem, absque diminutione ullà,*
Procedit, etiamsi agatur cum transversalibus, num.52.
33 *Trebellianicæ prohibitio non satis ex contemplatione agnationis, ac voto perpetuæ Bonorum conservationis potest elici, deficientibus verbis integralitatis, atque totalitatis, quamcumque diminutionem excludentibus.*
34 *A trebellianicæ detractione, nec fideicommissa agnatitia sunt immunia.*
Idem de majoratibus, & primogenituris universalibus, n.36.
35 *Agnationis contemplatio præsumptionem prohibitionis trebellianicæ levem dumtaxat præstat.*
37 *Primogenitura est de genere fideicommissorum, eique convenit definitio fideicommissi.*
38 *Primogenitura in hoc solùm a fideicommisso differt, quod in illa, uno solo admisso, ceteri excludantur.*
40 *Relatio fieri potest vel indefinitè quoad omnia contenta in relato, vel limitatè, quoad personas nempe, res, vel alium modum in relato contentum.*

42 *De*

Et quoad non expressa consensum removet ab actu, ibid.

50 *Quoad trebellianicæ detrahendæ jus, etiam filii reputantur pro extraneis.*

51 *Trebellianicæ prohibitio ex conjecturis, quæ ad aliud referri valeant, induci nequit, etiam quando agitur cum transversalibus.*

54 *Trebellianicæ etiam prohibitionem secumferre dicitur expressa alienationis prohibitio.*

Quando præsertim realis hæc est, & ad aliquam vocatorum personam non restringitur, ibid.

55 *Trebellianicæ prohibitionis illatio ex posteriori ad superiorem testamenti partem nequit fieri.*

Et quando nec per viam relationis, sive repetitionis, immo, nec etiam per viam declarationis ? nu. seqq.

56 *Relatio, & repetitio eisdem regulis, eodemque censentur jure.*

57 *Omnis relatio, aut repetitio tacita promanat, vel ex conjunctione, atque connexitate dispositionum, vel ex ratione verbi, totam orationem regentis, vel ex rationis identitate.*

58 *Quæ si deficiant, omnis cessat relatio, aut repetitio*, & n.62.

59 *Nec ulla admittitur extensio.*

Et repetitio non expressa, habetur pro consultò omissa, ibid.

60 *Pro repetitione, vel relatione si regula una affirmativa cum altera negativa pro illius exclusione concurrat, hæc prævalere debet.*

61 *Sic etiam in concursu conjecturarum, quarum alia illam suaderant, & aliæ excludant.*

Conjecturæ autem ipsam excludentes quænam sint ? num. seqq.

62 *Dispositiones duæ diversæ, relationem, aut repetitionem nequeunt inducere.*

63 *Sed unaquæque suis debet esse contenta qualitatibus.*

nam, & num.73.

74 *Procedit, etiamsi persona prohibita, esset magis propinqua, & dilecta Testatori.*

75 *Immò ex trebellianicæ prohibitione facta in uno casu, vel uni personæ, conjectura elici dicitur, quod in ceteris casibus, ceterisque personis permissa fuerit.*

76 *Maximè autem ejusdem prohibitionis extensio de persona ad personam excluditur, quando Testator diverso disponendi modo usus est inter unum, & aliud personarum genus.*

77 *Trebellianicæ prohibitionis extensio, ab una ad aliam dispositionem, ut per viam declarationis possit fieri, concludentia omninò requiruntur argumenta.*

78 *Dispositioni, certam habenti determinationem, nequit per viam declarationis nova superaddi dispositio.*

79 *Trebellianicæ prohibitionem, ex veriori sententia, non inducit alienationis prohibitio.*

80 *Alienationis prohibitio intelligenda semper est de voluntariis, non autem de legalibus, quoties deficiunt clausulæ totalitatem restitutionis importantes.*

81 *Alienationis prohibitio uni substitutioni adjecta, ad personas, in aliis substitutionibus comprehensas, extendi nequit.*

Maximè, si concepta verbis non complectentibus casus, tempora, & personas omnes, ibid.

82 *Alienationis prohibitio tacitam dumtaxat conjecturam præbet denegationis trebellianicæ.*

Et facta in una substitutione, nequit hunc effectum operari in alia, ibid.

CLAR. mem. Marchio Nerius Polvinus in supremis tabulis, cum quibus decessit, heredem instituit D. Marchionem Franciscum Mariam Fratrem suum, eumdem gravando favore filiorum masculorum, ex legitimo Matrimonio nasciturorum onere perpetuî fideicommissi, sive primogeniture, ordina-

Rota in Romana Falcidiæ 25. Junii 1685. §. Verùm præfata coram Reverendissimo d' Hervault Archiepiscopo Turonen., *& in Spoletana hereditatis 1. Julii 1695. §. Neque etiam coram Eminentissimo de la Tremoille*, & passim apud omnes, licèt illa in nostra hypothesi expressis verbis à Marchione Nerio adjecta minimè fuerit, nihilominùs quæri potest, an eadem ex conjecturis induci queat? Pro cujus quæstionis resolutione faciliùs assequenda operæ pretium est diligenti studio, ac curâ examinare singula testamenti loca, quæ pro illa inducenda, vel excludenda conferre possunt, hæc autem duo esse videntur; Et primò sese offert locus ille, in quo continetur institutio D. Marchionis Francisci Mariæ primi heredis, cum substitutione ejus filiorum masculorum, ex legitimo Matrimonio procreatorum, atque, ut dictum est, ad successionem vocatorum cum relatione ad formam primogenituræ à March. Bartholomæo ordinatæ; Alter est ille, in quo, non susceptis, vel deficientibus Liberis masculis D. Marchionis Francisci Mariæ, substituuntur alii remotiores transversales de familia contentiva Testatoris, Dominus nempè Marchio Philippus, ejusque filii primogeniti, at ex neutro loco induci potest tacita isthæc trebellianicæ prohibitio.

Rem namque ordiendo à primo, hic ità se habet = *In tutta la mia intiera eredità dichiaro, & instituisco mio erede universale, e colla mia bocca nomino, e di proprio pugno scrivo il Signor Marchese Francesco Maria mio fratello, al quale per ragione d' instituzione, & in ogn' altro miglior modo lascio tutta la mia eredità colli pesi, e vincoli contenuti nel presente mio testamento, e dopo di esso alli suoi figli maschi legitimi, e naturali, e che nasceranno di legitimo Matrimonio di Primogenito in Primogenito, e con ordine di primogenitura in infinito, servando la forma, norma, e regola, che si contiene nel fideicommisso, e primogenitura instituita dal Signor Marchese Bartolomeo Polvini quondam Bernardi, volendo, che nel presente mio testamento s' intenda repetito di parola in parola tutto il contenuto del tenore*,

Denique quæstionem omnem submovisse dici posset expressa relatio habita ad primogenituram conditam à March. Bartholomæo, qui trebellianicam expressè prohibuit; si autem tanta est vis istiusmodi relationis, ut in dubio indefinitè facta intelligatur, *Casanat. cons. 56. sub num. 21. vers. nos autem illius effectus numquam* 4 *dividendo*, *Rot. decis. 555. sub num. 7. part. 2. recent.*, ità quidem, ut ejus vigore relatum censeatur inesse referenti cum omnibus suis qualitatibus, & omnia disposita in relato trahendo ad referens, perinde ac si de verbo ad verbum in illo expressa fuissent, & quadam veluti conjun- 5 ctione utriusque dispositionis, & scripturæ, unica confecta fuisset scriptura, atque dispositio, *Casanat. cons. 47. nu. 68.*, *& cons. 50. num. 42.*, *Gobb. consult. 121. numer. 45.*, *Censal. ad Peregrin. de fideicommis. artic. 33. ad num. 60.*, *& seq.*, *Urceol. decis. Florent. 11. num. 31.*, *Rota coram bon. mem. Emerix decis. 187. num. 16.*, & latissimè *in Romana*, *seù Reatina testamenti 23. Jaunarii 169*., *& 2. Decembris ejusdem anni coram Eminentissimo Cardin. de la Tremoille*, quantò magis pro inducenda trebellianicæ prohibitione, illa urgebit in nostra hypothesi, in qua Testator expressè professus fuit primogenituram condere ad normam illius ordinatæ à 6 March. Bartholomæo, quam de verbo ad verbum in suo testamento repetitam voluit, ibi = *servando la forma, norma, e regola, & altro, che si contiene nel fideicommisso, e primogenitura instituita dal Signor Marchese Bartolomeo Polvini quondam Bernardi, volendo, che nel presente mio testamento s' intenda repetito di parola in parolatutto il contenuto del tenore, e forma di detto fideicommisso, e primogenitura* =; Quamobrem, cum March. Bartholomæus, expressè prohibendo trebellianicam, primogenituram, ab ipso ordinatam, hac legali detractione minimè diminutam, cum plena Bonorum omnium integritate deferri, voluerit ad vocatos, dicendum est, quod, rejectâ quacumque detractione, similem integritatem Marchio quoque Nerius optaverit in primogenitura ab ipso condita =, *ser-*

... decis. ... num. 19., decis.58. sub num.48., & decis.59. sub nu. 34. inter impress. ad ornat. clar. mem. Cardin. de Luca tit. de testament., & in Spoletana hereditatis 1. Julii 1695. §. Quartò demum in fin. coram Eminentissimo Cardinali de la Tremoille, quasi heres, pleniùs Testatoris voluntatem adimplendo, obsequium magis fidum præstare cen-
9 seatur, si nullâ factâ trebellianicæ detractione, totam restituat hereditatem, ut prosequitur *Rota dict. decis.58. nu.45., Cyriac. contr.11. num. 28. cum seqq., in Romana Falcidiæ 16. Junii 1688. §. Ceterùm coram bonæ memoriæ Benincasa*.

Verumtamen hæc omnia argumenta talia, tantaque non sunt, ut dictam prohibitionem necessariò secumferant, si rem ad veriores Juris regulas redigamus, & juxtà easdem superiùs relata testamenti verba interpretemur. In dubium enim venire nequit, quin cuicumque heredi,
10 hereditatem restituere gravato favore Fideicommissarii, trebellianica debeatur, juxtà *Text. express. in §. Sed quia heredes instit. de fideicommis. heredit.*, Cum enim heredes, restituere gravati, hereditatem non adirent, ideoque ultimæ voluntates non adimplerentur, *Alexand.*
11 *cons.142. numer.16. lib.2., Bellon. jun. cons.84. num.27., Rota in recent. decis. 136. nu. 2. part. 12.*, illarum favore, & pro eisdem adimplendis, heredibus concessa fuit facultas quotam hanc delibandi ex asse hereditario, veluti in præmium aditionis, & periculi, quod, adeundo, subibant, *Rota ad ornat. Cardin. de Luca de testament. tom.9. decis.30. nu.13., decis. 57. num. 4., decis.58. num.5., & seqq., & decis. 70. nu. 26.*; Quamobrem heres adeò auctoritate Legis trebellianicam detrahere dicitur, ut Testator,
12 si contrarium non præceperit, illi se conformare voluisse censeatur, talem detractionem permittendo, ducto argumento ex *authent. sed cum Testator Cod. ad leg. falcid., Cassan. cons. 67. num. 73. in fin., & seqq., Altograd. cons.69. num.9. lib. 2., Rota coram Cavaler. decis. 537.* *ta in Romana Canonum de Salviatis 9. Decembris 1707. §. 20. in fin. coram Reverendissimo Molines Decano*, quæ porrò regula tanti valet, ut in Fideicommissarium dicentem, Testatorem eam prohibuisse, seù prohibere voluisse, transferat 15
onus probandi talem prohibitionem, ut post *Petr. de Fideicom. quæst.15. num.189. versus fin.* docuit *Scacc. de judic. lib.2. cap.9. nu.1148. vers. & propterea*.

Tantùm verò abest, quod in casu nostro adferri possit concludens isthæc probatio, ut potiùs contrarium evincatur, nam, si agatur de expressa trebellianicæ prohibitione, non solùm 16
deficiunt verba, illam præseferentia, ut satis esset, ad tradita per *Altograd. dicto cons.69. nu. 7. vers. sed hic verba lib. 2.*, Verum prætereà Testatorem illam nullatenùs prohibere voluisse, conijci posse videtur ex eo, quod professus fuerit relinquere D. Marchioni Francisco Mariæ fratri suo = *tutta la mia eredità colli pesi, e vincoli contenuti nel presente mio testamento* =, inter quæ onera, & vincula contenta in ejus testamento dum non legitur prohibitio trebellianicæ, jure nostro affirmare posse videmur, quod eamdem in illo minimè adjicere voluerit, ità præcipiente duplici certissimâ juris regulâ, alterâ generali, quâ docemur, onera à Testato- 17
re minimè apposita, non esse subintelligenda in præjudicium heredis, præsertim, quando taxativè ad certa onera se retulit, & novum onus induceretur contrà mentem juris, quod, ut diximus, expressè permittit detractionem trebellianicæ, alterâ verò speciali resultante ex subjecta materia, quæ quamcumque reijcit extensivam interpretationem, *Ripa in leg. Centu-* 18
rio num. 132. ff. de vulgar., & pupillar., Mandell. cons.70. num.8., Altograd. cons.69. numer. 123. lib.2., aliique infrà allegandi.

Deficiente expressâ trebellianicæ prohibitione, si quæratur de tacita, non negamus, eam ex conjecturis desumi posse, sed dicimus, illas tales esse oportere, ut necessariò præseferant hujusmodi prohibitionem, nam, si ad 19
alios

tam heredi gravato, justa ratio non sinit, ut
eadem per subauditos intellectus, & æquivocas
conjecturas adempta censeatur, *Rota in Romana Fideicommissi 16. Junii 1704. §. Quoniam illatio coram Eminentissimo Domino Cardinali Caprara.*

Nilque turbat, quod minimè oporteat, illas
adeò efficaces, & urgentes esse, ut prohibitio-
21 nem trebellianicæ includant necessitate quadam
excludente omne possibile contrarium, sed satis esse, quod moraliter, & juxtà veriorem,
magisque rationi consonam intelligentiam captivent animum Judicis ad credendum, quod
Testator voluerit trebellianicam prohibere, juxtà firmata in famigerata *Romana Trebellianicæ decis.58. num.19., & 28., & decis.59. num.4., & in Romana, seù Januen. Trebellianicæ decis. 61. numer. 1.*, quæ omnes impressæ reperiuntur *ad ornat. clar. mem. Cardin. de Luca de testament.*

Nam hæ omnes *Decisiones* non deviant à regula firmata unanimi consensu Doctorum, &
auctoritatum, superiori loco relatarum, quæ
dum dicunt, quod pro inducenda tacita trebellianicæ prohibitione requirantur verba, aut conjecturæ, necessariò illam concludentes, procul
dubio non loquuntur, nec intelligi possunt de
22 physica certitudine, aut evidentia, cum in subjecta materia conjecturali Judex nullam aliam
assequi possit certitudinem, quàm illam moralem, fundatam in quadam majori verisimilitudine, magisque probabili ratione, quæ porrò
moralis certitudo deesse dicitur, quoties conjecturæ tales sunt, ut alios legales effectus opera-
23 ri, & ad alia referri possunt, aut quoties ob
contradictionem, contrarietatem, & conflictum
opinionum, sive conjecturarum, res dubia redditur; Cum enim, ut relatâ tum antiqui, tum
medii juris historiâ, docet *Peregrin. de Fideic. art. 3. num.24.*, tàm de jure *Digestorum*, quàm
Codicis trebellianica prohiberi minimè posset,
24 immò, nec etiam per pactum in vita Testatoris
remitti, aut minui, quippe cum detraheretur
contra illius voluntatem, qui eam tollere nequibat, nec etiam ex par[illegible] poterat; Et,

verba specialiter, vel ex necessitate inferant prohibitionem, locus semper sit illius detractioni,
eò quod cesset moralis illa necessitas, quæ Judicem cogat ad aliter judicandum; nam sive illa
detrahi dicatur contra voluntatem Testatoris, 28
Peregrin. de Fideic. d. art.3. num.86., Rota Ferrarien. dec.377. num.11. inter decis. collect. apud Palm. tom.4., Rota ad ornat. clar. mem. Card. de Luc. de testam. tom.9. dec.30. num.10., decis.53. num.15., dec.56. num.11., sive eadem non contra, sed juxtà ejus voluntatem hodiè detrahi dicatur, ut voluere alii apud eumdem *Peregrin.*
loco citato, attamen, cum id pendeat à volun-
tate Defuncti, cui libera concessa est facultas il- 29
lam prohibendi, ejusque arbitrio remissum sit,
an velit nec ne uti tali facultate, semper dicendum erit, eum illâ uti noluisse, quotiescumque
vel expressè non prohibuit, vel usus minimè
fuit verbis, necessariò talem prohibitionem se- 30
cumferentibus, *Altograd. d. cons. 69. num. 53. lib. 2.*, qualia certè non sunt verba, aut conje-
cturæ, quæ ad aliud referri possunt, *Mart. de* 31
success. legal. part.4. quæst.28. art.3. num.20., & artic. 4. num. 29., Altograd d. cons.69. num.7., Rota coram Pen. dec. 1043., aliique relati superioribus locis, ex quorum concordi traditione
pro regula statui posse videtur, tunc solùm ex
verbis, aut ex conjecturis induci posse tacitam
prohibitionem trebellianicæ, quando ex eisdem
resultat aperta voluntas Testatoris demandantis 32
integram, atque totalem suorum Bonorum restitutionem, sinè ullâ diminutione faciendam,
ut, præter latissimè cumulatos ab *Altograd. d. cons.69. locis citatis*, aliosque hactenùs allegatos,
tradit *Rota in Romana Fideicommissi 16. Junii 1704. §. Quoniam illatio coram Emo D. Cardinali Caprara, & in Romana Pecuniaria, seù Immissionis 11. Aprilis 1707. §. Sed ex hoc testamento coram R.P.D. Priolo.*

Cujus profectò generis non sunt superiùs relatæ conjecturæ, nam, quod attinet ad contemplationem agnationis, & voto conservandi Bona in Agnatis, ex eo elici minimè posse sufficien-
tem conjecturam prohibitionis trebellianicæ, 33
quoties desunt verba integralitatis, atque totali-
tatis

pervenirent ad substitutos.

Prout etiam concludens conjectura ad hunc effectum elici nequit ex ordinatione universalis primogeniturae, à Testatore facta super omnibus suis Bonis, quia, cum agitur de majoratibus, &
35 primogenituris universalibus, verius est, illas obnoxias esse censurae Legis, permittentis heredi detractionem trebellianicae, *Honded. cons. 45. & 46.*, quem sequens *Peregrin. de Fideic. d. art. 3. num.106.*, hanc opinionem veriorem, & magis receptam dicit, *Andreol. contr. 434. la 1. num.33.*, *Gratian. discept. 245. num.54.*, *ibique de Luc. num. 14.*, *& discept. 888. num. 14.*; Et
37 sanè, si primogenitura est de genere fideicommissorum, eique convenit definitio fideicommissi, *Cyriac. controv.23. num. 12. & 13.*, *Torr. de Primog.*, *& Majorat. Ital. part.1. cap.4. §.2. num. 31.*; ex eo, quod Testator Bona sua subjecerit primogeniturae universali, necessariò non sequitur, quod prohibere voluerit trebellianicam debitam heredi restituenti fideicommissum, cum successio ab illo volita ordine primogeniturae referibilis est ad alium effectum magis con-
38 naturalem, ipsique proprium, & per quem distinguitur à ceteris fideicommissis, quod nempè in illa, uno solo admisso, ceteri excludantur, *Menoch. cons.915. num.17.*

Nec demùm urget relatio à Testatore facta ad antiquiorem primogenituram ordinatam à March. Bartholomaeo, in qua trebellianica expressè prohibita fuerat, nam, licèt haec sola relatio per
39 se spectata sufficeret, ut istiusmodi prohibitio repetita censenda esset in referente, praesertim, quando bon. me. Marchio Nerius professus fuit velle, *che nel presente mio testamento s'intenda repetito di parola in parola tutto il contenuto del tenore, e forma di detto fideicommisso, e primogenitura*, nihilominùs, cum relatio pluribus mo-
40 dis fieri possit ad testamentum, & dispositionem alterius, videlicet, vel generaliter, & indefinitè ad omnia contenta in relato, prout in dubio praesumendum esse, probant auctoritates in objecto allegatae, vel limitatè, quoad nempè personas, res, vel alium modum in relato con-

num. 9., sed dispositio nova limitatè referenda erit ad illam tantummodò relati partem, quam respicit.

Hujusmodi autem est relatio à bo. me. Marchione Nerio facta ad testamentum March. Bartholomaei, quem cum sciret opulentam ordinasse primogenituram, ipseque etiam hereditatem suam simili ordine deferri, cuperet de Primogenito in Primogenitum, *servando la forma, norma, e regola, & altro, che si contiene nel fideicommisso, e primogenitura instituita dal Signor March. Bartolomeo*, nihilominùs animadvertens, per relationem, amplioribus verbis conceptam, relatum transferri in referens cum omnibus suis qualitatibus, generalem relationem statim restrinxit, atque limitavit, illis, maximâ notâ dignis verbis, *e questo s'intenda solamente
circa la regola, e modo del fideicommisso instituito* 43
dal sopradetto Signor Bartolomeo, e non altrimenti &c. =, quamobrem, cum his adeò perspicuis verbis expressè declaraverit, quod relatio omnis versabatur *circa la regola, e modo del fideicommisso*, regularem videlicet ordinem, & modum succedendi per viam primogeniturae, prout dispositum fuerat in primogenitura Marchionis Bartholomaei, relatio isthaec, cum speciali provisione, & determinatione ad unum ex conten- 44
tis in relato, extendi nequit ad cetera omnia, generaliter in illo contenta, *Rot. dec.16. nu. 11. & seqq.*, *& meliùs dec.81. num.8. part.17.*

Certiùs in casu nostro, in quo Testator specialem, immò individuam hanc relationem li- 45
mitavit, atque restrinxit ad regulam, & modum succedendi, tot verbis, & clausulis, necessariò excludentibus quamcumque extensionem ad reliqua contenta in relato, vis enim limitativa relationis inest verbis illis = *& hoc* =, quae, 46
utpotè demonstrativa ad oculum, *Barbos. tract. var. dict.133.*, excludunt relationem ad omnia superiùs disposita, dispositionem referendo dumtaxat ad rem, & partem expressè designatam, *Rota Januen. dec.16. num.51. & seqq. inter collect. post Torr. de Majorat.*, *& Primogen. Ital.*, prout etiam efficaciùs eumdem effectum ope-

nius prohibitione inducenda in ea testamenti 49 parte, de qua agitur, parvi refert, quod hodierna quæstio non vertat cum filiis Testatoris, sed cum extraneis, atque Transversalibus, adversùs quos trebellianicæ prohibitio faciliùs inducitur, juxtà auctoritates in contrarium allegatas, nam, omisso, filios etiam, quod attinet ad jus detra-50 hendi trebellianicam, reputari pro extraneis, *Altograd. d. consf. 69. num. 22. lib. 2.*, dicimus, quod, quando etiam res est cum Transversalibus, *Doctores, & S. Rota* requirunt conjecturas, morali quadam certitudine suadentes, sive veriùs necessariò trahentes animum Judicis ad judicandum, Testatorem trebellianicam reverà 51 prohibuisse, adeò quidem, ut in alium sensum magis verum accipi, aliumque effectum magis connaturalem operari minimè possint; ideòque *Sac. Rota* in famigerata *Romana Trebellianicæ, de qua in dec. 56. & plurib. seqq., ad ornat. clar. mem. Card. de Luca tit. de testam. tom. 9.*, agens de fideicommisso, ad quod vocabantur Transversales, & extranei, censuit prohibitam trebellianicam, quia verba, & conjecturæ in eisdem 52 *Decisionibus* expresè præbebant hanc moralem certitudinem resultantem ex restitutione Bonorum cum omnimoda integritate, & absque ullâ prorsùs diminutione à Testatore volita, in qua porrò integritate, & totalitate restitutionis se fundant dictæ *Decisiones*; quisque autem pro sua religione, ac prudentia secum reputet, an conjecturæ illæ, quarum meminimus, tales sint, ut necessariò trahere debeant animum Judicis ad statuendam tacitam trebellianicæ prohibitionem, quando eædem passim à Doctoribus reprobantur, & operari possunt alios effectus magis connaturales, & legales illo totalitatis restitutionis Bonorum.

Satis his demonstratum videri potest, in illa dispositionis parte, in qua Testator ordine primogenituræ vocavit D.Marchionem Franciscum Mariam fratrem suum, ejusque filios, & Descendentes orituros ex legitimo Matrimonio, nec expressam, nec etiam tacitam trebellianicæ prohibitionem contineri, reliquum modò est, *tempo, & acciocche si distingua ciò, che proviene dalla mia Eredità* =.

Porrò in dubium revocari minimè posse videtur, quin hoc testamenti loco contineatur trebellianicæ prohibitio resultans nedum ex ampliori relatione facta ad testamentum March. 53 Bartholomæi, & prohibtiones omnes in eo contentas, ibi = *e colle medeme sostituzioni, e condizioni, proibizioni, dichiarazioni, caducità, e vincoli contenuti in quella* =, inter quas prohibitiones expresè legebatur illa trebellianicæ; verùm etiam promanans ex prohibitione expressa alienationis, quæ juxtà plurimorum sententiam 54 secumferre dicitur prohibitionem etiam trebellianicæ, præsertim, quando d. alienationis prohibitio realis est, & non restringitur ad certam aliquam vocatorum personam, nihilominùs, qualiscumque sit dispositio ista, eademque dici possit secumferre prohibitionem trebellianicæ, attamen, si inspiciamus regulas, quibus tum generaliter in similibus quæstionibus, tum specialiter in subjecta materia utimur, ex prohibitio- 55 ne trebellianicæ, tametsi expresè facta in hac dispositionis parte, argui nequit ad eamdem inducendam in superiori testamenti loco, nam prohibitio detractionis trebellianicæ, quæ hic facta dicitur, vel trahi prætenditur ad superiorem dispositionem per viam relationis, sive repetitionis, vel per viam declarationis; & neutra hunc effectum operari potest.

Non quidem per viam relationis, aut repetitionis, quia, cum utraque eisdem regulis, & 56 jure censeatur, *Gabriel. consf.96.num.13. lib.1.*, prohibitio ordinata in sequenti, nullo pacto repeti, aut referri potest ad præcedentem dispositionem, nam omnis tacita repetitio, veluti ex suo 57 fonte, promanat ex tribus causis, videlicèt vel ex ratione conjunctionis, & connexitatis inter plures dispositiones, vel ex ratione verbi regentis, & determinantis totam orationem, vel demùm ex identitate rationis, juxtà magistrale *consil. Baldi 153. lib. 5., Peregrin. de Fideicom. art. 16. num. 12. in fin., Rocc. disput. jur. select. cap.31. num. 25., Rota in Melevitana Fideicommis-*

... *num. 7. part.* 18., immò verò regula hæc exclusiva repetitionis, & relationis tanti valet, ut, si duæ concurrant re-
60 gulæ, una affirmativa pro repetitione, alterà verò negativa pro illius exclusione, regula negativa prævalet affirmativæ, *Rocc. disput. Jur. select. cap.* 42. *num.* 28., quemadmodum etiam in conflictu conjecturarum illæ exclusivæ repeti-
61 tionis potiores sunt conjecturis illam suadentibus *Fusar. de substit. quæst.* 403. *num.* 12., *Vrceol. consult.* 79. *num.* 12., *Rota decis.* 61. *num.* 12., *in Mantiss. ad ornat. clar. mem. Card. de Luc. tit. de Fideicommiss. tom.* 10.

In nostra autem hypothesi non solùm nulla concurrit ex præfatis regulis, à Doctoribus pro
62 inducenda repetitione consideratis, sed urgent circumstantiæ omnes, quæ, retentis eisdem mox traditis regulis, illam excludunt; nam agitur de duplici separata dispositione recta à suo verbo, & undequaque perfecta, ut in proposito considerat *Rocca disput. Jur. select. cap.* 42. *num.* 22., *Rota coram Gregor. decis.* 225. *num.* 9., *d. decis.* 29. *num.* 14. *post Balducc. ad Ramon. tom.* 3., *in d. Auximana Prædii* 9. *Januarii* 1680. §. *Non obstare coram bon. mem. Rondinino*, & 23. *Februarii* 1684. §. *Etenim inhærentes coram bon. mem. Vrsino*, & *in dicta Melevitana Fideicommissi* 21. *Aprilis* §. *Nam ut in casu nostro*, & 3. *Julii* 1690. §. *Prætereà pro eadem coram Reverendissimo d'Hervault, decis.* 56. *num.* 17. *apud Torr. de Majorat.*, & *Primogen. Ital.*, & *in Mantiss. ad ornat. clar. mem. Cardin. de Luc. tit. de Fideicom. decis.* 53. *num.* 6., & *decis.* 54. *num.* 14., hoc siquidem casu unaquæque dispositio suis
63 qualitatibus contenta esse debet, *Fusar. cons.* 4. *num.* 23., *Peregrin. de Fideicom. artic.* 16. *num.* 36., *Mascard. de probat. conclus.* 1265. *num.* 20. & *seqq.*; Idque procedit, etiamsi dd. diversæ orationes conjunctæ videri possint dictione =
64 & =, nam illa, juxtà subjectam materiam, plerùmque dicitur novæ orationis inceptiva, & continentem personas omninò diversas, tunc enim repetitio quævis, & relatio difficiliùs inducitur à sequentibus ad præcedentia, ad tradita per *Rotam decis.* 166. *num.* 4. & *seqq. part.* 18., absurdum quippè videtur, quod præcedentia, expressam, & certam habentia determinationem, determinentur, atque declarentur à subsequen- 68
tibus, *Thabor. axiom. jur. lib.* 11. *cap.* 70. *axiom.* 3. *vers. undè ubi præcedentia*, Certius, quando, ut in casu nostro, Testator in prima dispositionis parte expressè professus fuerat, relationem habere velle ad primogenituram ordinatam à March. Bartholomæo quoad regulam dumtaxat, & modum fideicommissi, adhibendo verba ta- 69
xativa, & clausulas, quoad alia removentes consensum disponentis, ibi = *e questo s'intenda solamente circa la regola, e modo del fideicommisso instituito dal sopradetto Signor Bartolomeo, e non altrimenti* =, ut alibi notavimus, ideòque amplior relatio in sequenti dispositione facta ad eamdem primogenituram March. Bartholomæi, influere nullo pacto potest in præcedentem dispositionem, inducendo in illa repetitionem, ex qua sequeretur instantanea correctio ejusdem dispositionis, quæ, utpotè limitatam habens relationem ad d. primogenituram March. Bartholomæi, apertè adversaretur secundæ, generalem, & indefinitam relationem ad illam habenti, proindèque sit locus regulæ tradenti, quod repetitio, & relatio omnis semper fieri debeat quoad compatibilia, non autem quoad incompatibilia, aut quoad ea, ex quibus resultaret effectus contrarius intentioni disponentis, *Rota decis.* 62. *num.* 12. *part.* 12., ità illam interpretan- 70
do, ut ex ea nulla sequatur contrarietas, ad *Textum in leg. si idem cum eodem* §. *fin. ff. de Jurisdict. omn. judic.*, *Spada cons.* 254. *nu.* 5. *lib.* 3., *Morot. cons.* 1. *num.* 15., *Rot. coram Seraph. decis.* 1500. *num.* 1.

Fortiùs verò hæ certissimæ Juris regulæ urgent in subjecta materia prohibitionis trebellia-

tograd. conſ.69. nu.9. & ſeqq., *& nu.123. lib.2.*, *Gratian. diſcept.888. num.11.*, *Chriſtin. dec.Belgic.53. n.1. lib.4.*, *Rota coram Cavaler. dec. 441. num.5. & ſeqq.*, *coram Coccin. dec.1631. num.8. & ſeqq.*, *& deciſ.1903. num. 10. & ſeqq.*, *in rec. dec.399. num.11. & ſeqq. part. 5.*, *dec.279. nu.9. part. 14.*, *in Prœneſtina Affictus 15. Februarii 1694. §. Prima namque coram Emo Card. Caprara*, *& ad ornat. Card. de Luc. tit. de teſtam. to.9. dec.53.*, *& dec.62. utrobiq. num.17.*

Quamobrem, cum in prima diſpoſitionis parte nec expreſsè, ut legenti patet, nec tacitè, per ſubauditum nempè intellectum reſultantem ex relatione ad primogenituram Marchionis Bartholomæi,quæ, ut alibi probavimus,limitata eſt, Dom. Marchioni Franciſco Mariæ primo heredi, ejuſque filiis prohibita dici poſſit trebellianica, parvi refert, eamdem prohibitam fuiſſe ceteris Fideicommiſſariis, *cum*, ut inquit *Altograd. dict. conſ. 69. num.123.* = *Doctores omnes fateantur*, *quod*, *ſi facta ſit prohibitio alienatio-*
73 *nis Subſtitutis per fideicommiſſum*, *non autem heredi*, *heres ipſe dictam trebellianicam deducere abſque dubio valeat* =, ità præcipiente mox firmatâ regulâ prohibente, extenſionem prohibitionis factæ uni perſonæ, ſive heredi, fieri ad alteram, *Bellon. de jur. accreſc. cap.8. num. 62.*, *Capyc. latr. conſult. 78. num. 30.*, *Rota coram Cavaler. dict. deciſ.441.*, aliique mox allegati,
74 idque procedit, etiamſi perſona prohibita, eſſet magis propinqua, & dilecta Teſtatori, *Ripa in dict. leg. Centurio num.131. ff.de vulgar.*, *& pupillar.*, *Caſtrenſ. conſ. 78. num. 1. lib.2.*, *Corn. conſ.317. nu.3. lib.4.*, *Rota in Romana, ſeù Januen. legitimæ 10. Martii 1684. §.Multòque minùs*, *confirmata 19. Januarii 1685. coram clar. mem. Cardin. Matthæjo*, quin immò regula iſta negativa de non extendendo prohibitionem iſtam de caſu ad caſum, nec de gradu ad gradum, nec denique de perſona ad perſonam, tanti valet, ut ex eo, quod illa facta legatur in uno caſu, vel uni perſonæ, juſta elici dicatur
75 conjectura, quod in ceteris caſibus, ceteriſque quum in ſequenti diſpoſitionis parte tranſitum fecit ad Collaterales de linea contentiva remota, ideòque à perſonis magis dilectis ad minùs dilectas progreſſus fuit, omnimodam, & undequaque indefinitam, ac generalem habuit relationem ad dictam primogenituram Marchionis Bartholomæi: alienationem ſubſtitutis expreſsè prohibuit: voluit, quod, ſi aliquando hereditas ſua ad illos perventura eſſet, ſubijceretur rigidioribus regulis antiquioris primogenituræ, cui illam accreſcere velle, declaravit: pluraque alia adjecit, quæ omiſerat in inſtitutione primi heredis, penes quem dicta hereditas remanſura erat tamquam ſuum patrimonium, non tamquam appendix, ſeù additamentum aliquod factum dictæ antiquiori primogenituræ; Si autem prohibitio trebellianicæ ſuâptè naturâ poſtulat, ut numquam extendatur de caſu ad caſum, & de perſona ad perſonam, quantò magis hæc ratio urgebit in caſu noſtro, in quo Teſtator uſus fuit adeò diverſo diſponendi modo inter unum genus perſonarum, & aliud, ut benè, ſimilem diſcretivam diſpoſitionem ponderando, in propoſito notavit *Rota coram bon.mem. Emerix jun. deciſ.450. num.2.*, quod argumentum ſi ſemper valet, multò magis valebit quando coadjuvatur à majori dilectione, quâ Teſtator veriſimiliter magis ferebatur ergâ fratrem ſuum, ejuſque Deſcendentes, quàm ergâ alios Collaterales remotiores.

Hæc igitur cum ità ſe habeant, & ex hac ſecunda teſtamenti parte per viam repetitionis, aut relationis trahi nequeat ad præcedentem,
prohibitio trebellianicæ, nec etiam eadem in- 77
ferri poterit per viam declarationis, cum reſiſtat mens legis, & regulæ omnes, in ſubjecta materia requirentes argumenta omninò convincentia, atque excludentes quamcumque ſubauditam, aut extenſivam interpretationem diſpoſitionis, habentis certam determinationem, cui
contrà naturam declarationis nova diſpoſitio ſu- 78
peraddi diceretur, *Thabor. axiom. jur. lib. 4. cap.7. axiom.4.*

Non

cæ, attamen, cum hæc, ut diximus, adjecta fuerit substitutioni remotiorum, si quem effe-
81 ctum operari potest, hic restringendus erit inter personas comprehensas in substitutione, cui adjecta est, absque eo quod extendi queat ad personas, in aliis substitutionibus comprehensas, præsertim, cum dicta prohibitio concepta minimè sit per orationem per se stantem, atque independentem, casus, tempora, & personas omnes comprehendentem, sed adjecta fuerit postquam hereditas, perveniens ad Collaterales remotiores, accretura erat primogenituræ, à Marchione Bartholomæo ordinatæ, juxtà regulas in subjecta materia unicuique notas. Et sanè, si expressa trebellianicæ prohibitio ordinata in hac sequenti substitutione, eamdem, ut alibi probavimus, inducere non posset respectu præce-
82 dentis substitutionis, in qua illa reperiretur omissa, quantò minùs prohibitio alienationis, præbens solummodò conjecturam tacitæ denegationis trebellianicæ, facta in una substitutione, hunc effectum operari poterit in alia?

Romana Fideicommissi super Palatio.

Testator an potuerit nec ne primogenituræ gravamen super fideicommisso imponere discutiendus cum fuerit propositus articulus, resolvitur hic, de illius potestate inquirendum non esse, stante acceptatione heredis; illudque propterea sive heres sciverit, sive ignoraverit; sive æquivalens ei emolumentum relictum fuerit, sive non, ab eodem, ac etiam ab ejus herede, licèt ex propria persona ad fideicommissum vocato, impugnari non posse; Gravaminis acceptatio quoad heredem ex quibus inducatur: Et ex quibus Testatoris voluntas illum gravandi in re propria valeat desumi?

7 *Quum dici nequeat quod resolubili dominio quopiam possideatur*, & num. 51.

8 *Bona cadentia sub alieno fideicommisso, propriè à Testatore possideri non dicuntur.*

9 *Possessio propriè intelligitur quoad Bona, quæ detinentur titulo, seù dominio irresolubili.*

10 *Testator discretivè locutus de suis, ac de antiquioris fideicommissi Bonis, censetur comprebendere hæc noluisse sub novo fideicommisso, ab ipso condito; & quando secus?* num. 72.

11 *Discretivus loquendi modus diversam arguit Testatoris voluntatem.*

12 *Voluntatis quæstio conjecturalis dicitur.*

13 *Testatoris deficiente declaratione expressâ, conjecturis ejus voluntas exploranda est.*

14 *In conjecturali Causa certum judicium ferri nequit, cum id, quod ex conjecturis elicitur, contrariis conjecturis elidi valeat.*

15 *Testator heredem gravare potest, etiam super fideicommisso, in istius persona expiraturo.*

Si præsertim emolumentum ipsi relinquat nedum æquivalens gravamini, sed longè illud excedens, nu. 17.

16 *Heredi, gravato in re propria, relictum emolumentum, gravamini respondere præsumitur.*

18 *Fructus, pendente conditione fideicommissi, ab herede percepti, computandi sunt in commensuratione inter gravamen, atque emolumentum facienda.*

19 *Gravamen in re propria heredis; quoties æquivalens emolumentum ei relictum fuerit, sustinetur.*

20 *Neque ab ipso impugnari potest.*

21 *Hereditas* tacitè *adita ab herede censetur, si illam non impugnavit intra terminum à Testatore præscriptum*, & num. 23.

22 *Ac etiam* expressè, *si Testatoris dispositioni suam*

30 *Heres si in re propria gravamen acceptavit, nec ipse, neque ejus heredes excipere valent de gravaminis excessu ultra emolumentum, illi relictum*, & num. 31.

Et nec etiam de antiquiori fideicommisso valent illi excipere, nu. 32.

Præsertim, si ipse heres nedum inventarium non confecit, sed insuper eodem modo, ac Testator, disposuit favore illorum, nu. 33.

Quod perindè est, ac si iterum in re propria eos gravasset, nu. 34.

32 *Heres personam Defuncti repræsentat.*

37 *Sola hereditatis aditio absque certâ scientiâ gravaminis, satis non est ad istius acceptationem inducendam.*

Limita, si agatur de actu incipiente à lucro, deque dispositione, favorem agnationis respiciente, nu. 39.

Hoc enim casu certa, atque individualis scientia non requiritur, sed generalis qualiscumque notitia sufficit, numer. 40., & 43.

38 *Consensus ad incognita non trahitur.*

41 *Disponens de re, quatenus ad ipsum liberè pertineat, de ea conditionaliter disponere videtur.*

42 *Testator de Bonis antiquioris fideicommissi conditionaliter, quatenus nempè ad ipsum liberè pertineant, disponens, videtur, si non certam, aliqualem tamen habuisse ejusmodi fideicommissi notitiam.*

44 *Facta sunt potentiora verbis.*

45 *Heres à gravamine, in re propria acceptato, nec se, nec proprium heredem præservare valet.*

46 *Testatoris voluntas de re heredis disponendi ex quibus desumi valeat?* & num. 49., & seq.

47 *Testator, ut de heredis Bonis disposuisse censeatur, sat est, quod id quoquomodo appareat ex testamenti verbis.*

48 *Itemque ex conjecturis.*

49 *Testator disponens de Bonis omnibus, quomo-*

55 *Testatoris actuali dominio & possessioni, licèt Bona non subsint, de iis tamen disposuisse censetur, per verba* = da me goduti, e che al presente godo =.

56 *Nomen* = suum = *excludere nequit comprehensionem Bonorum, restitutioni subjectorum.*

57 *Ad heredem Bona etiam restituenda pertinere dicuntur.*

58 *Testator sicuti de aliis fideicommissariis Bonis disposuit favore agnationis, ita etiam de iis, quæ præcipuum erant familiæ monumentum, disposuisse censendus est.*

59 *Testator, si, quod voluit, expressit, id, quod non expressit, censetur noluisse.*

Limita, si contraria ejus voluntas concurrat, ex conjecturis tacitè elicita, numer. 65., & 67.

60 *Hereditatis restitutio à Testatore demandata, nedum de Bonis expressis, sed etiam de non expressis intelligenda est, amplis, & generalibus verbis ab eo adhibitis.*

61 *Præsertim, si nulla adjecta legatur particula restrictiva.*

63 *Testator integram, & sinè diminutione restitui hereditatem præcipiens, de Bonis etiam fideicommissariis intellexisse censendus est.*

Cum sinè illis tota non dicatur hereditas restitui, ibid.

64 *Idem, si quamcumque, heredi competentem, detractionem prohibuit.*

66 *Testator, consideratis fideicommissariis Bonis, tamquam comprehensis in sua hereditate, de his disposuisse debet dici.*

68 *Testatorem de Bonis etiam fideicommissariis disponere intellexisse, optimè arguit dos nepti ab eo relicta*, ratio num. 69.

69 *Avus non est censendus nepti ditissimæ dotem de proprio relinquere voluisse.*

70 *Gravaminis nulla major probatio dari potest, quàm gravati confessio.*

71 *Maximè contra heredes & Successores, vel ab eo quomodolibet caussam habentes.*

72 *Dis-*

periretur fideicommisso, sive primogenituræ, à clar. mem. Card. Bernardo de Salviatis anno 1562. ordinatæ favore Primogeniti masculi, vel majoris natu in infinitum, descendentis primo loco ex Alamanno fratre suo; deinde, his sublatis, ex Petro filio suo naturali, & demum ex Lucretia, ipsius pariter filia naturali, inquirendum hodie, examinandumque proponitur, an illud fuerit suppositum, & an validè subijci potuerit alteri primogenituræ anno 1698., à Duce Francisco Maria institutæ, ad quam, deficiente lineâ masculinâ Ducis Antonii Mariæ ejus filii, invitatus reperitur unus ex familia, & cognomine de Salviatis, ab ultimo Masculo eligendus, ità quidem, ut modernus Excell. D. Dux, tamquam ad dictam primogenituram electus, & nominatus à præfato Duce Antonio Maria, sine Masculis defuncto, dictum palatium, uti illi annexum, & incorporatum, vindicare valeat, vel potiùs idem liberè pertineat ad Excellentissimam D. Catharinam Zeffirinam filiam, & heredem supradicti Ducis Antonii Mariæ nominantis.

Mihi igitur sententiam meam dicturo, illicò sese offert difficultas oriens ex defectu potesta-
1 tis, quod videlicet Duci Francisco Mariæ heredi gravato non licuerit, ordinando novum fideicommissum, officere, seù præjudicare successivè vocatis, aut aliter jus habentibus vigore fideicommissi antiquioris, ut per *Text. in leg. final. Cod. de reb. alien. non alien.* communiter tradunt *Saminiat. contr.* 100. *nu.* 12. *&* 13., ubi concordan., & alii apud D. *Auditorem de Comitibus decis. Florent.* 53. *num.* 18., *Rota decis.* 475. *num.* 13. *part.* 19. *recent., coram Emerix jun. decis.* 466. *num.* 2., *in Auximana Censuum super transactione* 5. *Maii* 1710. §. *Quin coram Ansaldo Decano*, *in Maceraten. Legatorum*, *& fideicommissi super Prædio della Cinciarella*, *& Domuncula cum Apotheca* 23. *Junii ejusdem anni* §. *Et altera*, *& in Forosempronien. Legatorum super fideicommisso Tiberii* 22. *Januarii* 1714. excludendam, atque ostendendam contrariam Testatoris voluntatem, novi, & diversi gravaminis inductivam, ad tradita per *Natt. cons.* 474. *num.* 22., *Rodulphin. alleg.* 113. *num.* 33., *&* 35., *Fusar. de substit. quæst.* 684. *num.* 5., *Rot. coram Priolo decis.* 436. *num.* 13., *& decis.* 398. *nu.* 2., *&* 3., *in rec. decis.* 127. *num.* 14. *part.* 15., *in Bononien., seù Imolen. Bonorum super bono Jure* 12. *Junii* 1693. §. *Ceteræ verò*, *&* 11. *Januarii* 1694. §. *Voluntatis verò*, *& seq. coram Ursino*, *in Firmana Fideicommissi* 4. *Maii* 1705. §. *Justitia siquidem coram Ansaldo Decano*, *& in d. Maceraten. Legatorum*, *& Fideicommissi* §. *Atque ex his*, *&* §. *Progrediendo cor. eodem*; Verùm præterea quævis voluntas disponendi de d. palatio penitus cessare videtur ex duplici ani- 5
madversione, quarum prima resultat ex eo, quod reverà præfatus Dux Franciscus Maria non gravavit filium, ejusque successores, nisi ad restituendam hereditatem suam, & illam clar. mem. Card. Antonii Mariæ de Salviatis, cujus primogenituram ipse Bonis suis augere, & prorogare voluit, ibi = *Che tanto mio figliuolo, quanto gl' altri successori siano tenuti, ed obligati lasciare d. eredità proveniente tanto da d. Cardinale, quanto à mè per qualunque causa, e titolo spettante &c.* = quàmobrem hæc dispositio trahi non debet ad d. palatium, quod neque ab hereditate Card. Antonii Mariæ proveniebat, neque 6
ad hereditatem ipsius Ducis Francisci Mariæ spectare dici poterat, dùm vigore primogenituræ Card. Bernardi Duci Antonio Mariæ ejus filio restituendum erat, per *Text. in leg. Cum Pater* §. *Titio ff. de legat.* 2., *Peregrin. de fideicomm. art.* 6. *num.* 11., *& seqq.*, *Urceol. consult. forens. cap.* 45. *num.* 28., *& seq.*, *Rot. decis.* 738. *nu.* 5. *part.* 18. *tom.* 2., *in Bononien, seù Imolen. Bonorum super bono Jure* 12. *Junii* 1693. §. *Voluntas verò*, *&* 11. *Januarii* 1694. §. *Voluntatis verò defectui coram Ursino*, *in Bononien. fideicommissi* 1. *Martii* 1697. §. *Non juvante coram Molines*, *& in Maceraten. Legatorum*, *& Fideicommissi* 18. *Ju-*

to professus fuerit, ad tollendas omnes dubie-
tates, inventarium suæ hereditatis conficere
velle, proùt re ipsâ in fine testamenti conscri-
10 psit; &, inter Bona, descripta minimè repe-
riatur palatium, aliaque Bona fideicommissaria,
quinimmò eadem apertè exclusa videantur,
verbis illis = *Molino della Bastia, quando non vi
sia fideicommisso di Lorenzo* = & alibi = *qualche
altro effetto in Toscana, che non sò, se vi sia fi-
deicommisso de nostri Maggiori* = inde perspicuum
fit, numquam præfatum Ducem in sua heredi-
11 tate comprehendere intellexisse palatium, alia-
que Bona fideicommissaria, quæ non obscurè
segregavit à suis, ducto argumento à discretiva,
quod in hisce Causis, tamquam prævalidum,
consideratur à *Rota in d. Maceraten. Legatorum,
& Fideicommissi 18. Iunii 1710. §. Quinimmò
coram Ansaldo*.

Hæc meo Judicio videntur præcipua ratio-
num momenta, quibus probari posset, clar.
mem. Ducem Franciscum Mariam nec potuisse,
nec voluisse palatium, de quo agitur, subijce-
re primogenituræ, ab ipso conditæ; Verùmta-
men, licèt, quod attinet ad illius voluntatem,
12 Causæ hujus constitutio dicatur conjecturalis,
nam, ut benè admonet *Duaren. disputation. an-
niversariar. lib.1. cap.41. fol. mihi 279. ad med.*,
deficiente apertâ declaratione Testatoris, quâ
13 nominatim de d. palatio disposuerit, conjectu-
ris quærendum est, an id ità factum fuerit, &,
perpensis diligentèr omnibus circumstantiis, sta-
tuendum, an satis probata sit, nec nè d. volun-
tas? propptereaque in hac conjecturali Causa
14 certum judicium ferri nequeat, cum id, quod
elicitur ex conjecturis, contrariis conjecturis
elidi valeat, *Rot. coram Rich. decis.612. n.15.,
& seqq., coram Cerro decis.538. nu.3., & seqq.,
inter collectas apud Palm. decis.88. num.7., &
seqq.*, nihilominùs prævalere censerem argu-
menta, & rationes suadentes, reverâ præfa-
tum Ducem Franciscum Mariam potuisse, &
voluisse de palatio, aliisque Bonis fideicommis-
sariis disponere.

Et rem ordiendo à potestate, hæc in dubium
revocari nequit, aut enim primogenitura ordi-

*18. Iunii 1710. §. Ex his, & seqq. coram An-
saldo Decano, & latissimè in Romana Donationis
de Corsinis 3. Iulii 1711. §. Quæstione igitur cor.
Reverendissimo Aldrovando*; præsertim, quo-
ties illi relinquebat emolumentum nedum æqui- 16
valens, prout de jure præsumitur, *Rota decis.79.
num.10. part.19. rec.*, verùm etiam longè ex-
cedens gravamen impositum, id quod evidens,
& apertum redditur, si, præter opulentum pa- 17
trimonium, propriamque substantiam, ab ipso
Duce Francisco Maria in fine testamenti descri-
ptam, computentur accessiones, & fructus,
ab herede percepti pendente conditione novi fi-
deicommissi, quos pariter computandos esse 18
prò istiusmodi commensuratione facienda inter
gravamen, & emolumentum, ut ex Rescripto
Imperatoris *Antonini* præcisè disponitur in *leg.
Imperator §. Cum quidam ff. de legat.2., & leg.
quod Bonis 15. §. Quod annis ff. ad leg. falcid.*, &
dictum fuit in celebri Voto edito *à bon.me. Emer-
rix jun. in Ferrarien. fideicommissorum de Turchis
inter ejus decisiones la 795. num.11., & dec.796.
num.17., & seqq., decis.93. num.55. in addit.
coram Reverendissimo Ansaldo Decano, in Ro-
mana, seù Verulana Fideicommissi 10. Maii 1690.
§. Nec ad impediendam 21. Iunii 1697., & 21.
Februarii 1698. §. Hæc satis coram Card. Capra-
ra, in Reatina Fideicommissi 24. Novemb. 1694.
§. Penult. coram eodem, in Avenionen. Fidei-
commissi super manutentione 10. Ian. 1697. §. Se-
nè incompetentia coram dell' Olmo Episcopo Con-
chen., & in Romana Immissionis super Domo 23.
Februarii 1714. §. Ponderantibus coram Eminen-
tissimo Card. Scotto*; Hujusmodi namque com-
pensatione gravaminis factâ per Relictum æqui-
valentis emolumenti, cum plenè adimpleta no- 19
scatur mens, & dispositio *Legis Imperator in §. Si
certum, & §. Cum quidam, & in leg. Cum Pa-
ter 79. §. Titio fratri ff. de legat.2., & in leg. fi-
lius familias 117. §. Apud Marcellum ff. de le-
gat.1.*, gravamen adeo sustinebatur, ut heres il-
lud respuere, & impugnare non posset, *Rota 20
decis.79. num.9. part.19. rec., in Illerden. He-
reditatis de Gomar. 4. Iunii 1703. §. Hæc quoad
primam coram Ansaldo Decano, in Romana Im-
mis-*

præscriptum ejus voluntate, firmavit *Rota decis.339. num.38., & seq. part.12. rec.*, & de aliis actibus eamdem aditionem aut tacitè, aut
24 expressè inferentibus, benè ad rem tradiderunt *Cephal. cons.529. num.25., & seqq., Gratian. discept.234. num.25., Rota decis.419. num.3. part.13., decis.79. num.10. part.19., in Illerden. Hereditatis de Gomar. 15. Maii 1699. §. final. coram clar. mem. Card. Caprara, in Romana, seù Leodien. Fideicommissi de Archis 24. Mart. 1702. §. Penult. coram Muto, & in Romana Immissionis 7. Maii 1706. §. Non ex aditione, & 27. Junii 1707. §. His tamen in princip. coram Cassarello, & in Romana Donationis de Corsinis 3. Jul. 1711. §. Præsertim coram Aldrovando*; Quod sanè
25 certiùs procedit in hypothesi, quia agitur de gravamine, & dispositione facta favore agnationis, quo casu eò faciliùs ex aditione inducitur acceptatio, *Rota in Romana, seù Verulana Fideicommissi 21. Februarii 1698. §. Quoniam quidquid esset coram Caprara, & 12. Januarii 1699. §. Cum enim coram bon. mem. Pio*.

Quoties enim heres Testatoris dispositionem,
26 & gravamen in ea sibi injunctum acceptat, frustrà quæritur de potestate gravantis, & de commensuratione inter gravamen, & emolumentum, nam, etiamsi istud tale esset, quod ob defectum potestatis de jure sustineri non posset, valeret nihilominùs ex voluntate heredis, qui
27 per acceptationem defectum illum quodammodò supplevisse, & onera sibi imposita approbasse censetur, ideoque illa omninò servare tenentur tum ipse, qui cum Testatore, & ulterio-
28 ribus vocatis quasi contraxisse, & illorum favore sese obligasse dicitur; ad firmata per *Rotam coram Reverendissimo Ansaldo decis.46. num.3., in Illerden. Hereditatis de Gomar. 4. Junii 1703. §. Et alterum coram eodem, in Romana Immissionis 7. Maii 1706. §. Vel quod idem coram Cassarello, in Romana Donationis de Corsinis 3. Julii 1711. §. Præsertim coram Aldrovando; in Forosempronien. Legatorum super fideicommissis* *alterum coram Ansaldo, in d. Romana Immissionis 7. Maii 1706. §. Vel quod idem coram Cassarello, in Romana, seù Viterbien. Legati super reservatis 27. Junii 1710. §. Denique coram Crispo, & in d. Romana Donationis de Corsinis 3. Julii 1711. §. Præsertim coram Reverendissimo Aldrovando*, = ibi = *quinimmò, stante hac acceptatione, & hereditatis aditione, non potest heres* 31 *amplius excipere, sè non recepisse emolumentum æquivalens oneri sibi injuncto*. =

Aut verò fideicommissum, seù primogenitura Card. Bernardi non expirabat in Duce Antonio Maria, sed post illam devolvenda erat ad Excellentissimam D. Catharinam Zeffirinam ejus filiam, & tali casu, licèt ipsa, uti vocata ad d. fideicommissum, sivè primogenituram Card. Bernardi, posset jure proprio retinere controversum palatium, absque eo quod nullum ei præjudicium inferri valuerit ex dispositione Ducis Francisci Mariæ ejus Avi; Attamen, cum sit heres Ducis Antonii Mariæ Patris; qui mox di- 32
ctam dispositionem, gravamini supradictum palatium subijcientem acceptavit, nequit illud recusare, sed factum defuncti Patris, cujus personam repræsentat, omninò servare tenetur, *Rot. in Romana, seù Verulana Fideicommissi 21. Junii 1697. §. Nec relevat, & 21. Februarii 1698. §. Quibus denique coram Caprara, & 12. Januarii 1699. §. Nec obstat coram bon. me. Pio, in Avenionen. Fideicommissi 19. Januarii 1699. §. Et quidem debita in fin. coram Muto, in Illerden. Hereditatis de Gomar. 15. Maii ejusdem anni §. final. coram clar. mem. Card. Caprara*, in quibus firmatur, acceptantem, ejusque heredes excipere amplius non posse de antiquiori fidei- 33
commisso, illiusque prætextu immissionem impedire Fideicommissario; eòque certiùs quia præfatus Dux Antonius Maria ejus Pater, & author non solùm expressè, simpliciter, & absque 34
beneficio inventarii paternam dispositionem acceptavit etiam in ea parte, in qua auget, & prorogat primogenituram clar. mem. Card. Antonii

§. Siquidem, *& §. Restaret coram Ansaldo Decano*.

Nilque turbat, si dicatur, Ducem Antonium
37 Mariam non habuisse perfectam scientiam gravaminis à Patre impositi, præsertim super palatio, dum de illo, tamquam liberè ad sè spectante, disposuit, ideoque ex sola aditione nequaquam inferri possit consensus sufficiens ad
38 inducendam acceptationem, quippè ille ad incognita non trahitur, & sine certâ scientiâ non datur, respondetur enim, quod, cum acceptatio gravaminis secum traxerit pingue emolumentum hereditatis paternæ, quam alioquin filius amisisset, & ideò actus incæperit à lucro, vice autem versâ gravamen absolutè odiosum
39 non sit, sed potiùs favorabile dici possit, veluti respiciens commodum, & conservationem agnationis, in his porrò circumstantiis minimè exigitur scientia individualis, & certa, sed satis superque reputatur qualiscumque generalis,
40 & intellectualis notitia ejusdem oneris, ut præcisè distinguendo firmavit *Rota in d. Fanen. Donationis 7. Maii 1701. §. Parumque urget coram Eminentissimo de la Tremoille*, *in d. Avenionen. fideicommissi 19. Januarii 1703. §. Verum respodebat coram Eminentissimo Scotto*, cum concordantibus in ipsis relatis, & totidem ferè verbis simile objectum refellitur in dicta *Romana Donationis de Corsinis 3. Julii 1711. §. Absque eo quod coram Reverendissimo Aldrovando*, quæ sanè generalis, & intellectualis notitia non ex-
41 cluditur in hypothesi ex dispositione facta de d. palatio tamquam de libero, id enim absolutè non subsistit, sed potiùs conditionaliter de d. palatio dispositum fuisse videtur, quatenus scilicet ad disponentem liberè pertineret, nullique
42 fideicommisso obnoxium reperiretur, undè potiùs inferri posset, Ducem Antonium Mariam aliqualem notitiam habuisse d. fideicommissi, licèt non indubiam, & certam, tantam tamen, & talem, quæ illi motivum præbuit suspicandi, & ità conditionaliter disponendi, quod exube-
43 rat àd arguendam acceptationem, juxtà auctori-

Franciscum Mariam reverâ voluisse de dictis Bonis, atque palatio disponere, hæc autem voluntas perspicua fit tum ex verbis, tum ex conjecturis ab illius testamento elicitis, neque enim
opus est, quod, ut Bona illa Testator gravare 47
voluisse censeatur, nominatim de eisdem disposuerit, sed sufficit, ejus voluntatem quoquomodo colligi posse ex verbis ejusdem testamenti, *Paris. cons. 2. numer. 5., & seqq. lib. 3.*, *Peregrin. de Fideicommis. artic. 6. num. 6.*, *Mantic. de conjectur. lib. 7. tit. 8. num. 30. in fin.*, *Capyc. latr. decis. 44. num. 26. lib. 1.*, *Rot. ad ornat. Card. de Luca de Fideicommis. decis. 90. num. 11. §. Nec demum*, *in Fanen. Donationis 7. Martii 1701. §. Sed clarior coram Eminentissimo de la Tremoille*. Et ex conjecturis, *Leg. servi ele-
ctione §. 1., & §. fin. ff. de legat. 1.*, *Bartol. in* 48
leg. Julianus ff. de legat. 3., *Petr. de fideicommis. quæst. 8. num. 278.*, *Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 197. num. 16.*, *Peregrin. de Fideicom. art. 33. num. 24.*, *Mantic. de conject. lib. 9. tit. 6. num. 8.*, *Rota coram Bich. decis. 670. num. 8. & 9.*, *in recent. decis. 27. num. 9. part. 12.*, *ad ornat. Cardin. de Luca de Fideicomm. decis. 90. num. 4. in fine*.

Porrò, si spectemus verba, hæc adeò ampla, & effrænata sunt, ut apta videantur compreheu-
dere quæcumque Bona, quomodocumque à Te- 49
statore possessa, ità namque ipse loquitur = *In tutti, e singoli miei Beni, crediti, e ragioni presenti, e futuri di qualsivoglia sorte, etiam tali, che avessero bisogno di particolare, e individua menzione, e specificazione in qualunque modo, e di qualsivoglia qualità, e quantità si siano, e da me goduti, e che di presente godo &c.* =, ideòque includunt etiam illa, restitutionis vinculo obnoxia, quæ sub expressione Bonorum, à Testatore possessorum, procul dubio continentur, ut, benè consideratâ simili verborum amplitudine, in proposito tradiderunt *Altograd. cons. 66. num. 3. lib. 1.*, *Surd. cons. 73. num. 62., & seqq.*, *Petr. de Fideicom. quæst. 8. num. 278.*, *Torr. de pact. fut. success. lib. 3. cap. 40. nu. 14. & 15.*, *Menoch. de*

neutique = da me goduti, e che di presente godo = quibus procul dubio innuere voluit, dispositionem suam minimè restrinxisse ad Bona dumtaxat
53 xat nulli restitutionis vinculo obnoxia, sed alia quoque comprehendere intellexisse, quocumque titulo ab ipso possessa, *Riminald. jun. cons. 676. num. 67.*, *Rot. ad ornat. Cardin. de Luc. de Fideicom. decis. 90. num. 11. vers. neque demum*, & consequenter etiam fideicommissaria, & alia, tametsi restitutioni obnoxia, quibus certè titulus
54 ille fruitionis, à Testatore adhibitus, optimè congruit, *Mans. consultat. 321. num. 34. & 35.*, quemadmodum enim absurdum esset, si per
55 ista verba = *da me goduti, e che di presente godo* = ab hujusmodi dispositione exclusa dicerentur Bona, quæ actuali Testatoris dominio, & possessioni non subessent, licèt alioquin ad ipsum pleno jure spectarent, ità minimè recipienda est interpretatio illa, quâ, nonnisi Bona titulo, & dominio irresolubili ab ipso possessa, sub d. dispositione venire dicuntur, eò quod Testator lo-
56 cutus fuerit de Bonis suis, tale quippè nomen possessivum excludere nequit comprehensionem Bonorum restitutioni subjectorum, cum hæc etiam Bona pertinere dicantur ad heredem, etsi post mortem illa restituere obligatum, *Soccin. jun. cons. 68. num. 17. lib. 4.*, *Mandell. cons. 73. num. 5.*, *Ladercb. cons. 53. nu. 2.*, *Surd. cons. 73. num. 18.*, *Menoch. cons. 106. num. 57.*, *& de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 197. num. 14.*, *Marescot. var. resol. lib. 2. cap. 104. num. 7. & seqq.*, *Palm. allegat. 332. num. 36.*, *Peregrin. dec. Patavin. 64. num. 2.*, *Magon. decis. Floren. 72. num. 6. & seqq.*, *Sess. decis. 53. nu. 5.*, *Rot. ad ornat. Card. de Luc. de Fideicom. decis. 87. num. 6.*, *in Romana, seù Verulana Fideicommissi 10. Maii 1690. §. Nullatenùs refragante coram Card. Caprara, & in Forosempronien. Legatorum super fideicommissis Ludovici, & Antonii 22. Januarii 1714. §. Eòque faciliùs coram Ansaldo Decano.*

Idque præcipuè confirmatur ex eo, quod alia Bona fideicommissaria Card. Antonii Mariæ eâ

agitur, quod, utpotè tantâ magnificientiâ à Majoribus extructum, verisimile non est, ipsum voluisse, quod ad Extraneos transire posset perpetuum hoc dignitatis familiæ suæ monumentum, ut observat *Card. de Luc. de Fideic. disc. 133. num. 14. & 15.*

Nec turbat responsio, quod, cum Testator expressè disposuerit, & restitui mandaverit he- 59
reditatem suam, & illam Card. Antonii Mariæ, indè potiùs argui posit contraria ejusdem Testatoris voluntas quoad alia Bona, quorum expressè non meminit, & quæ neque à sua, neque à dict. Card. hereditate proveniebant; nam, præterquamquod in ea testamenti parte, in qua Testator gravavit filium, & alios successores ad restituendam hereditatem Cardinalis, & suam, usus est iis generalibus, & amplissimis verbis 60
aptis comprehendere etiam alia Bona fideicommissaria, ibi = *fieno tenuti, & obligati lasciare detta eredità, proveniente tanto da detto Cardinale, quanto a me per qualsivoglia causa, e titolo spettante, tutta intiera, e senza diminuzione, e detrazione di legitima, trebellianica, o altra, che potesse de jure competerli* =, ideoque, inspectâ tantâ verborum amplitudine, dici posset, quod, sicuti verbum hereditas, quod refertur ad utrumque, tàm scilicet ad Cardinalem, quàm ad Ducem Franciscum Mariam, respectu Cardinalis connotat hereditatem fideicommissariam, ita quoque respectu Ducis Testatoris Bona fideicommissaria comprehendat, præsertim, quia nulla adjecta legitur particula restrictiva, 61
quæ connotet tantùm Bona ipsius Testatoris, quinimmò subjunguntur illa alia ampla, & generalia verba = *a me per qualunque causa, e ti-* 62
tolo spettante = quæ apta sunt comprehendere etiam Bona fideicommissaria, ut, præter alios suprà citatos, tradunt *Decian. cons. 57. num. 24. & seqq. lib. 1.*, *Merlin. Pignatell. centur. 2. cap. 61. num. 3.*, *Rota coram Buratt. decis. 168. num. 9.*, *in recent. decis. 36. num. 4. & 5. part. 5.*, *& decis. 134. num. 28. part. 13.*; Ut etiam, non

 omis-

Fideicommissi 16. Junii 1697. §. Hujusmodi siqui-dem coram dell' Olmo Episcopo Concben., *in Romana seù Verulana Fideicommissi* 12. *Januarii* 1699. *§. Quinimmò coram Pio*.

Istiusmodi objectum removetur ex eo, quod constat, eumdem Ducem Franciscum Mariam de dicto palatio expresse, & specificè dispofuisse,
65 quemadmodum de aliis Bonis Card. Antonii Mariæ; postquam enim restitutionem totius hereditatis tàm suæ, quàm dicti Cardinalis ordinaverat, cogitans casum, quo vocatus ad primogenituram esset minor viginti annis, mandat, fieri multiplicum ex fructibus utriusque hereditatis, & vocato assignari solùm scuta 2000. quotannis, & usum palatii; si igitur ex præcepto Testatoris multiplicum fieri debebat ex fructibus
66 utriusque hereditatis, exceptis scutis 2000., & usu palatii, consequens est, ut idem palatium consideraverit in sua hereditate, & de eo disposuerit, tamquam de suo, sicuti fecerat de aliis Bonis, ex quorum fructibus multiplicum ordinaverat, ut in specie arguunt, *Corn. cons. 6. num.6. lib.1.*, *Merlin. Pignatell. contr. cent. 2. cap.61. num.5.*, *Rot. decis.6. nu.4. part. 18.*, & hanc conjecturam efficacissimam vocant *Menoch. cons.1150. num.12. vers. Tertia*, *Fusar. de substitut. quæst. 649. num. 18.*, *Rota coram Duran. dec.93. n.13. & 14.*; propthereaque concidit vis contrarii argumenti, quod tunc demum urgere posset, quando Testator expressè disponendo de quibusdam Bonis fideicommissariis, alia
67 nec tacitè, nec expressè considerasset; At, cum hic ultrà tot conjecturas tacitè suadentes mentem Testatoris disponendi de aliis quoque Bonis fideicommissariis, concurrat etiam specifica mentio, & dispositio palatii, utique Testatoris voluntas in dubium amplius revocari non potest, eademque certior redditur, animadvertendo, illum in casu, quo Dux Antonius Maria ejus filius, prout evenit, defecisset absque Liberis masculis, relictâ tamen fœminâ, præcepit, illam congruè dotari, quod sanè non in-
68 consultò, sed eâ prudenti mente, & consilio fecisse videtur, quia nimirum de Bonis etiam fideicommissariis, ad eam fortè obventuris dis-

tur, Ducem Franciscum Mariam de Bonis fideicommissariis, quàm de illis Card. Antonii Mariæ disposuisse, nulla quippè melior afferri potest gravaminis probatio, quàm ipsius gravati confessio, *Rot. decis.165. nu. 20.*, *coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 595. num. 41. part.19. recent. tom.2.*, *in Bononien., seù Imolen. Bonorum super portione sororis Mariæ Cœlestis 28. Aprilis 1698. §. Quin relevet coram dell' Olmo Episcopo Concben.*, *& in Maceraten. Legatorum, & fideicommissi 18. Junii 1710. §. Indubitanter verò coram Ansaldo Decano*, maximè contra heredes, & successores, vel ab eo quo- 71
modolibet causam habentes, quibus certè Authoris confessio præjudicat, *Ruin.cons.128. nu. 15., & 16. lib.2.*, *Rota coram Burat. decis. 168. num.19.*, *coram Coccin. decis.120. num.2.*, *ad ornat. Card. de Luca de Fideicomm. decis.86. num. 9. & 10.*

Parvi proindè refert, quod Dux Franciscus Maria in descriptione Bonorum adjecta post testamentum minimè recensuerit Bona fideicommissaria, quinimmò ea excluserit; Ex hac enim non rectè infertur, quod de iis disponere nolue- 72
rit, quoties reverâ de ipsis jam præcedenter disposuerat, *Gratian. discept. forens. cap. 404. à num. 1. ad 8.*, *Rot. decis.91. num. 3. in fin.*, *& decis.92. num.8. & seqq.*, *ad ornat. Card. de Luca de Fideicomm.*, & hujusmodi descriptionem non aliâ de causâ subijcere velle declaraverat, quàm ad tollendas omnes dubietates, & dispu- 73
tationes, ad tradita per *Rot. decis. 64. num. 21. & seqq. part.13. rec.*, & ut videlicet Bona ab ipso acquisita distinguerentur à fideicommissariis, quæ in fine testamenti expressè protestatus fuit, nolle describere, quod potiùs ostendit, de Bonis etiam fideicommissariis disposuis- 74
se, alioquin frustrà declarasset, se illa non descripturum, si ea quoque in sua dispositione comprehendere non intellexisset, *Rot. decis. 249. num.17. part.11. rec.*

Rem itaque totam paucis perstringendo cum satis constet ex supradictis de voluntate Ducis Francisci Mariæ subijciendi primogenituræ ab ipso ordinatæ, vel auctæ palatium, & alia Bona

ia cujuscumque detractionis prohibitione à Testatore injunctam, statim ab herede faciendam esse, nec dilatam in tempus ejus obitus censeri posse, variis hic ad rem perpensis argumentis, demonstratur. Ad habitandum in certo Loco ex Testatoris præcepto, tendente in ipsius animæ favorem, Fideicommissarius potest omninò obstringi, etiam non indictâ eidem caducitatis pœnâ. Quando autem precepto ejusmodi satisfactum dici valeat nec ne?

VOTUM XXX.

1 *Hereditatis restitutio an, & quando heredi non statim demandata censeatur, sed potiùs dilata in tempus ejus mortis?* & num. seqq.; *& quando secus?* num. 7., & seq.

2 *Ut in tempus mortis dilata censeatur, sufficit, id posse conijci ex tacita Defuncti voluntate.*

3 *De hac autem constare dicitur, si verbis usus est, futurum tempus significantibus.*
Item, si quamcumque detractionem vetuit, num. 5., *ratio* ibid.
Contrarium, quod nempè ex hujusmodi prohibitione argumentum potiùs eliciatur, ejusdem voluntatis exclusivum num. 23.

4 *Verbum* = Poi = *futuri temporis tractum significat.*

6 *Trebellianica detractio heredi in præmium restitutionis, ab eo faciendæ, debetur.*

7 *Hereditatis restitutio injuncta non in diem, aut sub conditione, statim facienda est.*

8 *In testamentis si qua sinè die, vel conditione adscribuntur, à die hereditatis aditæ præstari debent.*

9 *Legata sinè die, aut conditione relicta, præsentia sunt.*

10 *Fideicommissum purè relictum, incontinenti peti potest.*

verbis = a voler poi consegnare = .

18 *Dictio* = Poi = *omne intervallum excludit.*

19 *Dictio* = Poi = *in oratione illa* = a voler poi restituire = (*nempè hereditatem*) *ad summum importare valet moderatum aliquod tempus ab aditione ad traditionem.*

20 *Licèt quid* Statim *debeatur, cum aliquo tamen intelligitur temperamento temporis.*

21 *Heres quod statim solvere debeat fidejussori Testatoris id, quod ab illo solutum est, cum aliquo temperamento temporis debet intelligi.*
Nec enim cum sacco adire debet, ibid.

22 *Traditione fundi stipulatâ, spatium temporis concedi debet, quo traditio possit fieri.*

23 *Heres extraneus statim restituere rogatus, trebellianicam detrahit.*
Non, si rogatus restituere post mortem.

24 *Heres extraneus rogatus post mortem restituere, fructibus perceptis trebellianicam consumit, atque falcidiam,* & num. 25.

26 *Fideicommissi restitutio statim, & sinè morâ, facienda arguitur, si injuncta verbis, expressam, atque efficacem præseferentibus Testatoris voluntatem.*

27 *Præsertim, si aliàs Testatoris voluntas non impleretur.*

28 *Fideicommissi restitutio favorem animæ Testatoris respiciens, statim ab eo volita censeri debet, non autem dilata post heredis obitum.*

29 *Præceptum habitandi in certo loco, uti continens speciem, reijcitur ab institutione, atque Legato, & vid.* num. 36.

30 *Præceptum habitandi in certo loco, nullâ contravenienti adjectâ pœnâ, nulloque dato substituto, nudum est, & in merum resolvitur consilium, & quando secus?* num. 40.

31 *Præceptum habitandi in certo loco ex caussa utili Testatoris animæ, omninò implendum est.*

32 *Adeo,*

40 *Præceptum habitandi in certo loco, quoties certa caussa expressa fuerit, nudum non est dicendum.*

41 *Sed vestitum; quod religiosè servandum est.*

42 *Nudum præceptum de non alienando nil valet, quando agitur de Legato, quod ad Legatarium transit ipso jure.*

Non quando illud de manu heredis debet recipere, ibid.

43 *Tunc enim nequit illud habere, nisi caveat de non alienando.*

44 *Lex ipsa favet Testatorum voluntati; jubetque omninò impleri ea, quæ ab eisdem sunt disposita.*

45 *Contraveniens, nullâ etiam adjectâ privationis pœnâ, omnibus excluditur commodis, atque emolumentis, testamento delatis.*

46 *Heres, secundùm Jura* Codicis, *numquam ob contraventionem, hereditate privabatur, nisi expressum id fuisset.*

Id quod postea innovatum, correctumque fuit Jure Authenticorum.

47 *Præceptum habitandi in certo loco, quoties alicujus favorem respiciat, implendum semper ab herede est, licèt sub privationis pœnâ non sit injunctum.*

48 *Præceptum habitandi in certo loco, habens pro caussâ faciliorem, tutioremque eleemosynarum erogationem, favorem animæ Testatoris dicitur respicere.*

49 *Animâ antiquius quidpiam, aut charius nemo habet: & nullum cum ea pecuniarium commodum potest comparari.*

50 *Præceptum habitandi in certo loco, de ibidem semper habitando intelligitur.*

Adeo, ut non sufficiat ibi aliquo tempore habitare, posteaque ad alium locum se transferre, ibid.

51 *Habitare quis dicitur in loco, si ibi uxorem habet, filios, & familiam.*

Quod, juxta nonnullos, procedit, licèt à tali loco absens ille sit, num. 54.

52 *Ex præcepto Testatoris gravatus quis in certo loco habitare, eidem præcepto satisfacit, si*

& universale [illegible] propria bocca nominò, e vuole, che sia il Signor Fabio Polidori, che si degni ricevere per sua volontà espressa, & efficace a voler poi consegnare tutta l' eredità intieramente, e senza diminuzione alcuna al Signor Pietro suo nipote, obbligandolo ad abitare in Avignone, acciò la Casa del Testatore sia sempre aperta a beneficio de' luoghi Pii, e de' Poveri, che vi concorrono per l'elemosina. Et in caso, che al detto Signor Fabio non piacesse di consegnarla al detto Sig. Pietro è pregato a consegnarlo, come sopra, al Signor Ambrogio Renazzi suddetto, e sperando dalla somma pietà di detto Signor Fabio, che farà eseguire sempre questa sua medesima intenzione pia a beneficio, come sopra, e per salute dell'anima sua =;
An, inquam, præfatus Dominus Fabius vigore dictæ dispositionis teneatur statim restituere 1
hereditatem, an potiùs ipsius commodo, & emolumento frui possit, donec aliquid humanitùs contigerit: Et rursùs, an idem obstringere, atque adigere queat heredem, cui Bona restituet, ad habitandum in Civitate Avenionen.?

Porrò, quod attinet ad primam quæstionem, dicendum primo rei obtutu videretur, quod, 2
licèt hereditatis restitutio expressis verbis in tempus mortis dilata non appareat, cum tamen sufficiat, quod id elici, conjicique valeat ex tacita Defuncti voluntate, ad *text. in leg. cum Legatarius 8. §. final. ff. de legat. 3., leg. Filiam ff. de Aur., & argent. legat., leg. Ubi purè 19., & leg. Epistolam 75. §. final. ff. ad S.C. Trebell.*, in dubium revocari non posse videatur istiusmodi 3
voluntas in casu nostro, in quo Testator rogavit dictum Dominum Fabium heredem *a voler poi consegnare*; illud namque verbum = *Poi* = 4
futuri temporis tractum significat, *Covarruv. var. lib. 1. cap. 14. num. 1., Barbos. diction. usufrequen. 271. num. 1., Gratian. decis. 2. num. 19.*
Eòque magis, quia vetuit omnem quamcumque hereditatis diminutionem, detractionem- 5
que; qua de re saltem commodo medii temporis compensare voluisse dicendus est prohibitionem

… , & con-*cinit text. in leg. 1. in princ ff. de condit.*, *& demonstr.*, ibi = *Legatis, quæ relinquuntur, dies,*
9 *aut certus, aut incertus, aut conditio adscribitur, aut si nihil horum factum, præsentia sunt* =, & *in leg. si dies 21. in princ. ff. quand. dies legat. ced.*, ibi = *si dies apposita Legato non est, præsens debetur, & confestim ad eum pertinet, cui datum est*=, & in terminis fideicommissi est *text. in leg. cum unus 10. §. Verbis fideicommissi purè manumisso ff. de Alimen., & Cibar. legat.*, *& in leg. Uxorem 39. §. final. ff. de legat. 3.*, ibi = *Heredis scripti fidei commiserat, ut Seiæ Uxori universam restitueret hereditatem, & Uxoris fidei commisit, in hæc verba = à te, Seja, peto, ut quidquid ad te ex hereditate mea pervenerit, exceptis*
10 *iis, si qua tibi suprà legavi, reliquum omne reddas, restituas Mæviæ infanti dulcissimæ, à qua Seja satis exigi veto, cum sciam, eam potiùs rem aucturam, quàm detrimento futuram = Quæsitum est, an statim Mævia fideicommissum à Seja petere possit. respondit, nihil proponi, cur non possit*=, ibique *Bartol.*, verbis illis = *Fideicommissum purè relictum peti potest incontinenti* =, *Gall. de except. success. tit. 4. except. 23. nu. 108. part. 2.*, *Peregrin. de Fideic. artic. 45. num. 1.*, ibi = *Sanè, si fideicommissum simpliciter relictum fuerit, non expressâ die, aut conditione, purè, & de præsenti debetur* = *Fusar. de substit. quæst. 270. num. 2. & 8.*

Quæ sanè regula non in Legatis dumtaxat, non in fideicommissis, non denique in ceteris dispositionibus per viam ultimæ voluntatis fa-
11 ctis locum sibi tantummodò vindicat, sed procedit etiam in contractibus, & obligationibus, ut generaliter statuit *Pomponius in leg. in omnibus 14. ff. de reg. jur.*, verbis illis = *In omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præsenti die debetur* = cui consonat *text. in leg. eum qui 41. §. Quoties ff. de verb. oblig.*, ibi = *Quoties autem in obligationibus dies non ponitur præsenti die pecunia debetur* =, & in *§. Omnis 2. instit. eod. tit. de V. O.*, ibi = *Stipulatio fit aut purè, aut in diem, aut sub conditione; Purè, veluti quin-*

… *inuet*; ut benè *ibid.* observat *Bartol.*, *Peregrin. de Fideic. artic. 45. n. 3.*, *Fusar. de substit. quæst. 270. num. 14.*; Prout non officit *text. in leg. filiam 17. ff. de aur. & argen. legat.*, ibi enim Testator jusserat, reservari filiæ suæ ornamenta omnia, aurum, argentum, & vestimenta, quo 14
quidem *reservandi* verbo videtur in id tempus dilatum fideicommissum, quo sui juris futura esset ea, cui dabatur, ut, his verbis sese declarat Jurisconsultus in *d. leg. filiam*, & notat *Peregrin. de Fideic. art. 45. num. 6. versic. secundum*; Ut etiam contrarius non est *text. in leg. ubi purè 19. in princ. ff. ad S.C. trebell.*, quia cum Pater rogatus esset restituere filio, *& facere, ut Bona,* 15
ad ipsum pervenirent, nil mirum, si virtute horum verborum videatur in id tempus datum fideicommissum, quo filius de potestate Patris exierit vel ipsius morte, vel emancipatione, alioquin enim ex dispositione *text. in leg. placet ff. de acquir. hered.* Bona non filio, sed iterùm Patri acquirerentur, ut benè inquit *text. in leg. si fideicommissa 11. §. Si filio ff. de legat. 3.*, ibi = *Si filio, Patre herede instituto, fideicommissum relictum fuerit, etsi verbis non sit ità relictum = cum Pater moreretur = sed intelligi hoc possit, puta quia sic relictum est, ut relinquat filio: vel volo, eum habere; vel volo, ad eum pertinere, defendetur in id tempus fideicommissum relictum, quo sui juris filius efficitur* = Nec denique ullo numero habendus est *textus in leg. epistolam 75. §. final. ff. ad S. C. trebell.*, quippè fideicommissarius ibi 16
cogitur restituere ei, à quo accepit, ideòque post mortem rogatus intelligitur, alioquin inutilis esset, ac prorsùs supervacaneus circuitus, ut declarant *Peregrin. de Fideic. artic. 45. num. 2.*, *Fusar. de substit. quæst. 270. num. 13.*

Neque verò in nostra hypothesi adesse quoquo modo dici possunt aut similia verba, aut æquè clara voluntas, prout in recensitis juris no- 17
stri locis; nam, si res sit de verbis, dictio illa = *a voler poi consegnare* =, quæ in contrariam partem ponderata fuit, apta minimè est differendæ restitutioni ad tempus mortis heredis, cum eadem potiùs excludat omne intervallum, latè 18
Bar-

Si verò agatur de voluntate, hæc quidem tan-
23 tum abest, quod desumi possit ex prohibitione
cujuscumque detractionis, ut hinc potiùs magis,
magisque confirmetur, Testatorem voluisse, he-
reditatem statim reddi, restituique, quia in hoc
certè casu D. Fabius heres detrahere poterat tre-
bellianicam, latè *Peregrin. de Fideic. artic. 3. n.*
24., at non etiam in casu, quo illa reddenda
24 fuisset post mortem; heres enim extraneus fru-
ctibus ante mortem perceptis trebellianicam
consumit, ad *text. in leg. in fideicommissariam*
18., *& leg. mulier 22. §. Si heres ff. ad S. C.*
trebell., ibi = *Alia causa est, si sub conditione,*
vel in diem rogatus fuerit; tunc enim quod per-
25 *cipitur, submovet falcidiam, si tantum fuerit,*
quantum quarta facit, & quartæ fructus: nam
fructus, qui medio tempore percepti sunt, judicio
testantis percepti videntur = *Peregrin. de Fideic.*
art. 3. num. 25.

Atque hæc quidem Testatoris voluntas, ut
hereditas statim restituatur, eò clarior elucescit
in nostra hypothesi tum ex energia verborum,
26 quibus ille heredem rogavit, ejusque fidei com-
misit restitutionem, *supplicando &c. con pre-*
ghiera, che desidera si degni ricevere per sua vo-
lontà espressa, & efficace a voler poi conseguare
&c. =, hæc namque expressa, & efficax voluntas,
quâ injunxit restitutionem, illam purè, & sinè
morâ fieri debere innuit, ad *text. in leg. generali-*
ter 24. §. Quoties autem, leg. Thais 41. in princ.,
& leg. si quis rogatus 53. ff. de Fideicom. libertat.

Tum etiam ex substantia, & natura disposi-
tionis, animadvertendo, quod, si restitutio in
tempus mortis heredis differretur, hoc interim
27 spatio, quo in humanis agit D. Fabius heres,
domus Testatoris non habitaretur, nec aperta
pateret egenorum mendicitati, miserorumque
calamitatibus sublevandis eo prorsùs modo, quo
enixè Testator concupivit; quod porrò deside-
rium cum immediatè respiciat favorem ipsius
Animæ, ut liquet ex illis verbis = *Sperando dalla*
somma pietà di detto Signor Fabio, che farà ese-
guire sempre questa sua medesima intenzione pia a
beneficio, come sopra, e per salute dell'anima sua
promanat ex eo, quod in casu contraventionis 30
nulla fuit à Testatore adjecta pœna caducitatis,
nullus datus substitutus, in quibus terminis nu-
dum dicitur præceptum, & in merum consilium
resolvitur, *ad Text. in leg. Pater 36. §. Julius*
Agrippa ff. de legat. 3., *& in leg. non oportet C.*
de his, quib., ut indign., & tradunt alii relati per
Rot. in Mantiss. ad Card. de Luc. de Donat. dec.
3. num. 6. & 7., *& decis. 5. num. 6.*

Verumtamen contrarium existimo verius,
quia, cum dubitari nullo pacto queat de clara, 31
perspicuaque Testatoris voluntate, quod heres à
D. Fabio seligendus habitet in Civitate Avenio-
nensi, & quidem ob finalem illam, & animæ
Testatoris tantoperè utilem causam = *acciò la ca-*
sa del Testatore sia sempre aperta a beneficio de'
luoghi pii, e de' Poveri, che vi concorrono per
l'elemosina &c. = procul dubio talis voluntas im-
plenda, exequendaque est, alioquin, veluti de-
ficiente conditione, corruit, & evanescit Lega-
tum omne, omne fideicommissum, omnis dis- 32
positio, ad *Text. in leg. qui concubinam 29. §.*
Uxori meæ ff. de legat. 3., quo loci inquit Juris-
consultus, quod verba illa = *Dum cum filio meo*
Capuæ erit = conditionem important, non autem 33
pro supervacuis habentur, *Ruin. cons. 203. n. 5.*
lib. 1., *Bartholom. Soccin. cons. 72. num. 1. lib. 1.*,
Mierez. de majorat. part. 1. quæst. 57. num. 16. &
17., rem concludens, hisce verbis = *Justitia er-*
gò petit, ut in hoc, & in aliis similibus rebus Te-
statorum voluntatibus obsequatur = ; Præsertim
verò, quoties Testator, prout contingit in no- 34
stra hypothesi, jubet, Successores habitare in
sua ipsius Patria, ut benè prosequitur *Mierez.*
loc. citat. nu. 20. & seq., ibi = *Quod maximè pro-*
cederet, ubi quis gravaret Successores, ut in pro-
pria Testatoris Patria habitarent, quæ est dulcis-
sima, & ad eam Testator magnam præsumitur ha- 35
bere affectionem, leg. qui habebat ff. de legat. 3. =

Quibus ita constitutis, non officit *Text. in leg.*
Titio centum 71. §. Titio centum il 2. ff. de condit.
& demonstr., in contrarium allegatus; ille nam-
que locum sibi vindicat in casu, quo conditio,
seù præceptum habitandi in certo loco nullius
com-

[illegible] *in leg.* [illegible] *centum &c.* *quia dicta lex procedit, quandò conditio non est adjecta in alicujus favorem, & nullius interest* = .

Ex quibus occurritur illi alteri objectioni, quâ dicebatur, quod in casu nostro res sit de nudo præcepto; nam, cum Testator expressis, disertisque verbis professus fuerit, se ità disponere, ut Loca pia, & pauperes domum suam tamquam tutissimum portum adire, & ab herede, eorum necessitates, calamitatesque inspectante, consequi possent certa subsidia, opportunumque levamen, hoc quidem dici nullo pacto potest nudum præcep-
40 tum, quale ità demùm appellatur, si causam non exprimat, propter quam aliquid fieri, vel non fieri debeat, ut inquit *Martianus Juris consultus in leg. filiusfamil.* 118. *§.*
41 *Divi il secondo in princip. ff. de legat.* 2.; sed dicendum omninò est præceptum vestitum, quod sanctè, religiosèque servandum est, ut prosequitur *in dict. leg. filiusfamil. dict. §. Divi*, *verbis illis* = *Quòd si Liberis, aut posteris, aut Libertis, aut heredibus, aut aliis quibusdam personis consulentes ejusmodi voluntatem significarent, servandam eam esse* = Non omittendo etiam, quod nudum præceptum nullius roboris est, & efficaciæ, quandò agitur de Legato, quod ad Legatarium transit ipso jure; secus, si præstandum sit de manu heredis, ut egregiè docet *Bartol. in dict. leg. Titio centum in princip. numer.* 2. *ff. de condition.*, *& demonstrat.*, ibi = *Sed licèt Testator habuerit affectionem, quare propter hoc probibetur alienare? resp. Intelligo sic, quod dicit: nudum præceptum de non alienando non valet, est ve-*
42 *rum, ubi Legatum transit ad Legatarium ipso jure, & ita loquitur leg. filiusfamil. §. Divi suprà de legat.* 1., *& leg. Pater §. Julius Agrippa suprà de legat.* 3., *sed ubi non transiret ipso jure, sed debet præstari de ma-*
43 *nu heredis, tunc Legatarius non debet habere*, *cons.* 1. *numer.* 68. *lib.* 1., *Fusar. de substitut. quæst.* 582. *num.* 2., *Thesaur. quæst. foren. lib.* 1. *quæst.* 34. *nu.* 13., *& seqq.*, *Ciarlin. contr.* 43. *per tot.*, *& contr.* 126. *num.* 26., *& seqq.*, *Barry de success. lib.* 17. *titul.* 18. *num.* 2., *& seqq.*, *Cardin. de Luca de Fideicommis. disc.* 7. *num.* 13., *disc.* 13. *num.* 18., *disc.* 14. *num.* 8., *& in summ. numer.* 348., *Urceol. consult.* 84. *numer.* 23., *Palm. Nep. allegat.* 45. *num.* 34., *Rot. decis.* 437. *numer.* 4. *part* 14. *recent.*, *coram Emerix jun. decis.* 1059. *num.* 15., *in Mantiss. ad Cardin. de Luca de Fideicommis. decis.* 48. *numer.* 20., *in Romana Fideicommissi de Avila* 1. *Martii* 1694. *§. Non obsistente coram bon. mem. Muto*, *in Romana Legati de Carolis* 20. *Januarii* 1712. *§. Tot autem cor. Priolo.*

Authoritates verò, quotquot in contrarium afferi possunt, vel procedunt secundùm jura Codicis, quorum vigore numquam heres he- 46
reditate privabatur ob non adimpletum testantis judicium, nisi id expresse dictum fuisset; id quod posteà innovatum, correctumque fuit jure Authenticorum, ut præcisè respondet *Molin. de Primogen. Hispan. lib.* 2. *cap.* 14. *numer.* 16.; Vel locum sibi fortasse vindicare poterunt in casu, quo agatur de nu- 47
da prohibitione, vel heredis tantùm, vel nullius favorem respiciente; secus autem, si sermo sit de onere, vel prohibitione, commodum, utilitatemque Testatoris, aut alicujus tertii continente, ut benè declarat *Rota in Mantiss. ad Cardin. de Luca de Fideicomm. decis.* 48. *num.* 20., ibi = *Prout nec ex eo, quod nulla fuerit in casu contraventionis adjecta pœna, sive caducitas, quasi quod, istâ cessante, onus resolvatur in merum consilium; quia adversus contravenientes voluntatibus Defunctorum satis jam in jure statuta reperitur pœna privationis, ad text. in Authen. Hoc amplius cod. de fideicom. &c. Non attentis auctoritatibus in contrarium laudatis, quæ loquuntur in terminis nudæ prohibi-*

tandum, *quod gravatus habitare in aliquo loco*, *tenetur semper habitare*, *ita*, *quod non sufficit*, *quod aliquo tempore habitet*, & *posteà se transferat ad habitandum in alium locum*=; habitare autem quis dicitur in loco, ubi habet uxorem, filios, & familiam, *Mierez. loc. mox citat. numer.* 79.; Verumtamen
51 onus istud tàm rigidè accipiendum non est, ut heres, sive fideicommissarius, tamquam servus adscriptitius, alligatus censeri debeat solo Civitatis, à Testatore designatæ; gravatus enim habitare in aliquo loco, si habitet ma-
52 jore parte anni, Defuncti judicio satisfacere, firmat *Bartol. in leg. cum de Lanionis* §. *Sabinus ff. de fund. instruct.*, *Rebuff. in leg. In lege censoria* 203. §. *Igitur fol.* 896. *ff. de V. S.*, *Mierez. de Majorat. dict. part.* 1. *quæst.* 57.
53 *numer.* 17.; Immo verò habitans partem temporis duntaxat, totum tempus habitasse videtur, quandò ex ea temporis parte idem productus fuit effectus, qui ex toto tempore resultare potuisset, prout ex *Cephal. consil.* 80. *numer.* 7., & *seqq.* tradit *Mierez. loc. mox allegat.*, subdens etiam *numer.* 98. sententiam nonnullorum affirmantium, quod quis habitare dicatur in aliquo loco, si ibi larem, & familiam retineat, etiamsi absit ab illo loco. Et rectè quidem, quia domicilium deferi non dicitur, si quis aliò se transferat studiorum caussâ, aut mercaturæ, aut di-
54 gnitatis, aut litis, aut liberalioris educationis, aut aliquâ aliâ justâ de causa, ut præcisè ad effectum non incurrendi pœnam caducitatis firmat *Rot. in recent. part.* 8. *decis.*
55 270. *num.* 14., 15., & 16., quo loci inquit etiam, justo Judicis arbitrio declarari, atque
56 restringi effrænatam, indiscretamque Testatorum voluntatem.

VOTUM XXXI.

1 *Lineam propriam quilibet ex filiis vocatis constituit.*
2 *Unicam lineam superesse dici nequit, existentibus pluribus filiis alicujus, ad fideicommissum vocatis.*
3 *Primogenialia nondum fiunt Bona, inter quatuor divisa, eá lege, ut in ultimo ab illis descendente efficerentur primogenialia, dum non unus, sed plures supersunt.*
4 *Lineæ nomen coerceri non debet ad personas filiorum primò vocatorum.*
5 *Linea filiorum primò vocatorum non ab ipsis, sed ab eorum filiis initium sumit.*
6 *Linea numquam incipit ab ea persona, cujus linea esse dicitur.*
7 *Linea est collectio plurium personarum ab eodem stipite descendentium, diversos gradus continens, & numeros distinguens.*
8 *Linea non primos heredes institutos, sed eorum descendentes in infinitum comprehendit.*
9 *Ex verbis testamenti maximum veritatis testimonium eruitur.*
10 *In unicam lineam, quod prædium redigatur, dici nequit, mortuo Testatoris filio ad fideicommissum non vocato.*
11 *In unicam lineam redigi Bona, filio, ejusque Descendentibus relicta, id significat, ut priùs Bona ingrediantur in lineam filii, & deindè divisa in plures lineas subalternas, rursus in unam confluant.*
12 *Conditioni, ut locum faciat, qui fato jam cessit, impossibile est.*
13 *Primogenituræ conditionem per mortem unius ex filiis immediatis existere noluisse dicendus est Testator, qui defecisse supposuit non solùm filios, sed etiam eorum Descendentes.*
14 *Filios superesse uno eodemque tempore, quo aderunt ab iis descendentes, inverisimile est.*
15 *Testator primogenituram instituens in* descendentia *filiorum*, *quæ superesset*, *nec nomi-ne*

..., in ipso principio intercidere dicendum non est.

22 Superfluitas potiùs, quàm instantanea correctio præsumitur.

23 Præsertim, si ex correctione induci velit primogenitura.

24 Primogenitura, veluti juri communi contraria, odiosa est, & restringenda.

25 Contra fratrem, primogenituræ jure Bona sibi vindicantem, in dubio respondendum est.

26 Primogenituræ tempus dubium conciliari omnino debet cum praecedenti claro fideicommisso.

27 Fideicommissum, quoties clarum est, cum eo concilianda est altera dispositio dubia & obscura, vel effectu carere debet.

28 Filios post obitum Patris ad fideicommissum admitti, eosque postea per mortem Patrui à Primogenito excludi, absonum est.

29 Successionis retrogradatio non admittitur.

30 Successio, quæ semel in lineam ingressa est, in eâ, donec penitus defecerit, perseverare debet.

31 Pro existente in linea jam admissâ, in dubio respondendum est.

32 Res ex eventis metienda non est.

33 Voluntatem disponentis, ut assequamur, non eventus, sed, quod poterat evenire, spectandum est.

34 Dispositio ita intelligenda est, ne aliquid absurdi contineat.

35 Primogenituræ erigendæ reservatio, in eum casum collata, quo unica linea superesset, non respicit casum, quo unicus dumtaxat filius, vivente Donatore superesset.

36 Pater filiorum mortem abominatur.

37 Patris votum est, ut filios habeat superstites.

38 Naturæ ordo turbari dicitur, quoties Pater filio superstes est.

39 De tristi filiorum obitu Donatorem cogitasse, credi vix potest.

48 Non autem continet facultatem novas personas adjiciendi, vel jam vocatas excludendi.

49 Donatoris voluntatem ab ejus potestate metiri possumus.

50 Testamentum posterius ab antecedenti donatione interpretationem recipit.

51 Subsequentia ab antecedentibus perfectis declarantur.

52 Quælibet interpretatio capienda est, per quam testamentum & donatio priùs facta conciliententur.

53 Vocatâ ultimâ descendentiâ, spes succedendi non aliis prodesse potest, quàm qui ex omnibus superstes erit.

54 Verbum descendenza plures, & infinitos gradus continet.

55 Substitutio Primogeniti ex linea superstite post eum, qui ultimo moreretur, locum non habet, nisi lineæ omnes primorum heredum ad unicam personam redactæ sint.

56 Sequens verò substitutio secundogeniti, & tertiogeniti, eorumque descendentium primogenitorum intelligenda est de descendentibus à Primogenito personæ superstitis ex lineis omnibus primorum heredum.

57 Primogenituræ natura est, ut, defectâ primogeniti lineâ, succedat secundogenitus, & deindè tertiogenitus.

58 Fideicommissum in eâdem donatione constitui, & abrogari, credendum non est.

59 Voluntatis Defuncti quæstio in æstimatione Judicis posita est.

60 Fideicommissum an adsit necne, jurisconsulti partes sunt judicare.

61 Fideicommissum, quando non adest, heredis confessione, ac declaratione non inducitur.

62 Fideicommissum, quando adest, heredis confessione non excluditur.

63 Fideicommissum heredis gravati facto non excluditur.

ter quæ prædium nuncupatum *Granajolo*, sibique reservavit facultatem disponendi favore Laurentii alterius filii de fundo Montopolitano, aliisque Bonis, ita tamen, ut tàm hæc, quàm illa donata Roberto, obnoxia remanerent perpetuo, successivoque fideicommisso favore filiorum, eorumque Descendentium masculorum per lineam masculinam; Rursùs, si ob defectum filiorum, ac Descendentium masculorum prædium *di Granajolo* redigeretur in unicam lineam, & in unica linea coalesceret, reservavit sibi facultatem illud perpetuæ primogenituræ subijciendi favore lineæ, ac descendentiæ, quæ ex suis filiis superstes esset, verbis illis = *Di più si riservò di ridurre la possessione di Granajolo in mancanza de suoi Signori Figlioli, e loro descendenti maschi, cioè quando si riducesse in una sol linea sopravivente, di sottoporre la possessione di Granajolo ad una perpetua primogenitura in quella descendenza, che sarà sopraviveute* =.

In executionem istiusmodi reservationis prædictus Bajulius Julius suum deindè condidit testamentum, in quo heredes instituit tàm Marchionem Robertum in rebus ipsi donatis, quàm Laurentium in aliis Bonis, ordinando inter eos, eorumque Descendentes perpetuum, reciprocumque fideicommissum, subdens postmodum in hæc verba = *E perchè detto Signor Testatore vuol dimostrare il detto suo desiderio, che hà, quando mancassero li detti suoi Signori Figlioli, e che il detto fideicommisso da lui ordinato restasse in una sol linea per mancanza dell' altre, che la detta sua possessione di Granajolo passi nell' ultima descendenza sopravivente per ordine di primogenitura; perciò, non ostante quanto sopra, il detto Signor Testatore nella detta ultima linea sopravivente delli detti suoi Signori Figlioli ordinò, & ordina una perpetua Primogenitura durante la detta linea &c.* =

Defuncto absque filiis, & Descendentibus Laurentio, omnia ejus Bona vigore reciprocæ substitutionis consolidata sunt in persona Marchionis Roberti, qui existimans, venisse tempus erecundo, & ultra genitorum præjudicium redundet, iidem Fratres me humanissimè requisiverunt, ut examinatis contrariis fundamentis, sententiam meam pro veritate dicere velim, an scilicet in præsentiarum primogenituræ factus jam locus reverâ dici debeat? Quamobrem totâ re sedulo studio perspectâ arbitrarer, in subjecta hypothesi primogenituræ haudquaquam locum factum esse, proindeque possessionem prædictam esse à Primogenito percipiendam, sed familiæ ercifcundæ judicio dividendam.

Et sanè, cum, inspectâ literâ, ac tenore donationis, erectio primogenituræ reservata fuerit in defectum filiorum, ac Descendentium, quando scilicet possessio *di Granajolo* in unicam dumtaxat lineam confluxisset, hinc sequitur, quod, cùm existant filii Roberti, & quidem numero quatuor, quorum quilibet propriam lineam constituit, ad tradita per *Menoch. conf. 326. num. 84., Cost. conf. 67. num. 5. 32., & seq. lib. 1., Molin. de Primogen. Hispan. lib. 3. cap. 6. numer. 31., Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 7. num. 43., Robles de repræsent. lib. 2. cap. 30. num. 40. & 41., & lib. 3. cap. 4. nu. 6., & seqq., Castill. quotid. jur. contr. lib. 3. cap. 19. num. 95., Tondut. resolut. civil. cap. 89. num. 6., & seqq., Giurb. de feud. §. 2. gloss. 10. num. 46., & seq., Gratian. discept. 456. num. 19., Rosa consult. 69. numer. 177., Fontanell. decis. 34. num. 12., & seqq., Rota Lucen. apud Torr. de Primogen. Ital. decis. 33. num. 50., Rota in Firmana Primogenituræ super transactione 26. Junii 1713. §. penult. coram R.P.D. Crispo*, dici nequit advenisse jam Descendentium defectus, & prædicta possessio redacta ad unicam tantùm lineam, ideòque nondum extitit erigendæ primogenituræ conditio, ad *Text. in leg. ex facto §. Si quis autem ff. ad Senat. Consult. Trebell., leg. unic. §. Sin autem Cod. de caduc. tollen., Rota coram Coccin. decis. 1830. num. 1., coram Carill. decis. 266. num. 21., & seq., coram Priol. decis. 251. num. 1., & seqq., in recent. decis. 276. num. 23., & decis. 524. numer. 10. part. 18. ad ornat. Cardin. de Luca de fideicom-*

4 ...religamus, nulla justâ ratione ejus verbi significationem restringere possumus ad personas immediatas filiorum primò vocatorum,
5 dum horum linea non ab ipsis, sed ab eorum filiis initium, exordiumque sumit, prout concorditer observant *Anton. Fabr. de error. pragmatic. decad.* 28. *error.* 10. *num.* 13. ibi = *Quia linea numquam incipit ab ea persona, cujus linea*
6 *esse dicitur, sed ab ejus persona, aut filio, aut filia, fitque linea masculina per filium, exempli gratiâ, si de Titii linea masculina tractemus, non à Titio inchoanda erit linea, sed ab ejus filio, si quem habeat masculum* =, *Riminald. Jun. cons.* 113. *num.*27., & 28., *Ger. Spin. cons.*12. *num.*1., & *cons.*15. *pariter numer.*1., ibi = *Quia lineæ dictorum filiorum non incipiunt ab ipsismet filiis, sed à filiis dictorum filiorum, cum notum sit, quod linea alicujus non à se ipso, sed à suis filiis incipit* = *Schrader. de feud. cap.* 7. *conclus.* 37. *num.*7., *Fachin. controv. jur. lib.*11. *cap.*25. §. *Ceterum, Cyriac. controv.*365. *num.*27., *Torr. de Primogenit. Ital. part.*1. *cap.*5. *num.*56., *Fontanell. decis.* 34. *num.* 12., *Rota in recent. decis.* 575. *numer.*3. *part.*19., & *in Lucana Fideicommissi* 14. *Decembris* 1708. §. *Res tamen coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.*, Ob eam nempè rationem, quod, cum linea sit collectio plurium personarum ab eodem stipite
7 descendentium, diversos gradus continens, & numeros distinguens, juxtà definitionem *Joan. Andr.* relatam per *Baldum cons.*334. *num.*9. *lib.* 3., *Cyriac. controv.* 365. *num.* 25., *Sybil. de gradibus cognat. part.* 3. *cap.* 3. *quæst.* 1., *Rota coram Dunozet. Jun. decis.* 984. *num.*6., *coram Arguell. decis.* 28. *num.* 47., *coram Zaratt. decis.* 15. *numer.*4., *coram Cardin. Cels. decis.*181. *num.*18., *in recent. decis.*53. *num.*4. *part.* 12., *in Fanen. Fideicommissi* 22. *Junii* 1705. §. *Rursus in fin. coram bon. mem. Omanna*, & *in dicta Lucana Fideicommissi* 14. *Decembris* 1708. §. *Assumptum vers. magisque coram Reverendissimo Kaunitz*, intelligi proindè nequeat absque lon...

...tio, tùm etiam ex argumentis, ac conjecturis illam summoperè coadjuvantibus; Si enim res sit de verbis, ex quibus maximum, loculentissimumque veritatis testimonium erui, tradit *Bald. in leg. generaliter* 13. *in primo notab. Cod.* 9
de non num. pecun., Profectò, cum, disponens, primogenituræ erectionem reservaverit in casu, quo prædium controversum = *si riducesse in una sol linea* = non videtur sufficere ad hunc effectum voluisse præmorientiam Laurentii, ac su- 10
perexistentiam Roberti, quia, cum mox dictum prædium relictum non fuisset Laurentio, per hujus obitum illud non redigebatur in unicam lineam, sed perseverabat, ac permanebat in Roberto, cui dumtaxat ab initio relictum fuerat; Verbum namque illud = *si riducesse* = latinè = *redigeretur* = apertè ostendit, possessionem, de 11
qua agitur, ingredi priùs, ac radicari debuisse in linea Roberti, & postquam divisa, ac sparsa fuisset in varios columnellos, seù lineas subalternas, postmodum in unicam dumtaxat debuisse confluere, atque coalescere, prout elegans ad id videtur esse locus Romani Oratoris *action.* 5. *in Verrem*, ibi = *Quum omnis frumenti copia decumarum nomine penes istum esset redacta* =, & infra = *Quibus rebus tanta pecunia una in domo coacervata est, ut, si hoc genus in unum redigatur, non sit pecunia Populo Romano defutura*, & de simili verbo advertit *Rota in Romana, seù Nicien. fideicommissi* 6. *Martii* 1713. §. *Quam professò in princ. coram Falconerio, confirmata* 19. *Junii ejusdem anni* §. *Tantòque magis coram eodem*.

Rursùs, si Donator defecisse jam supposuit filios suos, ibi = *in mancanza de suoi Signori Figlioli* =, quonam colore, aut quâ justâ ratione primogenituræ erectionem pendere voluisse censendus est à superexistentia unius ex istis, cum 12
impossibile omninò sit per rerum naturam, quod, qui jam fato cessit, locum faciat alicui conditioni tamquam supervivens, per ea, quæ notarunt *Alexand. cons.*123. *num.*2. *lib.*1., *Dec. cons.*

reservatis 19. Junii 1711. §. Sed quæstionis coram Crispo, confirmata 14. Martii 1712. §. Frustrà verò coram Eminentissimo Dom. Card. Priolo; Quibus denique accedit, quod, cum Donator primogenituram ordinaverit = *in quella de-*
15 *scendenza, che sarà sopravivente di detti suoi Signori Figlioli* =, non videtur nomine lineæ superiùs expressæ, comprehendere voluisse filios suos immediatos, nec nomine descendentiæ inferiùs indigitatæ sensisse de filiis filiorum, quorum respectu non genericum illud, & indefini-
16 tum verbum *descendentiæ*, sed illud aliud pressiùs, arctiusque *filiorum ex filii* adhibuisset, ut optimè ponderat *Barz. decis. Bonon.4. num.14.*, 18. ibi = *Nam si Donatrix de filiis filiorum intellexisset, nihil erat faciliùs secundùm communem formulam, quàm dicere = si filii filiorum decesserint sinè filiis = Rota in Perusina fideicommissi 20. Februarii 1713. §. Nec pariter coram Falconerio,* ibi = *Immò ex ipsa generali vocatione Descendentium excluditur restrictio ad certos gradus nativitatis* =.

At verò, si expendantur conjecturæ, atque argumenta omnia in casu nostro concurrentia clariùs, quàm nos dicendo verbis explicare possimus, apparebit, Donatorem ad effectum, de quo agitur, minimè cogitasse, de superexisten-
17 tia unius ex filiis suis immediatis. Et sanè si Bajulivus Julius donavit controversam possessionem Roberto, ejusque filiis, ac Descendentibus masculis, eorumque favore perpetuum, progressivumque fideicommissum ordinavit, nemo recto sensu præditus affirmare umquam poterit, quod, dum existerent personæ vocatæ, Descendentes nempè Roberti, in eorum præjudicium prædictam possessionem voluerit effici posse primogenialem; alioquin enim admitteremus contrarietatem, contradictionemque in eodem
18 actu, eodemque momento, haudquaquam ferendam, prout ex *Textu in leg. non ad ea ff. de condition., & demonstrat., & leg. talis scriptura ff. de legat.1.* tradunt *Alexand. cons. 59. num. 21. vers. non obstat lib. 3., Peregrin. cons. 38. num.4. & seq., & cons.113. numer. 9. vers. nec cumque prævaleat; ista namque non esset pœnitentia, nec recessus à proposito, sed manifesta fatuitas, & contradictio, quæ nec præsumenda, nec admittenda* = & *in Firmana Primogenituræ super Bonis possessis per Adamos 5. Februarii 1714. §. Atque hinc coram Lancetta;* Ab omni namque verisimilitudine, rectæque rationis dicta- 20
mine prorsus abhorret, quod, Disponens, oblitus eorum, quæ in superiori proxima periodo ordinaverat, ea omnia statim in inferiori corrigere voluerit, ex deductis per *Rot. in Faventina erectionis Collegiatæ 9. Maii 1712. §. Augetur coram Falconerio, & in Narvien. seu Sabinen. Fideicommissi 13. Februarii 1713. §. Atque hinc coram Ansaldo*, & fideicommissum perpetuitatem temporis, infinitatemque respiciens, in ip- 21
so limine, atque principio intercidere, ut benè animadvertunt *Soccin. Jun. cons. 136. num. 22. & seq. lib.3., Fusar. cons.24. num.19., Peregrin. de Fideicommis. artic.13. num.76. versic. sed contra, Cardin. de Luca eodem tractat. disc. 83. num.11. disc.86. num.7., & disc. 87. numer. 6., Rota coram Emerix jun. decis.1102. num.5., & 6. ad ornat. Card. de Luca de Fideicom. decis. 69. num.10. & 11., & in Mantiss. ad eundem sub eod. tit. decis.39. num.19.*

Quod quidem argumentum si tanti valet, ut in concursu superfluitas potiùs, quàm contrarietas, & instantanea correctio toleretur, juxtà doctri- 22
nam *Baldi in leg. terminato ad fin. Cod. de fruct. & lit. expens., Curt. sen. cons.78. sub num.7. vers. & si diceretur, Fontanell. de pact. nupt. clausul. 4. gloss.25. num.25., Rota coram Seraphin. decis. 1244. num.7. vers. quia præterquamquod, coram Ubald. decis. 124. num. 21., & coram Emerix jun. decis. 1102. num.8.*, quantò magis urgebit in nostra hypothesi, in qua vigore correctionis induci contenditur primogenitura, quæ tam- 23
quam contraria dispositioni juris communis, æqualitatem inter fratres exposcentis, ad *Text. in leg. cùm Pater 77. §. Evictis ff. de legat.2., leg. Inter liberos Cod. famil. ercisc. leg. Ut liberis Cod. de collat., leg. final. Cod. commun. utriusque Judic., leg.1. ff. de option. legat. Auth. de trient., &* 24
semiss.

subflit. quæst.720. num.9. verf. Ego ter confului usque ad nu.12., Mart. Medic. decif.35. exam.2. num.59., Rot. coram Seraphin. decif.1244. num. 8., coram Buratt. decif.268. num.23., coram Emerix. jun. decif.547. num.14., decif.585. num.8., & decif.1327. num.5., in Mantiff. ad Card. de Luc. de fideicomm. decif.30. num.10., decif.31. num.6., decif.33. num.9., & 10., decif.34. num.12., decif.35. num.24., in Bonon. fideicommiffi de Urfis 10. Maii 1709. §. Prætereà coram Aldrovando; Hanc interpretationem

27 exigente eâ Juris nostri Regulâ, quâ traditur, quod, quoties fideicommiffum eft clarum, difpofitio autem illius destructiva, feu limitativa eft dubia, atque obfcura, hæc vel concilianda eft cum antecedenti fideicommiffo, vel omni effectu, atque operatione vacua cenfenda eft, juxtà ea, quæ unanimitèr tradunt *Peregrin. conf.40. num.6. circa fin. lib.2., & de fideicomm. art.40. num.65., Fachin. contr. jur. lib.4. cap.75. §. Ego in propofito verf. quomodo verò, Gratian. difcept.69. num.5., Andreol. contr.29. num.14. verf. ulteriùs, Cirocch. difcept.24. num.16., Urceol. confult.86. num.3., & feq., Rot. Florent. apud Palm. Nep. decif.176. num.9., & decif. 364. num.42., Rot. ad ornat. Card. de Luca de fideicomm. decif.75. num.21., & in Mantiff. ad eundem fub eodem tit. de fideicom. decif.30. num. 7., decif.21. num.5., decif.32. num.7., decif. 33. num.3., decif.34. num.13., & decif.35. num.28., & 29.*

Proùt etiam non minùs efficax eft argumen-

28 tum defumptum ex eo, quod, fi Robertus prædeceffiffet Laurentio, utiquè poffeffio *di Granajolo* divifa fuiffet inter dicti Roberti filios, qui tamen ad fenfum filii primogeniti ejufdem Roberti, a fe tamquam fratre primogenito exclufi remanfiffent, fi poftea Laurentius obiiffet abfque filiis; hoc autem quàm fit abfurdum,

29 quantùmque à Juris regulis aberret, nemo non videt, neque enim admittitur retrogradatio fucceffionis, ex traditis per *Bald. conf.200. dic. tit. de fideicomm. decif.3. num.28., Rot. in Avenionen., feù Carpentoracten. fideicommiffi de Tertullis 2. Decembris 1705. §. final. coram Molines, in dicta Romana, feù Interamnen. fideicommiffi d. §. Quodque 21. in fin. coram Anfaldo*.

Nilque turbat, quod cafus ifte non evenerit; Cum enim, ut inquit Romanæ eloquentiæ 32 Princeps, *res ex eventis metienda non fit*, ad eliciendam, affequendamque Difponentis voluntatem non rei eventus, fed, quod poterat 33 evenire, fpectandum, infpiciendumque eft, juxtà *Text. in leg. cum res 49. §. final., ibique gloff. in verb. vendere verf. item nota*, ibi = *Item nota, infpici, quod evenire poteft = ff. de legat. 1., leg. fi idem 11. §. final., ibique gloff. in verb. adjudicari ff. de jurifdict. omn. judic., leg. fi quis domum 9. §. Hic fubjungi verf. & ait non recepturum, ibique gloff. in verb. profpicere ff. locati, leg. qui bona 13. §. Cum inter ff. de damn. infect., Peregrin. conf.54. num.17. lib.4., Saminiat. controv. 28. num.46., & controv.62. num.25., Manf. confult.74. num.3., Rot. poft Torr. de pact. futur. fucceff. decif.130. num.20., coram Benincafa decif.348. num.7., Card. de Luc. de donat. dec.11. num.8., & in Bononien. Immiffionis 18. Junii 1714. §. Dictaque*, ibi = *Sufficit, quod ità accidere potuerit, ut indè fieri poffit interpretatio voluntatis Defuncti=coram Cerro*; in nullo namque cafu difpofitio ità eft intelligenda, ut abfurdum 34 aliquod contineat, *Soccin. jun. conf.112. num. 29. lib.3., Fontanell. de pact. nuptial. clauf.4. gloff. 25., & 26.*, immò verò quælibet capienda eft interpretatio, ut illud excludatur, ut monet *Textus in leg. cum Pater §. Cum imperfecta ff. de legat.2., Aldolin. refol.57. num.13. verf. prætereà, & feq., & refol.81. num.20., Rot. coram Coccin. decif.1987. num.2., in rec. decif.77. num.22. part.10., & in Afculana fideicommiffi 11. Junii 1714. §. final. coram Anfaldo*.

Quæ fanè omnia minimè convelluntur illâ animadverfione, quod, cum Donator refervaverit fibi facultatem erigendi primogenituram

39 Donatorem de tam tristi, funestoque casu co-
gitasse, dispositionem, providentiamque suam
contulisse dicendus est in remotum, futurum-
40 que tempus, quo lineæ, ex filiis institutis pro-
manantes,ad unam dumtaxat redigerentur, *Rot.*
ad ornat. Card. de Luc. de testam. decis.66. num.
20., *&* 21.; Præsertim verò, quia, si adeò pa-
41 ternæ pietatis oblitus, de filiorum præmorien-
tia cogitasset, in eoque casu disponere voluisset,
verisimiliter eos nominatim appellasset erigen-
do primogenituram in filiis Laurentii, aut Ro-
berti, non autem, utendo nominibus appellati-
vis, illam erigi præcepisset in linea, & descen-
dentia suorum filiorum, ut in simili ponderat
Rota in Aquipenden., seù Montis Falisci fidei-
commissi 11. *Maii* 1705. §. *Quod verò Octavia*,
ibi = *Quod verò Octavia filia Julii esset jam nata*
tempore conditi testamenti; hoc potiùs obstare
videtur ad intentum, dum Testator non vocavit
filios masculos Octaviæ nominatim, quam sciebat
adesse, sed masculos filiarum Julii, & §. *Abs-*
que eo quod coram Card. Caprara, & in Firma-
na Primogenituræ super Transactione 26. Julii
1713. §. 19. *in princ.*, ibi = *Et primò quidem oc-*
currit actualis existentia sororum in die conditæ
primogenituræ, dum omnes erant natæ, & Fi-
deicommittentibus cognitæ unà cum filiis si voluis-
sent utique dictæ primogenituræ conditores ma-
sculorum vocationem coarctare ad illos descenden-
tes ex fœminis de proxima eorum linea contentiva,
id specialibus nominibus facere potuissent =,*coram*
Crispo.

Quæ cum ità sint, superfluum videri posset
verba facere de testamento à Donatore post-
modùm condito, quasi in eo voluntatem
suam apertiùs ostenderit, dispositionemque
42 perfecerit; Cum enim vigore præcedentis do-
nationis plenum, perfectumque Jus quæsitum
43 fuerit filiis, & Descendentibus Roberti, tot
quippè esse dicuntur donationes, quot sunt per-
sonæ contemplatæ, *Ansald. in addit. ad decis.75.*
num.69. juxtà Roman. impress., Rot. in rec. de-
cis.71. num.7., & 8. part.13., post Torr. de pact.
futur. success. decis.202. num.1., & seqq., &
in Romana fideicommissi Pauli de Alveris 11.*Maii*

unquam, ibi = *Vigore hujus donationis quæsitum*
fuit jus Descendentibus Jo: Baptistæ &c., quod ope-
ratur, ut dicta prior donatio, veluti irrevocabilis
effecta, per aliam posteriorem in præjudicium filio-
rum, & descendentium nasciturorum ex Joanne
Baptista fratre, nedùm revocari, sed nec minùs al-
terari licitum fuerit = Et §. *Fortius quia*, ibi =
Undè nedùm in potestate Pauli, sed nec minùs in
facultate ipsius Gundisalvi esse poterat vocationem 45
personarum, contentarum in fideicommisso ordina-
to in contractu per viam donationis irrevocabilis,
ad placitum cujuslibet ex eis irritare, illamque ad
solos Masculos ex Masculis restringere = *coram*
Crispo, confirmata 18. Junii 1714. §. *Ambigi ad*
med. coram eodem, verbis illis omninò excriben-
dis = *Nec non etiam cum Paulus ad hujusmodi di-*
spositionem per contractum donationis approbante,
& stipulante Gundisalvo Patre, devenerit, ex eo
fideicommissum præfatum eam firmitatem, & sub-
sistentiam acquisivisse, depromitur, ut nedùm ex
parte Pauli, sed nec minùs ex facto ejusdem Gun-
disalvi, quoad personas in eo vocatas in aliquo
moderari, vel revocari permissum esse congruat in
præjudicium singulorum descendentium, quibus ex
stipulatione tàm Pauli, quàm Gundisalvi irrevo-
cabilitèr fuerat Jus quæsitum = Idque justum lo-
cum sibi vindicat, tametsi Donans facultatem 46
sibi reservaverit rem meliùs ordinandi, expli-
candique; Talis namque reservatio ad summum
respicere potest accidentalia, at non etiam sub- 47
stantialia dispositionis, proindèque ejus vigore
nec novæ personæ adjici, nec jàm vocatæ exclu-
di, submoverique possunt, *Molin. de rit. nupt.*
lib.3. quæst.24. num.295., & seq., Card. de
Luc. de fideicomm. disc.138. num.8., & meliùs
Rot. in Romana Censuum, seù cambiorum super
reservatis 2. Julii 1703. §. Quo verò, & seq.,
coram Ansaldo, confirmata 12. Junii 1713. § Sub-
mota ad med., ibi = *Ac proindè datà restrictione*
donationis ad descendentes, nequaquam poterat ex-
tendi per disposita in testamento Balthassaris do-
nantis subsequenter edito, licèt in Instrumento
donationis fuerit reservata facultas melius illam
declarandi, ibi = *Come meglio s' esplicherà* = *id*
enim ad summum operatur, quod Donans meliùs
dilu-

verb. sequentia num. 3., *Roman. conf.104. num.2. & seq.*, *& conf. 503. num. 3.*, *ibique Mand. §. verb. præcedentia, Ruin. consil.22. ante fin. lib.4.*, *Tiraquell. de retract. lignag. §.1. gloss.14. n.25.*, *Menoch. de arbitr. lib.2. cent.1. cas.64. num.19.*, *Gratian. discept. 648. num. 7. & seqq.*, *Rota decis.125. num.38. part.2. divers.*, & quilibet pos-
52 sibilis sequendus esset intellectus, ut utraque dispositio conciliari, & effectum suum sortiri posset, *Fusar. cons. 24. num. 1. & seqq.*, *Menoch. cons.412. num.11.*, *Posth. decis. Bonon.50. num.14.*, *Rota in Bononien. fideicommissi de Grifonibus super reservatis 11. Aprilis 1707. §. Non relevante coram Omanna*, *& in Romana fideicommissi Pauli de Alveris 11. Maii 1714. §. Revocationi in fin. coram Crispo*.

Et reverà, cùm Testator, in casu, quo fideicommissum ob aliarum linearum defectum in unicâ dumtaxat consolidaretur, expressè præceperit, *Che la detta sua Possessione di Granajolo passi nell' ultima descendenza*, idem prorsùs voluisse dicendus est, ac in donatione disposuerat,
53 dùm, vocatâ ultimâ descendentiâ, habent quidem omnes Descendentes spem, aptitudinemque succedendi, sed tamen spes ista incerta est, & dubia, nec aliis prodesse potest, quàm, qui ex omnibus in posterum superstes erit, *Rot. in rec. decis.67. num.11.*, *decis. 167. num.7.*, *& seq.*, *decis.274. num.17.*, *& seq.*, *& decis.381. num. 13, & seq. part.18.*, Certiùs verò inspectâ amplâ, effrænatâque significatione illius verbi *descen-*
54 *denza*, quod cùm suàpte naturâ plures, immò infinitos gradus contineat, teste *Ruin. consil. 164. num.7. lib.3.*, *Menoch. cons.1155. num.18.*, *& 19.*, optime *Rota coram Dunozet. jun. decis. 984. num.7.*, *& 8.*, *in Forolivien. fideicommissi de Torellis 28. Junii 1703. §. Quarta coram Muto*, *in Perusina fideicommissi 20. Februarii 1713. §. Extraneam in fin. cor. Falconerio*, *& in Romana, seù Nicien. fideicommissi 6. Martii ejusdem anni §. Augetur ad med. coram eodem*, restringi nullo modo potest ad filios immediatos Roberti.

turam in universâ illâ lineâ, à quâ initium, ortumque sumpserat, id quod, tametsi expressim, disertèque cautum à Testatore non fuisset, importabat natura ipsa primogenituræ in donatio- 57
ne reservatæ, quæ quidem uni Primogenito debetur, quamdiù ipse vivit, ejusque linea durat, sed sublato è medio Primogenito, extinctâque ejusdem lineâ, venit Secundogenitus, quo deficiente, admittitur Tertiogenitus, & sic deinceps, *Menoch. conf.772. num.3.*, *Tiraquell. de Jur. Primog. quæst. 3. num. 6.*, *Andreol. contr. 254. num. 43.*, *Mans. consultat. 106. num.9.*, *& 10.*, latè *Pegas de success.*, *& erect. majorat. part. 2. cap.10. num.394.*, *Torr. de Primog. Ital. part.1. cap.10. num.29.*, *Pereyr. decis.59. num.7.*, *Rot. coram Emerix jun. decis. 1229. numer. 16.*, *ad ornat. Cardin. de Luca de fideicommis. decis. 7. nu.14.*, *& in Mantiss. ad eumdem sub eodem tit. decis.40. num.1.*, *decis.41. num.14.*, *& decis.51. num. 2.*

Hæc igitur cum ità se habeant, & in donationis Instrumento constitutum, constabilitumque fuerit favore omnium fratrum de Robertis clarum, ac literale fideicommissum, cui statim 58
in eâdem donatione derogare noluisse, & in subsequenti testamento non solùm noluisse, sed nè potuisse quidem Donatorem, eumdemque Testatorem ex huc usque dictis palam constat, longè minus ipsi officere potuit testamentum Marchionis Roberti, in quo declaravit, fideicommissum jàm expirasse, & erigendæ primogenituræ tempus advenisse favore filii sui primogeniti; Etenim, cum voluntatis Defuncti quæstio in æstimatione Judicis sita sit, ut inquit *Text. in* 59
leg. voluntatis Cod. de fideicomm., & Jurisconsulti partes sint dijudicare, an adsit necnè fideicommissum, utpotè res in jure consistens, *Rot.* 60
coram Bich. dec.297. num.28., *& coram Ninot. decis.77. num.7.*, hinc sequitur, quod, sicuti, quando non adest fideicommissum, qualibet 61
heredis confessione, ac declaratione non inducitur, *Fusar consil. 169. num. 136.*, *Menoch. cons.*

vantia, *Rocc. disput. jur. select. cap.*190. *nu.*29., *Rodulphin. alleg.*140. *num.*6., *Paulut. dissert.*16. *num.*6, , *Fattiuell. resp.*16. *num.*4. *lib.*1., *Rot. in rec. decis.*295. *num.*2. *part.*3., *decis.*221. *num.*17. *part.*12., *in Forolivien. fideicommissi de Torellis* 15. *Januarii* 1703. § *final. in princ. coram Muto*, *in Lucana fideicommissi* 1. *Julii* 1709. §. *Quod autem vers. reliqui enervantur coram Scotto*, *& in Melevitana fideicommissi* 21. *Februarii* 1710. §. *penult. in fin. coram Card. Priolo*; Et rectè
63 quidem, quia, si fideicommissum clarum everti nequit factis positivis gravatorum, *Rot. in Lucana fideicommissi* 12. *Junii* 1711. §. *Multò minùs coram Crispo*, quanto minùs everti poterit solo verbo, ac simplici dicto? ut arguit *Rot. in dicta Lucana fideicommissi* 12. *Junii* 1711. §. *Sed percurrendo cor. Crispo*,

Florentina Fideicommissi.

Caducitatis pœnæ ipso jure locum facit donatio, retento etiam usufructu, ab herede gravato facta contra Testatoris præceptum, nec ignorantiæ prætextu is excusatur, si de præcepto Testatoris in alterâ sequenti donatione mentionem fecerit. Ad primogenituram admittuntur fœminæ, etiamsi Testator onus adjecerit assumendi nomen, & insignia ipsius, & in præcedentibus substitutionum gradibus solos vocaverit Masculos.

VOTUM XXXII.

1 *In caducitatem ipso jure incidit donans Bona subjecta primogenituræ contra expressam Testatoris prohibitionem.*
2 *Et donans perindè habetur, ac mortuus, ut locum faciat substitutis.*
3 *Donatio est vera alienatio, per quam dominium in alium transfertur.*
4 *Etiamsi donatio effectum habitura non sit, nisi post mortem donantis.*
5 *Alienandi prohibitio amplis, & effrænatis verbis concepta, comprehendit omnes actus, prioris donationis non dicitur, qui de eo mentionem fecit in posteriori donatione.*
12 *Bonorum comprehensionem in donatione impugnare nequit is, contrà quem per sententiam declaratum fuit, ea Bona comprehendi.*
13 *Alienantis mala fides oritur ex scientiâ prohibitionis alienandi, à Testatore factæ.*
14 *Caducitatis pœnæ, ut obnoxius fiat alienans Bona contra præceptum Testatoris, nullus dolus, & mala fides requiritur.*
15 *Sed sufficit solum factum contraventionis.*
16 *Alienantis dolus, & mala fides eum obnoxium facit pœnæ privationis ipso jure, & absque ullâ interpellatione, aut declaratione Judicis.*
17 *Caducitatis pœna adposita prò facto affirmativo, puta*: si heres alienaverit, *nullam interpellationem requirit.*
18 *Alienantis mala fides quamcumque moræ purgationem excludit.*
19 *Moræ purgatio, & in integrum restitutio, sunt remedia, Legis æquitate imposita.*
20 *Ei, qui scienter præceptum Testatoris sprevit, succurrendum non est.*
21 *Sub nomine filiorum, & descendentium alicujus, masculi æquè, ac fœminæ comprehenduntur*, & num. 25.
22 *Descendentium appellatio utrique sexui communis est.*
23 *Masculi ex fœminis sub Descendentium nomine comprehenduntur, etiamsi adjecta fuerit qualitas masculinitatis.*
24 *Nepotes ex fœminis sunt de generatione, & descendentia Avi.*
26 *Masculinitatis qualitas prioribus substitutionibus adjecta, præsumi debet in posterioribus repetita.*
27 *Contrarium verius est.*
28 *Nisi ex verbis, vel ex conjecturis appareat, Testatorem ad solos Masculos respexisse.*
29 *Masculinitatis qualitas faciliùs in filiis ejusdem personæ, cui adjecta est, quàm in aliis vocatis repetita præsumitur.*

30 *Præ-*

... in praecedenti suppositione.

39 *Praesertim, si Testator perspicuè designaverit, ea, quae sub nomine conditionum, & onerum intellexit.*

40 *Conditiones, & onera, quae Testator voluit in sequenti substitutione repetita, referri debent ad modum succedendi, non autem ad personas succedentes.*

41 *Agnationis contemplationem inducunt primogeniturae ordo cum onere assumendi cognomen, & insignia Testatoris.*

42 *Intellige, quoad fictam, & artificialem agnationem, si vocati sint descendentes ex faeminâ.*

43 *Faeminae à primogeniturâ fictè agnatitia non excluduntur.*

44 *Faeminae artificialem Testatoris agnationem conservare possunt per usum cognominis, & insignium*, & num. 47.

45 *Agnationis aliquam praesumptionem facit onus assumendi cognomen, & insignia Testatoris.*

46 *Faeminas tamen, seclusis aliis conjecturis, non excludit.*

48 *Faemina capax non est obtinendi Prioratum Ordinis S. Stephani.*

49 *Successio Commendae, & Prioratus regulam sumit ab Lege praescriptâ in ejus fundatione.*

50 *Faeminae à primogeniturâ non excluduntur ex eo, quod Testator vocatos ad primogenituram vocaverit quoque ad Prioratum S. Stephani.*

51 *Fideicommissum extensionem recipere potest ex tacita Defuncti voluntate.*

52 *Successio ad Prioratum Ordinis Sancti Stephani restringenda est ad casum expressum.*

53 *Lineae masculinae vocatio faeminas excludit.*

tra expressam voluntatem ejusdem Testatoris prohibentis quamcumque alienationem, detractionem, & locationem, etiam ad breve tempus, suorum Bonorum, ob eam finalem causam, ut nimirum illa conservarentur, manerentque beneficio, & commodo omnium vocatorum; quamobrem in sensu veritatis locum factum esse arbitrarer caducitati, ipso jure, & ipso facto 1
à Testatore contra alienantes indictae, perindè ac si illi mortui fuissent, & consequenter purificata vocatio eorum, qui tali casu substituti 2
fuerunt, de quorum numero cum nullus amplius existat ex linea de Conchis, hinc est, quod primogenitura deferri debet ad filios, & descendentes Josephi de Polenis, ut est Domina Artemisia ex Vincentio filio neptis dicti Josephi, quae proindè ob caducitatem à Donante statim incursam, Bona donata, jure optimo, vindicare potest, ad tradita per *Ruin. cons.* 23. *num.* 73. *lib.* 5., *Thesaur. decis.* 96. *num.* 2., *Rota coram Coccin. decis.* 166. *num.* 1., *coram Cels. decis.* 231. *num.* 4., *& decis.* 113. *num.* 1., *coram Bichio decis.* 315. *num.* 14., *in recent. decis.* 243. *nu.* 1. *part.* 1., *decis.* 166. *num.* 7. *part.* 17., & in fortioribus terminis *Rota in Romana, seù Reatina Praelegati* 1. *Julii* 1709. *§. Ratio motiva, & pluribus seqq. coram Reverendissimo Molines, & in Romana Legati de Caraffis* 13. *Maii* 1712. *§. Ad Bona, & aliis seqq. ferè per tot. coram Crispo, in Romana Fideicommissi* 22. *Februarii* 1717. *§. Praefatus enim &* 25. *Junii ejusdem anni §. Praeceptum coram Cerro, & in Romana, seù Lucana Primogeniturae de Carminatis* 9. *Aprilis* 1717. *§. Rectè enim, & §. Attamen coram eodem.*

Neque enim in dubium revocari posse videtur, quin per hujusmodi donationem à Philippo factam ipse inciderit in caducitatem, à Testatore comminatam in casu alienationis, cum donatio sit vera alienatio, per quam Donans se 3
se abdicat dominio rei donatae, illudque in Dona-

 nata-

ram Bonorum alienationem, verùm etiam omnes, & singulos actus, propter quos aliquando sequi poterat alienatio, ut est obligatio, censuum constitutio, & his similia, in testamento
6 expressa, ideoque multò magis prohibere voluisse censetur actum donationis inter vivos,
7 quæ dominium illicò transfert in Donatarium, quamvis Donans suâ vitâ durante integrum usumfructum pleno jure sibi reservaverit; Cer-
8 tius verò, quia supradictæ generali prohibitioni alienandi ea adjecta fuit ratio, ut nimirum Bonâ perpetuò conservarentur pro vocatis, quo casu sub illâ generaliter comprehenditur quæcumque alienationis species, nedum per donationem inter vivos, sed per actum etiam ultimæ voluntatis expleta, plenè *Altograd. consil.* 80. *num.* 7., *& pluribus seqq. lib.* 2., & in ter-
9 minis donationis causâ mortis *Roland. à Valle cons.* 2. *num.* 105. *lib.*1., cujus opinio secundùm *Fusar. de substitut. part.*2. *quæst.* 714. *numer.* 4.
10 rectè procedit, quando prohibitio facta fuit favore tertii, & ex ea resultat fideicommissum etiam in casum mortis.

A qua sanè caducitatis pœna nullo justo colore excusari valet Philippus donans sub obtentu vel ignorantiæ præcepti, vel non comprehensionis Bonorum, de quibus agitur, sub dictâ donatione; quoniam respectu præcepti Testatoris,
11 ipse illud certè non ignorabat, dum de eo mentionem fecit in alia sequenti donatione eorumdem Bonorum facta Maximiliano de Manelphis, *Monet. de commutat. ultim. volunt. cap.*8. *num.* 492., *Mans. consult.* 58. *num.* 14. *tom.* 9., *Rot. decis.* 68. *num.*7. *part.* 14., *in Romana, seù Verulana Fideicommissi* 21. *Junii* 1697. §. *Quod attinet, &* 21. *Februarii* 1698. §. *Etenim cum seqq. coram Cardin. Caprara, in Carpentoracten. Fideicommissi* 26. *Junii* 1709. §. *Et eo libentius coram Caffarello, in Romana Primogenituræ de Cardellis* 16. *Martii* 1711. §. *Scientia verò coram Crispo, & in Romana, seù Lucana Primogenituræ de Carminatis* 9. *Aprilis* 1717. §. *Quæ quidem coram Cerro*, Respectu verò compre-

Legati de Caraffis 13. *Maii* 1712. §. *Absque eo, quod coram Crispo*; Ita ex scientia præcepti resultat mala fides, & dolus, cum quo supradictus 13
Philippus hujusmodi alienationem celebravit, dum perspectam habens contrariam Testatoris voluntatem, illam adimplere non curavit, *Cyriac. controv.*282. *num.* 3., *& seqq., Cutell. de Donat. part.*2. *special.* 28. *num.* 9., *Rot. decis.* 844. *num.* 6. *coram Merlino, decis.* 605. *num.* 4., *& seqq. coram Buratt., in recent. decis.* 170. *num.* 9. *part.*18., *in Romana Primogenituræ de Albericis* 3. *Julii* 1702. §. *Minusque refragante, & §. Cum etenim coram Reverendissimo Ansaldo Decano, & in Romana, seù Lucana Primogenituræ de Carminatis* 9. *Aprilis* 1717. §. *Istaque coram Cerro*.

Qui sanè dolus, & mala fides, ceteroquin minimè necessaria ad hoc, ut ex contraventione 14
incurratur pœna privationis, ad quem effectum sufficit solum factum contraventionis, ut ait 15
*Reverendissimus Ansald. de commerc., & mercat. disc.*54. *num.*21., *Rota coram Peuting. decis.* 380. *num.* 7., *& seqq., & in Romana Primogenituræ de Cardellis* 16. *Martii* 1711. §. *Ad excusandos coram Crispo*, nedum ipso jure, &
absque ullâ interpellatione, sive Judicis decla- 16
ratione, statim secutâ contraventione, obnoxium fecit Donantem pœnæ privationis, & caducitatis à fideicommisso, cujus substantiam contra Testatoris voluntatem dissipare, sive distrahere tentavit, *Pegas resolut. forens. cap.* 4. *num.* 8., *Thesaur. quæstion. forens. lib.* 1. *quæst.* 34. *numer.* 13., *Fusar. de substitut. quæst.* 582. *num.* 1. *&* 2., *Molin. de Primogenit. lib.* 2. *cap.* 14. *nu.*10., *Rota coram Emerix jun. decis.*1347. *num.* 8., *& seqq., in Carpentoracten. Fideicommissi* 26. *Junii* 1709. *per tot. coram Caffarello, & super portione Petri* 19. *Februarii* 1712. §. *Verumtamen coram Eminentissimo Priolo, in dicta Romana Primogenituræ de Cardellis* 16. *Martii* 1711. §. *Inficiari, & §. Attamen cum pluribus seqq. coram Crispo, & in Romana Legati de Caraffis* 13. *Maii* 1712. §. *Sed quid magis est, & §.*

Ex

.... *Romana Legati de Caroffis* 13. *Maii* 1712. *§. Pro eodem coram Crifpo*, *& in Romana*, *seu Lucana Primogenituræ de Carminatis* 9. *Aprilis* 1717. *§. Istaque scientia coram Cerra*.

Minùs verò pœnam hanc evitare poterit Philippus eo sub colore, quod nimirum aut fideicommissum sive primogenitură ordinata super Villa Parina, Bonaque in ea comprehensa, ob defectum Masculorum in familia de Polenis successivè vocata, expiret in ipso tamquam ultimo masculo lineæ de Conchis, aut D. Artemisia de Polenis actrix ad dictam primogenituram vocata non sit, proindeque ad illam minimè pertineat actionem hujusmodi contra ipsum promovere; Aut demum, quatenus etiam dicta D. Artemisia vocata dici possit, prius tamen invitata censeatur D. Catharina soror ipsius Philippi, in quam facta fuit alienatio; Discursus namque iste in nulla sui parte subsistit.

Non quidem in prima, quod fideicommissum expiret in ipso Philippo; Testator enim post omninò extinctam lineam masculinam de Conchis, substituit filios, & Descendentes Josephi de Polenis, quorum sanè nomine quoties
21 prout hic qualitas masculinitatis expressè volita non legitur, tum ex justa interpretatione, tum etiam ex propria verbi significatione fœminas æquè ac masculos complectente, ut de vocabulo *Filiorum* est *Text. in leg. si ita scriptum* 46. *ff. de legat.*2., *leg. qui duos ff. de legat.*3., *leg. si quis ita ff. de testament.Tut.*, *leg. filii* 84. *ff. de verbor. significat.*, *Peregrin. de Fideicomm. artic.*25 *num.* 1., *Altograd. Jun. controv.* 70. *num.*26., *Sominiat. contr.*53. *nu.* 44., *Urceol. decis. Florent.* 13. *num.*80., *Rota coram Priol. decis.*223. *num.* 11., *in recent.decis.*274. *num.*2. *& seq.*, *part.*18., *decis.*52. *num.*24. *part.*19., *ad ornat. Cardin. de Luca de Fideicommiss. decis.* 23. *num.* 7., *& latè in Romana Fideicommissi de Palazzolis* 18. *Aprilis* 1704. *§. Purificata*, *confirmata* 4. *Julii §. Quo num.*2., *Calderon. resolut.*77. *num.*44., *& seq.*, latissimè *Rota Januen. in Januen. Primogenituræ de Invrea* 7. *Maii* 1711. *num.* 11. *coram D. Auditore Brichio*, cum concordantibus plenâ manu congestis à *Rota nostra in Fanen. Fideicommissi* 6. *Maii* 1706. *§. Clarum enim coram Reverendissimo Decano*, *in Firmana Primogenituræ super nominatione* 22. *Jannarii* 1717. *§. Haud refragante*, *& in Bononien. Fideicommissi de Foscherariis* 30. *Aprilis ejusdem anni §. Inter personas coram R.P. D. de Herrera*, Nepotes enim ex fœminis dicuntur, & sunt de generatione, 24
& descendentia Avi, ut pro ratione considerant *Mantic. de conject. lib.*8. *tit.*11. *num.* 3., *& tit.* 18. *num.*62., *Actolin. resolut.* 82. *num.*5. *&* 6., *& resolut.* 83. *num.* 18., *Barz. decis. Bonon.* 4. *num.*16. *& seq.*, *Rota in Perusina Fideicommissi* 20. *Februarii* 1713. *§. Hac porrò coram Illmo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore*.

Ex quo corruit etiam secunda pars contrarii discursus, quâ impugnatur vocatio dictæ Dom. Artemisiæ tamquam fœminæ; Etenim, ut mox dictum est, Testator procedendo ad substitutionem illorum de Polenis, vocavit filios, & descendentes Josephi absque ullo adjecto qualita- 25
tis masculinæ, in quibus terminis tàm masculi, quàm fœminæ comprehenduntur, & consequenter etiam Dom. Artemisia vocata dici debet; nec turbat, quod, sicuti in substitutione lineæ de Conchis vocati dumtaxat fuerunt Masculi ex Masculis, ita pariter censendum sit, in substitutione DD. de Polenis vocatos fuisse, tum ex eo quod qualitas masculinitatis primis substi- 26
tutionibus adjecta, præsumi debet in posterioribus repetita, & fortiùs quia, ipsemet Testator id expressè voluisse videtur, dum hanc substitutionem DD. de Polenis ordinavit = *con le medesime condizioni*, *e carichi apposti sopra alla linea del Signor Francesco quondam Giacomo Conchi*, *quali detto Signor Testatore volse averfi quì per apposti*, *e repetiti in ogni miglior modo &c.* =

Ref-

28 cturis elici potest, Testatorem restringere semper voluisse successionem ad solos Masculos, nihilominùs tantum abest, quod in casu nostro concurrat vel voluntas, vel conjecturæ, repetitionem masculinitatis suadentes, ut potiùs adesse dici debeant argumenta omnia, quæ à Doctoribus expendi solent pro excludenda tali repetitione.

Adest namque diversitas personarum, cum
29 non agatur de filiis ejusdem personæ vocatæ cum qualitate masculinitatis, quæ propterea qualitas in ejus quoque successoribus faciliùs hoc casu repetita censetur, ex traditis per *Torr. de Primogenit. Ital. part.1. cap.37. numer.* 107., *Rota decis.30. num.9. part.*14., *& decis.307. ex num.17. part.16. recent.*, sed res est de perso-
30 nis diversi generis, diversæque lineæ, & quidem descendentibus ex fœminis, ut in proposito ponderat *Riminald. Jun. cons.632. num.119. lib.* 6., *Peregrin. cons.36. numer.23. lib.1.*, *Fusar. de substitut. quæst.* 403. *num.* 8., *Castill. quotid. jur. controv. lib.2. cap.4. num.134.*, *Rota coram Cels. decis.* 145. *numer.* 13. *ad ornat. Cardin. de Luca de Fideicommis. decis.21. num.* 3., *&* 14., Rursus concurrit diversitas, atque independentia
31 unius substitutionis ab altera, in quibus etiam terminis cessare dicitur repetitio, *Cephal. consil.* 717. *num.9.*, *Odd. cons.* 95. *numer.* 5., *Castill. dict. cap.4. num.*131., *& seqq.*, *Rocc. disputat. jur. select. cap.42. num.22.*, *& seqq.*, *Rota coram Cerro decis.96. num.6.*, *in recent. decis.*307. *num.*18., *& seqq. part.* 16., *decis.* 67. *num.* 8., *&* 9., *decis.*274. *num.*15., *decis.*387. *num.*9., *& seqq. part.*18., *ad ornat. Card. de Luca de Fideicommis. decis.*20. *num.*4., *& decis.* 21. *num.* 3., *& in Lucana Fideicommissi de Barsottis* 28. *Martii* 1710. *§. Et licèt cor. Crispo*.

His additur etiam diversitas orationis, seù discretivus loquendi modus; Quippe Testator
32 licet tàm in institutione, quàm in prima, & secunda substitutione vocasset, atque substituisset agnationem, & lineam masculinam Institutorum, atque substitutorum, in tertia tatem, & germanam significationem intellexisse censendus est, profectò dici debet, quod qualitatem masculinitatis in hac substitutione DD. de Polenis non oscitanter, sed consultò omiserit, proindeque eadem repetita censeri nequit, ut similem Testatoris qualitatem ponderando, tradiderunt *Altograd. contr.68. nu.36.*, *& seqq.*, *Rot. decis.* 22. *num.5. apud Balducc. ad Ramon. tom.* 4., *in recent. decis.* 170. *num.*11. *part.* 14., cum aliis *in Maceraten. Legatorum*, *& Fideicommissi* 18. *Junii* 1710. *§.16.*, *&* 17. *coram Rmo Ansaldo Decano*.

Superest demùm diversitas rationis, quæ, etsi necessaria non esset, cum sufficiat, Testatorem 35
usum fuisse diverso modo disponendi in uno potiùs, quàm in alio casu, stat enim prò ratione voluntas, ut monet *Rota decis.638. num.7. part.18.*, *& in Melevitana Fideicommissi* 13. *Junii* 1710. *§. Haud refragante coram Priolo*, *& in Bononien. primogenituræ de Cultellis* 12. *Martii* 1717. *§. Quamquam verò coram Cerro*, Attamen hìc deesse non videtur, & promanat ex eo, quod post tres lineas præcedenter institu- 36
tas, substitutasque, difficiliùs reperiri potuissent Masculi de domo Polena, ideoque nil mirum, si Testator optans perpetuum progressivum fideicommissum, invitavit in hac postrema substitutione etiam fœminas, ac descendentes ex eis, quæ quidem rationis diversitas cum satis 37
perspicua sit, atque manifesta, repetitionem masculinæ qualitatis de una ad aliam substitutionem penitus excludit, ut generaliter tradiderunt *Bim. cons.*111. *num.*21. *lib.*2., *Rocca disput. jur. select. cap.*42. *num.*18., *&* 19., *& num.*20., *Barz. decis. Bonon.* 119. *num.*2., *&* 3., *Rot. coram fan. mem. Alexand. VIII. decis.* 252. *num.*10., *& seqq.*, *coram Card. Cerro decis.96. num.17.*, *& seqq.*, *in Lucana fideicommissi de Barsottis* 28. *Martii* 1710. *§. Manifesta coram Crispo*, *& in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 25. *Januarii* 1709. *§. Ex defectu*, *& §. Tantoque magis coram Lancetta*, *&* 23. *Junii* 1710. *§. Validius coram Aldrovando*, *& magis in*

Aveniouen., *seu Carpentoracten. fideicommissi*
de Tertullis 2. *Decembris* 1705. *§. Ultra quod*
coram Molines, *& in Melevitana fideicommissi*
13. *Junii* 1710. *§. Qua etiam responsione coram*
Card. Priolo, & melius ad rem nostram *Rota*
*decis.*307. *num.*16. *part.*16., ibi = *& præcipuè*
40 *verba esse similitudinaria modi succedendi*, *non*
etiam succedentium personarum = *in Romana Ca-*
salis Aguzzani 20. *Junii* 1701. *§. Absque eo*
quod coram Molines, *in Bononien. primogenitu-*
ræ de Cultellis 15. *Februarii* 1715. *§. Absque*
eo quod coram Falconerio, *&* 12. *Martii* 1717.
§. Frustraque coram Cerro, his verbis = *Siqui-*
dem prædicta verba apprimè verificantur repeten-
do eadem gravamina superiùs injuncta, *quæ re-*
spiciunt ordinem successivum. *& per modum pri-*
mogenituræ absque ullâ necessitate ea referendi ad
exclusionem fœminarum lineæ primogenialis in
concursu diversæ lineæ, *quod ubi Testator vo-*
luisset exprimere in successivis gradibus, *utique*
non omisisset, *sicut expressit in antecedentibus* =.
Nilque turbat, quod saltem ratione dd. one-
41 rum, quorum fœminæ non sunt capaces, D. Ar-
temisia exclusa dicenda sit à primogenitura, de
qua agitur, præsertim, cum ea ex similibus one-
ribus ad agnationis conservationem ordinata
videri possit; Nam, etsi admitteretur, per dd.
onera agnationem contemplatam dici posse,
attamen, cum id in DD. de Polenis descenden-
42 tibus ex fœmina, filia nempè Testatoris, non
nisi fictè, & artificialiter verificari queat,
adeout tali pacto potius nominis, & familiæ
conservationi, ac memoriæ, quàm veræ agna-
tioni prospectum fuisse censeatur, *Altograd.*
*sen. cons.*66. *num.*63., *& seqq. lib.*2., *Torr. de*
*primogenit. Ital. part.*1. *cap.*38. *num.*42., *&*
*seqq. part.*1., *Larrea decis. Granaten.* 34. *num.*
39., *Rot. coram Cerro decis.*885. *num.*9., *ad or-*
*nat. Card. de Luc. de fideicommis. decis.*11. *num.*
12., *decis.*12. *num.*13., *& seqq.*, *decis.*13.
*num.*9., *& decis.*14. *num.*18., *& seqq.*, *& in*
Bononien. fideicommissi de Foscherariis 30. *Apri-*
lis 1717. *§. Onus denique coram de Herrera*;
*quæst.*6. *num.*33., *Larrea decis. Granaten.* 34.
*num.*48., *Card. de Luc. de feud. disc.*45. *num.*3.,
*Fontanell. decis.*35. *num.*2., *Torr. de primogen.*,
*& majorat. Ital. part.*1. *cap.*38. *§.*3. *num.*36. 41.
51. 55. 59., *&* 60. *§.*4. *num.*110., *& §.*17.
*num.*196., ibi = *Nonnumquam etiam fœminæ ad*
ejusmodi primogenituram succedere valent, *dum-*
modò non sint expressè exclusæ, *nam tàm masculus*,
quàm fœmina potest alienæ familiæ nomen, *&*
insignia assumere, *& hunc ipsam conditionem à*
Testatore demandatam adimplere, idem jura
prius etiam firmaverat supra *cap.*25. *§.*11. *num.*
124., *& seq.*, *& num.*127., *& seq.*, ubi, quod,
licèt in Italia hujusmodi onus faciat aliqualem 45
præsumptionem prò agnationis contemplatione,
tanti tamen non est, ut excludere valeat fœmi- 46
nas, & descendentes ex eis, quoties aliæ con-
jecturæ prò agnationis contemplatione, & fœ-
minarum exclusione non concurrunt, & ità in-
telligendæ sunt auctoritates contrarium firman-
tes, ut nimirum procedant cum aliæ adsunt
conjecturæ, & præsumptiones, suadentes, Testa-
torem voluisse agnationi prospicere, & fœminæ
aut ex eis descendentes concurrant cum Mascu-
lis agnatis, quemadmodum etiam est sensus sa-
cræ *Rotæ*, quæ, dum conjecturam hanc per sè
solam consideravit, duxit, illam sufficientem
non esse ad inducendam agnationis contempla-
tionem, & fœminas excludendas, ut in *decis.*
203. *num.*5. *part.*16. *rec.*, *decis.*475. *num.*5. *part.*
19., *in Fulginaten. primogenituræ* 14. *Junii* 1700.
§. Cum enim coram Molines, *& in d. Bononien.*
primogenituræ de Cultellis 12. *Martii* 1717.
§. Ac sub eadem, *&* 25. *Junii ejusdem anni*
§. final. coram Cerro; Quod verò supradictum
onus à Masculis ex fœminis adimpleri possit, 47
omni prorsus difficultate vacat, & præter mox
citatos, dixit *Rota in Aquipenden.*, *seu Montis*
Falisci fideicommissi 11. *Maii* 1705. *§. Quo verò*,
& seqq. coram Card. Caprara, *in Romana fidei-*
commissi Pauli de Alberis 27. *Aprilis* 1716.
§. Quibus ità coram Cerro, *in Perusina fidei-*
commissi 5. *Junii ejusdem anni §. Limitatio ita-*
que

50 tura dependet ex testamento, in quo cum fœminæ ex supradictis vocatæ fuerint, nullum obicem eis facere poterit asserta indoles, & natura Prioratus, utpotè omninò diversa à jure
51 substitutionis fideicommissariæ, hæc quippe extensionem recipere potest ex conjecturata De-
52 functi voluntate, ille verò ad expressum solummodò casum restringendus est, ut distinguendo monet *Ansald. cons.*141. *num.*20., *& seqq.*

Jam verò ex his plenè constabilitâ, & à contrariis vindicatâ vocatione D. Artemisiæ, nullum negocium facessit id, quod dicitur in tertia parte contrarii discursus, quod nimirum etiam D. Catherina Soror, & donataria Philippi ultimi Masculi ex linea de Conchis vocata censeri possit; nam cum Testator expressis, disertisque verbis substituerit lineam masculinam
53 Francisci de Conchis, procul dubio exclusa à tali vocatione dici debet fœmina, quæ in linea masculina non continetur, *Fusar de substit. quæst.*346. *num.*42. 45., *& seq.*, *Rot. coram Coccino decis.*2083. *ex num.*25., *decis.*2100. *ex num.*5.; *& decis.*2122. *per tot.*, *coram Celso decis.*341. *num.*7., *&* 6., *in rec. decis.*95. *num.* 4. *part.*11., *decis.*392. *num.*13. *part.*14., & di-
54 stinguendo hunc casum ab alio, quo vocati essent descendentes per lineam masculinam, optimè *Rota ad ornat. Card. de Luc. de testament. decis.*43. *num.*10., *& sub num.*14., & rectè
55 quidem, quia linea masculina inchoatur à Masculis, & finitur in fœminis exclusivè, ut benè ex aliis advertit *Rota in rec. decis.*415. *num.*12. *part.*12., *& in Ravennaten. fideicommissi Julii Cammilli de Abbiosis* 7. *Aprilis* 1710. *§. Maxime quia coram Crispo*, id quod justum locum si-
56 bi vindicat non solùm in fœminis, verùm etiam in masculis ex fœminis, ut respondit *Rota ad ornat. Card. de Luc. de fideicomm. decis.*22. *ex num.*14., *& num.*18., *&* 19., *decis.*30. *num.*2., *decis.*31. *num.*4., *decis.*33. *num.*4., *& seqq.*, *& in Mantiss. ad eundem tit. pariter de fideicomm. decis.*1. *num.*6., *& decis.*2. *num.*16.

Neque hujus fœminæ comprehensio, quæ à parte dispositiva exclusa reperitur, desumi valet à parte conditionali, in qua facta legitur invideantur, ita quidem, ut, qui ab una fuerit exclusus, excludatur etiam ab altera, ad *vulgat. Textum in leg. Asse toto* 77. *ff. de hered. instit.*, *leg. ait Prætor §. Si Judex ff. de re judic.*, *Peregrin. de fideicomm. art.*16. *num.*112., *Rot. coram Dunoz. jun. decis.*526. *num.*5., *& in Voto edito in Romana Testamentorum super foliis, & Legato habitationis* 27. *Augusti* 1713. *§. Sejungendo coram Cerro*, *& in Romana fideicommissi* 22. *Februarii* 1717. *§. Parumque*, *&* 25. *Junii ejusdem anni §. Hinc inutiliter coram eodem.*

Florentina Fideicommissi.

A primogenituræ successione, ad quam Testator ultimo loco invitavit filios, & descendentes alicujus certo nobilitatis gradu præditos, & tempore delatæ successionis viventes, excluduntur, qui eo nobilitatis gradu non polleant, tum etiam filius tertiogenitus, ejusque descendentes, existentibus sive masculis, sive fœminis descendentibus à secundogenito, ante delatam successionem præmortuo.

VOTUM XXXIII.

1 *Ad fideicommissum aspirare potest vocatus, qui pollet nobilitate gradus materni a Testatore optatâ.*
2 *Non autem alii vocati ex ignobili matre progeniti.*
3 *A fideicommisso excluditur natus a matre nobili, quando desit gradus nobilitatis aviæ, maternæ, & Testator nobilitatem exegerit ab Ordine S. Stephani requisitam.*
4 *Nobilem quoque aviam exposcunt statuta Ordinis S. Stephani.*
5 *Lineæ prærogativa vincit parem nobilitatis gradum a Testatore optatum*, & num.43.
6 *In primogenitura regulari lineæ prærogativa omnes alias vincit.*
7 *Modus succedendi* per ordine di primogenitura, *idem est, ac juxta lineæ prærogativam, & regularis primogenituræ institutionem.*

8 *Ac-*

16 *Sexus qualitas, nonnisi inter Descendentes ejusdem gradus, & lineæ spectanda est.*

17 *Lineæ sola prærogativa spectatur inter eos, qui a diverso columnello procedunt.*

18 *Sive agatur de progressu, sive de ingressu successionis.*

19 *De eadem lineâ sunt omnes Descendentes respectu ejus, qui designatus fuit tamquam stipes.*

20 *In linea non comprehenditur, qui designatus fuit tamquam stipes.*

21 *In primogenituræ successione linea consideratur habito respectu non ad eum, qui designatus fuit tamquam stipes, sed ad ejus filios, & Descendentes.*

22 *Itaut linea Descendentium dividatur in plures.*

23 *De linea Secundogeniti, qui superest, præfertur aliis constitutis in linea inferiori.*

24 *Lineam propriam quilibet frater, & soror constituit.*

25 *A primogenitura Secundò, vel Tertiogenitus excluditur, donec extat aliquis ex linea Primogeniti.*

26 *Lineæ, quæ suum principium non habuit, prælatio dari non potest.*

27 *Linea actualis comprehendit possessorem primogenituræ, habitualis verò quemlibet habentem jus, & spem succedendi.*

28 *Lineam habitualem constituit filius statim ac prodit in lucem.*

29 *Et adquirit sibi, & filiis incommutabilem spem succedendi.*

30 *Ad lineas inferiores transitus fieri nequit, donec supersint filii, & descendentes à Secundogenito, etiam ante successionem præmortuo.*

31 *Filii, & descendentes à Secundogenito in primogenituræ successione præferendi sunt, quemadmodum præferri debuisset eorum Pater, si ultimo possessori supervixisset.*

32 *Sive agatur de progressu successionis in eadem*

40 *Primogenitus carens nobilitatis gradu à Testatore præscripto non excludit alios lineæ præcedentis eà nobilitate præditos.*

41 *Incapax succedendi nullum jus transmittere potest ad filios, & Descendentes.*

42 *Plus juris in causato, quàm in causante esse nequit.*

44 *Primogenitura regularis secumfert lineæ prærogativam.*

45 *Successionem in suspenso manere non vult, qui substituit filios, & Descendentes, tempore delatæ successionis viventes.*

46 *In primogenituræ successione voluntas Testatoris solùm spectanda est.*

47 *Substitutio filiorum, tempore delatæ successionis viventium, nascituros excludit.*

48 *Primogenituræ successio, donec spes adsit, ut ex lineâ prædilectâ prodeat persona capax succedendi, in suspenso manere debet, vel alteri per speciem administrationis interea deferri.*

49 *Primogenituræ successio, secus ac Majoratuum Hispaniæ, in suspenso manere potest, vel alteri per speciem administrationis interea deferri.*

50 *Filius postea natus ob prærogativam lineæ a substituto avocare potest Bona primogenialia.*

IN supremis Tabulis, cum quibus decessit bon. mem. Antonius de Alexandris, heredem sibi scripsit ex asse Joannem de Alexandris, eique substituit omnes ejus filios, & descendentes masculos in infinitum, quibus deficientibus, vel non existentibus, vocavit Nicolaum germanum fratrem d. Joannis, ejusque filios, & Descendentes masculos pariter in infinitum; Deinde mente secum reputans, evenire posse, quod tota agnatio masculina de Alexandris in dd. fratribus, eorumque Descendentibus aliquando defecisset, jussit, eo eveniente, de omnibus suis Bonis, præter quam de Villa Parina, & Bonis illi annexis, tres fieri partes ero-

nem prorsus alienationem, detractionem, luorumque Bonorum locationem, atque obligationem, ob eam finalem causam, ut nimirum illa conservarentur ad beneficium omnium vocatorum, indictâ contravenientibus pœnâ caducitatis.

Primus fideicommissum agnovit Joannes, cujus lineâ extinctâ, ut etiam illâ Nicolai secundo loco vocatâ, successio delata, ingressaque fuit in lineam Francisci de Conchis, cumque hæc pariter jam jam desitura sit, locus fieri debet postremæ substitutioni filiorum, & descendentium tunc viventium Josephi de Polenis, inter quos adest D. Artemisia, ex Vincentio filio Neptis dicti Josephi, quæ ortum
1 habens à Matre nobili, & consequenter pollens requisito nobilitatis gradus materni à Testatore volitæ, justâ ratione ad dictum fideicommissum, sive primogenituram adspirare potest, cum vocata legatur, & capax sit illam assequendi, ex firmatis in alio meo separato Responso pro veritate contra Dominum Philippum de Conchis edito, ad quod propterea, ne actum agam, me refero.

Nec dictæ Dom. Artemisiæ obesse potest existentia Dom. Cæciliæ filiæ dicti Josephi; & Sebastiani, filiorumque ab eo nasciturorum; nam, quod attinet ad Dom. Cæciliam, ipsa caret requisito gradus materni, cum procreata sit ex
2 Matre non nobili, ideoque ab hujusmodi successione repellitur, ex aperta Testatoris voluntate, tunc demùm admittente filios, & Descendentes Josephi de Polenis = *mentre siano procreati, e concetti di Madre nobile &c.* = eâdemque ratione repelli posse videtur etiam Sebastianus filius dictæ Cæciliæ, quia, licèt ipse ortum
3 ducat à Matre nobili, talis tamen non est gradus Aviæ maternæ, cujus etiam nobilitatem Testator requisivisse censetur, dum post expressam Matris nobilitatem addidit = *sicchè i suoi quarti passino per la Cavalleria della Religione di San Stefano senza difficultà* = quæ si,
4 juxtà Ordinis Statuta, præter Matrem, Aviam quoque nobilem exposcit, id etiam voluisse censetur Testator, qui in vocatis exoptavit ca-

8. part. 19., in Bononien. Fideicommissi de Barberiis 27. Aprilis 1708. §. Quibus ità præmissis coram Caffarello, in Bononien. Primogenituræ de Cultellis 12. Martii 1717. §. Nec ex finalibus coram Cerro, & in Æsina Primogenituræ de Amicis 21. Junii 1717. §. Validitate autem coram Foscaro.

Testator enim in præcedenti substitutione lineæ de Conchis ita se expressit = *sostitui, e sostituisce la linea mascolina &c. per ordine di primogenitura* = qui sanè modus succedendi per 7
viam primogenituræ importat successionem juxta lineæ prærogativam, & institutionem primogenituræ regularis, non verò facti, & saltuariæ, teste *Molin. de Primogen. cap. 8. num. 18. & 19. lib. 3., Actolin. resolut. 81. sub numer. 9., Mans. consult. 98. sub num. 22. & 39., Card. de Luca de Fideicomm. disc. 2. num. 7., Balducc. ad Ramon. decis. 92. num. 9. tom. 2., Rot. in Bononien. Fideicommissi de Barberiis 17. Januarii 1710. §. Quin obicem cum seqq. coram Reverendissimo Aldrovando, & optimè in Bononien. Primogenituræ de Cultellis 16. Junii 1717. §. Excluso sic coram Cerro;* Accedente in specie præser- 8
tim onere assumendi cognomen, & insignia familiæ, quod in proposito considerat *Rot. in dict. Bononien. Fideicommissi de Barberiis 17. Aprilis 1708. §. Quodque mirabiliter, & 12. Aprilis 1709. §. Neque deficere coram Caffarello, & in dicta Æsina Primogenituræ de Amicis 21. Junii 1717. §. Quæ porrò coram Foscaro;* Ac etiam legali præsumptione favente potiùs hujusmodi 9
primogenituræ regulari, quàm saltuariæ, quæ cum in jure odiosissima sit, omnis idcircò interpretatio sumi debet contrà illam, ad hoc ut, 10
quo minùs fieri potest, à regulari, & naturæ magis consona succedendi ratione abscedatur, ut, firmat *Rota in decisionibus mox allegatis, & in Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii 1707. §. Cum enim coram Reverendissimo Molines, & in Bononien. Primogenituræ de Cultellis 29. Januarii 1714. §. Tanto magis cum seqq., & 15. Februarii 1705. §. Absque eo, quod, & seqq. coram Illmo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore, & 16. Junii 1717. §. Excluso cor. Cerro,* & alibi passim.

Hunc

per modum primogenituræ ; Ita quidem ut vocando filios, & Descendentes Josephi de Polenis intellexerit, priùs successionem esse deferendam ad Primogenitum, & omnes ejus descen-
12 dentes, deinde ad secundogenitum, & illius pariter descendentes, & denique ad tertiogenitum, & sic de singulis, juxtà naturam dispositionis primogenialis, quæ hujusmodi successivum, & gradualem ordinem exposcit, *Torr. de Primogen. Ital. part.1. cap.5. num.23., cap.39. num. 101., & cap. 41. num. 13., & alii apud Rot. in dict. Bononien. Primogenituræ de Cultellis 29. Januarii 1714. §. Quamvis, & 15. Februarii 1715. §. In unum sic collectis coram Illustrissimo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore*, quo casu donec extat aliquis descendens ex
13 priori linea Primogeniti, vel secundogeniti, certè illi de tertiogenito, utpotè posteriori, admitti non possunt, sed expectare debent omnimodam extinctionem priorum linearum, *Molin. de Primogenit. Hispan. lib. 3. cap.9. numer. 29., Mans. consult. 197. num. 32. tom.2., Torr. de Primogen. part.1. cap.39. num.101., & cap. 41. num. 13., Roxas de incompatibit. part. 1. cap. 6. num.10., Castill, contr. Jur. lib.3. cap.15. num. 53., & lib.5. cap.67. num.23., & cap.91. num. 3., Mastrill. decis.59. num. 1., Fontanell. decis. 34. numer.6., & seqq., & numer. 13. & 14. lib. 1.*

Cum itaque Joseph de Polenis, cujus filios, & Descendentes Testator substituit, tres habuisset filios, nimirum Angelum, Vincentium, & Cæciliam, & ex his Angelus sinè prole defecerit, Vincentius post se reliquerit unicam filiam, D. Artemisiam, Cæcilia verò adhuc superstes sit unà cum Sebastiano ejus filio, hinc est, quod extinctâ lineâ Angeli Primogeniti, cum quærenda sit alia Persona ex linea, in quam Primogenitura ingredi debet, ea præ ceteris eligenda est, quæ sit melior inter superextantes, & proximior ultimo gravato, ut est illa Vincen-

11., Rota decis.167. num.16., & seq. part. 11. recent., in Romana Casalis Aguzzani 21. Junii 1701. §. Fortiùs coram R.mo Molines, & in Bononien. Primogenituræ de Cultellis 12. Martii 1717. §. Hinc faciliùs coram Cerro, & 16. Junii ejusdem anni §. Minusque coram eodem, secus verò inter eos, qui à diverso columnello procedunt, inter quos, omni aliâ qualitate omis- 17
sâ, atque posthabitâ, lineæ solùm prærogativa spectetur, ut benè ad rem docuerunt *Surd. cons. 403. num.16., Ramon. cons.100. nu.306., Barbat. de fideicomm. part.1. cap.4. inspect.4. numer. 51., Mierez. de Majorat. part. 2. quæst. 6. num. 7., Castill. contr. Jur. lib.5. cap.138. num. 11., Torr. de Primogen. part.1. cap.5. nu.40.* ; Idque procedit non solùm in progressu successionis, 18
sed etiam in ingressu, juxtà veriorem, magisque receptam opinionem, de qua *Amat. resolut 1. num.52., Castill. contr. jur. lib. 3. cap. 19. num. 65., Rodulphin. allegat. 97. num. 18., Cardin. de Luca de Fideicommis. disc. 2. num. 4., & alii apud Rot. decis. 30. nu. 10. post Torr. de Primog. tom. 3.*

Quamobrem frustra objiceretur, hic non agi de transferenda successione ab una linea ad aliam, cum tam Artemisia, quàm Cæcilia, & Sebastianus ejus filius descendant à Josepho, & propterea non sint diversæ lineæ, sed unius & ejusdem lineæ diversi palmites, & rami, quo circa successio deferenda sit Cæciliæ, & descendentibus illius, quæ ob præmorientiam Angeli, & Vincentii primogenita reperitur tempore apertæ successionis in linea Josephi ; Respondetur enim, ad effectum, de quo agitur, minimè 19
spectandam esse lineam Josephi, cujus respectu certè omnes de eadem linea dicendi essent, sed cum ipse vocatus non sit, & solùm designatus appareat tamquam stipes filiorum, & descendentium ab eo, ideoque non comprehendatur in linea, quæ ab ipso non incipit, sed à filiis, 20
Riminald. jun. cons.117. num.27., & 28. lib.2., Venturin. cons.26. num. 5. & 6., Cyriac. contr.

 365.nu.

10., *Robles de repræsentat. lib. 2. cap. 30. num.*
40., *& lib. 3. cap. 4. num. 6.*, *Torr. de Primog.*
Ital. part. 1. cap. 5. num. 20. & 23., *Rovit. in*
pragmatic. de feud. 11. num. 69., *Molin. de Pri-*
mogen. lib. 3. cap. 6. numer. 29. & seqq., *Castill.*
contr. jur. lib. 3. cap. 19. num. 185. & seq., *Rot.*
apud Torr. de Primogen. decis. 2. nu. 36. & seqq.,
& decis. 38. num. 13., *& in dicta Æsina Primo-*
genituræ de Amicis 21. Junii 1717. §. Validi-
tate autem vers. quodque unaquaque persona vo-
cata propriam constituat lineam, *coram Foscaro*;
quo fit, ut, dum superest aliquis descendens ex
23 linea secundogeniti, ut in casu nostro, sive
masculus, sive fœmina, is semper præferatur
aliis constitutis in linea inferiori, quæ diversa
censetur, ut, præter mox allegatos probant, *The-*
saur. quæst. forens. 12. num. 18., *& 58. lib. 2.*,
Altograd. Jun. contr. 1. numer. 18., *Saminiat.*
contr. 137. num. 2., *Mans. consult. 12. sub num. 9.*
tom. 9., *Rosa consult. 69. num. 177.*, *Tondut. re-*
solut. civil. 89. num. 6. & seqq., *Gratian. discept.*
456. num. 19., *Grammatic. decis. 345. sub num.*
6., *Rota coram Cerro decis. 96. num. 8.*, *& seqq.*
post Torr. de Primogen. decis. 30. nu. 8., ibi = *Mi-*
nus subsistit, quod inter Catherinam, & Ale-
xandram considerari non possit prærogativa lineæ,
sed tantùm gradus, ex quo uti filiæ Victoriæ sint
in eadem linea, quia, quidquid sit respectu Ascen-
dentis, attamen inter ipsas est certum, quod con-
stituat diversam lineam, cum quælibet soror, seu
24 *frater propriam distinctam lineam constituat, ita-*
ut alter de alterius linea dici non possit, nec ad
25 *primogenituram admitti valeat secundò, vel*
tertiogenitus ex eadem matre, donec extat ali-
quis ex linea, & radice fratris primogeniti =
& in Bononien. Primogenituræ de Cultellis 12.
Martii 1717. §. Quæ cum ità se habeant coram
Cerro.

Nec obesse potest, quod Vincentius secun-
dogenitus Pater D. Artemisiæ ante purificatam
successionem objerit, ideòque efformare nequi-
26 verit lineam, cujus respectu considerari possit
prælatio, quæ alioquin dari non potest, ubi linea
suum principium non habuit; objectio namque
realem, & actualem successionem, nihilomi- 30
nùs cum capax aliquando extiterit suam lineam
efformandi, sub ea habitualiter inclusisse cen-
setur omnes suos Descendentes cum prærogati-
va, ut donec aliquis ex eis superesset, fieri non
posset transitus ad lineam ulteriorum genito-
rum, quibus illi semper, & jure propriæ vo-
cationis à Parentibus in eosdem transmisso præ-
ferendi sunt, quemadmodum Vincentius eorum
Pater prælatus fuisset, si ultimo possessori super- 31
vixisset, juxtà communem sententiam, de qua
Altograd. Jun. contr. 58. num. 12., *& contr. 59.*
num. 6., *& seqq.*, *de Luc. de lin. legal. artic. 27.*
num. 27., *Molin. de Primogen. lib. 3. cap. 6. num.*
34. & seq., *Castill. contr. jur. lib. 3. cap. 19. nu.*
166., *& lib. 5. cap. 93. num. 5.*, *Torr. de Pri-*
mog. part. 1. cap. 5. num. 33., *& seqq.*, *& cap. 41.*
num. 15., *& pluribus seqq.*, *Rot. post ipsum de-*
cis. 30. numer. 6., *& seqq.*, *coram Seraphin. decis.*
245. per tot., *in recent. decis. 18. num. 9. part. 18.*
tom. 1., *& decis. 414. numer. 3.*, *& seqq. eadem*
part. 18. tom. 2., *decis. 451. num. 5. part. 19. tom.*
2., *in Bononien. Fideicommissi de Barberiis 27. A-*
prilis 1708. §. Constabilita, *& 12. Aprilis 1709.*
§. Quare coram Caffarello, *& in earum confir-* 32
matoria 17. Januarii 1710. §. Non attento, *&*
seqq. coram Reverendissimo Aldrovando, *in Bono-*
nien. Primogenituræ de Cultellis 16. Junii 1717.
§. Nulla quippè coram Cerro, *& in Æsina Pri-*
mogenituræ de Amicis 21. ejusdem mensis, *& om-*
ni §. Nullum obicem coram Foscaro, quæ com-
munis opinio locum sibi vindicat sivè agatur de
progressu successionis in eadem linea, sive de
ingressu in novam lineam, secundùm *Amat. re-*
solut. 1. num. 52., *Card. de Luca de Fideicommis.*
disc. 1. num. 18., *Torr. de Primogen. dict. part.*
1. cap. 41. numer. 16., *Rot. post ipsum decis. 30.*
num. 7., *& 10.*

Et licèt non desint contrarium sentiêntes, ni-
mirum prærogativam lineæ attendendam non
esse in novo ingressu primogenituræ, quasi tunc 33
nondum aliqua linea constituta dici possit, quæ
hujusmodi prælationem sibi vindicare valeat;
attamen eorum dicta procedunt in casu, quo
reve-

[illegible] quæ
sanè vocatio cum ipsis procul dubio tribuerit
jus, & spem succedendi suis loco, & tempore,
36 negari non potest, quin lineam statim efformare
voluerit respectu Descendentium cujuslibet ex
filiis cum prælatione lineæ primogenitæ respe-
ctu lineæ secundogenitæ, & sic deinceps, qui
sanè ordo prælativus etiam modò attendendus
37 est, tametsi de ingressu primogenituræ in novam
lineam agatur, & caput ejusdem lineæ succes-
sionem nactus non fuerit, ut rectè in simili ca-
su docuerunt *Covaruv. practic. quæst. cap. 38. nu.
6.*, *Molin. de Primog. lib. 3. cap. 6. numer. 3.*, *&
4.*, *Marcian. lib. 1. disput. 2. num. 35.*, *& seqq.*,
*Carol. Anton. de Luc. de lin. legal. art. 27. num.
27.*, *Altograd. jun. contr. 60. num. 58.*, *Hieron.
à Molin. dict. tract. jur. verit. 6. num. 12.*, *& 13.
decis. sicul. post Card. de Luca de Fideicom. num.
172.*, *Torr. de Primogen. Ital. part. 1. cap. 41.
num. 30. & seqq.*, *& numer. 41.*, *& duobus seqq.*,
apud quem alii.

Quæ cum ità sint, atque ex his omnibus in
discrimen revocari nequeat distinctio linearum
cum prælatione inter eas debita lineæ Vincentii
secundogeniti adversus illam Cæciliæ tertio-
genitæ, adeout primogenitura deferenda sit D.
Artemisiæ filiæ Vincentii prædefuncti ad exclu-
sionem D. Cæciliæ tertiogenitæ, & descenden-
tium ab ea; nil sanè turbat, quod dicta Cæci-
lia per obitum fratrum natu majorum primoge-
nita reperiatur tempore apertæ successionis, ad
quod Testator respexisse videtur dum substituit
filios, & descendentes tunc viventes, & natos
ex matre nobili, indè arguendo defectum voca-
tionis antè apertam successionem, & conse-
quenter inexistentiam lineæ ante dictum casum,
quæ modò in ipsa tamquam primogenita inci-
pere, & in ejus Descendentibus continuare de-
beat; Pro responsione enim satis esset dicere,
malè argui defectum vocationis Descendentium
usque ab initio, & antè purificatam successio-
nem, ex eo quod illa restricta sit ad Descen-
efformandi, sive non, quocumque modo res ac-
cipiatur, semper firma manet exclusio D. Cæ-
ciliæ, & universæ ejus lineæ tertiogenitæ, ex-
tantibus descendentibus sive masculis, sive fœ-
minis ex linea Vincentii secundogeniti, quia
cum ipsa Cæcilia nullo umquam tempore, nul-
loque pacto capax fuerit succedendi in dicta pri-
mogenitura ob defectum gradus materni à Te-
statore requisiti, nequit propterea modò tam- 40
quam primogenita considerari ad effectum ex-
cludendi alios de præcedente linea, tali qualita-
te præditos, ad *Text. in leg. ex facto §. Si quis
rogatus ff. ad Trebell.*, *Mantic. de conjectur. lib.
11. titul. 12. num. 24.*, *Torr. de Primogen. part.
1. cap. 41. num. 62.*, *Rota coram Bich. decis. 191.
num. 18.*, & sicuti ipsa ratione incapacitatis nul-
lum jus ad dictam primogenituram pro se ad- 41
quirere potuit, ità illud transmittere non va-
luit ad ejus filios, & descendentes, qui proin-
dè si ex ejus persona ad successionem adspirare
non possunt, & excludere descendentes ex li-
nea secundogeniti, ne plus juris dicatur esse in 42
causato, quàm in causante, *de Marin. resolut.
126. num. 28.*, *& duobus seqq. lib. 2.*, *Molin. de
Primogen. lib. 3. cap. 5. num. 41.*, *Torr. de Pri-
mogen. part. 1. cap. 41. num. 63.*, multò minùs
eam assequi, & illas excludere valebunt jure
proprio, & independenter à Matre, cum sint de
linea inferiori illâ, in qua reperitur D. Artemi-
sia filia Vincentii secundogeniti, à quo etsi nul-
lum jus in eam transmissum fuerit, aut trans-
mitti potuerit, adeout non priùs, quàm modò,
& post apertam successionem, hæc in ipsa in-
cæperit radicari; nihilominùs præferenda esset 43
Descendentibus Cæciliæ ob prærogativam li-
neæ, quam ceteris potiorem esse, firmavi supe-
rioribus locis.

At verò, si filii, & descendentes Cæciliæ etiam
nati tempore apertæ successionis excludere non
possunt D. Artemisiam ex tacita, atque præsum-
pta Testatoris voluntate elicita ab ordinatione
primogenituræ regularis, secum pernecessè fe- 44
rentis

dilecta, & capaci; Non omittendo demum, quod, etiamsi aliquo pacto dicta primogenitura in suspenso manere posse videretur, id potiùs suffragaretur filiis nasciturís ex Artemisia, utpotè de linea prædilecta, ex qua donec spes ulla
48 subest, ut prodire possit persona capax succes-

Cassarello; Hinc est, quod filius postea natus ob prærogativam lineæ à substituto avocare queat Bona primogenialia, ut præ ceteris tradit *Rot.* 50
coram Zarat. dict. decis. 62. num. 10. & seqq., cor. Dunoz. jun. decis. 142. num. 13. 15., & seqq. & in rec. decis. 325. num. 9. part. 17.

INDEX

Mari-

ACCESSORIUM.

ACTIO.

Præ-

Agno-

AGNATITIA DISPOSITIO.

AGNATITIA QUALITAS, VINCULUM.

Alie-

Alie-

Amor

B

BAPTISMUS.

BARO.

Ba-

 Bo-

BONONIA.

BONONIENSES.

C

CADUCITAS.

Cauſa

Clau-

nes æqualiter substitutiones respicit, *vot. 37. nu. 65. p. 1.*

Clausula = Ordine, quo supra = repetitionem inducit omnium contentorum in præcedentibus substitutionibus, *vot. 42. nu. 44. p. 1.*

Clausula = ordine successivo = per vulgarem intelligi potest, conjecturis in contrarium non urgentibus, *vot. 16. num. 16. p. 2.*

Clausula = ordine successivo = postulat, successionem deferri salvâ gradus prærogativâ, *vot. 36. nu. 37. p. 1.*

Clausula = pro se, heredibus, & successoribus = in renunciatione, operatur heredum etiam extraneorum comprehensionem, *vot. 4. numer. 88. & 99., & vot. 5. numer. 23. part. 1.*

Intellige quoad Bona indifferentia, *dict. vot. 4. nu. 100., & vot. 5. nu. 24.*

At secus est quoad Bona differentia, atque expressim alienari prohibita; horum enim respectu intelligitur pro heredibus sanguinis, *ibidem utrobique.*

Procedit id, stante etiam consensu viventium, seu Patris acceptatione *dict. vot. 5. numer. 27., & 28.*

Clausula = per tutto quello potesse pretendere, = heredes in re certa institutos non impedit totam jure accrescendi hereditatem capere, *vot. 19. nu. 13. p. 2.*

Adposita namque illa censetur solùm favore heredis universalis, *ibid. nu. 14.*

Quo deficiente, cedat idem favor; *ibid. nu. 16. 20., & seq.*

Clausula = servatâ medietate Curiæ, = testamentis Oppinatorum *SS. Gregorii, & Casapis* adjici solita, nonnisi ad *recadentiarum* consuetudinem referri valet, *vot. 27. nu. 44. p. 2.*

Clausula = salvo tamen, ut infra = operatur, ut, quod in posteriori, idem in priori parte dispositum censeatur, *vot. 16. num. 48. p. 2.*

Clausula = salvo tamen, ut infra = est modificativa, & restrictiva, *vot. 16. num. 46. p. 2.*

Et si, quod modificet, non invenit, præcedentem extinguit orationem, *vot. 16. num. 47. part. 2.*

censetur, *vot. 8. num. 191. p. 1.*

Clausula = S. p. venientium ab intestato = non officit Legitimato, si legitimationi mens Disponentis non repugnet, *vot. 8. nu. 193. p. 1.*

Clausula = S. p. venientium ab intestato =, in legitimatione, intelligitur de præjudicio considerabili, *vot. 8. nu. 192. p. 1.*

Per *clausulam = sine præjudicio rei judicatæ =* in Rescripto Signaturæ Justitiæ, omnes rei judicatæ effectus censentur præservati, *vot. 18. num. 18. p. 2.*

Clausulis = successivè = vel = ordine successivo = vel = post eum = à Testatore adhibitis, adhuc substitutio per meram vulgarem censetur facta, *vot. 34. nu. 42. p. 1.*; & quando secus? *numer. 43., & 44.*

Clausula = ut supra = efficit, ut referens intelligendum sit ad terminos relati, *vot. 41. num. 84. part. 1.*

Et unam testamenti partem ab alia declarat, *ibid. num. 85.*

Efficit etiam, ut eadem verba in unâ, eademque significatione ubique accipiantur, *ibidem num. 86.*

Clausulæ = ut supra = ordine, quo supra = indicant, ad normam præcedentis dispositionis successionem regulandam esse, *vot. 16. numer. 49. part. 2.*

Clausula = ut supra = adjecta ulterioribus substitutionibus, repetit, quæ in prima substitutione disposita fuerunt, *vot. 45. nu. 35. p. 1.*

Clausula = ut supra = non habens relationem ad qualitatem legitimitatis, nequit dici illius repetitionem præseferre, *vot. 8 num. 103. p. 1.*

Idem, si ad extinctionem lineæ, vel ad qualitatem masculinitatis referatur, *dict. vot. 8. num. 104. p. 1.*

Vel, si ad personas non vocatas cum tali legitimitatis qualitate, aut ad personas etiam diversas, *ibid. nu. 105., & num. 106.*

Clausula = ut supra = non repetit qualitates præcedentes, quando mutantur personæ, *vot. 8. num. 106. p. 1.*

Clausula = ut supra =, in referente, illas dumtaxat rela-

COM-

CONCESSIO.

CONDITIO.

Ex

Jure

Hæc

DESCENDENS.

De-

Ascendentis, *d. vot. 22. n. 4.*, *& 5. & vot. 25. n. 7.*, *& 10. p. 1.*

Quo casu pro eorum non comprehensione evidentia requiruntur argumenta, *dict. vot. 25. num. 11.*

Descendentium masculorum nomine, quando ex mente Testatoris censeri debeant in subsidium vocati masculi ex Fœminis? *vot. 25. n. 28. 29. ad 37. p. 1.*

Descendentium masculorum appellatione non veniunt masculi ex fœminis, quando agnatio est contemplata, *vot. 42. n. 46. p. 1.*

Nec locus est Consilio *Fulgosii 85.*, *ibid.*

In primis *Descendentibus agnatis masculis* præcipuè agnatio conservari potest, *vot. 26. nu. 20. part. 1.*

Nomine *Descendentium masculorum* ad primogenituram veniunt masculi ex linea, nedùm Primogeniti, sed aliorum etiam de familia, *vot. 6. num. 19.*, *& 28. p. 1.*

Descendentium masculorum, & fœminarum vocatio, facta relativè ad Testatorem, intelligenda est de Descendentibus ejus filiæ, priùs, & postea vocatis, *vot. 43. n. 81. p. 1.*

Non fratris heredis instituti, cujus Masculi dumtaxat, & quidem primi gradus, vocati fuerint, *ibidem n. 82*, ratio *n. 83.*

Descendentium masculorum vocationem, in superiori testamenti parte factam, non immutant verbum *Familia*, necnon verbum *Descendentes*, absque masculinitatis expressione, adhibita in inferiori parte, *vot. 25 n. 50.*, *& 53. p. 1.*

Et ad summum favore fœminarum effectum operari possunt, deficientibus omnibus omnino Masculis, *ibid. n. 55.*

Præcedentem *Descendentium* omnium *masculorum* vocationem non restringit *Lineæ masculinæ* subsequens appellatio, *vot. 39. n. 40. p. 1.*

Quando præsertim adest, non in parte dispositiva, sed in prohibitiva, & conditionali, *ibid. nu. 41.*

nu. 39. p. 1.

Descendentium masculorum ex ulterioribus Substitutis facta mentio in casu delicti, illorum vocationem infert, *vot. 15. num. 37. p. 1.*

Vocatis *Descendentibus omnibus masculis lineæ effectivæ, ac transversalis proximæ, & remotæ*, adesse dicitur digressus ad plures substitutionum gradus, *vot. 7. num. 55. p. 1.*

Eoque concurrente, fideicommissum censetur repetitum inter omnes gradatim vocatos, *ibid. num. 56.*, ratio *nu. seq.*

Vid. *Fideicommissum. filius. Testator.*

DESCENDENTIA.

Descendentiæ nomen porrigitur in infinitos gradus, *vot. 22. num. 26. p. 1.*, *& vot. 31. num. 54. part. 2.*

Et fideicommissariam importat, *dict. vot. 22. eod. num. 26.*

Descendentiæ nomen masculos ex fœminis complectitur, *vot. 42. num. 29. p. 1.*

De *Descendentia* Avi dicuntur, & sunt nepotes ex fœminis, *vot. 42. nu. 30. p. 1.*

Descendentiæ Testatoris favore faciliùs perpetuum fideicommissum inductum præsumitur, *vot. 24. num. 4. p. 1.*

Descendentiæ alicujus vocatio, si de *effectiva* verificari nequeat, intelligitur de *contentiva*, *vot. 43. num. 21. p. 1.*

Vocata ultimâ *descendentiâ*, spes succedendi non aliis prodesse potest, quàm, qui ex omnibus superstes erit, *vot. 31. num. 53. p. 2.*

Descendentiæ, ac *Descendentium* nomen quoties nomini *agnationis* adjectum fuerit, excluditur agnationis contemplatio, *vot. 42. num. 34. part. 1.*

Procedit, licèt sæpiùs mentio agnationis facta sit, *ibid.*

Descendentiæ nomen Testator non adhibuisset, si de filiis filiorum sensisset, sed faciliùs expressisset filios filiorum, *vot. 31. nu. 16. p. 2.*

Descendentiæ nomine sensisse de filiorum filiis cen-

DETRACTIO.

DICTUM.

DIES.

DIGRESSUS.

DIS-

DIVERSITAS.

DIVISIO.

Mutuaque jurium cessio, in qua unus invicem alterum in rem propriam Procuratorem constituerit, *ibid. n.* 71.

Divisio, ac transactio, cum de inducenda fideicommissi remissione agitur, promiscuè usurpantur, eodemque jure censentur, *vot.*20. *numer.*79. *p.*1.

In utrisque enim remissum illud censetur, ubi ipsius scientia, aliaque concurrant necessaria requisita, *ibid. n.*80.

Benignior tamen potiùs divisioni, quàm transactioni tribuenda est interpretatio, *ibid. n.*81.

Cum *Divisio*, licèt sit quasi transactio, favorabilior tamen sit, *ibid. n.*82.

In *divisionis* contractu læsiva potest esse remissio fideicommissi, *vot.*4. *n.* 63. *p.*1.

Hujus propterea certa scientia requiritur, *ibid. num.*65.

Divisio ad componendas lites, æqualitatemque servandam super mutuis inita petitionibus, absque ullius ex juribus deductis præservatione, vera transactio censenda est, *vot.* 20. *numer.* 76. *part.*1.

Ex *divisione* Bonorum inter fratres, arguitur præcedentis donationis resolutio, *vot.* 31. *num.* 18. *part.*1.

Divisio Bonorum inter fratres censeri debet facta ad ulteriorem evitandam communionem, non ad præcedentem donationem revocandam, *vot.*31. *n.*20. *p.*1.

Divisio inter fratres censetur inita ad dissolvendam cum eorum altero communionem, si alii Dividentes, etiam post divisionem ipsam, Bona pro indiviso possederunt, *ibid. n.*21.

Vel saltem, tamquam actus æquivocus, nequit præcedentis donationis rescissionem importare, *ibid. n.* 22.

Maximè, si à Dividentibus, scientiam dictæ donationis habentibus, nulla ejus mentio facta est, *ibid. n.*25., sed vid. *n.*41. *& seq.*

In *divisione* renunciatum conditionali donationi non censetur per initum inter Dividentes pa-

*ibid. num.*38.

Excluditur autem ex renunciatione facta aliis Bonis, quàm donatis, *ibid. num.* 39.

Per *divisionem* verò, directè donationi contrariam, factam, antequam conditio adimpleretur, renunciatum eidem donationi censetur, *ibid. numer.* 40., & 43.

Sic etiam per *divisionem*, inæqualitèr, contra legem donationis, factam, *ibid. n.*34.

Divisionem non fuisse ad paterna Bona restrictam, arguit mentio, in proemio habita de maternis Bonis, cum protestatione hæc retinendi pro Legitima, *vot.* 17. *n.* 34. *p.*2.

In *divisionibus* generales clausulæ adponi solent de Notariorum stylo, *vot.* 31. *n.* 34. *p.*1.

Et Clausulæ = *ad habendum &c.*, *Constituentes &c.* = plus, quàm divisio ipsa operari nequeunt, *ibid. n.*37.

DOCTORES IN GENERE.

Insignis *Doctoris* auctoritas, latè, ac doctè materiam expendentis, plurimùm attendenda est, *vot.*5. *n.*54. *p.*1.

Doctorum consilia quando allegantur, oportet decisiones, super iis editas, inspicere, *vot.*40. *n.*87. *part.*1.

Nec de iis curandum, si per sententiam rejecta fuerint, *ibid. n.* 88.

DOCTORES IN SPECIE.

Altograd. Jun. contr. 97. minùs rectè sensisse videtur, quod sub nomine filiarum venire queant neptes, aliæque fœminæ, ab illis descendentes, at non etiam descendentes à filiis earum masculis *vot.* 40. *n.* 85. *p.*1.

A *Cumani* theorica in *L. Cum ità &c.* receditur ex conjecturis, quæ perpetuum, & descensivum fideicommissum suadeant, *vot.* 10. *num.*67., & *vot.*22. *n.*10., & *vot.*34. *n.*3. *p.*1.

Maximè in dispositione Ascendentis, *d. vot.* 22. *num.*11.

Quæ autem sint conjecturæ ejusmodi? *vid. vot.* 22. *n.*14. *ad* 19., & *d. vot.*34. *n.*5. *ad* 34.

Fulgosii cons. 85., quod tàm masculi ex masculis, quàm

DOMICILIUM.

DOMINIUM.

DOMINUS DIRECTUS.

DOMUS.

Præ-

DONARE.

DONATARIUS.

Et

num.34. ad 37.

Præterea renunciatio ejusmodi argui non valet ex venditione tertiæ partis domus, in donatione comprehensæ, facta ab altero ex dividentibus, *ibid. nu.38.*

Excluditur autem ex renunciatione facta aliis Bonis, quàm donatis, *ibid. num. 39.*

Donationi conditionali renunciatum censetur per divisionem, directè ipsi contrariam, factam antequam conditio adimpleretur, *vot.31. nu.40., & 43. p.1.*

Renunciatum itidem censetur per divisionem, inæqualiter, contra legem donationis, factam, *vot.31.nu.44.p.1.*

Donatio sub *conditione* emittendæ renunciationis, isti correspectiva dicitur, *vot.17. num. 20. p.2.*

Donatio resolvenda, nullis post certum tempus à Donatario susceptis Liberis, ipsorum favorem respicit, *vot.31.nu.5. p.1.*

Donationis resolutio locum habens ex quo Donatarius intra annos 15. nullos ex primo Matrimonio suscepit masculos, non impeditur per secundum Matrimonium, intra tale tempus ab eo contractum, *vot.31. num.13. p.1.*

Donationis revocatio in casu contraventionis censeri debet volita quoad heredes contravenientis tantùm, non quoad substitutos, caussam ab eo non habentes, *vot.17. numer. 46., & 47. part.1.*

Ac præsertim nepotes Donantis, *ibid. num. 48.*

Ab antecedenti *donatione* testamentum posterius interpretationem recipit, *vot. 31. numer. 50. part.2.*

Et qualibet capienda est interpretatio, ut cum donatione prius facta testamentum concilietur, *ibid.num.52.*

Per posteriorem *donationem* Legata, & particularia fideicommissa revocata censentur, *vot. 38. nu.37.80., & 87. p.1.*

Per posteriorem *donationem* tunc præsertim revocatum censetur particulare fideicommissum, cum agitur de Bonis, priùs alicui legatis, & deinde per donationem in eumdem translatis, *ibid. nu.88.*

An verò similiter revocari queant universalia fi-

Donatio rei, fideicommisso prius subjectæ, nova dispositio dicitur, *vot.44. nu.102.p.2.*

Donatio Bonorum omnium non rumpit testamentum, antecedenter factum, *vot. 38. num.62., & 65. p.1.*

Testamentum enim, nonnisi alio solemni testamento, vel incisione priorum tabularum, rumpitur, *ibid. num.63.*

Hinc donatio impedit quidem successionem ex testamento quoad res donatas, *ibid. nu.64.*

Non verò quoad alia Bona, & jura hereditaria, *ibid. nu.65.*

Procedit principalis conclusio, licèt donatio totum absorbeat Testatoris patrimonium, *ibidem nu.66., & num.75.*

Donatio Bonorum omnium repugnat fideicommisso priùs ordinato pro conservandis Bonis in agnatione, *vot.38. num.96., & 105. p.1.*

Donatio omnium Bonorum, amplis verbis facta, comprehendit etiam Bona, quæ Donator prius fideicommisso subjecit, *vot.44.num.105. p.1.*

Per *donationem partis Bonorum*, sub fideicommisso existentium, fideicommissum non revocatur, in totum, *vot.38. num.90. p.1.*

Intellige, ut *num.107.*

Per *donationem quotæ Bonorum*, sub fideicommisso existentium, idem, deficiente finali ipsius caussâ, revocatum censetur, *vot. 38. num. 94. part.1.*

Sub *donatione dimidiæ partis omnium Bonorum* comprehenduntur pro medietate fructus reperti in hereditate Donatoris, *vot.44. nu.173.p.1.*

Donatio ad certam Bonorum partem, dimidiam nempè, vel tertiam restricta, & facta sub commemoratione *quotæ Bonorum*, particularis dicitur, *vot.44.num.132.p.1.*

In *donatione quotæ Bonorum* comprehensa Bona, non remanent obnoxia restitutioni dotis uxoris Donatoris, *vot.44. nu.209. p.1.*

Donatio accessoria deficit, actu principali deficiente, *vot.17. nu.4. p.1.*

Procedit, seorsim etiam à quolibet pacto, *ibid. num.51.*

Accessoria donatio, in defectu vocatorum resolubilis, ac deferenda ad substitutos, non simplici-

ter

Dos

ER-

Ex-

Evi-

Pro

est, *vot.30. n.31. p.2.*

Adeòut in casu contraventionis Legatum omne, aut fideicommissum, velut deficiente conditione, corruat, *d.vot.30. n.32. p.2.*

Maximè, si res erat de habitando in sua ipsius Testatoris Patria, *ibid. n.34.*

Quoties in alicujus *favorem* tendit præceptum habitandi in certo loco, semper implendum est, *vot.30. n.37. p.2.*

Procedit, etiam non adjectâ privationis pænâ, *ibid. n.47.*

Favorem animæ Testatoris respicere dicitur præceptum habitandi in certo loco habens pro causâ faciliorem, tutioremque eleemosynarum erogationem, *vot.30. n.48. p.2.*

FEUDUM.

Feuda non debent ex facto heredis divelli à Testatoris Descendentibus, *vot. 15. n.33. p.1.*

Ad *Feuda* in Statu *Avenionis* fœminæ cum Masculis admittuntur, *vot.2. n.60. p.1.*

Feudi naturam immutat dictio = *quibuscumque* = *vot.1. n.76. p.2.*

Atque inhabilitatem aufert à descendente ex fœmina, *ibid.*

Ad *feudi* successionem restituitur fœmina vigore gratiæ, exclusionem limitantis ad fœminas, extra familiam nuptas, *vot.1. n.71. p.2.*

Intellige, si uni ex vocatis nupserit, *ibid. n.72.*

In *feudis*, & fideicommissis Masculus ex fœmina exclusa Agnatis vocatis nequit præferri, *vot. 1. num.79. p.2.*

Feuda ex eo, quod de Laico ad Clericos, vel ad ipsam transeant Ecclesiam, naturam suam non mutant, sed feudalibus remanent subjecta Legibus, *vot. 27. n.126. p.2.*

Feudum, si ad Clericum transivit, præstare is tenetur nedum realia onera, sed etiam personalia, quæ honestè à Clericis exhiberi possint, *vot. 27. num.127. p.2.*

Feuda Ecclesiastica sunt impropria, & abusiva, *vot.2. n.58. p.1.*

Hinc transeunt ad fœminas, licèt de iis nulla

Ad *fictionem* recurrendum non est, nisi postquam veritas defecerit, *vot.26. n.35. p.1.*

FIDEICOMMISSARIUS.

Fideicommissarius usufructuario æquiparatur, *vot. 24. n.8. p.2.*

Fideicommissario certum, & immutabile jus ex Testatoris judicio quæsitum dicitur, *vot.24. n.79. p.2.*

Fideicommissarium ante redditas rationes, gravatus, & ab eo caussam habentes repellere nequeunt, *vot.6. n.116. p.2.*

Fideicommissarius, absente eo, qui primo Instituto successurus est, potest, contra tertium possessorem, petere, Curatorem Bonis assignari, *vot.28. n.53. p.1.*

Immò simul fideicommissum, & Curatorem petere potest, *ibid. n.54.*

Cura autem Bonorum ipsi Fideicommissario, præstitâ ab eo legitimâ cautione, deferenda erit, *ibid.*

Procedit, etiam non expectatâ morte primi Instituti, *ibid.*, & *n.55.*

Quæ omnia procedunt etiam in terminis vocationis ad Juspatronatus, *d. n.56.*

Fideicommissarius agere potest remedio *L. fin. Cod. de edict. Div. Hadr. toll.*, *vot.36. n.1. p.1.*

Fideicommissario, ad obtinendam immissionem, sufficit, si alius non compareat, qui se proximiorem probet, *vot. 28. n.29. p.1.*

Præsertim, quando agat, non cum aliis vocatis, sed cum possessore extraneo, *ibid. n. 30.*

Tunc enim sat est, quod doceat, se esse in gradu successibili, *ibid. n.31.*, & *n. 73.*

Procedit, licèt alii adsint de genere vocato, qui negligant fideicommissum petere, *ibid. n. 32. 33.*, & *34.*

Fideicommissario pro immissione agenti, præstitâ ab eo cautione de aliis restituendo eorum portiones, nequit à tertio opponi exceptio existentiæ proximioris, *vot.28. n.48.*, & *n.49. ad 54. p.1.*

Intellige, *ut n.71.*

Fideicommissarii Actoris onus est præsumptionem juris vincere, militantem pro validitate actus, *vot.18. n.162. p.2.*

FIDEICOMMISSUM.

In-

 Per-

Fidei-